FUNDACIÓ CIREM

FUNDACIÓ JAUME BOFILL

ÈXIT I FRACÀS ESCOLAR A CATALUNYA

Equip de direcció:

JOAQUIM CASAL

JAUME FUNES

ORIOL HOMS

JAUME TRILLA

Equip d'investigadors:

ANTONI MARÍN

XAVIER M. CELORRIO

NEUS ROCA I CORTÉS

CENTRE D'INICIATIVES I RECERQUES EUROPEES A LA MEDITERRÀNIA

FUNDACIÓ CIREM

BARCELONA

DESEMBRE 1994

ÍNDEX GENERAL

Volum I

INFORME FINAL: ÈXIT I FRACÀS ESCOLAR A CATALUNYA

Volum II

PROSPECCIÓ QUALITATIVA: VIURE EN SUSPENS? Els alumnes sense èxit escolar

Volum III

ANNEX METODOLÒGIC DE LA RECERCA

Volum IV

ANNEX ESTADÍSTIC

ÍNDEX VOLUM I

INTRODUCCIÓ 5

I. DISSENY DE LA RECERCA 11

1.1. El fracàs escolar com a objecte d'estudi 12

1.2. Objectius de la investigació 21

1.3. Principals hipòtesis de treball 22

1.4. Estratègia metodològica 25

1.5. Fitxa tècnica de la mostra 28

II. ELS SUBJECTES ENTRE EL FRACÀS I L'EXCEL.LÈNCIA 32

2.1. El producte final: alumnes, diferències d'èxit en acabar alguns cicles escolars 33

2.2. Tipus d'estudiants: la diversitat d'actituds davant de les exigències escolars 57

2.3. Les persones que en resulten: autoconcepte i expectatives 73

III. FAMÍLIA I ESCOLA 81

3.1. El context generacional 83

3.2. Èxit escolar a EGB i perfils socials de les famílies 87

3.3. Èxit escolar a BUP i perfils socials de les famílies 99

3.4. Èxit escolar a FP1 i perfils socials de les famílies 105

3.5. Èxit escolar a FP2 i perfils socials de les famílies 110

3.6. Conclusions i discussió 115

IV. ESCOLES I DIVERSITAT D'ÈXIT 119

4.1. La dificultat de fer tipologies d'escoles 121

4.2. Les escoles d'EGB 122

4.3. Els tipus de centres i les desigualtats d'èxit a EGB 129

4.4. Els centres de BUP 135

4.5. Tipus de centres i diversitat d'èxit a BUP 144
4.6. Instituts i centres d'FP 148
4.7. Tipus de centres i diversitat d'èxit a FP 156
4.8. Conclusions de la discussió 161

V. L'ÈXIT I EL FRACÀS ESCOLAR SEGONS EL TERRITORI 163
5.1. Anàlisi de les freqüències 165
5.2. Tipologies de territoris. Una proposta operativa 170
5.3. Èxit escolar i territoris a EGB 173
5.4. Èxit escolar i territoris a BUP 181
5.5. Èxit escolar i territoris a FP 189

VI. LES GENERACIONS ESTUDIADES 196
6.1. Balanç generacional a EGB 200
6.2. Balanç generacional a BUP 206
6.3. Balanç generacional a FP 210
6.4. Les dades estadístiques de tota la generació 214

VII. CONCLUSIONS GENERALS 225

APÈNDIX: SÍNTESI DELS PERFILS DE LES TIPOLOGIES 245

APÈNDIX BIBLIOGRÀFIC 254

INTRODUCCIÓ

La present publicació recull els resultats finals de la investigació sobre el fracàs escolar a Catalunya feta per un equip interdisciplinar convocat per la Fundació CIREM i finançat per la Fundació Jaume Bofill. L'estudi tenia com a objectius principals identificar els diversos components del fracàs escolar, analitzant els factors específics de caire social, escolar o psicosocial que es manifesten en aquesta problemàtica en els nivells d'educació primària i secundària, amb un diagnòstic final que pugui ser útil per a l'orientació de les polítiques educatives.

La realització de l'estudi que ha durat dos anys (1992-1994), es va iniciar amb un recerca documental sobre l'estat de la situació de la temàtica. Pel resultat d'aquesta primera fase, es va aconsellar el disseny d'una investigació empírica amb entitat suficient per obtenir una visió global i alhora precisa del fenomen del fracàs escolar, que d'una banda integrés els resultats de les investigacions precedents i, d'una altra, aportés resultats operatius per a la planificació educativa.

Diversos factors justificaren aquesta decisió. En primer lloc, l'escassetat d'estudis i recerques sobre l'àmbit del fracàs escolar en el territori català, i la manca d'una informació estadística prou completa que permetés l'anàlisi dels fluxos escolars de sortida, ens va fer decantar per fer una enquesta àmplia entre les escoles i els alumnes d'ensenyament primari i secundari.

L'Administració educativa encara no ha desenvolupat un sistema d'informació prou regular, eficient i estable que permeti un coneixement clar del tema. Cal dir que es fa urgent la necessitat que l'Administració i la comunitat educativa es dotin de dispositius d'informació i estudis més enllà del tradicional criteri exclusivament censal. La informació estadística oficial s'hauria de dotar d'un sistema d'indicadors que actualitzi i profunditzi el coneixement del sistema educatiu, més enllà del recompte dels efectius, i que permeti conèixer les trajectòries d'escolaritat de l'alumnat català.

En segon lloc, en un moment de canvi del sistema educatiu a Catalunya, amb l'aplicació de la LOGSE i els nous requeriments de qualificació social i professional per part de la societat i del sistema productiu, sembla adient poder comptar amb una anàlisi detallada del fenomen del fracàs escolar com un dels problemes principals, al qual ha de ser sensible tota **planificació i previsió de política educativa.**

* La *implantació gradual de la LOGSE* requereix instruments d'informació empírica per tal d'identificar la quantitat i la qualitat de les desigualtats d'èxit educatiu, la concentració o la dispersió territorial i les condicions específiques en què es desenvolupen i manifesten en el sistema educatiu. D'altra banda, allargar l'escolarització obligatòria fins als 16 anys pot comportar més dificultats per a un col.lectiu important d'adolescents que ja tenien problemes per acabar l'escolarització als 14 anys, i que ara compten amb una oferta diversificada de xarxes i recursos paral.lels (formació ocupacional, escoles-taller, contractes d'aprenentatge, etc.) que modifiquen la tradicional centralitat educativa de l'escola.

** La qualificació adquirida a l'escola és cabdal a l'hora de fer front a les *noves exigències de qualificació social i professional* que planteja el sistema productiu i la pròpia dinàmica de les societats avançades. Acabar l'ensenyament general obligatori o el sistema educatiu sense una titulació reconeguda constitueix avui un problema afegit als, ja de per si, complexos processos d'inserció social dels joves en la societat i en el món laboral. A diferència d'altres èpoques en les quals aquests fets tan sols significaven una reducció de les possibilitats de promoció social, avui constitueixen un *factor potencial de marginació social i econòmica.* El fracàs escolar a la dècada dels noranta apareix com un risc de vulnerabilitat personal davant la *reducció d'oportunitats d'ocupació* en un mercat de treball segmentat i inestable com l'actual, i la major exigència de socialitzar-se en un entorn més complex on *l'analfabetisme funcional* adquireix nous significats. A més, la persistència de taxes elevades de fracàs escolar pot generar, en un futur immediat, nous punts de conflictivitat social amb relació al processos d'integració de la població immigrada, en competir per uns recursos escassos entre els grups de població de baixa qualificació.

*** Una vegada s'hagi aconseguit la universalització de l'escolaritat bàsica i s'hagi elevant el nivell educatiu de la població, *la millora de la qualitat de l'ensenyament* és el principal repte del sistema educatiu. Des d'aquesta perspectiva, també sembla oportú l'estudi de les dimensions qualitatives del fracàs escolar com a mesura significativa d'un dèficit en la qualitat de l'ensenyament. Tot i que aquesta recerca no té una funció avaluadora del nivell de qualitat del sistema escolar, aporta elements de reflexió entorn al grau d'extensió de les desigualtats d'èxit escolar i del nivell d'intensitat dels seus components principals, que poden ser d'utilitat en el moment en què s'estenen iniciatives diverses com la flexibilització del currículum, l'autonomia dels centres, la formació del professorat, etc. per millorar-ne la qualitat.

Aquest conjunt de factors han confirmat l'interès de l'equip d'investigadors per portar a terme definitivament la recerca en els termes plantejats en l'avantprojecte, és a dir, des d'una *visió interdisciplinària*, integrant les aportacions fetes des de la sociologia, la pedagogia i la

psicologia, i amb una concepció àmplia del fracàs que superi les visions reduccionistes i ideològiques del concepte. Així, hem focalitzat l'objecte d'estudi tenint en compte no solament la dimensió més comuna i usual (el rendiment acadèmic) sinó també el procés de socialització i l'autoimatge de l'alumne al llarg de la seva experiència escolar.

El lector potser es preguntarà per què el concepte de fracàs escolar ha estat utilitzat de manera tan abusiva, i per què té una connotació negativa, aspecte que també ha estat criticat. Hem de reconèixer que si finalment ens hem decantat per mantenir aquest concepte és perquè no n'hem trobat cap altre substitut que reflecteixi millor el fenomen de les dificultats, manifestades en els resultats escolars, en la relació entre l'alumne i l'escola durant la vida d'aprenentatge escolar. Per tal de clarificar el concepte i l'enfocament de l'estudi, hem dedicat un temps important a la fase de disseny de la investigació. El mateix títol amb el qual encetem la publicació vol ser un primer resultat dels debats efectuats, *Èxit i fracàs escolar a Catalunya*, com a manifestació d'una desigualtat. L'estudi no pretén comptabilitzar el fracàs, ni quantificar-lo. Tampoc pretén fer una anàlisi de causa-efecte que expliqui el perquè de la seva existència, sinó que vol posar en relleu com es manifesten les desigualtats escolars en el cas de Catalunya, posant èmfasi en els principals components del problema. D'aquesta manera es podrà obtenir una visió el més completa possible que ajudi a debatre i a discutir sobre com tractar la qüestió en la comunitat educativa.

Per últim, voldríem agrair a totes les persones que han contribuït a fer possible el complex sistema de recollida de la informació que s'ha utilitzat. En primer lloc, les escoles que ens han facilitat l'accés a la seva informació documental i han permès l'entrevista amb els alumnes seleccionats. A tots els alumnes que han contestat amb interès les nostres preguntes, a vegades feixugues. Als diferents membres del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, als quals ens hem dirigit per aconseguir informació, encara que de vegades no ha estat possible obtenir-la. A tot l'equip col.laborador d'enquestadors que ha fet el treball de camp. I d'una forma especial als que han participat en diferents funcions de l'anàlisi de la informació recollida: la Maria Josep Bleda, que ha treballat en part de l'explotació

estadística de les dades i en Josep Maria Navarro i la Covi Folqué que van ajudar a coordinar el treball de camp. A l'empresa Central del Campo SA que va informatitzar les dades recollides. També volem agrair a en Joan Solé que va contribuir en els debats del disseny de l'estudi.

Els autors també volen agrair de manera especial a la Fundació Jaume Bofill en la persona del seu director, Jordi Porta, l'interès demostrat en l'estudi i pels mitjans oferts que han fet possible una investigació amb tots els requeriments i exigències d'ordre tècnic i científic.

Els diferents volums d'aquesta publicació recullen tot el material elaborat pels autors. Per facilitar-ne la lectura, s'han separat en annexos els materials metodològics i estadístics i s'han presentat els resultats obtinguts de manera bastant sintètica, evitant el desenvolupament exhaustiu dels detalls de segon ordre, amb el risc que en alguna ocasió quedin poc explicitats els significats i els rerafons d'algunes de les afirmacions que s'hi fan. El primer volum recull de forma sintètica el plantejament general de la recerca, els principals resultats de l'anàlisi quantitativa i els resultats globals de tot l'estudi. El volum segon recull els resultats de l'anàlisi qualitativa. Cal recordar al lector interessat que la fase inicial d'anàlisi documental ha estat publicada per la Fundació Jaume Bofill a la col.lecció *L'estat de la qüestió*.[1]

En aquest primer volum, el primer capítol presenta els objectius i la metodologia de l'estudi. Des del capítol segon al sisè, s'analitzen els resultats des de cada una de les dimensions bàsiques que s'han tingut en compte. Primer s'estudia els alumnes i les desigualtats escolars que els caracteritzen. Després, les famílies, les escoles, el territori, i el conjunt de la generació per tenir-ne una visió més global. Finalment, es treuen les conclusions que sintetitzen el conjunt dels resultats obtinguts. El lector pot seguir aquest criteri de lectura, o bé pot llegir primer les conclusions i després dirigir-se al capítol que li interessi més aprofundir, o bé pot seguir qualsevol altre ordre.

[1] CIREM (Xavier M. Celorrio i Oriol Homs), El fracàs escolar a Catalunya. Fundació Jaume Bofill, Barcelona, 1992. (L'estat de la qüestió, 1).

A l'apèndix hi ha resumits els perfils dels individus que componen cada una de les tipologies que s'han construït per a cada dimensió de l'anàlisi. La seva consulta facilitarà la comprensió del text de cada un dels capítols.

Possiblement el lector denoti un estil expositiu diferent en cada un dels capítols. Això és degut a que cada capítol ha estat redactar per persones diferents de l'equip d'investigació, i s'ha decidit mantenir els diversos estils, dins de paràmetres controlats de coordinació, ja que s'ha considerat que enriqueixen el text, a vegades amb matisos no totalment coincidents, però que reflecteixen una de les característiques més importants del treball multidisciplinari en equip.

1. DISSENY DE LA RECERCA

El projecte de recerca ha estat dinamitzat al llarg d'un intens procés de treball dividit en tres grans fases. Durant la primera, es va fer l'estudi documental i la revisió bibliogràfica per contextualitzar l'estat de la qüestió sobre el tema (CIREM, 1992),[2] facilitant així la formulació de l'avantprojecte de recerca. Durant la fase intermèdia, es van concretar les estratègies metodològiques que estructuren el disseny final de la recerca (delimitació conceptual, dimensions, hipòtesis, enfocament metodològic i pla de treball de camp), i es va elaborar una memòria de continuïtat que reflectia l'avenç del projecte (CASAL i altres, 1992).[3] L'última gran fase comença amb l'execució del treball de camp i les successives etapes de codificació i tractament de dades, i culmina amb l'aplicació del pla d'anàlisi i la interpretació de resultats.

[2] CIREM (Xavier M. Celorrio i Oriol Homs). El fracàs escolar a Catalunya, 1992, Op. Cit.

[3] CASAL, J.; FUNES, J.; HOMS, O.; TRILLA, J.; ROCA, N.; M. CELORRIO, X. (1992). Estudi sobre fracàs escolar a Catalunya. Informe de continuïtat. (document intern). Fundació Jaume Bofill.

A l'hora de presentar el disseny de recerca, hem estimat oportú incloure en aquest informe un apartat breu sobre metodologia, complementat a l'annex metodològic, on s'expliquen els criteris d'elecció de les mostres, els instruments de recollida de dades i el procediment d'explotació estadística, i on es detalla el pla operatiu de definició de les variables i l'estratègia analítica seguida.

Si el lector està interessat en aprofundir sobre el procés de recerca, li recomanem la lectura de l'avantprojecte i de l'informe de continuïtat. En el present capítol trobarà l'enfocament general de la recerca on es formula el fracàs escolar com a objecte d'estudi i s'apunten els objectius principals de la recerca, com també les hipòtesis inicials.

1.1. EL FRACÀS ESCOLAR COM A OBJECTE D'ESTUDI

Tal i com assenyalàvem a l'avantprojecte (CIREM, 1992), el debat a l'entorn del fracàs escolar va minvar cap a mitjans dels anys vuitanta, després d'haver-se constituït com a eix revelador que *demanava un debat molt més ampli* sobre la funció i la legitimació de la institució escolar en la nostra societat. Sens dubte, el fracàs ha servit com a objecte recurrent d'anàlisi de l'escola, sense que s'hagi arribat a respondre a una disjuntiva històrica: *si l'escola funciona en generar fracassos* (teories funcionalistes, estructuralistes i etnografia marxista) o *si fracassa com a institució precisament per la forma de funcionar que té* (pedagogies crítiques).

Ja sigui per explicar el rol de l'escola com a mecanisme d'igualació d'oportunitats, o bé com a processadora de la reproducció social o com a instrument per difondre una determinada cultura hegemònica, el fracàs escolar sempre ha aparegut com a punta de llança per demostrar l'èxit o el fracàs de la missió social de l'escola. És per això que ens trobem davant un objecte d'estudi força controvertit i polèmic, on conflueixen els grans interrogants de la funció última de l'escola en termes educatius i polítics.

Al nostre país, però, l'abast del debat ha donat privilegi al camp psicopedagògic més que al camp sòcio-polític. Així, en funció de com es teoritza l'escola, l'educació, el procés d'escolarització o la dinàmica de l'aprenentatge, el fenomen del fracàs escolar ha rebut al nostre país tractaments i enfocaments diferents des de les ciències de l'educació (psicologia, pedagogia i sociologia). I més que aproximacions empíriques, han dominat els estudis de desenvolupament teòric, amb la qual cosa s'ha arriba a un estat de coneixement poc contrastat amb la realitat quotidiana de l'escola i dels alumnes sobre els qui es teoritza.

Els estudis que s'han fet fins ara han tingut un abast territorial circumscrit a nivells molt desagregats (mostres urbanes i com a màxim comarcals), però no es disposa d'informació agregada i representativa per conjunts territorials amplis. En els estudis empírics ha prevalgut l'interès per la comprovació estadística per corroborar hipòtesis parcials i per reforçar els diferents enfocaments teòrics adoptats. És per això que tot demostrant la validesa de les múltiples explicacions dominants (estructural-funcionalistes, neofuncionalistes, estructuralistes, didactistes, psicologistes, etc.) es va *acabar per exhaurir i esmorteir el fracàs escolar com a objecte d'anàlisi, o millor dit, com a objecte de verificació.*

Lluny de ser considerat com una anormalitat acadèmica o una excepció estadística, el fracàs escolar ha acabat sent tant un problema inherent a la dinàmica dels sistemes educatius moderns, com un problema irresolt des del punt de vista teòric. Tot i que hi ha dades, algunes parcials, sobre el nombre de suspensos, repeticions, sortides sense titulació i abandons prematurs, persisteix la dificultat d'interpretar globalment per què i com es genera fracàs escolar, com si fos una incògnita permanent que no s'acaba de solucionar malgrat el gran esforç per interpretar-la i explicar-la que històricament ha rebut en els països més desenvolupats.

D'aquí que, després d'haver emfatitzat explicacions i determinacions unicausals de caire social, familiar, pedagògic, psicològic i econòmic, no s'hagi arribat a desxifrar completament el fenomen. Com a mínim, en relaxar-se el debat i la rivalitat entre els models teòrics, *s'ha*

acabat per assumir el caràcter multicausal i plurimodal del fracàs, però més com un estat d'opinió que no ha estat contrastat empíricament en nous estudis i recerques. És a dir, s'ha passat d'analitzat-lo amb teories generals sobre la legitimitat i el funcionament del sistema escolar, amb una escassa base empírica, a fer estudis normalment empírics en què s'han demostrat multitud de relacions causals de diferents variables amb relació al fracàs. No s'ha intentat, però, una interpretació global que expliqui la interrelació entre les diferents variables o grups de variables, i que posi de relleu el procediment pel qual la relació d'un alumne amb una escola pot arribar a ser tan conflictiva que bloqueja el procés d'aprenentatge en un entorn social determinat.

L'abandó parcial que ha sofert el tema del fracàs escolar per part de les ciències de l'educació durant aquests últims anys, podria ser objecte d'una anàlisi. Sembla clar que per molt que els models d'explicació unicausal hagin perdurat, i encara perdurin, en cada camp disciplinar, la seva capacitat explicativa s'ha erosionat amb el temps ja que la realitat que interpreten o que representen ha canviat i continua canviant a gran velocitat, adquirint configuracions variables i complexes que requereixen un seguiment directe i actualitzat. I més en el cas de Catalunya perquè no hi ha dispositius d'informació permanents i eficients sobre la dinàmica real del sistema educatiu, més enllà de la simple comptabilització censal.

Els escenaris de la realitat escolar, el perfil de les noves generacions, els comportaments dels actors, els sistemes de valors, la legislació i la planificació educativa i els contextos sòcio-econòmics i territorials constitueixen una realitat viva i dinàmica, que defineix un nou entorn diferent del vigent en el moment de la majoria dels estudis sobre la temàtica dels anys seixanta i setanta.

En plena dècada dels noranta, reprendre el fracàs escolar com a objecte d'estudi suposa defugir de l'estricta verificació causal, sobretot quan la pròpia evolució dels paradigmes teòrics ha acabat per relativitzar el determinisme causal que incorporaven i la necessitat de

corroborar-ho de forma permanent.[4] A l'hora de dissenyar el model de recerca *hem obviat tant l'objectiu causal com l'afany avaluador* ja que no interessava corroborar, superar o validar els models explicatius tradicionals, sinó **redescobrir empíricament** una realitat complexa i pluridimensional a la qual ens hem acostumat a teoritzar sense arribar a conèixer-la amb precisió.

Fins ara no s'ha aconseguit caracteritzar-ho plenament a partir de la pluralitat i la diferenciació tipològica, suposant que es tracta d'una realitat unidimensional i monolítica en correspondència amb la mateixa idea homogeneïtzadora que es té sobre l'escola.

Si el que sabem sobre el fracàs a Catalunya és limitat, també ho és el que sabem del sistema escolar com a conjunt. Tot i que l'escola és la institució social més avaluadora, *el sistema educatiu és a la vegada el menys avaluat i per tant, poc conegut.* Per això, si hem d'estudiar el fracàs escolar, inevitablement ho hem de fer amb relació a la institució que el genera i el sanciona: l'escola; i amb els entorns socials amb els quals s'articula: la família i el territori.

Ens ha interessat introduir la variable escola en la seva individualitat, defensant un cert relativisme escolar, donat que cada centre escolar no deixa de ser un submón espacial, temporal, conceptual i cultural que genera les seves pròpies modalitats de fracassos. Les heterogènies i les formes relatives d'ensenyar i avaluar, les maneres dispars d'aplicar el nivell acadèmic que té marcat o que es marca la institució, les diferents clienteles socials que acull i la forma desigual amb què s'interrelaciona la cultura escolar amb la cultura de l'entorn on s'ubica, fan de l'escola *un espai particular* allunyat d'una estandardització ideal.

[4] D'aquí la reacció antideterminista dels microplantejaments que han vingut a suplantar el silenci dels grans models teòrics. Corrents com l'etnometodologia, els estudis qualitatius de la New Sociology of Education, les genealogies sòcio-històriques, les teories de la resistència o l'etnografia escolar aporten una perspectiva significativa i comprensiva que s'allunya de l'afany causalista estricte.

Per neutralitzar la tendència a fer homogenis els fracassos i les escoles, el disseny de recerca ha materialitzat una metodologia adient per enfocar l'objecte d'estudi des del punt de vista de la diversitat, per contestar dos interrogants concrets: què s'entén per fracàs escolar, i com es pot analitzar des d'una perspectiva interdisciplinària.

L'aproximació al concepte

Normalment, tothom interpreta el fracàs escolar com a *resultat tangible* d'un rendiment acadèmic dolent. La definició més comuna és la no-adquisició, en el temps previst, dels coneixements i les habilitats marcats en els programes dels diferents nivells de la institució escolar. Normalment, aquesta situació és sancionada amb la insuficiència credencial.

La dimensió del problema s'acostuma a reduir a la productivitat acadèmica, amb una concepció limitada a l'esfera del rendiment acadèmic individual com a resultat del pas de l'alumne per l'escola.

Però la definició institucional, com el fracàs de la relació entre l'escola i l'alumne en termes de rendiment i d'instrucció acadèmica, no esgota la problemàtica. Per això, *no hem acotat el fracàs escolar a partir d'un únic descriptor institucional, ja que a més de les notes hi ha altres aspectes que cal tenir en compte.* Tal i com assenyalen diversos autors (PERRET-CLERMONT, 1979; CARABAÑA, 1983), no té una sola representació. L'existència de múltiples manifestacions susceptibles de ser categoritzades de fracàs escolar reafirma un concepte complex que no es pot reduir a una definició unidimensional. Així, per exemple, sota el mateix concepte hi caben altres dimensions que eixamplen els límits de la definició implícita com a fracàs acadèmic:

El fracàs educatiu

Quan l'escola no assoleix els objectius plenament educatius en quant a l'optimització i el desenvolupament integral dels educands.

El fracàs d'aprenentatge

Quan l'escola, tot i tenir la missió d'ensenyar continguts, valors i hàbits, és incompetent per facilitar i reforçar les capacitats d'aprenentatge i altres capacitats cognitives dels alumnes.

El fracàs formatiu

Quan l'escola no propicia l'adquisició de coneixements i competències personals que es puguin aplicar en el terreny de l'experiència quotidiana.

El fracàs de vocació acadèmica

Quan l'escola no impulsa l'orientació escolar i vocacional dels alumnes i de les seves trajectòries formatives, i genera, fins i tot, una manca d'expectatives i un excés d'indefensió davant del futur professional dels seus usuaris.

El fracàs d'integració institucional

Quan la cultura escolar es dóna com a model innegociable al qual s'han d'adaptar les generacions joves, malgrat que generi resistències, conflictes, malestar i comportaments d'indiferència, abúlia i aïllament.

Com es pot comprovar, configura tota una geometria variable on conflueixen múltiples aspectes de la relació educativa, i no estrictament instructiva, entre l'escola i l'alumnat. Aquestes dimensions es poden concretar si tenim en compte tota la diversitat que amaga el concepte fracàs, tal i com ho assenyala Jaume Carbonell:

1. Els alumnes que suspenen
2. Els que repeteixen
3. Els que no obtenen el graduat
4. Els que abandonen
5. Els que s avorreixen a l'escola
6. Els que la rebutgen
7. Els que passen d'ella
8. Els que acaben a compensatòria
9. Els que manifesten violentament el seu malestar
10. Els que manifesten abúlicament el seu malestar
11. Els que treuen bones notes però no s'adapten
12. Els que aproven sense fer quasi res
13. Els que se senten ignorats o rebutjats
14. Els que no els agrada anar a l'escola
15. Els que odien l'escola però sempre han desitjat aprendre quelcom nou

CARBONELL (1989)

S'ha determinat l'objecte d'estudi de manera que concordi el màxim possible amb la magnitud i la complexitat de la realitat que es vol estudiar. Per això, a l'hora d'acotar i delimitar conceptualment el fracàs escolar, hem incorporat tres dimensions interdependents: el rendiment acadèmic, la sociabilitat i la vivència de la relació escolar en l'autoimatge de l'alumne.

a) El rendiment acadèmic: resulta una dimensió operativa quan es tracta de trajectòries persistents de rendiments acadèmics insuficients. D'aquesta manera, els desajustos temporals del rendiment acadèmic esperat no seria constitutiu de fracàs escolar (suspensos recuperats o repeticions positives, per exemple). Per valorar-lo com a fracàs acadèmic, cal que persisteixi en el temps. És a dir, es concep el fracàs com un procés acumulatiu de problemes en el rendiment de l'alumne i en la seva relació amb l'escola, que normalment afecta l'autoimatge de l'alumne, per al qual arriba un moment en què es bloqueja la relació amb l'escola i/o el procés d'aprenentatge.

b) El procés d'adaptació i de sociabilitat escolar: es considera inadaptació la no-integració a la col.lectivitat escolar manifestada mitjançant comportaments que no s'ajusten a allò que el context social de l'escola exigeix als seus components. S'espera de l'alumnat que faci el treball escolar, que s'interessi i es motivi per aprendre i pels continguts que se li ofereix, que s'ajusti a les normes de convivència de l'aula i l'escola establertes per la

institució, que compleixi les normes de convivència social generals i que mantingui relacions amicals amb els companys i relacions cordials amb el professorat.[5]

D'aquesta manera, desafiar les exigències escolars, l'aversió al treball escolar, les resistències a l'ordre disciplinari i els comportaments de rebuig, abúlia o aïllament individual constituirien manifestacions d'inadaptació al centre. En tot cas, sempre són comportaments contra la norma escolar o de reacció davant de la rigidesa o la manca d'adequació, que poden suposar, o no, conflicte obert i que poden concórrer amb uns resultats acadèmics exitosos o no.

c) Construir l'autoimatge: l'escola emet judicis avaluadors sobre el nivell acadèmic de l'alumne (dimensió del rendiment), mentre que les relacions socials també posicionen l'individu respecte del grup (dimensió de la sociabilitat). D'aquesta intersecció en resulta la construcció de l'autoimatge que es fa l'alumne de la pròpia vàlua acadèmica i social, que la pot viure de manera negativa o de manera positiva segons si els missatges que rep són d'una o de totes dues dimensions, amb repercussions específiques en l'aprenentatge, el rendiment i l'interès acadèmic i en l'adaptació conformista o no conformista a l'escola.

Com s'ha analitzat el fracàs escolar?

Com s'ha pogut observar, l'enfocament que es vol donar al concepte de fracàs escolar en l'estudi és complex per tal d'abastar la pluridimensió del fenomen social que representa. D'aquí que el disseny de recerca hagi establert l'estratègia d'investigació següent:

[5] L'escola valora la sociabilitat interna, sobretot quan no coincideix amb l'expectativa de la institució i a més provoca tensió i malestar en la relació quotidiana. Encara que s'ignora en les credencials formals definitives, el profesorat la té present en l'avaluació contínua i en l'aula, en la marxa del grup i en el clima de treball i de rendiment.

1. Un *enfocament interdisciplinari* que integri les aportacions fetes des del camp de la sociologia, la pedagogia i la psicologia. Aquestes tres disciplines constitueixen els tres vèrtexs del triangle de factors (els socials, els escolars i els personals) que estan presents en totes les manifestacions de la problemàtica.

2. Així, l'objecte d'estudi ha estat analitzat amb relació a les condicions ambientals i personals en què es desenvolupa, tenint en compte l'interdependència directa que s'estableix entre *l'escola i l'alumne i els entorns socials respectius amb què s'articulen.*

** L'entorn social queda focalitzat pel *context familiar* (composició, posició social i econòmica, relació amb l'escola, aspiracions educatives, etc.), i pel *context territorial* (característiques sòcio-econòmiques del territori on hi ha l'escola i l'alumne amb la seva família).

** *L'escola* constitueix el context institucional en el qual s'escolaritza l'alumne, que serà variable en funció del tipus de centre de què es tracti (característiques pedagògiques, polítiques d'avaluació, titularitat, grandària, ràtios internes, etc.).

** *L'alumne*, com a individu que pertany a un tipus de família concret i com a usuari d'un tipus de centre, presenta característiques personals subjectives específiques (activitat com a alumne, expectatives socials i identificació amb l'escola).

Per tant, la doble triangulació que suposa operar amb un concepte tridimensional del fracàs i la triple interdependència que hem establert entre els camps d'anàlisi (entorn social-escolar-alumne), ens proporciona una major capacitat per observar i interpretar la realitat que hem d'estudiar.

3. Un *enfocament plurimetodològic* que permeti abastar des dels factors més genèrics fins als més individualitzats. D'aquesta manera, la recerca s'ha basat en tres tipus de metodologies.

** La primera, de caire **estadístic-descriptiu,** ha consistit en recollir les dades estadístiques disponibles actualment pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, que permetran situar els resultats de la mostra.

** La segona, l'eix central del projecte, ha estat el **mètode d'enquesta** a tres mostres representatives d'alumnes d'EGB, BUP i FP de tot el territori català.

** La tercera, complementària i a la vegada autònoma de l'anterior, ha consistint en una **prospecció qualitativa** mitjançant l'elaboració de relats escolars de perfils significatius de fracàs escolar.

1.2. OBJECTIUS DE LA INVESTIGACIÓ

La recerca es va proposar elaborar un *diagnòstic global sobre el fracàs, interpretant la significació i l'articulació dels elements constitutius.* Així, els objectius de la investigació quedaven emmarcats de la manera següent:

** Identificar i posar de manifest els diversos components del fracàs escolar i la seva dimensió i particularitat en el cas del sistema escolar català.

** Recollir la variabilitat empírica del fenomen i definir-lo a partir d'una focalització multidimensional que no es redueix al comportament acadèmic de l'alumne.

** Construir una tipologia a partir del creuament de les diferents dimensions utilitzades (alumne-família-territori-escola) per tal de sintetitzar una descripció analítica del fenomen.

Aquesta recerca se situa entre *un estudi de caire teòric*, generador de noves hipòtesis que enriquissin el coneixement teòric del fenomen per deduir conclusions generals, *i un estudi fonamentalment empíric* que recull i interpreta el fracàs escolar tal i com es manifesta en el sistema escolar català.

1.3. PRINCIPALS HIPÒTESIS DE TREBALL

Les opcions sintetitzades en l'apartat anterior fonamenten les hipòtesis operatives bàsiques de la recerca. Cal tenir en compte que no partim d'un model tancat que intentem de verificar empíricament, sinó que cerquem la descripció d'un fenomen a partir d'una sèrie de punts de partida com a referència per a la interpretació de les dades. Aquest és el significat que donem a les hipòtesis de partida següents:

a) *Es valora el fracàs o l'èxit escolar com la intersecció del rendiment acadèmic sancionat per la institució escolar, la relació de l'individu amb el grup i la institució (sociabilitat) i de com es viu l'escolaritat a partir de l'autoimatge de l'individu.* Cada una d'aquestes dimensions té implicacions posteriors diferents:

- l'acte avaluatiu del sistema educatiu determina els itineraris de formació acadèmica i els fluxos escolars i es revesteix de "força objectiva";
- la relació o no entre fracàs escolar i sociabilitat escolar té implicacions en el camp de la inserció social dels individus: a més relació entre fracàs escolar i mala relació amb l'escola més connexió entre fracàs escolar i fracàs en la inserció social;
- l'autoconcepte que es construeixi l'alumne influirà decididament en la seva relació posterior amb els aprenentatges i a l'hora d'orientar-se en la inserció professional.

b) Es valora el fracàs escolar com a resultat d'un procés interactiu a tres bandes: *l'origen social i l'entorn social i cultural pròxim a l'individu; el tipus de centre escolar on conviu; i l'aportació de l'individu quant al desenvolupament de capacitats o discapacitats i en el desenvolupament de la personalitat.* Cada una d'aquestes dimensions també determinen el fracàs escolar:

- hi ha associació entre capital cultural i excel.lència escolar. Les estratègies escolars de les famílies són un element clau per comprendre el fracàs;
- el fracàs escolar és divers segons el tipus d'escola, com també ho és l'excel.lència;
- tan el rendiment com la sociabilitat estan determinats pel ritme i les circumstàncies del desenvolupament de la personalitat dels adolescents.

c) *Que hi hagi fracàs escolar té significats i estigmes socials distints segons el territori.* Cada tipus de territori, com a unitat sòcio-econòmica i cultural concreta més enllà de les delimitacions administratives, mereix estratègies distintes.

A partir d'aquest criteris, es van confeccionar unes primeres hipòtesis de quines serien les grans classes de tipologies que teòricament podríem esperar. En primer lloc, es va creuar la variable rendiment i la variable adaptació, com els dos conjunts de variables principals que delimitarien les desigualtat d'èxit i fracàs. El resultat lògic és el següent:

ESQUEMA 1.1

	+ Rendiment	-
+	èxit instructiu i educatiu	fracàs instructiu
Adaptació -	fracàs educatiu	fracàs instructiu i educatiu

La combinació entre dos valors de rendiment acadèmic (positiu i negatiu) i dos valors d'adaptació (positiu i negatiu) dóna quatre tipus, dels quals caldria incloure tres en l'anàlisi del fracàs escolar. S'ha anomenat fracàs instructiu quan, malgrat una adaptació positiva en la relació alumne-escola, hi ha un rendiment negatiu. Pel contrari, s'ha anomenat fracàs educatiu quan, malgrat el bon rendiment instructiu, hi ha una relació negativa entre l'alumne i l'escola que genera inadaptació. En l'altra diagonal hi ha les caselles que defineixen els valors negatius i positius de les dues variables. En principi, quan troben tipologies que puguem classificar en les tres caselles que tenen com a mínim una variable amb valors negatius, parlarem d'una situació no desitjable en la vida escolar. Però com que estem parlant d'una relació entre un individu (l'alumne) i una institució (l'escola), també hem de considerar la vivència que té l'individu d'aquesta relació i, per tant, quina imatge n'ha construït. L'interès d'aquest nou creuament radica en la influència en els comportaments dels alumnes. Els nous tipus que en sortiran adquiriran una gran importància per a qualsevol actuació que es vulgui contemplar en la relació alumne-escola. Si els quatre tipus de l'esquema anterior els combinem amb dos valors (positiu, negatiu) de la variable autoimatge, s'obtenen vuit tipus diferents, dels quals només sis tenen sentit lògic i cinc constitueixen els límits hipotètics que s'han utilitzat per analitzar el comportament del fracàs escolar a Catalunya.

ESQUEMA 1.2

Èxit instructiu i educatiu amb autoimatge positiva	
Fracàs instructiu amb autoimatge positiva	Fracàs instructiu amb autoimatge negativa
Fracàs educatiu amb autoimatge positiva	Fracàs educatiu amb autoimatge negativa
	Fracàs instructiu i educatiu amb autoimatge negativa

1.4. ESTRATÈGIA METODOLÒGICA

Ja s'ha afirmat que s'ha seguit una estratègia multimetodològica per tal de poder copsar, amb tota la seva magnitud, les variables que es volien analitzar. Donat que la metodologia extensiva d'enquesta ha estat l'eix central de la recerca, sembla oportú presentar-la a continuació, tot i que com ja hem assenyalat l'*Annex Metodològic* recull una explicació més desenvolupada. En aquest apartat cal destacar les opcions metodològiques que hem aplicat al disseny de l'enquesta:

** A l'hora de definir la unitat bàsica d'anàlisi, vam decidir optar per *analitzar els alumnes com a generacions, però estudiats en el seu context escolar*, determinant tres unitats d'observació: els alumnes, els grups-classes on s'agrupen i l'escola.

** Les mostres han estat calculades perquè siguin *representatives del nombre total d'alumnes per cada cicle educatiu* i no pel nombre total d'escoles, amb l'elaboració de tres submostres independents per cada cicle (EGB, BUP i FP).

** Per cada submostra *s'han escollit aleatòriament els grups-classe* dels cursos terminals del cicle (8è d'EGB, 3r de BUP, 2n d'FP1 i 3r d'FP2), estratificats segons la distribució en els centres de Catalunya.

** Els grups-classes resultants han estat enquestats en la seva totalitat, sense discriminar quins eren els fracassats i quins no ho eren, ja que *no hem mesurat a priori el fracàs* per facilitar l'abast multidimensional de l'objecte d'estudi.

** Les generacions dels grups-classe estudiats han estat reconstruïdes i comptabilitzades des del primer curs del cicle educatiu, per conèixer el nombre total i els motius d'altes i baixes produïdes al llarg del cicle. Corresponen a la promoció 1985-86 a l'EGB, a la promoció 1990-91 al BUP, a la de 1988-89 la d'FP2 i a la promoció 1991-92 la d'FP1.

** Per tal de focalitzar l'estudi de les generacions en els diferents camps d'anàlisi definits (entorn-escola-alumne), el mètode d'enquesta ha estat dissenyat a partir d'una construcció múltiple que interroga l'alumne, a la generació i al centre escolar. En total hem fet servir cinc instruments de recollida de dades empíriques:

- La informació relativa a l'alumne s'ha obtingut mitjançant tres fonts sistemàtiques per a cadascun dels alumnes: el propi subjecte *(QA-Qüestionari d'Alumne)*, el seu tutor *(QT-Qüestionari de Tutor)* i la consulta de l'expedient de l'alumne *(TD-Tarja Documental)*.

- Les dades relatives a la generació s'han registrat a la *Fitxa Generacional (FG)*, fent ús de material documental (llibres de matrícula, llistat de tots els grups-classe per tots els cursos, etc.) i també entrevistant els tutors coneixedors de les fluctuacions de tota la generació.

- Per últim, la informació relativa al centre escolar s'ha recollit mitjançant l'ús de tres tècniques de recollida de dades: l'entrevista, estructurada a la direcció del centre, el registre de dades documentals i l'observació instantània dels enquestadors. Totes tres s'han recollit en un únic *Qüestionari de Centre (QC)*.

Pel que fa als *alumnes absentistes* i els *casos d'abandó escolar* dels grups-classe enquestats, vam realitzar enquestes telefòniques personals passant una versió reduïda dels qüestionaris d'alumnes. El tutor era qui ens identificava els casos d'absentisme i abandons del seu grup, registràvem el nom i el telèfon i hi entràvem en contacte. Vam llistar un total de 59 alumnes absentistes i 24 casos d'abandó. Però només vam poder localitzar i enquestar 34 alumnes d'ambdós subgrups, la majoria d'FP. El tractament d'aquestes dades es va fer a part i s'ha incorporat en la interpretació dels resultats.

Una de les opcions que va discutir l'equip de recerca era la idoneïtat d'incloure un test d'intel.ligència individual per tal de mesurar el coeficient intel.lectual (CI) dels alumnes. Aquesta opció es va desestimar per considerar aquest tipus de proves inaplicables en una recerca com aquesta, d'un volum mostral tan ample. A més, els exercicis que es fan servir per mesurar el CI són molt relatius per la influència cultural i escolar que contenen, la qual cosa dificulta destriar en els resultats les aptituds potencials i les habilitats escolars.

Per últim, l'estratègia analítica seguida facilita la clarificació de quins són els components principals dels fracassos escolars, i possibilita la interpretació de la diversitat de processos que acompanyen la seva aparició i la correlació significativa que manté amb l'esmentada triangulació entorn social-escola-alumne.

D'aquesta manera, *hem elaborat classificacions tipològiques que diferencien diversitat d'alumnes, de famílies, d'escoles i de territoris, com també perfils heterogenis de desigualtats d'èxit escolar* que fan del fracàs una realitat múltiple però acotable i identificable.

En lloc de realitzar un tractament estadístic univariable que ens proporcionés una quantificació descriptiva de com es comporten les variables recollides, hem fet servir l'anàlisi de correspondències múltiples (versió SPAD.N) per tal d'arribar a perfilar i interpretar les diferències qualitativament significatives que s'amaguen sota l'opacitat i la complexitat de l'objecte d'estudi.

La metodologia seguida en l'anàlisi qualitativa s'ha basat en onze relats d'alumnes de la mostra quantitativa (tres d'EGB, quatre de BUP i quatre d'FP), classificats en la tipologia de fracàs com alumnes limitats sense expectatives i alumnes en conflicte (vegeu més endavant el significat d'aquests tipus). Cada un d'aquests relats il.lustra el significat de les tipologies que s'han construït estadísticament i, per tant, els dóna rostre humà i n'afavoreix la comprensió, alhora que enriqueix el contingut.

1.5. FITXA TÈCNICA DE LA MOSTRA

Tal i com ja hem assenyalat, l'enquesta es basa en tres mostres independents i representatives: la que correspon a l'EGB, la de BUP i la d'FP (on s'integren alumnes d'FP1 i d'FP2). Es considera que el fracàs escolar presenta una fenomenologia diferenciada a cada cicle que requereix una anàlisi separada de cada col.lectiu.

Disseny de la mostra

El mètode de mostreig ha estat el d'una mostra estratificada en diverses etapes segons la grandària del municipi, el nivell de renda del municipi i el tipus de centre, que són les tres variables per les quals hi ha informació censal.

En primer lloc, s'han sortejat els centres educatius per a cada mostra d'una manera aleatòria, en un total de 18 estrats seguint 8 criteris d'estratificació: distribució territorial (menors de 45.000 habitants, majors o iguals a 45.000 habitants i Barcelona ciutat), nivell de renda (per sota o per sobre de la mitjana catalana) i per titularitat de centre (pública, privada concertada i privada no concertada). Finalment, dels 18 estrats se n'han conservat 15, ja que tres han sortit nuls en el sorteig. Els centres s'han distribuït segons el criteri de com a mínim un centre per estrat, i els altres ho han fet proporcionalment a la mida de cada estrat. D'aquesta manera, s'ha assegurat la màxima dispersió de la mostra perquè hi pugui ser representada la diversitat més gran de situacions. Posteriorment, cada estrat serà ponderat segons el seu pes real en el conjunt de la mostra.

Una vegada obtinguts els centres es va escollir el grup classe d'una manera aleatòria entre els diferents grups de l'escola que estiguessin cursant 8è d'EGB, 3r de BUP i 2n i 5è d'FP. En el cas en què els diferents grups de classe estiguessin dividits per criteris de rendiment, s'ha agafat una part proporcional de cada grup segons el nombre de grups que hi ha per tal d'evitar la distinció de rendiment.

De cada grup classe s'ha reconstruït l'evolució de la generació que va començar conjuntament el primer curs del cicle. Els membres de la generació que s'hagin perdut per repetició o per canvi d'escola han estat compensats pels membres que s'han afegit posteriorment, que provenien d'altres escoles o d'altres cursos, amb la qual cosa es pot dir que els que s'hi han incorporat de nou són de les mateixes característiques que els que han abandonat.

Grandària de la mostra

A l'Annex Metodològic el lector podrà trobar una explicació més extensa del càlcul i la grandària de la mostra. En el present apartat, volem deixar constància del disseny mostral. Així, inicialment s'havia pensat en assolir una mostra de 3.166 alumnes, que equivalia a visitar un total de 97 centres (48 a l'EGB, 26 al BUP i 23 a l'FP). Per la marxa del treball de camp i per les substitucions d'escoles que no va ser possible analitzar, la mostra final amb la qual hem treballat assoleix un total de 2.651 alumnes i 71 escoles. Els enquestats han estat un total de 909 alumnes a 31 escoles d'EGB, 905 alumnes de 22 centres de BUP i 837 alumnes de 18 centres d'FP.

Un altre aspecte a considerar és el volum d'alumnat no enquestat però sí registrat per ser membre de les generacions estudiades. Les tres generacions, una per cada nivell educatiu, *sumen un total de 5.517 alumnes.*

QUADRE 1.1

DISTRIBUCIÓ DE LA MOSTRA

	ESCOLES		ALUMNES		MEMBRES DE LES GENERACIONS
	M. Teòrica	M. Real	M.Teòrica	M. Real	
EGB	48	31	1.104	909	1.075
BUP	26	22	1.050	905	2.156
FP	23	18	1.012	837	2.286
Total	97	71	3.166	2.651	5.517

La mostra final permet una representativitat del 95% de confiança, amb un 3% d'interval d'error. Aquest nivell ha permès fer creuaments dintre dels marges tolerats d'error.

Realització de l'enquesta

El treball de camp es va fer entre l'abril i el juny de 1993, amb un equip propi de 13 enquestadors.

QUADRE 1.2

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LES ESCOLES ENQUESTADES

Comarques	EGB	BUP	FP	Comarques	EGB	BUP	FP
Baix Llobregat	4	3	3	Segrià	--	1	2
Barcelonès	7	7	4	Urgell	--	--	1
Vallès Occid.	5	2	2	Pallars Jussà	1	--	--
Vallès Orien.	2	1	--	Tarragonès	1	1	--
Maresme	--	--	1	Baix Ebre	3	--	1
Anoia	1	--	--	Baix Camp	--	--	1
Osona	1	--	--	Alt Camp	--	1	--
Garraf	--	--	2	Gironès	3	--	1
Berguedà	--	1	--	Alt Empordà	--	1	--
Bages	--	2	--	Baix Empordà	1	1	--
Alt Urgell	--	1	--	Selva	2	--	--

2. ELS SUBJECTES: ENTRE EL FRACÀS I L'EXCEL.LÈNCIA

Comencem l'anàlisi dels resultats de la investigació presentant les dades agrupades entorn de la variable alumne. D'acord amb el disseny d'anàlisi previst -recordem la trilogia alumne-escola-entorn-, hem posat en relació el conjunt de variables escolars de l'alumne -directes i reelaborades- les quals descriuen la diversitat de situacions respecte al resultat de l'escolarització, des de l'excel.lència més acadèmica fins a les dificultats en la socialibilitat i l'adaptació. Com a producte final es pretenia obtenir els grans agrupaments, les diferents classes d'èxit respecte a l'escola amb els trets característics.

Les categories o tipologies resultants suposen esborranys traçats amb tintes grosses que, en la interrelació amb els altres conjunts de variables, seran progressivament matisats. Cal considerar, però, que les tintes d'aquestes descripcions són de diferent color. Per un costat, es fan amb dades provinents de les vivències de l'alumne respecte al seu passat escolar i, alhora, amb dades de la memòria i la classificació personal que el tutor ha fet de cada alumne. A més a més, s'afegeixen dades objectivades en registres documentals com ara les notes finals de cada cicle o el resultat en acabar l'EGB.

2.1. EL PRODUCTE FINAL: ALUMNES, DIFERÈNCIES D'ÈXIT EN ACABAR ALGUNS CICLES ESCOLARS

En aquest treball, totes les categories i les classificacions que afecten els alumnes reflecteixen resultats terminals (al final de l'EGB, del BUP, de l'FP-1 i l'FP-2). Per tant, no són classificacions vàlides per a qualsevol nivell d'escolarització, no són tipologies descriptives de la composició de qualsevol aula. El que analitzem és com resten els alumnes al final d'un cicle educatiu: la posició personal respecte al bagatge d'experiències que l'escola els ha proporcionat; les actituds enfront de l'escolarització posterior; la valoració i la qualificació que els tutors en fan i les probabilitats de canvi futur que els donen; la dinàmica variable de rendiments i d'assistència que han acumulat. Són, hem d'insistir, la fotografia d'un grup de persones que ja tenen "arrugues" escolars a la cara. De cap manera són sistemes de classificació de tots els alumnes en qualsevol moment escolar.

L'èxit o el fracàs són realitats que es construeixen progressivament i que no registren els mateixos valors en els diferents moments del procés. Hi ha diversos graus d'interiorització en l'alumne, diversos graus d'etiquetatge i de classificació.

2.1.1. La fotografia col.lectiva dels alumnes que acaben el cicle superior d'EGB

Per poder situar la diversitat d'èxits en el procés d'escolarització en acabar l'EGB, i per tenir una primera panoràmica general, de la qual en sortirà després la descripció interrelacionada i particular de cadascun dels diferents grups, convé comentar breument els resultats d'algunes de les variables que conformaran. A 8è, quan s'acaba l'actual escola bàsica, hem d'assenyalar que l'adaptació a les tasques acadèmiques, la sociabilitat amb els companys i la vivència del passat i del futur escolar ja tenen els seus dèficits. Concretament, en el conjunt d'alumnes estudiats es donen les dades següents:

* l'absentisme, incipient o consolidat (des d'unes hores repetides a una temporada), afecta quasi al 5%;

* la sociabilitat entre iguals té mancances (aïllament, no-acceptació, dificultat de relació, etc.) en el 23%;

* el 12% és considerat conflictiu per les relacions difícils amb les normes i la disciplina;

* a aquestes alçades, el conjunt queda dividit entre els que diuen haver-s'ho passat bé els anys que han passat a l'escola i els que han patit i han passat moments difícils; destaca un 11% que diuen que s'ho han passat malament, i que en aquest treball anomenem de vivència "dramàtica". Malgrat això, solament el 4,5% té una vinculació afectiva totalment negativa amb l'escola.

La població que acaba l'EGB tindria les característiques de rendiment acadèmic següents:

* la titulació prevista no és obtinguda pel 26% (22,58% de certificats escolars i 3,33% de repetidors);

* el 76% ha estat escolaritzat sense repetir curs i la resta repetint una o més vegades;

* per al 17% el 7è ja havia estat un curs no aprovat en la seva totalitat;

* com a norma, la comparació de l'evolució de les notes entre els diferents cicles de l'EGB indica que només el 28% milloren; podríem dir que el rendiment estrictament acadèmic disminueix (47%) o s'estabilitza (22%) amb l'edat i el pas de curs. De fet, la nota mitjana de tots els cursos seria d'insuficient per al 41% dels alumnes.

El concepte que tenen els tutors sobre les aptituds i actituds dels alumnes són:

* el 33% són considerats de capacitats limitades (gens capaços el 3,5%, poc capaços el 30%);

* el 37% treballen poc i són bastant o molt mandrosos;

* el rendiment del 32% seria millorable si s'hi dediquessin més, però hi ha un 9% que no pot per dificultats personals o de grup i un altre 9% que no li dóna cap importància als estudis.

2.1.2. Èxit i fracàs al final de l'EGB

Què succeeix quan en una anàlisi de correspondències múltiples es combinen d'una manera significativa les variables que hem comentat? En primer lloc, no totes les variables semblen tenir un poder similar per discriminar grups diferents en quant als resultats de l'escolarització. Després, resulta que no totes les categories hipotètiques previstes semblen existir. Així passa, per exemple, amb la teòrica categoria dels alumnes amb bons resultats acadèmics però mals nivells d'adaptació, que al primer capítol hem anomenat com a "fracàs educatiu" (esquema 1.1). La teòrica coherència no existeix, o no és rellevant, a la pràctica (si més no, no és detectable amb la metodologia aquí utilitzada).

Comencem per descriure les grans categories que dibuixen la impacte de l'escolarització al final de l'EGB. L'anàlisi permet fer quatre tipus en els quals es podrien classificar, per grans afinitats, les situacions del 95% dels alumnes. Finalment, un cinquè grup incorporaria el 5% restant, producte de les dificultats d'aquesta investigació per obtenir les dades i/o de l'opacitat personal i institucional d'alguns alumnes.

GRÀFIC 2.1

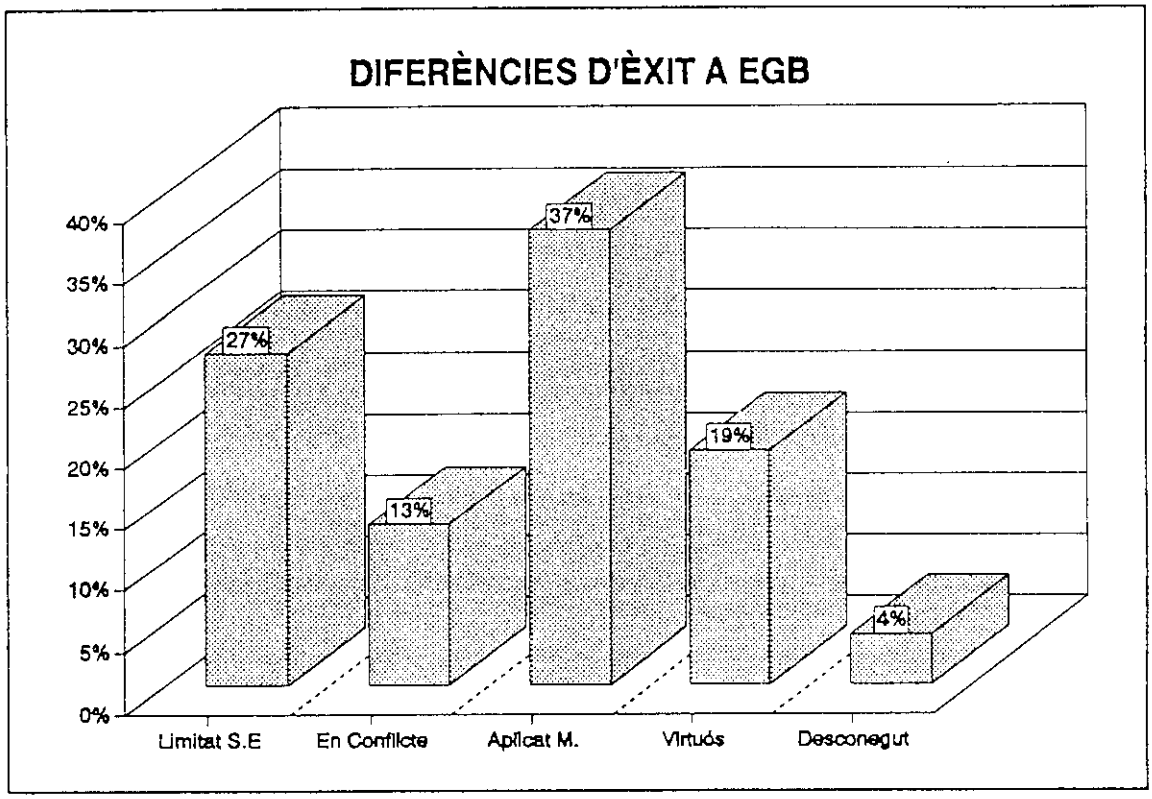

A. "ALUMNES LIMITATS SENSE EXPECTATIVES"[6] *(27%)*

El percentatge de subjectes que al final de l'EGB es troben, de manera predominant, en aquesta situació són un 27%. Es tracta d'un grup de pre-adolescents definibles per una presència significativa d'alguns dels trets següents:

* Història de rendiments acadèmics problemàtica (nota mitjana de tots els cicles **insuficient**, presència d'alguna **repetició** de curs, tendència a acabar l'escola amb **certificat o a repetir**).

[6] Cal tenir en compte que els titolars que s'han posat a cada tipus són etiquetes per caracteritzar el grup, però en cap cas s'ha d'interpretar com a característiques personals dels seus membres.

* Està considerat com alumne **poc capaç** i es creu que **no pot millorar** el rendiment, malgrat que el grup també inclou una part important dels que poden fer-ho però **tenen problemes personals**[7]. El tutor li atribueix una certa **mandra**.

* **Assisteix** regularment a classe, **no és conflictiu** i té una sociabilitat mitjana.

* La seva vivència del pas per l'escola tendeix a ser **difícil** però no sempre és així, i en qualsevol cas, no arriba a ser dramàtica. Per tant, no és una característica especialment definidora del grup.

Ens trobem davant d'un grup de subjectes que, per causes diverses, han acabat sent considerats com no adients per aconseguir les fites que l'escola proposa, i el seu futur escolar depèn d'una construcció mútua -per part del sistema educatiu i per par d'ells- de noves expectatives.

B. "ALUMNES EN CONFLICTE" (13%)

Existeix un grup d'alumnes -que en el nostre estudi es del 13%- que acaba l'escolarització bàsica en una clara i definida situació de conflicte personal i institucional. Els trets més significatius que defineixen aquest grup són:

* El tutor el considera **conflictiu** i **no sociable**.

* Rendiment acadèmic que **podria millorar si l'alumne dones alguna importància** als estudis. Se'l considera un personatge **especialment mandrós**.

* El resultat són notes **insuficients** o amb algun **suficient**.

[7] L'expressió "problemes personals" incorpora aquells que tenen un rendiment baix per dificultats que generen "manca de confiança en ells mateixos" i per una "pressió de grup" negativa.

* Des del seu punt de vista, la història escolar ha estat viscuda com a **dramàtica**, i té una vinculació emocional **negativa** amb la institució. Entre ells és significatiu el grup dels que **no assisteixen** a classe.

Aquest col.lectiu sembla estar format pels que han expressat les inadequacions mútues en forma crítica i amb tendència a la ruptura. El resultat final és de patiment individual, de grup i institucional. Encara no podem matisar si les dificultats en l'àmbit de les relacions i en l'àmbit social han estat la causa de la manca de rendiment acadèmic, o a l'inrevés. El que sí que podem dir és que no sembla possible -parlant en termes grupals- tenir dificultats d'adaptació a l'escola, dificultats amb les normes i la seva lògica de funcionament i, alhora, obtenir bon resultats acadèmics.

C. "ALUMNES APLICATS, AMB MODERACIÓ" (37%)

De fet, el grup numèricament més important és els que tenen, en un grau moderat, l'excel.lència escolar. No plantegen dificultats d'adaptació però la relació amb l'escola no és fàcil. Els trets definitoris més significatius d'aquest grup, que suposa el 37%, són:

* Considerats **bastant capaços** i **poc mandrosos**.

* Aconsegueixen el **graduat al juny** i una mitjana de notes escolars de **suficient**, normalment sense cap repetició.

* Malgrat que són considerats treballadors, els tutors pensen que podrien millorar el rendiment perquè **s'hi dediquen poc**.

* Són **sociables i no són conflictius**.

* La vivència de la seva història escolar està dividida entre els que la consideren positiva i els que l'han viscuda com a **difícil**, malgrat que no s'ha expressat en termes de conflicte o han tingut l'habilitat de trampejar-los. De fet, aquests últims són especialment significatius i majoritaris dintre del grup.

Aquesta categoria sembla representar balanços d'escolarització amb moments i situacions diverses que s'han equilibrat i han donat una situació final satisfactòria i no problemàtica.

D. "ALUMNES VIRTUOSOS (QUE EXCEL.LEIXEN)" (19%)

La construcció de categories per correspondències múltiples n'ha donat una que vindria a ser la "quinta essència" de l'èxit personal, social i escolar. En contemplar el final de l'EGB apareix un col.lectiu -que en el nostre estudi representa prop de la cinquena part, el 19%-, els membres del qual tenen part d'aquestes característiques:

* Són considerats alumnes **molt capaços, bons estudiants i gens mandrosos**, que **assisteixen** regularment a classe.

* Com a resultat, les seves notes tenen un mitjana de **bé** o **notable**.

* Són considerats **sociables** i **no conflictius**.

* La vivència de la seva història escolar és **positiva** i la vinculació amb l'escola és majoritàriament **positiva**.

Podríem dir que es tracta d'alumnes que se senten bons, que són ben considerats, que tenen una història positiva i que poden contemplar un futur estimulador.

E. "DESCONEGUTS" (4%)

Finalment, hem obtingut un grup d'alumnes d'EGB que no ha estat possible de classificar satisfactòriament. La meitat se'ls pot considerar com SENSE INFORMACIÓ, perquè el treball de camp no ha aconseguit la informació per diverses raons objectives i conegudes. L'altra meitat, però, apareix classificada com a conjunt que barreja dues característiques: l'absència parcial d'informació i, alhora, alguns trets significatius i discriminatoris dels grups abans definits com a "limitat sense expectatives" i "en conflicte" (no assistència, poca capacitat, conflictivitat, etc.).

Es podria intuir que hi ha un grup diferenciable, al qual podríem anomenar DESCONEGUT DIFÍCIL, que estaria format per alumnes en situació complexa, que es tradueix, a més a més, en un desconeixement important per part de la institució escolar. En algunes de les anàlisis posteriors farem referència a aquest grup.

2.1.3. Reubicacions i tipus en acabar la secundària

Els grups dels diferents resultats de l'escolarització que hem detectat al final de l'EGB no són literalment transportables al final del BUP o de l'FP-1. Hem aplicat, de la mateixa manera que abans, l'anàlisi de correspondències i hem obtingut les tipologies. Però per fer comparacions caldrà tenir en compte que:

- estan en un altre moment evolutiu;

- estan en un altre moment i en un altre marc escolar;

- tenen més història escolar acumulada amb nous èxits i fracassos; hi ha hagut un procés de selecció i de diversificació entre els diferents estudis; pel mig, s'ha anat

consolidant una taxa d'abandó important i molts dels subjectes amb problemes amb el sistema escolar ja no apareixen;

- la població estudiada és una barreja d'itineraris escolars molt diferents (de fet, per exemple, només el 49% de la població estudiada en acabar el primer grau d'FP havia seguit el ritme d'escolarització sense endarreriments, repeticions o abandonaments temporals; aquest percentatge era del 72% en els que acabaven 3r de BUP i del 76% en els estudiats al final de l'EGB);

- són molt diferents les condicions familiars i socials que predominen en el conjunt d'alumnes que segueixen un tipus o un altre d'estudis, i s'ha modificat la proporció nois/noies de cada grup;

- a més a més, la pèrdua d'informació institucional i del tutor s'incrementa de forma general en tota l'escolarització secundària;

- algunes variables han estat mesurades de manera diferent: per exemple l'assistència, ja que faltar a alguna classe de tant en tant es una pràctica comuna, per la qual cosa els tutors han tingut en compte només els alumnes que falten d'una manera molt significativa.

Les tipologies de l'èxit i del fracàs a l'EGB es singularitzen en el cas del BUP i dels dos nivells d'FP. Tal i com era d'esperar, cada nivell educatiu conté una tipologia pròpia de les seves diferències d'èxit. Els diversos elements significatius que configuren cada tipologia es correlacionen amb l'especificitat de cada cicle, i cada tipus d'èxit o de fracàs adquireix una configuració pròpia i irreductible.

Respectant aquesta particularitat, es fa inevitable pensar comparativament en les diferències d'èxit per cada nivell educatiu. El present text incorpora aquesta intenció comparativa. A fi

de poder resseguir l'equivalència o la diferenciació entre les tipologies de cada nivell educatiu, ens serà útil el quadre orientatiu següent:

TAULA 2.1

TIPOLOGIES D'ÈXIT I FRACÀS

EGB

LIMITATS S. EXPECTATIVES	EN CONFLICTE	APLICATS AMB MODERACIÓ	VIRTUÓS	NO CONEGUT
(27%)	(13%)	(37%)	(19%)	(4%)

BUP

LIMITATS S. EXPECTATIVES	EN CONFLICTE	APLICATS AMB MODERACIÓ	VIRTUÓS	NO CONEGUT
(19%)	(9%)	(38%)	(22%)	(12%)

FP1

LIMITATS S. EXPECTATIV.	EN CONFLICTE	APLICATS AMB MODERACIÓ (AM)	VIRTUÓS	NO CONEGUT
(18%)	(9%)	(58%)	(7%)	(8%)
		Apl.Mod. Conflictiu (14%) Aplicats Moderació (30%) Aplicats (14%)		

FP2

LIMITATS S. EXPECTATIVES	APLICATS AMB MODERACIÓ	APLICATS	VIRTUÓS	NO CONEGUT	NO CLASSIFICABLE
(13%)	(23%)	(18%)	(10%)	(14%)	(22%)

2.1.4. La fotografia al final del batxillerat

Per poder situar els diferents tipus, resumirem algunes de les característiques comunes del grup de batxillers en relació amb les variables que hem utilitzat per construir les diferències d'èxit i fracàs. Així, per exemple, hem de destacar (sempre tenint en compte l'absència parcial d'informació en alguns ítems):

* les mancances en la sociabilitat (aïllament, no-acceptació, dificultat de relació, etc.) afecten l'11%, tot i que del 13% els tutors no saben què dir sobre aquest tema;

* sembla ser que la majoria d'alumnes manifestament conflictius s'han quedat endarrerits ja que, al final del 3r curs, solament el 3% és considerat com a subjecte que té problemes amb les normes i la disciplina;

* el record del pas per l'escola com una experiència molt difícil afecta el 9%, i una tercera part considera que ha estat difícil;

* segons els tutors, la poca dedicació i el no donar interès a l'estudi afecta el rendiment (millorable) del 35% dels alumnes;

* encara s'atribueix poca capacitat a un 24% i una mandra generalitzada al 32%;

* el 24 % està a final de BUP amb una o més repeticions de curs i el 20% arrossega assignatures pendents dels cursos anteriors;

* tot i que acabar BUP és el resultat d'un procés selectiu, al final del 3r, a setembre, el 27% encara té una o dues assignatures suspeses i el 13% en té tres o més.

2.1.5. El tipus d'èxit i fracàs en acabar el BUP

Molt probablement,[8] la població que hem estudiat mentre cursava 3r de BUP provenia majoritàriament dels tipus de grups de final d'EGB que hem anomenat "alumnes virtuosos" i "alumnes aplicats, amb moderació", amb petites incorporacions d'"alumnes en conflicte". Malgrat la seva situació respecte de l'escola i els aprenentatges -cosa que desconeixem-, en finalitzar l'escola bàsica s'ha produït un nou recorregut vital i d'educació i, conseqüentment, una situació d'èxit i fracàs nova.

GRÀFIC 2.2

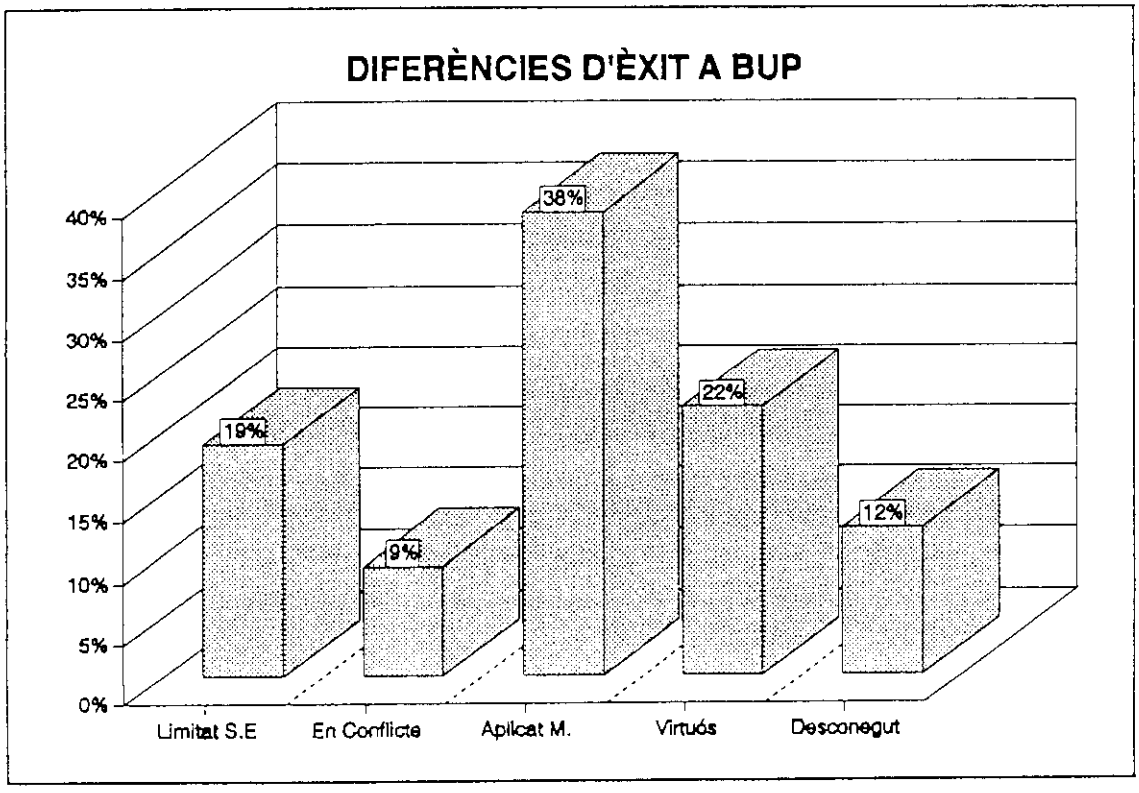

El grup equivalent al tipus A *(ALUMNES LIMITATS SENSE EXPECTATIVES)* ha passat a ser ara el 19% del conjunt i, en el context del BUP, les seves característiques han de ser matisades de la manera següent:

[8] Es tracta d'una simple intuïció lògica ja que, com s'ha explicat, aquesta investigació no ha seguit una generació d'alumnes en tres moments escolars, sinó tres generacions en tres moments escolars.

* El tutor defineix el grup d'alumnes com a **poc capaços** per a les noves tasques, i **amb poques possibilitats de millorar-ne els rendiments.**

* La seva història com a batxiller està marcada per **repeticions** de curs i per tenir diverses **assignatures suspeses** a tots el cursos. (Com veurem quan comentem les característiques personals, com a mínim el 46% dels que estarien inclosos en aquesta tipologia està fora de la seva promoció.)

* Tot i ser un alumne que assisteix a classe, com a l'EGB, i que no és considerat conflictiu, la seva vivència de l'escola ja és **més problemàtica** (difícil o dramàtica). Sembla que hi ha la impacte de les dificultats evolutives adolescents i és significatiu el grup dels que **no poden millorar el seu rendiment per "qüestions personals"**. Probablement per les mateixes raons, apareix com element definidor d'una part del grup les **dificultats en la sociabilitat.**

El tipus B *(ALUMNES EN CONFLICTE)* representa ara el 9% del grup. A la igual que a l'EGB, ve definit pel conjunt d'alumnes els quals tenen una vivència compartida amb la institució escolar de conflicte mutu (**conflictius, no sociables, mandrosos, sense donar importància als estudis, no assistents**[9]**, vinculació negativa**...). S'aprecia, però, una petita diferència amb la incorporació significativa al grup conflictiu d'alumnes amb una part de les característiques del tipus A (limitat sense expectatives). Podríem dir que la frontera entre tots dos grups es permeabilitza.

El tipus C *(ALUMNES APLICATS, AMB MODERACIÓ)* es quasi una fotocòpia de l'EGB, fins i tot en el volum (38%). En el nivell, continua representat el grup mixt que segueix l'escolarització sense massa problemes però amb una distància prudent. Cal destacar que en aquest grup estan inclosos dos de cada tres alumnes afectats de baix rendiment, segons els tutors, per **"problemes personals"**.

[9] Cal recordar que aquest valor a la secundària vol dir un alumne que no assisteix alguns dies a la setmana durant una temporada, o diverses setmanes senceres.

ELS ALUMNES VIRTUOSOS (tipus D) tenen les mateixes excel.lències que a EGB, tan de rendiment com d'adaptació i de vinculació a l'escola, afegint-li l'específica de BUP: aprovar totes les assignatures al juny i amb bones notes. Aquesta tipologia representa el 22%.

Tal com havíem assenyalat, els factors que provoquen l'opacitat respecte a les característiques dels alumnes i les dificultats perquè estudis com aquest pugin obtenir determinades dades s'incrementen a l'ensenyament secundari. Per aquesta raó, els *DESCONEGUTS* (tipologia E) han passat a ser el 12%. Com que el desconeixement és parcial, més endavant podrem conèixer algunes de les seves característiques. Tot i així, no poden ser classificats encara que tendeixen majoritàriament a estar entre la diversitat del grup C (APLICATS AMB MODERACIÓ).

2.1.6. El panorama en finalitzar el primer grau d'FP

Totes les matisacions i els advertiments que hem fet sobre les comparacions entre nivells d'escolaritat aquí s'han d'extremar. L'heterogeneïtat i la diversitat de recorreguts és enorme entre els alumnes que acaben el 2n curs del primer grau d'FP. A les especialitats que ja hem assenyalat cal afegir les d'FP com també el major pes de la via d'entrada a l'escola (de l'EGB però amb titulació diferent, de l'abandó de tot estudi o de BUP, d'una altra escola d'FP, etc.).

Alguns dels trets característics d'aquesta població són:

* els tutors opinem que un 55% té un rendiment insuficient perquè s'hi dedica poc o no dóna cap importància als estudis;

* cobra un pes important el col.lectiu que té mancances de rendiment per qüestions personals (6%);

* les dificultats de sociabilitat entre iguals afecten el 25% i els alumnes amb problemes de normes i disciplina són el 13%;

* el 38% es considera amb poca capacitat;

* malgrat que es tracta d'un cicle de dos anys, el 14% ja ha repetit curs i el 64% arrossega assignatures de primer;

* el mes de setembre, els resultats assenyalen el 23% amb assignatures de 2n suspeses.

Per parlar del tipus A *(LIMITATS SENSE EXPECTATIVES)*, caldria tenir en compte les matisacions que hem fet per al BUP, extremant les dades de fracàs en l'aprenentatge (repeticions i assignatures suspeses) i, sobretot, assenyalant com a característica definitòria d'una part del alumnes la **no assistència.** En la nostra anàlisi aquest grup representa el 18%.

A la categoria d' *ALUMNES EN CONFLICTE* (B) caldrà afegir, com a nou element diferenciador de les altres tipologies i de la mateixa a EGB i BUP, la consideració d'alumnes **gens capaços.** A l'FP1 s'ha produït, finalment, l'associació entre expectatives baixes i nul.les per part dels professors (atribuïdes a incapacitats de l'alumne) i conductes conflictives a l'escola. La permeabilitat entre els grups A i B que destacàvem al BUP aquí s'incrementa. De fet, podríem dir que una part del grup limitat sense expectatives passa a ser conflictiu. Aquesta tipologia representa el 9% del grup estudiat.

GRÀFIC 2.3

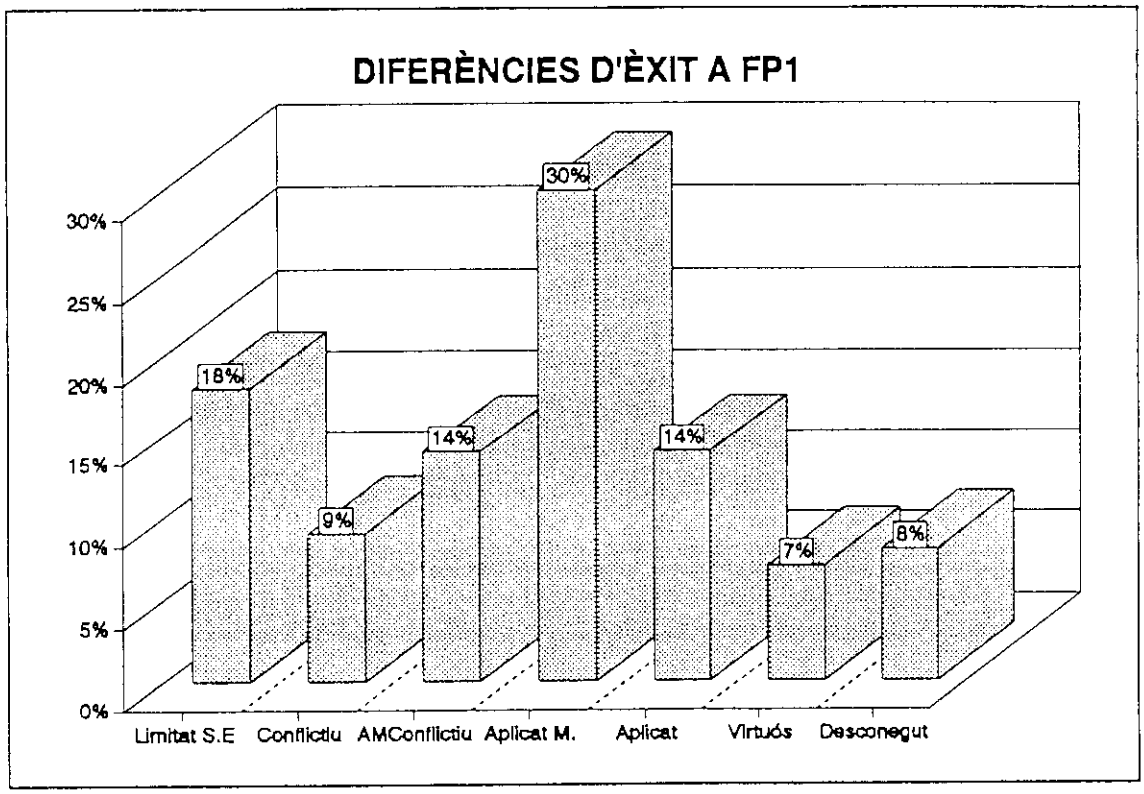

L'equivalent a l'*ALUMNE VIRTUÓS* (D) és molt reduït a l'FP1: el 7%. Són pocs els que reuneixen totes les excel.lències que l'escola exigeix i que, com ja hem comentat, són uniformes als altres nivells escolars estudiats. De fet, passa que el 58% de l'alumnat es podria etiquetar com a alumne moderadament aplicat (C), però incorporant una diversitat molt més important que la que s'ha remarcat fins ara. Per exemple, una quarta part s'aproxima molt a l'alumne excel.lent però les notes o les capacitats s'estimen com a lleugerament inferiors. Si no es fan comparacions amb les tipologies de BUP o EGB, podríem dir que el volum d'alumnes que a l'escola funciona molt bé és del 21 %.

Dintre del tipus C (*APLICATS AMB MODERACIÓ*), però molt a prop dels ALUMNES EN CONFLICTE, se situa un grup amb rendiments escolars intermedis o alternatius, amb experiències de dificultat escolar reconduïdes, però amb una tendència significativa al

conflicte. Probablement, es tracta d'adscripcions làbils i canviants al llarg del pas per les escoles d'FP1.

Com a resum, podríem dir que les tipologies de resultat escolar al final de l'FP1 tenen dos pols extrems i una zona intermèdia diversa i canviant. En un dels extrems, els "alumnes amb limitacions i sense expectatives" i els "alumnes en conflicte" tendeixen a solapar-se i atrauen o deixen efectius al col.lectiu d'alumnes "aplicats amb moderació". En l'altre extrem, un grup reduït d'"alumnes virtuosos" té annexat un grup de "bons alumnes aplicats". Al mig, un grup homogeni (en torn del 30%) representa la tipologia C, de manera similar al BUP o l'EGB.

Finalment, hem d'assenyalar que els *DESCONEGUTS* (E) són el 8%, sense que sigui possible assimilar-los a cap tipologia.

2.1.7. La distribució dels resultats escolars en acabar l'FP2

No resulta fàcil trobar sentit a totes les classificacions que l'anàlisi de correspondències múltiples fa de les variables estudiades en la població que està a la fi del segon grau de Formació Professional. Les trajectòries vitals sumades a les escolars en persones molt diverses, que sovint es troben en les diferents etapes de la joventut, no faciliten l'agrupació en tipus diferenciats segons el resultat escolar. Les variables determinants han de ser forçosament altres que les que hem seleccionat i que ens han permès classificacions útils pels altres nivells i tipus d'estudis.

GRÀFIC 2.4

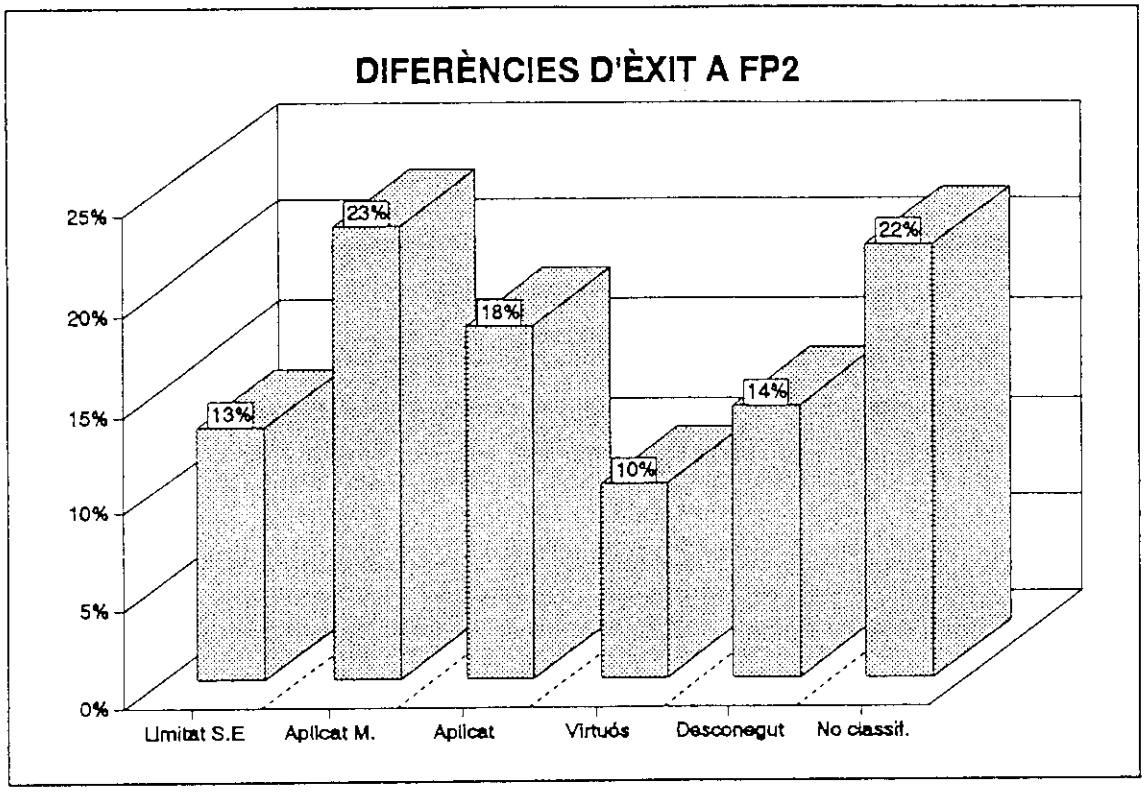

De bon començament, hauríem d'introduir la tipologia F: *NO CLASSIFICABLES* (el 22%), que conformaria un grup del qual no en podem destacar res en especial però que tampoc te característiques uniformes.[10] A continuació, s'hauria de considerar el grup de *DESCONEGUTS* que és alt (el 14%) i que, probablement, reflecteix una actitud i una relació entre tutors i alumnes molt diferent de la d'EGB o BUP (es relacionen poc i es desconeixen).

Els alumnes del tipus D (*VIRTUOSOS*) estan clarament representats amb un 10%, però també s'hauria d'incloure un grup (el 18%) classificables com *APLICATS* (C) als quals no cal afegir l'adjectiu "amb moderació", ja que són alumnes amb capacitats d'aprenentatge normals però

[10] Hem de tornar a repetir que la no classificació es deguda a la voluntat dels investigadors per no reduir i acotar una diversitat rica i complexa.
En aquest cas, l'adjudicació de la totalitat de subjectes a un tipus de grup comportaria una reducció important.

que "**són treballadors**", i obtenen resultats acadèmics i d'adaptació quasi iguals als del grup D (VIRTUOSOS) prototipus del bon estudiant.

El tipus A *(LIMITATS)*, amb les connotacions de no assistència i d'assignatures repetidament suspeses que hem afegit per a la secundària, està representat pel 13%. El tipus B *(EN CONFLICTE)* no existeix com a tal, no pot ser definit en termes de conflictivitat, ja que els tutors d'FP2 no han considerat en cap cas que aquesta fos una característica dels alumnes.

Amb certa similitud al tipus C *(APLICATS AMB MODERACIÓ)* podríem situar el 23% d'alumnes que segueixen sense entrebancs l'escolarització, però que no sempre li donen prou importància, que tendeixen a faltar a classe o a tenir dificultats personals. Aproven i no repeteixen (a segon grau) però no acaben de tenir una vivència positiva de l'escola.

2.1.8. Noies i nois davant dels resultats escolars

Al llarg de la recerca es comparen diverses variables amb les diferències d'èxit que hem resumit en aquest capítol. N'hi algunes, com ara la diferència entre nois i noies, que semblen tenir una influència significativa i persistent que s'ha de tenir en compte des del principi. **En l'actualitat, l'adaptació entre demandes del sistema escolar, conductes exigides i fins i tot expectatives d'èxit s'està decantant progressivament de la banda de les noies.**

Una comparació ràpida entre les diferents tipologies d'èxit que hem descrit i les noies i els nois evidencia, en qualsevol dels cicles d'estudis finals analitzats, que:

- els nois sempre formen el grup dels "alumnes en conflicte" (B) d'una manera significativament molt més important que les noies;

- per contra, les noies sempre integren d'una manera significativament més important el grup "virtuós"; de fet, parlant amb propietat, l'hauríem d'anomenar de "les alumnes virtuoses" (D), ja que sempre són majoria.

Quan s'analitza aquesta realitat al final de l'EGB, les diferències són clares i profundes. Hi ha dues noies per cada noi que excel.leix, que té èxit personal, social i escolar (aquesta categoria es dóna en el 27% de les noies i en l'11% dels nois). En contraposició, podríem dir que per cada noia en conflicte hi ha tres nois que estant en tensió amb la institució escolar (el 5% en les noies i el 20% en els nois). No hi ha diferències en el cas d'"alumnes aplicats i aplicades amb moderació". Solament en els "limitats sense expectatives" apareix una lleugera diferència en contra de les noies.

GRÀFIC 2.5

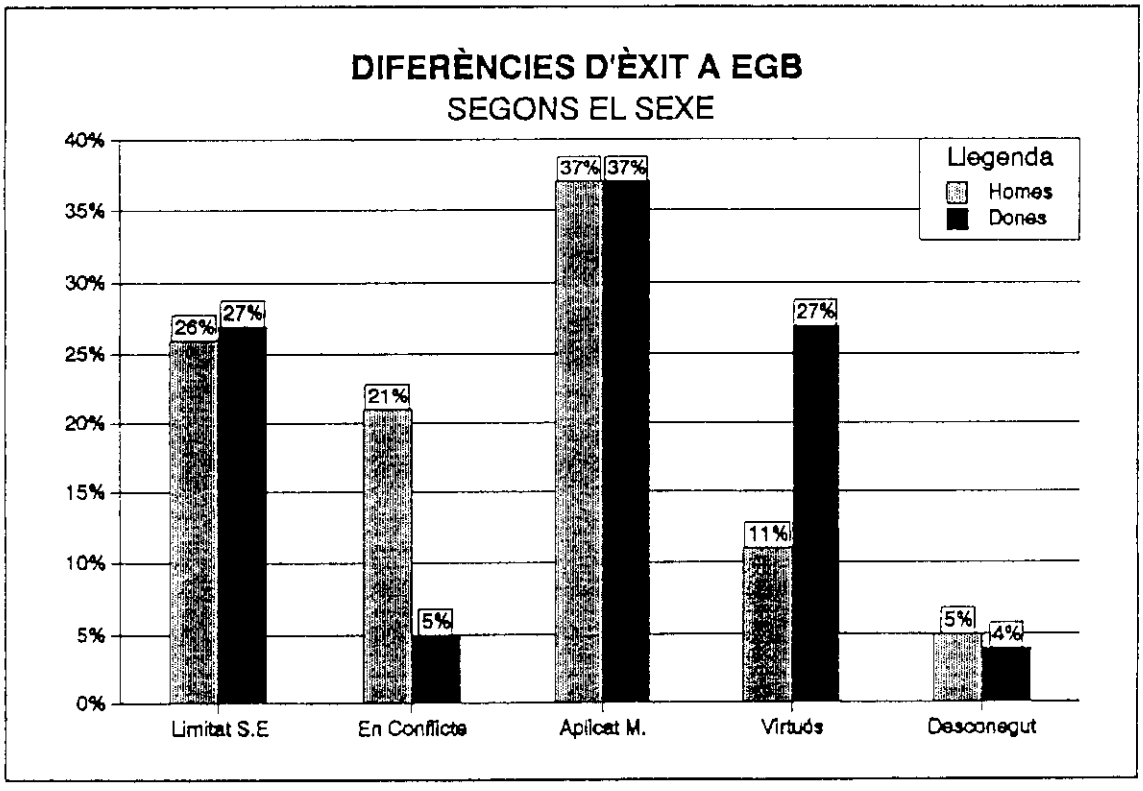

GRÀFIC 2.6

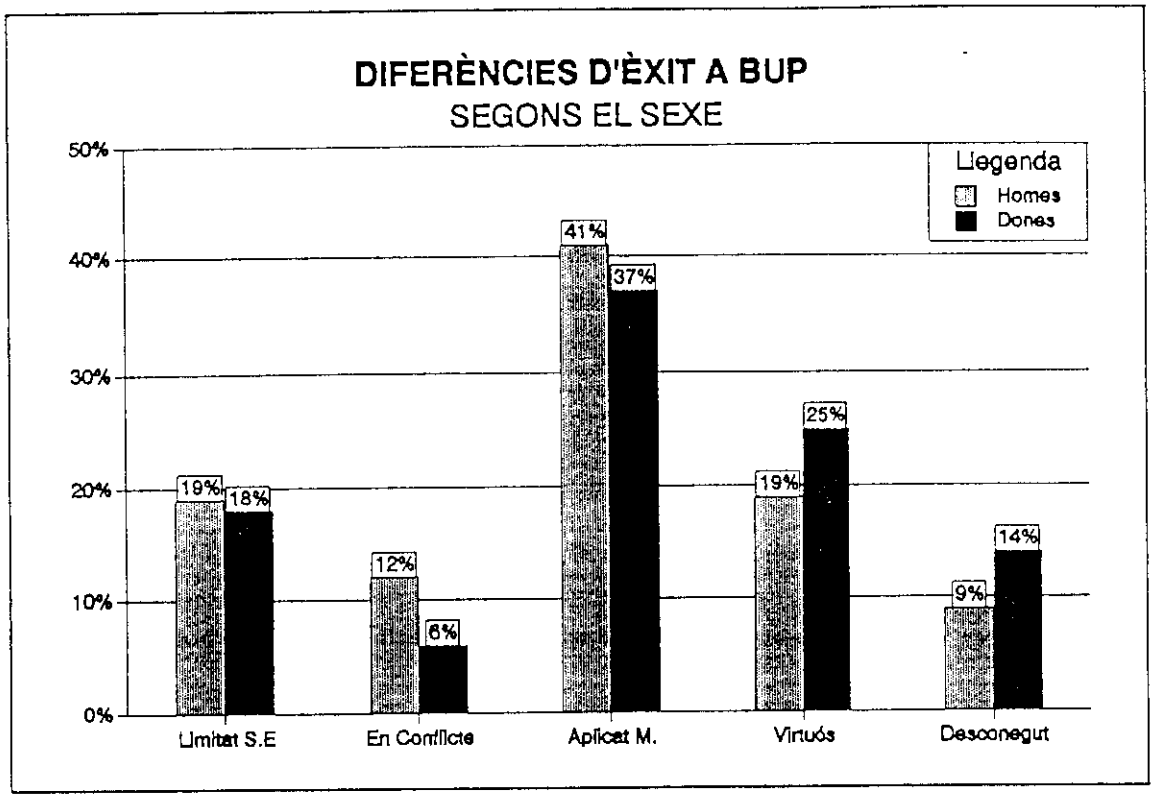

En finalitzar el BUP les diferències es mantenen però una mica atenuades. Al marge de la influència derivada dels abandons i de la multiplicitat de recorreguts escolars que no afecten els dos gèneres per igual, s'ha de tenir en compte que a la població estudiada hi dominen les dones (el 55% són noies i el 45% són nois). També s'ha de destacar que en el grup d'alumnes "desconeguts", que és un grup important, el desconeixement per part dels tutors s'accentua lleugerament pel que fa a les noies.

El predomini dels nois (60%-40%) que hi ha al final de l'FP1 sembla produir l'efecte contrari: hi ha més diferències. No solament és més important el grup de nois "en conflicte" que el de noies, sinó que també succeeix el mateix entre els que tenen diversos graus de limitació o dificultat. En el pol oposat, l'excel.lència torna a ser del doble entre les noies.

GRÀFIC 2.7

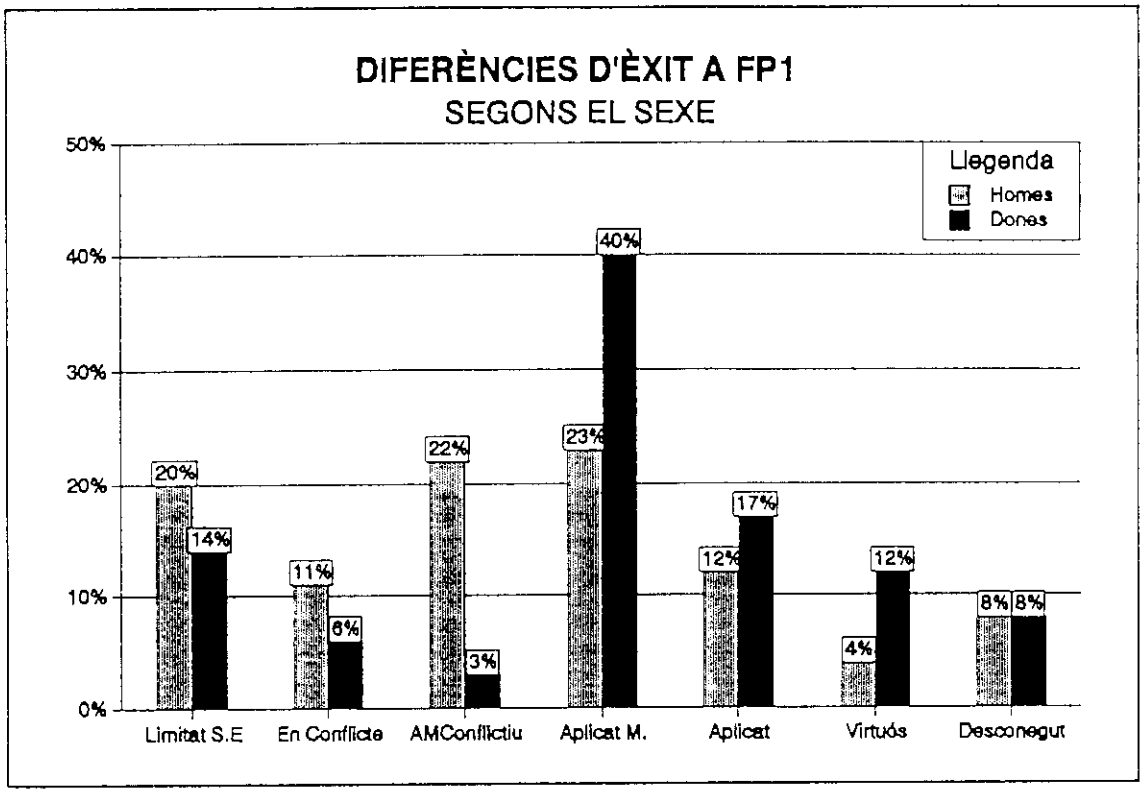

Si es continua estudiant, en acabar l'FP2 la diversitat que hem remarcat impedeix qualsevol reducció. Tot així, amb les grans diferències que imposa l'edat, la història personal o la branca d'especialitat, les desigualtats persisteixen, fonamentalment en el vessant més acadèmic: la limitació està de part dels nois, la moderada excel.lència de part de les noies.

GRÀFIC 2.8

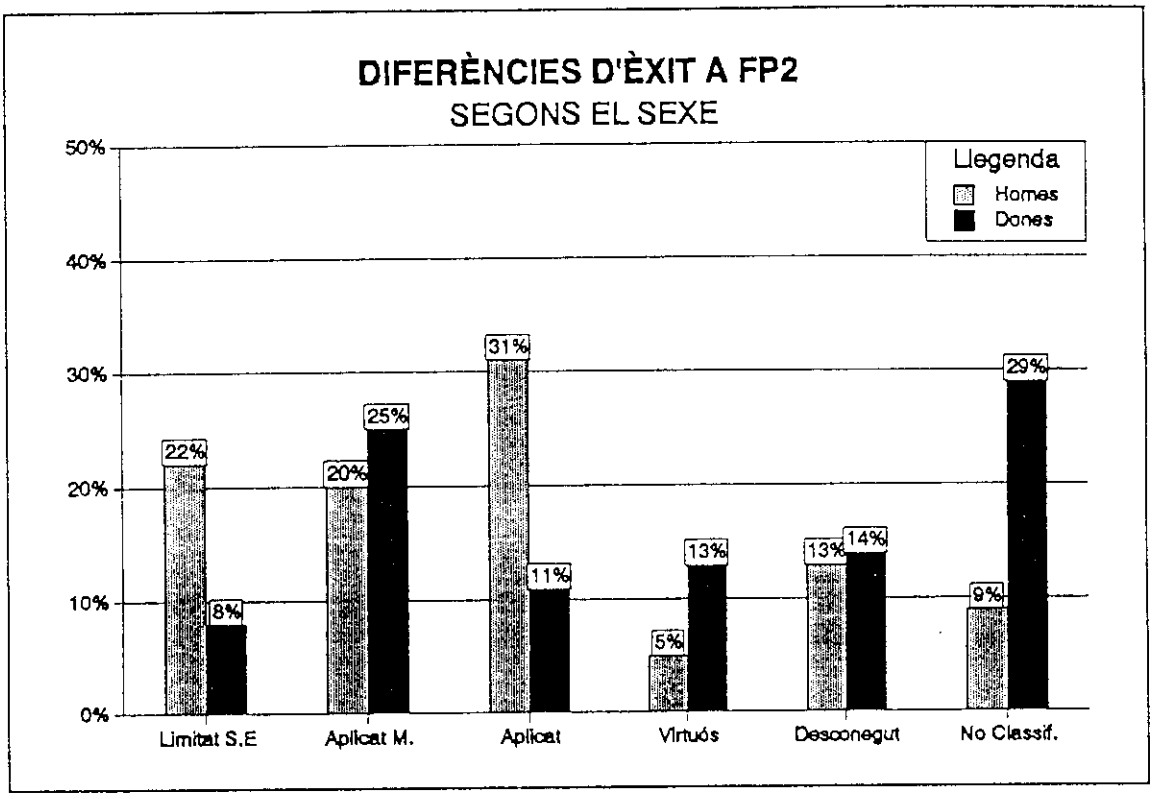

2.1.9. Primeres conclusions: són molts els que no encaixen per pensar que tenim l'escola adequada

Sense elaborar encara cap conclusió general, ja que només hem comentat un petit grup de variables, sí que voldríem assenyalar algunes intuïcions, contradiccions i certeses que al final tornarem a tractar. Podem dir què és fracàs i què és èxit i quin n'és el volum? Sabem que al final de tots els cicles escolars que hem estudiat, l'escola i un grup important d'alumnes ja han arribat a un desacord mutu de certa profunditat.

Es miri com es miri, un grup que a final d'EGB està pel voltant del 40% i al final de la secundària -entre els que arriben fins al final- al voltant del 30%, es pot considerar sense èxit escolar. Sabem que sempre hi ha un grup que fa un maridatge perfecte amb la institució

escolar i que aquesta relació, més o menys idíl.lica, té unes connotacions associades al gènere. Un de cada tres alumnes manté una relació amb l'escola i els aprenentatges suficientment implicada per no tenir problemes i prou distant com per no centrar la vida en els estudis. Sabem, finalment, que en la falta d'èxit s'alternen dues categories d'alumnes que cap organització del sistema escolar, en plena escolarització obligatòria, pot acceptar com a bones i definitives:

* els que comencen a ser declarats i a sentir-se no adients, situant el seu futur fora de l'escola;

* els que opten per la ruptura, després d'haver comprovat que no és possible l'èxit acadèmic sense adaptar-se a la institució (normativa, de rendiments, d'acceptació acrítica dels adults, etc.).

Aquests dos tipus són proveïdors del gruix d'alumnes que deixen en un moment o un altre el sistema. Malgrat aquesta renovació, cada cicle escolar torna a generar nous efectius i a reforçar els grups. Uns grups que mai són residuals, que sempre tenen una entitat que posa en crisi qualsevol defensa de la idoneïtat del sistema.

2.2. TIPUS D'ESTUDIANTS: LA DIVERSITAT D'ACTITUDS DAVANT LES EXIGÈNCIES ESCOLARS

Hem analitzat diverses promocions de pre-adolescents, adolescents i joves com a alumnes. És a dir: hem intentat conèixer el seus rendiments, el seus resultats acadèmics, la consideració que en tenen els tutors, els balanços de la seva escolarització, etc. i després, a partir d'aquestes variables, els hem agrupat en tipus d'èxit i fracàs. Per tant, hem parlat de les diferents maneres de complir allò que la institució escolar exigeix posant adjectius als diferent grups de personatges que crea: "ALUMNES DE CARACTERÍSTIQUES X".

Però no tots aquests tipus d'*ALUMNES* representaven el mateix tipus d'*ESTUDIANT*.[11] A més a més de factors diferencials com ara el gènere o l'edat, cadascú tenia una actitud respecte al que feia a l'escola (interès i aplicació) graduable i agrupable. La seva vida -fins i tot l'educativa- no passava exclusivament per l'escola. Han madurat i s'han socialitzat amb currículums complementaris, amb activitats de lleure, amb experiències laborals.

També amb aquestes variables hem fet una anàlisi de correspondències múltiples que ens ha permès construir grans grups d'*ESTUDIANTS*, grans col.lectius d'alumnes diferenciats i diferenciables **per les actituds i els posicionaments respecte a tot allò que l'escola els proposa.**

2.2.1. Com es prenen l'escola els alumnes de 8è

A l'apartat anterior fèiem èmfasi en què els diferents tipus d'èxit escolar representaven resultats finals d'un procés amb la suma de les possibilitats de futur que se'ls otorgava. Ara hem de remarcar que es tracta d'una descripció de les diferents condicions individuals com a estudiants, com a persones que han de fer front a unes obligacions socialment imposades, unes condicions probablement molt associades a l'edat i al moment evolutiu que ara tenen. Al marge de les dades més objectives, els tipus que ara descriurem reflecteixen les maneres com s'autoconceptuen i es posicionen -als 13 o 14 anys- respecte al que han de fer cada dia a l'escola.

[11] Cal que el lector posi atenció al diferent ús que es fa en el text entre el concepte ALUMNE, quan ens referim a les tipologies construïdes amb l'historial escolar, i el concepte ESTUDIANT, quan ens referim a les actituds i al posicionament dels individus respecte a l'escola i fora de l'escola.

A. *"ESTUDIANT POC ESCOLAR"* (24%)

Podríem dir que un de cada quatre alumnes de 8è d'EGB accepta de manera passiva l'escola, amb una focalització aliena dels seus interessos. No es tracta, com després veurem, d'alumnes amb límits o dificultats que per reacció es situen al marge de l'escola, sinó d'alumnes que han construït una dualitat entre els rendiments i els resultats acadèmics i el seus interessos personals o els estímuls socials que els envolten. Els principals trets definitoris d'aquest grup serien:

* **molta socialització en el lleure**, és a dir, presència significativa de la majoria en activitats d'esport, esplai, colònies i campaments, etc.;

* **poc interès pels estudis** que estan cursant;

* per contraposició a altres tipus, destaca una **aplicació passiva** (actitud i pràctiques respecte a l'estudi, la interrelació amb els professors o la preparació d'exàmens, etc.) o com a màxim intermèdia;

* apareix com a estadísticament significatiu del grup un cert predomini de les **noies** i dels nascuts en el darrer semestre de l'any.

B. *"ESTUDIANT ESTUDIÓS"* (22%)

Una part similar d'alumnes es descriu a ell mateix en una actitud en què l'escola ve a ser el nucli de la seva vida. Són estudiants *estudiants*, que poden definir-se amb els quatre trets següents:

* tenen un **interès intrínsec** pels estudis, és a dir, els agrada estudiar i no necessiten estímuls o reforços aliens;

* l'**aplicació escolar és elaborada** (estudia habitualment i amb una certa programació, fa els deures, pren apunts, fa esquemes, etc.);

* la majoria té **poca socialització en el lleure**;

* en qualsevol cas, el seu **currículum extraescolar, si existeix, és mixt:** està compost per activitats de més instrucció i de lleure alhora.

La pràctica totalitat de l'alumnat que forma part d'aquesta tipologia ha seguit amb normalitat i sense entrebancs l'escolaritat. Hi predominen de manera significativa els nascuts el primer semestre de l'any.

C. *"ESTUDIANT RESIGNAT"* (23%)

En proporció similar a la dels grups anteriors, es troba un col.lectiu que es pot definir per una actitud resignada davant de l'activitat escolar, en la qual no s'arriben a implicar. En consonància amb aquesta actitud:

* la motivació, la interès **pels estudis és extrínsec**: aguanta l'escola perquè no queda més remei, perquè ho manen els pares, perquè cal tenir l'EGB;

* l'anàlisi de la seva aplicació ens permet situar-lo en el grup dels que podríem dir que "**no treballa**" o, com a màxim, s'aplica en grau moderat;

* un grup molt important (quasi un de cada dos) està **endarrerit cronològicament** en l'escolarització (havia nascut abans de 1979);

* majoritàriament (el 82%) són **nois**.

D. *"ESTUDIANT AMB DIFICULTATS"* (12%)

Al costat d'aquestes tres grans tipologies n'apareixen dues més, determinades en gran mesura per elements associables a la idiosincràsia que ha anat adquirint la persona o a les condicions socials i familiars en què creix.

En el primer cas troben a un grup de nois i noies (**amb predomini dels nois**) agrupats per les "**necessitats educatives especials**": un grup d'alumnes amb discapacitats psíquiques, sensorials o de conducta (identificades mitjançant algun informe o diagnòstic que consta al seu historial).

També es caracteritza per contenir la quasi totalitat dels que no segueixen un règim d'escolarització ordinari (reben alguna atenció educativa **especial o estan agrupats, en algun moment, en grups flexibles**). Ells mateixos tampoc contesten adequadament el qüestionari, per la qual cosa és significativa la impossibilitat de classificar el seu índex d'aplicació.

E. *"NOIES AMB CONTEXTOS SENSE ESTÍMULS"* (14%)

Probablement podria ser un subgrup a cavall dels dos primers, però ens ha semblat interessant mantenir una diferenciació que l'anàlisi de correspondències múltiples ha fet, i que tendeix a organitzar-se diferencialment entorn de la condició de gènere i de l'absència d'activitats de socialització externa a l'escola.

Es tracta d'una tipologia que afecta majoritàriament les **noies, sense cap currículum** de lleure i, per tant, poc socialitzades en aquestes activitats. Si en tenen algun, destaca que sigui un currículum extraescolar **instructiu**: mecanografia, classes de repàs, etc. No es defineix per cap altra característica, fora d'un cert domini d'una aplicació passiva.

F. *"DESCONEGUTS"* (4%)

De la mateixa manera que en el capítol anterior, un grup reduït d'alumnes no es poden incorporar a cap categoria per absència d'informació.

2.2.2. Diversitat d'èxit i tipologies d'estudiants

En acabar la descripció dels diferents tipus d'èxit i fracàs (tipus d'ALUMNES) hem posat en relleu que es tractava d'una diversitat d'acoblament, desajustos i conflictes entre allò que la institució (i els seus agents) proposa i exigeix i allò que la individu (la persona, la família, l'entorn) fa, desitja i espera fer.

Les diferències d'èxit que hi ha en acabar un cicle estan interrelacionades amb els diferents tipus d'*ESTUDIANT* que es donen en aquell moment. Els grans grups d'estudiants reflecteixen col.lectius definits per unes actituds i unes experiències. Alhora, els interessos i les experiències vitals condicionen els resultats escolars (el tipus d'alumne amb l'èxit i el fracàs).

La comparació entre les dues tipologies que hem descrit fins ara ens pot conduir a saber quins tipus d'èxit predominen en cada tipus d'estudiant, o viceversa. D'aquesta manera, si féssim un quadre de doble entrada, tindríem les parelles següents:

* l'*"ESTUDIANT ESTUDIÓS"* predomina entre els "ALUMNES VIRTUOSOS" i a l'inrevés;

* els "ALUMNES LIMITATS SENSE EXPECTATIVES" tenen la seva màxima correspondència entre els *"ESTUDIANTS RESIGNATS"*.

Altres categories posen en relació els seus efectius d'una forma múltiple:

* l'"ALUMNE EN CONFLICTE" es genera entre els *"ESTUDIANTS RESIGNATS"* i entre els *"ESTUDIANTS AMB DIFICULTATS"*, però aquests últims surten en gran part dels *"ALUMNES LIMITATS SENSE EXPECTATIVES"*;

* l'*"ESTUDIANT NO ESCOLAR"* tendeix a concentrar-se entre els "ALUMNES APLICATS AMB MODERACIÓ", però també hi ha un grup significatiu entre els "ALUMNES VIRTUOSOS";

* les *"NOIES AMB CONTEXT SENSE ESTÍMULS"* es distribueixen entre els "ALUMNES APLICATS" i els "ALUMNES LIMITATS".

En una interacció difícil d'ordenar en el temps, les noies i els nois han anat creixent i s'ha format com a estudiants, en el mateix procés en què ells i l'escola s'autoregulaven i s'adaptaven, o entraven en un procés de conflicte mutu. L'interès i l'aplicació naixien i provocaven, alhora, una diversitat d'èxit i de fracàs davant de l'escolarització.

GRÀFIC 2.9

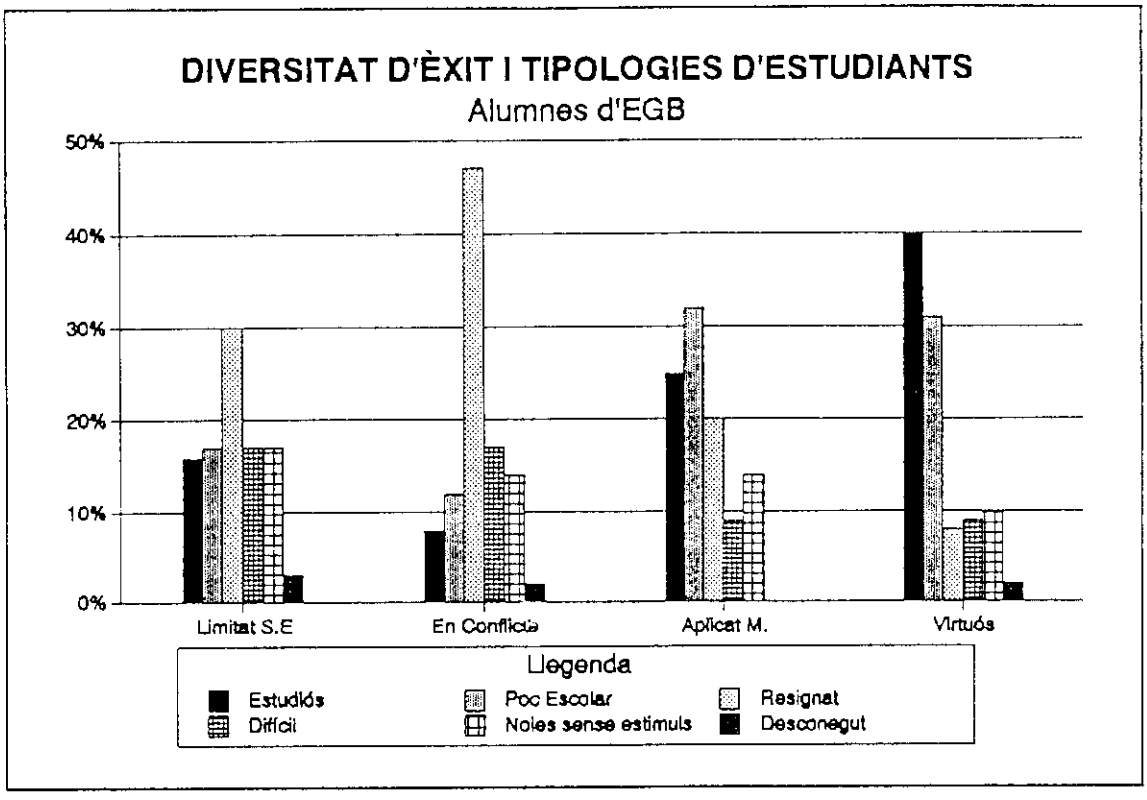

La socialització i els estímuls educatius externs conformen un panorama (probablement derivat del tipus de família en unes determinades condicions socials) no associable directament a la millora de l'èxit acadèmic. Més aviat conforma subjectes amb certa discordança amb ell, malgrat que hi ha personatges amb la màxima excel.lència als dos espais. En el sentit contrari, els alumnes amb limitacions escolars i sense expectatives tenen, a més a més i de manera significativa, una falta d'estímuls externs, si més no pel que afecta les activitats de lleure.

2.2.3. La tipologia dels estudiants que encara fan BUP

Les diferències d'edat, el moment evolutiu, la trajectòria escolar, etc. que feien difícil la comparació entre els resultats dels alumnes que acabaven els cicles educatius estudiats, es fan més patents encara quan es vol agrupar les diferents posicions respecte als estudis que ara fan.

Els alumnes que, bé o malament, han arribat al final de 3r de BUP no es poden comparar fàcilment amb els que han finalitzat 8è d'EGB. Tot i així, algunes tipologies persisteixen, encara que amb algunes matisacions.

A. *LES ESTUDIANTS ESTUDIOSES* (24%)

Com ho hem descrit a l'EGB, els alumnes que s'agrupen en aquesta categoria tenen un índex d'aplicació als estudis elaborat i una motivació i un interès pels estudis intrínsecs. Producte de l'edat i del procés de selecció i de reagrupació escolar que s'ha produït, malgrat que el grup es continua caracteritzant per la poca socialització en el lleure, apareix com a nota definitòria i significativa per a una part d'ells. És a dir: una part no podria ser definida per l'etiqueta d'aplicat, ja que han tingut, o tenen, molta activitat de lleure (des dels esports a la música).

Però la gran diferència d'aquesta categoria respecte a l'EGB, i respecte a les altres tipologies, és que **la majoria de les persones que la formen són noies**. El procés d'ajustament entre les demandes de l'escola i la seva actitud i tarannà es va fent molt més forta. Malgrat que hi ha noies a totes les altre categories d'estudiants, tres de cada quatre subjectes del grup **estudiosos** són noies.

B. *ELS ESTUDIANTS RESIGNATS I POC ESTUDIANTS* (41%)

Per contraposició, els nois predominen (dos de cada tres) en el grup d'adolescents que segueixen els estudis amb l'actitud resignada que hem descrit a l'apartat anterior. Tenen poc interès, o per raons extrínseques als estudis continuen tenint una aplicació passiva. També

s'ha aguditzat la diferència per raó d'edat: el 59% de tots els que han perdut o repetit algun curs se'ls pot incloure en aquest grup.

Es concentren una bona part dels que tenen un alta socialització en el lleure i, probablement, una vida més intensa fora de l'escola. Però com a grup polaritzat a l'entorn d'una certa tensió amb els estudis, també destaquen els que hi són al altre extrem, els poc socialitzats en el lleure.

C. *LES ALTRES NOIES* (18%)

El grup que al final de l'EGB hem classificat de "noies en un context sense estímuls" sembla engrandir-se. No totes les noies s'inclouen en el grup al qual l'escola és el centre de la seva vida. L'anàlisi de correspondències assenyala de nou un grup determinat per la condició de gènere i per la presència significativa de currículum no escolar instructiu, en el qual ja s'incorpora la categoria determinada per tenir **experiències laborals.**

En un grup on el 88% són noies i on es confirma que no n'hi ha prou en considerar l'adaptabilitat de l'alumne a les exigències de l'escola, són molt importants les obligacions i els estímuls externs que la família i la condició social imposen (models de dona, obligacions en la llar familiar, expectatives de futur, etc.).

D. *ENTRE INDEFINIBLES I DESCONEGUTS* (17%)

Les zones fosques que, com hem assenyalat, augmenten en l'ensenyament secundari també hi són a l'hora d'intentar agrupar els estudiants. Després de definir els altres grups, encara queda una categoria on es barregen variables sense informació amb variables ambigües o intermèdies. A aquesta categoria s'incorporen personatges destacadament definits, per exemple, per un índex d'aplicació mig. Però igualment destaquen variables sòcio-familiars

com ara haver nascut fora de Catalunya, envoltades d'ítems sense informació. Encara reforça més la nostra tendència a no etiquetar el fet que qualsevol relació amb altres tipologies (com les d'èxit) condueix a correlacionar amb els casos desconeguts.

2.2.4. Èxit, fracàs i conflicte entre la diversitat d'estudiants a la fi del BUP

Les relacions entre tipologies d'èxit i fracàs (d'alumnes) i d'estudiants que hem reflectit abans per als alumnes d'EGB no són iguals entre els de BUP. Cal destacar, en primer lloc, que una part molt alta (41%) dels que passen de 3r de BUP són els anomenats "**ESTUDIANTS RESIGNATS**". Una actitud que comparteixen tant els "ALUMNES LIMITATS" com els "ALUMNES APLICATS AMB MODERACIÓ", sense deixar de banda un grup que han transformat la resignació **en conflicte.**

On no hi diferències és a la categoria d'"ALUMNE VIRTUÓS", a la qual també pertanyen els "**ESTUDIANTS ESTUDIOSOS**". Les "**ALTRES NOIES**", malgrat les seves obligacions complementàries i les mancances d'estímuls, no són alumnes en conflicte i reparteixen els seus efectius entre la limitació, la moderació i l'excel.lència.

GRÀFIC 2.10

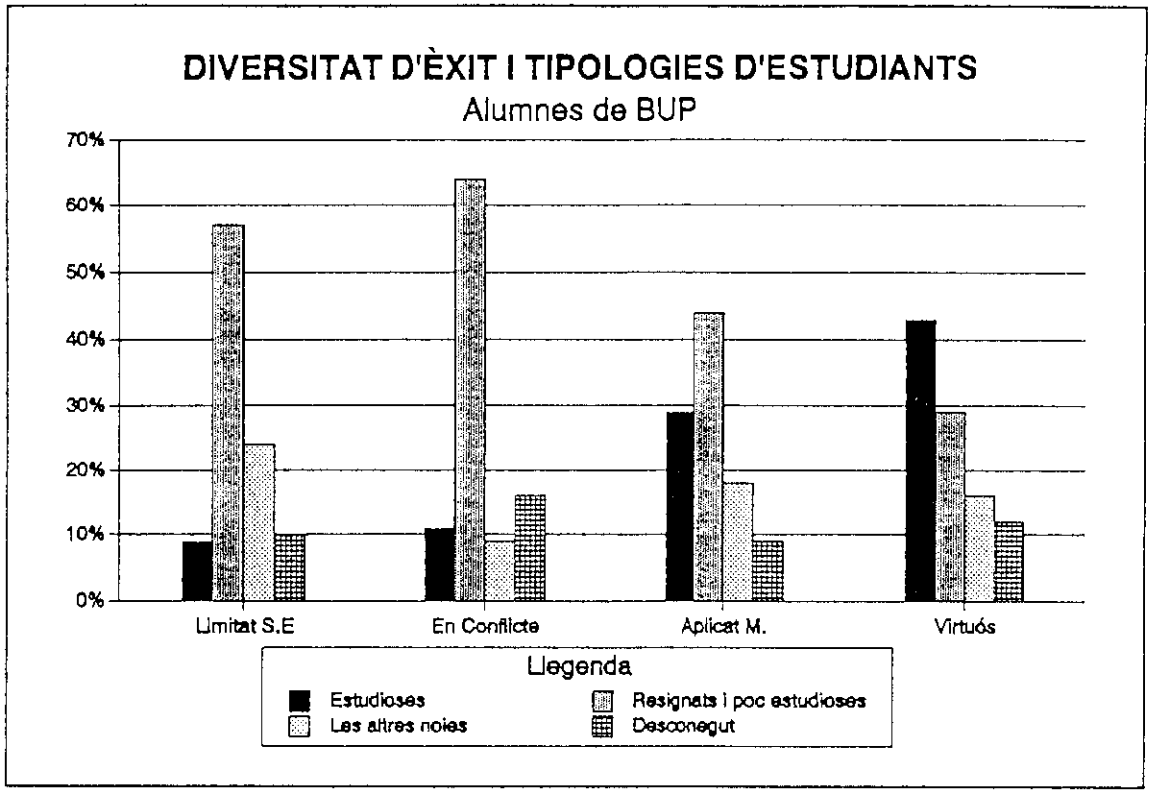

2.2.5. La classificació impossible dels estudiant d'FP1

Hem recalcat que la complexitat i la diversitat de la secundària es feia molt més gran quan es tractava d'analitzar la formació professional. Per a l'elaboració de tipologies de diferències d'èxit encara ens ha estat possible reorganitzar i classificar, com ja hem vist, el primer grau. Però ha estat pràcticament impossible aconseguir-ho amb els tipus d'estudiants. A la multiplicitat de variables en joc s'ha afegit, probablement, la inadequació dels instruments d'anàlisi. Si bé han funcionat de manera raonable a EGB i a BUP, no han resultat prou discriminadors a FP.

Com altres elements complexos no reductibles hem d'assenyalar **la branca**, l'especialitat, on estudien i l'edat.

Cal recordar que només el 49% dels alumnes d'FP1 estava fent els estudis a l'edat cronològica que exactament els corresponia (15/16 anys), el 13% anava com a mínim dos anys d'endarrerit i fins i tot el 2,5% superava els 19 anys. Si a BUP l'agrupació reunia bàsicament adolescents consolidats i joves, a l'FP1 barregem pre-adolescents amb joves i joves adults, de trajectòries escolars diverses. El factor edat (que suposa una diferència en l'evolució i en la trajectòria escolar) ha aparegut com element que diversifica les d'actituds.

L'especialitat d'FP que cursen ha esdevingut un factor primari de diferenciació de tipus d'estudiants, que fins i tot arriben a expressar algunes relacions diferents respecte a les tipologies d'èxit i fracàs. Així, per exemple, poden fer-se -amb reserves- aquestes apreciacions:

* a la branca administrativa -la més representada a la mostra i a la realitat- es dóna la diversitat més àmplia de tipus d'estudiants;

* els nois d'electrònica, que estan a l'edat cronològica que correspon al curs, poden conformar un grup que podríem definir com a contraposat a les noies administratives;

* l'aplicació escolar més elaborada i, per tant, el tipus d'estudiant més proper al que hem definit com a "estudiós" es dóna fonamentalment entre les noies que cursen llar d'infants, química i, en menor proporció, administratiu;

* la perruqueria agrupa a un conjunt de noies estudiants, de més edat i amb un interès intrínsec pel que fan.

Entre les variables que hem fet servir per construir les tipologies d'estudiants, algunes han obtingut resultats molt concentrats i, per tant, donen poca informació sobre grups diferencials. Hem de destacar que:

* solament el 3,8% dels alumnes té un interès intrínsec pels estudis que està fent i el 82% està en la categoria de "poc interès" (a BUP, per exemple, aquestes categories són del 24% i del 58%);

* malgrat l'edat, la proporció dels que no estan, ni han estat, sotmesos a una socialització significativa en el lleure és del 45% (el doble que a BUP);

* un 45% del total és població que no té, ni ha tingut, cap altre currículum formatiu que l'escolar;

* la titulació amb la qual han començat FP ha estat el certificat escolar per al 31%, però aquesta variable no influeix de manera clau en la conformació de tipologies d'estudiants més enllà de la seva concentració en unes o altres especialitats o escoles.

En resum, podríem dir que continua sent erroni pensar que la població escolar, quan acaba l'EGB, es divideix en dues parts similars per motius i interessos. Els estudiants d'FP1 són un conjunt complex de diversitats no comparable al de BUP. És patent que el seu interès i l'aplicació pel que fan no es pot mesurar en termes acadèmics. Producte directe de la seva extracció social i familiar, l'estimulació educativa externa és escassa. La dosi important de resignació que ja hem assenyalat al BUP, producte de la discordança vital amb el que estan obligats a fer a l'escola, també hi és present, encara que amb altres ingredients (probablement més per manca d'atractiu de l'escola que per estímuls externs potents).

La reducció del nombre de noies (40%) minva la proporció d'"estudiants estudiosos", i la concentra en algunes especialitats. Finalment, la presència d'activitats laborals i la major pressió de les necessitats familiars i de l'entorn incrementa el grup dels que hem anomenat a BUP "**altres**", on el pes de les noies ja no es tan majoritari.

2.2.6. Ciutadans d'FP2

Totes les diversitats que hem resumit per a l'ensenyament secundari i per a l'FP1 resulten insuficients encara per dibuixar el panorama que presenten els estudiants al final d'FP2. Hem de suposar que no té sentit intentar fer categories, donades les variables personals i vitals que influeixen, o s'ha de construir un instrument d'anàlisi més idoni (si és possible).

Després d'haver intentat fer moltes i infructuoses classificacions per a l'anàlisi de correspondències múltiples, hem de destacar que **l'edat, la titulació inicial d'entrada (graduat o certificat), l'especialitat i el gènere**[12] són variables amb capacitat de conformar algunes categories d'estudiant i alguns tipus de posicionaments davant de l'activitat escolar.

Si ens atenim a algunes de les variables, podem comprovar que entre la multiplicitat hi ha dos pols d'atracció de grup als quals fins ara hem fet menció en els altre nivells escolars:

* el de les noies estudioses, les quals van començar l'FP amb graduat, que presenten una aplicació elaborada i que probablement continuen vitalment centrades en l'estudi;

* el de les noies sense especial estimulació de l'entorn que alternen, o han alternat, amb un èxit moderat a l'escola i a les experiències laborals.

[12] En el grup que s'ha estudiat hi ha la composició següent:
- el 53% d'alumnes tenen edats superiors a les que formalment es pot arribar a acabar l'FP;
- el 63% són dones;
- el 18% van començar l'FP amb el títol de certificat escolar;
- predomini de la branca administrativa (la resta d'especialitats amb representació són: química, informàtica, llar i electrònica).

Hem de recordar també que l'interès pel que fan està en general sota mínims, i que segueix sent un tipus d'estudiant que majoritàriament ha estat molt poc sotmès a altres estímuls com ara la socialització en el lleure.[13]

2.2.7. Una nova conclusió: actituds i estímuls vitals compliquen els resultats escolars

Encara no hem entrat a considerar la família, el territori, l'escola i la relació amb els diferents tipus d'èxit i fracàs, però ja sabem que la història personal i escolar crea poc a poc actituds i posicions davant de les exigències del centre educatiu. Han aparegut la condició evolutiva (l'adolescència) i el món no escolar com a variables determinants d'un tipus o un altre d'èxit. El fet d'estar obligats a ser alumnes no vol dir que tothom tingui les mateixes actituds d'estudi. Fins i tot tenint èxit escolar hi ha maneres diverses de ser estudiant i de suportar l'escola.

El nus de la qüestió sembla estar situat en l'important col.lectiu adolescent que viu les tasques escolars amb una forta resignació. Un tipus d'estudiant que identifica inicialment un de cada quatre alumnes i després, a BUP, pràcticament el doble. La dificultat d'ajustar-se, a la qual ens referíem en el capítol anterior, té el rerafons d'uns estudiants que ho són molt a contracor.

D'altra banda, la riquesa de l'estimulació cultural i social externa a la qual estan sotmesos els nois i les noies (sense referir-nos aquí a la condició social i familiar) no es tradueix directament en millora acadèmica. Fins i tot apareix com a factor de distorsió, d'estímuls que l'escola potser no recull. Al contrari, la pobresa d'estímuls socials marca, en algun grup important, la possibilitat de tenir una actitud o una altra com a estudiant.

[13] Tractant-se de joves, com passa amb els adolescents, ens referim a activitats participatives planificades amb una certa voluntat educativa. Per l'etapa vital en què estan és evident que una gran part de la seva socialització es produeix en els espais informals de diversió i oci.

2.3. LES PERSONES QUE EN RESULTEN: AUTOCONCEPTE I EXPECTATIVES

En fer el disseny de la investigació es va considerar la necessitat de tenir en compte la dinàmica interactiva i bidireccional que es produïa entre els resultats escolars, les actituds davant de les seves exigències i el concepte i la vivència que el noi i la noia acabava tenint d'ell mateix i del seu futur. Per aquesta raó, el qüestionari de l'alumne va incloure una prova d'autoconcepte[14] i una sèrie de preguntes sobre les seves expectatives d'estudi i d'ocupació futura, considerant-les com a viables.

El pas per l'escola no ha estat neutre als efectes de construir la seva personalitat, de proporcionar-los experiències satisfactòries, de sentir-se còmodes dintre de la seva pell, de somniar un futur satisfactori. Reforçant, tallant o compensant altres influències, ha format una part d'allò que els personatges escolars senten que ara són.

Per valorar l'autoconcepte s'ha fet una comparació amb les escales que té la prova, i s'ha obtingut un autoconcepte acadèmic, un de social i un de general[15] . Respecte a la impossibilitat d'aconseguir les expectatives professionals, se'ls interrogava sobre les raons i se separaven les associades amb l'escola de les personals.

L'anàlisi de correspondències múltiples ha proporcionat unes agrupacions bastant homogènies i similars per als alumnes que acaben EGB, BUP i FP1. La seva condició adolescent (amb la gran diversitat de cada medi) interactuant amb els èxits i les dificultats a l'escola, dóna quatre grans tipus de personatges. Cadascun pot ser entès observant la relació entre un autoconcepte molt positiu, moderadament positiu o negatiu, i unes expectatives de futur clares o poc clares (no imaginades o percebudes com a impossibles).

[14] Escala AFA (Autoconcepto Forma-A). MUSITU, G.; GARCIA, F. & GUTIÉRREZ, M. TEA-Publicaciones de Psicología Aplicada. Madrid, 1991.

[15] Probablement, les taules utilitzades han donat per comparació uns valors excessivament alts. Hem considerat que els valors intermedis amaguen en certa mesura autoconceptes pobres.

ESQUEMA 2.1

	EXPECTATIVES	
AUTOCONCEPTE	Clares	Poc clares/No Possibles
Molt positiu	A	
Moderadament positiu	B	C
Negatiu		D

Quan les expectatives són molt clares i l'autoconcepte molt positiu estem davant del tipus que podríem anomenar *"PROFESSIONAL I UNIVERSITARI DE FUTUR BRILLANT"*. Si les expectatives són igual de clares però l'autoconcepte és solament moderadament positiu, és a dir, similar a la mitjana, estem davant del grup que anomenarem *"OPERARI CONVENÇUT I CONTENT"*. Si en aquest nivell d'autoconcepte es donen unes expectatives bastant fosques tenim un *"ADOLESCENT DUBTÓS I DESCONCERTAT"*. Finalment, quan l'autoconcepte és negatiu i les expectatives no són clares tenim una mena d' *"ADOLESCENT AMB MALES VIVÈNCIES"*, que no s'acaba de trobar ni pot projectar el futur. Revisem les característiques a cadascun dels nivells escolars estudiats.

A. *"PROFESSIONAL I UNIVERSITARI DE FUTUR BRILLANT"*

Estem davant del grup d'alumnes estudiats que té un concepte d'ell mateix superior a la mitjana, tant en el vessant social com en l'acadèmic. El seu futur passa per la Universitat (en l'FP1 per l'FP2) i per aconseguir una professió definida. A més a més estan convençuts d'aconseguir-ho, llevat d'un petit grup de batxillers que no ho tenen tan clar per les dificultats que hi ha a l'escola.

Cal destacar, però, que aquest grup de personatges és el 41% a EGB, el 48% a BUP i només el 18% a FP1.

B. *"OPERARI CONVENÇUT I CONTENT"*

Representa el tipus d'expectativa formativa de l'FP si està estudiant EGB, treballar si està fent FP i arribar a l'FP2 si està fent BUP. Té molt clar que trobarà una feina i tindrà un ofici. També té un autoconcepte moderadament positiu o, en alguns casos, molt positiu. No sembla ser patidor i la seva percepció del futur deu ser probablement una barreja de realisme i autolimitació.

Per nivell d'estudis analitzat aquest tipus representa el 30% de l'EGB i el 24% de l'FP, reduint-se al 15% al BUP.

C. *"ADOLESCENT DUBTÓS I DESCONCERTAT"*

Malgrat que es tracta de col.lectius amb autovaloracions positives (sempre en la zona mitjana), semblen estar envoltats de dubtes, contradiccions i desconcerts, associats a la convicció que l'escola (com a institució necessària) els impedirà aconseguir qualsevol futur més ambiciós.

Aquí hi ha els d'EGB que aspiren a repetir, a fer FP, BUP, o treballar, però que estan convençuts que no ho aconseguiran, en alguns casos sense explicar per quina raó, en d'altres perquè implica estudiar encara massa temps. De moment, la majoria volen trobar feina algun dia. **En aquest nivell escolar suposen el 15%.**

Entre els alumnes de BUP, les mateixes expectatives de formació i de feina s'amplien a **no tenir-ne cap** i s'accentua la convicció que no suportaran continuar amb els estudis. **Aquest grup representa també el 15%.**

Tractant-se d'alumnes d'FP1, el domini de la manca d'expectatives professionals mínimament definides és total, i les expectatives de formació se situen, en primer lloc, en continuar fent FP2. **Aquesta situació híbrida de manca d'horitzó professional i d'un futur formatiu limitat afecta a un 38% dels que estan al final de l'FP1.**

D. *"ADOLESCENT AMB MALES VIVÈNCIES"*

Si a l'ambivalència i la manca de claredat del grup anterior hi afegim una situació negativa en alguns aspectes de l'autoconcepte, trobem un adolescent que suma al desconcert una mala vivència d'ell mateix. En tot el grup domina l'autoconcepte acadèmic negatiu i hi ha la quasi totalitat dels que tenen un autoconcepte general també negatiu. **Aquesta categoria, que barreja la falta de definició i algun grau de dificultat personal, afecta l'11% d'EGB, el 16% de BUP i el 8% de FP1.**

E. *"AUTODESCONEGUTS"*

Si en d'altres tipologies hem fet notar l'existència del grup no definible, donada l'absència o la manca de discriminació de la informació, aquí hauríem de parlar potser d'autodesconeguts, ja que és el propi alumne qui contesta o no ítems absolutament personals. Hi ha un grup que no ha contestat, no ha volgut contestar o ho ha fet malament. En percentatges són un 2% a l'EGB, un 4 a BUP i un 5% a FP1.

Finalment, hem de fer notar que a FP1 hi ha un altre grup -que no hi és de manera destacada en els altres nivells escolars- definible com a NO PROBLEM (8%). L'anàlisi de

correspondències només destaca que estan dintre de la mitjana en tots els autoconceptes, sense més matisació sobre les seves expectatives.

GRÀFIC 2.11

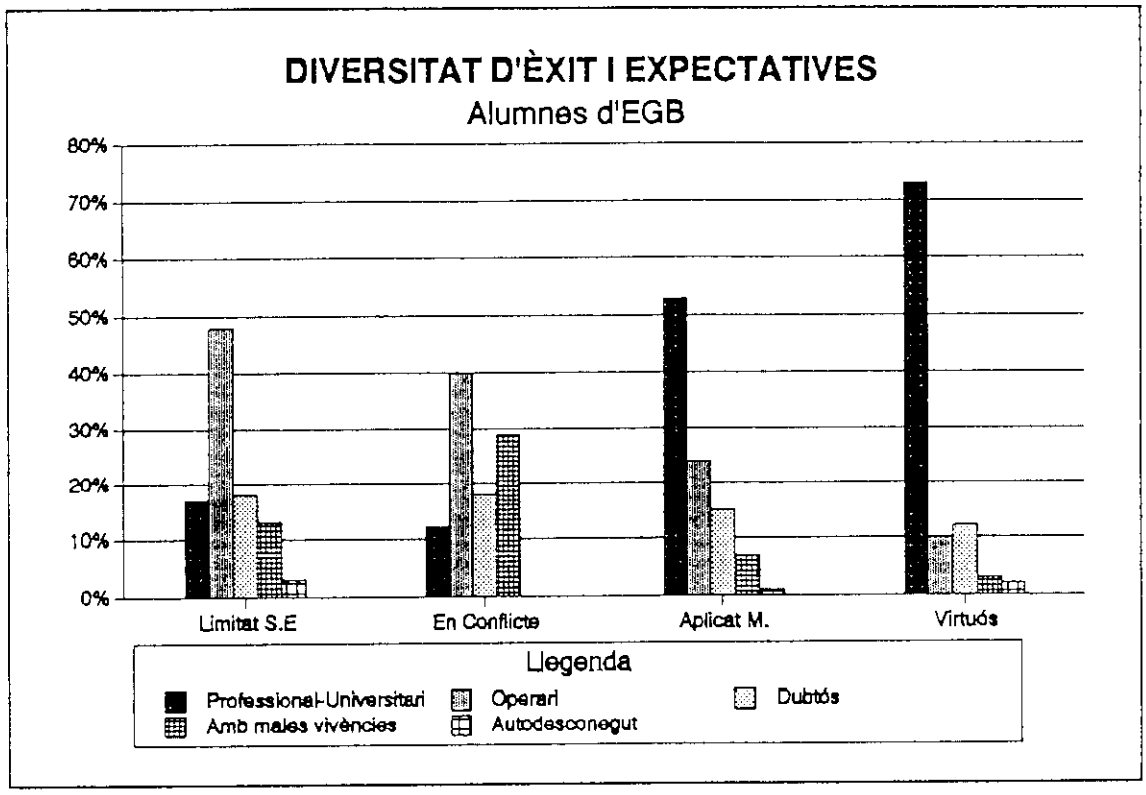

2.3.1. Tipus d'èxit i fracàs, autoconcepte i expectatives

Tal com s'ha posat abans en relleu, les diferències d'èxit en el sistema escolar provoquen diversitat d'autovaloracions i dissenys de futur. Alhora, en la mesura que es puja en el sistema escolar els èxits i els fracassos també són producte de la personalitat que es va construint. Hem posat en relació els tipus d'èxit i els tipus d'autovaloració (autoconcepte i expectatives) i hem trobat les coincidències següents:

* el grup d'"ALUMNES VIRTUOSOS" sempre està format majoritàriament per subjectes que pertanyen al col.lectiu de *FUTUR BRILLANT*;

GRÀFIC 2.12

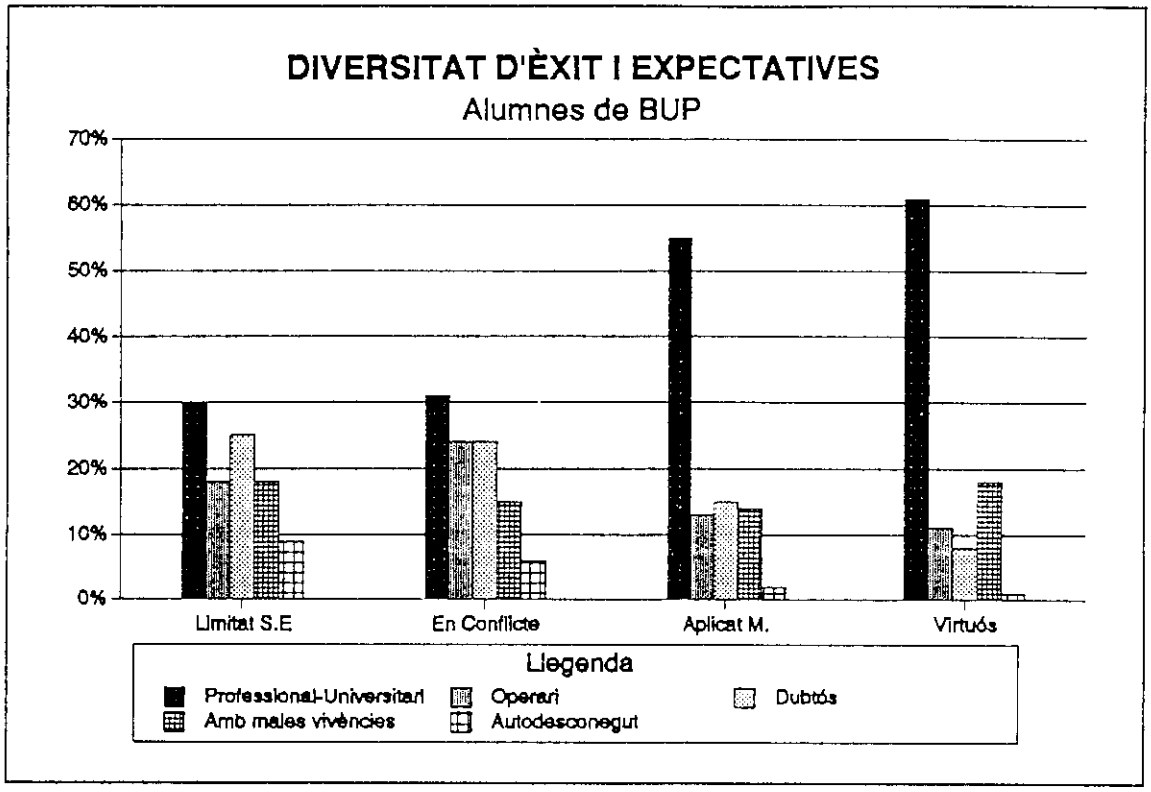

* malgrat això, a BUP, un grup significatiu d'aquests últims (amb un autoconcepte molt bo i amb expectatives importants) està situat en els "LIMITATS SENSE EXPECTATIVES", que evidencia una discordança entre les percepcions subjectives i les institucionals, o que reflecteix que l'escola s'ha convertit per a ells en un obstacle insuperable al marge de les seves pretensions;

* una part dels personatges de *FUTUR BRILLANT* també és entre el grup d'"APLICATS AMB MODERACIÓ";

* els *"OPERARIS CONVENÇUTS I CONTENTS"* recullen la gran majoria dels membres del tipus "LIMITAT SENSE EXPECTATIVES", i posa en relleu que escola i alumne han arribat a un pacte tàcit de realisme (s'aspira sense massa insatisfacció personal a allò que se li traspassa com a aspiració possible);

* passa el mateix amb un altre grup important dels "APLICATS AMB MODERACIÓ";

* els *DUBTOSOS I DESCONCERTATS* formen part majoritàriament del grup d'APLICATS i del de LIMITATS, en proporcions similars;

* el grup d'"ALUMNES EN CONFLICTE" no està format de manera destacada per cap tipus subjectiu, fora de l'EGB i l'FP1 on sí que hi ha una coincidència parcial significativa amb l'*ADOLESCENT AMB MALES VIVÈNCIES*, un personatge que també es troba entre els limitats i que a BUP es reparteix entre tots els tipus d'èxit.

GRÀFIC 2.13

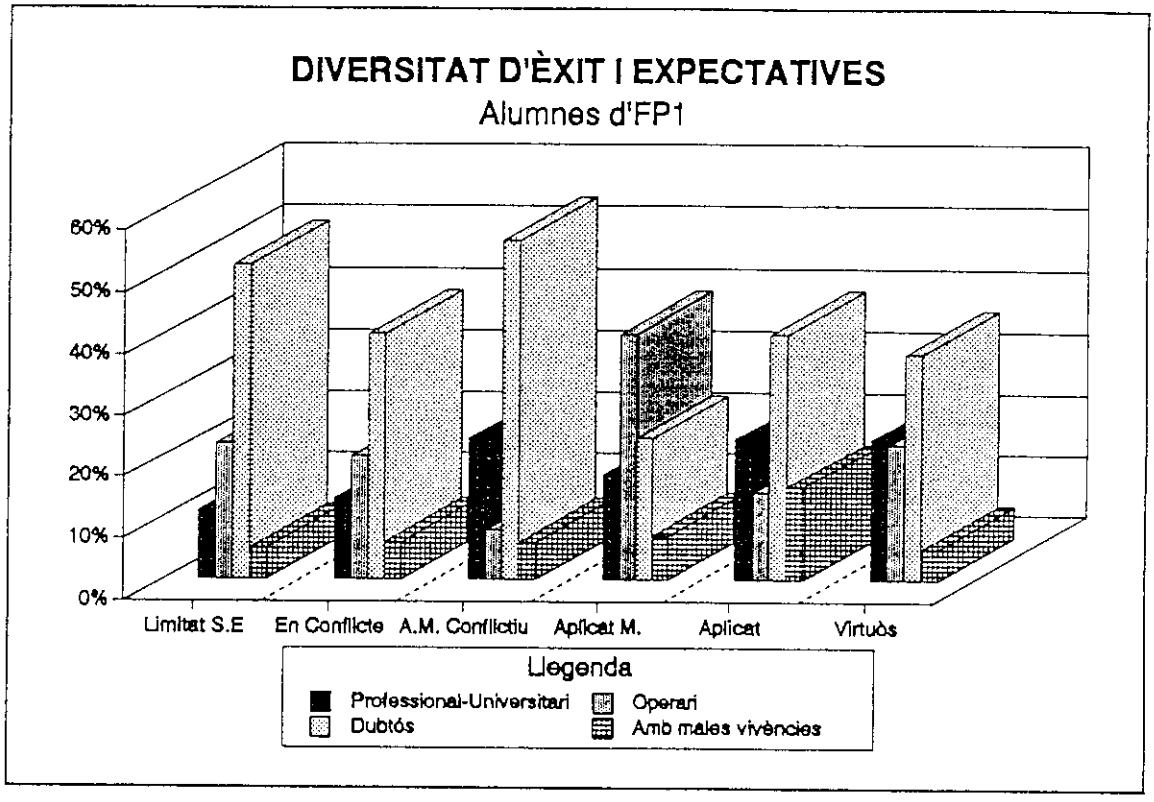
DIVERSITAT D'ÈXIT I EXPECTATIVES
Alumnes d'FP1
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
Limitat S.E
En Conflicte
A.M. Conflictiu
Aplicat M.
Aplicat
Virtuòs
Llegenda
Professional-Universitari
Operari
Dubtós
Amb males vivències

3. FAMÍLIA I ESCOLA

Les pàgines següents tenen com a finalitat entrar en l'anàlisi de les relacions entre la construcció de l'èxit i del fracàs escolar i el context familiar dels alumnes. És un aspecte abastament tractat en les ciències de l'educació i molt en particular des de la perspectiva de la sociologia de l'educació.

Cal explicitar l'opció metodològica que hem pres, ja que és discutible. El lector veurà com integrem els termes família i classe social d'una forma agosarada. Un text de J. Carabaña sobre aquest punt il.lustra la qüestió: "Es comú parlar de la influència de la família i de la classe social sobre l'educació de manera poc diferenciada. La confusió prové perquè es pertany a una classe social per mitjà d'una família, de tal manera que és per mitjà d'aquesta que la classe social exerceix la seva influència damunt l'individu. Caldria, doncs, evitar confondre els dos conceptes, ja que famílies de la mateixa classe social poden ser molt diferents entre elles i assemblar-se molt més a famílies d'altres classes socials; molts factors que influencien en el nivell d'estudis dels fills tenen molt a veure amb la família respectiva i molt poc o gens amb la classe social." (CARABAÑA, 1993).

De les moltes opcions possibles hem pres una que tingui un marcat caràcter holístic, és a dir, que integri alhora aspectes de posició social i d'estructura de família. Es tracta de construir, gairebé de forma artesana i experimental, un paquet integrat de variables que puguin permetre un joc sobre similituds i diferències, sobre proximitats i distàncies. L'anàlisi de correspondències múltiples que ha estat degudament explicitada en el capítol sobre metodologia ens permet avançar en aquest intent.

En síntesi, es tracta d'arribar a un sistema que permeti agrupar i separar les famílies dels alumnes a partir d'aquelles variables que són més significatives en discriminar elements.

El criteri de partida que cal remarcar és tractar la variable classe social integrada en la família tal com hem explicat abans, amb la intenció final d'obtenir unes classificacions o grups de famílies segons perfils socials. Què podem esperar d'aquesta classificació i del seu creuament amb l'anàlisi sobre la construcció de l'èxit i del fracàs escolar?

De l'anàlisi esperem obtenir elements i indicis que permetin captar canvis i qüestions arran de la relació entre les desigualtats socials i culturals i l'escolarització dels fills: l'"escola de masses" dels anys noranta es manté damunt d'una doble base ("doble xarxa" en l'anàlisi sociològica), però revela canvis profunds en la relació entre escola i classe social i sobretot canvis en els usos de l'escolarització: l'escolarització en massa i prolongada està modificant el significat social de l'abandó d'estudis sense certificació; està eixamplant l'horitzó de classe dels estudiants de les classes populars; modifica les expectatives professionals de les dones; també hi ha canvis en els usos i les estratègies dels joves davant l'ensenyament, etc.

A part, doncs, de reflectir la relació entre context cultural familiar i l'èxit i el fracàs dels alumnes en termes de reproducció social, esperem poder posar en relleu que a l'interior de cada classe hi ha una construcció pròpia de l'èxit i del fracàs amb lectura i significat diferent. La mateixa evolució de l'"escola de masses" introdueix modificacions en el sentit i abast d'aquests aspectes de l'alumne a l'escola.

3.1. EL CONTEXT GENERACIONAL

L'estudi sobre famílies que fem en aquest apartat està en la línia de l'anàlisi de correspondències seguit al llarg de tota la recerca. Cada una de les famílies considerades com a cas ha estat estudiada a partir de divuit variables agrupades en tres aspectes principals: **variables d'identificació** (nucli conjugal, cohesió familiar, procedència geogràfica i lingüística, disposició normativa de la llar, etc.); **variables de posició social** (activitat laboral i estratificació ocupacional, nivell d'instrucció, de benestar econòmic, hàbitat, consum cultural, etc.); i **variables de relació família i escola** (suport dels pares al treball escolar, reforç escolar, vinculació amb l'escola, reacció davant les notes, expectatives davant l'escolarització dels fills, etc.).

En llegir els resultats sobre diferenciació entre famílies, cal evitar caure en el parany d'extrapolar-los a la població de Catalunya en general: els pares i les mares dels alumnes de la mostra pertanyen a unes generacions concretes que els ha tocat viure un context escolar, social i econòmic particular. Convé, doncs, tenir en compte l'"efecte generació" sobre els resultats.

a) *Context social de les generacions dels anys quaranta:*

Els pares dels alumnes de 2n i 5è d'FP i de 3r de BUP pertanyen majoritàriament a generacions nascudes poc després de la Guerra Civil. La moda està en l'interval de 43 a 58 anys i nascuts en la dècada dels anys quaranta.

El context de la generació, doncs, està marcat per tractar-se d'un període molt especial a nivell de socialització primària com a mínim. Una escolarització primària durant els anys cinquanta en una situació generalitzada de dèficit en condicions socials, culturals i polítiques.

El pas de l'escola a la vida activa té el punt central durant la dècada dels seixanta en un clima de desenvolupament fort i desequilibrat alhora. Bona part d'aquesta generació ha nascut fora de Catalunya.

Una part accedeix a la Universitat dels anys seixanta, en un clima de fortes expectatives de mobilitat social. El canvi en l'estructura ocupacional també fa que aquesta generació tingui un procés de millora o de qualificació professional en el seu itinerari professional.

Una generació molt heterogènia: una part important tocada pels canvi culturals del maig del 1968; una altra part més propera a la recerca del benestar professional i familiar; una part exclosa dels nous consums culturals i una altra beneficiada, etc.

Generalment, s'han emancipat de la família paterna molt aviat (entre els vint i vint-i-cinc anys) i ara els toca preveure que els seus fills romandran a casa seva fins potser els trenta anys.

Han viscut un procés fort de millora en els índex de benestar familiar i ara els seus fills formen un grup fort respecte les noves pautes de consum de la població jove.

b) *Context social de les generacions del 1952 al 1959:*

L'edat modal dels pares i mares d'alumnes de 8è curs d'EGB és a la franja de 35 a 42 anys: nascuts entre 1952 i 1959. Es tracta, doncs, d'una generació que en la infància i l'adolescència viu l'etapa més forta del corrent migratori cap a Catalunya.

L'any 1965 tenen entre 7 i 13 anys d'edat. Per tant, s'escolaritzen a l'escola primària d'abans de la LGE, en un context escolar dominant nacional-catòlic, en una primària encara no unificada. La majoria hauran d'encarar la continuïtat escolar seguint la via del batxillerat elemental i la via del comerç.

El 1973, a l'inici de la crisi política i econòmica del franquisme, tenen entre 15 i 21 anys d'edat. La majoria queden exclosos de beneficis derivats de la implantació de la LGE. Òbviament, l'accés a la Universitat és una via encara molt restringida socialment com ha posat de relleu la sociologia de l'educació.

Els més joves de la generació ja tenen 19 anys quan hi ha els Pactes de la Moncloa i s'inicia la transició política.

L'any 1980, la generació té entre 22 i 28 anys: és la franja on culmina l'emancipació familiar. Es tracta d'una generació pont entre els que s'emancipen aviat i els que comencen a retardar-la. D'altra banda, es tracta de la generació que té problemes obvis per a la transició a la vida activa (conjuntura econòmica i mercat de treball) però encara no es pot beneficiar d'una extensió de les polítiques públiques sobre inserció professional.

Com a pares i mares d'alumnes d'EGB els toca viure els canvis derivats del govern central (principalment la LODE) i del procés de normalització lingüística. L'any 1990 els seus fills estan generalment al cicle mitjà.

c) *"Ser estudiant" en les generacions actuals*

Els alumnes d'FP2 o de BUP que estudien han nascut just en els anys de la transició democràtica. En certa manera, són els primers beneficiaris del pacte polític per a l'escolarització (Moncloa) i quan comencen l'EGB ho fan en un context de canvis a l'escola: renovació pedagògica, augment de places escolars, suport municipal a l'escola, educació en el temps de lleure, etc. Això, però, no vol dir que no hi hagi àmbits geogràfics amb forts problemes arran del dèficit funcional.

Els alumnes de 8è d'EGB són fills de la democràcia i creixen en un context de modernització i de millora de les condicions urbanístiques i de benestar familiar.

Uns i altres són exponents de la millora d'aquest benestar econòmic familiar (malgrat la crisi econòmica), que s'ha traduït en alumnes que s'han socialitzat en l'escolaritat prolongada i que han interioritzat el rol de l'estudiant. Són els "nous estudiants" avesats a romandre a l'institut independentment del resultat dels estudis, bons consumidors de temps lliure i hereus de l'autonomia relativa a l'interior de la família guanyada uns anys abans.

Quan els alumnes de BUP/FP acaben l'EGB ja hem passat als anys noranta. S'han beneficiat de la LODE però encara no de la Reforma, per bé que uns pocs l'han tastada. Accedeixen als instituts de secundària amb certs problemes de places ja que són les cues del *baby boom*, i constitueixen l'exèrcit per a les proves de selectivitat o bé, en el seu defecte, de la Formació Ocupacional com a complement d'estudis per a la inserció professional.

3.2. ÈXIT ESCOLAR A EGB I PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES

L'anàlisi de correspondències múltiples que hem fet ens proporciona finalment una classificació de famílies en cada un dels nivells estudiats. Cada classe descriu o proporciona el perfil dominant i diferenciat dels grups de famílies. Òbviament, es tracta dels aspectes dominants en cada classe; això vol dir que els atributs que s'esmentaran no tenen perquè ser propietat o qualificatiu de cada una de les famílies agrupades. D'aquí, doncs, que parlem de perfils més que no pas d'atributs substancials. Els resultat s'expressa en la gràfica següent.

El conjunt de famílies d'alumnes d'EGB ha quedat classificat i diferenciat en cinc tipus, que a la pràctica són quatre ja que hi ha una classe residual definida per la manca d'informació en alguna de les variables. Les quatre classes resultants expressen una forta congruència interna i ens porten directament a una relació clara entre família i estratificació social. A cada una de les quatre classes se'ls ha posat les etiquetes següents per identificar-les: famílies "benestants i de fort capital cultural", famílies "treballadores", famílies "noves classes mitjanes" i famílies "desestructurades". Cal recordar que aquestes etiquetes només tenen una funció d'identificació.

GRÀFIC 3.1

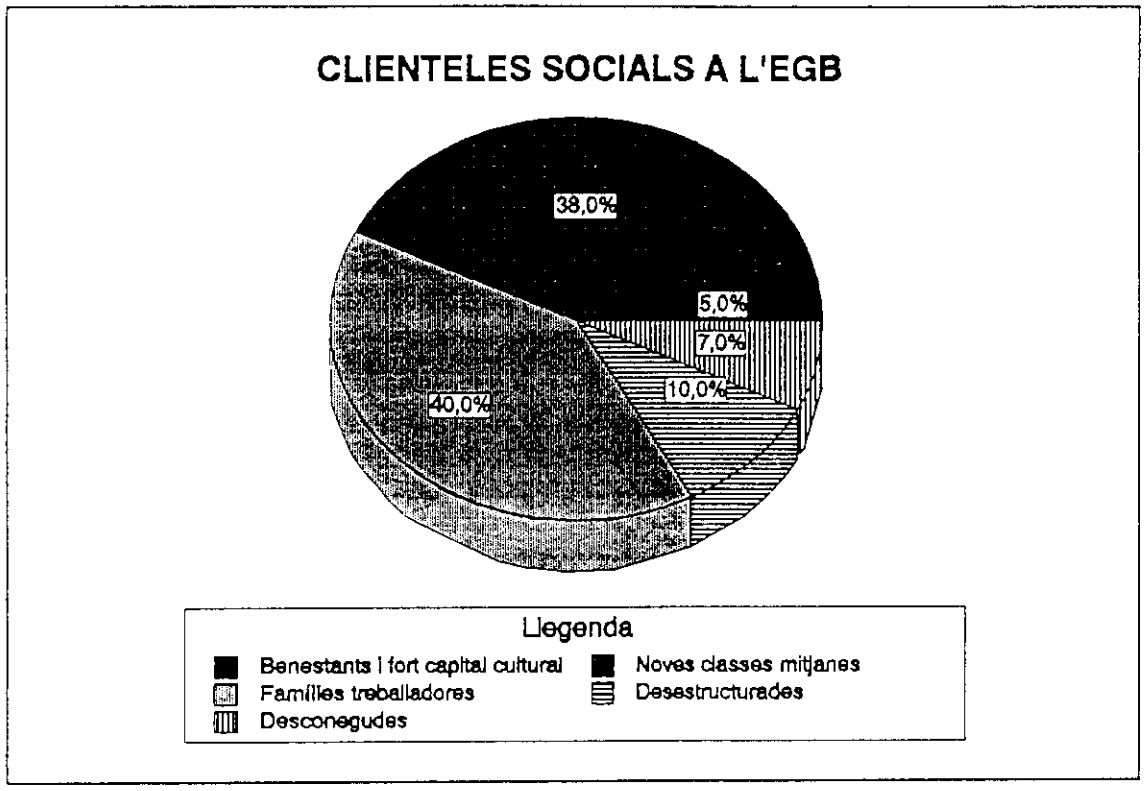

3.2.1. L'excel.lència escolar en fills de "famílies benestants i amb capital cultural"

Un grup reduït de famílies (el 5% de la mostra) vénen clarament definides per un alt nivell econòmic i una relació amb estudis superiors i consum cultural (capital econòmic i capital cultural). Els elements que les defineixen són:

Màxims resultats en tots els indicadors de benestar o posició social: classifica les famílies en el nivell econòmic superior i resideixen en una zona qualificada d'alt nivell. La variable "estatus ocupacional" indica una combinació d'estatus alt (pocs efectius en la mostra) i estatus mitjà.

Alts resultats en els indicadors de capital cultural: hi ha una concentració de nivells d'instrucció superior i bons resultats quant a la variable "consum cultural alt" (val a dir, però, que els bons resultats en capital cultural no són exclusius d'aquest tipus de famílies).

Propensió a promoure els fills cap a estudis acadèmics: la totalitat dels casos manifesten preferència i interès per tal que el fill a l'EGB continuï un itinerari escolar llarg per la via de batxillerat-estudis superiors.

Hi ha també altres resultats significatius però que no detallem: major pes de famílies d'origen català i catalanoparlants; predomini de llars on només treballa el pare i la mare cuida de la casa (model diferent de les classes mitjanes), etc.

En resum, estem davant d'un col.lectiu reduït de famílies (5%) que identifica una munió d'atributs de benestar econòmic familiar, bona qualificació en l'estratificació ocupacional i nivell d'estudis universitaris. En termes d'estratificació social, és com si identifiquéssim la categoria "classe alta".

El creuament d'aquest grup de famílies amb la tipologia sobre èxit/fracàs escolar permet establir una intersecció substanciosa entre aquest context familiar i la identificació amb la realitat escolar que es tradueix en termes d'èxit.

Els fills de les famílies benestants i amb capital cultural es concentren en dos tipus: en el grup d'alumnes titllat de "virtuosos o que excel.leixen" i en el grup d'alumnes classificats com a "aplicats amb moderació". Un de cada tres dels alumnes està classificat amb els millors resultats; és el tipus de família que reuneix més proporció d'alumnes amb excel.lència.

Hi ha una representació baixa de fills de famílies benestants en els tipus qualificats com a "fracàs" (en termes relatius. Si els alumnes "limitats i sense expectatives" i els alumnes "en conflicte" sumen un 40% en la mostra, aquí arriben just al 13%.

L'excel.lència, però, no es fa generalitzable al conjunt: el 20% dels fills de famílies benestants estan en una situació poc clara a l'EGB: una fracció del 10% cau en la franja d'alumnes en el tipus de "desconeguts" o com a "alumnes en conflicte". L'altre 10% queda ubicat com a "alumne limitat i sense expectatives".

Hi ha, doncs, majors beneficis escolars derivats d'una bona articulació entre benestar econòmic, capital cultural familiar i realitat escolar, però es revela també que una fracció d'aquestes famílies, dos de cada deu, viu una relació difícil entre les expectatives familiars i els resultats en l'escolarització del fill.

3.2.2. L'èxit escolar esperat des de les "noves classes mitjanes"

Un grup de famílies molt més nombrós (38%) tenen com a element diferenciador els atributs que més ens descriuen les noves classes mitjanes: posicions d'estatus definides per treballs ben qualificats, en la majoria de casos per un itinerari acadèmic llarg i un nivell de vida mitjà o folgat, i on tendeixen a treballar pare i mare.

Els atributs d'estatus social i econòmic donen resultats bons per a la majoria d'aquestes famílies: vuit de cada deu estan en un nivell econòmic mitjà o benestant (el col.lectiu anterior quedava identificat amb "nivell superior"). El col.lectiu també es caracteritza per les seves arrels culturals catalanes (molt pes dels nascuts a Catalunya i catalanoparlants).

La posició social familiar ve acompanyada sovint pels estudis mitjans o superiors dels pares (el 60% dels nuclis familiars tenen estudis mitjans o superiors; el 40% restant tenen una

posició social derivada només de la propietat sobre negocis o de qualificacions laborals adquirides en l'itinerari professional).

La posició social també queda reflectida en el tipus de barri o lloc de residència: hi predomina el tipus que hem anomenat "interclassista" (centre urbà i de nivell mitjà quant a qualitats d'habitatge i medi). També hi ha un notable pes dels municipis mitjans o petits.

Sobresurt com a molt significativa la modalitat que senyala que en el nucli familiar treballen tant el pare com la mare, i descriu la tendència de les noves classes mitjanes cap a prioritzar la professionalitat, el confort en el nivell de benestar familiar i la baixa fecunditat.

La posició de classe també demostra una posició positiva davant l'escolarització dels fills: és on trobem millors indicadors que revelen un lligam intens entre família i escola, per la preocupació familiar sobre el futur escolar dels fills. En conjunt, es té una relació de suficiència amb l'escola i aquest grup concentra moltes famílies amb un lligam màxim amb el centre escolar.

Hi ha una expectativa forta en esperar que el fill segueixi una via acadèmica (escolarització llarga i per via del batxillerat), aspecte ben interaccionat amb un consum alt en bens culturals.

En definitiva, doncs, hem topat amb un col.lectiu de famílies important en nombre (38%) que semblen concentrar els majors resultats quant a interès dels pares per a l'èxit escolar i professional dels fills. Estaríem davant d'un col.lectiu d'alumnes que (si més no d'entrada) serien els que reunirien bons suports d'ambient per tal de sentir-se vinculats a la cultura i a les òptiques de la institució escolar.

El creuament del grup de famílies de classes mitjanes amb la tipologia d'èxit/fracàs escolar ens dóna resultats similars al cas anterior en relació a l'excel.lència i a la identificació amb la cultura escolar, però amb lleugers matisos.

Hi ha una sobrerepresentació de fills de classes mitjanes en l'èxit escolar (set de cada deu alumnes queda classificat en una posició d'èxit); els alumnes "virtuosos o que excel.leixen" són poc més del 20%; la meitat són "aplicats amb moderació". L'èxit, doncs, es dóna com en les famílies benestants però amb una puntuació lleugerament menor.

El 30% expressen dificultats en el seu itinerari escolar; el 20% mostra dificultats en el rendiment; el 10% tenen una relació amb l'escola en termes de conflicte (resultats insuficients acompanyats d'una consideració negativa de l'escola quant a l'adaptació a la institució escolar).

Com en el cas de les famílies benestants, hi ha una congruència entre els resultats i els estudis de la sociologia de l'educació. Però volem remarcar, com a contrapartida, la importància de la fracció de fills de les classes mitjanes que estan en una relació més aviat negativa respecte la realitat escolar, que expressa la distància entre l'èxit esperat per les famílies i els rendiments assolits pels seus fills.

GRÀFIC 3.2

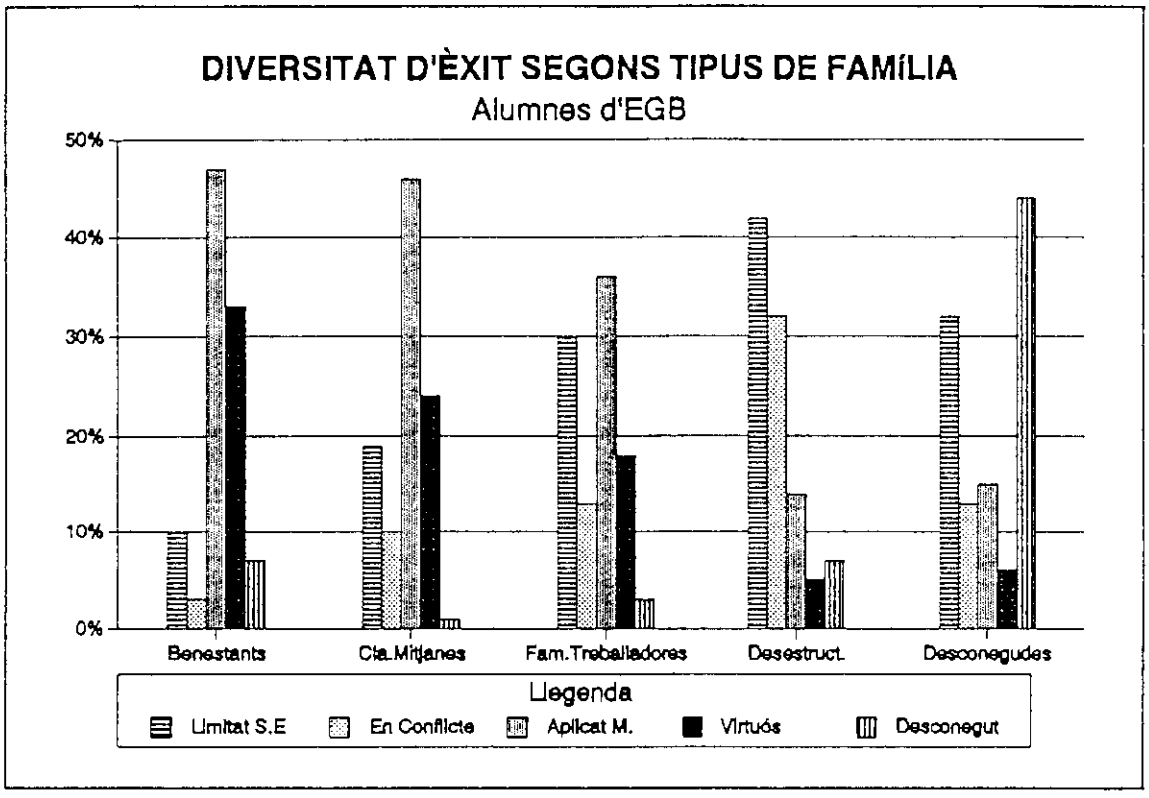

3.2.3. El repartiment equitatiu de l'èxit i del fracàs escolar entre "famílies treballadores"

Un grup nombrós de famílies (40%) es caracteritza per estar vinculat o ser proper a un conjunt d'atributs més propi de la classe obrera, ubicada en zones de concentració industrial, amb escàs nivell d'instrucció i context cultural castellanopartant i d'immigració.

El component migratori és l'element que defineix més el grup: més de la meitat dels nuclis familiars han nascut fora de Catalunya i més del 80% de les famílies d'aquesta classe són castellanoparlants.

Més de la meitat dels casos viuen en barriades de caràcter popular o obrerista, però també és un col.lectiu que comprèn la classe obrera establerta en altres medis socials (barris interclassistes, centre urbà).

En la variable "nivell econòmic familiar" ens trobem amb una barreja de famílies a nivell popular (més del 40%) juntament amb les classificades en el nivell mitjà (la meitat), la qual cosa fa pensar en una certa estabilitat laboral i geogràfica.

Si el punt anterior explicita que una bona part de la classe obrera ha arribat a bons nivells de benestar, no passaria el mateix quant als nivells d'instrucció i consum cultural: dos de cada deu nuclis familiars no tenen estudis i més de la meitat dels nuclis estan en la modalitat "nivell baix". Aquesta posició en els nivells d'instrucció també es traslueix en el consum cultural: nou de cada deu famílies estan en el nivell baix.

La modalitat "treball del nucli familiar" revela un major domini de casos en què només treballa el pare (la mare fa de mestressa de casa); major fecunditat en les famílies; forts valors en la modalitat "família cohesionada", etc.

Les modalitats referents a la posició de les famílies davant l'escola i el futur professional dels fills té una inclinació molt forta cap a la "cultura del treball". Hi ha nombroses famílies (més de la meitat) que ja no poden ajudar gens als fills en els deures de 8è curs d'EGB. Molts pares pensen en l'FP com a sortida escolar per als fills; més del 40 % dels nuclis familiars no tenen cap relació amb l'escola, etc.

Però, paral.lelament a la tendència cap als itineraris escolars més aviat curts i de formació professional, el 40% de les famílies volen i confien que els seus fills seguiran estudis de BUP. Més de la meitat dels pares tenen una relació amb l'escola valorada com a suficient, i més de la meitat dels fills afirmen sentir suport o estímuls positius dels pares quan porten males notes. Aquest conjunt d'indicadors revela canvis a l'interior de la classe obrera respecte al

paper i a l'interès de l'escolarització. Així, doncs, un sector important de la classe obrera està fent ús de l'escolarització de forma similar com ho ha fet tradicionalment la classe mitjana.

La relació entre aquestes famílies i la tipologia d'èxit i fracàs escolar semblava que hi podria establir majors lligams, però no ha estat així, i es podria parlar d'un repartiment equilibrat entre l'èxit i el fracàs escolar, en una relació al 50%.

De fet, entre els resultats generals de la mostra i la distribució de l'èxit i el fracàs entre famílies treballadores no hi ha diferències significatives (veurem que la diferència es marca en el cas de les famílies desestructurades i en famílies amb informació escassa).

Més de la meitat dels fills de les famílies treballadores està en la franja de l'èxit; d'uns pocs no en tenim prou dades per falta d'informació; un de cada tres fills està en la línia de "limitacions escolars i manca d'expectatives". Un de cada 10 expressa una relació de conflicte amb l'escola, però es tracta d'un percentatge similar al de fills de classes mitjanes.

L'excessiva identificació entre èxit escolar i classes benestants i mitjanes pròpia de la sociologia no ha d'amagar una dada prou significativa: del conjunt dels alumnes "virtuosos o que excel.leixen", el 38% son de famílies treballadores.

3.2.4. L'estigma del fracàs escolar entre fills de "famílies desestructurades"

El 10% de les famílies vénen classificades en una categoria on predomina el dèficit econòmic, cultural i familiar. Aquest quart tipus de família l'anomenem amb l'expressió "desestructuració familiar". El terme "desestructuració" l'utilitzen aquí en un sentit molt ampli, fent referència a un col.lectiu de famílies que es distingeix precisament de la resta per un major grau de concentració de problemes, tant d'ordre econòmic o social (atur o inactivitat, analfabetisme, etc.), problemes interns d'estructura familiar (manca de cohesió, família sancionadora, absència de normes, etc.) com problemes d'entorn social (hàbitat no

família sancionadora, absència de normes, etc.) com problemes d'entorn social (hàbitat no integrat o marginal). Òbviament, no implica que totes i cada una de les famílies classificades en aquest tipus concentrin alhora tots i cada un dels problemes. Però, en definitiva, ens configura un col.lectiu definit per una situació d'acumulació de problemes complexos.

Hi ha modalitats d'ordre sòcio-econòmic que revelen una concentració de valors baixos, que defineixen famílies molt pobres en recursos econòmics i culturals: vuit de cada deu famílies viuen en hàbitats no integrats, com en els casos de nivell econòmic quantificat com a "molt baix o pobre". Això no vol dir que totes les famílies d'aquest tipus o classe siguin pobres: la meitat tenen un nivell econòmic "popular o baix". La particularitat de la pobresa o de les situacions irregulars en el treball o la professió també fan que hi hagi casos de manca d'informació suficient. Altres modalitats d'ordre econòmic són significatives estadísticament: l'atur o la inactivitat del cap de família (40%).

A nivell d'estructuració interna de la família, les modalitats mostren un seguit de problemes interns que no s'havien fet significatius en els altres tipus: famílies nombroses, altres tipus de composició familiar diferents a la del nucli conjugal, una tercera part dels casos mostren una disposició normativa a la llar sota mínims, un terç té una posició sancionadora respecte els fills, etc.

És obvi que tota aquesta problemàtica vagi lligada a un baix nivell d'instrucció escolar dels pares (dos terços dels nuclis de les famílies no tenen estudis pròpiament dits), com també que impliqui resultats escassos quant a consum cultural i altres modalitats similars.

Tot plegat fa que hi hagi una confluència de factors negatius sobre la posició de les famílies davant l'escolarització i el futur professional dels fills (confluència negativa però molt congruent). L'avaluació sobre la relació de les famílies amb el centre escolar té resultats negatius en tots els casos; més de la meitat prefereix que el seu fill, quan acabi 8è, passi a FP; la resta prefereix que repeteixi o que passi directament a buscar feina. D'altra banda, les modalitats que revelen una posició de distància respecte el món de l'escola conflueixen en

la indiferència dels pares per les males notes en les avaluacions de l'escola; els pares mai ajuden en qüestions escolars.

En definitiva, un 10% de les famílies dels alumnes d'EGB defineixen un context sòcio-econòmic baix o bé de desestructuració de la família (o les dues coses alhora), que té una repercussió particular ja que genera una mena de desafecció de la família respecte l'escola. No es tracta d'una desafecció col.lectiva i uniforme ("10% de casos problemàtics"), sinó més aviat la descripció d'un quadre general de situacions que tenen la particularitat d'articular-se cap a una manca de condicions o de mínims per tal de mantenir-se a l'interior de l'escola en situació d'èxit.

La relació entre el model de família desestructurada i la tipologia sobre èxit/fracàs escolar s'ha manifestat profundament reveladora: es fa palesa una intersecció molt substancial entre el dèficit en ambient familiar i el fracàs més fort a nivell d'ensenyament primari.

Hi ha una associació molt forta entre aquest tipus de família i els alumnes "en conflicte" i els "limitats sense expectatives: són el 75% dels casos.

Un de cada tres fills de famílies que hem etiquetat com a "desestructurades" manté una relació negativa amb la realitat escolar. Vist des d'una altra perspectiva, del conjunt d'alumnes "en conflicte", un de cada quatre pertany al grup de famílies desestructurades. Aquestes xifres podrien ser fins i tot una mica més altes ja que una fracció d'aquests alumnes ha quedat ubicada en la categoria de fracàs que anomenem com a "desconeguts" (manca de dades sobre l'alumne).

Només el 15% dels fills d'aquestes famílies mostren una posició positiva respecte l'escola. Els classificats en el nivell alt ("virtuosos o que excel.leixen") no arriben ni al 5%.

La probabilitat de tenir una experiència negativa i poc internalitzada de l'escola és molt elevada i, alhora, mostra com itineraris escolars més curts i sense continuïtat tenen una ubicació social i geogràfica molt concreta i concentrada.

3.2.5. Alumnes de famílies d'EGB "poc conegudes"

L'últim tipus de família és una classe construïda a partir de la manca de respostes sobre modalitats clau (nivell d'instrucció dels pares, ocupació, relació amb l'escola, tipus de barri on resideix la família, etc.). El resultat final d'aquest fet (insalvable per raons òbvies) és la definició d'una classe o tipus definit per la manca d'informació. Es tracta d'una classe residual (7%).

Les raons que expliquen la manca d'informació són moltes i variables: pot ser la inhibició de l'alumne davant una qüestió que no comprèn degudament o bé que realment ignora la resposta (manca de coneixença de la realitat familiar); pot ser desconeixença d'algunes realitats familiars per part dels tutors o del centre escolar; també pot ser insuficiència en el recull d'informació. Val a dir, però, que atenent a altres modalitats significatives en el procés de classificació, observem com hi ha una tendència clara d'acostar aquesta classe cap als col.lectius que hem etiquetat de famílies treballadores o el de "famílies desestructurades".

És molt probable que part de les manques d'informació vinguin de la dificultat d'emmarcar famílies desestructurades en un qüestionari tancat, que falti molta informació en el centre escolar quan hi ha problemàtiques especials, etc. Aquesta darrera classe residual ens indica que el tipus "família desestructurada" podria passar a un 12% probablement, i que les "famílies treballadores" podrien passar d'un 40 a un 45%.

Tot i que estem parlant de tipus molt residuals i, per tant, sense poder treure resultats, anotem que hi ha una relació clara entre les famílies de les quals tenim manques importants

d'informació i alumnes ubicats en les categories de fracàs escolar ("alumnes limitats" i "alumnes en conflicte").

3.3. ÈXIT ESCOLAR A BUP I PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES

Els resultats a BUP es caracteritzen bàsicament per tres aspectes: el pes específic del grup de famílies de les quals no es té una informació suficient; en segon lloc, la simple divisió tripartita entre famílies benestants, de classe mitjana i famílies treballadores; i, en tercer lloc, la desaparició del tipus de "família desestructurada" (els seus fills tenen molt poques probabilitats d'accedir i romandre a BUP).

GRÀFIC 3.3

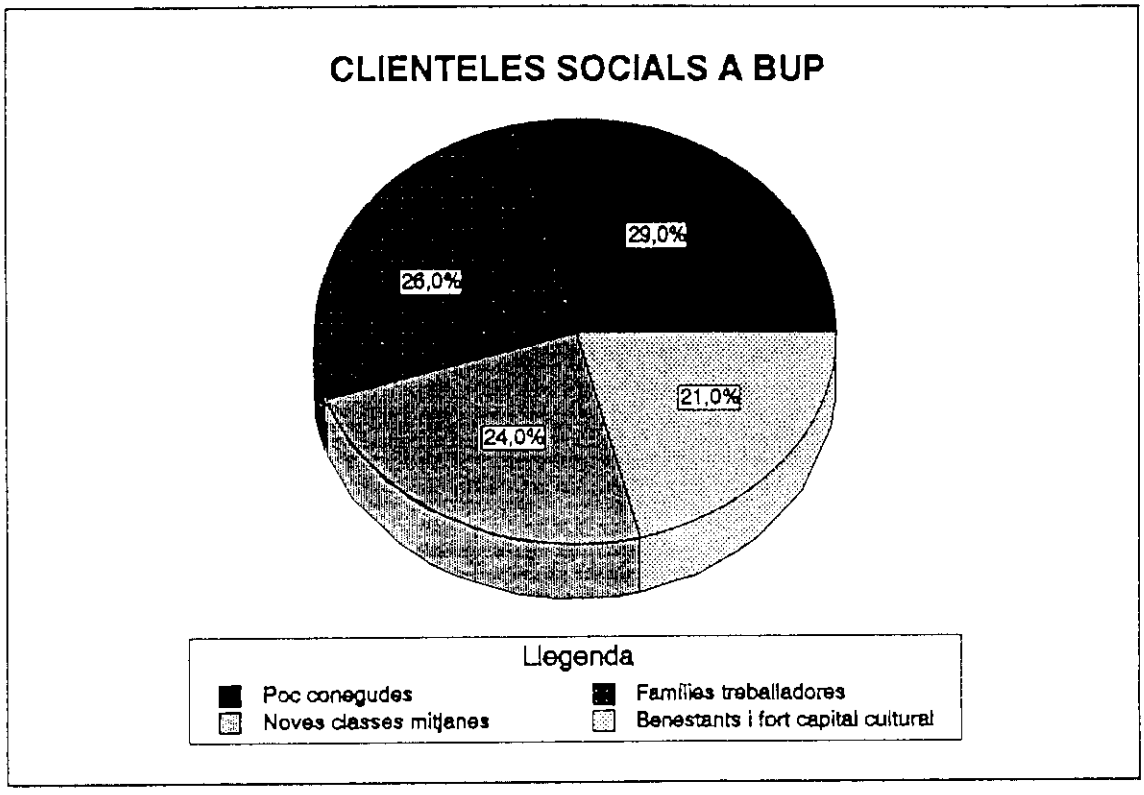

3.3.1. Alumnes de "famílies poc conegudes"

El 29% de les famílies d'alumnes de BUP ens han quedat classificades en modalitats de "no sap, no contesta" en variables d'estatus sòcio-econòmic. És un resultat alhora descoratjador i difícil d'interpretar. La insuficiència en la recollida d'algunes informacions sobre les famílies abasta gairebé un terç de la població. No es tracta d'una falta total d'informació, però sí sobre indicadors sòcio-econòmics.

Es tracta, sobretot, de falta d'informació en el qüestionari del professor-tutor: manca de resposta a qüestions com la relació entre família i institut, tipus de barri on resideix l'alumne, nivell de cohesió de la família, etc. Un cop revisats els qüestionaris per saber fins a quin punt la causa fóra imputable al treball de camp, creiem que la resposta més plausible ateny més

a les nombroses respostes "no sap/no contesta" dels propis tutors. Aquesta manca d'informació ens mostra alhora un coneixement insuficient per part dels ensenyants de les variables de context familiar dels alumnes.

Encara que la falta d'informació sigui el criteri dominant, hi ha descriptors d'interès: major pes de famílies immigrades i castellanoparlants, sense estudis, de família nombrosa, amb dificultats per oferir ajuda escolar als fills, d'estatus més aviat baix, etc. Podríem, doncs, associar bona part d'aquest 29% a la resta de famílies de classes treballadores. Cas que fos així, es pot pensar que la base social de l'alumnat a final del BUP de caràcter popular o obrer fóra lleugerament superior a la meitat dels alumnes.

Saber poques coses sobre variables de posició familiar no té perquè coincidir amb alumnes dels quals també falta informació, però a la pràctica hi ha una correspondència: de cada tres fills de famílies poc conegudes, hi ha un alumne del qual tenim poques referències (pròpies o del tutor).

Descomptant aquests casos en què coincideixen famílies i alumnes dels quals tenim una informació insuficient, veiem que hi ha una major relació amb el tipus d'alumne "aplicat amb moderació" i una baixa representació d'"alumnes en conflicte" i d'"alumnes virtuosos" (probablement els alumnes "virtuosos" i els "conflictius" són els que passen menys desapercebuts).

3.3.2. Les dificultats per el BUP des de les "classes treballadores"

El 26% de les famílies a BUP ens han quedat classificades en una situació de proximitat als trets de la classe obrera. El percentatge de "famílies poc conegudes" introdueix un biaix molt fort: aquest 26% que s'identifica molt amb "les famílies treballadores" descrites a EGB, segurament seria molt més alt.

La totalitat dels casos resideixen en zones populars o interclassistes, que classifica gairebé la totalitat del nivell econòmic popular. Culturalment, una part està a nivell mitjà; set de cada deu estan a nivell d'estudis primaris o per sota, amb un predomini de nuclis familiars castellanoparlants, etc. De fet, es tracta d'una descripció en el perfil que a EGB hem qualificat com a "famílies treballadores".

La relació establerta entre tipus de família i tipus d'èxit o fracàs a l'institut ens evoca de nou la constant de les anàlisis sociològiques sobre desigualtat davant el rendiment: l'associació entre variables dóna un pes fort als alumnes "limitats i sense expectatives", mentre que la proporció dels "virtuosos o que excel.leixen" hi està poc representada.

Tot i així, no podem dir que els fills de les classes treballadores es bloquegin en el batxillerat: el 60% dels alumnes que viuen en un context popular o obrer tenen rendiments i actituds avaluades com a positives al final del batxillerat; la resta (40%) es distribueix en les categories d'"alumnes limitats" i d'"alumnes en conflicte".

Val a dir que el tipus d'alumne en conflicte no predomina, sinó que és un atribut més pròxim a fills de les classes mitjanes.

3.3.3. Rendiment i conflicte en el batxillerat entre alumnes de les "classes mitjanes"

Una quarta part de l'alumnat de BUP (el biaix dels "desconeguts" segueix influint) queda descrit pels atributs que a l'EGB hem associat a les "classes mitjanes": la totalitat resideix en una zona interclassista o rural; predomini de pares i mares nascuts a Catalunya i catalanoparlants; el 70% tenen estudis mitjans o superiors; treballen pare i mare; baixa natalitat, etc.

GRÀFIC 3.4

GRÀFIC 3.4

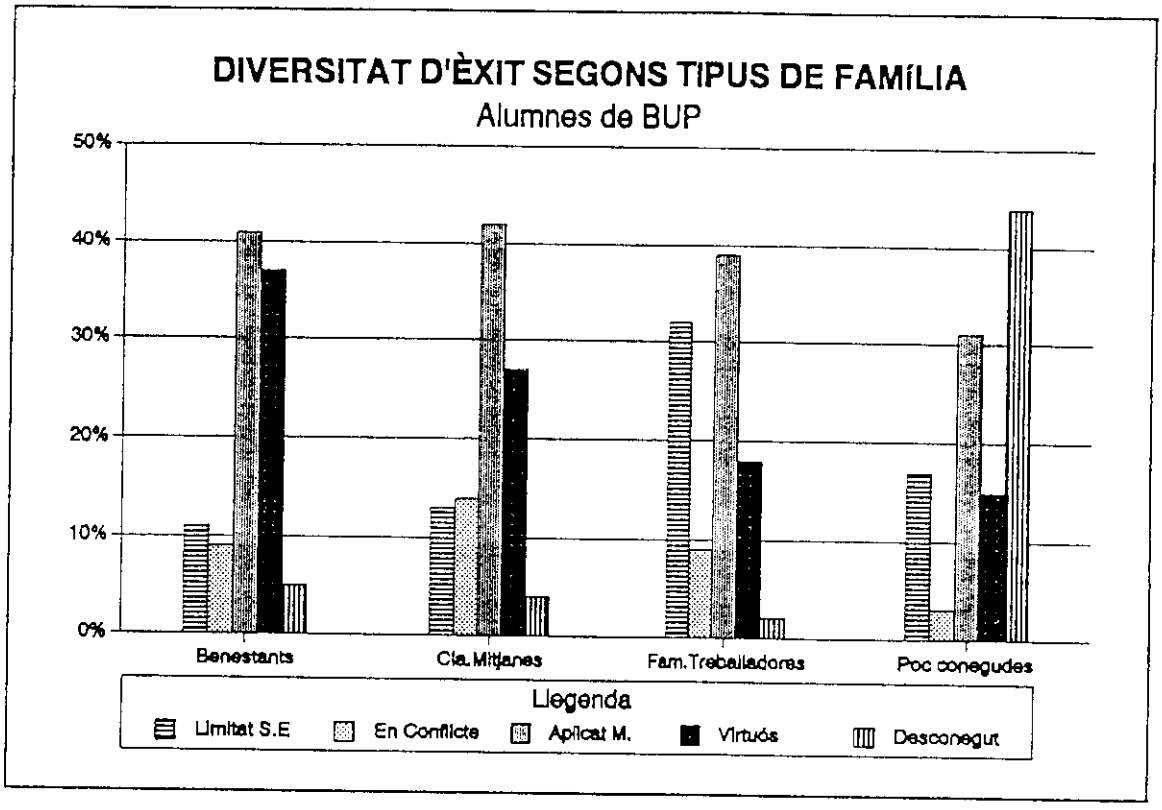

La relació entre el context familiar d'aquests alumnes i l'èxit en el batxillerat dóna un resultat que es pot esperar i un altre de relativa sorpresa: hi ha una baixa representació d'alumnes "limitats i sense expectatives" (a diferència de la classe obrera), però tampoc sobresurt l'èxit d'alumnes "virtuosos" (categoria que quedarà més reservada a famílies amb un fort capital cultural. Diríem que domina una línia "de moderació i de mitjana".

Malgrat això, hi ha un resultat que era poc esperat: una associació significativa amb la variable "alumnes en conflicte". És com si aparegués, en una fracció important, una relació de tensió entre la pressió familiar, la pressió de l'institut i el context quotidià de la vida de l'estudiant adolescent.

3.3.4. Excel.lència escolar i capital cultural

De cada 10 famílies a 3r de BUP, dues queden classificades a la classe que aplega la major part d'atributs corresponents a la "classe alta", igualment com ha passat a EGB: gairebé la totalitat resideix o bé en zona interclassista o en zona d'alt nivell, tres quartes parts estan en el nivell econòmic més alt, i la mateixa proporció són catalanoparlants; més de la meitat tenen estudis superiors, etc. En aquest grup també destaca la proporció de famílies que tenen una màxima relació amb l'institut.

La diferència entre aquest grup i l'anterior, a part d'un major nivell en el benestar econòmic, està en un major pes del nivell d'instrucció dels pares (superior) i en pautes de consum cultural. Aquestes característiques sí que tenen una traducció en el camp dels resultats acadèmics en termes d'èxit.

Hi ha una forta associació entre aquest tipus de família i l'èxit escolar més clar: "alumnes virtuosos o que excel.leixen". De cada tres alumnes en aquest nivell, n'hi ha com a mínim un que pertany a aquest tipus de família. La reunió dels que més èxits tenen, juntament amb la categoria dels aplicats, sobrepassa el 75% dels casos.

El fort pes de l'èxit no amaga, però, una fracció important de fills de famílies benestants i amb capital cultural que tenen entrebancs en el seu itinerari al BUP: el 20% queda ubicat en la franja del fracàs, alumnes limitats i alumnes en conflicte, i expressa el xoc entre les expectatives de la família i l'assoliment acadèmic dels fills.

3.4. ÈXIT I FRACÀS A FP1 I PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES

La claredat dels resultats obtinguts a EGB i BUP (encara que amb un biaix fort de manca de respostes al batxillerat), és menor a nivell de formació professional: hi ha una major fraccionalitat de les classes resultants, i hem procurat una exposició sintètica no gens fàcil de fer.

GRÀFIC 3.5

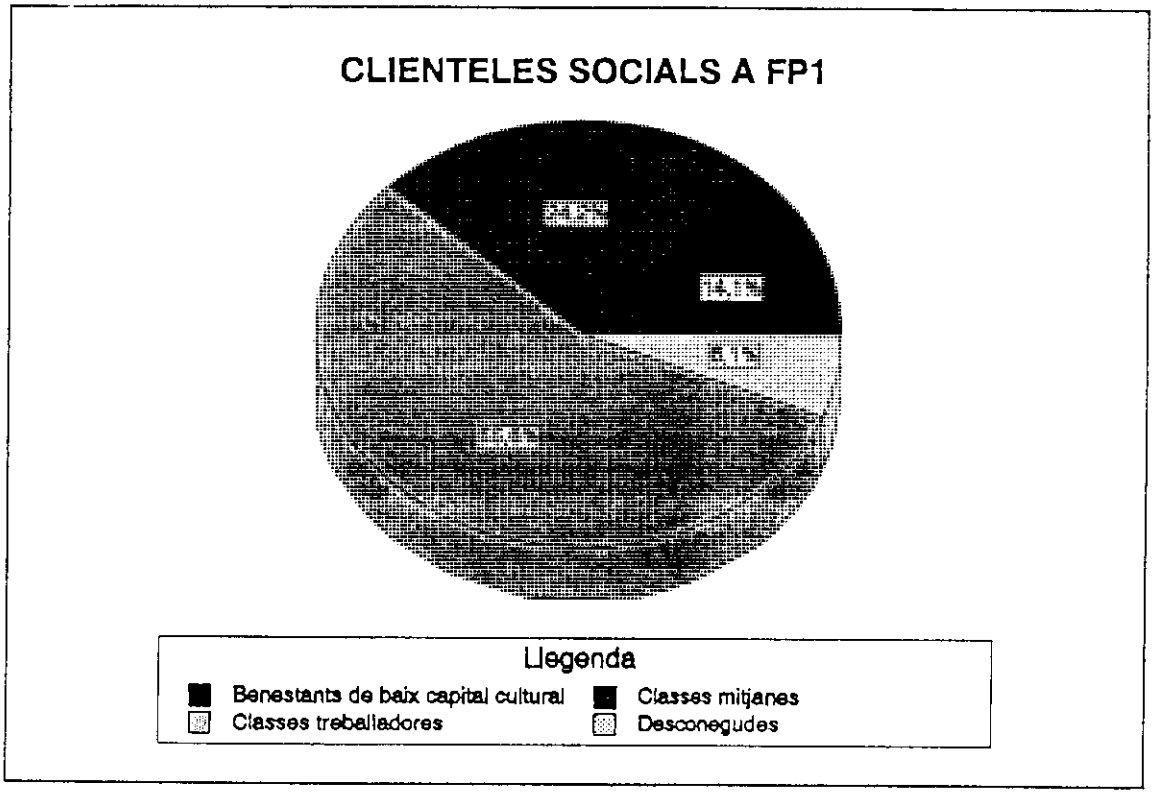

A la pràctica es configuren tres grups bàsics: les famílies de bon nivell econòmic però amb poc capital cultural; famílies de classes mitjanes i les famílies on el component obrer és l'element comú.

3.4.1. Irregularitat en el rendiment en fills de "famílies benestants però amb baix capital cultural"

Un 14% de les famílies d'alumnes a FP1 queden classificades en un grup caracteritzat gairebé de manera exclusiva per l'alt nivell econòmic (8 de cada 10 estan en el nivell superior) tot i que pesa més l'hàbitat interclassista i/o rural que no pas les zones d'alt nivell.

L'alt nivell de benestar, però, sovint no és congruent amb l'estatus professional del cap de família (activitats manuals, d'autònom, etc). Igualment, el benestar econòmic tampoc és congruent amb el capital cultural dels cònjuges (pocs estudis, consum cultural baix, no donen suport escolar als fills, etc.). No hi ha, doncs, una correspondència clara amb les famílies que a EGB i a BUP hem etiquetat com a "benestants amb capital cultural". Més aviat ens acosta al perfil de famílies acomodades en el camp del benestar econòmic (sigui com autònoms, petits empresaris o assalariats) però sense haver definit aquest benestar a partir de la qualificació professional per mitjà de les certificacions acadèmiques.

La relació entre aquestes famílies i l'èxit a la formació professional no explicita resultats significatius diferents respecte el conjunt dels estudiants a FP1: en general hi ha un paral.lelisme clar. Es podria dir que estem davant de resultats d'irregularitat.

Tot i així, sobresurt un resultat: una major proporció d'alumnes classificats com a "aplicats amb moderació", és a dir, dels alumnes que van seguint els estudis en una posició de rendiments i d'integració escolar de caràcter intermedi.
La proporció d'adolescents (globalment) que a FP expressen entrebancs hem vist que era alta (un de cada tres); en el cas de les famílies acomodades a nivell econòmic, aquest entrebanc es manifesta sense tanta força però també a nivells alts (un de cada quatre).

GRÀFIC 3.6

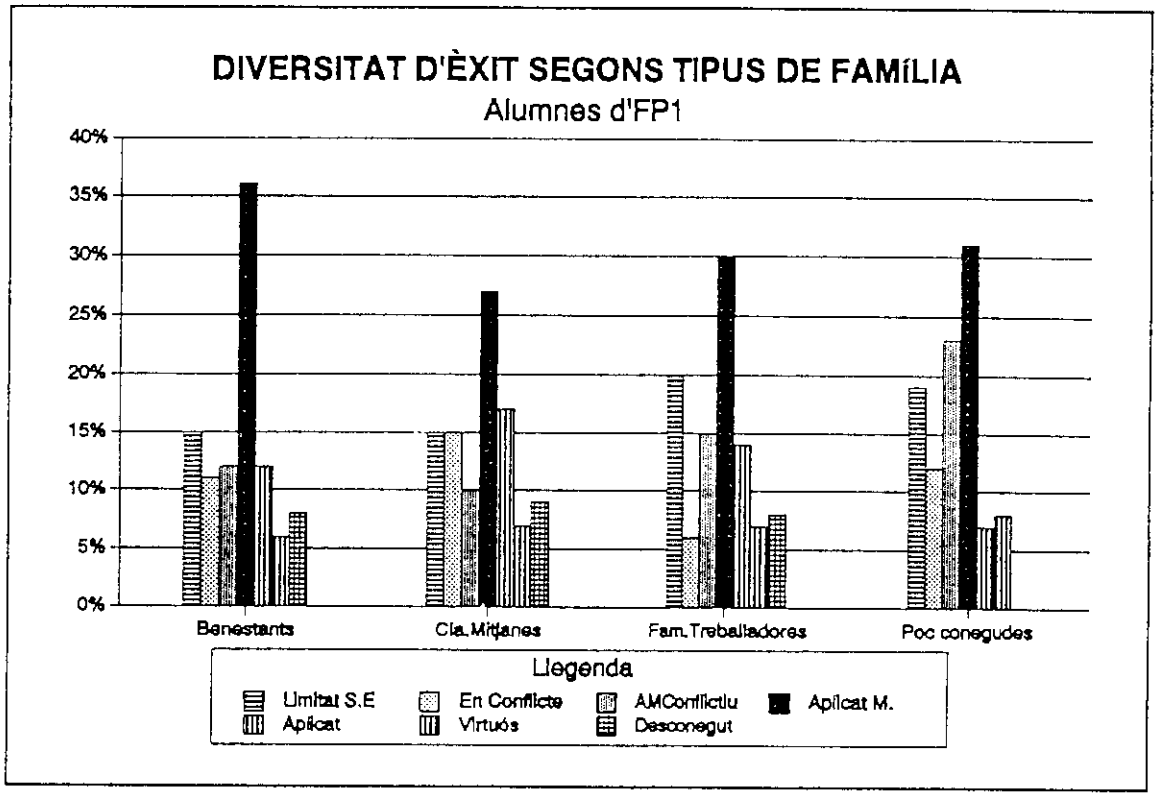

3.4.2. L'FP1 com a expressió dels límits acadèmics entre "les classes mitjanes"

Hi ha un segon grup de famílies, que abasta el 24% de la mostra, que es caracteritza per atributs més definitoris de les classes mitjanes: nivell mitjà tant en benestar econòmic com en estatus ocupacional del cap de família, amb major nivell d'instrucció dels pares que no pas en la classe anterior (estudis mitjans).

El major pes de la llengua catalana no exclou la presència de famílies castellanoparlants. Generalment treballen pare i mare. Les variables sobre la relació amb l'escola i la preocupació pel rendiment del fills donen resultats sempre en termes positius.

La relació entre aquestes famílies i els rendiments i la integració acadèmica dels fills a FP1 aporta dos aspectes d'interès:

La relació entre aquestes famílies i els rendiments i la integració acadèmica dels fills a FP1 aporta dos aspectes d'interès:

No queda expressat, en conjunt, cap pes a favor d'un major rendiment acadèmic de forma prou clara, és a dir, aquí no es pot establir la relació que hem trobat a EGB i a BUP entre classes mitjanes i rendiment. Cal interpretar que l'èxit a FP ha de passar per altres camins que no és l'adscripció a classes amb capital cultural (l'èxit en aquest cas es definiria amb relació als itineraris acadèmics de batxillerat).

És més, l'única relació prou significativa i que marca les diferències ens senyala que és precisament entre fills de les classes mitjanes a FP1 on es concentra una representació més gran d'alumnes classificats com a "gens capaços i en conflicte". De fet, és com si quedés subratllat que aquests alumnes són a FP per les limitacions que han tingut a l'escola primària.

Si considerem de forma disgregada aquestes famílies de "classes mitjanes", veiem que el subgrup més diferenciat per ser més catalanoparlant i de major estatus econòmic és el que pluralitza més els resultats: concentra més adolescents "poc capaços i en conflicte" i alhora més en casos d'excel.lència.

3.4.3. "La classe obrera" prototipus de l'FP1

Hi ha una àmplia majoria de famílies que vénen classificades en un context social i cultural més proper a la classe obrera (55%). No es tracta d'un grup homogeni, sinó que hi ha tres subgrups diferenciats: dos de nivell més o menys baix o mitjà, i un tercer grup més definit per estar ubicat en un entorn urbà més obrer. De fet, però, els atributs que els defineixen ens configuren el perfil de l'actual classe treballadora: pes del grup castellanoparlant, nivell de benestar baix o mig baix que es correspon també a poca instrucció escolar, poques possibilitats dels pares per ajudar els fills en l'estudi, consum cultural escàs o nul, manca d'informació en alguns aspectes sòcio-econòmics, pes de famílies nombroses, etc.

Si mirem el conjunt de famílies classificades com a "treballadores o obreres" no hi ha cap diferència prou significativa respecte al conjunt de la mostra, és a dir, no hi ha particularitats remarcables; és com si el que passa en general a l'FP1, en termes de rendiment, i el que passa en aquests alumnes fos el mateix, com si aquest grup majoritari marqués la pauta dominant.

3.4.4. Alumnes de "famílies poc conegudes"

Hi ha un grup (6%) definit més aviat per la manca d'informació sobre les activitats econòmiques dels pares (activitat laboral, estatus ocupacional). Es tracta d'un grup difícil de caracteritzar, però en el qual tenen un pes important els atributs següents: la meitat de casos són d'estructures familiars no completes, amb baixa disposició normativa a la llar i manca de consum en reforç escolar.

No hi ha una relació molt clara entre aquest tipus d'entorn familiar i la tipologia de fracàs escolar. De fet, l'única xifra que s'aparta de forma clara de la resta és la corresponent al grup d'estudiants "aplicats en moderació però propers a posicions de conflicte".

3.5. ÈXIT ESCOLAR A FP2 I PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES

L'heterogeneïtat de famílies a FP1 també es reprodueix a FP2 però, com en el cas anterior, es pot fer una reducció en un esquema molt similar.

3.5.1. La dificultat en la recerca de l'èxit en fills de "famílies benestants però amb poc capital cultural"

Un 12% de les famílies d'alumnes d'FP2 constitueix un grup que es caracteritza per un nivell alt de benestar econòmic familiar, de pares i mares d'origen catalanoparlant, que treballen tots dos, on la variable "estudis dels pares" dóna resultats intermedis però amb un nivell de consum cultural escàs. Encara que l'estat econòmic sigui alt, hi ha una barreja quant a l'estatus professional del cap de família.

Es tracta de pares i mares que expressen una relació positiva davant el futur escolar dels fills: donen suport, estímul i ajuda escolar als fills.

GRÀFIC 3.7

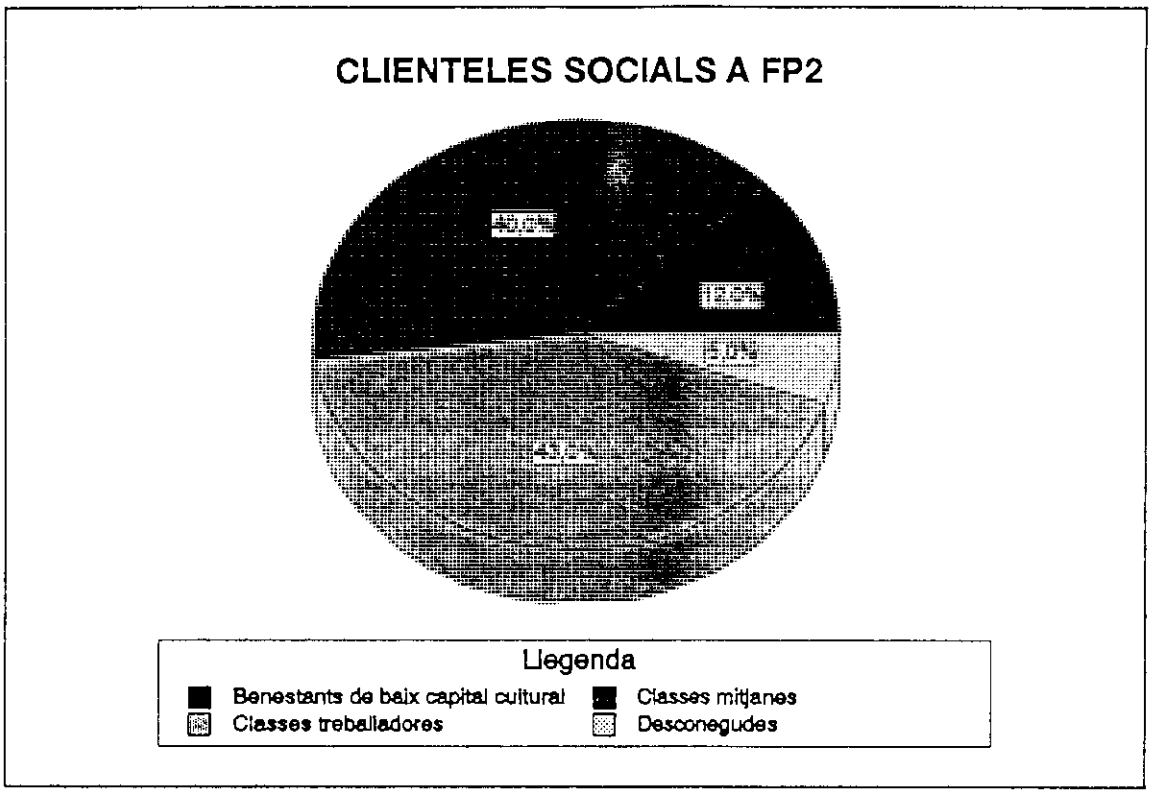

La relació entre aquests alumnes i la tipologia d'èxit/fracàs revela només un tret diferencial: molta representació d'"alumnes limitats en el rendiment i amb càrrega de suspensos". En la resta de resultats hi ha un comportament molt similar al conjunt d'alumnes de la mostra. No trobem una correspondència entre el nivell d'estatus i el rendiment dels fills, com si fos una continuïtat del que s'ha palpat a FP1.

GRÀFIC 3.8

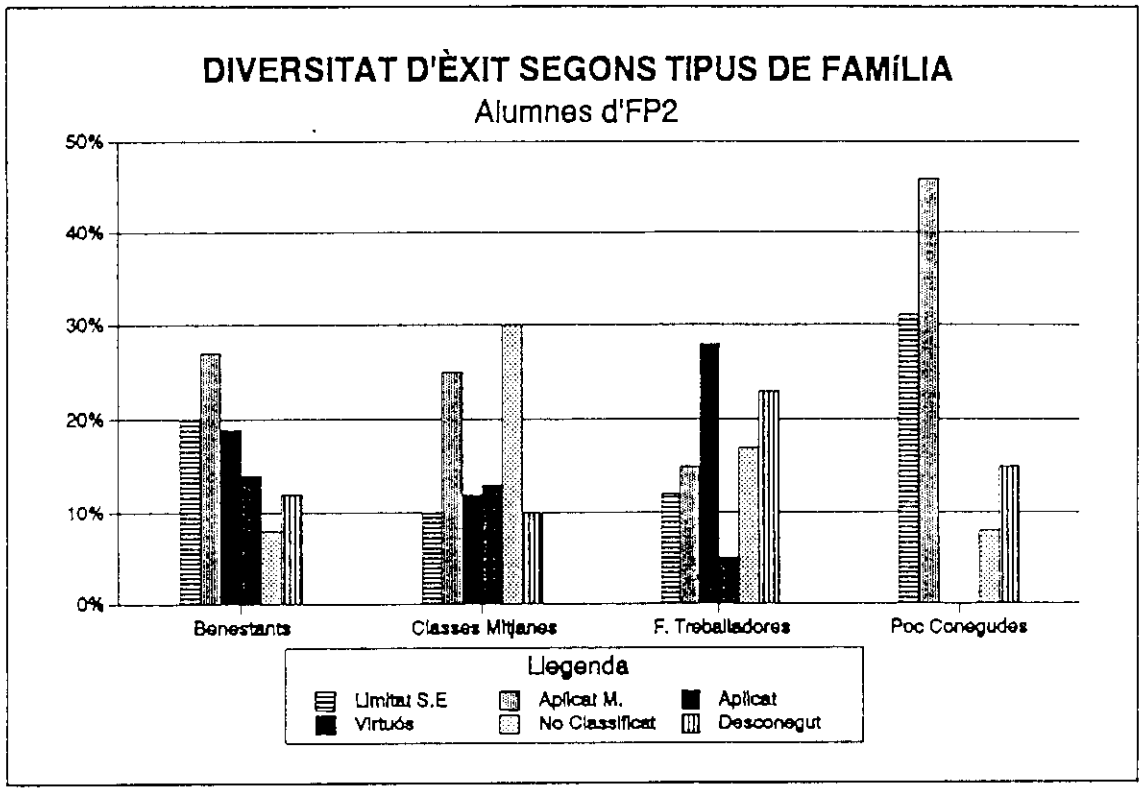

3.5.2. La lleugera tendència cap a l'èxit en fills de "famílies de classes mitjanes"

De fet, es tracta de dues classes o grups (40% de les famílies) que tenen un comú denominador: el predomini d'estatus professional i de benestar econòmic de nivells mitjans, la qual cosa ens porta a una etiqueta de classes mitjanes, encara que amb una certa reserva o falta de claredat (potser també hi ha elements que es podrien classificar com a "classe obrera acomodada").

Hi ha un desdoblament d'aquest gran grup en dos fraccions on la diferència bàsica radica en l'origen geogràfic i la llengua: una fracció de caràcter catalanoparlant (18%) i una fracció d'origen immigrat i castellanoparlant (22%).

Hi ha un desdoblament d'aquest gran grup en dos fraccions on la diferència bàsica radica en l'origen geogràfic i la llengua: una fracció de caràcter catalanoparlant (18%) i una fracció d'origen immigrat i castellanoparlant (22%).

Es l'únic cop, en tota l'anàlisi, en què una fracció d'origen castellanoparlant ens queda classificada entre les classes mitjanes (entenem que es tracta de fraccions de la classe obrera que s'han beneficiat de la mobilitat social (com a mínim pel que fa al benestar).

La relació entre l'èxit a FP2 i pertànyer a una classe aquí es revela més clarament: s'observa un lligam molt significatiu amb la categoria d'"alumnes virtuosos" en detriment de la categoria d'"alumnes limitats i amb suspensos". Retrobem, doncs, un lligam entre classes mitjanes i èxit escolar.

Els majors rendiments estan més concentrats entre els alumnes del bloc més castellanoparlant que no entre el catalanoparlant (major proporció de "no classificables" i d'"alumnes limitats amb moderació").

3.5.3. La formació professional prolongada en joves de "famílies de classes treballadores"

Com en el cas anterior, es tracta d'un grup de famílies que tenen com a comú denominador que els indicadors econòmics i d'estatus ens van identificant els trets de les classes treballadores (estatus professional baix, nivell econòmic baix, absència d'estudis mitjans o superiors, consum cultural escàs o baix, etc.). Es tracta d'un grup ben nombrós: el 43%.

També hi ha dos subgrups: un de minoritari (7%) que identifica famílies d'estrats populars però d'origen catalanoparlant, i un grup majoritari de famílies (30%) d'origen immigrat.

Entre aquests estudiants de famílies obreres i el conjunt els resultats són similars, llevat dels "alumnes virtuosos" que certament estan poc representats (en benefici de famílies de classes mitjanes).

En un nivell més disgregat, retrobem un major lligam entre el bloc catalanoparlant i una major proporció d'alumnes "limitats en el rendiment i suspensos" en detriment dels "alumnes aplicats". En el bloc castellanoparlant, aquests resultats queden invertits. De fet, sembla com si hi hagués una major sintonia entre el rendiment a FP2 i un context més castellanoparlant, una major sintonia entre la formació professional i la cultura obrera.

3.5.4. Alumnes de "famílies poc conegudes"

Com en els altres nivells que hem estudiat, hi ha un grup de famílies que queden classificades per la manca d'informació. Es tracta d'un grup socialment heterogeni (hi ha famílies de nivell benestant, d'estatus mitjà i baix), però el nombre reduït de casos (una dotzena) no permet cap intent per afinar els perfils socials.

En aquest cas també hi ha una correspondència amb la categoria d'"alumnes poc coneguts o desconeguts", és a dir, una falta doble d'informacions claus.

3.6. CONCLUSIONS I DISCUSSIÓ

El primer aspecte que podem remarcar dels resultats obtinguts és el de la diversitat social de famílies que hem pogut identificar segons es tracti del nivell d'EGB, FP i batxillerat.

En l'anàlisi de 8è d'EGB és on trobem el millor reflex de l'estructura de classes: un col.lectiu reduït de famílies benestants amb fort capital cultural, una presència forta de les classes mitjanes i de famílies "treballadores" i una fracció també important de nuclis que apleguen tota mena de dèficits en el camp econòmic, cultural i de relació familiar (que anomenem "famílies desestructurades").

Quan hem estudiat els col.lectius de famílies a BUP i FP, hem pogut captar sobradament el biaix social que està implícit en la doble trajectòria de l'escolarització (formació per al treball i itineraris acadèmics). A BUP ha resultat obvi el pes de les famílies benestants i amb capital cultural; a FP és ben al contrari: les classes treballadores hi són més presents, i les classes mitjanes resulten molt més confuses de descriure perquè l'element "capital cultural" queda molt més dispers, amagat o absent.

Tenim els elements que permeten captar com el benestar econòmic i el capital cultural interacciona amb l'excel.lència escolar i la interiorització de la cultura acadèmica, i com el context popular o obrer interacciona més amb alumnes limitats en el rendiment i amb escasses expectatives i, en qualsevol cas, amb la formació professional. Però en aquesta línia no faríem altra cosa que ratificar-nos en principis bàsics i coneguts.

L'objectiu de l'anàlisi que s'ha dut a terme interrelacionant les tipologies sobre família i resultats escolars va més enllà de la simple ratificació del que fa anys s'ha vingut estudiant des de la sociologia de l'educació. La literatura sobre escolarització i desigualtats socials és més que abundosa i no tenim necessitat de repetir allò que ja hi és en tots els manuals.

Si bé l'anàlisi ens donaria peu a entrar de ple a enfocar les teories de la reproducció, preferim optar per recollir tot allò que se'ns fa més suggerent o que incorpora elements nous per entendre l'abast i les conseqüències de l'escolarització en massa.

En aquest apartat, doncs, pretenem donar la volta, girar la qüestió al revés, i interrogar-nos sobre els canvis que en els darrers anys s'han introduït en l'escolarització i quins en són l'abast i les conseqüències. Bàsicament, les qüestions que ens semblen més interessants són les següents:

1. L'estigma del fracàs escolar i del conflicte a l'interior de l'escola primària entre fills d'ambients familiars on domina el dèficit econòmic, cultural i relacional, i la concentració en territoris urbans no integrats.

El particular acostament que hem fet a la realitat escolar a partir d'un concepte de fracàs escolar que sobrepassa l'estricte rendiment insuficient, ens permet de pensar que hi ha una relació inversament proporcional entre "fracàs escolar a l'escola primària" i el seu efecte en termes d'estigma social: quan més aïllat és el fracàs més significació o importància social té per als alumnes que el pateixen.

L'escola de masses imposa als alumnes que manifesten problemes de rendiment importants i d'integració a la cultura escolar un estigma social. En el moment que l'escolarització prolongada ja està generalitzada, la diferència social ve marcada més per l'absència de titulació que no pas per la titulació en si mateixa.

Aleshores, quan trobem l'estreta relació entre dèficit econòmic, cultural i relacional a la família i el fracàs i el conflicte dintre de l'escola, no fem altra cosa que posar en relleu la necessitat d'obrir un debat sobre la insuficiència de les polítiques compensatòries pensades només des de l'escola i al marge de plans d'integració social a nivell territorial i familiar o en la seva absència.

2. La pèrdua del pes de l'ambient familiar en relació a l'èxit i al fracàs escolar a mesura que s'avança en l'itinerari escolar: molta determinació a l'EGB i una disminució d'aquest pes en benefici dels elements que incorpora l'alumne a l'itinerari escolar a partir de l'adolescència i del seu grup d'iguals.

Si bé la família dóna un impuls inicial a l'alumne en la via de l'èxit o del fracàs, la continuïtat en l'itinerari escolar prolongat va tenint, a mesura que passen els cursos, una autonomia més forta respecte a l'origen social. Aquest aspecte ens sembla clau per evitar tota tendència cap a un determinisme social ingenu.

Si el fracàs més fort a l'escola primària porta certs estigmes socials, els determinants de l'èxit acadèmic es fan més complexos a mesura que l'alumne creix i va consolidant una personalitat social.

3. Una fracció important d'alumnes fills de famílies benestants i amb capital cultural hem vist que viuen l'escolarització a primària en una via de dificultats en rendiments; tant al BUP com a FP es manté una porció de fills d'aquest nivell sòcio-cultural que expressen, a part dels problemes en rendiment, una relació de tensió o conflicte amb la realitat escolar.

Les explicacions excessivament lineals sobre reproducció social han caigut en prediccions sovint massa òbvies i sovint poc reals. Les prediccions sobre el fracàs anunciat dels fills de la classe obrera poden ser tan poc ajustades com les prediccions d'èxit entre fills de classes mitjanes amb capital cultural.

L'escola de masses, tot i que manté profundes arrels de reproducció social, incorpora canvis importants. Descobrir com entre els fills de les classes mitjanes apareix a BUP i a FP un nucli d'alumnes en situació de tensió i conflicte amb l'escola posa el dit a la llaga a la qüestió de la mobilitat social descendent, i aclareix moltes de les estratègies de pares i mares d'aquestes classes socials benestants, com també del conflicte en la relació pares i fills.

4. El món de la formació professional expressa una diversitat interna tan forta que ha fet ben difícil entrar de ple en la seva anàlisi: la claredat en la relacions entre tipus de família i la tipologia de l'èxit/fracàs vista a EGB i a BUP es torna molt més opaca a FP.

Pel que coneixem podríem dir que el col.lectiu d'alumnes a l'FP està format per tres grans grups: els alumnes amb dèficits manifestos en rendiments escolars que opten per l'FP com a única via per seguir estudiant; els alumnes que opten per l'FP més en raó dels seu horitzó de classe i de la cultura del treball; i en tercer lloc, un grup molt heterogeni que opta per l'FP com a via concreta d'accés a un ofici tangible. Tanmateix, les branques d'estudi són múltiples com també ho deuen ser les expectatives dels propis pares dels alumnes.

5. Tendència a l'èxit entre els fills de famílies treballadores d'origen immigrant a FP2.

Segurament, el fort incentiu de la mobilitat social de famílies d'origen immigrant que han aconseguit una certa estabilitat econòmica i social, es transmet als fills de forma positiva i es veu coronat en aconseguir una titulació d'FP2.

4. ELS CENTRES ESCOLARS I LES DESIGUALTATS D'ÈXIT

Pot semblar una paradoxa que molts estudis sobre fracàs escolar ho estudiïn gairebé tot (característiques psicosocials dels alumnes, context econòmic i cultural de les famílies) menys la pròpia escola. És a dir, tot menys l'agència que directament produeix (i on es produeix) el fenomen que es vol estudiar. Independentment de qualsevol possible teoria explicativa de les causes del fracàs escolar, és indiscutible, per gairebé tautològica, l'afirmació que és l'escola qui directament el produeix. Malgrat aquesta obvietat, resulta que el dins de les escoles, el funcionament, els mecanismes pedagògics que es posen en joc, les formes organitzatives, etc., són aspectes que no sempre s'intenten estudiar en les recerques sobre fracàs escolar. L'escola es considera llavors com una mena de *caixa negra* que, a partir d'unes entrades (característiques socials i psicològiques dels seus usuaris), genera uns productes terminals que es diferencien segons el nivell d'èxit o fracàs obtingut. Aquesta forma d'estudiar el fracàs escolar, com qualsevol altre, parteix de determinats supòsits, implícits o explícits. Per exemple, dels dos següents:

** El primer és que les escoles són mecanismes força uniformes que, amb relació al fet que estudiem, funcionen essencialment de la mateixa manera. Així doncs, les desigualtats dels productes que generen es deuran a les diferències de la matèria prima amb la qual treballen. La distribució d'èxits i fracassos que estableix cada escola ve determinada per certes condicions psicosocials dels alumnes. I, si entre una escola i una altra apareixen diferències significatives en les respectives distribucions d'èxit, és que les poblacions respectives són també originàriament diferenciades.

** El segon supòsit del qual es parteix en aquesta mena de model de caixa negra és que el fracàs o l'èxit escolar és una mesura objectiva independent de la definició que en fa la pròpia escola. És a dir, que "insuficient/suficient/bé", "graduat/certificat", "alumne conflictiu/alumne adaptat", "alumne exitós/alumne fracassat" són significants que tenen aproximadament els mateixos significats i referents per a totes les escoles.

En aquest estudi, d'entrada no hem partit d'aquests supòsits, si bé hem de dir que tampoc hem partit dels seus contraris. Per tant, ens hem vist en la necessitat d'intentar estudiar, en la mesura que fos possible per a l'abast de la recerca, el dins de les escoles i les diferències entre elles per veure si d'aquestes diferències en resultava alguna de significativa en relació a les desigualtats d'èxit dels usuaris.

Ja que la grandària de la mostra utilitzada tampoc permetia un estudi individualitzat de caire etnogràfic, el que hem fet ha estat definir unes tipologies d'escoles segons diversos criteris (titularitat, grandària, qualitat pedagògica). Aquestes tipologies les relacionarem amb la tipologia que hem explicat abans que es refereix a les desigualtat d'èxit. Això ens permetrà observar si hi ha diferències significatives entre els diversos tipus d'escolta en quant a la desigualtat d'èxit o fracàs.

4.1. LA DIFICULTAT DE FER TIPOLOGIES D'ESCOLES

A diferència del procediment seguit per establir les altres tipologies, en el cas de les escoles no hem utilitzat únicament l'anàlisi de correspondències múltiples. Les configuracions tipològiques que apareixien a base de combinar totes les variables referides als centres (19 en total) ens resultaven molt difícils d'identificar i d'interpretar. De fet, era lògic que passés ja que aquesta metodologia d'anàlisi i explotació estadística no resulta molt operativa si es tracta de mostres amb un nombre petit d'individus. Amb 31 escoles d'EGB, 22 de BUP i 18 d'FP, no era fàcil interpretar el significat de les tipologies que hi ha.

Després d'assajar diverses proves a base de reduir el nombre de variables actives en l'anàlisi de correspondències, vam optar per deixar l'objectiu inicial d'establir tipus d'escoles. L'alternativa consistia a creuar les tipologies d'èxit i fracàs amb tres variables identificatives de l'escola: la titularitat del centre, la grandària i la ràtio alumnes-aula[16] .Tot i que no tindríem una tipologia d'escoles, ens apropariem a relacionar l'objecte d'estudi amb el context escola. Imaginàvem que obtindríem resultats suficientment nítids i discriminadors de la proporció i la composició de l'èxit i el fracàs entre escoles públiques i privades, grans i petites, de ràtios altes i de ràtios baixes. Però aquest creuament ens va demostrar que cap d'aquestes variables discrimina una distribució desigual d'èxit o de fracàs. Aquest ja és un resultat interessant en si mateix.

Vam intentar una classificació d'escoles que fos operativa per a l'anàlisi del fracàs i de l'èxit escolars. El nostre interès no consistia a demostrar quins tipus de centres escolars predominen al nostre país, sinó aconseguir fer una classificació operativa que ens digués com es distribueixen i es configuren les diferències de fracàs en la diversitat d'escoles enquestades. Per tant, ens animava un interès operatiu per contextualitzar escolarment l'objecte d'estudi. I no convertir la classificació de centres en ***un*** objecte d'estudi.

[16] Aquesta *ratio* correspon a EGB. Per a BUP i FP hem fet servir la *ratio* professors/alumnes.

Per començar, vam decidir partir de les tipologies resultants de l'anàlisi de correspondències però amb un exercici de confirmació o validació paral.lel. Com ho vam fer? Explotant les dades d'un apartat específic del qüestionari de centre (QC) anomenat "síntesi d'indicadors".[17] D'aquesta manera, cada escola assolia un valor numèric distribuint-se com a *núvol de punts* entre dos nous eixos: el nivell de qualitat i el fet que disposin o no d'estratègies pedagògiques específiques per fer front al fracàs escolar. Vam comprovar com les tipologies d'escoles se situaven segons els dos eixos: descobrint que l'anàlisi de correspondències havia agrupat, en alguns casos, escoles que tenien diferent "nivell de qualitat" i de "polítiques de fracàs". Feta la comprovació, vam fer una nova anàlisi de correspondències agrupant les escoles segons aquests dos criteris. Finalment, els perfils que en resulten ens han ofert una major precisió i consistència, suficient per assolir l'objectiu: les tipologies de fracàs adquireixen significacions específiques segons els tipus d'escola.

4.2. LES ESCOLES D'EGB

Les escoles d'EGB estudiades, segons les variables simples abans esmentades, es reparteixen de la manera següent:

** Titularitat: **21 escoles públiques** i **10 privades** que representen el 54% i el 46% de l'alumnat, respectivament.

** Ràtio alumnes/aula:

- **Fins a 15 alumnes/aula:** el 18% d'alumnes i 9 escoles,
- **De 16 a 25 alum./aula:** 45% d'alumnes i 13 escoles
- **Més de 25 alum./aula:** el 37% i 9 centres.

[17] Es tracta d'un qüestionari-llistat de 22 ítems identificadors del centre, omplert pels mateixos entrevistadors, una vegada acabat el treball de camp a cada escola (entrevista amb la direcció, qüestionari al tutor i als alumnes, registre documental i observació directa). En l'explotació vam fer dicotomies de cada ítem en dos únics valors (alt o baix), agrupant-los en dos eixos: un de "qualitat del centre" (19 ítems) i un altre d'"estratègies davant el fracàs escolar" (3 ítems).

** Grandària del centre:

- **Fins a 170 alumnes:**	5 escoles i 5%
- **De 171 a 339 alumnes:**	14 escoles i 44% de l'alumnat
- **De 340 a 500:**	6 centres i 24%
- **Més de 500:**	6 escoles i 26%

Pel que fa a la tipologia construïda segons el nivell de qualitat pedagògic i l'adopció d'estratègies per combatre el fracàs escolar, les escoles de la mostra estudiada s'han repartit en cinc grups. Malgrat que els criteris per establir aquesta tipologia són els que acabem d'esmentar (qualitat pedagògica i presència o no de polítiques de fracàs), completarem descriptivament la caracterització de cada grup amb dades sobre titularitat, localització i composició de l'alumnat.

GRÀFIC 4.1

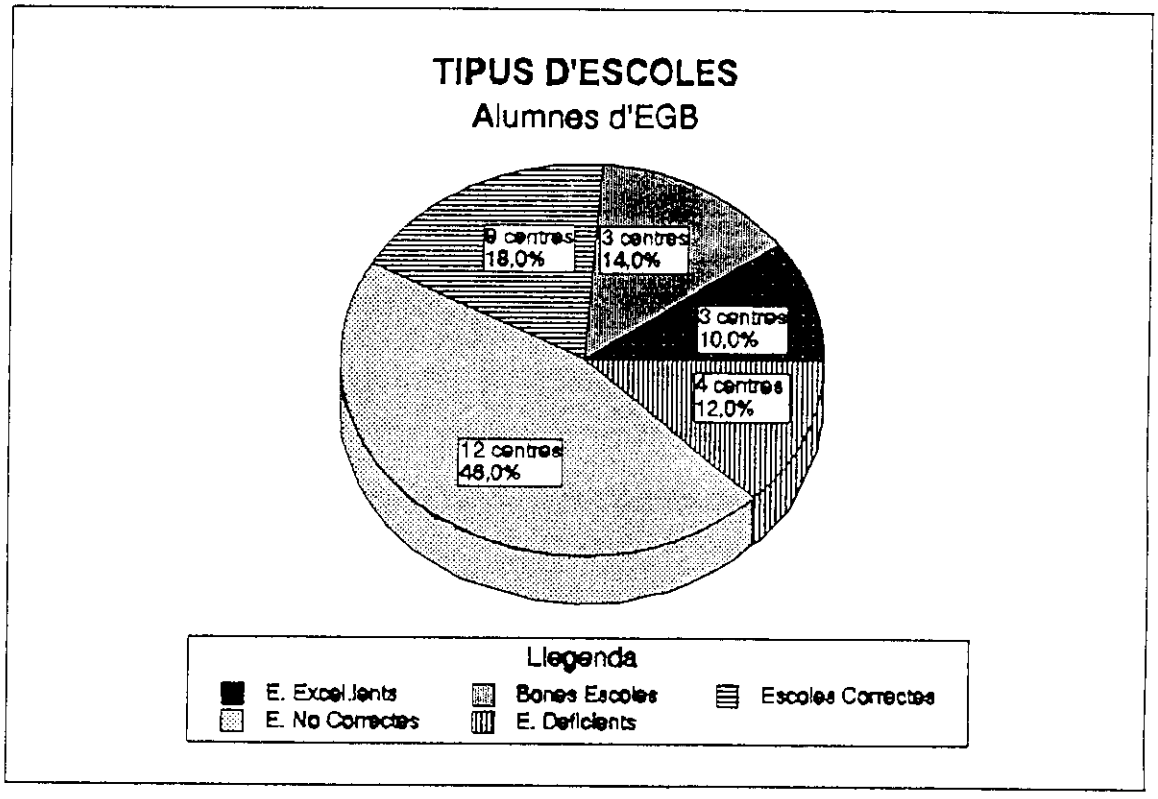

A. "ESCOLES EXCEL.LENTS PER A CLIENTELES DESFAVORIDES"

3 centres i 10% d'alumnat

Aquest és un grup de tres escoles que excel.leixen en pràcticament tots els indicadors de qualitat. Es mostren preocupades pel problema del fracàs i disposen de polítiques per fer-li front.

** Les tres són **escoles públiques**. Dues les troben localitzades en barris subintegrats mentre una està ubicada en un barri interclassista.

** Pel que fa a l'entorn familiar dels alumnes, seguint la tipologia de famílies establerta en el capítol V, el grup més nombrós és el de fills de **famílies treballadores** (44%) que superen lleugerament la mitja del conjunt de la mostra (40%). Però el més remarcable és el volum de fills de **famílies desestructurades** (24%, quan la mitjana global és de l'11%). Són baixos els percentatges en relació a la mostra de les noves classes mitjanes (29% per una mitjana del 38%) i de les famílies benestants (2% per una mitjana del 5%).[18]

** Sobre la composició dels usuaris d'aquestes escoles amb relació a les tipologies d'estudiants que hem establert abans, cal dir que el que més destaca és la gran presència dels estudiants que abans caracteritzàvem com a "**estudiants amb dificultats**": gairebé un de cada tres alumnes d'aquestes escoles forma part d'aquesta categoria.

[18] Obviaren presentar aquí els percentatges que corresponen a la categoria de famílies "desconegudes", ja que normalment no donen diferències significatives. Ho farem només en un cas que, com es veurà, sí que ofereix una diferència remarcable.

B. "BONES ESCOLES PER A ALUMNES SOCIALMENT PRIVILEGIATS"

3 centres i 14% d'alumnat

El segon grup també està compost per tres escoles d'un bon nivell de qualitat, si bé es diferencien de les anteriors pel fet que no es manifesten sensibilitzades pel fracàs escolar i, per tant, tampoc han establert estratègies específiques en relació.

** Una d'aquestes escoles és privada i les altres dues són públiques. Pel que fa a la localització, una pertany a un nucli rural, una altra a barri d'eixample i la tercera a un barri d'alt nivell.

** La major part dels alumnes (62%) pertanyen a famílies ubicades en les **noves classes mitjanes**, el 30% són de famílies benestants, només el 2% són de famílies treballadores i el 5% desestructurades. No cal dir que, probablement, la composició de l'alumnat d'aquestes escoles guarda relació amb l'escassa preocupació pel fracàs escolar.

** La tipologia d'estudiants en aquestes escoles es reparteix d'una forma molt peculiar. En comparació, tenen els percentatges més alts d'"**estudiants poc escolars**" (38%) i "**resignats**" (37%) i els més baixos d'"estudiants estudiosos" (10%) i d'"estudiants amb dificultats" (2%).

Cal advertir, com ja s'ha fet oportunament, que aquesta tipologia d'estudiants es refereix, sobretot, a l'actitud dels alumnes davant el fet de l'escolarització i no als resultats reals en forma d'èxit o fracàs. Per tant, l'elevadíssim percentatge d'alumnes (85%) que tenen un posicionament, diguem-ne, "**distant**" respecte a l'escola ("poc escolars" i "resignats") no indicarà més o menys èxit o fracàs (ja veurem després que és precisament en aquestes escoles on el fracàs és menor i l'èxit més gran).

És probable que per les elevades probabilitats d'èxit i, en relació a això mateix, per l'entorn social i familiar, els alumnes d'aquestes escoles puguin tenir aquella mena d'actitud distant, escassament implicada i "poc escolar". Per dir-ho d'alguna manera, valoren poc l'escolarització ja que per a ells l'escola no representa cap problema ni cap plataforma.

C. "ESCOLES CORRECTES SENSIBILITZADES PEL FRACÀS"
9 escoles i 18% d'alumnat

Aquest grup està format per nou escoles que es caracteritzen per formar part de la franja mitja-alta, tant pel que fa a la qualitat pedagògica general com a la seva disponibilitat per afrontar el tema del fracàs escolar.

** Una és privada i 8 són públiques. Quatre es troben a nuclis rurals, 4 més a barris populars i 1 en zona d'eixample.

** La procedència familiar dels alumnes es reparteix així: 46% a les **noves classes mitjanes**, 34% a famílies treballadores i 19% a famílies desestructurades. No es detecta la presència de fills de famílies benestants.

** En aquestes escoles, el repartiment dels usuaris segons la tipologia d'estudiants segueix les mitjanes del conjunt de la mostra, per tant, no hi ha res a destacar en aquests aspecte.

D. "ESCOLES NO MASSA CORRECTES, POC SENSIBILITZADES PEL FRACÀS"
12 centres i 46% d'alumnat

Aquest grup, el més nombrós, està compost de 12 escoles, que es correspondria a l'anterior però en la franja baixa de qualitat i de polítiques de fracàs.

** Es reparteixen a parts iguals entre públiques i privades. Pel que fa a la situació, 1 és a un barri d'alt nivell, 2 a l'eixample, 5 a barris interclassistes, 3 a barris populars i 1 a barri subintegrat.

** Els alumnes tenen l'origen familiar següent: 47% de famílies treballadores, 33% de noves classes mitjanes, 8% de famílies desestructurades, no apareixen famílies benestants però sí un 12% de famílies desconegudes. És a dir, la composició sòcio-familiar dels alumnes s'aproxima a la distribució mitjana de la mostra, encara que tendeix cap a la **franja baixa** (més famílies treballadores i menys de benestants).

** Igual que passava amb el grup anterior, els tipus d'estudiants segons l'actitud davant de l'escola es reparteix seguint la mitjana de la mostra.

E. "ESCOLES DEFICIENTS"
4 centres i 12% de l'alumnat

Aquestes 4 escoles serien la contraimatge del primer grup. Es tracta de centres que han estat poc valorats en gairebé tots els indicadors de qualitat pedagògica, i que tampoc mostren sensibilitat ni disponibilitat davant del tema del fracàs escolar.

De fet, per les dades de què disposem es podria dir que l'única "política de fracàs" que posen en joc és la de **fer repetir poquíssim** i la de **fer baixar el llistó** per obtenir el Graduat Escolar. En el primer cas, d'entre tots els perfils de centre aquest és el que té menys

repetidors: només el 13% per una mitjana del 22%. La segona presumpció la fem després de comparar l'índex de graduats (a juny i setembre) amb les notes mitjanes prèvies: l'índex de graduats (70%) està en la mitjana del conjunt de la mostra, però el percentatge d'insuficients com a nota mitjana és el més elevat (47%) d'entre tots els tipus d'escoles.

** La meitat són públiques i l'altra meitat privades. Dues són a barris interclassistes i les altres dues a barris populars.

** La composició de l'alumnat es la següent: 63% de **famílies treballadores**, 26% de noves classes mitjanes, 7% de famílies desestructurades i 3% de famílies benestants. Destaca, doncs, l'elevat percentatge de famílies treballadores i el tant per cent baix (respecte a la mitjana) de noves classes mitjanes.

** La forma com es reparteix la tipologia d'estudiants en aquest grup d'escoles presenta elements d'interès. Hi ha, en comparació amb els altres perfils de centre i amb la mitjana global de la mostra, **menys "estudiants poc escolars"** (19% per una mitjana del 24%) i molt pocs "resignats" (9% per una mitjana del 23%) i, en canvi, **força "estudiants estudiosos"** (31% per una mitjana del 22%). També està per damunt de la mitjana (12%) el percentatge d'"estudiants amb dificultats" (el 19%).

Malgrat aquesta configuració que podria fer pensar amb un tipus d'estudiants ben predisposat perquè l'escola en tregui partit, veurem després com és en aquest grup d'escoles on hi ha més fracàs escolar. La interpretació d'aquest fet hauria d'estar en la mateixa línia, invertint-ne el sentit, de la que proposàvem respecte al grup de "bones escoles per alumnes privilegiats", on hi trobàvem una configuració tipològica oposada.

4.3. ELS TIPUS DE CENTRES I LES DESIGUALTATS D'ÈXIT A EGB

Presentades les tipologies de centres de les quals partirem, ara correspon analitzar com es reparteix l'èxit i el fracàs escolar.

Una primera constatació, que pot servir per desmentir certs tòpics o presumpcions sense fonament, és que cap de les variables simples (titularitat, ràtio alumnes/aula i grandària de l'escola) ofereix distribucions d'èxit o fracàs que s'apartin significativament de la mitjana globlal. Dit d'una altra manera, tots els tipus de fracàs i d'èxit els trobem representats (i pràcticament amb les mateixes proporcions relatives) a totes aquestes escoles. I encara més: hi ha el mateix fracàs a les escoles públiques que a les privades, a les que treballen amb ràtios baixes i les que aglomeren més alumnes per aula, a les escoles grans i a les petites.

On sí que trobem certes distribucions del fracàs i de l'èxit diferenciades de la distribució global de la mostra és a partir de les tipologies que hem construït amb el criteri de qualitat i de presència o absència de polítiques de fracàs. Les consideracions que segueixen són el resultat de l'anàlisi del creuament entre aquesta tipologia d'escoles i la tipologia de desigualtats d'èxit.

Extrems de qualitat de centre i extrems d'èxit i fracàs

En primer lloc, cal dir que els grups d'escoles que presenten distribucions peculiars del fracàs són els que es troben en els extrems de l'espectre de qualitat. Els dos grups que són a la franja mitjana de qualitat (les escoles que batejàvem com a "correctes" i les "no tan correctes") reparteixen el fracàs bàsicament en els mateixos percentatges que el conjunt de la mostra.

GRÀFIC 4.2

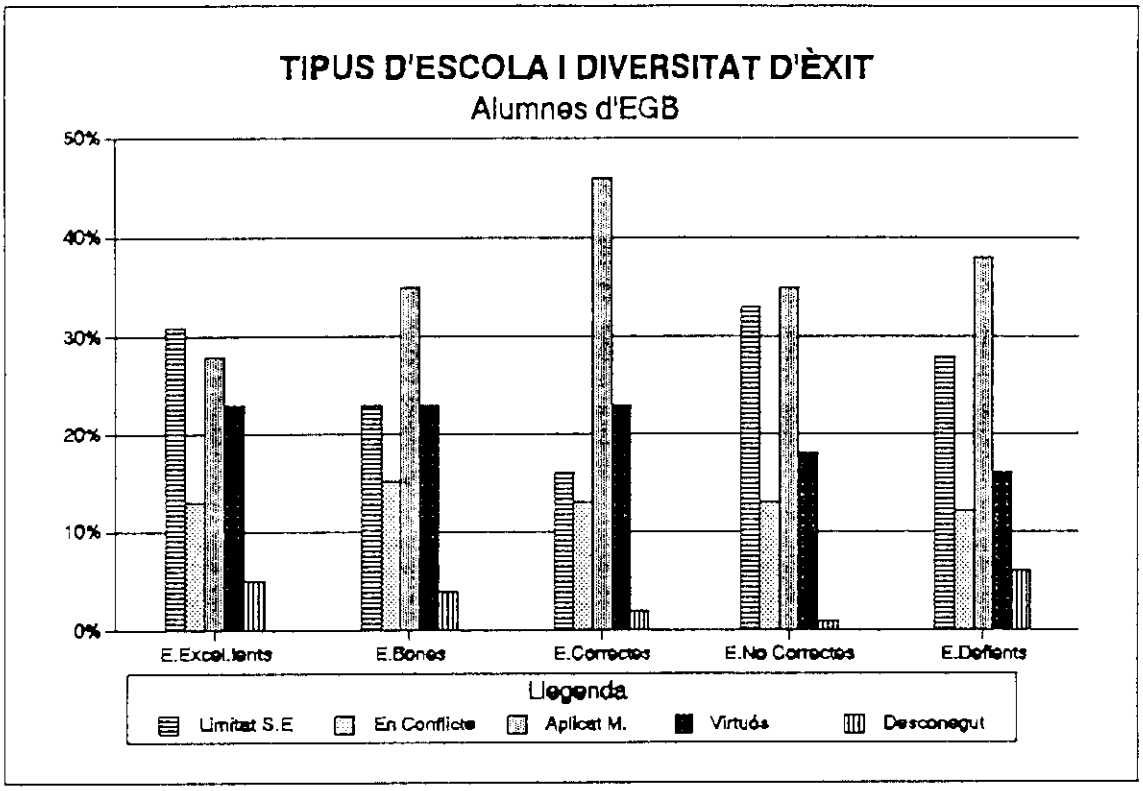

Els perfils d'escoles en les quals els percentatges d'alumnes "limitats sense expectatives" estan més per damunt de la mitjana (26%) són, curiosament, els que es troben en els dos extrems de l'espectre de qualitat: el grup d'escoles "deficients" tenen el 33% de "limitats sense expectatives", mentre que el d'escoles "excel.lents" en tenen un 31%. En realitat, aquestes dades no són tan curioses (o només ho són a primera vista). Recordem que aquests dos grups d'escoles que en qualitat se situen l'un a l'extrem de l'altre, comparteixen els alumnes socialment i familiarment més desfavorits de la mostra.

No obstant, també cal esmentar un tret diferencial i significatiu: les clienteles de les escoles "excel.lents" són comparativament encara menys agraciades que les de les escoles "deficients". Per exemple, si recordem que el tipus familiar més ben predisposat per generar fracàs era el de les famílies "desestructurades", aquest grup representa el 24% a les escoles "excel.lents" i només el 8% a les escoles "deficients". Això podria fer pensar que, malgrat que la qualitat pedagògica de l'escola no sigui suficient per superar radicalment els condicionants socials i familiars, és un element que també pot incidir perceptiblement en les possibilitats d'èxit.

En quins centres es concentra l'èxit?

Si passem de la franja del fracàs a la de l'èxit, podem veure que si sumem "aplicats" i "virtuosos" el percentatge més gran (69%) es troba a les escoles que qualificàvem com a "bones per a alumnes socialment privilegiats". És a dir, en aquestes escoles tenen bons resultats dos de cada tres alumnes. Els percentatges més baixos els trobem a les "escoles excel.lents per les clienteles més desfavorides" (51%), les "escoles deficients" (53%) i les "escoles no massa correctes i poc sensibilitzades pel fracàs" (54%). Tornem a trobar el condicionament familiar de les clienteles dels diferents tipus d'escoles molt associat a la producció de les desigualtats d'èxit.

Com acabem de fer en l'epígraf anterior, calen certs matisos i precaucions. Per exemple, la proximitat entre els percentatges d'èxit a les "escoles excel.lents per a les clienteles socialment més desfavorides" i de les "escoles no massa correctes", amb una composició sòcio-familiar que s'aproximava més a la mitjana de la mostra, podria suggerir que la qualitat pedagògica de les escoles certament desenvolupa una certa funció compensatòria.

Si analitzem per separat el grup dels "aplicats" i el dels "virtuosos", la tònica és similar que quan els considerem conjuntament, si bé amb matisos que també convé explicar. Pel que fa al grup dels "aplicats", les diferències són grans entre les "bones escoles per a alumnes socialment privilegiats" (46%) i les "escoles excel.lents per a les clienteles més desfavorides" (28%). Els percentatges d'"aplicats" en els altres tipus d'escola s'aproximen molt a la mitjana.

En canvi, en el grup dels "virtuosos" les diferències entre els tipus d'escola s'estrenyen força (entre el tipus d'escola amb més percentatge de virtuosos i el que en té menys només hi ha una diferència de 8 punts). Els percentatges més baixos d'alumnes "virtuosos" els trobem en les escoles de la banda baixa de qualitat -les "deficients" (18%) i les "escoles no massa correctes" (16%)-, i el més alt correspon a les "escoles excel.lents per a les clienteles més desfavorides" (23%).

Semblaria que l'alta qualitat pedagògica aplicada a sectors socialment precaris, més que anivellar internament les clienteles pròpies d'aquestes escoles fa que destaquin els extrems: són les escoles que tenen més alumnes "limitats sense expectatives" i, a la vegada, més "virtuosos". És a dir, no aconsegueixen evitar el fracàs d'una part notable dels alumnes, però en canvi poden promoure a l'excel.lència a un grup també notable dels mateixos.

Totes les escoles generen fracàs "en conflicte"

Les dades que es refereixen al grup d'alumnes "en conflicte" mereixen un comentari particular. La presència percentual d'aquest tipus de fracàs és pràcticament igual en els cinc tipus d'escola (les xifres oscil.len en l'estreta franja compresa entre el 12 i el 15%). És l'única classe de la tipologia de fracàs (fora de la dels "desconeguts") que es reparteix de manera uniforme per tot l'espectre de la classificació de centres.[19]

[19] L'índex de conflictivitat també es reparteix de forma uniforme tant a les escoles grans com a les petites, a les de *ratios* baixes i altes i també entre públiques i privades.

Es podia suposar que les escoles que tinguessin com a grups més nombrosos d'alumnes els suposadament més "difícils" per l'entorn sòcio-familiar (els procedents, per exemple, del grup de famílies "desestructurades") havien de ser les escoles que aglutinessin també més "alumnes en conflicte". Però, independentment de la procedència de l'alumnat i de la pròpia qualitat pedagògica dels centres, tots ells generen el mateix percentatge de "conflictius". Potser l'explicació d'aquesta distribució tan uniforme és probable que es trobi en la pròpia definició de "fracàs".

Com vèiem en el capítol on s'explicava la tipologia de fracàs, l'"alumne en conflicte" bàsicament era aquell que presentava dificultats d'adaptació a l'escola. Es tracta, doncs, d'un tipus de fracàs que hem de considerar, gairebé per definició, com a relatiu a cada centre. No existeix -i difícilment es por pensar que pugui existir- una mesura objectiva i universal d'adaptació al centre "en general". És cada centre el que crea els seus inadaptats i etiqueta aquells que considera "conflictius", sense cap altre referent que la composició de la pròpia clientela.

El grup en qüestió no el formen inadaptats o conflictius "en general", sinó inadaptats o conflictius a cadascuna de les escoles en particular. No hi ha cap referència exterior que pugui objectivar aquesta etiqueta. És cert que en els altres tipus d'èxit o fracàs hi pot haver també un grau de relativisme o de subjectivisme: tampoc es pot afirmar que la mesura del rendiment acadèmic sigui estrictament uniforme per a totes les escoles, però en relació a ell, si més no, hi ha els currícula com a referència exterior i comuna del conjunt de les escoles.

En qualsevol cas, no deixa de ser interessant la gran coincidència en els percentatges d'alumnes conflictius, encara que puguem suposar que el contingut i la forma d'avaluar la "conflictivitat" varii en cada escola. Sembla com si hi hagués una mena d'oculta llei psicosocial que establís que, independentment de l'especificitat de les clienteles, les titularitats, les ràtios i les metodologies pedagògiques que operen, cada escola defineix i crea el seus inadaptats, i a més, ho fa amb percentatges similars (per les nostres, al voltant del

13%). Caldria una interpretació des de la psicosociologia de les institucions que il.lustrés aquests resultats.

Identificació positiva i negativa segons el tipus d'escola

Finalment, hem volgut aïllar la variable sobre la vinculació afectiva de l'alumne amb l'escola. Encara que aquest exercici s'aparti una mica de l'anàlisi de com es reparteix el fracàs pels diferents tipus de centre, ens ha semblat interessant considerar-lo ja que pot ajudar a caracteritzar les vivències subjectives que tenen de l'escolaritat les clienteles de cada tipus de centre.

Amb una diferència notable, el major índex d'una vinculació afectiva amb l'escola de signe positiu se l'endu el grup d'"escoles excel.lents per a les clienteles més desfavorides" (48% vinculació positiva, 51% ambivalent, 1% negativa). Per sota de la mitjana de vinculació positiva (32%) hi trobem, com era de suposar, les escoles "deficients" amb el 24% i, curiosament, les "bones escoles per a alumnes socialment privilegiats" amb només el 19%. Aquestes últimes també són les que tenen un vincle negatiu més alt (el 12% per una mitjana del 4%).

Les dades suggereixen que la identificació (positiva o negativa) amb l'escola i el lligam personal que s'hi estableix (amb cada escola) són qüestions complexes que no poden tenir una interpretació unilateral. Per exemple, el lligam afectiu amb l'escola pot no tenir res a veure amb l'èxit o el fracàs que s'obté com a resultat del pas per aquesta institució. Dos tipus d'escoles (les que qualificàvem a partir d'altres indicadors com a "excel.lents" i com a "deficients", respectivament) treballen amb clienteles socialment desfavorides i on es generen índexs considerables de fracàs i, en canvi, produeixen formes oposades de considerar l'escola i de vincular-s'hi.

No sembla agosarat suposar, doncs, que en aquest cas el vincle positiu o negatiu amb l'escola és degut al propi treball pedagògic que la institució desenvolupa. Aquesta mateixa interpretació no sembla exactament aplicable al baix nivell de vinculació afectiva que senten les clienteles de les "bones escoles per a alumnes socialment privilegiats". Potser aquest perfil de centres constitueix l'escenari d'una nova paradoxa social: el major distanciament de les noves generacions de classes mitjanes respecte de l'escola com a recurs educatiu i formatiu.

4.4. ELS CENTRES DE BUP

Els instituts i centres de BUP estudiats, segons les variables simples abans esmentades, es reparteixen de la manera següent:

** Titularitat: **11 instituts públics** i **11 centres privats** que representen el 63% i el 37% de l'alumnat, respectivament.

** Ràtio mitjana alumnes/professors:
- **Fins a 10 alumnes/prof.:** el 41% d'alumnes i 11 centres
- **De 10 a 15 alum./prof.:** 34% d'alumnes i 7 centres
- **Més de 15 alum./prof.:** 21% d'alumnes i 3 centres[20]

** Grandària del centre:
- **Fins a 250 alumnes:** 5 instituts i 20% de l'alumnat
- **De 251 a 500 alumnes:** 6 instituts i 25% de l'alumnat
- **De 501 a 1.000:** 9 instituts i 40% de l'alumnat
- **Més de 1.000:** 2 instituts i 15% de l'alumnat

Tenim una diversitat de centres apreciable que ha estat ordenada en cinc perfils: dos responen a pols antagònics de qualitat i de "polítiques de fracàs" (els "centres excel.lents" i els "deficients"); l'espectre entremig es reparteix en diferents franges singulars i, fins i tot, prototípiques (les "privades de qualitat", els "grans centres" i els "centres correctes"). Tal i

[20] D'un centre no disposem d'aquesta dada.

com hem assenyalat, resulten perfils operatius per apreciar diferències significatives d'èxit i fracàs escolar. Per contribuir a una major precisió de cada perfil, hem inclòs certes variables i comentaris específics (repeticions, aprovats, identificació o vinculació, etc.) que ens ajudaran a enllaçar amb les diferències de fracàs que es donen en cadascun.

GRÀFIC 4.3

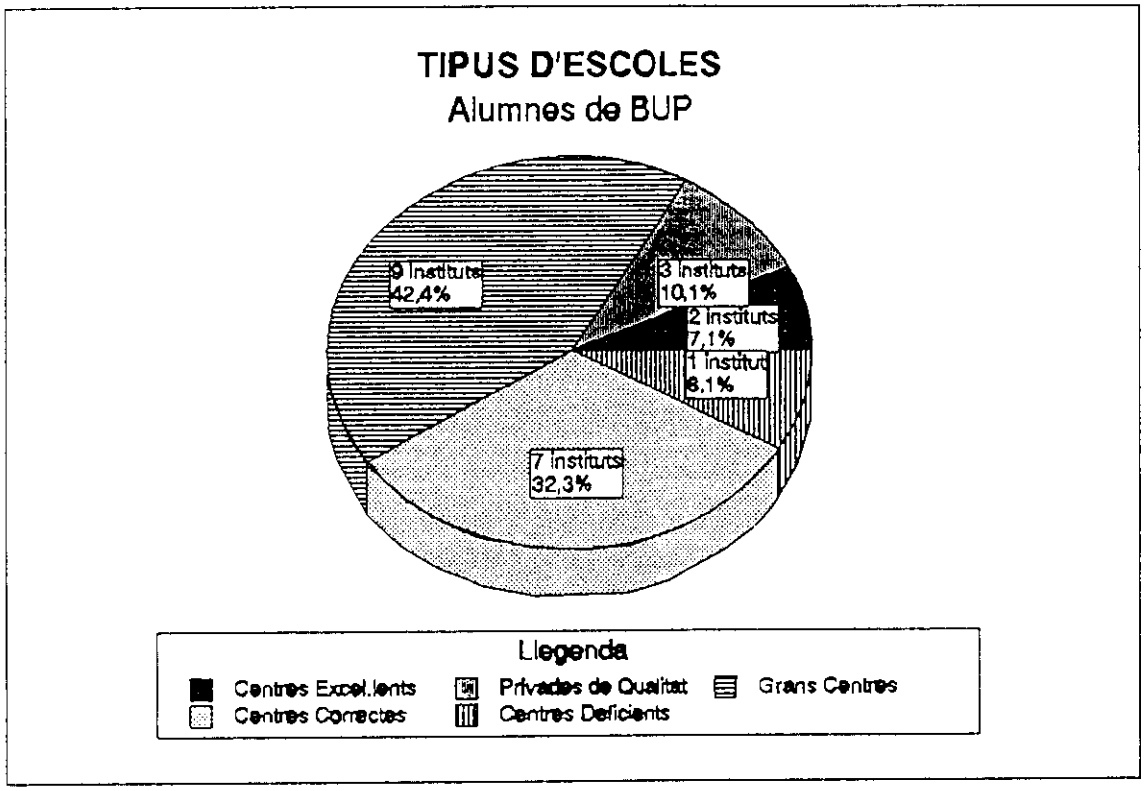

A. "CENTRES EXCEL.LENTS"

(2 instituts-centres i 7% de l'alumnat)

És un grup de centres caracteritzat per l'alta qualitat i per una elevada actuació envers el fracàs escolar. El fet d'haver estat avaluats amb una puntuació alta a quasi tots els ítems del qüestionari de centre, fa que apareguin com un grup significatiu caracteritzat per configurar-se com a **pol d'alta qualitat.** Destaquen per la **línia pedagògica** (metodologia, programacions, tutories, innovacions, estratègies actives, etc.), **l'organització i la gestió interna** i la qualitat del **personal docent.**

Dels dos centres, un és públic i l'altre, privat. El primer està situat en un barri interclassista i el privat en un d'alt nivell. Ambdós tenen una mida mitjana-gran (de 500 a 1.000 alumnes). Altres característiques qualificadores d'aquest grup són:

** Una composició social més aviat decantada cap a les **famílies benestants** i de **classes mitjanes**, malgrat que predominen les famílies poc conegudes (61%).

** En quant al perfil d'estudiant, també apareixen problemes de manca de dades: la meitat són **estudiants desconeguts** (54%), i l'altra meitat es reparteixen entre els estudiants resignats (16%), els estudiosos (16%) i les noies (14%).

** Pel que fa al grau d'aplicació en el treball escolar, hi ha taxes equivalents a la mitjana, és a dir, predomina l'**aplicació passiva**. En canvi, sobresurt entre la resta de tipus de centres per una **major taxa d'interès** de l'alumnat (51% amb interès i 46% amb poc interès).

** És un dels tres tipus de centres (juntament amb el tipus B i el D) on els alumnes treuen **millors resultats acadèmics finals**. D'entre l'alumnat que acaba el 3r de BUP, el 61% resulta aprovat i només el 7% suspèn amb més de 3 suspensos. Aquesta dada es complementa amb una **baixa taxa de repeticions**: el 83% dels qui acaben BUP no han repetit cap curs al llarg del cicle.

** En correspondència amb la clientela social que acull i l'excel.lència que representa en qualitat, aquest tipus de centres concentren el major percentatge d'alumnes amb **aspiracions professionals i universitàries** (63%).

** Finalment, es caracteritzen pel predomini entre els alumnes d'una **vivència positiva** de la seva experiència al BUP (72%).

B. "PRIVATS DE QUALITAT"
3 centres i 10% d'alumnat

Constitueix un **segon pol de qualitat** que, a diferència del grup anterior, no assoleix un índex tan alt de puntuació. Són tres centres que puntuen amb un nivell de qualitat homogeni, però que es dispersa en puntuacions diferenciades segons quin siguin els aspectes avaluats. Dos destaquen pels **serveis complementaris i extracurriculars**, un altre per la **gestió interna**, algun sobresurt per la **preparació del personal docent** i altres per l'**alta optimització personal** inclosa en el currículum del centre. El que sí es pot generalitzar és una puntuació cap a la mitjana pel que fa a metodologies i línies pedagògiques.

És un grup de bones escoles de titularitat privada que excel.leixen en determinats aspectes per sobre d'altres, però comparteixen una alta política de fracàs, justament pel poc èxit escolar que manifesten. Dos dels centres estan situats en barris populars i un en un barri interclassista. Els tres tenen una mida mitja-baixa (menys de 500 alumnes).

** La major part dels alumnes pertanyen a **famílies treballadores** (41%), però també destaquen les famílies poc conegudes (42%).

** Els perfils d'estudiants que més dominen són els de **resignat** (45%) i els de les altres noies (25%), representats per sobre de la mitjana, en detriment d'una menor presència del perfil estudiós (20%). En aquests centres s'hi dóna una de les majors manifestacions d'**alumnes amb poc interès** (66%). Es perfila un escenari educatiu certament "distant" entre la qualitat del centre i la resposta dels alumnes, distància que, com veurem a continuació, no sembla afectar els resultats acadèmics. S'acaba expressant, però, en una petita però significativa franja d'**alumnes conflictius** (5%).

** S'hi donen uns **bons resultats de fi de curs**, amb aprovat (al juny o al setembre) del 60% de l'alumnat. Pel que fa a les **repeticions**, mostren la constant de la mitjana de la mostra, i no destaca com a centre "repetidor".

** Un tret correlacionat és l'**alta taxa de rotació de l'alumnat**. Dos d'aquests centres se situen en una taxa entre el 30 i el 60%. Tal i com veurem després en el capítol dedicat a les generacions, el centres acaben després dels tres anys del BUP amb una descompensació negativa: les altes que hi ha no compensen les nombroses baixes. Hi ha un saldo negatiu del 23%, que equival a dir que és un tipus de centre que expulsa, segurament, els alumnes de pitjor rendiment.

** Es diferencien en la major taxa d'alumnes que expressen una **vivència difícil o dramàtica** de l'escolaritat (47%). D'aquí que tendeixi a augmentar el nivell d'**identificació ambivalent** cap al centre.

** Finalment, el perfil d'expectatives predominant correspon al **professional-universitari** (52%). El cicle de BUP és vist per la meitat de l'alumnat com un trajecte entremig clarament destinat a accedir a la Universitat. Si en l'anterior tipologia de centres aquesta visió es donava entre alumnes de famílies acomodades i de classe

mitjana, en aquest grup també es manifesta aquesta tendència però entre una altra clientela de composició social diferent que fa ús de les "privades de qualitat" com a plataforma.

C. "GRANS CENTRES"

9 instituts-centres i 42% de l'alumnat

Hi ha 4 instituts públics i 5 centres privats. La mida del centre tendeix a ser gran: 4 centres tenen entre 500 i 1.000 alumnes i 2 centres passen dels 1.000. En quant a proporció d'alumnat, destaca el d'instituts públics (57%) més que el de privats (43%).

Aquest grup correspon als centres que se situen en una **franja mitjana-baixa** de qualitat i de polítiques de fracàs. En l'anàlisi múltiple de correspondències, no han aparegut atributs definidors d'aquesta tipologia. Però de l'anàlisi de les freqüències dels centres sembla inferir-se una divisió interna entre:

-- un subgrup de centres de major qualitat (4 centres) i
-- un subgrup de menor qualitat (5 centres).

En tot cas, els 9 centres responen a un mateix nivell de qualitat mitjana-baixa que tendeix a polaritzar-se en dos extrems. Hi ha una caracterització força heterogènia dels centres: 7 instituts puntuen baix en alguna de les variables més "pedagògiques" (metodologia i línia pedagògica, innovació didàctica i estratègies actives) però es veuen compensats per una major puntuació en la resta de variables.

La meitat d'aquests centres presenta un escenari fins ara novedós: mantenen una alta disciplina, una baixa línia pedagògica de centre i unes relacions entre professors i centre dolentes, associades a una política de rendiment exigent (alta taxa de retardats, de suspesos i de repetidors). És, però, la tipologia de centres que concentra **major èxit escolar**.

D'aquests centres, 2 se situen en entorns d'alt nivell, 4 en barris de tipus interclassista i 3 en barris populars. El 71% dels alumnes que van a aquests instituts ho fan a centres de grandària elevada, com ja hem indicat.

** En la composició social està molt representat el perfil benestant (27%); el volum de famílies treballadores és similar a la mitjana (28%) i també el nivell de les famílies poc conegudes (29%).

** Pel que fa al tipus d'alumnat, segueix la regularitat de la mitjana de la mostra, amb més presència d'**alumnes estudiosos** (28%). El grau d'interès que manifesten els alumnes resulta equiparable a la mitjana.

** Un tret més revelador és la **baixa taxa d'aprovats** al juny (37%) i l'alta taxa d'alumnes amb **més de 3 suspensos** al final del BUP (17%), fet que suposa repetir en el mateix centre o marxar a repetir en un altre.

** **Menor tendència d'expectatives universitàries** (46%) i una major tendència d'**operari convençut** (20%).

D. "CENTRES CORRECTES POC SENSIBILITZATS PEL FRACÀS"
7 centres i 32% de l'alumnat

D'aquest grup, 5 instituts són públics i els altres 2 són privats. Representen el 82% i el 18% de l'alumnat de la tipologia. Predomina una grandària baixa-mitjana: quatre centres tenen menys de 250 alumnes, un entre 250-500 i els altres dos entre 500 i 1.000 alumnes. D'aquí que predominen **ràtios baixes alumnes/professors** (5 centres amb menys de 10 alumnes per professor).

És un grup que resulta dels centres situats a la franja baixa-mitjana de qualitat i, sobretot, a la banda baixa de polítiques de fracàs. En l'anàlisi múltiple de correspondències, aquesta tipologia es caracteritza per una **avaluació del centre mitjana-baixa,** per una **democràcia interna baixa** i per una **política de fracàs baixa.**

Les freqüències més destacables que presenten aquests centres ens revelen una **rotació considerable de l'alumnat** (5 centres per sobre del 30%) i nivells de puntuació baixos dels aspectes "pedagògics" i de la motivació del professorat (5 centres).

** Tenen una composició social bàsicament configurada per alumnes de **classe mitjana** (47%). Són **instituts comarcals,** situats a les capitals i a les ciutats de comarca (la Seu d'Urgell, Cardona, Sallent, Berga, etc.). Però aquesta dada sembla més una coincidència que un atribut definitori de la tipologia.

** Quant al tipus d'estudiant, nivell d'aplicació i formes d'interès dels alumnes, responen als nivells mitjans de la mostra. En canvi, destaca per una gran proporció d'alumnat que s'identifica de forma **ambivalent** amb el centre (73%). Aquesta dada està en correlació amb l'existència d'una franja apreciable d'alumnat que manifesta una **vivència difícil o dramàtica** (43%) quan acaba l'institut.

** Hi ha els **millors resultats acadèmics**: el 63% aprova el 3r de BUP i el 26% passa amb 1 o 2 suspensos. Les repeticions tampoc sembla que siguin un recurs o una realitat molt generalitzada: el 80% dels alumnes que acaben 3r no han repetit al llarg del BUP. Tal i com veurem, en aquests centres els bons resultats acadèmics sí que es correlacionen amb un major **èxit escolar**, fet que no succeïa als centres de tipus B.

E. "CENTRES DEFICIENTS"

1 institut i 8% de l'alumnat

L'estadística ens proporciona una cinquena tipologia de centres, composta per un únic institut de titularitat pública. La baixa puntuació l'ha situat en **l'extrem més baix** de qualitat i de política de fracàs. Tot i que es tracta d'un cas singular, l'anàlisi de correspondències múltiples el separa de la resta de centres, i el situa al pol de baixa qualitat.

Pel que fa a la descripció de la composició social i dels perfils d'alumnat, predominen les tipologies desconegudes per falta de dades per la poca col.laboració dels tutors.[21] Una dada bastant significativa és la que fa referència al tipus d'**interès dels alumnes** pels estudis que estan fent: el 64% manifesta poc interès, i se situa per sobre de la mitjana de la mostra.

Una altra dada rellevant és la **baixa aplicació** dels alumnes en el treball escolar: el 55% manifesta una aplicació passiva i només l'11% una aplicació elaborada, una mica per sota de la mitjana.

Pel que fa als resultats acadèmics, ens trobem amb la **taxa més baixa d'aprovats**: el 45% dels alumnes de 3r aprova al juny o al setembre, davant del 59% del conjunt de la mostra. Els qui acaben amb **més de 3 suspensos** representen el 21%. Només el 60% dels alumnes van arribar a 3r sense repetir cap curs. En aquest cas, els mals rendiments s'associen a un **major percentatge de fracàs**.

En canvi, hi ha una bona identificació de l'alumnat envers l'institut (61%) i una valoració positiva del seu pas pel BUP (70%). Aquests percentatges elevats d'"adhesió" al centre es confirmen amb la falta de problemes, tensions o conflictes entre els alumnes i l'institut.

[21] A les respostes al QT, van deixar determinats ítems sense contestar.

Del 45% que aconsegueix aprovar el cicle hi ha el grup amb aspiracions universitàries (43%). La resta es reparteix entre els operaris convençuts (11%) i, sobretot, els adolescents amb males vivències (28%).

4.5. TIPUS DE CENTRES I DIVERSITAT D'ÈXIT A BUP

Quan es creuen les tipologies d'èxit i fracàs amb les variables aïllades de centre que abans assenyalàvem, tampoc hi ha diferències remarcables. De moment, per a EGB i per a BUP, aquestes variables (titularitat, ràtios i grandària) no resulten discriminants per al fracàs escolar. On sí que hi ha diferències significatives és en el creuament amb els perfils de centres. Abans, convé fer tres comentaris:

** En primer lloc, tal i com esperàvem, els "grans centres" i els "centres correctes", com que representen el 74% de l'alumnat de la mostra, concentren les majors proporcions de **totes les tipologies d'èxit i fracàs**.

** En segon lloc, també es confirma l'existència en tots els tipus d'instituts i de centres del fracàs "en conflicte" en una proporció que va del 5 al 10%. Així, es corrobora el comentari que fèiem quan tractàvem aquest fet a EGB. A Secundària sembla que també opera la mateixa llei no escrita que fa que cada centre construeixi la seva fracció de fracàs en conflicte.

** Per últim, tenim un problema de manca de dades pel que fa als dos perfils extrems de centre: desconeixem el 60% dels casos d'èxit i fracàs dels "centres excel.lents" i el 53% dels "centres deficients". Tot i així, si redistribuïm els percentatges coneguts, en el primer perfil de centre predominen aclaparadorament les tipologies d'èxit, mentre que en els "centres deficients" es repartiria l'èxit i el fracàs en dues meitats.

La manca de dades ens limita una lectura més transversal de l'èxit i el fracàs amb la resta de perfils d'escola. Per això preferim anar comentant els resultats perfil per perfil.

L'èxit moderat

A les "privades de qualitat" es manifesta el **major percentatge de fracàs**. Si sumem els "limitats" i els "en conflicte", aquest tipus de centres assoleixen una proporció del 40%. Aquesta dada valida el nivell de preocupació del fracàs que tenen aquests centres i, alhora, confirma una de les conclusions a què arribàvem a EGB: la qualitat pedagògica incideix en les possibilitats d'èxit però també fa destacar els extrems d'alumnat quan es tracta de centres amb clienteles de situació social baixa. Tres de cada cinc alumnes tenen èxit coincidint, en aquest cas, amb el 60% que aprova a final del cicle.

GRÀFIC 4.4

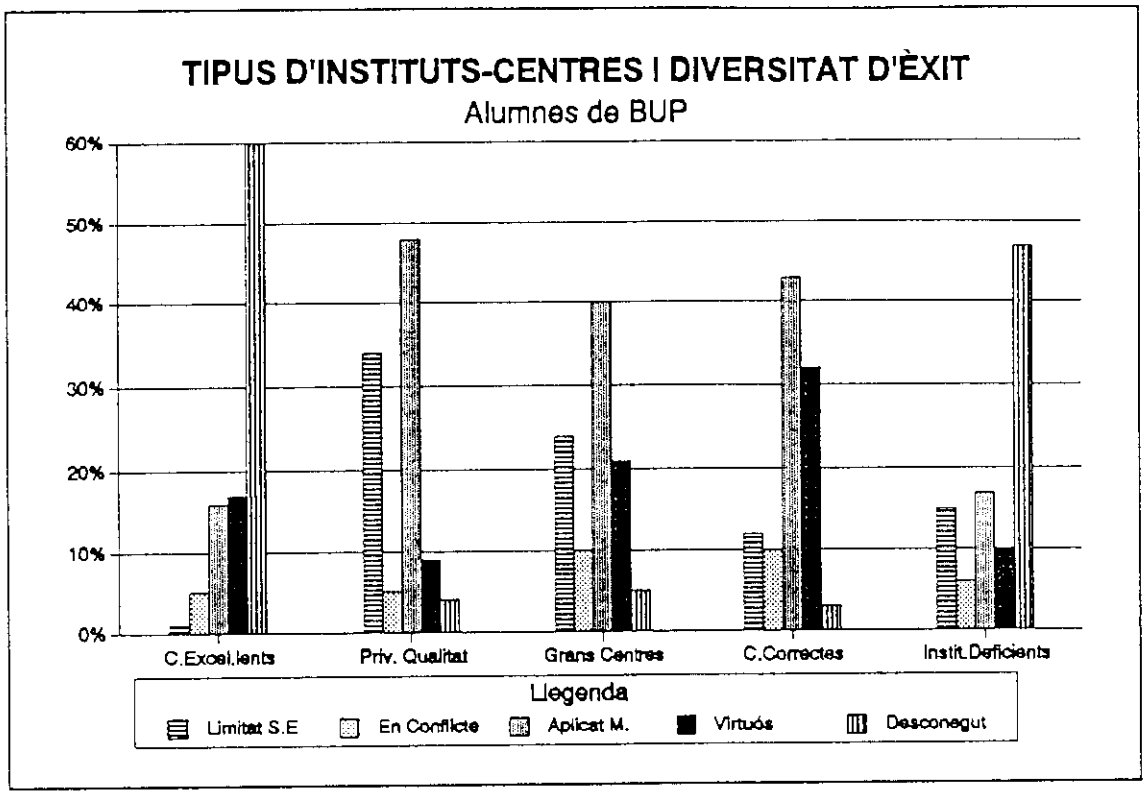

Apareix com a un èxit resignat i fins i tot "desinteressat": la immensa majoria correspon a "l'aplicació moderada". El perfil "virtuós" només representa el 9% quan la mitjana es situa en el 22%. I a més, hi ha molta representació dels "limitats sense expectatives" (34%).

Un reflex del conjunt

L'èxit i el fracàs als "grans centres" responen, en gran mesura, a la mitjana del conjunt. En contra del que es pot suposar, apareixen com la referència mitjana on predomina l'èxit i on només sobresurten els "limitats" (24% davant del 19% de la mitjana). No deixen de reflectir-se com a escenaris d'èxit i de fracàs que responen més a una clientela de lògica interclassista i a un marc pedagògic amb diversitat d'intensitats i matisos. En tot cas, no concentren ni

l'èxit ni el fracàs, sinó que vénen a ser una fotografia fixa que equival a la mitjana. També ho són en quant a composició social, tipus d'estudiant, interès pels estudis i pel grau d'aplicació o conflictivitat.

La màxima excel.lència

Els "centres correctes" es caracteritzen per la poca sensibilització envers el fracàs i, en conseqüència o com a efecte, resulten els centres amb **major èxit escolar**. El 75% dels alumnes excel.leixen. S'hi dóna la major proporció de "virtuosos" de tota la mostra: un de cada tres alumnes, quan en el conjunt suposen un de cada quatre. Els "aplicats" sumen el 43%.

Es confirma, doncs, una de les conclusions que apareixien també a EGB: l'èxit escolar té unes clienteles socials preferents, els fills de classes mitjanes. En aquest cas no importa que el centre destaqui per una qualitat pedagògica que apunta a la baixa. Per tant, sembla que es pot anar formulant una hipòtesi fonamentada: l'herència de classe pot compensar la poca qualitat de l'escola, però aquesta resulta necessària per impulsar les possibilitats d'èxit de les clienteles socials baixes, tal i com succeeix als centres de tipus B ("privades de qualitat").

La proporció dels aprovats i les polítiques de repetició de curs

Una última conclusió que volem apuntar es refereix a un nivell d'aprovats bastant uniforme entre els diferents centres, excepte en el cas dels "centres deficients". Els quatre tipus d'instituts restants **aproven en la mateixa proporció**: entorn al 40% dels alumnes al juny i el 20% al setembre.[22] En el perfil "deficient", el nivell d'aprovats se situa clarament per sota de la mitjana: el 26% aprova al juny i el 19% al setembre.

[22] Només s'hauria de matisar el cas dels "grans instituts" amb una major taxa de suspesos finals (el 17% amb més de 3 suspesos).

El que sí sembla comú és comptar amb una franja entre el 24 i el 34% d'alumnes que acaben BUP arrossegant un màxim de 2 suspensos, i així passen a fer COU. Aquesta dada és comuna a tots els centres. El nivell de suspensos més elevats (suspendre més de 3 assignatures, fet que impossibilita passar directament a COU) es dóna als "centres deficients" (21%) i als "grans centres" (17%).

Com a últim punt, volem assenyalar una altra coincidència regular a tots els centres: entre el 4% i el 7% dels alumnes que arriben al 3r curs ha repetit dos cursos de BUP. És a dir, en la valoració del nivell d'èxit o de fracàs que assoleix cadascun dels centres en el curs terminal, no hem d'oblidar el pes que hi juga repetir. Malgrat que no disposem de les dades completes de l'èxit i el fracàs als dos perfils extrems de centre (els excel.lents i els deficients), sí que podem afirmar que, en el primer cas, el 83% dels alumnes no ha repetit cap curs i, en el segon cas, el 60% dels alumnes han arribat a 3r sense repetir.

En qualsevol cas, es pot veure la taxa constant (entre el 4% i el 7%) de doble repetició al BUP entre els diferents perfils de centre.

4.6. INSTITUTS I CENTRES D'FP

Els perfils de centre d'FP engloben tant a l'alumnat d'FP1 com al d'FP2. Presentarem, doncs, les característiques dels alumnes fent mencions específiques de cada grau d'FP. L'anàlisi de correspondències múltiples ha facilitat 6 perfils de centre, on es destaquen els dos extrems d'alta i de baixa qualitat (perfil A i F, respectivament), i quatre perfils més que hem considerat oportú de respectar com a tals sense fer cap reagrupació malgrat que ocupen una posició entremig bastant semblant. Tal i com veurem en cadascun, la diversitat d'èxit i fracàs presenta una articulació específica.

** Titularitat: **6 instituts públics** i **12 centres privats**. El volum d'alumnes enquestats en funció de la titularitat i dels dos nivells d'FP, es reparteix així:

- FP1: 58% de l'alumnat en centres públics i el 42% en privats
- FP2: 42% en públics i el 58% en privats

** Ràtio mitjana alumnes/professors:
- **Fins a 10 alumnes/prof.:** 5 centres
- **De 10 a 15 alum./prof.:** 3 centres
- **Més de 15 alum./prof.:** 10 centres

** Grandària del centre:
- **Fins a 170 alumnes:** 5 instituts
- **De 171 a 500 alumnes:** 4 instituts
- **De 501 a 800 alumnes:** 5 instituts
- **Més de 800 alumnes:** 4 instituts

A. "INSTITUTS-CENTRES EXCEL.LENTS"

4 centres amb alumnes d'FP1 (27% de la mostra) i d'FP2 (29%)

En aquest grup es classifiquen tres instituts públics i un centre privat (una cooperativa d'ensenyament). Destaquen per ser el **pol d'alta qualitat** a FP, amb una alta política contra el fracàs. Un està situat en un barri interclassista, dos en barris populars i un altre, en un nucli rural.

GRÀFIC 4.5

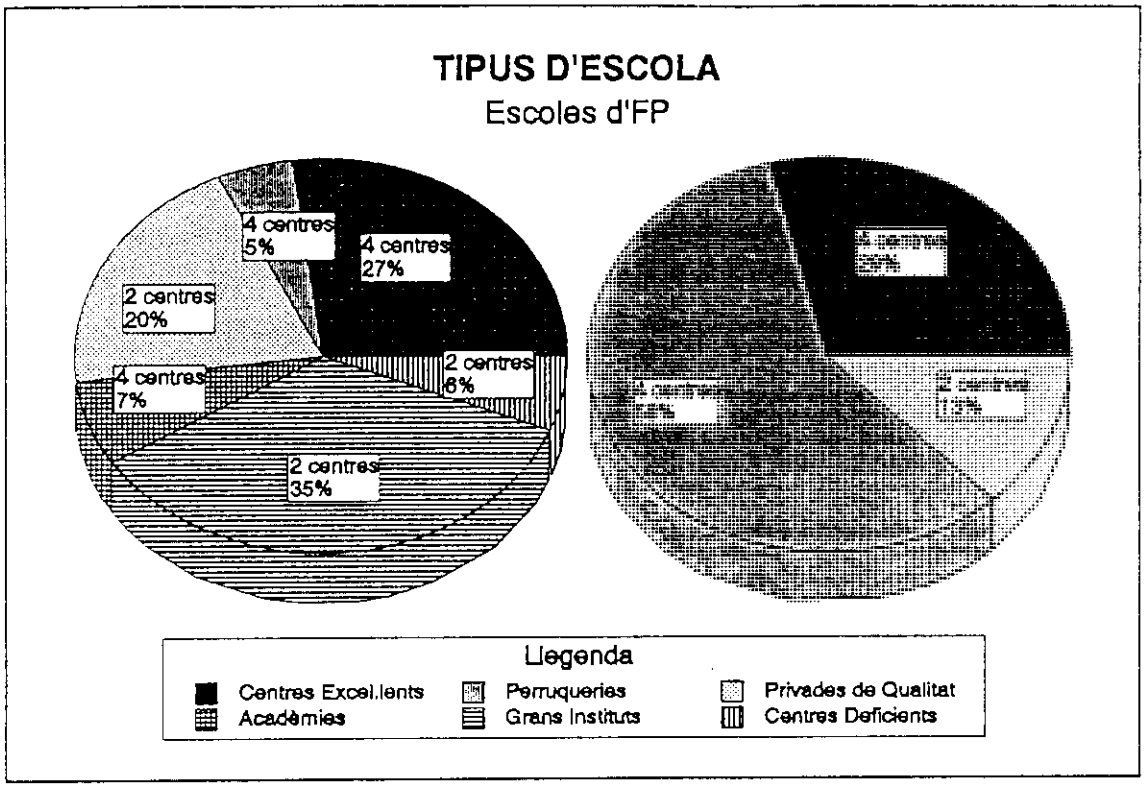

Dos centres puntuen amb **una avaluació mitjana-alta** i els altres dos amb una **avaluació alta**. Aquesta distinció interna ve donada per una major puntuació d'aquests últims a les variables "pedagògiques": tenen un major nivell **metodològic-pedagògic** i un major desenvolupament d'**innovacions didàctiques i curriculars**. En línies generals, es tracta d'instituts que mantenen un escenari d'**alta disciplina interna**, un marc de **bones relacions** entre professors i una dinàmica compartida i coherent pel que fa a la **funció tutorial** i a l'estructuració de les **programacions**. Aquestes característiques serien regulars per als 4 centres.

** Les clienteles varien lleugerament entre FP1 i FP2. A primer grau, predominen de forma majoritària les **famílies treballadores** (70%) i una franja d'alumnat provinent de **classes mitjanes** (28%). A FP2, la composició social varia, i d'aquesta manera es

recalca l'efecte selectiu entre els dos nivells d'FP: els efectius de classe treballadora baixen (66%) i donen pas a alumnes de **famílies acomodades** (4%), que segurament arriben als centres a fer únicament el segon grau.

** Els resultats acadèmics responen a la mitjana per a FP1 i FP2: dos terços dels alumnes resulten aprovats, amb certa tendència a aprovar més al setembre que no pas al juny, sobretot al segon grau. Un de cada sis no aprova, amb 3 i 6 suspensos i un altre 18% suspèn de forma alarmant amb més de 6 suspensos. No hem d'oblidar que aquest percentatge és la mitjana del conjunt de l'FP1.

** Són els centres amb menys problemes de conflictivitat i amb una major identificació positiva dels alumnes envers la institució, tant a FP1 com a FP2.

B. "PRIVATS DE QUALITAT"

2 centres amb alumnes d'FP1 (20%)

És un grup de dos centres privats situats en barris populars. La majoria dels alumnes provenen del mateix barri on s'ubiquen. Però no es corresponen amb les típiques "acadèmies de barri" amb poca qualitat, sinó que es mostren com a centres de qualitat.

Destaquen per estar dotades amb un **bon nivell d'equipaments**, i per tenir **ràtios** professors-alumnes **elevades** (>15). Pel que fa a les característiques "pedagògiques", semblen comparables a la fracció baixa de l'anterior perfil de centres: apareix un escenari de bones relacions internes, programació alta i disciplina alta, però no destaquen en metodologia didàctica.

** La clientela prové, fonamentalment, de les **classes baixes** (61%) en correspondència amb una ubicació preferent en barris populars, però destaquen com a centres privats amb un preu de matrícula elevat. Es perfilen com els centres selectius

però amb clientela sobretot d'extracció baixa. Un terç de l'alumnat prové de les classes mitjanes.

** La tendència de rendiment acadèmic és diferent en aquest perfil respecte a l'anterior: s'aprova més a la convocatòria de juny (41%) i els que no aproven acaben en major proporció amb 2 o menys suspensos (25%). Predomina, doncs, una tendència moderada de rendiment més positiu o menys alarmant. De fet, són els centres menys "repetidors" de la mostra: el 84% acaba el cicle sense repetir.

** Malgrat tot, són centres amb bastants problemes de conflictivitat (un de cada quatre alumnes) i amb la major taxa de desinterès per als estudis (un 93%). Però hi predomina una bona identificació positiva dels alumnes envers el centre i la seva experiència educativa.

C. "ACADÈMIES DE QUALITAT MITJANA"
4 centres amb alumnes d'FP1 (7%) i d'FP2 (58% de la mostra)

Els quatre centres són de titularitat privada. Són acadèmies que es localitzen en barris interclassistes i barris populars. S'agrupen per haver puntuat en una avaluació mitjana-baixa i una política de fracàs mitjà.

Es caracteritzen per un **nivell deficitari d'equipaments**, unes característiques "pedagògiques" que apunten a la baixa i unes altes taxes de rotació de l'alumnat que, segurament, té a veure amb el fet de concentrar bona part de la submostra d'FP2.

** En aquest perfil s'extrema la variació de clienteles entre FP1 i FP2 que apreciàvem als centres de tipus A. El primer grau es compon bàsicament de **classes baixes** (73%), però al segon grau sumen la meitat de la clientela que puja fins al 32% el pes dels alumnes de **classes mitjanes**. En definitiva, apareixen com a centres receptors de

noves clienteles que vénen a fer FP2 o com a centres amb una forta selecció social en el pas al segon grau.

** Els resultats acadèmics responen a la mitjana per a FP1: més de la meitat aprova l'etapa, una petita franja (7%) acaba amb 2 o menys suspensos i el terç restant de no aprovats es reparteix amb més de 3 suspensos (33%). El procés selectiu en aquests centres fa que l'FP2 tingui uns resultats millors: el 73% aprova el segon grau i entre els alumnes s'aprecia una major aplicació en el treball escolar.

** És el tipus de centre on predomina més l'alumnat poc aplicat o que "no treballa" (23%). En contra del perfil anterior, aquests centres són els de més "repetidors" de la mostra. No destaquen per ser conflictius però sí per una major "distància" de l'alumnat a l'hora d'avaluar els centres: a FP1, un de cada quatre declaren una vinculació negativa i la resta, ambivalent. A FP2 es pondera aquesta "distància" a favor d'una visió més positiva.

D. "GRANS INSTITUTS"

2 centres amb alumnes d'FP1 (35%)

Un de cada tres alumnes d'FP1 pertany a aquest perfil de centre. Agrupa a dos instituts públics grans (més de 800 alumnes) i amb una àmplia oferta de branques. Les ràtios professor-alumne s'eleven, però, a la mitjana (10-25 alumnes/professor). Es caracteritzen per un nivell de qualitat baix i una política de fracàs mitjana-baixa. Un tret significatiu són les **relacions dolentes** entre professors i centres, que es veu per les baixes puntuacions en les variables "pedagògiques" (metodologia, innovació, estratègies actives, funció tutorial, etc.). Un altre tret rellevant és l'**alta taxa de rotació** de l'alumnat.

** Un fet destacable pel que fa a la composició social és la presència significativa d'alumnes de famílies acomodades: un de cada tres alumnes d'aquests centres.

Recordem que en aquest perfil únicament comptem amb alumnat d'FP1. Els fills de famílies treballadores representen el 50%.

** En els "grans instituts" és on els alumnes d'FP1 treuen pitjors resultats acadèmics: poc més de la meitat aproven, i sobretot s'aprova al setembre (34%). El 40% no supera l'etapa i treu més de 3 suspensos. El 40% dels alumnes de tota l'FP1 que suspenen en més de 6 assignatures es localitzen en aquest tipus de centres.

** Resulten bastant "repetidors": un de cada quatre alumnes que arriben a 2n d'FP1 ho fa repetint. Els problemes de conflictivitat són equivalents a la mitjana del cicle (11%) i el grau de desinterès és una mica més alt que la mitjana (87%). En la vinculació de l'alumnat amb el centre, predomina la tendència "distant" que també apuntàvem en el perfil anterior.

E. "ACADÈMIES DE PERRUQUERIA"
4 centres amb alumnes d'FP1 (5%)

L'anàlisi les ha classificades com a un perfil més, i les ha caracteritzades com de qualitat deficient per puntuar a la baixa en les variables del qüestionari de centre (QC). Es tracta de petits centres on l'aprenentatge pràctic de l'ofici es fa en un entorn no escolar. Aquest perfil no engloba totes les perruqueries de la mostra: n'hi ha una que s'ha classificat en el perfil C. En aquest perfil es localitzen les acadèmies de baixa qualitat, i es distingeixen d'altres centres d'FP que no són perruqueries però que també són deficients.

** La composició social de les acadèmies de perruqueria respon a la mitjana de la submostra d'FP1: el 56% prové de famílies treballadores, el 22% de classes mitjanes i l'11% de famílies acomodades. Malgrat que predominen les classes baixes, s'ha de destacar una composició social que respon a una lògica interclassista.

** Com era de preveure, en aquests centres s'hi dóna el major percentatge d'aprovats (83%), sobretot en la primera convocatòria de juny. Apareixen com els centres amb menor conflictivitat, però amb major taxa d'absentisme (13%).

F. "CENTRES DEFICIENTS"

2 centres amb alumnes d'FP1 (6%) i d'FP2 (13%)

És un grup de centres amb baixa qualitat i poca sensibilització pel fracàs. Representa l'antítesi del perfil A, puntuant molt baix en l'avaluació general. No destaquen per una qualitat pedagògica, organitzativa i de serveis, sinó justament per tot el contrari. Alhora, sobresurten per una escassa actuació envers el fracàs o, millor dit, no hi fan res. Una és de titularitat pública i l'altra, privada.

** En aquest perfil s'hi dóna una paradoxa aparent: l'alumnat d'FP1 prové, majoritàriament, de les **classes mitjanes** (79%), però a FP2 passen a representar el 39% amb un predomini més gran de les famílies treballadores (61%). Hi ha, doncs, una tendència per part de les classes mitjanes a canviar de centre a l'hora de fer el segon grau.

** Els alumnes d'FP1 es polaritzen entre una franja que supera el cicle (61%) i una altra de no aprovats que es concentren en el pitjor esglaó: més de 6 suspensos (39%). No hi ha un punt mig: o s'aprova o s'acaba amb un expedient acadèmic. A FP2 es repeteix aquesta tendència, però amb una taxa més baixa d'aprovats i més suspensos (el 54%, de 3 a 6).

** Aquests centres mostren un escenari bastant extremat: a FP1 tenen una taxa de conflictivitat molt elevada (22%) que es correspon amb el mateix percentatge d'alumnes que "no treballen" i que manifesten una vinculació negativa amb el centre.

Els alumnes d'FP2 són els més absentistes de la submostra, i només un de cada catorze alumnes únicament manifesta un interès extrínsec pels estudis.

4.7. TIPUS DE CENTRES I DIVERSITAT D'ÈXIT A FP

A FP1, les tipologies d'èxit i fracàs presenten diferències significatives en funció de la **titularitat** dels centres. És l'únic nivell educatiu on la disjuntiva entre centres públics i privats suposa una distribució una mica desigual de la diversitat d'èxit i fracàs. Les diferències no són prou extremes perquè facin de la variable titularitat un element de discriminació, més aviat indica lleugeres diferències:

** Existeix un percentatge equivalent d'èxit "virtuós" (7%) tant a escoles públiques com a les privades.

** A les públiques hi ha més representació del fracàs dels "limitats sense expectatives": un de cada quatre alumnes d'institut per un de cada deu de privats.

** Als centres privats hi ha més proporció d'èxit dels "aplicats" (27% per 7% als públics) i dels "aplicats amb moderació" (33% per 21%).

** Als privats hi ha més concentració de les dues tipologies de fracàs, o semifracàs, associades al "conflicte" (els "aplicats semiconflictius" i els considerats "en conflicte"): tots dos perfils sumen als centres privats el 29% mentre que als públics representen el 19%.

La contribució de les altres dues variables simples de centre (grandària i ràtios) és equivalent a la que presentava EGB i BUP, és a dir, no s'aprecien diferències significatives d'una major, menor o desigual distribució d'èxit i de fracàs en funció de la grandària del centre ni tampoc per les ràtios professors/alumne. Així, doncs, l'única variable aïllada que contribueix a

diferenciar el fracàs entre els centres a FP és la titularitat de l'escola. Encara que ho hem pogut detectar, no hem acabat de comprovar quina és la correlació que hi ha entre titularitat i "efecte branca", ja que l'oferta d'especialitats i branques entre pública i privada segurament ens precisaria i ens diria moltes més coses.

FP1: Extrems de qualitat de centre i extrems d'èxit i fracàs

A FP1, hi una forta correspondència entre la qualitat dels centres i la concentració de determinades tipologies d'èxit o de fracàs. Sembla com si certs tipus de fracàs o d'èxit siguin específics d'alguns tipus de centre, sense que es donin a la resta. Aquesta associació no hi era ni a EGB ni a BUP, i evidencia una major desproporció en la distribució de l'èxit o del fracàs. Així, per exemple, en el pol de centres d'alta qualitat ("instituts excel.lents") predomina l'èxit "virtuós". A més a més, dos de cada cinc "virtuosos" d'FP1 els trobem en aquest tipus de centres. En canvi, en el pol antagònic ("centres deficients") hi trobem la mateixa proporció però del fracàs "en conflicte".

En l'espectre del mig hi ha una distribució desproporcionada de l'èxit i el fracàs en funció del tipus de centre. A les "privades de qualitat" hi trobem concentrats els "aplicats en conflicte": quatre de cada cinc alumnes d'aquest perfil de fracàs. Aquesta representació fa minvar la resta de perfils de fracàs, especialment la dels "limitats sense expectatives".

Una tipologia específica està molt representada en un altre tipus de centre: a les "perruqueries", pràcticament el 80% dels alumnes són "aplicats moderats".

A les "acadèmies de qualitat" i els "grans centres" s'hi dóna una distribució més equiparable a la de la mitjana de la mostra, i es destaca:

-- una gran representació dels "limitats sense expectatives" simultània als dos perfils de centre, especialment en les acadèmies i

-- la poca representació de l'èxit "virtuós" als "grans instituts": només suposen el 4%.

Per tant, ens trobem davant d'una forta correlació entre la diversitat d'èxits i fracassos i la diversitat de centres. En aquest nivell educatiu, l'escola és una variable molt influent i decisiva en la configuració de les diferències d'èxit, en especial les que se situen en l'arc de l'aplicació moderada.

L'espai ambivalent de l'èxit moderat **a l'FP1**

El perfil d'èxits o semièxits moderats ("aplicat semiconflictiu", "aplicat moderat" i "aplicat"), adquireix a cada perfil de centre una fisonomia concreta. Potser són els perfils més condicionats per les polítiques pedagògiques i de rendiment de cada centre. A les "privades de qualitat", l'escassa existència del perfil "aplicat moderat" es contraresta amb una forta representació dels "aplicats semiconflictius" (el 56%), tot i que mantenen una taxa semblant a la mitjana del fracàs "en conflicte" (el 8%).

En canvi, les "acadèmies de qualitat" i els "centres deficients" no deixen espai per a aquest perfil ambivalent o intermedi: no tenen "aplicats semiconflictius", però a costa d'incrementar la proporció del fracàs "en conflicte", especialment als "grans instituts". Aquesta dada és rellevant per suggerir la forma desigual en què es construeix escolarment (a cada centre) el perfil semiconflictiu (hi ha centres que no el tenen i altres el sobrerepresenten).

Es repeteix una constant que ja apareixia a EGB i a BUP: el fracàs "en conflicte" es pot fer universal a cada tipus d'escola, però a l'FP1 apareix clarament concentrat en els "centres deficients". Justament aquest perfil de centre no té alumnes "semiconflictius", no deixant-li cap espai de manifestació a una aplicació moderada d'aquest estil. Recordem que als centres

d'EGB i BUP predominava un perfil social de classes mitjanes i no de classes baixes, factor que fa que siguin un tipus d'escoles amb un escenari prou interessant per aprofundir en recerques futures.

Paral.lelament, el perfil "aplicat moderat" apareix amb un comportament molt desigual: les "privades de qualitat" el converteixen en semiconflictiu i als "centres deficients", en canvi, està poc representat.

Un altre fet destacable és el comportament del perfil "aplicat", fronterer i més decantat cap al "virtuós" que no cap a la resta de perfils moderats. A l'únic perfil de centre on apareix molt representat és als "centres deficients": segurament compensa una presència baixa de "moderats", ja que manifesta, alhora, una taxa de "virtuosos" superior a la mitjana (9%). Als "centres deficients" hi ha una forta polarització del fracàs i de l'èxit, i no deixa gaire espai a les franges intermèdies.

En canvi a les "acadèmies de qualitat", la representació de l'èxit "virtuós" (13%) i dels "aplicats moderats" (35%) fa minvar la presència d'"aplicats" per sota de la mitjana. En relació als "centres deficients", les acadèmies generen un espai ample de franges intermèdies d'èxit i de fracàs. Un tercer comportament el trobem a les "privades de qualitat": el percentatge d'èxit es deu més als "aplicats" (14%) que a una presència menor de "virtuosos" respecte al total de la mostra.

A l'FP1, doncs, els espais d'èxit i semièxit intermedis, que enllacen o bé amb el vessant "virtuós" o bé amb el "conflictiu", adquireixen una dimensió específica en funció del tipus de centre de què es tracti. Al marge, fins i tot, de la clientela social que tinguin els centres, ja que en aquest nivell educatiu es pot dir que cada perfil de centre construeix una proporció diferencial i distintiva de tipus d'èxits i de fracassos.

GRÀFIC 4.6

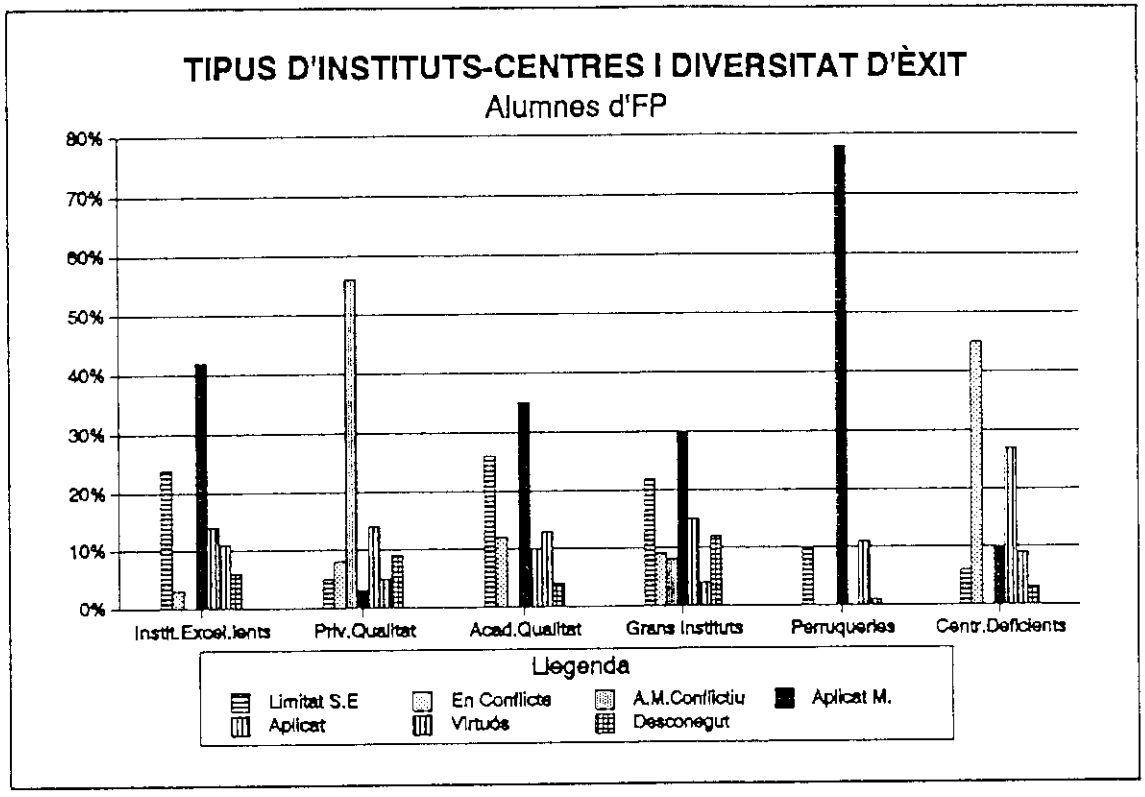

Alumnat d'FP2, tipus de centres i diversitats d'èxit

Els alumnes de la submostra d'FP2 estan presents en tres tipus de centres: els "instituts excel.lents", les "acadèmies de qualitat" i les "escoles deficients". Amb això no volem generalitzar i afirmar que l'univers d'alumnat de l'FP2 es pot reduir a aquests tres tipus de centres, sinó que el volum d'alumnes de què disposem en aquest nivell (211 adolescents) es localitzen en els tres que hem esmentat. Un cop hem fet l'aclariment, analitzem les dades.

Els "instituts excel.lents" es tornen a configurar com els màxims generadors de l'èxit "virtuós" (el 14% pel 10% de mitjana) i els qui menys fracàs "limitat" presenten (el 10%). Però concentren bona part de la tipologia dels "no classificats" d'FP2 (suma el 44%).

Tal i com succeïa a FP1, a les "acadèmies de qualitat" predominen els èxits moderats i es distribueixen de la manera següent: els "bons aplicats" (25%) i els "moderats" (31%). Els extrems apareixen poc representats: l'èxit "virtuós" (7%) i el fracàs "limitat" (8%).

La imatge contrària d'aquests escenaris ve donada pel pol extrem de baixa qualitat, els "centres deficients". Les dades es divideixen en dues meitats que apunten cap a la fracció del fracàs (46% de "desconeguts" i 43% de fracàs "limitat"), mentre que l'11% restant apareix com a "èxit virtuós". L'FP2 en aquests centres sembla tenir un comportament força polaritzat i segmentat, sense admetre perfils intermedis.

4.8. CONCLUSIONS I DISCUSSIÓ

Haver contextualitzat les diferències d'èxit en tipologies d'escola ens ha permès arribar a conclusions interessants per al debat. Lluny de ser un espai neutre que no intervé gaire en l'èxit i el fracàs, l'escola es constitueix com un escenari clau en la dinàmica d'aquest procés. Si més no, hem pogut comprovar la desigual distribució quantitativa i qualitativa dels tipus d'èxits i fracassos en funció de les diferents "classes" d'escola que hem identificat.

A cada nivell educatiu hi ha una configuració tipològica de centres ben concreta que no té un factor gaire discriminant en la titularitat. Els perfils d'escola no vénen condicionats pel fet de ser públiques o privades, sinó per les polítiques concretes d'actuació que desenvolupen cap a les clienteles específiques. Convé no separar aquests dos factors ja que, davant de clienteles semblants, les escoles poden actuar de forma heterogènia cosa que les fa diferents. Sembla, doncs, que hem abastat suficients elements d'anàlisi com per relativitzar la idea de l'escola de masses, entesa com una institució uniforme i neutra que no intervé gaire en la producció de les diferències d'èxit. Així es va considerar des de mitjans dels anys seixanta a partir de l'Informe Coleman, i encara ara predomina aquesta visió estàtica. Les dades que hem presentat apunten tot el contrari: cada escola genera el seu èxit i el seu fracàs a partir de condicionants d'origen extern i d'origen intern.

En contra del tòpic imperant, tampoc la grandària del centre i les ràtios internes semblen influir en la manifestació i la distribució desigual de l'èxit i el fracàs: hi ha el mateix fracàs a les escoles que treballen amb ràtios baixes i a les que aglomeren més alumnes per aula, i el mateix a les escoles grans i a les petites. Hi ha una lògica inherent a la pròpia dinàmica educativa i acadèmica, al marge de la titularitat, de les ràtios o de la grandària del centre. Cada escola produeix la seva fracció d'excel.lència i la seva fracció de fracàs, i les diferències internes s'acaben configurant com a diferències mecàniques en el funcionament de la institució.

5. L'ÈXIT I EL FRACÀS ESCOLAR SEGONS EL TERRITORI

Una vegada hem presentat la distribució de l'èxit i del fracàs escolar entre les diferents tipologies d'escola i les diverses tipologies de famílies, analitzarem com queden distribuïdes aquestes diferències en el territori. La nostra intenció ha estat dividir la població escolar per territoris a partir de les submostres (EGB-BUP-FP) amb les quals hem treballat. Per *territoris*, entenem les agrupacions de la població que conformen unitats sòcio-econòmiques homogènies. Les condicions de l'escolaritat tendiran a ser molt semblants entre els territoris, però adquiriran també característiques singulars en funció de com estiguin configurats. Per això resulta rellevant analitzar quin és el comportament de la variable territori pel que fa a les desigualtats d'èxit i de fracàs.

En aquest esforç analític esperem donar resposta a diverses incògnites i supòsits de partida. En particular, als que fan referència a:

1. L'existència de trets socials específics en funció del territori de què es tracti. El volum d'èxit o de fracàs serà diferent en funció de la qualitat de vida en el territori i respondrà a condicions territorials i macrosocials específiques.

2. L'escola, com a agent territorial, també juga un rol social més enllà de ser considerada com un simple equipament. Aquest rol vindrà condicionat per l'entorn territorial on s'ubica i on es localitzen les seves clienteles socials.

3. Alhora, cada territori és conseqüència d'una dinàmica sòcio-productiva i econòmica, d'un nivell de renda i d'un mercat de treball que ofereix un escenari específic d'expectatives de futur per als alumnes. La distribució d'expectatives ocupacionals i educatives variarà en funció de l'especificitat territorial.

4. També les escoles i les seves polítiques pedagògiques (polítiques de rendiment, projectes de centre, característiques pedagògiques, etc.) seran mediatitzades pels territoris i els entorns socials on s'ubiquen i s'irradien. Segurament, les diferències d'èxit i fracàs en les escoles també es deuran a diferències pròpiament territorials.

5. En suma, el territori és una variable clau que ens ajudarà a discernir com la desigualtat d'èxit-fracàs també és una desigualtat de territoris:

   ** Cal esperar que l'èxit i el fracàs dels entorns territorials més desfavorits (barris populars, barris subintegrats) sigui qualitativament diferent al que es pugui donar en altres territoris.

   ** També és d'esperar que els territoris d'entorn rural reflecteixin diferenciacions significatives respecte als territoris urbans.

Per establir una classificació de perfils territorials hem fet servir l'anàlisi de correspondències múltiples en el tractament de variables territorials assignades a les escoles. Les variables utilitzades han estat: **especialització productiva** (8 variables), **hàbitat poblacional** (6 variables), **nivell de renda municipal** (4 variables) i **tipus de barri** (6 variables). Les tres primeres discriminen àrees territorials entre elles, mentre que l'última contribueix a matisar-

les millor en cas que l'entorn del barri contribueixi a diferenciar encara més els perfils territorials.

5.1. ANÀLISI DE LES FREQÜÈNCIES

Abans de presentar les diverses tipologies, la lectura de freqüències sobre el territori ens permetrà apuntar dues descripcions rellevants. Fan referència a la composició social dels entorns escolars i residencials dels alumnes i a la seva correlació amb les tipologies d'èxit-fracàs.

5.1.1. On s'ubiquen les escoles i on viuen els alumnes

Cal distingir entre els entorns escolars on s'ubiquen les escoles i els barris de residència de les seves clienteles: les famílies i els alumnes. Una apreciació com aquesta es fa necessària per comprovar la desigual procedència territorial que existeix entre els diferents nivells educatius.

Així, tal i com reflecteix el quadre 5.1, la correspondència més gran entre el barri d'ubicació del centre i el barri residencial dels alumnes es dóna, com era d'esperar, a l'EGB. Però aquesta dinàmica de proximitat immediata es trenca en els ensenyaments secundaris. El BUP aplega sobretot alumnes d'altres barris on se situen els centres, mentre que la convocatòria territorial de l'FP es reparteix per igual entre l'entorn pròxim als centres, els altres barris i altres localitats.

QUADRE 5.1

PROCEDÈNCIA DELS ALUMNES AL CENTRE

	EGB	BUP	FP
Barri de l'escola	80%	31%	31%
Altres barris	15%	57%	32%
Altres localitats	5%	12%	37%

El segon quadre recull les ubicacions de les escoles i dels alumnes[23]. La mostra d'escoles d'EGB obté una forta correspondència amb les zones residencials dels alumnes, en coherència amb el fet que el 80% van a escoles del barri. La mostra de centres de secundària, en canvi, fa evident la desigual procedència dels alumnes i una discordància territorial més gran.

Quant a les principals discrepàncies en aquest sentit, convé fer algun comentari. Pel que respecta a l'EGB, la mostra de centres ha inclòs més escoles de barri subintegrat que d'alumnes residents en els barris esmentats.

Pel que fa al BUP, la major representació d'escoles ubicades en barris d'alt nivell no es correspon amb el percentatge de residents d'aquests barris, segurament pel fet que aquests alumnes es poden trobar entre els residents rurals (urbanitzacions i residències d'entorn rural però pròxims a les ciutats). Per últim, a l'FP és on hi ha més discrepàncies: estan molt més representats els centres ubicats en barris interclassistes que els alumnes residents en aquests barris. Aquest indicador evidencia com l'FP segueix una lògica espaial particular i diferenciada del BUP, pel major pes que juga l'oferta privada i la ubicació en els centres urbans, i per la concentració espaial de l'oferta pública d'FP.

[23] Per conèixer com definim els tipus de barri, ens remetem a la lectura de l'Annex Metodològic.

QUADRE 5.2

BARRI D'UBICACIÓ ESCOLAR I DE RESIDÈNCIA DELS ALUMNES

	EGB		BUP		FP	
	ESCOLES	ALUMNES	ESCOLES	ALUMNES	ESCOLES	ALUMNES
Alt nivell	2 (6%)	4%	4 (18%)	8%	--	2%
Interclassista	12 (39%)	37%	9 (41%)	38%	11 (61%)	39%
Popular	9 (29%)	28%	9 (41%)	15%	6 (33%)	29%
Subintegrat	3 (10%)	5%	--	--	--	1%
Zona rural	5 (16%)	20%	--	14%	1 (6%)	14%
Sense dades	--	6%	--	25%	--	15%
TOTAL	31 (100%)	100%	22 (100%)	100%	18 (100%)	100%

5.1.2. Èxit i fracàs segons el barri dels alumnes

Els perfils d'èxit i de fracàs desiguals mantenen una distribució diferent en funció del barri de residència dels alumnes. Farem un breu comentari que ens ajudarà a introduir en una lectura territorial del fracàs.

A l'EGB, el fracàs "limitat sense expectatives" predomina als **barris subintegrats**, i duplica la mitjana del conjunt. Els casos de fracàs "en conflicte" són també superiors a la mitjana en aquests barris. En canvi, els **barris populars** mantenen uns percentatges estables en totes les tipologies del fracàs, similars al conjunt de l'EGB. Passa el mateix que als **barris interclassistes**, amb una tendència estable però que bascula en un major percentatge de "virtuosos". En els **entorns rurals**, en canvi, està més representat el cas dels "aplicats

moderats", tal i com passa en els **entorns d'alt nivell.** En aquests últims, també apareix molt representat l'èxit dels "virtuosos".

Per tant, hi ha una correspondència proporcional entre els extrems residencials i els de fracàs: a mida que l'entorn residencial és pitjor, els tipus de fracàs s'incrementen; quan l'entorn millora, els tipus de fracàs es redueixen.

QUADRE 5.3

EGB: TIPUS D'ÈXIT-FRACÀS I BARRIS DE RESIDÈNCIA DELS ALUMNES

	Rural	Subintegrat	Popular	Interclass.	Alt nivell	Total Catalunya
LIMITAT.S.EXP.	18.	55.	33.	26.	4.	27%
EN CONFLICTE	19.	20.	12.	13.	6.	13%
APLICAT MOD.	48.	9.	37.	34.	50.	37%
VIRTUÓS	15.	9.	15.	25.	33.	19%
Desconeguts	--	7.	3.	2.	7.	4%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Al BUP, el panorama canvia. L'enquesta no reflecteix alumnes residents en barris subintegrats. Però la prevalència que mostraven aquests barris en concentrar el fracàs "limitat sense expectatives" passa a predominar en els **barris populars**, on es duplica el percentatge d'aquest fracàs respecte al conjunt. En aquests barris també baixa la taxa de "virtuosos" fins a la meitat del que mostraven a l'EGB. Els casos de fracàs "en conflicte" estan, en canvi, més representats en la resta d'entorns residencials. Per tant, la hipòtesi que es podria formular amb la comparació de BUP i EGB consistiria en un canvi visible del comportament de l'èxit i el fracàs mantenint entorns residencials homogenis.

Els entorns que milloren al BUP respecte a l'EGB són els **entorns rurals** (dupliquen l'excel.lència que tenien a l'EGB) i els **barris interclassistes** (on predominen més els "virtuosos"). En canvi, els **entorns d'alt nivell** al BUP experimenten un canvi interessant de tendència: creixen les tipologies "limitat sense expectatives" i "en conflicte" i baixa considerablement la taxa de "virtuosos".

QUADRE 5.4

BUP: TIPUS D'ÈXIT-FRACÀS I BARRIS DE RESIDÈNCIA DELS ALUMNES

	Rural	Subintegrat	Popular	Interclass.	Alt nivell	Total Catalunya
LIMITAT.S.EXP.	10.	--	45.	13.	17.	19%
EN CONFLICTE	13.	--	9.	11.	13.	9%
APLICAT MOD.	42.	--	35.	42.	45.	38%
VIRTUÓS	30.	--	9.	32.	23.	22%
Desconeguts	5.	--	2.	2.	2.	12%
Total	100%	--	100%	100%	100%	100%

A l'FP1, la distribució d'èxit i fracàs torna a canviar. En relació al BUP, el fracàs "en conflicte" és més notable als **entorns rurals** i als **barris interclassistes**, i en aquests territoris es redueixen les taxes d'"excel.lència". Als **barris populars**, baixen les taxes de "limitats sense expectatives" en benefici dels "virtuosos", però incrementa el fracàs "en conflicte". Els alumnes residents en **entorns d'alt nivell** només mostren tipologies d'èxit ("aplicats moderats", "aplicats bons" i "virtuosos"). En el cas de l'FP, aquesta relació entre territori d'ubicació del centre i tipus de fracàs o èxit cal matisar-la, ja que com s'ha vist aquests centres tenen un radi d'influència més gran i, per tant, depenen menys de l'entorn d'ubicació.

QUADRE 5.5

FP1: TIPUS D'ÈXIT-FRACÀS I BARRIS DE RESIDÈNCIA DELS ALUMNES

	Rural	Subintegrat	Popular	Interclass.	Alt nivell	Total Catalunya
LIMITAT.S.EXP.	11.	26.	26.	11.	--	18%
EN CONFLICTE	23.	--	6.	8.	--	9%
APLIC.MOD. Conflicte	7.	19.	14.	26.	--	14%
APLICAT MOD.	38.	36.	35.	23.	65.	30%
APLIC.MOD. Semivirtuós	8.	--	12.	17.	11.	14%
VIRTUÓS	7.	19.	4.	6.	21.	7%
Desconeguts	6.	--	3.	9.	3.	8%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%

5.2. TIPOLOGIES DE TERRITORIS. UNA PROPOSTA OPERATIVA

Abans de presentar les diferents tipologies que hem elaborat, convé tenir una imatge clara de quina és la dimensió territorial del país. Per a molts autors, Catalunya és una unitat lògica territorial caracteritzada per:

** tenir un sistema municipal molt fragmentat (935 municipis, dels quals, 807 no superen els 5.000 habitants), amb una concentració de població desigual. Els municipis no resulten, doncs, nuclis de població aïllats sinó que estan articulats entre si mitjançant escales territorials significatives que donen lloc a sistemes de ciutats o a comarques. La **base territorial** del territori català és **de caràcter urbà**. Aquesta afirmació es fa palesa si considerem que el 95% de la població se situa en un continuum urbà que es centralitza en municipis de més de 5.000 habitants. El 5% restant resideix en una estructura rural dispersa.

** Una altra característica rellevant de Catalunya és el fet de configurar-se com a un conjunt territorial polaritzat per l'existència de la **dimensió metropolitana** al voltant de Barcelona, i per la centralitat de la pròpia ciutat. En aquesta àrea es concentra el 75% de la població catalana. El fet metropolità apareix com a incipient també a la zona de Tarragona-Reus, amb una dimensió molt menor en relació a la de Barcelona.

** La unitat territorial es compon alhora per un sistema complex de zones específiques o àrees territorials derivades de la **diferenciada especialitat productiva de l'espai**. Alguns autors distingeixen fins a 20 zones segons l'activitat que hi predomina (5 zones agràries, 3 zones industrials, 2 zones turístiques, 2 sistemes urbans-terciaris, 2 zones urbanes estancades, 2 zones d'alta muntanya, 2 zones urbanes dins de Barcelona i 2 zones metropolitanes). En tot cas, es fa una tipologia econòmica-territorial que fa distingibles les àrees de **concentració**, de **desenvolupament**, de **desenvolupament selectiu**, les **zones deprimides**, les **d'estancament industrial** i les **de muntanya**.

Aquests aspectes macroterritorials es materialitzen finalment en forma de **desigualtats territorials** pel que fa a la distribució de la renda familiar, les oportunitats d'ocupació i les dotacions de recursos i equipaments socials. En funció de quina sigui la intensitat d'aquestes desigualtats i del potencial de desenvolupament dels territoris, ens trobarem amb un marc d'escenaris territorials diferenciats.

La nostra intenció ha estat, justament, tenir en compte unitats territorials diferenciades que fossin significatives per interpretar la desigual distribució de l'èxit i el fracàs escolar. Per això, hem fet servir les variables actives i de classificació següents, atorgades a les diverses escales territorials que hem fet servir (comarques, municipis i barris):

QUADRE 5.6

VARIABLES ACTIVES EN LES TIPOLOGIES DE TERRITORIS

	ESPECIALITZACIÓ PRODUCTIVA	HÀBITAT	NIVELL DE RENDA	ENTORN RESIDENCIAL
Escala	*Comarcal*	*Municipal*	*Municipal*	*Barri*
Variables	agro-industrial estancat agro-industrial desenvolupat agro-turístic estancat industrial desenvolupat industrial congestionat industrial terciari desenvolupat industrial terciari congestionat terciari desenvolupat	rural dispers rural concentrat nuclis < 45.000 h. nuclis > 45.000 h. A. Metropolitana Barcelona ciutat	baixa mitjana-baixa mitjana-alta alta	Alt nivell Eixample Interclassista Popular Subintegrat Nucli rural

L'anàlisi de correspondències múltiples entre aquestes variables assignades a les escoles, ens ha proporcionat unitats diferenciades o pols territorials suficientment homogenis. Donada la dimensió espaial implícita que té el concepte de territori, hem de deixar clar que no preteníem partir l'espai territorial de Catalunya en unitats ben delimitades sobre el mapa. Les tipologies operatives que hem construït no tenen una traducció exacta sobre el plànol, perquè estableixen bàsicament *pols de territoris* que no arriben a cartografiar el conjunt del territori català. Es tracta de demarcacions que es diferencien i se separen entre elles per fer possible una lectura territorial de les desigualtats d'èxit i fracàs escolar. És per això que resulten unitats concretes en tant que pols territorials.

En el quadre següent presentem els tipus de territoris de cada cicle educatiu. Els percentatges que presentem són la distribució dels alumnes en cada territori:

TAULA 5.1

POLS TERRITORIALS DE CADA CICLE EDUCATIU

EGB

CENTRES URBANS (15%)	CORONA INTERIOR (10%)	BARCELONA CIUTAT (26%)	BARRIS METROPOLITANS (28%)	RESTA DE CATALUNYA (21%)

BUP

CORONA INTERIOR (32%)	BARCELONA CIUTAT (14%)	BARRIS METROPOLITANS (18%)	REGIÓ METROPOLIT. (18%)	RESTA DE CATALUNYA (18%)

FP

CENTRES URBANS (56%)	BARRIS POPULARS DE BARCELONA CIUTAT (33%)	ZONES RURALS (11%)

5.3. ÈXIT ESCOLAR I TERRITORIS A EGB

En aquest nivell educatiu, han resultat cinc tipologies territorials. Les quatre primeres són ben concretes i delimiten, per exclusió, una cinquena que ve a ser la "resta de Catalunya". Un tret a destacar és que la partició d'aquests cinc pols territorials s'ha fet en base a la mútua separació i dissimilitud. Aquesta mecànica antagonista que va discriminant tipus territorials entre ells ha fet destacar la tercera tipologia ("els barris metropolitans") com la més oposada a tota la resta.

Els percentatges que oferim i que acompanyen l'etiqueta de cada tipologia corresponen al percentatge d'alumnes enquestats. Les escoles es presenten en valors absoluts.

ELS CENTRES URBANS. Un èxit moderat
(4 escoles i 15% de l'alumnat)

Aquest perfil representa les zones del centre urbà de les ciutats de Catalunya, exceptuant la ciutat de Barcelona. Correspon a un tipus d'entorn d'homogeneïtat social composta bàsicament per classes mitjanes: serien les zones de l'**eixample urbà** d'aquestes ciutats. Es tractaria de municipis més grans de 45.000 habitants i, per tant, amb característiques d'**urbanitat** ben consolidades. En l'anàlisi tipològica, aquest perfil apareix com a conjunt d'àrees territorials amb una especialització productiva diversa (industrial, industrial-terciària o terciària) però caracteritzada per una **dinàmica de creixement** i de desenvolupament.

En la composició social d'aquest territori predominen, sobretot, les classes mitjanes i un fort capital cultural (65%). El percentatge de famílies treballadores està per sota del conjunt de la mostra (20%), mentre que la presència de famílies desestructurades és equivalent a la mitjana del conjunt. És un territori amb alta homogeneïtat social de classes mitjanes.

** La tipologia de fracàs que predomina és "l'aplicació amb moderació" (52%), amb un percentatge baix de "limitats sense expectatives" i uns nivells similars a la mitjana de fracàs "en conflicte" i "excel.lència".

** En total, les tipologies de fracàs representen el **29%** i les d'èxit, el **67%**.

** Un terç dels alumnes d'aquest pol territorial es classifica com a "estudiants poc escolars", i també és significativa la presència del perfil "noies sense curriculum" (16%).

** Quant al perfil d'expectatives, es decanta cap al nivell superior (estudis universitaris i elecció d'una professió) en el 58% dels casos.

LA CORONA INTERIOR RURAL. Major conflicte i alumnat distant
(5 escoles i 10% de l'alumnat)

És un pol territorial que no ve delimitat per la condició urbana o metropolitana del territori. Es caracteritza per traçar-se com a una corona interior que circumval.la les comarques metropolitanes i congestionades de la regió metropolitana. Agrupa diverses comarques (des de la Selva, Osona i l'Anoia), i forma una àrea interior que connectaria Girona i Tarragona, circumval.lant la regió metropolitana.

Aquesta àrea extensa es defineix per una especialització productiva fonamentada en el **creixement industrial** i per un **nivell de renda mitjana-alta**. La "Corona Interior" té una població més aviat **rural o semirural**, en contraposició a la resta de tipologies.

També està composta per classes mitjanes catalanes (77%), amb més rellevància que en la tipologia anterior. Es polaritza amb respecte a les famílies obreres (11%) i manté la taxa de famílies desestructurades equivalent a la mitjana (10%).

** La tipologia de fracàs predominant també és, com en el cas anterior, "l'aplicació amb moderació" (44%). Mostra una manifestació baixa de "limitats sense expectatives", però sembla que a costa d'elevar la taxa de fracàs "en conflicte": aquesta quasi duplica la mitjana del conjunt i arriba al 21%. És un indicador que revela les condicions singulars d'escolaritat que té aquest territori amb relació a l'anterior, malgrat que ambdós estan compostos per classes mitjanes.

** En total, les tipologies de fracàs representen el **35%** i les d'èxit, el **53%**.

** Predominen els "alumnes poc escolars" (39%) i els resignats (32%). La taxa d'"alumnes estudiosos" respon a la mitjana del conjunt (22%).

** Pel que fa a les expectatives formatives i professionals, també es decanten cap a la "professionalitat universitària" però es manifesten més taxes d'incertesa i negació en la consecució d'aquestes aspiracions superiors.

BARCELONA CIUTAT. La major excel.lència
(6 escoles i 26% de l'alumnat)

La ciutat de Barcelona seria, en comparació a la resta de perfils territorials, un perfil únic i singular. Aquesta tipologia es caracteritza, a nivell macro, per un **nivell de renda alt** i per ser el pol d'una especialització productiva industrial-terciària però **en congestió**. A nivell més microterritorial, sembla que aquest perfil caracteritza, per sobre del conjunt de la ciutat, els **barris més benestants** de Barcelona.

Les famílies de classe alta estan sobrerepresentades respecte a la mitjana del conjunt (15%). Aquest territori també té un fort component de classes mitjanes (33%) i de classes treballadores (27%) i una minoria de famílies desestructurades (8%). És el territori amb la composició més interclassista de l'EGB.

** Les manifestacions d'èxit i fracàs responen a la mitjana del conjunt de l'EGB, excepte en el cas de "l'excel.lència" que s'eleva al 22%. Un de cada tres alumnes "virtuosos" de l'EGB resideixen en aquest pol territorial. Alhora, mostra una taxa de fracàs "en conflicte" més petita (9%).

** En total, les tipologies de fracàs representen el **35%** i les d'èxit, el **67%**.

** En aquest pol territorial, igual que en els anteriors, continua predominant el perfil d'alumne "poc escolar" (33%) i s'incrementa per sobre de la mitjana el perfil d'"alumnes amb dificultats" (19%). Contradictòriament a l'"excel·lència" que assoleix aquest territori, el perfil d'"estudiosos" és el més baix del conjunt (13%).

** La tendència de les expectatives segueix la regularitat de la mitjana del conjunt: el 41% té aspiracions professionals superiors, el 37% té aspiracions mitjanes (FP i elecció d'oficis) i el 22% manté la incertesa o l'anticipació negativa.

ELS BARRIS METROPOLITANS: Territoris del fracàs
(8 escoles i 28% de l'alumnat)

Aquesta tipologia significa als barris metropolitans com a un pol singular i únic, definit per la generalització de **barris populars** i interclassistes situats en municipis de l'Àrea Metropolitana.

L'hàbitat poblacional seria, doncs, **metropolità** i el **nivell de renda baix.** A nivell macroterritorial, es caracteritzen per ubicar-se en un entorn **industrial en congestió** que sembla no acabar d'evolucionar cap a l'especialització terciària. L'alumnat resident i escolaritzat en aquesta tipologia territorial es defineix per residir en el **mateix barri** de l'escola.

En aques pol territorial, l'estructura social queda polaritzada per una meitat de famílies de classe treballadora (48%) i una taxa alta de famílies desestructurades i en situació de pobresa (16%). L'altre terç correspon a classes mitjanes d'extracció baixa. Seria el territori socialment més descompensat i castigat.

** Les tipologies de fracàs superen la mitjana: els "limitats sense expectatives" arriben al 34% i el fracàs "en conflicte" al 15%. Un de cada tres alumnes de l'EGB que manifesten aquests fracassos resideix en aquest pol territorial. D'aquesta manera es

confirma el discurs reproduccionista de la sociologia de l'educació: les pitjors condicions socials de partida es processen com a pitjors resultats escolars.

** En total, les tipologies de fracàs representen el **48%** i les d'èxit, el **49%**.

** Cal resaltar un aspecte del tot novedós per a la cultura sociològica de l'escola. En contradicció aparent amb les tipologies de fracàs que predominen en aquest territori, el perfil d'alumne més estès és "l'alumne estudiós" (28%). Un de cada tres alumnes catalans d'aquest perfil resideix en aquests territoris. Serien aquells que mantenen un projecte meritocràtic i aspiren a millorar la posició de classe a base d'utilitzar l'escola per a aquest fi.

El percentatge d'estudiants "resignats" és igual a la mitjana del conjunt. Per contra, es rebaixa la presència d'"alumnes poc estudiosos" al 15% i s'incrementa el perfil de "noies sense currículum" (17%).

** Pel que fa a les expectatives, l'ambició meritocràtica via escolar (continuïtat-Universitat-món professional) cedeix en importància a favor de les expectatives ocupacionals immediates a nivell d'ofici en la xarxa d'FP (44%). La fracció d'alumnes d'èxit en aquest territori mantenen l'aspiració professional i universitària (35%). A la resta, en canvi, el sistema educatiu els reserva els itineraris formatius més baixos i el nivell més baix d'autoimatge acadèmica. El discurs reproduccionista es tornaria a confirmar, però vindria matisat pel terç d'alumnat que escapa de la lògica del fracàs.

RESTA DE CATALUNYA: Alumnes estudiosos però amb fracàs
(8 escoles i 21% d'alumnat)

En aquesta tipologia s'agrupen les **ciutats i les localitats intermèdies** (menors de 45.000 habitants). Serien uns municipis amb una **renda mitjana-baixa** i una especialització productiva basada en **l'agro-indústria.**

L'estructura social queda dualitzada per una meitat de famílies de classe treballadora (46%) i una taxa alta de famílies desestructurades i en situació de pobresa (16%). L'altre terç correspon a classes mitjanes. Per tant, conforma un territori socialment poc afavorit d'extracció similar que l'anterior.

** En coherència amb aquest fet, manifesta una major presència del fracàs "limitat sense expectatives" (32%). La resta d'èxits i fracassos responen a la mitjana, que només es superada en el cas de l'èxit "virtuós" (19%).

** En total, les tipologies de fracàs representen el **45%** i les d'èxit, el **53%.** Una proporció una mica inferior a la que presenta el territori anterior.

** Tal i com succeïa amb els barris metropolitans, el perfil d'alumne més estès correspon a "l'estudiós" (27%), i també s'incrementa el de "noies sense currículum".

** Manté un perfil d'expectatives molt similar al territori anterior, aspirant a oficis i a futurs estudis d'FP (47%), però formulant un major nivell d'expectatives superiors similars a la mitjana (39%).

RESUM: èxit i fracàs i territoris a l'EGB

A primària, els majors percentatges d'èxit s'observen en els territoris socialment més afavorits en detriment dels desfavorits. La interpretació a escala territorial de l'èxit i del fracàs sembla dibuixar una polarització clara:

** la meitat d'alumnes de la mostra d'EGB es concentra en dos pols territorials de nivell de renda baix (**barris metropolitans i resta de Catalunya**), i sumen la mitjana més alta de fracàs (48%) i el nivell més baix d'expectatives professionals superiors (33%).

** l'altre pol d'alumnes es reparteix entre els territoris de major renda familiar (**centres urbans i corona interior**) i el més heterogeni socialment (**Barcelona ciutat**). En cadascun, la lògica de l'èxit i del fracàs sembla que respon a especificitats locals:

-- el major èxit és a "Barcelona ciutat", a costa d'incrementar el fracàs dels més "limitats";
-- l'èxit predomina a la "corona interior" en detriment d'un elevat fracàs "en conflicte", fins ara poc conegut i que no s'havia fet evident.
-- en els "centres urbans", l'èxit dels "aplicats" ve impregnat d'una forta actitud distant dels alumnes envers l'escola. Les altres taxes de "resignació" i "poc escolars" matisarien un èxit esperable que genera les seves pròpies tensions i malestars.

Per tant, a més de poder corroborar certs enunciats clàssics de la sociologia de l'educació, la lectura territorial ens dóna una complexa articulació entre el fracàs escolar, el tipus d'alumnat, el llistó de les seves expectatives i la composició social de l'entorn. Aquesta articulació té configuracions diferenciades segons els territoris o, millor dit, els territoris fan que l'articulació d'aquests elements sigui singular. D'aquí que les condicions de l'èxit i del fracàs escolar adquireixen configuracions locals distintives.

GRÀFIC 5.1

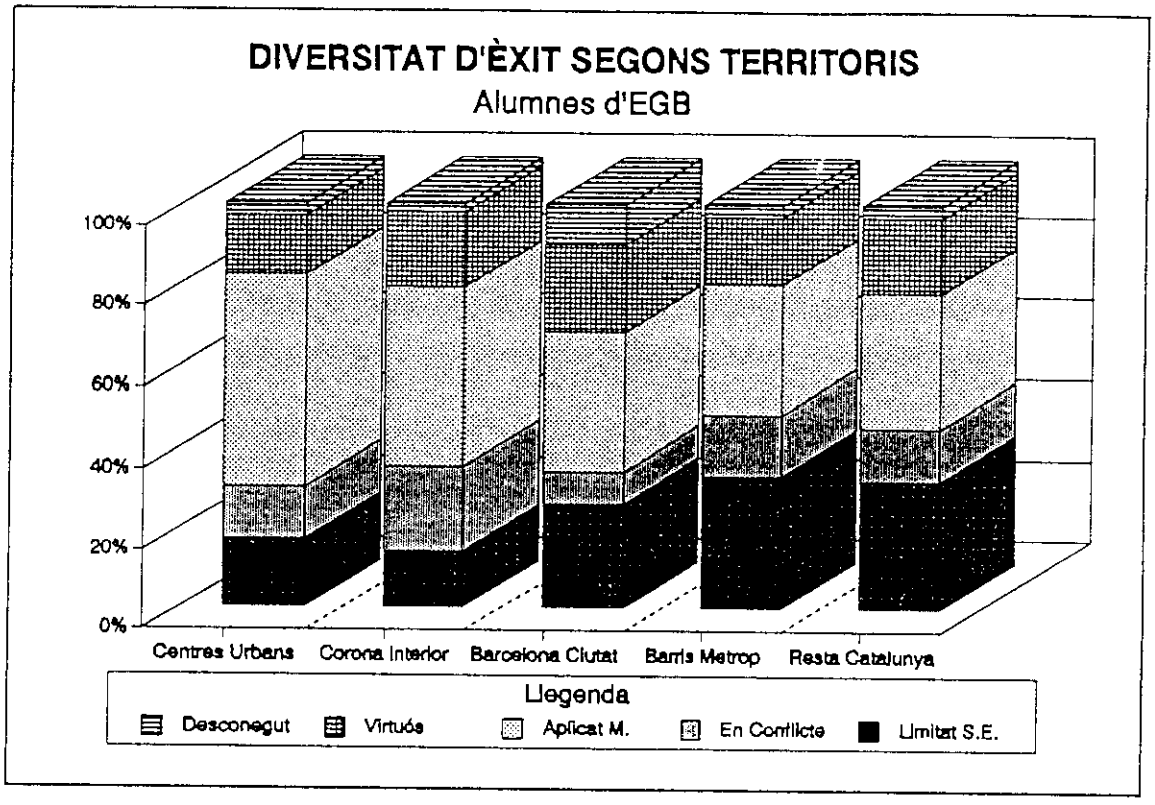

5.4. ÈXIT ESCOLAR I TERRITORIS A BUP

Els territoris escolars del BUP són similars als de l'EGB, però amb determinades especificitats. Hi ha cinc pols territorials que assimilen a alguns dels pols de l'EGB, i es creen noves configuracions i composicions internes de les tipologies. Desapareix el perfil des "centres urbans" que quedaria englobat en el corresponent a la "corona interior", però n'apareix un de nou, el perfil "regió metropolitana" que ve a distingir-se com a diferenciat respecte dels "barris populars metropolitans".

LA CORONA INTERIOR. Una concentració de fracàs
(7 escoles i 32%)

Es tracta d'un pol territorial que circumval.la la Regió Metropolitana, i es defineix per ser una extensa àrea **industrial i industrial-terciària en creixement** i amb un **nivell de renda mitjana-alta**. La composició del seu hàbitat es caracteritzaria per una dimensió rural, incloent-hi també nuclis urbans majors de 45.000 habitants. Entre aquests, el barris més significatius i que defineixen millor la tipologia són els del **centre urbà** i la zona de l'Eixample interclassista.

En aquests territoris, les classes mitjanes i treballadores estan representades (30% respectiu) per sobre de les classes més benestants. Cal considerar, però, l'elevada taxa de "desconeguts" (24%) que faria desequilibrar aquest aparent interclassisme. L'èxit i el fracàs tenen les manifestacions següents:

** En contra del que hi havia a l'EGB, la tipologia de fracàs que predomina al BUP és la dels "limitats sense expectatives" (25%). En aquest territori s'arriba a concentrar quasi la meitat d'aquest tipus de fracàs. En canvi, les tendències que apuntava a sobrerepresentar el fracàs "en conflicte" a l'EGB s'acaben de confirmar al BUP: arriba al 13% i concentra quasi la meitat dels fracassos "en conflicte" que apareixen al conjunt de la mostra. Les taxes d'èxit són iguals a la mitjana. Per tant, el mateix territori adquireix al BUP la imatge inversa a la que oferia a l'EGB.

** Les tipologies de fracàs representen el **39%**, mentre que les d'èxit arriben al **58%**.

** Aquest èxit, en canvi, està condicionat per una presència elevada d'"alumnes resignats": la meitat dels estudiants residents en aquest territori ho són i hi ha la tendència que apuntàvem a l'EGB. El que succeeix és que "l'aplicació amb moderació" dels mateixos resignats a primària sembla retraduir-se en un fracàs "limitat

sense expectatives" al BUP. I en acabar el BUP, la resignació agafa trets d'hàbits "poc escolars".

** Les expectatives, en canvi, es xifren en una major propensió a l'aspiració universitària com a via d'iniciació professional (24%), condicionada però per anticipacions negatives que no la veuen del tot clara (36%). Si tres de cada cinc alumnes tenen expectatives superiors, un de cada cinc prefereix marcar-se una orientació més ocupacional i l'altre 20% s'autodefineix com un estudiant dolent i sense definició d'expectatives.

BARCELONA CIUTAT. Una manca de dades
(3 escoles i 14%)

La ciutat de Barcelona formaria també un pol únic, caracteritzat per ser una **àrea industrial-terciària en congestió** i amb un **nivell de renda alt.**

Les famílies de classe alta també estan sobrerepresentades respecte a la mitjana del conjunt (26%), i s'incrementa el percentatge de "desconeguts" fins al 50%. La manca d'informació ens impedeix acabar de caracteritzar aquest territori, però pel que es desprèn s'assemblaria molt al presentat a l'EGB. La dialèctica èxit-fracàs es manifesta així:

** La manca de dades afecta totes les tipologies de fracàs, segurament per l'incompliment d'informació per part dels tutors. No tenim informació del 51% dels casos. L'altre meitat es reparteix amb certa sobrerepresentació de l'èxit "virtuós" i del fracàs "en conflicte".

** La meitat dels alumnes ens resulten desconeguts (46%). Entre la resta, predominen els "alumnes resignats".

** L'expectativa universitària és la més abundant (32%), però la combinada entre un projecte formatiu entremig (COU o FP2) i una expectativa d'ofici més immediat se situa en el 41%. Per tant, només un de cada tres alumnes que han arribat al 3r de BUP aspiren a continuar un itinerari acadèmic superior en aquest territori.

ELS BARRIS METROPOLITANS: Alumnes estudiosos d'èxit moderat (4 escoles i 18%)

És un pol territorial que fa distintius els **barris populars** de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i les condicions de **congestió** de la seva estructura productiva.

En aquest pol territorial, també hi predomina la manca de dades (47%). Però la seva estructura social apunta cap a una sobrerepresentació de les famílies obreres (34%), i es repeteix el que hem comentat en caracteritzar aquest territori a l'EGB.

** En contra del que passa a l'EGB, l'èxit i el fracàs al BUP en aquests territoris fa reduir el tipus "en conflicte" a un baixíssim 3%. El fracàs "limitat sense expectatives" continua estant sobrerepresentat però el que despunta com a més significatiu és "l'aplicat amb moderació". Quasi la meitat dels alumnes d'aquests territoris mostren aquest tipus d'èxit. Apareix, doncs, una considerable inversió de la tendència que presentava l'EGB.

** Aquesta inversió s'aprecia en un percentatge d'èxit del **70%** i una taxa de modalitats de fracàs que es redueix al **27%**. Als barris metropolitans, l'educació secundària via BUP constitueix un escenari d'èxits.

** Entre la composició de l'alumnat, es reprodueixen les característiques que presentaven a l'EGB. Predominen els "alumnes estudiosos" (38%) i les "altres noies" apareixen sobrerepresentades respecte a la mitjana (25%). L'èxit escolar en aquest

territori sembla correspondre's amb un perfil d'alumnat més aviat femení perquè abunden les noies en el perfil d'"estudiós".

** L'expectativa més representada correspon a la universitària, però s'hi aprecia lleugerament una anticipació negativa (27%). També estan molt representades les expectatives de tipus ocupacionals: un de cada cinc alumnes de BUP d'aquests territoris aspira a assolir un nivell d'ofici.

REGIÓ METROPOLITANA: Territoris de l'èxit resignat
(4 escoles i 18%)

Es l'única tipologia del BUP que no apareix a l'EGB i vindria a ser una traducció de la primera tipologia d'EGB ("zones centrals urbanes"), però delimitada per la seva condició metropolitana. Aquest pol s'articula entorn als barris interclassistes dels centres urbans metropolitans.

Els "desconeguts" baixen al 19%, fet que ens permet definir socialment aquest territori amb una major concreció. Se'ns mostra com un entorn de composició bàsicament interclassista, amb molta representació les classes benestants (25%) i les treballadores (30%).

** El percentatge de desconeguts és considerable: un de cada quatre tipus d'èxit-fracàs ens resulta "desconegut". La resta es reparteix amb percentatges per sota de la mitjana, però són més significatius els tipus d'èxit que no els de fracàs.

** Sense comptar els desconeguts, els èxits es xifren en el **55%** i els fracassos en el **22%**.

** Els alumnes desconeguts representen el 22%. La resta es caracteritza per respondre a la mitjana del conjunt. Així, predominen els "alumnes resignats" (39%) per sobre dels "alumnes estudiosos" (20%).

** Pel que fa a les expectatives, un de cada tres alumnes expressa una anticipació negativa i insegura respecte a la definició del seu futur immediat. Les aspiracions universitàries (23%) i les anteriors a les universitàries (37%) es mantenen en relació a la mitjana del conjunt.

RESTA DE CATALUNYA: territoris de l'èxit
(4 escoles i 18%)

Vindria definida per concentrar els **municipis urbans menors de 45.000 habitants** que es dispersen per la resta del conjunt territorial de Catalunya. Les escoles d'aquest pol se situarien en el centre urbà d'aquests municipis intermedis.

En aquest pol territorial, solament existeix un 6% de pèrdua de dades. Presenta una estructura social que ve a ser la fotografia inversa a la que es presentava a l'EGB. Si a primària aquest territori quedava fortament dualitzat entre dos terços de classes baixes i un altre de classes mitjanes, al BUP apareix definit per estar molt representades les classes benestants i mitjanes fins arribar al 78%. És el territori que més acusa el canvi de clienteles socials respecte al que presentava l'EGB, i s'indueix un fort procés de selecció que deriva a les classes baixes a altres itineraris educatius.

** Per això, no és estrany que predominin les tipologies d'èxit. Els "aplicats-moderats" suposen quasi la meitat del total i els "virtuosos" el 28%. El fracàs "en conflicte" apareix, en canvi, sobrerepresentat. En contra del que passava a l'EGB, el tipus "limitat sense expectatives" està poc representat (10%).

** Les tipologies d'èxit (74%) sobrepassen les de fracàs (20%).

** Quant a la composició de l'alumnat, es repeteixen les constants de les mitjanes del total: dos de cada cinc alumnes són "resignats", un de cada cinc són "estudiosos" i la resta es reparteixen entre desconeguts i "les altres noies".

** La formulació d'expectatives es manté amb relació a la mitjana del conjunt: un de cada tres té aspiracions universitàries, un de cada tres pre-universitàries i el terç restant es reparteixen entre l'anticipació insegura i/o negativa i la via ocupacional a oficis de nivell FP2.

RESUM: èxit i fracàs i territoris al BUP

Aquest cicle té característiques pròpies interessants si el comparem amb l'EGB. Els territoris es configuren pràcticament de la mateixa manera, i únicament desapareixen els que abans eren **centres urbans**. Aquests estan dispersos entre la **corona interior** i un nou pol territorial: la **regió metropolitana**. La territorialitat del BUP apareix, doncs, com una agregació de la territorialitat de l'EGB però de característiques més metropolitanes.

En termes de l'èxit i del fracàs, es confirmen certes tendències que els mateixos territoris mantenien a l'EGB, i també evidencien la inversió de determinades tendències:

** els percentatges de fracàs són molt més reduïts que a l'EGB. Tots els territoris baixen les taxes, excepte en el cas de la **corona interior** (al BUP arriba al 38%).

** en aquest territori es constata un canvi rellevant respecte a l'EGB: passa a concentrar la meitat del fracàs "limitat sense expectatives" i "en conflicte" de tot el conjunt de la mostra. El fet que la meitat de l'alumnat sigui del tipus "resignat" ens reflecteix una situació del fracàs escolar preocupant.

** el revers d'aquesta problemàtica el trobem als **barris metropolitans**: la tipologia que puja considerablement respecte a l'EGB és l'èxit "amb moderació" (quasi la meitat dels alumnes), i s'inverteix la tendència predominant de fracàs que presentava a primària.

** el canvi de clienteles socials respecte a les d'EGB és generalitzable en cadascun dels territoris, però es fa més palès al pol **resta de Catalunya**. Aquest fet explicaria el major percentatge d'èxit que es dóna al BUP, però no donaria resposta a l'increment dels tipus més distants d'alumnat ("resignats" i "poc escolars"). Sembla que és un efecte inherent a la secundària: es conviu amb una actitud distant que fa relativitzar l'èxit assolit.

GRÀFIC 5.2

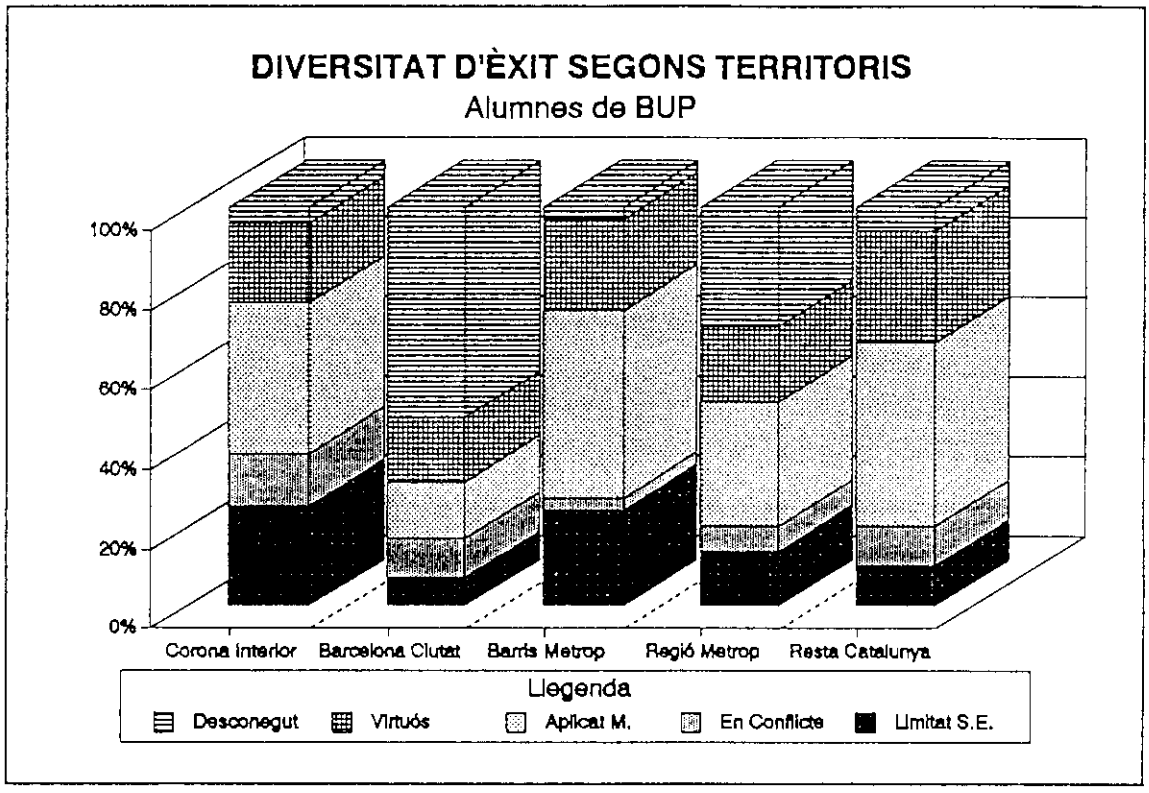

5.5. ÈXIT ESCOLAR I TERRITORIS A FP

A FP, les tipologies que en resulten són tres. Adquireixen configuracions similars als territoris de l'EGB i el BUP, però amb una combinació diferent d'elements definitoris. Un ja apareixia a l'EGB: els **centres urbans**. En el cas de l'FP, aquest perfil territorial incorpora també una dimensió metropolitana similar al pol "regió metropolitana" del BUP. La segona tipologia és una síntesi que incorpora pols territorials anteriors: ens referim a un territori que a l'FP adquireix una dimensió concreta com a "**barris populars metropolitans**". El tercer pol territorial està compost per les "**zones rurals**". En aquesta ocasió, no hi ha una delimitació geogràfica com amb la caracterització anterior de la "corona interior".

A l'hora d'analitzar l'èxit i el fracàs a l'FP farem una distinció entre el primer grau (FP1) i el segon grau (FP2). Aquesta diferenciació també afecta els pols territorials: a l'FP2 hi ha les tres tipologies però a l'FP1 només n'hi ha dues (els *centres urbans* i els *barris populars metropolitans*). En presentar cada territori, presentarem alhora l'èxit i el fracàs de cada nivell de l'FP.

ELS CENTRES URBANS. Uns territoris internament diferenciats
(10 escoles i 56% de l'alumnat)

Aquest perfil recull les zones del centre urbà de les ciutats més grans de Catalunya, tinguin o no la condició de metropolitana. Inclou dos dimensions específiques quant a tipus de barri: d'una banda, els **barris interclassistes** i, de l'altra, els **barris de classes mitjanes**. En funció de l'heterogènia o homogènia composició social, els *centres urbans* presenten rellevàncies específiques que comentarem. No obstant això, els alumnes d'aquests pols territorials tendeixen a provenir d'**altres localitats** diferents on s'ubiquen els centres.

La composició social d'aquest pol territorial es polaritza en dos subàrees territorials. En la primera subàrea **(interclassista)** les classes obreres s'apropen a la mitjana del conjunt (58%), les classes mitjanes estan poc representades (18%) i les classes benestants molt representades (19%). A la segona subàrea **(classes mitjanes)**, en canvi, les famílies treballadores són les poc representades en favor de les classes benestants (14%) i, especialment, de la classe mitjana (60%).

Operem amb aquesta dualitat interna que no altera la consistència de la tipologia *centres urbans*, malgrat presenti especificitats pel tipus d'èxit i de fracàs que s'hi dóna. Detallem les diferències internes que presenta aquest pol territorial:

** Al conjunt d'aquest territori predomina el fracàs "aplicat amb moderació": una mica més de la meitat dels alumnes ho exemplifiquen. Les dues subàrees mantenen

un mateix nivell d'èxit "virtuós" (el 8%). La diferència interna en aquest territori sorgeix amb les tipologies de fracàs:

*** A les subàrees interclassistes amb fort component obrer predomina el fracàs "limitat sense expectatives": un de cada quatre alumnes ho manifesten.

*** A les subàrees de classes mitjanes el fracàs més representat és el "conflictiu": un de cada tres alumnes.

** Les formes d'èxit arriben al **61%** i doblen el **31%** de percentatges de fracàs.

A l'FP2, els comportaments d'èxit i de fracàs en aquests territoris es significaria pel predomini rellevant de l'èxit que apareix, però, polaritzat entre "l'excel.lència" o l'"aplicació òptima" (31%) i "la moderació" (24%). Els "limitats" es redueixen al 6%. Aquestes dades es fan relatives si tenim en compte que només coneixem l'èxit i el fracàs de dos de cada tres alumnes d'FP2 en aquests territoris. La resta ens resulta desconeguda.

BARRIS POPULARS DE BARCELONA CIUTAT: diversitat d'èxits moderats (6 centres i 33%)

És el territori delimitat pels **barris populars de Barcelona,** amb l'exclusió de la resta de barris d'altres ciutats metropolitanes. La procedència majoritària de l'alumnat prové del **mateix barri** on s'ubica el centre.

L'estructura social i familiar d'aquests territoris es caracteritza per la molta representació de classes treballadores (43%) i la quasi absència de classes benestants (3%). Les configuracions d'èxit i fracàs en aquests barris es caracteritza per:

** A FP1, per la molta representació de l'èxit "aplicat amb moderació" (69%). Dintre d'aquest tipus, però, la meitat està constituït per la variant "semiconflictiva". La resta de tipus de fracàs i èxit mantenen la tònica regular de la mitjana, excepte el cas "limitat sense expectatives" que es redueix a la meitat.

** En resum, les diverses fraccions de l'èxit sumen el **75%**, mentre que les fraccions del fracàs suposen el **17%**. La resta apareix com a desconeguda.

** Solament coneixem l'èxit i el fracàs de la meitat dels alumnes d'FP2 en aquest territori. L'altra meitat manifesta una sobrerepresentació del fracàs "limitat sense expectatives" (43%) i manté la mitjana d'èxit "virtuós" (10%).

ZONES RURALS: un major èxit
(2 centres i 11%)

Pol únic que distingeix un **hàbitat rural**, ja sigui concentrat o dispers en el territori de l'interior de Catalunya. Les especialitzacions productives no fan rellevant definir i construir aquesta tipologia, només si es tracta de comarques **agro-industrials estancades**. Aquestes es correspondrien, bàsicament, amb les terres de ponent.

Els alumnes enquestats d'FP en aquests territoris cursaven tots el segon grau (FP2). Les seves diferències d'èxit i fracàs vénen donades per un predomini de la "moderació" (40%) i una major sobrerepresentació de l'èxit "virtuós" (18%) i del fracàs "limitat" (22%).

RESUM: èxit i fracàs i territoris a l'FP

La territorialitat de l'FP apareix com la més singular, i es dualitza més que a l'EGB o al BUP pel seu caràcter marcadament urbà o més aviat rural. Hem treballat a partir de dos pols urbans (**centres urbans** i **barris populars de Barcelona**) i un pol semiurbà però de fort component agro-rural (**zones rurals**). Segurament, la diversitat territorial de l'FP no pot reduir-se a tres únics escenaris, però aquestes agrupacions significatives cal entendre-les, més que res, com les diferenciacions territorials més antagòniques que presenten les escoles de la mostra entre elles.

Quant a la distribució de l'èxit i del fracàs, cal advertir un fet remarcable: el 55% dels alumnes enquestats són de la zona dels **centres urbans**, però la immensa majoria no resideix en el mateix barri on s'ubica l'escola. Un dels elements significatius d'aquest territori és, justament, la procedència d'alumnes d'altres localitats. Per això, a l'interior d'aquest pol territorial es distingeixen dues subàrees amb clienteles diferenciades: una que coincideix amb l'entorn típic dels centres urbans i una altra de fort component obrer que es trasllada als centres urbans per cursar l'FP (ja sigui FP1 o FP2).

** Aquesta distinció és rellevant, ja que el tipus de fracàs o d'èxit que es dóna en el mateix territori dependrà molt d'aquest fet:

-- els provinents de subàrees obreres presenten un èxit "amb moderació" (54%) i concentren el fracàs "limitat sense expectatives" (el 80% del total de casos d'FP1 d'aquest tipus de fracàs es localitzen en aquesta subàrea).

-- per contra, els alumnes provinents de barris de classes mitjanes presenten el mateix tipus d'èxit i amb la mateixa proporció (51%) però expressen un tipus de fracàs diferent: el fracàs "en conflicte" (30%). La major conflictivitat, doncs, en aquest territori no es correspon amb la clientela obrera sinó amb la clientela de classes mitjanes. Un de cada tres alumnes d'aquestes subàrees fracassa "en conflicte" a FP1.

** En l'altre territori urbà, els **barris populars**, trobem l'altra concentració de fracàs "en conflicte", però adquireix una dimensió no tant de fracàs sinó d'èxit "moderat" amb característiques semiconflictives. Aquests mig exitosos representen el 36% dels casos, mentre que el fracàs estrictament "en conflicte" assoleix només el 8%. Per tant, la suposada major conflictivitat de les clienteles obreres a l'FP seria matisada per aquestes dades.

** En línies generals, el resultat que predomina a l'FP1 i a l'FP2 seria una diversitat de situacions d'èxit o semièxit "moderat" que destaquen, sobretot, en els territoris

menys afavorits (subàrees obreres de **centres urbans, barris populars i zones rurals**). En el territori més afavorit (centres urbans amb clienteles mitjanes), tot i que predomina el mateix semièxit, el subtipus "en conflicte" despunta com a un fet diferencial.

GRÀFIC 5.3

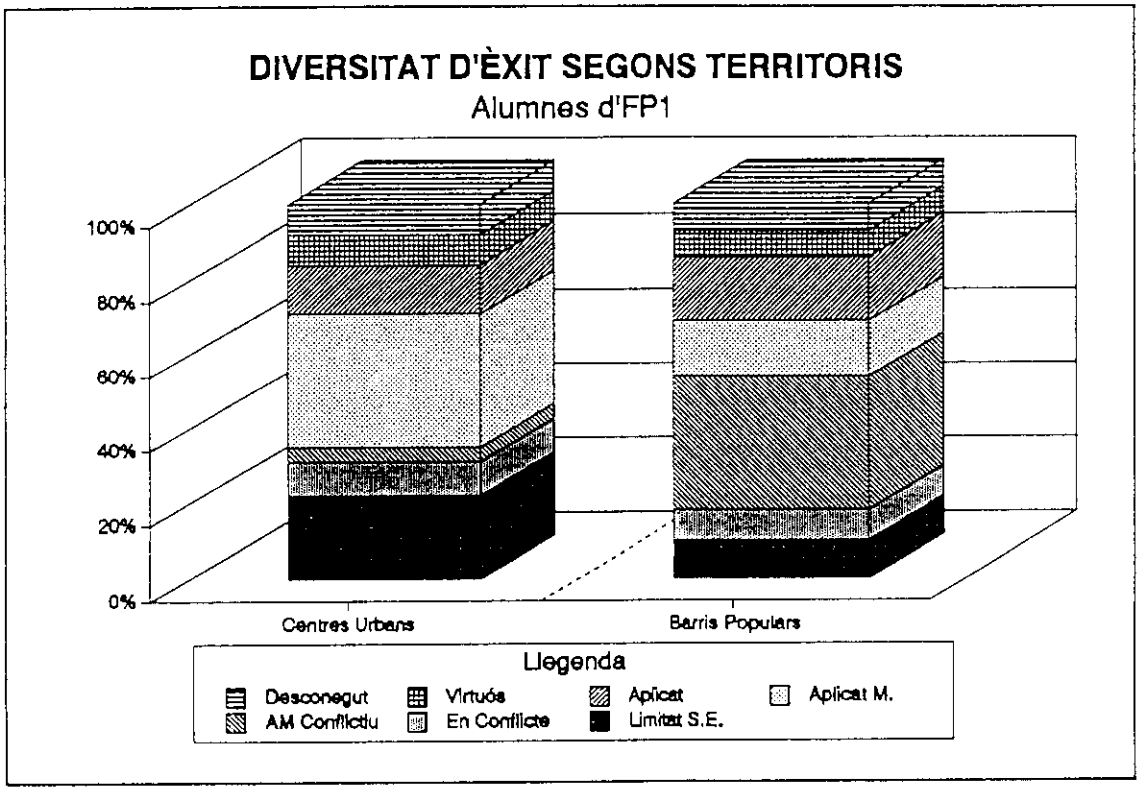

** Una vegada s'han fet aquests comentaris, no sembla que el territori a FP sigui una variable suficientment discriminant o diferenciadora. S'observa un comportament més o menys homogeni que no es compleix tan sols en les excepcions que hem destacat. Segurament, les dades ens estan oferint un escenari molt més interterritorial que no pas a l'EGB o al BUP: les taxes d'èxit i de fracàs a l'FP varien més a causa d'altres variables, més enllà de la territorial.

GRÀFIC 5.4

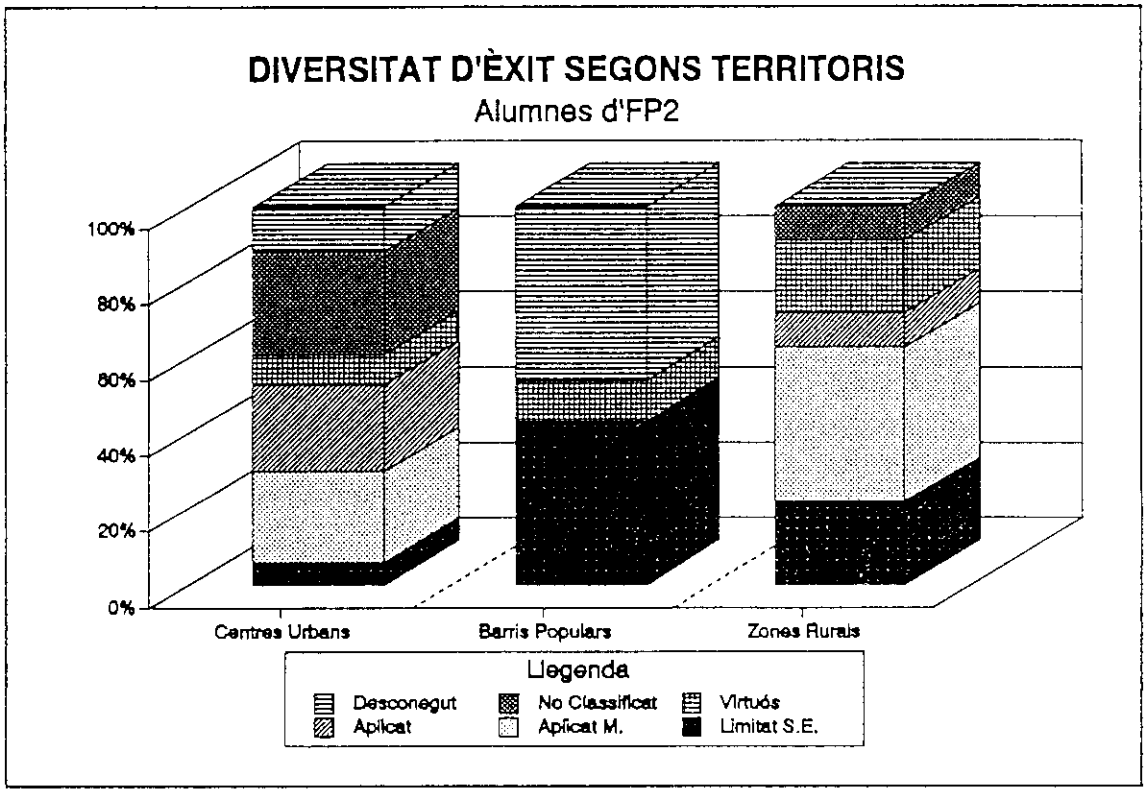
DIVERSITAT D'ÈXIT SEGONS TERRITORIS
Alumnes d'FP2
100%
80%
60%
40%
20%
0%
Centres Urbans
Barris Populars
Zones Rurals
Llegenda
Desconegut
Aplicat
No Classificat
Aplicat M.
Virtuós
Limitat S.E.

6. LES GENERACIONS ESTUDIADES

En aquest capítol presentem els resultats de l'anàlisi generacional de cada cicle educatiu. La recerca no s'ha dirigit únicament a enquestar de manera aleatòria grups-classe de cada curs terminal d'EGB, BUP, FP1 i FP2, sinó que s'ha contextualitzat els alumnes enquestats segons la generació escolar a què pertanyen. D'aquesta manera, hem reconstruït la sèrie de continuïtats i discontinuïtats que han afectat les generacions al llarg de tota l'EGB, el BUP o l'FP. Per fer operatiu aquest enfocament retrospectiu, hem fet servir un instrument de recollida de dades anomenat "Fitxa Generacional" (FG).

Aquest instrument ha estat complimentat a partir de l'exercici retrospectiu fet a cada escola enquestada, demanant els llistats nominals de les promocions originals i comprovant les causes de baixa i d'alta que han afectat la composició genuïna de cada cohort al llarg de tota l'etapa. Aquest exercici s'ha servit de fonts documentals i de preguntes a tutors que coneixen la generació.

L'esforç ha resultat útil per poder reconstruir les generacions estudiades, però també ha posat de manifest *l'escassa formalització de la informació*, ja que no hem trobat en cap de les 71 escoles enquestades un seguiment periòdic de les promocions que hi passen i acaben els cicles.

Finalment, a l'apartat 4, es presenten les dades estadístiques sobre tota la generació a partir de les estadístiques publicades pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, que malgrat la seva limitació, aporten algunes dades generals sobre les pèrdues escolars en el moment del pas de cicle d'EGB als ensenyament secundaris.

I. L'explotació de les dades ens permet elaborar una imatge longitudinal i retrospectiva, un mena de *balanç generacional* que recull el grau de mobilitat interna i externa que han protagonitzat les generacions de cada escola estudiada. D'aquesta manera, hem comptabilitzat:

** **canvis de centre** (canvi de centre per baix rendiment, canvi de centre per mobilitat familiar i altres causes de baixa);
** **fluctuacions** (baixes de la generació per repetició, incorporació de nous alumnes i altes de repetidors d'altres generacions);
** **ruptures** (abandons escolars) i
** **continuïtats** (genuïns).

El total d'alumnes resseguits en la reconstrucció de les tres generacions ha estat de 5.517 individus. Els hem comptabilitzat per analitzar el comportament generacional que es dóna en cada cicle educatiu. Aquest exercici no estava, doncs, dissenyat per resseguir els itineraris de sortida una vegada acabada l'EGB, el BUP, l'FP1 o FP2, sinó per conèixer quines variacions poblacionals s'hi donen dintre de cada etapa.

D'aquí que un dels indicadors més reveladors amb el qual hem treballat sigui el que ens informa de la *genuïnitat de la generació present a l'escola.* És a dir, el conjunt d'alumnes

que, sense canviar d'escola i sense perdre la seqüència regular dels cursos, arriba al curs terminal de l'etapa.

Aquest indicador ens informa, especialment, de les condicions d'estabilitat o inestabilitat no solament al sistema educatiu sinó a l'interior de les escoles. L'índex de genuïnitat s'altera considerablement, tal i com veurem, en funció del sexe, en funció del tipus d'escoles i en funció de l'especificitat dels nivells educatius. Així, per exemple, la major genuïnitat es dóna a l'etapa obligatòria de l'EGB **(64 %)** i la menor es manifesta a l'FP2 **(27 %)**. Al BUP s'arriba a un índex comparable a l'EGB (el **62 %**) i a l'FP1 baixa fins al **57 %**. Més endavant entrarem en l'anàlisi detallada de la desigual significació que adquireix aquest índex.

QUADRE 6.1

ÍNDEX DE GENUÏNITAT DE LES GENERACIONS ESTUDIADES

nivell educatiu	alumnes originals (absoluts)	(%)	alumnes genuïns (absoluts)	(%)
EGB	1.075	100	688	64
BUP	2.156	100	1.336	62
FP I	1.855	100	1.065	57
FP II	430	100	117	27

II. Els canvis en una generació s'han identificat amb els fluxos següents.
Les baixes s'han classificat així:

-- baixes per canvi de centre per mobilitat familiar (mobilitat familiar)

-- baixes per canvi de centre per altres motius (altres)

-- baixes per canvi de centre per baix rendiment, és a dir, repetir curs en un altre centre (baix rendiment)

-- baixes per repetir en el mateix centre (repetidors)

-- baixa per abandó dels estudis (abandons)

Les altes s'han classificat així:

-- altes d'alumnes que vénen d'altres centres, tant si repeteixen curs com si no repeteixen (nous alumnes)
-- altes d'alumnes per altres causes (altres altes)
-- altes per repetició de curs en el mateix centre. S'incorporen a la generació (repetidors)

III. Una lectura longitudinal de les dades generacionals ens aportarà elements enriquidors de cara a contextualitzar i significar el grau de diversitat escolar i acadèmica amb què hem treballat. A tall d'exemple, resulta revelador constatar el caràcter desigual de les fluctuacions generacionals a cada etapa educativa. Especialment pels *fluxos de pèrdues o abandons prematurs* al BUP i a l'FP. En cada centre estan catalogats com abandons. Però a nivell de tota la generació, es pot conèixer amb més precisió restant les altes i les baixes. Quan la diferència és negativa indica el nombre d'alumnes que abandonen una escola i no s'incorporen a una altra, és a dir, abandonen els estudis, suposant que el conjunt de les escoles de Catalunya tenen una relació equilibrada amb la resta de l'Estat espanyol.

Mentre que a l'EGB hi ha una compensació perfecta entre altes i baixes, *al BUP hi ha un 12% del total generacional que es perd al llarg dels tres cursos* i, en el conjunt de *l'FP, un de cada quatre alumnes originals abandona els estudis (el 27%).* Tal i com comprovarem, l'anàlisi generacional ha resultat fructífera per comptabilitzar els abandons a cada nivell educatiu, que és una manifestació del fracàs insuficientment quantificada fins ara.

Passem a analitzar el balanç generacional de cada cicle, tot indicant una sèrie d'observacions oportunes per facilitar la lectura de les dades. El lector les ha de tenir ben presents donat que l'exercici que farem és una mica complex:

** Per una part, la suma d'alumnes genuïns i d'altes ens proporciona *la quantificació terminal de la generació* (els que arriben a l'últim curs), que no necessàriament quadraran al 100%.

** La raó és perquè justament el diferencial resultant, com hem indicat, ens informa del *volum de pèrdues o abandons prematurs del cicle.*

** Per altra banda, la suma de genuïns i de baixes sempre donarà el 100%, ja que representa *el conjunt original de la generació.*

** Els percentatges de causes d'alta i de baixa s'han calculat de forma fraccionada sobre el total d'alumnes originals.

6.1. BALANÇ GENERACIONAL A L'EGB

Una compensació perfecta

Al llarg de l'EGB es produeixen tantes altes com baixes, i provoca una compensació perfecta que evita la descapitalització d'aquest nivell obligatori de l'ensenyament. Tal i com recull la Taula 6.1, el balanç generacional es salda amb la genuïnitat de dos de cada tres alumnes i amb la baixa d'un alumne (36% de baixes), compensada, però, per l'alta d'un altre (36% d'altes).

TAULA 6.1

BALANÇ GENERACIONAL A L'EGB

<table>
<tr><td>ALTES
36%</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUÏNS
64%</td></tr>
<tr><td>BAIXES
36%</td></tr>
<tr><td colspan="2">ALUMNES ORIGINALS
100%</td></tr>
</table>

Dintre de les *causes de baixa (36%)* predominen les que tenen lloc per causes de mobilitat i **canvi de residència familiar (15%)**, factor que està en correspondència amb l'elevat percentatge d'altes de nous alumnes (23%), que no es pot assolir a la resta de cicles educatius i que ens dóna una imatge concreta de l'elevat grau de rotació escolar a l'EGB.

Les **repeticions** representen un **10%** del total d'alumnes originals, distribuint-se de forma desigual en funció del tipus d'escola, tal i com veurem més endavant. L'**abandó** al llarg de tota la trajectòria de l'EGB es redueix a l'**1%**, percentatge al qual s'haurien de sumar part del **8%** dels alumnes que són declarats com a "altres motius de baixa". Sota aquesta etiqueta, segurament s'amaga algun abandó.

Les causes d'alta (36%) es desagreguen entre la incorporació de **nous alumnes (23%)**, **altres motius d'alta (3%)** i un **10% de repetidors d'altres generacions** que s'incorporen a la que hem estudiat. Aquest percentatge és equivalent a les repeticions pròpies de la generació estudiada.

GRÀFIC 6.2

TRAJECTÒRIA GENERACIONAL D'EGB (1985-1993)

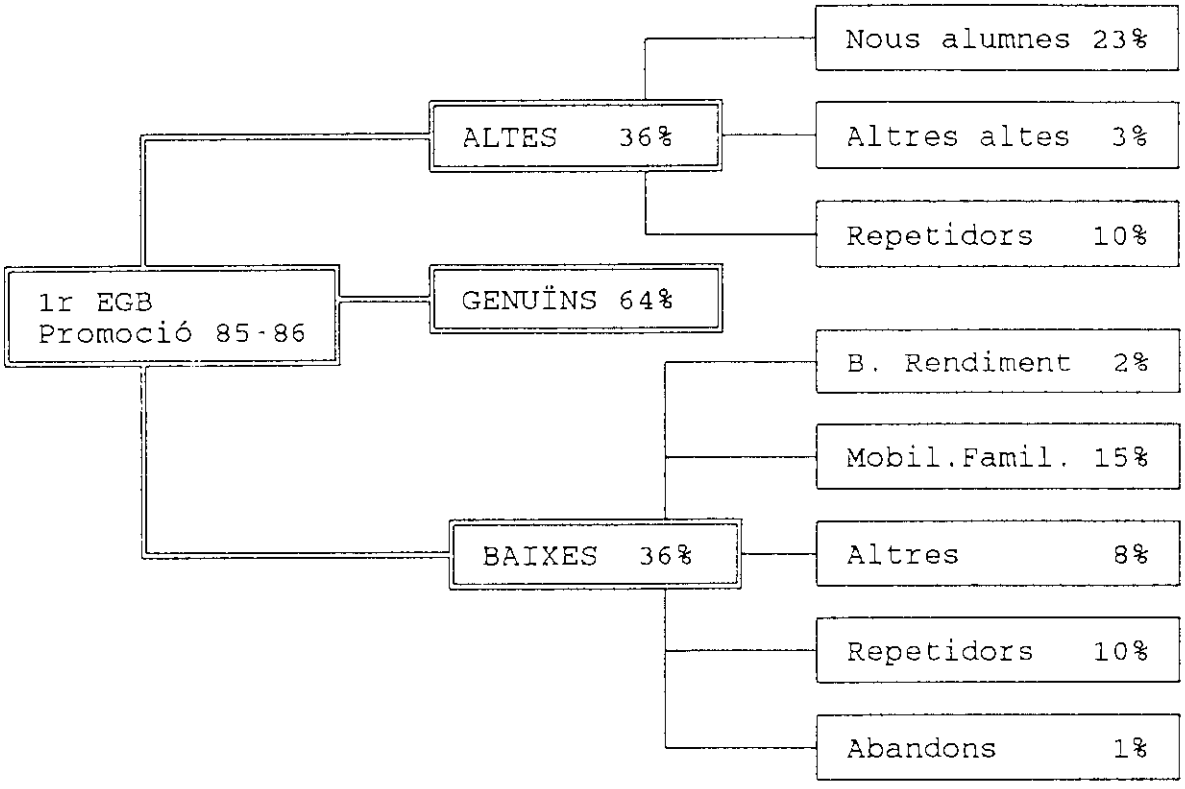

Les noies són les més genuïnes perquè repeteixen menys

De l'anàlisi de les dades es desprèn una major genuïnitat de les noies a tots els cicles educatius, que acaben amb regularitat i sense repeticions en major proporció que els nois. A l'EGB, les noies assoleixen un índex de genuïnitat del **68%**, mentre que els nois arriben a una mica menys que la mitjana, al **62%**.

La major genuïnitat femenina té com a causa una menor taxa de repeticions, ja que entre els nois, *un de cada set alumnes originals cau en repeticions* de curs al llarg de l'EGB (14%).

Només *una de cada vint-i-dues noies* (4,6%) perden la marxa regular de la promoció per repetir.

Comportament generacional i tipus d'escola

Hem creuat les dades generacionals amb les tipologies d'escoles que hem presentat al capítol 4. En aquest subapartat mostrarem com el comportament generacional és variable en funció del centre escolar.

El major percentatge de genuïnitat apareix en les anomenades "**bones escoles**" **(77%)** i en les "**escoles no massa correctes**" **(78%)**. Els índexs més baixos són entre les "**escoles excel.lents**" **(49%)** i les "**escoles deficients**" **(55%)**.

GRÀFIC 6.1

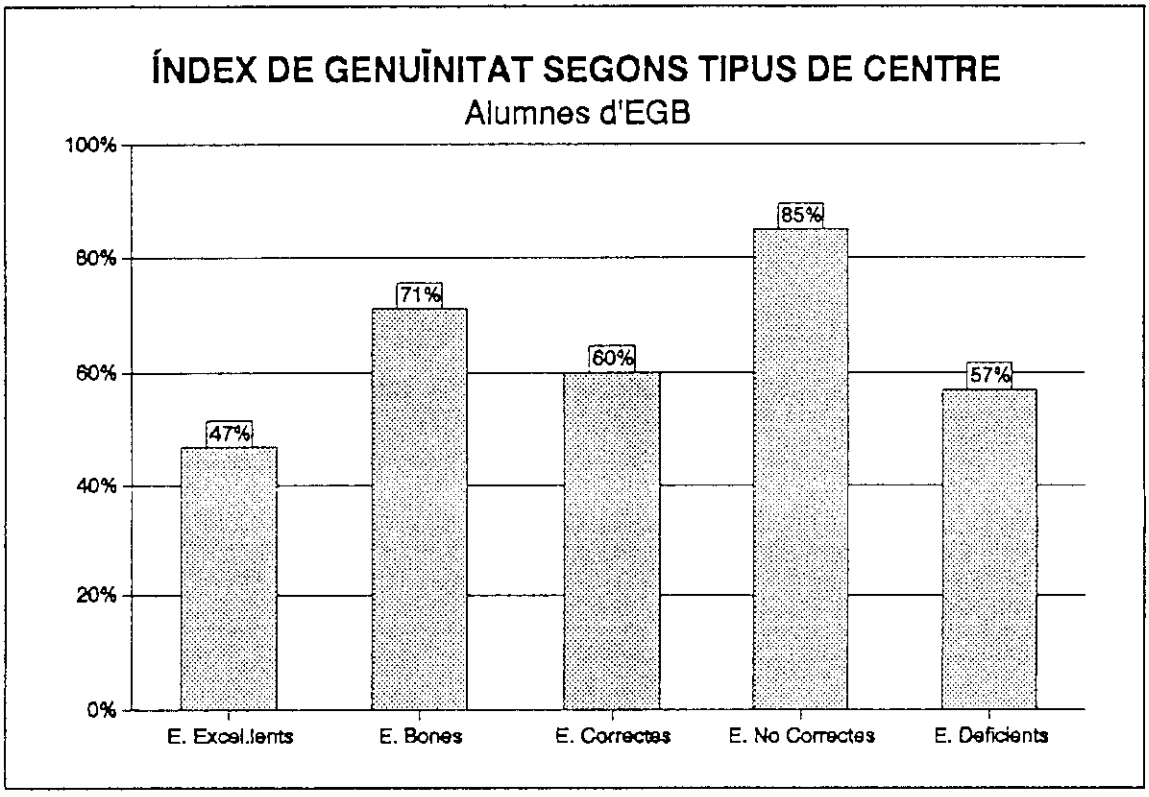

Pel que fa a la titularitat del centre, les escoles privades assoleixen un major percentatge de genuïnitat. Quant a la diferència de gènere, les dones també resulten més genuïnes excepte en dos tipus d'escola: la "no correcta" i les "deficients". En la taula següent presentem el conjunt d'aquestes dades. Hem remarcat en negreta aquelles caselles on no existeix una de les dues titularitats.

QUADRE 6.2

ÍNDEX DE GENUÏNITAT PER TIPUS D'ESCOLA I SEXE (EGB)

Tipus d'escola	TOTAL		HOMES		DONES	
	Pública	Privada	Pública	Privada	Pública	Privada
ESCOLA EXCEL.LENT	49.	--	47.	--	49.	--
BONES ESCOLES	79.	64.	75.	50.	92.	100.
ESCOLES CORRECTES	66.	--	60.	--	75.	--
ESCOLES NO CORRECTES	70.	82.	71.	100.	67.	78.
ESCOLES DEFICIENTS	49.	61.	52.	61.	48.	61.
total	63.	66.	61.	65.	68.	69.

Per acabar de perfilar l'origen del nivell de genuïnitat, cal fer referència als tipus i motius de baixa que han fet rebaixar o augmentar aquesta nivell. La **baixa per repetició** té lloc, sobretot, a les anomenades "escoles excel.lents" (26%) i a les "escoles deficients" (14%).

Les baixes per canvi de centre es reparteixen entre dos motius: **canvi per baix rendiment** i **per mobilitat familiar**. En el primer cas, predomina en les "bones escoles" (4%), i en el segon cas es torna a repetir la parella "excel.lents-deficients" (25 i 15%). **L'abandó**, com a motiu explicitat de baixa generacional i escolar, només apareix, com era d'esperar, als "centres deficients" (2%).

6.2. BALANÇ GENERACIONAL A BUP

Fora de l'etapa obligatòria, als ensenyaments secundaris ja no hi apareix la compensació generacional. Al BUP, per exemple, es produeixen moltes més baixes que no pas altes, amb una descompensació del 12%. Aquest percentatge el podem considerar com el *flux de pèrdua generacional o d'abandó prematur*. Encara que l'abandó es doni com una de les causes de baixes, sempre apareix infradimensionat com a motiu explicitat. Per això el flux de pèrdua constitueix una dada més fiable perquè posa de manifest el balanç negatiu entre altes i baixes.

Amb un *índex de genuïnitat del 62%*, el conjunt d'altes que origina el BUP només és del 26%, contra el 38% de baixes. Dintre de les *causes de baixa* adquireixen una major importància les directament relacionades amb el fracàs escolar: **repeticions (15%), abandons (7%) i canvi de centre per baix rendiment (2%)**. Cal tenir en compte que una bona part dels individus registrats a l'ítem "altres causes" (11%) serien abandons.

TAULA 6.3

BALANÇ GENERACIONAL AL BUP

<table>
<tr><td>ALTES
26%</td><td>ABANDONS
12%</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUÏNS
62%</td></tr>
<tr><td colspan="2">BAIXES
38%</td></tr>
<tr><td colspan="3">ALUMNES ORIGINALS
100%</td></tr>
</table>

Les *causes d'alta (36%)* es desagreguen entre una baixa incorporació de **nous alumnes (6%)**, **altres motius d'alta (10%)** i un **10% de repeticions**, percentatge inferior a les baixes per repetició que pateix la generació.

TAULA 6.4

TRAJECTÒRIA GENERACIONAL DE BUP (1990-1993)

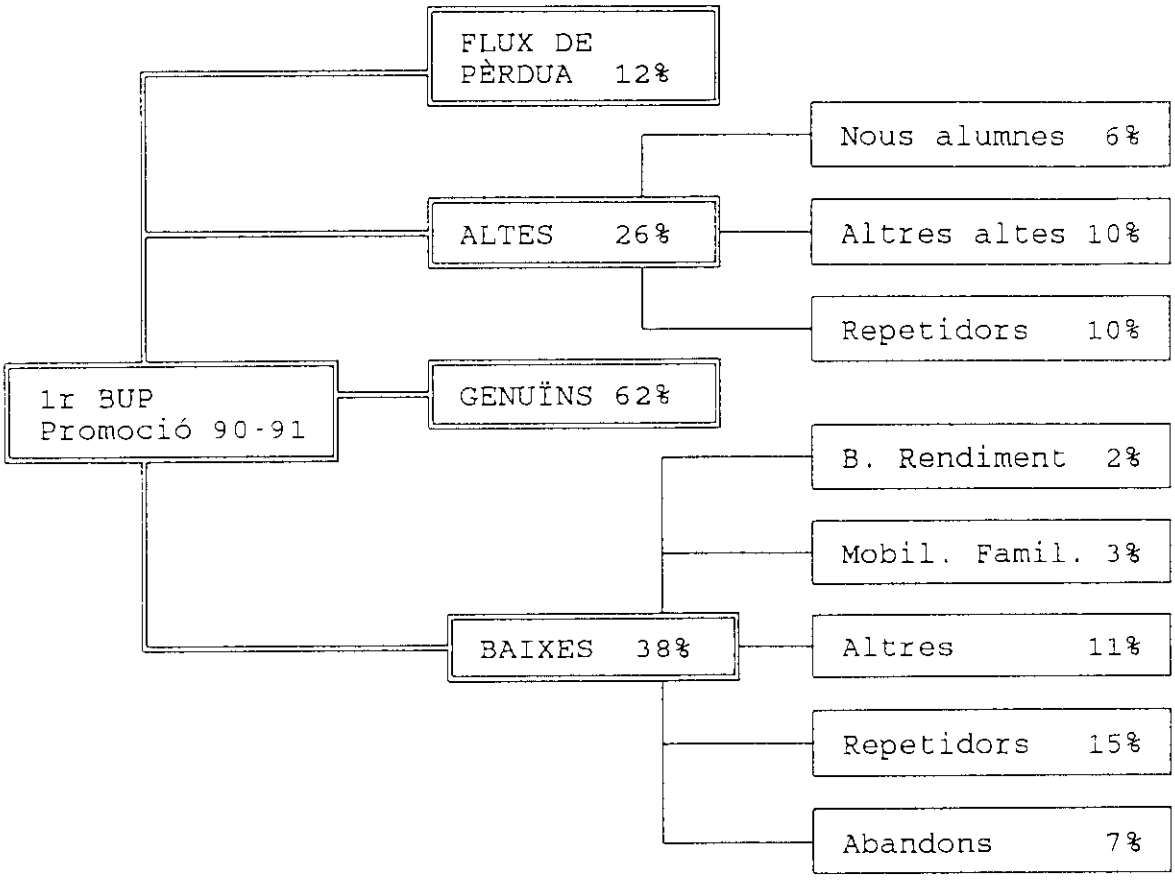

Un comportament generacional sense distinció de sexes

Els fluxos generacionals a BUP es produeixen en la mateixa proporció tant pels nois com per les noies. El 40% i el 38%, respectivament, causen baixen de la per motius equiparables: el 12% per repetir, entre el 14 i el 12% per altres causes de baixa i entre el 8 i el 7% per abandó.

El que sí s'observa, però, és certa distinció en funció del tipus de centre. Les noies apareixen com a més genuïnes per sobre dels nois però solament quan es tracta d'escoles de qualitat ("instituts excel.lents" i "privades de qualitat"), sobretot si són privades. També els superen quan

es tracta d'escoles de baixa o qualitat intermèdia (resta de perfils de centres) de titularitat pública. En canvi, a les privades de la franja de baixa qualitat, es veuen superades pels nois.

QUADRE 6.3

ÍNDEX DE GENUÏNITAT PER TIPUS D'ESCOLA I SEXE (BUP)

Tipus d'escola	TOTAL		HOMES		DONES	
	Pública	Privada	Pública	Privada	Pública	Privada
INSTITUTS EXCEL.LENTS	68.	76.	68.	72.	68.	83.
PRIVADES DE QUALITAT	--	60.	--	57.	--	60.
GRANS CENTRES	51.	68.	46.	79.	56.	56.
CENTRES CORRECTES	67.	62.	62.	67.	75.	57.
CENTRES DEFICIENTS	52.	--	43.	--	61.	--

Més baixes als centres públics

On menor índex de genuïnitat i majors baixes generacionals s'hi donen és als instituts públics, a causa d'una major proporció de la **repetició** en aquests centres: una mitjana del 18% de l'alumnat s'ha quedat repetint en un altre, o uns altres, cursos, mentre que a les privades només ha estat el 6%. També comparteixen una mateixa taxa d'**abandó** (entre el 6-7%).

GRÀFIC 6.2

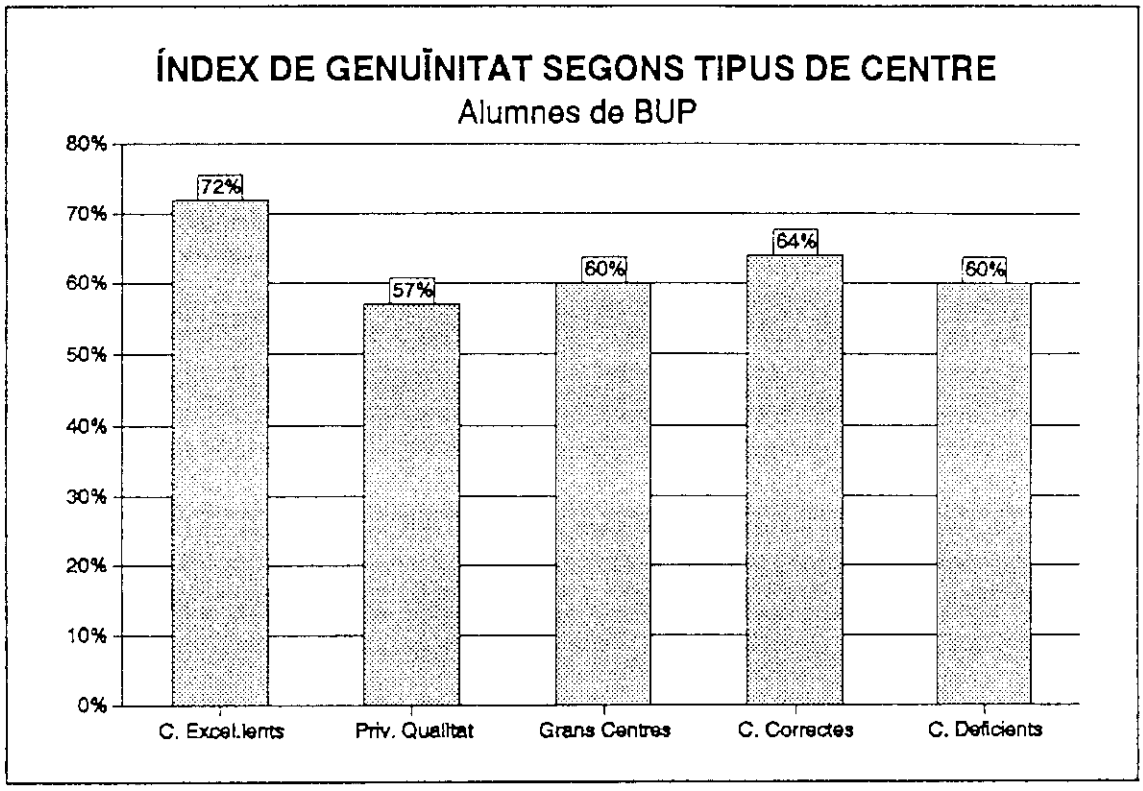

La menor canvi generacional és entre les noies dels "instituts excel.lents" (83%) i entre els nois dels "grans centres" de titularitat privada (79%). En canvi, la major recomposició generacional és entre els nois que estudien als "grans centres" de titularitat pública i als "centres deficients", també públics (46% i 43%).

Un de cada vuit alumnes abandona

Tal i com hem indicat, al BUP les altes no acaben de cobrir les baixes d'alumnat, i es perd el 12% dels que van començar 1r de BUP, però que van abandonar el cicle sense acabar-lo. Els centres que més poden contribuir a alimentar els abandons, són aquells que més es descapitalitzen:

** les "privades de qualitat" (perden un 23% dels alumnes originals),

** els "centres correctes" (un 19%) i

** els "centres deficients" (un 18%)

6.3. BALANÇ GENERACIONAL A FP

Hem separat el balanç generacional de l'FP1 i l'FP2 per fer palès el comportament generacional desigual en tots dos subnivells de la formació professional.

A l'FP1 els abandons representen el 29% del conjunt generacional, que es caracteritza per la baixa capacitat d'atraure altes (14%) en contrast amb la magnitud de les baixes (43%) que genera. L'*índex de genuïnitat* de la generació *és del 57%*, tot i que la promoció es va agrupar i va començar a existir com a tal durant el curs 1991-92. A l'FP1 resulta del tot alarmant que en només dos cursos s'assoleixin aquestes xifres elevades.

Per contra, a l'FP2 el que veritablement crida l'atenció és el baixíssim *índex de genuïnitat (27%)* que ve donat per una elevada taxa de baixes, la més alta de tot el sistema escolar (73%), a causa de les múltiples repeticions i les baixes temporals a causa del servei militar, entre altres motius. Malgrat el prestigi que manté el segon grau, el percentatge d'*abandons (27%)* és comparable al que existeix al primer grau.

QUADRE 6.4

Repetidors, graduats i certificats a 8è d'EGB (1985-86)

Matriculats	*Graduats*	*Certificats*	*Repetidors*
98.842	62.782	27.164	8.896
100%	63,5%	27,5%	9,0%

Font: Departament Ensenyament

Pel que fa a l'abandó escolar, les dades oficials només permeten una aproximació genèrica, però les utilitzem per fer una aproximació als abandons en acabar l'EGB, ja que el nostre estudi no ha registrat aquesta dada perquè l'hem separat de cada un del cicles educatius.

A tall d'exemple, considerem la generació que va acabar 8è al curs 1986/87 a tota Catalunya. De 102.420 matriculats, un 5% (5.062 alumnes) va haver de repetir, i la resta va ser "apte" per perllongar la carrera escolar (97.538). D'aquesta fracció, 96.872 van continuar al BUP (un 53%) o a FP1 (un 47%). Per tant, només apareixen els abandons d'un grup molt reduït d'alumnes (666 alumnes).

La fracció de la mateixa generació més el conjunt de repetidors que es van trobar al 1r de BUP obtenen aquests resultats el 1987/88: un 67% aproven, un 20% aproven amb assignatures suspeses i un 13% repeteix curs.[24] En el pas a 2n de BUP, les xifres oficials per a tota Catalunya ens demostren que un **9,5%** dels alumnes "aptes" que provenien de 1r han abandonat i un **12,5%** repeteixen curs.

[24] Tal i com es pot comprovar al quadre, les sumes entre matriculació de 1r de BUP del curs 1987/88 i les notes no coincideix. Cal dir que la informació relativa a les notes prové de l'Anuari 1988/89, on es detallen les notes del curs passat pels cursos de BUP. La contradicció arriba a una dimensió de 1.869 alumnes, i fa que els càlculs no siguin exactes.

Pel que fa a la fracció de la generació de 8è que va optar per FP1, juntament amb els repetidors que s'han trobat a 1r d'FP1, resulta que en el pas a 2n el **25,6%** ha abandonat i el **10,4%** repeteix.

Aquests xifres són aproximadament de similars a les obtingudes a la nostra mostra i, per tant, permeten una interpretació similar. Els abandons es concentren a l'FP. Es constata, però, que el pas entre el 1r curs i el 2n als ensenyaments mitjans constitueix una pèrdua d'alumnes destacable, tant al BUP com a l'FP.

TAULA 6.8

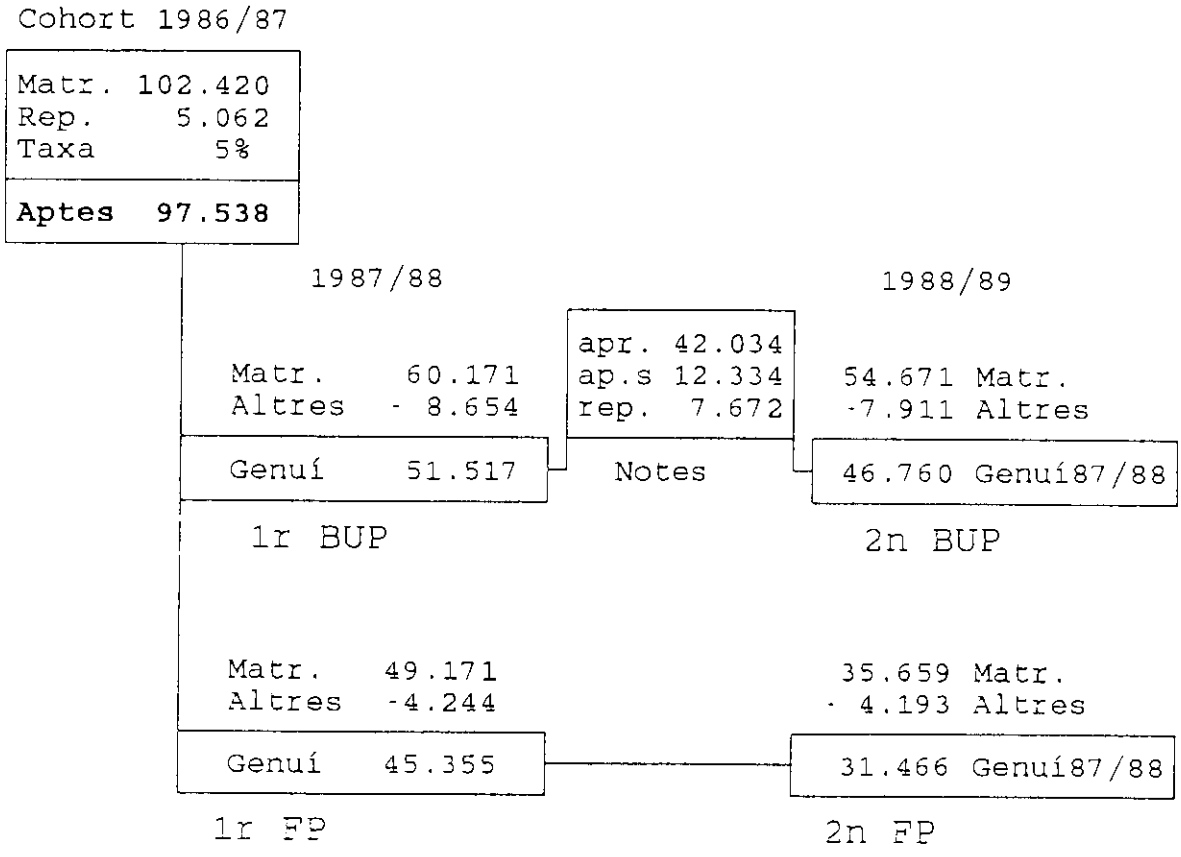

Elaboració pròpia a partir dels Anuaris del Departament d'Ensenyament

Respecte a la matrícula de 8è de 1986/87, les pèrdues enregistrades representen per a l'esmentada generació d'escolars un 35,3%, entre retrassats que repeteixen i abandons. Si excloem els que van repetir 8è, el percentatge és del 32%. Donat el solapament amb repetidors d'altres cohorts, és difícil establir correctament l'índex d'abandó d'una generació per aquest sistema durant tota l'escolarització. Aquesta ha estat la raó que ens ha mogut a fer l'anàlisi longitudinal de la nostra mostra a l'interior de cada cicle, que hem presentant abans.

Pel que fa a les repeticions, la informació estadística recent és més explícita. La repetició de curs per si sola és un exponent de rendiment acadèmic insuficient que retarda l'alumne de la carrera escolar que li correspon a la seva generació o cohort. Les xifres estimatives de la manifestació de la taxa de repetidors ens reflecteix un comportament diferencial en funció dels nivells educatius, de la titularitat del centre i del territori sòcio-geogràfic. Les taules següents mostren la distribució de repeticions en el curs 1988/89:

QUADRE 6.4

	Alumnes EGB	Repetidors	Taxa Repetidors
Pública	427.319	17.747	4,1
Privada	346.216	10.818	3,1
Total	**773.535**	**28.565**	**3,7**

	Alumnes BUP-COU	Repetidors	Taxa Repetidors
Pública	132.024	24.925	18,8
Privada	79.262	6.220	7,8
Total	**211.286**	**31.145**	**14,7**

	Alumnes FP1	Repetidors	Taxa Repetidors
Pública	47.528	7.005	14,7
Privada	38.595	3.311	8,5
Total	**86.123**	**10.316**	**12,0**

	Alumnes FP2	Repetidors	Taxa Repetidors
Pública	31.716	4.333	13,6
Privada	26.498	1.919	7,2
Total	**58.214**	**6.252**	**10,7**

	Total Alumnes Enseny.Mitjans	Repetidors	Taxa Repetidors
Pública	211.268	36.263	17,1
Privada	144.355	11.450	7,9
Total	**355.623**	**47.713**	**13,4**

FONT: Departament d'Ensenyament

Sense tenir en compte l'FP2, la taxa de repetidors als ensenyaments mitjans puja al **17,8%** als centres públics i al **8,1%** als centres privats, pel millor quocient que en resulta de les xifres de l'FP2. Igualment, si excloem aquest segon grau de l'FP, les xifres globals per a

Catalunya incrementarien la taxa de repetidors al BUP, al COU i a l'FP1 al **14%**. Les xifres són similars a les que hem obtingut a la mostra, menys el cas de l'EGB que són superiors a la mostra.

Si desagreguem les dades del COU del conjunt del batxillerat, els percentatges de les EE.MM per Catalunya quasi es mantenen inalterables, baixen un punt als centres públics i es mantenen estables als privats.

Es pot considerar la dada del **13%**, amb marges reduïts d'un punt a dalt o a baix, com a percentatge continuat de la taxa de repetidors als EE.MM durant la sèrie històrica 1985-1991.

La distribució comarcal ve encapçalada per comarques rurals o semiurbanes on, significativament, es repeteix als tres nivells educatius per sobre de la mitjana de Catalunya. Com es pot comprovar a la taula, són els ensenyaments mitjans els que acumulen més taxes de repetidors.

QUADRE 6.5

Taxa total de repetidors segons total matriculats
Distribució comarcal d'EGB, BUP-COU i FP 1 i 2 (1986)

Comarca	EGB	BUP-COU	FP	Total
BAIX LLOBREGAT	3,5	19,7	12,0	5,7
BARCELONÈS	3,6	14,8	6,9	5,5
MARESME	3,2	15,4	6,9	4,5
VALLÈS OCCIDENTAL	3,7	17,3	9,1	5,5
VALLÈS ORIENTAL	3,4	15,9	15,5	5,5
ALT EMPORDÀ	6,2	15,2	18,0	6,9
BAIX EMPORDÀ	5,3	13,2	14,1	6,0
GARROTXA	3,6	12,1	8,8	4,6
GIRONÈS	3,6	14,9	12,6	5,7
SELVA	5,3	15,3	12,5	6,0
ALT CAMP	5,6	10,1	8,2	5,5
ALT PENEDÈS	4,2	13,1	14,2	5,6
BAIX PENEDÈS	7,2	31,0	10,1	8,4
GARRAF	6,4	22,0	20,0	8,3
TARRAGONÈS	7,5	16,0	9,8	7,8
BAIX CAMP	5,8	18,0	15,2	7,5
CONCA DE BARBERÀ	5,9	3,6	6,8	4,8
PRIORAT	10,9	9,6	4,4	8,8
RIBERA D'EBRE	9,8	8,5	11,1	8,2
BAIX EBRE	9,3	11,5	9,1	8,3
MONTSIÀ	7,3	14,3	13,4	7,6
TERRA ALTA	4,2	3,0	3,0	3,4
CERDANYA	8,5	22,5	17,6	9,2
OSONA	3,4	12,0	5,2	4,0

RIPOLLÈS	3,6	11,6	9,4	4,8
ANOIA	2,1	13,9	1,9	3,2
BAGES	2,8	14,5	9,4	4,7
BERGUEDÀ	3,6	15,8	14,9	5,2
SOLSONÈS	4,7	8,4	11,5	5,2
GARRIGUES	2,9	14,3	15,9	4,2
NOGUERA	3,9	11,5	9,1	4,4
SEGARRA	3,9	6,9	11,9	4,3
SEGRIÀ	4,7	13,5	11,5	6,3
URGELL	5,2	6,4	10,2	5,1
ALT URGELL	5,4	14,8	8,1	6,1
PALLARS JUSSÀ	4,1	15,0	13,1	6,3
PALLARS SOBIRÀ	3,3	8,8	--	3,3
VALL D'ARAN	4,8	19,8	9,3	6,6

Font: Departament d'Ensenyament

El conjunt de taules següent ens mostra la desagregació per cicles i cursos del comportament de la taxa de repetidors, i és significatiu la distribució diferencial segons la titularitat de centre.

QUADRE 6.6

Repetidors d'EGB per cicles i titularitat del centre (1988-89)

Cicle	*Pública*	*Privada*	*Total*
Inicial	4,5	2,5	3,6
Mitjà	3,7	2,3	3,1
Superior	4,3	4,0	4,2
Tots	4,1	3,1	3,7

Font: Departament d'Ensenyament

Al BUP, les oportunitats de repetir s'incrementen a mesura que s'avança de curs, tant a la pública com a la privada, tret indicatiu de la dissociació constant entre exigències curriculars i rendiments acadèmics.

QUADRE 6.7

Repetidors de BUP per cursos i titularitat del centre

Curs	*Pública*	*Privada*	*Total*
Primer	15,5	7,5	12,6
Segon	18,5	7,9	14,5
Tercer	20,2	9,0	16,0
Tots	17,8	8,1	14,2

Font: Departament d'Ensenyament

A 2n d'FP1 la taxa de repetidors s'incrementa a causa de la disminució de l'alumnat respecte al primer curs (segurament per abandó) i per la persistència d'un nivell de repeticions constants.

QUADRE 6.8

Repetidors d'FP1 per cursos i titularitat del centre

Curs	*Pública*	*Privada*	*Total*
Primer	13,1	6,3	10,2
Segon	17,5	11,4	14,6
Tots	14,8	8,6	12,0

Font: Departament d'Ensenyament

Per últim, el comportament comarcal de la taxa de repetidors a l'EGB ve molt influït per la distinció entre escola pública i privada, al marge fins i tot de la desproporció de la distribució territorial.

QUADRE 6.9

Taxa de repetidors a EGB. Distribució comarcal

Comarca	Pública	Privada
BAIX LLOBREGAT	2,9	2,9
BARCELONÈS	3,3	3,5
MARESME	3,3	3,2
VALLÈS OCCIDENTAL	3,1	2,5
VALLÈS ORIENTAL	2,8	2,6
ALT EMPORDÀ	7,0	3,1
BAIX EMPORDÀ	5,8	2,5
GARROTXA	2,7	3,7
GIRONÈS	3,8	1,8
SELVA	3,6	3,8
ALT CAMP	6,0	1,8
ALT PENEDÈS	7,4	2,1
BAIX PENEDÈS	6,8	0,8
GARRAF	7,4	4,4
TARRAGONÈS	9,8	3,5
BAIX CAMP	7,4	2,7
CONCA DE BARBERÀ	5,5	3,9
PRIORAT	9,	---
RIBERA D'EBRE	6,7	---
BAIX EBRE	8,7	4,9
MONTSIÀ	8,2	8,5
TERRA ALTA	2,0	---
CERDANYA	0,6	4,3
OSONA	3,1	1,6
RIPOLLÈS	2,3	1,6
ANOIA	1,1	1,1
BAGES	4,2	2,3
BERGUEDÀ	5,8	1,8
SOLSONÈS	3,0	4,5

Comarca	Pública	Privada
GARRIGUES	4,9	2,9
NOGUERA	5,2	3,1
SEGARRA	5,3	0,7
SEGRIÀ	5,1	3,7
URGELL	3,9	1,2
ALT URGELL	4,7	5,2
PALLARS JUSSÀ	5,1	4,1
PALLARS SOBIRÀ	7,7	---
VALL D'ARAN	4,3	---
L'ESTANY	3,5	2,7
PLA D'URGELL	3,0	0,5
ALTA RIBAGORÇA	4,2	---

Font: Departament d'Ensenyament

També a la nostra mostra de generacions sobresurt el criteri de repetició de curs desigual entre l'escola pública i la privada, però com que aquesta variable no s'ha fet servir per a la definició de fracàs escolar, no es pot deduir un resultat diferent en termes de fracàs o èxit entre les escoles de titularitat pública i privada, tal com s'ha assenyalat en el capítol 4.

7. CONCLUSIONS

En els capítols anteriors hem presentat els resultats de la investigació agrupats en cada una de les grans dimensions o factors que componien el nostre model d'anàlisi de les desigualtats d'èxit i fracàs escolar a Catalunya, els alumnes i les famílies, i les escoles i els territoris. Primer s'han analitzat les característiques de la tipologia construïda per a cada dimensió, i després s'ha comparat amb les tipologies de l'èxit i del fracàs escolar. El lector potser tindrà, a aquestes alçades, una visió acumulativa de les relacions del fracàs escolar amb cada una de les dimensions principals. Però per facilitar i consolidar una visió global del fenomen, tal com preteníem a l'inici, en aquest capítol intentarem fer una síntesi de les conclusions més importants i, alhora, reflexionar sobre els resultats de la investigació.

Abans, però, voldríem deixar constància d'algunes de les reflexions i experiències que l'equip investigador ha acumulat durant els dos anys de treball conjunt, i que creiem que poden ser d'utilitat per a aquells que segueixin la investigació empírica per aquest camí.

* Abans de decidir-nos per fer una enquesta complexa i de grans magnituds, vam intentar comprovar si la informació estadística disponible sobre el sistema educatiu català era suficient per fer una aproximació al fenomen, aproximació que fes possible

TAULA 7.1

BALANÇ GENERACIONAL

<table>
<tr><td>ALTES
36 %</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUÏNS
64 %</td></tr>
<tr><td>BAIXES
36 %</td></tr>
<tr><td colspan="2">ALUMNES ORIGINALS EGB
100 %</td></tr>
<tr><td>ALTES
26 %</td><td>ABANDONS
12 %</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUÏNS
62 %</td></tr>
<tr><td colspan="2">BAIXES
38 %</td></tr>
<tr><td colspan="3">ALUMNES ORIGINALS BUP
100 %</td></tr>
<tr><td>ALTES
14 %</td><td>ABANDONS
29 %</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUINS
57 %</td></tr>
<tr><td colspan="2">BAIXES
43 %</td></tr>
<tr><td colspan="3">ALUMNES ORIGINALS FP1
100 %</td></tr>
<tr><td colspan="2">ALTES
46 %</td><td>ABANDONS
27 %</td><td rowspan="2">ALUMNES GENUINS
27 %</td></tr>
<tr><td colspan="3">BAIXES
73 %</td></tr>
<tr><td colspan="4">ALUMNES ORIGINALS FP2
100 %</td></tr>
</table>

* Un aspecte positiu: no hi ha abandons a l'EGB, és a dir, s'ha aconseguit l'escolarització real de tota la població fins a 8è d'EGB. Evidentment, això no vol dir que hi hagi col.lectius específics amb problemes i dèficits d'escolarització, però tenen una dimensió residual. Els problemes educatius es manifesten dins del propi sistema d'ensenyament.

* Un aspecte negatiu: una elevada proporció d'abandons a BUP (12%), a FP1 (29%) i a FP2 (27%). No tots aquest abandons s'han de considerar estrictament com a conseqüència de situacions de conflicte relacional o acadèmic, ja que poden ser deguts a altres causes, com per exemple trobar una feina. Però són suficientment significatius de l'existència d'una tensió important en la relació educativa entre alumnes i centres. Una part considerable dels problemes educatius ja no es resolen dins del sistema, sinó que són resolts per la via de l'abandó escolar i, per tant, passen més desapercebuts.

Un nombre molt elevat de joves entra al mercat de treball sense títol d'ensenyament secundari, i això constitueix un problema greu de dèficit de qualificació en un moment d'evolució ràpida dels requeriments de qualificació i de les competències professional. Però, sobretot, constitueix un greu problema de futur. La mà d'obra que avui s'incorpora al mercat de treball és la que constituirà el gruix de la població ocupada d'aquí a vint anys, i el nivell de la formació de base serà el que la caracteritzarà. Hem de tenir en compte que al nostre país, tradicionalment, aportar una major qualificació al mercat de treball s'ha fet sempre per mitjà de les noves generacions i no pel reciclatge de les generacions adultes. A més, segons les previsions demogràfiques (CABRE, 1979), en l'horitzó de l'any 2015 hi haurà una reducció radical de les noves incorporacions al mercat de treball de mà d'obra jove a causa del dèficit demogràfic de la dècada dels anys vuitanta i noranta, i la manca de qualificació de la població ocupada pot adquirir dimensions importants.

* Cal tenir en compte que la mobilitat dins d'una mateixa generació és molt elevada. El 36% a EGB, el 38% a BUP, el 43% a FP1 i el 73% a FP2 dels alumnes que van començar el cicle respectiu perden la generació abans d'acabar el seu cicle educatiu. Cal tenir en compte que, menys en el cas d'EGB, els cicles són molt curts, de dos o tres anys. Pràcticament podem afirmar que la norma, sobretot a l'FP, és la mobilitat. Aquestes xifres demostren una gran dinàmica interna, amb una gran particularitat de situacions, que trenquen la imatge d'estandardització feta per anàlisis massa generalitzadores. Si aquesta és la realitat, sobretot a secundària, què fa el sistema educatiu per integrar aquesta mobilitat de manera flexible?

Si a aquestes dades hi afegim les que s'han obtingut de la tipologia d'èxit i fracassos de la mostra, obtenim el quadre següent:

QUADRE 7.1

TIPOLOGIES D'ÈXIT I FRACÀS, I ABANDÓ ESCOLAR

	LIMITATS SENSE EXPECTATIVES (1)	CONFLICTE (2)	TOTAL (1+2)	ABANDONS
EGB	27%	13%	40%	--
BUP	19%	9%	28%	12%
FP1	18%	9%	27%	29%
FP2	13%	--	13%	27%

Siguin quines siguin les correccions que calgui introduir a aquests percentatges, per la redistribució de les manques d'informació, són suficientment eloqüents per si mateixos. Aproximadament el 40% dels estudiants que comencen un cicle educatiu de primària o de secundària, a FP1 són més del 50%, o bé no acaben els estudis o bé generen una relació amb l'escola i el procés educatiu, ja sigui conflictiva o insatisfactòria per totes dues parts. Prop d'una quarta part no obtenen les certificacions escolars corresponents.

A grans trets, podem afirmar que la distribució de l'èxit i el fracàs s'aproxima a un 20% d'estudiants totalment integrats i amb rendiments alts, un terç amb una relació positiva però llunyana i un 40% amb problemes de rendiment o de relació.

Recordem que estem parlant de disfuncions en el sistema educatiu, no de percentatges de suspesos, i que l'aproximació que hem fet al fracàs és un producte al final de cada cicle. En canvi, el fracàs és un procés evolutiu que es va acumulant. Per tant, a l'inici del cicle els resultats serien millors, però a mesura que apareixen les dificultats, aquestes no són tractades o afrontades adequadament i s'acumulen fins a arribar a les proporcions que hem esmentat.

Aquestes dades posen en relleu que, encara que es diu que ha passat de moda el fracàs escolar, continua sent una realitat tan contundent que justifica nous esforços per conèixer la problemàtica en profunditat, i sobretot nous plantejaments per fer-hi front. Potser cal un esperit més pragmàtic que fa unes dècades, però s'ha de superar l'aproximació parcialitzada i revestida de quotidianitat dels últims anys. És necessari que a partir de les experiències acumulades, especialment per part de les escoles que més han estudiat la qüestió, es prengui com a prioritat de primer ordre afrontar el fracàs escolar i millorar la qualitat dels processos d'aprenentatge i de relació dels joves en el sistema educatiu.

La reforma de l'ensenyament, la modernització, la millora dels equipaments i de la formació del professorat, etc. perden tota significació mentre es mantingui aquest volum de fracàs escolar.

EL FRACÀS COM A INTERACCIÓ DE FACTORS DIFERENTS

Durant les dècades anteriors, el debat es polaritzava en dues posicions extremes. Els qui fonamentaven el fracàs en un interès del sistema educatiu de produir gent amb baixos nivells educatius i aprovisionar les necessitats de mà d'obra desqualificada i, per tant, culpaven l'escola, per activa o per passiva, de què hi hagués fracassats. A l'altre extrem hi ha els qui deien que els factors familiars i socials eren les causes principals de fracàs, i que l'escola no podia fer front a aquesta situació que queia dins la responsabilitat social. L'enfocament metodològic utilitzat ha permès posar en relleu que no es pot fer una anàlisi des de perspectives unidimensionals, ni amb correlacions lineals amb els principals factors que estan associats a la seva producció. No es pot associar el fracàs a les classes baixes culturalment pobres perquè hi ha un fracàs important relacionat amb les classes altes i mitjanes culturalment riques. Tampoc es pot associar a escoles amb un nivell de qualitat baix, ja que escoles amb bons nivells tampoc no poden evitar de generar els seus propis fracassos. Considerar que l'escola de masses és una institució homogènia és una de les constatacions que refuta aquest estudi.

Al contrari, només es pot entendre l'èxit i el fracàs des de la perspectiva de la interacció entre diferents factors que adopten combinacions distintes a cada escola. En primer lloc, els dos protagonistes directes de la relació educativa: d'una banda l'alumne, amb les seves capacitats cognitives i la seva personalitat, però també amb la seva autoimatge i el seu moment evolutiu, actuant com a filtre de les influències socials, col.lectives i relacionals en què viu; d'altra banda l'escola amb els professors i amb la dinàmica organitzativa institucional. En segon lloc, d'una banda les famílies enteses com la herència social que rep l'alumne, amb el seu capital cultural però també amb una relació vivencial en la qual participa el mateix alumne. I d'altra banda, el territori com a referent col.lectiu de la ubicació de l'escola i l'àmbit d'influència.

Aquesta constatació comporta efectes importants per a les polítiques educatives.

* L'estudi demostra clarament que no es pot parlar d'un fracàs estandarditzat, sinó d'una sèrie de fracassos que adopten combinacions diferents a nivell d'escola i de territori. Per tant, les mesures que cal prendre no poden ser unidimensionals dirigides a actuar sobre un dels factors en joc. Per aconseguir efectes importants sobre la producció dels fracassos són necessàries actuacions combinades sobre els diferents factors en jocs. Per exemple: escola-família-territori.

* El fracàs no és homogeni ni en el territori ni en les escoles, es produeixen localment. Per tant, les mesures no poden ser generalistes, s'han de particularitzar per a cada zona, per a cada escola, en les quals hi ha combinacions diferenciades de fracassos.

* Els factors que intervenen en la producció dels fracassos impliquen dimensions individuals, col.lectives i institucionals. Dimensions individuals, tant per les càrregues personals dels individus en joc, alumnes i professors, com per les influències culturals i socials que influeixen en ells. Dimensions col.lectives a nivell general d'estructures socials, valors col.lectius, etc., com a nivell particular, locals en el territori i escolars. Dimensions institucionals, des del nivell general del sistema educatiu i la seva administració, com del particular de l'escola com a institució. Per tant, les mesures educatives han de contemplar aquestes dimensions i nivells.

ELS FRACASSOS, NI PÚBLICS NI PRIVATS

Una altra de les aportacions que s'han desmitificat és que el fracàs escolar estigui associat a un model d'escola determinat. Per tant, la confrontació entre models escolars públics i privats no es debat. Tinguem en compte que aquest estudi no abasta les escoles privades no subvencionades. Tampoc hi té a veure la grandària del centre ni el que reivindicava el

professorat, que tendia a relacionar el fracàs a la ràtio professor-alumne. Són altres factors més complexos sobre la qualitat dels centres i sobre les característiques educatives i socials de les escoles els que permeten explicar diferents tipus de fracassos. Només a FP sembla que la titularitat està relacionada amb les tipologies de fracàs i èxit, però tampoc de manera molt significativa. Aquest fet indica que no són els factors institucionals i els materials els que més pesen en la producció del fracàs o èxit escolar. Ben al contrari, i com es veurà més endavant, la qualitat del centre i l'actuació pedagògica en relació a un determinat col.lectiu d'alumnes tenen un pes més rellevant i diferenciador entre les escoles.

CADA ESCOLA GENERA ELS SEUS FRACASSOS

Una altra de les conclusions importants de l'estudi és que cada escola genera els seus propis fracassos, la qual cosa no vol dir que el fracàs sigui consubstancial a l'escola com a institució. Cada centre davant dels alumnes que té desenvolupa una reacció que, filtrada per la seva dinàmica institucional, dóna com a resultat una combinació particular de tipus de fracassos. Encara que aproximadament totes les escoles es troben amb un mateix percentatge d'alumnes conflictius, sobretot a EGB i a BUP, no passa el mateix a FP. És a dir, la dinàmica institucional de cada escola genera percentatges similars d'inadaptació. A tots els centres escolars hi ha alumnes bons i alumnes dolents, que s'adapten i que generen conflicte. Però cada escola tracta de forma diferent el conjunt d'alumnes siguin com siguin, i d'aquesta combinació sorgeixen diferents tipus de fracassos. D'aquest fet se'n dedueixen diverses conclusions d'interès:

* La importància de l'escola com a factor que genera resultats educatius. A més del factor personal i social de l'alumne, i més enllà de la normativa institucional, l'escola té una influència clara en els resultats i en la relació amb l'alumne.

* Les escoles classificades com a bones des del punt de vista de la qualitat educativa, davant d'alumnes socialment desvaforits són capaces de compensar desigualtats d'origen i donar alumnes excel.lents, però també generen alumnes amb fracàs.

* L'herència social i les característiques personals poden compensar la poca qualitat de l'escola, però la qualitat educativa és necessària per impulsar l'èxit dels alumnes amb més dificultats.

* En les bones escoles en medis socialment desfavorits, a part dels resultats en termes de fracàs, els alumnes tenen un nivell d'adaptació al centre superior als altres tipus de centres.

ESTUDIANTS A CONTRACOR

Del 25 al 50% dels alumnes viu els estudis amb una forta resignació, i amb una manca important d'interès intrínsec. Per a aquest col.lectiu estudiar s'assembla cada cop més a fer el servei militar. És una obligació que cal passar, uns s'hi saben adaptar, altres entren en conflicte, però la falta d'interès és al darrera de les dificultats entre alumnes i escoles.

ELS FRACASSOS DELS FILLS DE BONA FAMÍLIA

L'estudi desmenteix clarament una relació exclusiva del fracàs escolar amb els fills de famílies de nivell cultural i social baix, o amb famílies conflictives. En Apareixen amb insistència problemes escolars amb estudiants que provenen de famílies de classes mitjanes o benestants. Aquesta és una dimensió que ha quedat bastant oblidada fins ara en el debat sobre el fracàs escolar. Un nombre significatiu d'alumnes que provenen d'aquests estrats socials tenen relacions difícils i de vegades conflictives amb l'escola. Fins i tot amb centres que han estat classificats com a escoles de qualitat. Una causa possible és la devaluació del paper de l'escola per part d'uns joves que ho tenen tot, i amb unes perspectives socials i

econòmiques altes. Hi influeixen les dificultats d'assumir les fortes pressions de les expectatives familiars, per les dificultats de superar els nivells adquirits per la família, o bé per la tensió familiar per por a perdre el seu estatus social. Aquest fet es constata amb més força a BUP. El fracàs escolar d'aquest tipus d'alumnes ha de ser totalment diferent dels que provenen d'altres famílies amb més dificultats socials i econòmiques.

L'ESTIGMATITZACIÓ DEL FRACÀS ESCOLAR

L'estigma del fracàs escolar i del conflicte a l'interior de l'escola entre fills d'ambients familiars on domina el dèficit econòmic, cultural i relacional i la seva concentració en territoris urbans subintegrats, constitueix el nucli dur del fracàs escolar. A mesura que es generalitza l'escolarització, l'absència de títols més que el tipus de titulació és la que marca les grans diferències socials. Hem de considerar el fracàs escolar en contextos socials desfavorits com un problema relacionat amb l'exclusió social i no com un problema de promoció social.

AMB L'EDAT DISMINUEIX LA INFLUÈNCIA ESCOLAR DE LES FAMÍLIES

A mesura que l'alumne creix i consolida una personalitat disminueix la importància de l'herència cultural i social de la família en el resultat escolar. Per tant, el marge d'actuació de l'escola hauria de ser, en teoria, superior. Però el pes de l'herència escolar també és més fort, i les actituds vers els estudis ja estan més elaborades. Els interessos extrínsecs als estudis també són més forts.

ÈXITS I FRACASSOS DE LES NOIES

Des de fa temps, es constata que les noies han desenvolupat una capacitat més gran d'adaptació a la institució escolar i en saben treure més profit. La nostra investigació confirma aquest fet, fins al punt que les noies dominen algunes de les tipologies d'èxit que hem presentat. També voldríem destacar el tipus que hem catalogat com de "noies amb context sense estímuls", que encara que són un tipus no conflictiu amb l'escola, és el reflex del paper tradicional de la noia en la família i en la societat. Sense estímuls socials exteriors a l'escola, amb resultats escassos en els estudis, constitueixen un col.lectiu clarament definit.

ELS FRACASSOS I ELS ÈXITS A L'FP

En l'anàlisi de les tres submostres sovint hi ha una certa continuïtat, amb matisos, entre les tipologies elaborades per l'EGB i les del BUP. En canvi, apareix un cert trencament de les tipologies en el cas de l'FP. A part dels problemes metodològics que s'han esmentat al principi i dels efectes possibles de les branques i especialitats, el caràcter professional de l'FP segurament requereix un tractament especial, ja que el comportament dels actors, la influència del mercat de treball i la situació organitzativa-institucional dels centres generen una combinació més diferenciada dels factors que hi influeixen. S'observa menys influència del capital cultural de les famílies en l'èxit escolar dels fills i més influència de la qualitat del centre en la consecució de l'èxit o el fracàs.

És interessant destacar la major capacitat d'adaptació, i per tant d'èxit, a l'FP, especialment a l'FP2, d'alguns col.lectius d'origen social obrer econòmic i cultural. L'expectativa d'ascens social mitjançant la formació professional segurament hi juga un paper clau. Cal retenir aquest fet per quan analitzem els possibles impactes de la reforma educativa en curs, que modifica el paper de la formació professional com a mitjà d'ascens social per a certs col.lectius. Possiblement sigui el rerafons d'algunes actituds que s'oposen a la reforma educativa en els ensenyaments secundaris.

DIFERENTS FRACASSOS EN CADA TERRITORI SEGONS EL CICLE EDUCATIU

A l'EGB, el territori apareix bipolaritzat en una relació directa entre el nivell social del territori i el fracàs escolar. En els ensenyament secundaris, aquesta relació és més complexa i són els fills de classes mitjanes i les zones on viuen els que desenvolupen més conflictes i tensió amb l'escola, a BUP i a FP. En canvi, els nivells obrers que aconsegueixen arribar al final del cicle s'adapten millor. Les expectatives de promoció social i l'esforç personal i familiar segurament desenvolupen unes capacitats d'adaptació que els joves amb més dificultats per superar els nivells de la família o en una situació de fragilitat de l'estatus familiar no aconsegueixen.

RESPOSTES COMPLEXES I NOVES PREGUNTES

Hem resumit les principals conclusions de les dades que hem recollit en aquest estudi. Com el lector ha pogut comprovar, han enriquit notablement les preguntes que ens formulàvem a l'inici en el conjunt d'hipòtesis que vam fer per tal d'orientar la interpretació dels resultats. Concebre el fracàs com la intersecció del rendiment acadèmic, la relació de l'individu amb el grup i la institució, i la vivència de l'escolaritat per part de l'alumne, ha estat profitós per comprovar com la combinació d'aquestes variables donen una diferenciació de fracassos significativa, útil per treure recomanacions per actuar sobre el sistema educatiu.

Integrar l'origen social i cultural de l'individu, el tipus de centre i les capacitats personals de l'alumne, també ha resultat positiu per tenir una visió plural i global del procés que genera el fracàs escolar.

Per últim, també hem comprovat que el fracàs tenia significats diferents segons el territori i que són diferents no solament en el territori, sinó també a nivell encara més local, en cada centre.

Els esquemes que es van elaborar sobre el creuament entre les variables de rendiment, adaptació i autoimatge han permès orientar la construcció de les tipologies que han aportat una gamma de tipus més àmplia i matisada. S'ha comprovat una vegada més la importància d'abordar qüestions socials complexes a partir de preguntes relativament senzilles, però que permetin orientar el camí de la recerca.

Al final tenim unes respostes complexes, amb moltes interpretacions i que ens duen a nous interrogants simplificadors, sobre els quals caldria basar noves recerques.

Una de les línies d'investigació que pensem que poden potenciar els resultats és tornar a examinar les dades obtingudes cercant les causalitats entre les variables que hem estudiat. Així, podríem respondre a la pregunta: quina relació hi ha entre les associacions que hem detectat en els perfils de cada una de les tipologies elaborades? Permetria consolidar les conclusions a les quals hem arribat, amb totes les precaucions que cal prendre amb aquest tipus d'anàlisi en les ciències socials.

Una altra línia d'investigació podria aprofundir en l'efecte de les desigualtats d'èxit i fracàs escolar en el procés d'inserció social i laboral dels adolescents. Ens corroboraria o no l'estigmatització social del fracàs, i quina és la importància de les variables escolars en la nova combinació de factors que influeixen en la inserció laboral.

Per aprofundir sobre el paper de l'escola en el fracàs seria interessant un enfocament pedagògic, però també des d'una perspectiva interdisciplinària. El nostre estudi ha posat en relleu la importància del centre, però caldria conèixer-lo millor, en contextos socials diferents, les polítiques educatives i les dinàmiques institucionals que generen diferents fracassos.

Per innovador, es podria anar més enllà en l'anàlisi del conflicte i les tensions escolars dels que hem anomenat "fills de famílies benestants i amb capital cultural important". Aïllar l'escolaritat i la importància política d'aquest sector social provocaran que aquest tipus de fracàs adquireixi més rellevància en els pròxims anys.

Aquestes preguntes, i altres que es puguin formular, constitueixen prou arguments per justificar la necessitat de seguir analitzant el sistema educatiu des de la perspectiva de les desigualtats d'èxit i fracàs. Potser amb la col.laboració de diferents disciplines i equips de treball que intercanviïn experiències i resultats. A aquesta línia d'investigació hi haurien d'estar interessades les administracions educatives, perquè en podrien treure resultats profitosos per millorar la qualitat de la seva gestió.

EL FRACÀS INTERROGA LA LOGSE

A l'inici de l'estudi dèiem que una de les justificacions d'aquest treball era l'aportació que els resultats podrien fer per reflexionar sobre la implantació de la reforma del sistema educatiu que proposa la LOGSE. Dels resultats obtinguts podem obrir uns quants interrogants sobre la configuració del nou sistema educatiu que haurà de sorgir amb l'aplicació d'aquesta llei.

El nou cicle d'ensenyament secundari obligatori (ESO) és el que té més possibilitats de concentrar més tensions i conflictes en la relació educativa i, per tant, originar més fracàs.

* L'obligatorietat del cicle interioritzarà progressivament el fracàs que fins ara s'escapa fora de l'escola mitjançant l'abandó.
* En allargar l'escolarització concentrarà el procés de producció del fracàs que s'ha anat generant des de l'inici de l'escolaritat.

La nova llei atorga més autonomia als centres educatius. Aquesta mesura hauria de possibilitar una major adaptació de cada escola als seus públics, i aconseguir una dinàmica relacional diferenciada que permeti desenvolupar una resposta al fracàs escolar més eficaç. La capacitat de cada centre d'analitzar els tipus de fracàs al qual han de fer front, i saber desenvolupar les mesures adequades, segurament constitueix una de les vies més prometedores d'intervenció sobre les desigualtats escolars.

La qualitat de l'ensenyament sembla la resposta clau per millorar els resultats escolars. I els resultats de l'estudi diuen que no són tan importants els aspectes materials (dimensió, ràtios professor-aula, etc.) ni la titulació com el contingut de l'acció educativa i la capacitat de generar una relació positiva en el lligam alumne-escola.

Un altre dels resultats demostra l'elevat percentatge d'alumnes resignats amb escàs interès intrínsec pels estudis, que posa interrogants sobre els continguts dels currículum escolars que s'estan preparant per als ensenyaments reformats i sobre la planificació de la vida escolar. Segurament aquest és el repte més important: la LOGSE, serà capaç d'oferir una oferta educativa que interessi els adolescents del segle XXI? Sospitem que la reforma s'ha quedat curta en diversos aspectes i és massa tímida per fer front a aquest gran repte que l'evolució de les societats avançades planteja als respectius sistemes educatius.

La persistència de la influència dels orígens socials en l'ensenyament planteja dues qüestions contradictòries: el significat del fracàs de col.lectius de fills de classes mitjanes i les pautes d'èxit de certs col.lectius de fills de famílies treballadores. En el primer cas, l'estudi no permet destriar clarament les causes d'aquest fet, però si la seva importància. Pot ser per un factor exogen a l'escola que trasllada una tensió en els contextos familiars i socials d'aquest tipus d'alumnes. També pot ser per factors endògens a l'escola, per la dificultat de donar una resposta adequada a les demandes culturals d'unes generacions que aporten importants bagatges culturals, amb una capacitat alta per assimilar nous aprenentatges. Segurament aquest fet tindrà una incidència social i política creixent.

El segon cas ofereix l'altra cara de la moneda. És el comportament d'adaptació i èxit, especialment als ensenyaments mitjans, de certs col.lectius d'alumnes de famílies treballadores amb recursos culturals escassos, segurament incitats per la voluntat de promoció social i per l'esforç individual i familiar. La formació professional actual ha jugat un paper de promoció important adaptat a les expectatives i a les pautes culturals. Caldrà un esforç important d'explicació i orientació per convèncer que la nova via de professionalització de la LOGSE és més eficaç que l'actual, i que s'adapta a les seves possibilitats econòmiques i culturals.

Sinó, hi poden haver reaccions contràries a la reforma per part d'aquests ambients socials si creuen que els dificulta una via d'ascens social que fins ara coneixien.

Hem deixat pel final valorar l'elevat volum d'inadaptació, tensió i conflicte a l'escola que arriba a bloquejar la producció dels resultats escolars desitjats. Un sistema educatiu que aspiri a una mínima exigència d'eficàcia i de qualitat no pot acceptar aquests resultats. Això exigeix una atenció preferent per aquesta qüestió, ja que no és solament un problema educatiu que es redueix a unes aules. Adquireix una dimensió social de gran magnitud ja que és imprescindible que l'escola funcioni perquè la societat pugui funcionar i promoure el benestar de la població.

L'herència que en aquest sentit assumeix l'aplicació de la LOGSE exigeix una voluntat política, uns recursos tècnics i humans disposats a donar prioritat al desenvolupament d'una política educativa que pretengui reduir, de manera considerable, el fracàs escolar perquè es pugui avaluar positivament la seva contribució a la millora de la qualitat del sistema educatiu a Catalunya.

APÈNDIX: SÍNTESI DELS PERFILS DE LES TIPOLOGIES

1. Perfils de desigualtats d'èxit
2. Perfils d'estudiants
3. Perfils d'expectatives
4. Perfils de famílies
5. Perfils d'escoles

1. Perfils de desigualtats d'Èxit

PERFILS D'ÈXIT A EGB				
Limitats Sense Expectatives (27%)	*En Conflicte (13%)*	*Aplicats amb Moderació (37%)*	*Alumnes Virtuosos (19%)*	*Desconeguts (4%)*
Història de rendiments acadèmics problemàtica. Considerat com a "alumne poc capaç". No és conflictiu ni tampoc absentista. Manifesta una vivència "difícil" de l'escolaritat.	Considerat com a "conflictiu". Podria millorar el seu rendiment però no dóna importància als estudis. Notes insuficients o suficients. Manifesta una vinculació "negativa" amb l'escola.	Considerats "bastant capaços" i "poc mandrosos". Graduat al juny. Tenen un rendiment escàs per "poca dedicació". No són conflictius.	Considerats "molt capaços", "bons estudiants" i treballadors. Una mitjana de nota de "bé" o "notable". No són conflictius. Manifesten una visió "positiva" de l'escolaritat.	La meitat apareixen com "sense dades". Però la resta apareix més aviat com a "desconeguts difícils" (absentisme, poca capacitat, conflictivitat, rendiment dolent i escassa informació).

PERFILS D'ÈXIT A BUP				
Limitats Sense Expectatives (19%)	*En Conflicte (9%)*	*Aplicats amb Moderació (38%)*	*Alumnes Virtuosos (22%)*	*Desconeguts (12%)*
Considerats "poc capaços" i amb poques possibilitats de millorar els rendiments. Experiències de repeticions. Presenta dificultats de sociabilitat.	Considerat com a "conflictiu". Podria millorar el seu rendiment però no dóna importància als estudis. Absentista. Notes insuficients o suficients. Manifesta una vinculació "negativa" amb l'escola.	Considerats "bastant capaços" i "poc mandrosos". Graduat al juny. Tenen un rendiment escàs per "problemes personals". No són conflictius.	Presenta les mateixes excel.lències que a EGB, afegint-se una més: aprova totes les assignatures al juny amb bones notes.	Classificats així per l'absència/problemes de dades. Tendeixen a dispersar-se entre els "moderats"

PERFILS D'ÈXIT A FP1				
Limitats Sense Expectatives (18%)	*En Conflicte (9%)*	*Aplicats amb Moderació (58%)*	*Alumnes Virtuosos (7%)*	*Desconeguts (4%)*
Cal afegir-li com a característica definitòria l'hàbit d'absentisme.	En relació a EGB i BUP, s'incorpora un nou atribut: la consideració de "gens capaços" per part dels tutors.	Subdivits en tres grups: ** **Aplicats Semiconflictius** (un 14%, rendiments intermedis però tendència al conflicte). ** **Aplicats Moderats** (un 30%, rendiments intermedis sense conflicte). ** **Bons Aplicats** (un 14%, rendiments i atributs propers a l'excel.lència però de nivell inferior).	Les mateixes característiques que a BUP, però representen una proporció inferior (un de cada catorze alumnes d'FP1).	Ídem que a EGB i BUP.

PERFILS D'ÈXIT A FP2					
Limitats Sense Expectatives (27%)	*Aplicats amb Moderació (23%)*	*Bons Aplicats (18%)*	*Alumnes Virtuosos (10%)*	*No classificables (22%)*	*Desconeguts (14%)*
Ídem que a FP1.	Ídem que a BUP.	Alta capacitat de treball, rendiments i adaptació quasi igual al grup "virtuós".	Ídem que a FP1.	Agrupació de "classes" no suficientment nítides i consistents.	Ídem que a FP1.

2. Perfils d'estudiants

PERFILS D'ESTUDIANTS A EGB					
Estudiant poc escolar (24%)	*Estudiant estudiós (22%)*	*Estudiant Resignat (23%)*	*Estudiant amb Dificultats (12%)*	*Noies sense estímuls (14%)*	*Desconeguts (4%)*
Poc interès pels estudis. Molta socialització en el lleure. Aplicació passiva en el treball escolar.	Interès intrínsec pels estudis. Aplicació elaborada. Currículum extraescolar mixt (combina activitats de formació i de lleure).	Interès extrínsec. Escassa aplicació en el treball escolar. Endarrerits cronològicament.	Amb necessitats educatives especials i un règim d'escolarització no ordinari.	Noies sense cap currículum de lleure. Tendència a l'aplicació passiva.	(Absència d'informació.)

PERFILS D'ESTUDIANTS A BUP			
Estudiants Resignats i Poc Estudiants (41%)	*Les Estudiants Estudioses (24%)*	*Les Altres Noies (18%)*	*Indefinibles i desconeguts (17%)*
Poc interès pels estudis. Alta socialització en el lleure. Aplicació passiva i endarreriment cronològic respecte a la seva generació.	Perfil majoritàriament femení. Interès intrínsec pels estudis. Aplicació elaborada. Una part d'ells té alta socialització en el lleure.	Perfil femení. Currículum formatiu i laboral extraescolar.	Noies sense cap currículum de lleure. Tendència a l'aplicació passiva.

3. Perfils d'expectatives

Professional i Universitari	*Operari Convençut i Content*	*Adolescent Dubtós-Desconcertat*	*Adolescent Males Vivències*	*Autodesconeguts*
41% (EGB) 48% (BUP) 18% (FP1)	30% (EGB) 15% (BUP) 24% (FP1)	15% (EGB) 15% (BUP) 38% (FP1)	11% (EGB) 16% (BUP) 8% (FP1)	2% (EGB) 4% (BUP) 5% (FP1)
Autoconcepte social i acadèmic molt alt. Expectatives superiors.	Autoconcepte alt. Expectatives a nivell d'oficis. Realisme i autolimitació	Incertesa cap al futur. Casos de cap expectativa i predomini d'anticipacions negatives.	Mala vivència d'ell mateix. Autoconcepte acadèmic negatiu. Incertesa cap al futur.	El propi alumne es desconeix a ell mateix.

4. Perfils de famílies

PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES (EGB)				
Famílies benestants amb capital cultural (5%)	*Noves Classes Mitjanes (38%)*	*Famílies Treballadores (40%)*	*Famílies Desestructurades (10%)*	*Famílies poc conegudes (7%)*
Nivell econòmic superior. Nivells d'instrucció alt i consum cultural alt.	Nivell econòmic mitjà o benestant. Nivell d'instrucció alt. Residència en barris interclassistes i municipis mitjans i petits. Treballs qualificats tant del pare com de la mare.	Nivell econòmic baix o mitjà-baix. Residència en barris populars. Escàs nivell d'instrucció i context cultural castellanoparlant.	Concentració de problemes: o bé econòmics (atur, inactivitat, analfabetisme), familiars (manca de cohesió) o socials (residència en barris marginals).	Manca d'informació.

PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES (BUP)			
Famílies benestants amb capital cultural (21%)	*Noves Classes Mitjanes (24%)*	*Famílies Treballadores (26%)*	*Famílies Poc Conegudes (29%)*
A diferència d'EGB, aquest perfil manifesta un major pes del nivell d'instrucció i de les pautes de consum cultural.	Ídem que a EGB.	Ídem que a EGB.	Absència d'informació sobre indicadors sòcio-econòmics (sobretot de la no resposta dels tutors). Predominen, però, les característiques del perfil "famílies treballadores".

PERFILS SOCIALS DE LES FAMÍLIES (FP)			
Famílies benestants amb baix capital cultural *14% (FP1)* *12% (FP2)*	*Classes Mitjanes* *24% (FP1)* *40% (FP2)*	*Classe Obrera* *55% (FP1)* *43% (FP2)*	*Famílies Poc Conegudes* *6% (FP1)* *5% (FP2)*
Alt nivell de benestar però amb un estatus professional mitjà i un nivell d'instrucció i un capital cultural baix.	Ídem que a EGB.	Ídem que a EGB o BUP però amb força heterogeneïtat interna.	Absència d'informació sobre indicadors sòcio-econòmics (sobretot de la no resposta dels tutors). Predominen, però, les característiques del perfil "famílies treballadores".

5. Perfils d'escoles

PERFILS D'ESCOLES (EGB)				
Escoles excel.lents per a clienteles desfavorides *(10% de l'alumnat)*	*Bones Escoles per Alumnes Socialment Privilegiats* *(14% de l'alumnat)*	*Escoles Correctes Sensibilitzades pel Fracàs* *(18% de l'alumnat)*	*Escoles No Massa Correctes* *(46% de l'alumnat)*	*Escoles Deficients* *(12% de l'alumnat)*
Escoles públiques de barris marginals. Pedagògicament actives davant l'especificitat de la seva clientela. Alta política antifracàs escolar.	Bon nivell de qualitat i alta política de fracàs. Clienteles privilegiades, però predomini dels estudiants "resignats" i "poc escolars".	Franja mitjana-alta de qualitat de centre i de sensibilització pel fracàs. Predomini de classes mitjanes.	Franja baixa de qualitat i de polítiques de fracàs. Major pes de les famílies treballadores.	Baixa qualitat del centre i escassa sensibilitat pel fracàs. Fan repetir poquíssim i baixen el llistó per obtenir el graduat. Predomini de classes treballadores. Predomini dels "estudiants estudiosos".

PERFILS DE CENTRES (BUP)				
Centres Excel.lents *(7% de l'alumnat)*	*Privades de Qualitat* *(10% de l'alumnat)*	*Grans Centres* *(42% de l'alumnat)*	*Centres Corectes poc Sensibilitzats pel Fracas* *(32% de l'alumnat)*	*Centres Deficients* *(8% de l'alumnat)*
Alta qualitat (línia pedagògica, organització i gestió interna) i elevada actuació envers el fracàs. Predomini de famílies benestants i classes mitjanes. Bones notes finals i poques repeticions.	Segon pol de bona qualitat i alta política de fracàs. Predomini de famílies treballadores. Predomini dels "estudiants resignats" amb poc interès. Bones notes finals.	Tamany el.levat. Franja mitja-baixa de qualitat i de polítiques de fracàs. Alta disciplina, baixa línia pedagògica i dolentes relacions entre professors i centre. Clientela interclassista. Baixa taxa d'aprovats al Juny.	Franja baixa de qualitat i de polítiques de fracàs. Major pes de les classes mitjes. Bons resultats acadèmics.	Baixa qualitat del centre i escassa sensibilitat pel fracàs. Baix interès i aplicació dels alumnes. Baixa taxa d'aprovats però bona identificació amb el centre.

PERFILS DE CENTRES (FP)					
Centres Excel.lents *27% de l'alumnat (FP1)* *29% de l'alumnat (FP2)*	*Privades de Qualitat* *20% de l'alumnat (FP1)*	*Acadèmies de Qualitat Mitjana* *7% (FP1)* *58% (FP2)*	*Grans Centres* *35% (FP1)*	*Acadèmies de Perruqueria* *5% (FP1))*	*Centres Deficients* *6% (FP1)* *13% (FP2)*
Pol d'alta qualitat a FP. Predomini de classes treballadores. Pocs problemes de conflictivitat. Bona identificació entre alumnes i centre.	Segon pol de bona qualitat i alta política de fracàs. Predomini de famílies treballadores. Taxa alta de desinterès. Poques repeticions.	Titularitat privada. Nivell deficitari d'equipaments. Nivell mitjà de qualitat. Centres molt repetidors.	Franja mitjana-baixa de qualitat i de sensibilització-actuació envers el fracàs. Relacions internes dolentes. Resultats acadèmics dolents i moltes repeticions.	Qualitat deficient (no agrupa, però, a la totalitat de perruqueries de la mostra). Bons resultats acadèmics.	Pol de baixa qualitat i escassa atenció al fracàs escolar. Predomini de classes mitjanes. Problemes de conflictivitat i interès escàs dels alumnes. Concentra el major absentisme d'FP2.

APÈNDIX BIBLIOGRÀFIC

ADELANTADO, J.; RECASENS, F. "Igualtat d'oportunitats i fracàs escolar". A: ROTGER, J.M. Sociologia de l'educació. UB-UAB-Eumo, Barcelona.

AGGLETON, P.; WHITTY, G. (1985). "Rebels without a cause? Socialization and sub-cultural styles among children of the new middle class". A: SOCIOLOGY OF EDUCATION. vol. 58.

ALONSO HINOJAL (1989). "Nuevos pasos en el desencantamiento. La Sociología del curriculum". A: ORTEGA, F. (comp.). Manual de sociología de la educación. Visor, Madrid.

ALVARO, M. i altres (1990). Hacia un modelo causal del rendimiento académico. CIDE, Madrid.

ANYON, J. (1981). "Social class and school knowledge". A: CURRICULUM INQUIRY, núm. 11.

--(1981) "Schools as agencies of social legitimation". A: THE JOURNAL OF CURRICULUM THEORIZING, núm. 3.

ARENAS, C. (1993). Análisis etnográfico de un grupo anti-escuela de 1º de FP. CIDE, Madrid.

AUBLE, J. P.; PERRON, R. (1989). "Quand les 'débiles' ont la parole... Que disent-ils?" ENFANCE, núm. 3.

AVANZINI, G. (1982). El fracaso escolar. Ed. Herder, Barcelona.

BALLION, M. (1979). Signalements de diffciultés et devenir scolaire. Institue Nationale de Recherche Pedagogique, París.

BARREALES LLAMAS, M. (1973). Ambiente familiar y rendimiento escolar. Universidad Complutense de Madrid.

BASTIN, G. (1976). ¿Por qué fracasan nuestros hijos en los estudios. Factores de inadaptación y fracasos. Ed. Magisterio Español, Madrid.

BAUDELOT, CH.; ESTABLET, R.(1976). La escuela capitalista en Francia. Siglo XXI, Madrid.

BENEDET ÁLVAREZ, M.J. (1984). "El fracaso escolar y las relaciones conducta-cerebro: evaluación e intervención". A: REVISTA DE PSICOLOGÍA GENERAL Y APLICADA, núm. 39.

BERSTEIN, B. (1990). Clase, códigos y control. Vol. 2: Hacia una teoría de las transmisiones educativas. Akal, Madrid.

BIERZA, C. (1984). La pedagogía del éxito. Gedisa, Barcelona.

BINET, A.; SIMON, T. (1978). Les enfants anormaux. Ed. Privat, Toulouse.

BLANCO MARTÍNEZ, R. (1981). "Sistema educativo y marginación". A: DOCUMENTACIÓN SOCIAL, núm. 44.

BLANCO PERALES, M. D. (1988). El fracaso escolar. Fausí, Barcelona.

BLAT GIMENO, J. (1984). El fracaso escolar en la enseñanza primaria: medios para combatirlo. UNESCO, Ginebra.

BOURGEOIS, J.P. (1983)."Comment les instituteurs perçivent l'échec scolaire" A: REVUE FRANÇAISE DE PEDAGOGIE, núm. 62.

BORNAS, X. (1984) .Contribuciones a la teoría de la atribución-indefensión: aplicaciones a la recuperación del rendimiento escolar. ICE-Universitat de Palma de Mallorca.

BOUDON, R. (1983). La igualdad de oportunidades. Laia, Barcelona.

BOURDIEU, P.; PASSARON, J. C. (1977). La reproducción. Laia, Barcelona.

BOWLES, S.; GINTIS, H. (1985). La institución escolar en la América capitalista. Siglo XXI, Madrid.

BRAÑA MORENO, J. A. (1985). "Retraso escolar en niños no infradotados intelectualmente: estudio neurobiológico de 116 casos". A: BORDON, núm.256.

BUENDIA EISMAN, L. (1985). Factores determinantes de rendimiento en EGB. ICE-Universidad de Granada.

CABRE, A. (1979). Catalunya cap a l'any 2000. Blume, Barcelona.

CARABAÑA, J. (1979). "Origen social, inteligencia y rendimiento académico al final de la EGB". A: INCIE (ed). Temas de investigación educativa. MEC, Madrid.

--(1988). "En primero de Enseñanzas Medias el nivel sociocultural no explica el rendimiento académico". A: REVISTA DE EDUCACION, núm. 287.

--(1993). "Sistemas de enseñanza y clases sociales" A: GARCIA DE LEON, M. A.; DE LA FUENTE, G.; ORTEGA, F. (comp.) Sociologia de la educación. Barcanova, Barcelona.

--(1994)."Educación y estrategias familiares de reproducción". A: GARRIDO, L; GIL CALVO,E. (comp.). Estrategias familiares. Alianza, Madrid.

CARBONELL, J. (1989). El fracaso de la escuela. A: ETXEBARRIA,F. (ed.).

CARRERA, B. L.; CALDEVILLA, M. A. i altres (1982). "El fracaso escolar en la FP de Asturias". A: PROFESIONES Y EMPRESAS, núm. 76.

CASAL, J.; FUNES, J.; HOMS, O.; TRILLA, J. M.; CELORRIO, X.; ROCA, N; (1993). Estudi sobre fracàs escolar a Catalunya. Informe de continuïtat de la primera fase de recerca. Fundació Jaume Bofill (mimeo).

CASANOVA J. i altres (1985). "Contribución al análisis del fracaso escolar en el primer curso de las facultades de ciencias". A: REVISTA DE EDUCACIÓN, núm. 278.

CASTELLS, M. y otros (1994). Nuevas perspectivas críticas en educación. Paidós, Barcelona.

CASTILLEJO, J. L. (1973). Bibliografía básica sobre el fracaso escolar.
Las causas del fracaso escolar. Familia y fracaso escolar.
ICE - Universidad Politécnica de Valencia, vol. 1, 2 i 3.

CASTILLO ARREDONDO, S. (1982). "Actitud del profesorado ante el fracaso escolar. Criterios de actuación". A: COMUNIDAD EDUCATIVA, núm. 115.

CHAMPAGNOL, R. (1987). "L'échec scolaire: une conduite programmée". A: REVUE FRANÇAISE DE PEDAGOGIE, núm. 77.

CHANEL, E. (1976). La escuela odiada. Desclée de Brouver, Bilbao.

CHERKAOUI, M. (1979). Les paradoxes de la réussite scolaire. PUF, Paris.

CIEZA GARCIA, J.A. (1990). Fracaso escolar y patologías psíquicas. Promolibro, Valencia.

CLARK, B. R. (1979). "The cooling-out function in higher education" A: AMERICAN JOURNAL OF SOCIOLOGY, vol. LXV.

CODINA BAS, J. B. (1983). "Influjo de algunas variables sociológicas en el éxito-fracaso académico". A: BORDON, núm. 249.

COLEMAN, J. S. (1966). Equality of educational opportunity. US Government Printing Office for Department of Health, Education and Welfare. Washington.

COLLINS, R. (1985). "Teorías funcionalista y conflictual de la estratificación educativa". A: EDUCACIÓN Y SOCIEDAD, núm. 5.

--(1989). La sociedad credencialista. Akal, Madrid.

Congrés "Prevenció del Fracàs Escolar" (1987). Aula 2000. Barcelona.

CORRIGAN, P. (1979). Schooling the smash street kids. Macmillan, Londres.

CRESAS (1984). L'echec escolaire n'est pas une fatalité. ESF, París.

--(1978). Le handicap socio-culturel en question. ESF, París.

DE LA RED, N. (1985). Factores socio-ambientales que inciden en el retraso escolar. ICE-Universidad de Valladolid.

DEROUET, J. L. (1987). "Une sociologie des établissements scolaires". A:
REVUE FRANÇAISE DE PEDAGOGIE, núm. 78.

DIDS 82 (1982). Estudio sociológico sobre el fracaso escolar. Didascalia, Madrid.

DOPCHIE, N. (1971). Recherche sur les facteurs d'inadaptation scolaire. Institute de Sociologie, Bruxelles.

EHRLICH, S.; FLORIN, A. (1989). "Ne pas décourager lélève: etude sûr léchec de fonctionnement des enfants en classe". A: REVUE FRANÇAISE DE PEDAGOGIE, núm. 86.

ELEJABEITIA, C. (1982). "Fracaso escolar". A: CUADERNOS DE PEDAGOGIA, núm.88.

EQUIPO VII (1979). "Las raíces del fracaso escolar". A: CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, núm. 57.

ERICKSON, E.H. (1992). Identidad, juventud y crisis. Taurus, Madrid.

ESCOLANO BENITO, A. (1986). "Aspectos sociopedagógicos del fracaso escolar". A: STUDIA PAEDAGOGICA, núm. 17-18.

ESCUDERO, J.M. (1982). "El fracaso escolar: hacia un modelo de análisis". A: AA.VV., Modelos de investigación educativa. PPU-ICE-UB, Barcelona.

ESPERET, E. (1982). Langage et origine sociale des élèves. Peter Lang, Berna.

ESTADÍSTICA DE L'ENSENYAMENT (1990). Curs 1988-89. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

--(1992). Curs 1989-90. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

--(1993). Curs 1990-91. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

ETXEBARRIA, F. (ed) (1987). El fracaso de la escuela. Donostia.

EVERHART, R. B (1983). Reading, writing and resistance. RKP, Londres.

-(1994). "Leer, escribir y resistir". A: VELASCO, H.M., Lecturas de antropología para educadores. Editorial Trotta, Madrid.

FEITO, R. (1990). Nacidos para perder. CIDE, Madrid.

FERNÁNDEZ DE CASTRO, I. (1986). Análisis de la actitud de rechazo de los alumnos al sistema educativo y de su incidencia en las enseñanzas medias. CIDE-MEC. Madrid.

FERNÁNDEZ ENGUITA, M. (1986). Integrar o segregar. Laia, Barcelona.

-(1988). "El rechazo escolar: ¿alternativa o trampa social?". A: POLÍTICA Y SOCIEDAD, núm. 1.

-(1990). La cara oculta de la escuela. Siglo XXI, Madrid.

FERNÁNDEZ PÉREZ, M. (1986). Evaluación y cambio educativo: análisis cualitativo del fracaso escolar. Morata, Madrid.

FLECHA, R.; GONZÁLEZ, F.; GUIU, J. (1988). "De la "igualdad de oportunidades" a la adaptación a las diferencias". A: MIENTRAS TANTO, núm. 33.

FLECHA, R. (1990). "L'educació en la societat de la informació. Cinc grans línies de transformacions sòcio-educatives". A: ROTGER, J. M. Sociologia de l'educació. UB-UAB-Eumo, Barcelona.

FOURQUIN, J. C. (1987). "El enfoque sociológico del éxito y del fracaso escolares: desigualdades de éxito escolar y origen social". A: EDUCACIÓN Y SOCIEDAD, núm. 3.

FRANCHI, G.(1985). "Les noves formes d'escolaritat de masses". A: PAPERS, núm. 25

--(1987). La instrucción como sistema. Laertes, Barcelona.

FUNES, J. (1982). "Fracàs escolar: alguns conceptes fonamentals". A: PERSPECTIVA ESCOLAR, núm. 64.

FUNES, J.; RUEDA, J. M. (1989). Encuentros en la marginación. Fundación Sol Hachuel, Segovia.

GARCES, R. (1989). "El fracaso siempre para los mismos". A: NUESTRA ESCUELA, núm. 104.

GARCÍA CORREA, A. (1986). El fracaso escolar en la región de Murcia. Consejería de Educación y Cultura, Murcia.

GARRIDO CALVILLO, M. J.; SERRANO PALOMARES, M. I. (1985). "Una educación posible para unos chicos con alto índice de problemática social". A: DOCUMENTACIÓN SOCIAL, núm. 59.

G.F.E.N (1974). L'échec scolaire: doué ou non doué. Editorial Sociales, Paris.

GILLY, M. (1978). El problema del rendimiento escolar. Oikos-Tau, Baercelona.

GIMENO SACRISTÁN, J. (1976). Autoconcepto, sociabilidad y rendimiento escolar. INCIE, Madrid.

GLASSER, W. (1972). Escuelas sin fracasos. Paidós, Buenos Aires.

GONZÁLEZ TIRADOS, R. M. (1989). Análisis de las causas del fracaso escolar en la Universidad Politécnica de Madrid. MEC, Madrid.

GRIGNON,C. (1991). "La escuela y las culturas populares". A: ARCHIPIÉLAGO, núm. 6.

GUYOT, J.C. (1985). L'echec scolaire ça se soigne. Privat, Toulouse.

HANDY, Ch.; AITKEN, R. (1986). Understanding schools as organisations. Penguin, Londres.

HARGREAVES, A. (1982). "Resistance and relative authonomy theories. Problems of distortion and incoherence in recent marxist theories". A: BRITISH JOURNAL OF SOCIOLOGY, vol. 3, núm. 2.

HARGREAVES, D. (1967). Social relations in a secundary school. RKP, Londres.

HERNÁNDEZ RUIZ, S.; GÓMEZ DACAL, G. (1982). Fracasos escolares. Escuela Española, Madrid.

HIDALGO TUÑON, A. (1983). "Los estudios de bachillerato y la coacción paterna. Una encuesta sobre los motivos de los estudiantes de bachillerato. A: AULA ABIERTA, núm. 37.

HOLT, J. (1977). El fracaso escolar. Alianza, Madrid.

INCIE (1976). Determinantes del rendimiento económico. MEC, Madrid.

JACKSON, P. W. (1975). La vida en las aulas. Marova, Madrid.

LECLERQ, J. M.(1989). "L'échec scolaire dans une perspective européene". A: CAHIERS PEDAGOGIQUES, núm. 274-275.

LE GALL, A. (1972). Los fracasos escolares. Eudeba, Buenos Aires.

LERENA, C. (1976). Escuela, ideología y clases sociales en España. Ariel, Barcelona.

LEVY-LEBOYER, C.; PINEAU, C. (1980). "Inegalité sociale et motivations scolaires". A: ENFANCE, núm. 3.

LÓPEZ BLASCO, A. i altres (1985). El fracaso escolar: percepciones y vivencias. Institució Alfons el Magnànim, València.

--(1985). "La investigación sobre el rendimiento desde una perspectiva sociológica". A: REVISTA INVESTIGACIÓN EDUCATIVA, núm. 3.

LÓPEZ MARTÍNEZ, J. (1982). "Influencia del entorno familiar y social en el fracaso escolar". A: COMUNIDAD EDUCATIVA, núm. 115.

--(1984). "Investigación sobre el fracaso escolar en F.P. en los centros públicos de la Comunidad de Madrid". A: REVISTA DE EDUCACIÓN, núm. 274.

LUENGO I BALLESTER, D. (1988). El concepte de fracàs escolar als Moviments de Renovació Pedagògica. Tesi Doctoral. Facultat de Ciències de l'Educació, Universitat de Barcelona.

LURÇAT, L. (1983). El fracaso y el desinterés escolar. Gedisa, Mèxic.

MALEWSKA, S.; JOANNIDES, C. (1990). "Stratégies identitaires des adolescentes dans les situations d'échec". A: ENFANCE, núm. 3.

MARTÍNEZ SÁNCHEZ, A. (1983). "Indicadores didácticos del fracaso en la escuela". A: STUDIA PAEDAGOGICA, núm. 11.

MASJOAN, J. M. i altres (1974). L'Educació General Bàsica a Catalunya. Blume, Barcelona.

MASJOAN, J. M.; VIVES, J. (1975). "La desgràcia del fracàs escolar" en PERSPECTIVA ESCOLAR, núm. 1.

MARTÍNEZ CELORRIO, X.; HOMS, O. (CIREM, 1992). El fracàs escolar a Catalunya. Fundació Jaume Bofill, Barcelona (L'estat de la qüestió, 1).

MARTÍNEZ CELORRIO, X.(1992). "Fracaso escolar: una propuesta de formulación". A: CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, núm. 203.

MATEOS, S. (1990). "Educació i classes socials". A: ROTGER, J. M. (coord), Sociologia de l'Educació. UB-UAB-Eumo Editorial, Barcelona.

McDERMOTT, R. P. (1977). "Social relations as context for learning in schools". A: HARVARD EDUCATIONAL REVIEW, núm. 47.

McNEILL (1983). "Defensive teaching and classroom control". A: APPLE, M.W.; WEIS, L. (eds.). Ideology and practice in schooling. Temple University Press, Filadelfia.

McROBBIE (1978). "Working class girls and the sub-culture of feminity". A: WOMEN'S STUDIES GROUP Women take issue. Hutchinson, Londres.

MEC (1991). Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1989-90. MEC, Madrid.

--(1992). Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1990-91. MEC, Madrid.

--(1993). Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1991-92. MEC, Madrid.

--(1994). Informe sobre el estado y situación del sistema educativo. Curso 1992-93. MEC, Madrid.

MOLINA, S.; GARCÍA PASCUAL, E. (1984), El éxito y el fracaso escolar. Laia, Barcelona.

MONCADA, A. (1985). El aburrimiento en la escuela. Plaza & Janés, Barcelona.

Monogràfic "Fracàs escolar" (1982). A: PERSPECTIVA ESCOLAR, núm. 64.

Monogràfic "Fracaso escolar" (1983). A: CUADERNOS DE PEDAGOGÍA, núms. 103 i 104.

Monogràfic "Fracaso escolar" (1989). A: REVISTA DE CIENCIAS DE LA EDUCACIÓN, núm. 138.

MONREAL, J.; VIÑAO, A.(1979). "Aspiraciones y expectativas educativas y desiguialdad social". A: CUADRENOS DE REALIDADES SOCIALES, núm. 14 i 15.

MONTANE, J. (1983). "Perfil de buenos y malos repetidores: algunos indicadores sobre fracaso escolar". A: INFANCIA Y APRENDIZAJE, núm. 23.

MUSITU, G.; GARCÍA, F.; GUTIÉRREZ, M. (1991). Escala AFA. TEA, Madrid.

OGBU, J. U. (1993). "Etnografía escolar. Una aproximación a nivel múltiple". A: VELASCO, H. M., Lecturas de antropología para educadores. Editorial Trotta, Madrid.

PERAL ESPEJO, A. (1985). "El estudio del fracaso escolar debido a factores familiares y de personalidad". A: FOLIA NEUROPSIQUIÁTRICA DEL SUR Y ESTE DE ESPAÑA, núm. 20.

PEREZ SERRANO, G. (1981). Origen social y rendimiento escolar. CIS, Madrid.

PERRENOUD, P. (1970). Stratification socioculturelle et réussite scolaire: les défaillances de l'explication causale. Droz, Ginebra.

--(1990). La construcción del éxito y del fracaso escolar. Morata, Madrid.

PERRET-CLERMONT (1979). "Procesos psicosociológicos y fracaso escolar". A: INFANCIA Y APRENDIZAJE, núm. 6.

PHI DELTA KAPPA (1980). Why do some urban schools suceed? The Phi Delta Kappa study of exceptional urban elementary schools, Blomington Ind.

PLANAS, J.; CASAL, J.; MASJOAN, J. (1989). La inserción profesional y social de los jóvenes. Los itinerarios de transición entre los 14 y los 25 años. ICE-UAB, Barcelona.

PLOWDEN Informe (1967). Children and their primary school. Central Advisory Council for Education, Londres.

PUJADES, J. J. (1992). El método biográfico: el uso de las historias de vida en ciencias sociales. Cuadernos Metodológicos, núm. 5. Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid.

REGARTE, J.E. (1983). "Éxito-fracaso escolar al final de la EGB". A: INFANCIA Y APRENDIZAJE, núm. 23.

RIDAO GARCÍA, I. (1985). "El clima familiar y sus relaciones con el rendimiento escolar: revisión de la investigación española a partir de 1980". III Seminario sobre Modelos de Investigación Educativa. Gijón.

RIST (1973). The urban school: a factory of failure. MIT Press, Cambridge.

--(1977). "On understanding the process of schooling" en KARABEL & HALSEY Power and ideology in education. Oxford University Press, New York.

ROBERT, A. (1991). "Syndicalisme enseignant et lutte contre l'échec scolaire". A: REVUE FRANÇAISE DE PEDAGOGIE, núm. 95.

RODRIGO, M. J. (1985). "Las teorías implícitas en el conocimiento social". A: INFANCIA Y APRENDIZAJE, núm. 31-32.

RODRÍGUEZ DIÉGUEZ, A. (1987). Rendimiento, lenguaje y clase social. ICE-Universidad de Sevilla.

RODRÍGUEZ DIÉGUEZ, J. L. i altres (1987). "Fracaso escolar: variables institucionales y variables individuales". A: ENSEÑANZA, núm. 4-5.

RODRÍGUEZ ESPINAR, S.(1982). Factores de rendimiento escolar. Oikos-Tau, Barcelona.

RODRÍGUEZ NEIRA, T. (1978). "Algunos factores sociales del rendimiento académico". A: AULA ABIERTA, núm. 23.

ROSENTHAL, R.; JACKOBSON (1980). Pygmalión en la escuela: expectativas del maestro y desarrollo intelectual del alumno. Marova, Madrid.

ROTGER, J.M. (comp.). Sociologia de l'educació. UB-UAB-Eumo, Barcelona.

RUBIO JERONIMO, A. i altres (1990). "Fracaso escolar en BUP i COU: un estudio empírico de atribución causal". A: EDUCADORES, núm. 153.

RUTTER, M. y otros (1979). Fifteeen thousand hours: secundary schools and their effects on children. Open Books, Londres.

SALVADOR BLANCO, L. (1989). El rendimiento académico en la Universidad de Cantabria. MEC, Madrid.

SALVADOR MATA, F. DE (1985). "Aspectos de la personalidad adolescente y rendimiento académico". III Seminario sobre Modelos de Investigación Educativa, Gijón.

SÁNCHEZ, LUCIANO (1985). "Fracaso escolar y familia". A: COMUNIDAD EDUCATIVA, núm. 140.

SAMPER RASERO, L. (1982). Perspectivas psicológicas y sociológicas sobre el fracaso escolar. Estudio de tres barrios de Lérida. ICE-UAB, Barcelona.

SERRAMONA, J. (1988). Bilingüisme i fracàs escolar. Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya, Barcelona.

SNYDERS, G. (1978). Escuela, clase y lucha de clases. Comunicación, Madrid.

SOPEÑA ALCORCO, A. (1984). "Unos perfiles dominantes del éxito y fracaso escolar". A: EDUCADORES, núm. 126.

SULTANA, R. G. (1989). "Transition education. Student contestation and the production of meaning: possibilities and limitations of resistence theories". A: BRITISH JOURNAL OF SOCIOLOGY OF EDUCATION, vol. 10, núm. 3.

SZCEPANSKI, J. (1980). "El método biográfico". A: PAPERS, núm. 10.

TOMATIS, A. (1989). El fracaso escolar. La Campana, Barcelona.

TRILLO, F. (1985). "El modelo de desamparo aprendido aplicado al análisis del rendimiento". A: REVISTA INVESTIGACIÓN EDUCATIVA, núm. 3.

VIAL, M. (1970). Les mauvais élèves. PUF, París.

VIEGAS FERNANDES, J. (1988). "From the teories of social and cultural reproduction to the theory of resistence". A: BRITISH JOURNAL OF SOCIOLOGY OF EDUCATION, vol. 9, núm. 2.

WHITTY, G.; YOUNG.M. (1977). Explorations in the politics of school knowledge. Nafferton Books, Driffield.

WILCOX, K. (1994). "La etnografía como una metodología y su aplicación al estudio de la escuela: una revisión". A: VELASCO, H. M., Lecturas de antropología para educadores. Editorial Trotta, Madrid.

WILLIS, P. (1986). "Producción cultural y teorías de la reproducción". A: EDUCACION Y SOCIEDAD, núm. 2.

--(1988). Aprendiendo a trabajar. Akal, Madrid.

WOLCOTT, H. F.(1994). "Sobre la intención etnográfica". A: VELASCO, H. M., Lecturas de antropología para educadores. Editorial Trotta, Madrid.

YOUNG, M. F. D. (1971). Knowledge and control. Macmillan, Londres.

CIREM

ANNEX ESTADÍSTIC

Index de l'Annex Estadístic

Primer Bloc: EGB i BUP 3

-- Freqüències de Variables Categòriques 5

-- EGB: Selecció de Creuaments 28

-- BUP: Selecció de Creuaments 41

Segon Bloc: FP1 i FP2 53

-- Freqüències de Variables Categòriques 55

-- FP1: Selecció de Creuaments 78

-- FP2: Selecció de Creuaments 90

Aquest volum ha estat elaborat i editar per **Mª Josep Bleda Hernández**.

Primer Bloc: EGB i BUP

Freqüències de Variables Categòriques

1. Composició del nucli familiar
2. Natalitat familiar
3. Cohesió familiar
4. Origen del nucli familiar
5. Llengua parlada a casa
6. Edat mitjana dels pares
7. Disposició normativa de la llar
8. Activitat del nucli familiar
9. Status ocupacional del nucli familiar
10. Nivell d'estudis de la llar
11. Nivell econòmic familiar
12. Tipus de barri o zona on resideix l'alumne
13. Indicador del consum cultural de la familia
14. Ajuda familiar en el treball escolar
15. Indicador del consum de reforç escolar
16. Relació de la familia amb l'escola
17. Reacció dels pares davant notes dolentes
18. Preferències dels pares en la continuació d'estudis (només EGB)

19. Sexe
20. Data de naixement
21. Lloc de naixement
22. Estudiant amb Necessitats Educatives Especials
23. Indicador de socialització en el lleure
24. Currículum no escolar
25. Indicador d'aplicació de l'alumne
26. Indicador de l'interés pels estudis

27. Nota mitjana
28. Resultat final
29. Evolució de les notes
30. Total de repeticions de curs
31. Indicador de rendiment escàs i motius
32. Nivell de capacitat de l'alumne
33. Nivell d'esforç de l'alumne
34. Manifestacions conflictives
35. Assistència i absentisme
36. Sociabilitat de l'alumne
37. Identificació afectiva amb l'escola
38. Vivència emocional de l'escolaritat

39. Expectatives formatives
40. Expectatives professionals
41. Indicador de l'anticipació professional
42. Autoconcepte social
43. Autoconcepte acadèmic
44. Autoconcepte general

45. Titularitat del centre

Selecció de Creuaments: EGB

46. Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs
47. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne
48. Perfils d'éxit-fracàs segons sexe
49. Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne
50. Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives
51. Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte académic
52. Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar
53. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar
54. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar
55. Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars
56. Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

Selecció de Creuaments: BUP

57. Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs
58. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne
59. Perfils d'éxit-fracàs segons sexe
60. Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne
61. Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives
62. Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte académic
63. Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar
64. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar
65. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar
66. Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars
67. Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

1 . EGB: Composició del nucli familiar

		EFECTIUS	%/TOTAL
FaCo	- Família completa	748	86.88
AlFa	- Altres tipus família	95	11.03
1_	- Sense dades	18	2.09
	TOTAL	861	100.00

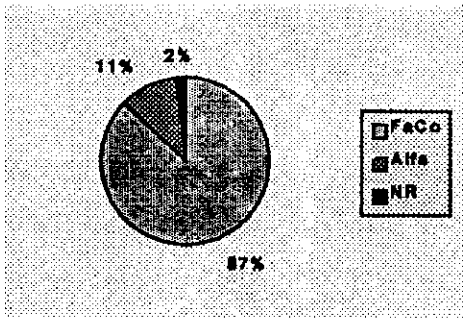

2 . EGB: Natalitat familiar

		EFECTIUS	%/TOTAL
1Fil	- Un fill	71	8.25
2Fil	- De dos a tres fills	621	72.13
3Fil	- Més de tres fills	161	18.70
2_	- Sense dades	8	.93
	TOTAL	861	100.00

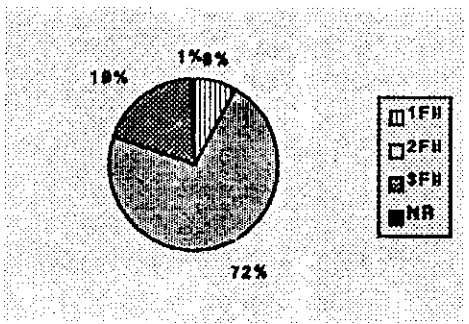

1 . BUP: Composició del nucli familiar

		EFECTIUS	%/TOTAL
FaCo	- Família completa	712	89.45
AlFa	- Altres tipus família	69	8.67
1_	- Sense dades	15	1.88
	TOTAL	796	100.00

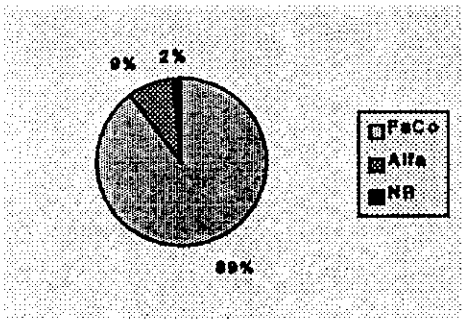

2 . BUP: Natalitat familiar

		EFECTIUS	%/TOTAL
1Fil	- Un fill	82	10.30
2Fil	- De dos a tres fills	612	76.88
3Fil	- Més de tres fills	88	11.06
2_	- Sense dades	14	1.76
	TOTAL	796	100.00

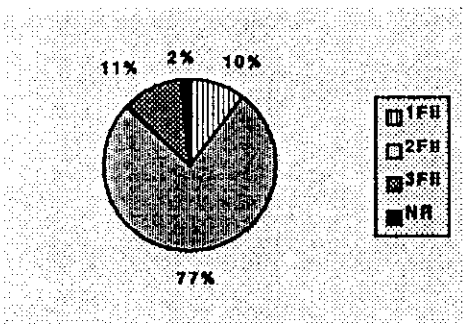

3 . EGB: Cohesió familiar

Cohe	Família cohesionada	718	83.39
NCoh	Fam. no cohesionada	100	11.61
3_	Sense dades	43	4.99
	TOTAL	861	100.00

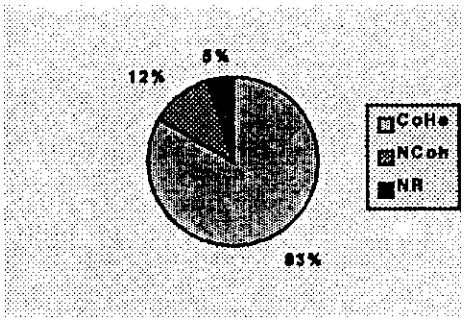

3 . BUP: Cohesió familiar

Cohe	Família cohesionada	559	70.23
NCoh	Fam. no cohesionada	28	3.52
3_	Sense dades	209	26.26
	TOTAL	796	100.00

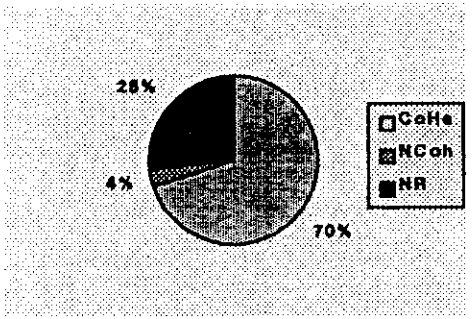

4 . EGB: Origen del nucli familiar

FCat	Família de Catalunya	384	44.60
NCat	Família de fora Cat.	281	32.64
FMix	Família mixta	174	20.21
4_	Sense dades	22	2.56
	TOTAL	861	100.00

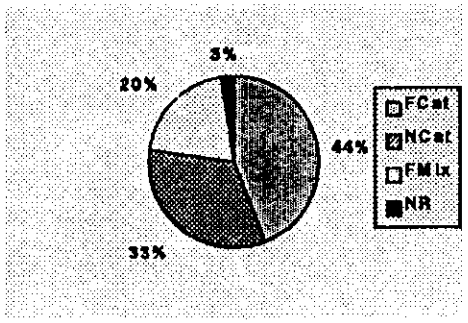

4 . BUP: Origen del nucli familiar

FCat	Família de Catalunya	418	52.51
NCat	Família de fora Cat.	200	25.13
FMix	Família mixta	163	20.48
4_	Sense dades	15	1.88
	TOTAL	796	100.00

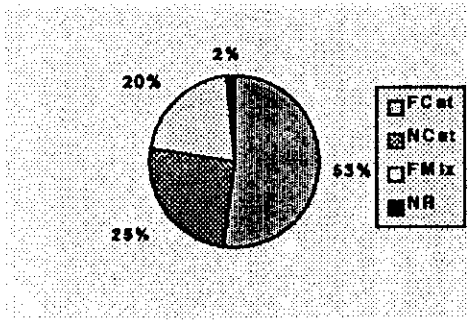

7 . EGB: Disposició normativa de la llar

NMin	- Mínima	219	25.44
NMit	- Mitja	466	54.12
NAlt	- Alta	172	19.98
7_	- Sense dades	4	.46
	TOTAL	861	100.00

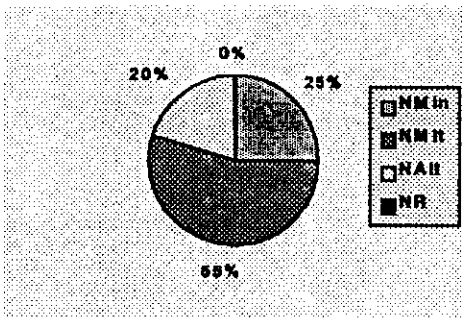

7 . BUP: Disposició normativa de la llar

NMin	- Mínima	301	37.81
NMit	- Mitja	419	52.64
NAlt	- Alta	71	8.92
7_	- Sense dades	5	.63
	TOTAL	796	100.00

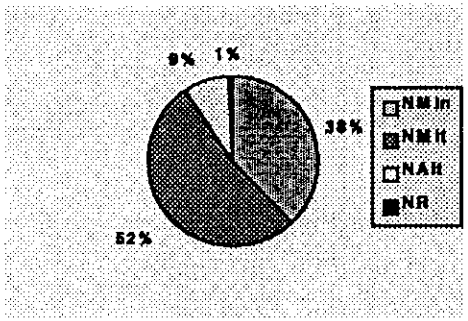

8 . EGB: Activitat del nucli familiar

FTre	- Treballen els dos	463	53.77
FTrC	- Treballa el cap	255	29.62
FAtu	- Atur del cap família	41	4.76
FIna	- Inactivitat cap	56	6.50
8_	- Sense dades	46	5.34
	TOTAL	861	100.00

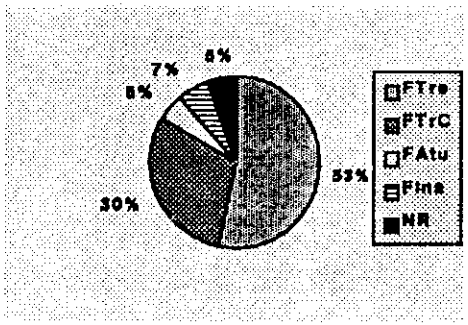

8 . BUP: Activitat del nucli familiar

FTre	- Treballen els dos	453	56.91
FTrC	- Treballa el cap	254	31.91
FAtu	- Atur del cap família	13	1.63
FIna	- Inactivitat cap	41	5.15
8_	- Sense dades	35	4.40
	TOTAL	796	100.00

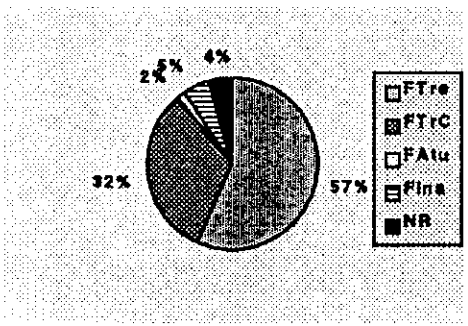

9 . EGB: 'Status' ocupacional del nucli familiar

FBai	- Status baix	279	32.40
FMBa	- Status mig-baix	67	7.78
FMig	- Status mig	430	49.94
FMAl	- Status mig-alt	6	.70
FAlt	- Status alt	11	1.28
9_	- Sense dades	68	7.90
	TOTAL	861	100.00

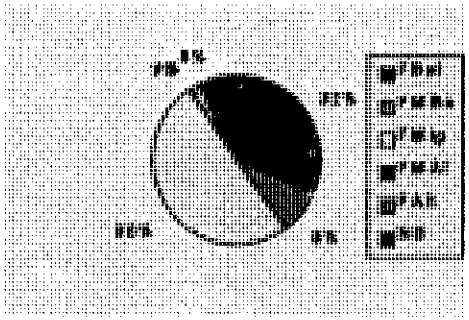

9 . BUP: 'Status' ocupacional del nucli familiar

FBai	- Status baix	170	21.36
FMBa	- Status mig-baix	69	8.67
FMig	- Status mig	388	48.74
FMAl	- Status mig-alt	22	2.76
FAlt	- Status alt	39	4.90
9_	- Sense dades	108	13.57
	TOTAL	796	100.00

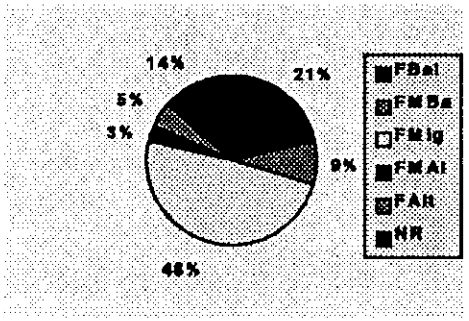

10 . EGB: Nivell d'estudis de la llar

FESe	Sense estudis	131	15.21
FEBa	Estudis baixos	368	42.74
FEMi	Estudis mitjos	170	19.74
FEAl	Estudis alts	111	12.89
10_	Sense dades	81	9.41
	TOTAL	861	100.00

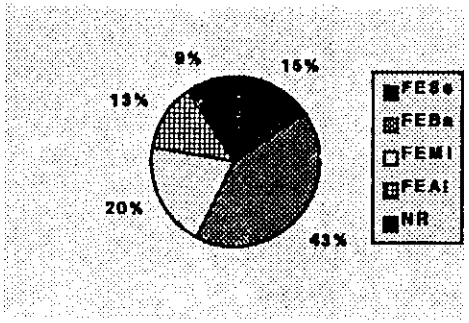

10 . BUP: Nivell d'estudis de la llar

FESe	- Sense estudis	72	9.05
FEBa	- Estudis baixos	297	37.31
FEMi	- Estudis mitjos	216	27.14
FEAl	- Estudis alts	186	23.37
10_	- Sense dades	25	3.14
	TOTAL	796	100.00

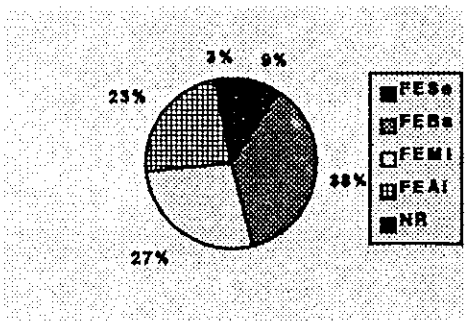

11 . EGB: Nivell econòmic familiar

EcMb	Molt baix	31	3.60
EcPo	Popular	247	28.69
EcMi	Mitjà	381	44.25
EcBe	Benestant	112	13.01
EcSu	Superior	30	3.48
EcMS	Molt superior	0	.00
EcNS	No ho sé	0	.00
11_	Sense dades	60	6.97
	TOTAL	861	100.00

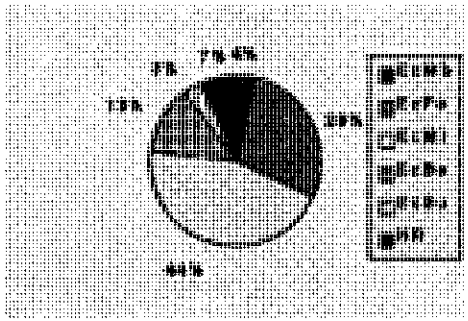

11 . BUP: Nivell econòmic familiar

EcMb	Molt baix	2	.25
EcPo	Popular	103	12.94
EcMi	Mitjà	278	34.92
EcBe	Benestant	178	22.36
EcSu	Superior	50	6.28
EcMS	Molt superior	0	.00
EcNS	No ho sé	0	.00
11_	Sense dades	185	23.24
	TOTAL	796	100.00

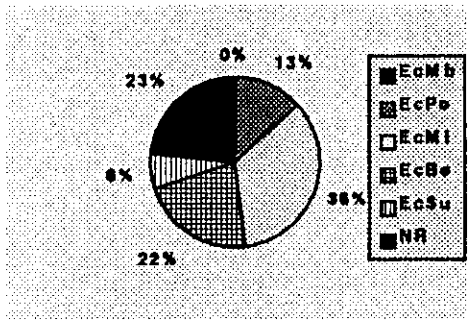

12 . EGB: Tipus de barri o zona on resideix l'alumne

ZoRu	Zona rural	172	19.98
BaSu	Barri subintegrat	41	4.76
BaPo	Barri popular	242	28.11
BaIn	Barri interclassista	315	36.59
BaAE	Barri Alt Standing	32	3.72
12_	Sense dades	59	6.85
	TOTAL	861	100.00

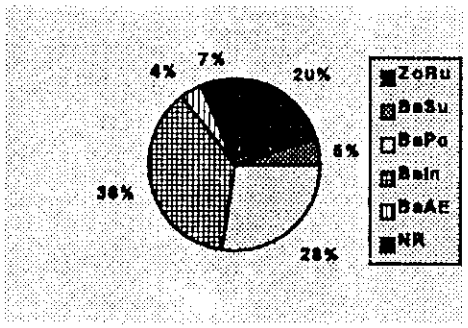

12 . BUP: Tipus de barri o zona on resideix l'alumne

ZoRu	Zona rural	114	14.32
BaSu	Barri subintegrat	1	.13
BaPo	Barri popular	120	15.08
BaIn	Barri interclassista	301	37.81
BaAE	Barri Alt Standing	64	8.04
12_	Sense dades	196	24.62
	TOTAL	796	100.00

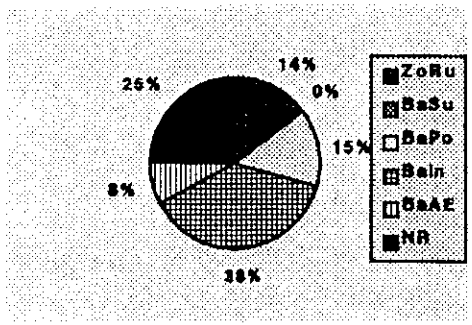

13 . EGB: Indicador del consum cultural de la familia

CBai	- Consum baix	665	77.24
CAlt	- Consum alt	174	20.21
13_	- Sense dades	22	2.56
	TOTAL	861	100.00

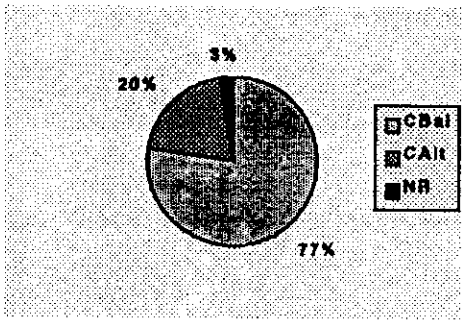

13 . BUP: Indicador del consum cultural de la familia

CBai	- Consum baix	715	89.82
CAlt	- Consum alt	63	7.91
13_	- Sense dades	18	2.26
	TOTAL	796	100.00

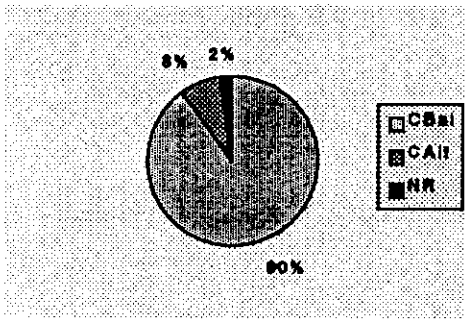

14 . EGB: Ajuda familiar en el treball escolar

AjNo	- Mai ajuden	68	7.90
AjNP	- No pot ajudar	374	43.44
AjSí	- Sí ajuda	384	44.60
14_	- Sense dades	35	4.07
	TOTAL	861	100.00

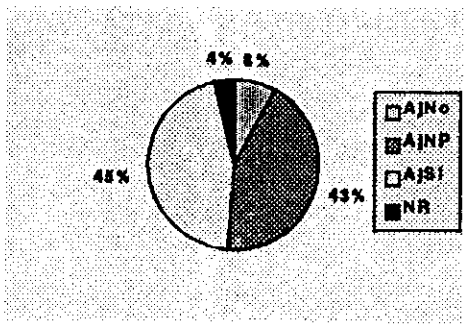

14 . BUP: Ajuda familiar en el treball escolar

AjNo	- Mai ajuden	109	13.69
AjNP	- No pot ajudar	440	55.28
AjSí	- Sí ajuda	209	26.26
14_	- Sense dades	38	4.77
	TOTAL	796	100.00

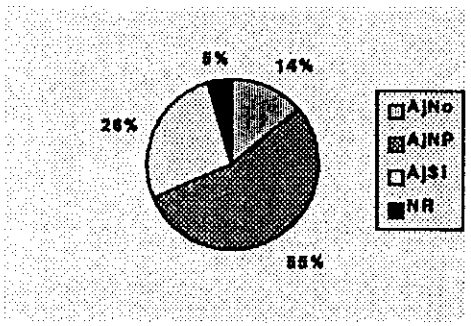

15 . EGB: Indicador del consum de reforç escolar

RNul	- Consum nul	420	48.78
RBai	- Consum baix	365	42.39
RMig	- Consum mig	69	8.01
RAlt	- Consum alt	7	.81
	TOTAL	861	100.00

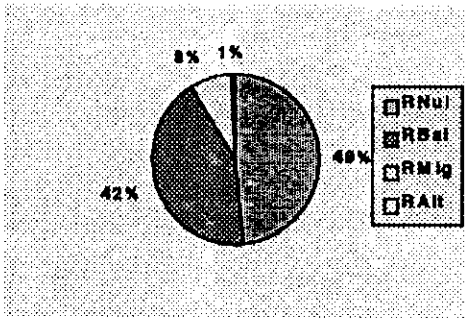

15 . BUP: Indicador del consum de reforç escolar

RNul	- Consum nul	292	36.68
RBai	- Consum baix	418	52.51
RMig	- Consum mig	82	10.30
RAlt	- Consum alt	4	.50
	TOTAL	796	100.00

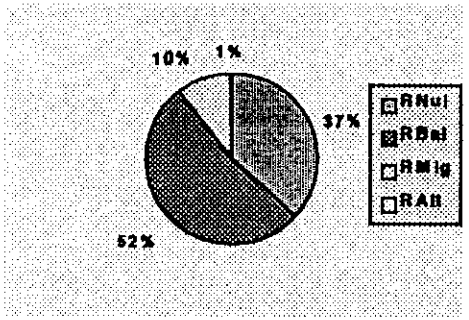

16 . EGB: Relació de la família amb l'escola

ReMi	- Relació mínima	304	35.31
ReSu	- Relació suficient	436	50.64
ReMx	- Relació màxima	89	10.34
16_	- Sense dades	32	3.72
	TOTAL	861	100.00

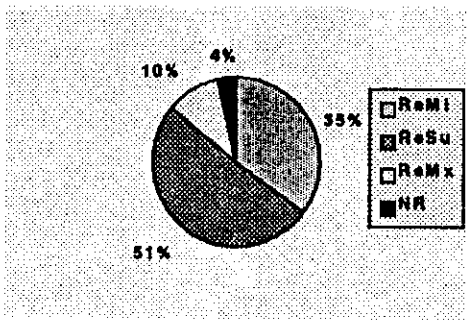

16 . BUP: Relació de la família amb l'escola

ReMi	- Relació mínima	224	28.14
ReSu	- Relació suficient	328	41.21
ReMx	- Relació màxima	47	5.90
16_	- Sense dades	197	24.75
	TOTAL	796	100.00

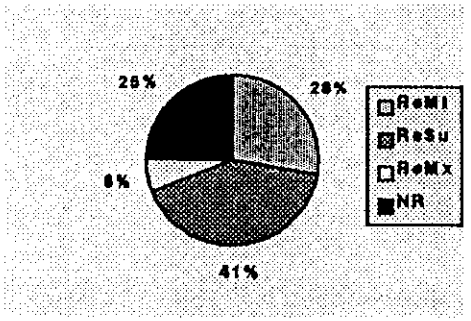

17 . EGB: Reacció dels pares davant notes dolentes

NoIn	- Indiferent	77	8.94
NoSu	- De suport	379	44.02
NoSa	- Sancionadora	174	20.21
NoMN	- No porto males notes	0	.00
17_	- Sense dades	231	26.83
	TOTAL	861	100.00

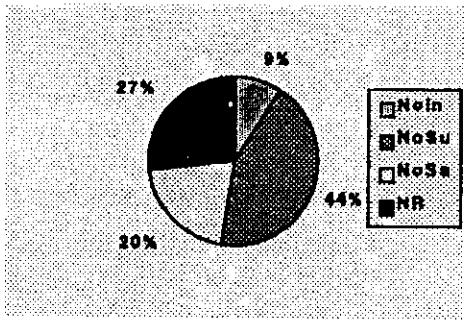

18 . EGB: Preferències dels pares en la continuació d'estudis

BUP	- Que estudií BUP	451	52.38
FP	- Que estudií FP	297	34.49
Rep	- Que repeteixi	18	2.09
Treb	- Que treballi	43	4.99
18_	- Sense dades	52	6.05
	TOTAL	861	100.00

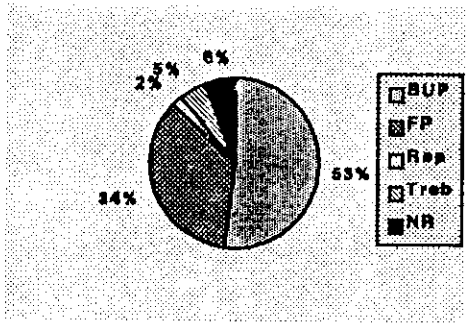

17 . BUP: Reacció dels pares davant notes dolentes

NoIn	- Indiferent	80	10.05
NoSu	- De suport	444	55.78
NoSa	- Sancionadora	116	14.57
NoMN	- No porto males notes	0	.00
17_	- Sense dades	156	19.60
	TOTAL	796	100.00

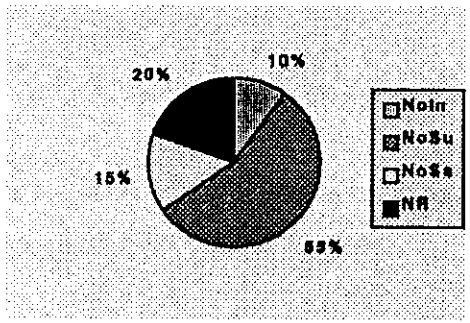

19 . EGB: Sexe

Home	Home	450	52.26
Dona	Dona	411	47.74
	TOTAL	861	100.00

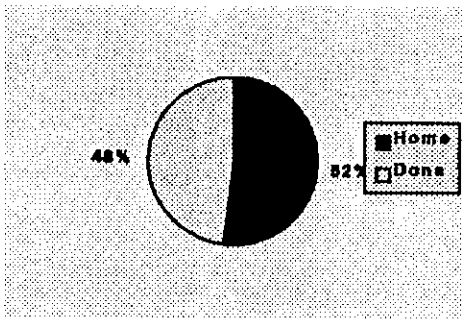

19 . BUP: Sexe

Home	Home	390	48.99
Dona	Dona	406	51.01
	TOTAL	796	100.00

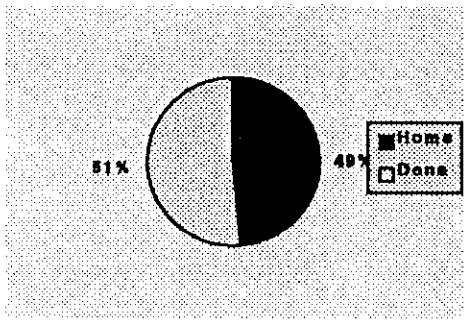

20 . EGB: Data de naixement

A79	Abans de 1979	203	23.58
GJ79	De gener a juny 79	317	36.82
JD79	De juliol a desembre	325	37.75
D79	Després de 1979	3	.35
21_	Sense dades	13	1.51
	TOTAL	861	100.00

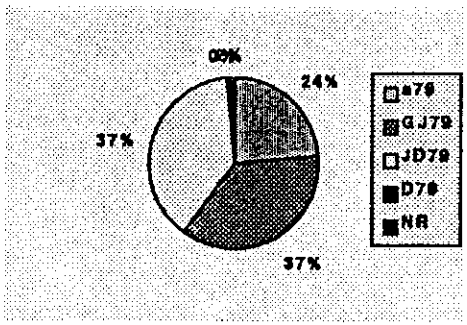

20 . BUP: Data de naixement

A76	Abans de 1976	212	26.63
GJ76	De gener a juny 76	299	37.56
JD76	De juliol a des. 76	277	34.80
D76	Després de 1976	1	.13
20_	Sense dades	7	.88
	TOTAL	796	100.00

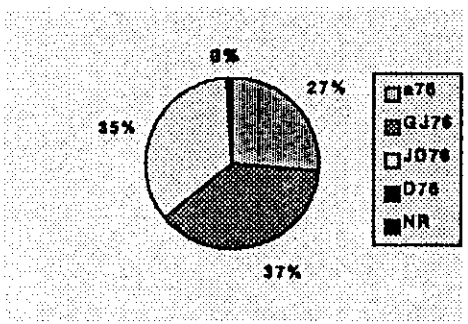

21 . EGB: Lloc de naixement

LNMu	- Mateix Municipi	473	54.94
LNCa	- Catalunya	347	40.30
LNEs	- Espanya	31	3.60
LNEx	- Estranger	0	.00
22_	- Sense dades	10	1.16
	TOTAL	861	100.00

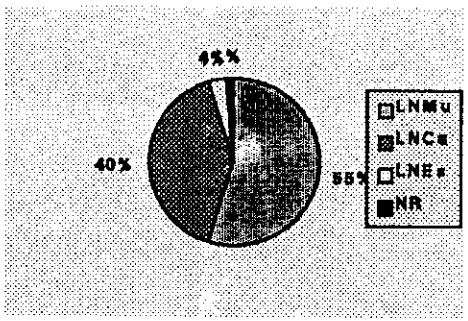

21 . BUP: Lloc de naixement

LNMu	- Mateix Municipi	469	58.92
LNCa	- Catalunya	289	36.31
LNEs	- Espanya	29	3.64
LNEx	- Estranger	0	.00
21_	- Sense dades	9	1.13
	TOTAL	796	100.00

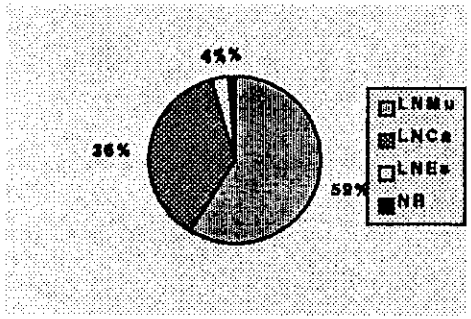

22 . EGB: Estudiant amb Necesitats Educatives Especials

SNEE	- Sí NEE	144	16.72
NNEE	- No NEE	688	79.91
24_	- Sense dades	29	3.37
	TOTAL	861	100.00

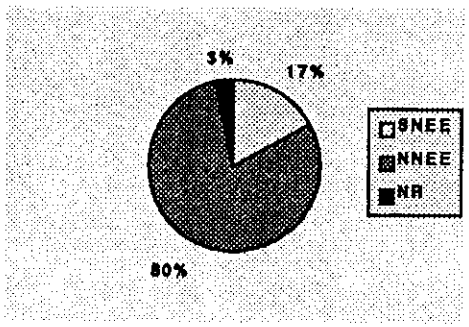

23 . EGB: Indicador de socialització en el lleure

SLle	Sí, molt	263	30.55
SLlP	Sí, poc	440	51.10
NLle	No lleure	158	18.35
	TOTAL	861	100.00

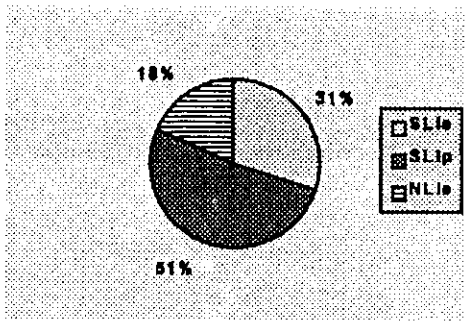

23 . BUP: Indicador de socialització en el lleure

SLle	Sí, molt	226	28.39
SLlP	Sí, poc	394	49.50
NLle	No lleure	176	22.11
	TOTAL	796	100.00

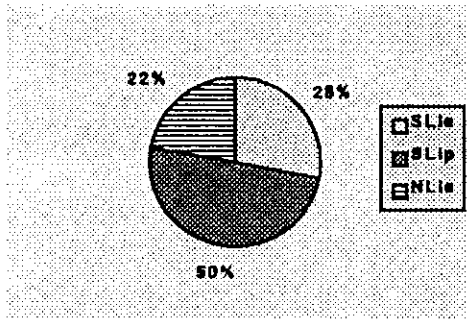

24 . EGB: Currículum no escolar

CSen	Sense currículum	69	8.01
CFor	Cur. formació	58	6.74
CLle	Cur. lleure	328	38.10
CTre	Cur. treball	12	1.39
CMix	Cur. mixt	28	3.25
26_	Sense dades	366	42.51
	TOTAL	861	100.00

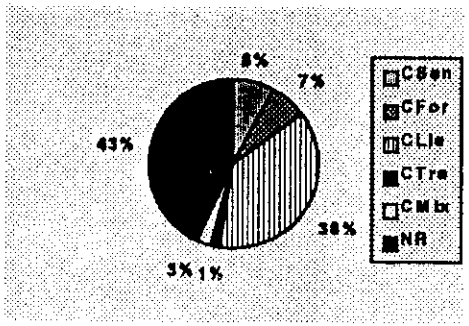

24 . BUP: Currículum no escolar

CSen	Sense currículum	371	46.61
CFor	Cur. formació	69	8.67
CLle	Cur. lleure	231	29.02
CTre	Cur. treball	18	2.26
CMix	Cur. mixt	51	6.41
24_	Sense dades	56	7.04
	TOTAL	796	100.00

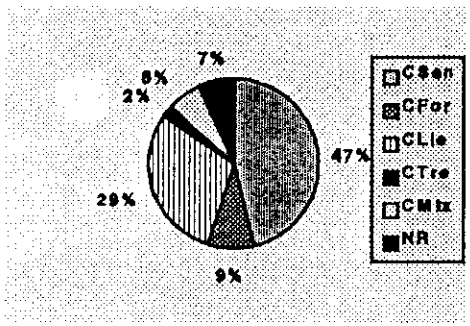

25 . EGB: Indicador d'aplicació de l'alumne

ApNT	- No treballa	186	21.60
ApPa	- Aplicació passiva	167	19.40
ApMi	- Aplicació mitja	278	32.29
ApEl	- Aplicació elaborada	187	21.72
27_	Sense dades	43	4.99
	TOTAL	861	100.00

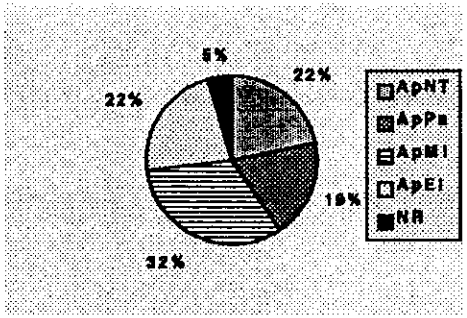

25 . BUP: Indicador d'aplicació de l'alumne

ApNT	- No treballa	20	2.51
ApPa	- Aplicació passiva	394	49.50
ApMi	- Aplicació mitja	217	27.26
ApEl	- Aplicació elaborada	143	17.96
25_	- Sense dades	22	2.76
	TOTAL	796	100.00

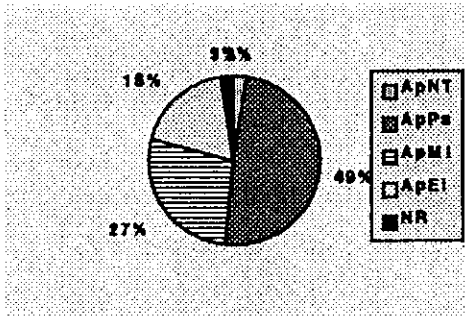

26 . EGB: Indicador de l'interés pels estudis

InIn	- Intrínsec	157	18.23
InEx	- Extrínsec	126	14.63
InPo	- Poc interés	572	66.43
28_	- Sense dades	6	.70
	TOTAL	861	100.00

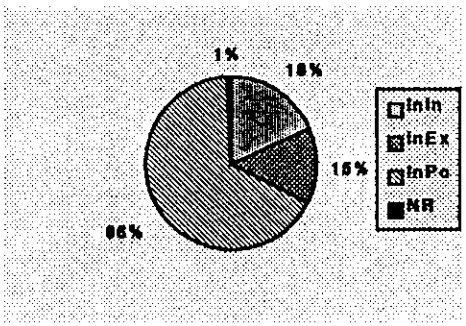

26 . BUP: Indicador de l'interés pels estudis

InIn	- Intrínsec	193	24.25
InEx	- Extrínsec	123	15.45
InPo	- Poc interés	459	57.66
26_	- Sense dades	21	2.64
	TOTAL	796	100.00

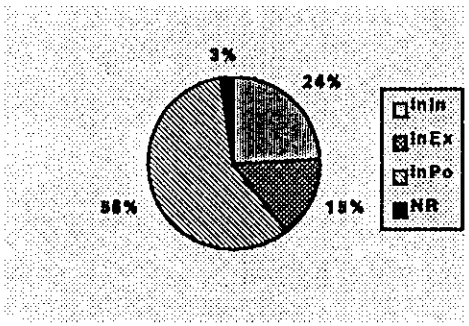

29 . EGB: Evolució de les notes

Ev-	Negativa	409	47.50
Evn	Neutra	185	21.49
Ev+	Positiva	245	28.46
31_	Sense dades	22	2.56
	TOTAL	861	100.00

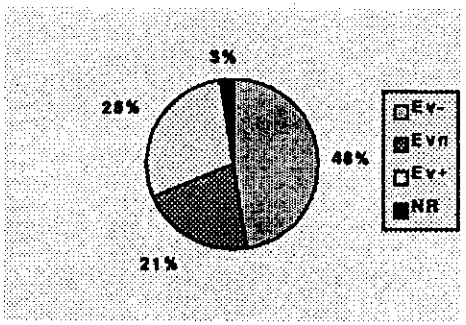

29 . BUP: Evolució de les notes

Ev-	Negativa	106	13.32
Evn	Neutra	396	49.75
Ev+	Positiva	277	34.80
29_	Sense dades	17	2.14
	TOTAL	796	100.00

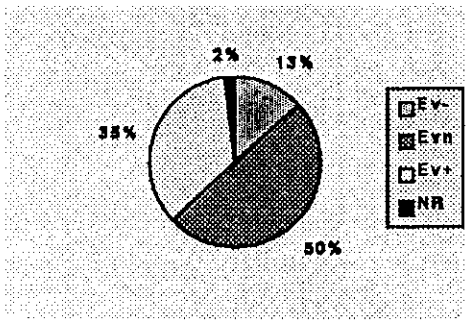

30 . EGB: Total de repeticions de curs

Rep0	Cap repetició	656	76.19
Rep1	Una repetició	162	18.82
Rep2	Dues o més repeticions	28	3.25
47_	Sense dades	15	1.74
	TOTAL	861	100.00

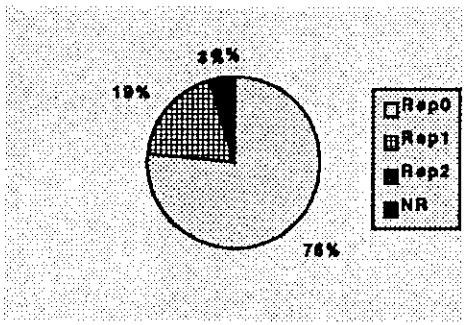

30 . BUP: Total de repeticions de curs

Rep0	Cap repetició	612	76.88
Rep1	Una repetició	135	16.96
Rep2	Dues o més repeticions	43	5.40
46_	Sense dades	6	.75
	TOTAL	796	100.00

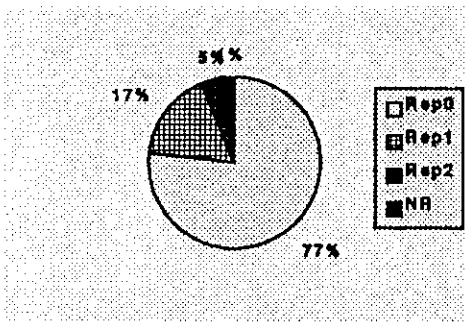

31 . EGB: Indicador de rendiment escàs i motius

Suf1	Sí: s'hi dedica poc	283	32.87
Suf2	Sí: qüestions pers.	74	8.59
Suf3	Sí: cap importància	84	9.76
Suf4	No: és bon estudiant	100	11.61
Suf5	No: és treballador	105	12.20
Suf6	No: ja fa prou	195	22.65
32_	Sense dades	20	2.32
	TOTAL	861	100.00

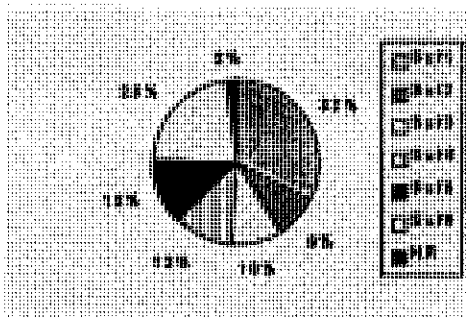

31 . BUP: Indicador de rendiment escàs i motius

Suf1	Sí: s'hi dedica poc	247	31.03
Suf2	Sí: qüestions pers.	67	8.42
Suf3	Sí: cap importància	31	3.89
Suf4	No: és bon estudiant	130	16.33
Suf5	No: és treballador	76	9.55
Suf6	No: ja fa prou	138	17.34
30_	Sense dades	107	13.44
	TOTAL	796	100.00

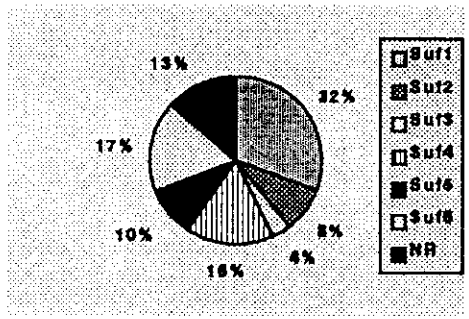

32 . EGB: Nivell de capacitat de l'alumne

Cap1	Gens capaç	30	3.48
Cap2	Poc capaç	261	30.31
Cap3	Bastant capaç	387	44.95
Cap4	Molt capaç	154	17.89
33_	Sense dades	29	3.37
	TOTAL	861	100.00

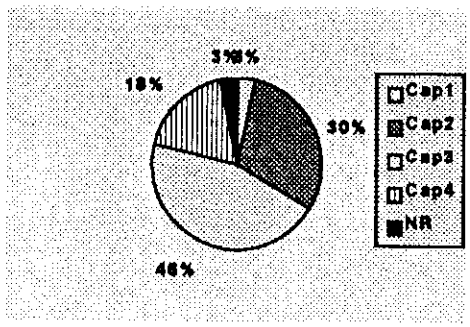

32 . BUP: Nivell de capacitat de l'alumne

Cap1	Gens capaç	4	.50
Cap2	Poc capaç	202	25.38
Cap3	Bastant capaç	370	46.48
Cap4	Molt capaç	139	17.46
31_	Sense dades	81	10.18
	TOTAL	796	100.00

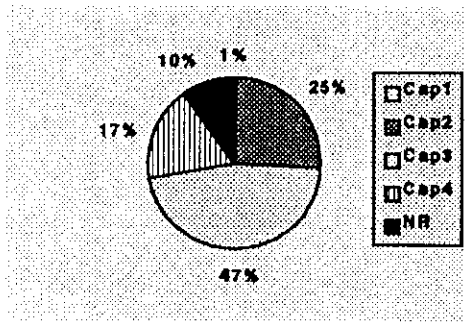

33 . EGB: Nivell d'esforç de l'alumne

Man1	- Gens mandrós	215	24.97
Man2	- Poc mandrós	263	30.55
Man3	- Bastant mandrós	224	26.02
Man4	- Molt mandrós	108	12.54
34_	- Sense dades	51	5.92
	TOTAL	861	100.00

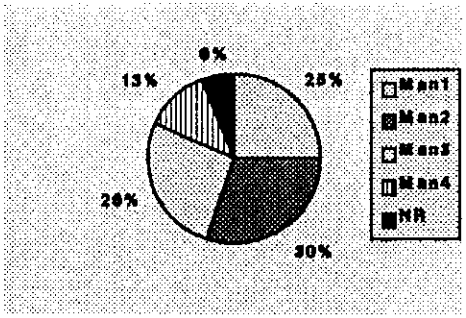

33 . BUP: Nivell d'esforç de l'alumne

Man1	- Gens mandrós	164	20.60
Man2	- Poc mandrós	247	31.03
Man3	- Bastant mandrós	216	27.14
Man4	- Molt mandrós	50	6.28
32_	- Sense dades	119	14.95
	TOTAL	796	100.00

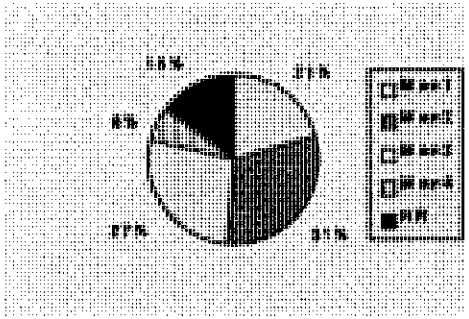

34 . EGB: Manifestacions conflictives

NCon	- No conflictiu	756	87.80
SCon	- Sí conflictiu	105	12.20
	TOTAL	861	100.00

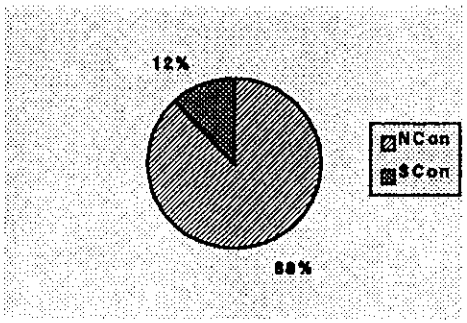

34 . BUP: Manifestacions conflictives

NCon	- No conflictiu	770	96.73
SCon	- Sí conflictiu	26	3.27
	TOTAL	796	100.00

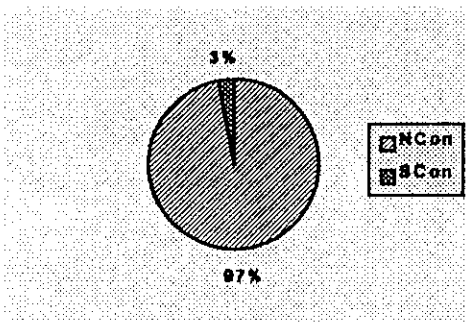

35 . EGB: Assistència i absentisme

Assi	- Assistent	801	93.03
NAss	- No assistent	39	4.53
36_	- Sense dades	21	2.44
	TOTAL	861	100.00

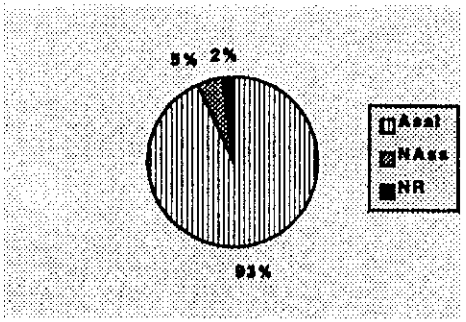

35 . BUP: Assistència i absentisme

Assi	- Assistent	718	90.20
NAss	- No assistent	9	1.13
34_	- Sense dades	69	8.67
	TOTAL	796	100.00

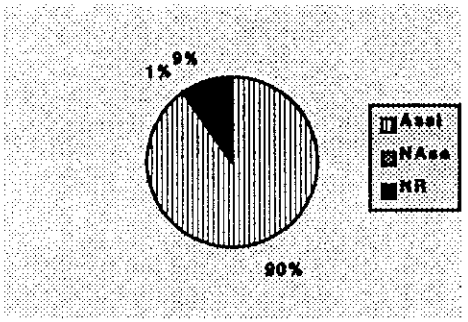

36 . EGB: Sociabilitat de l'alumne

Soci	- Sociable	608	70.62
NSoc	- No sociable	199	23.11
37_	- Sense dades	54	6.27
	TOTAL	861	100.00

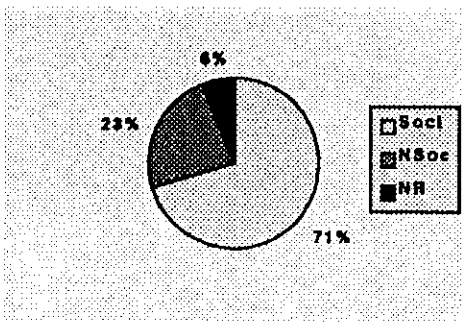

36 . BUP: Sociabilitat de l'alumne

Soci	- Sociable	613	77.01
NSoc	- No sociable	89	11.18
35_	- Sense dades	94	11.81
	TOTAL	796	100.00

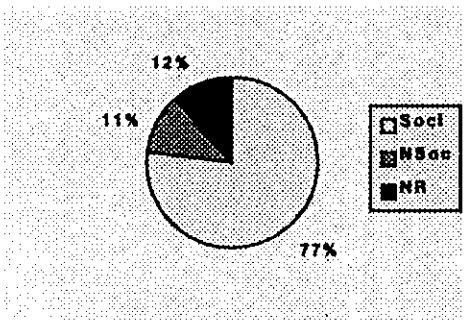

37 . EGB: Identificació afectiva amb l'escola

NVin	- Negativa	36	4.18
AVin	- Ambivalent	538	62.49
PVin	- Positiva	280	32.52
38_	- Sense dades	7	.81
	TOTAL	861	100.00

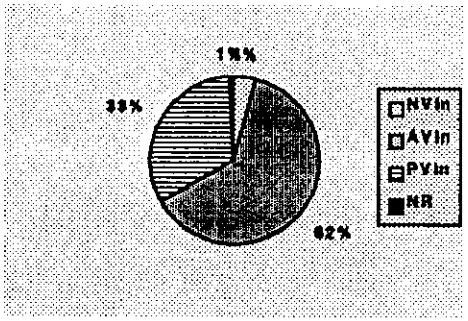

37 . BUP: Identificació afectiva amb l'escola

NVin	- Negativa	30	3.77
AVin	- Ambivalent	533	66.96
PVin	- Positiva	226	28.39
36_	- Sense dades	7	.88
	TOTAL	796	100.00

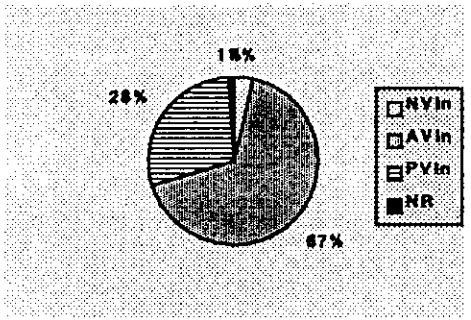

38 . EGB: Vivència emocional de l'escolaritat

Viv1	- Positiva	419	48.66
Viv2	- Difícil	332	38.56
Viv3	- Dram_tica	94	10.92
39_	- Sense dades	16	1.86
	TOTAL	861	100.00

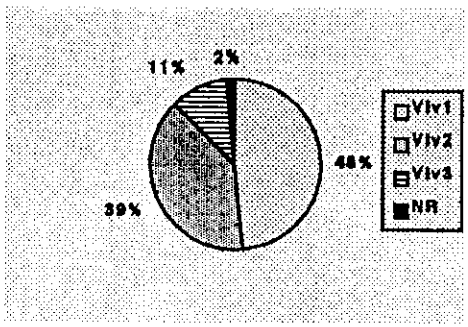

38 . BUP: Vivència emocional de l'escolaritat

Viv1	- Positiva	446	56.03
Viv2	- Difícil	260	32.66
Viv3	- Dram_tica	78	9.80
37_	- Sense dades	12	1.51
	TOTAL	796	100.00

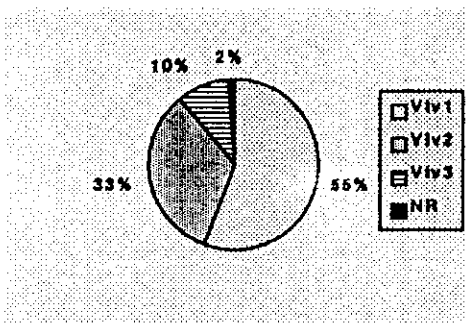

39 . EGB: Expectatives formatives

EsF1	- No contesta	35	4.07
EsF2	- Només BUP	19	2.21
EsF3	- BUP + FP	32	3.72
EsF4	- Universitat	368	42.74
EsF5	- Només FP	350	40.65
EsF6	- Repetir	12	1.39
EsF7	- Treballar	45	5.23
	TOTAL	861	100.00

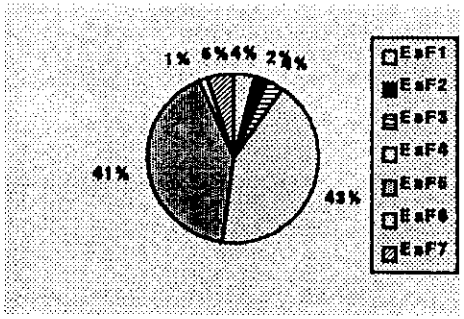

39 . BUP: Expectatives formatives

EsF1	- No contesta	13	1.63
EsF2	- Treballar	9	1.13
EsF3	- Repetir	18	2.26
EsF4	- COU	88	11.06
EsF5	- FPII	45	5.65
EsF6	- Universitat	622	78.14
38_	- Sense dades	1	.13
	TOTAL	796	100.00

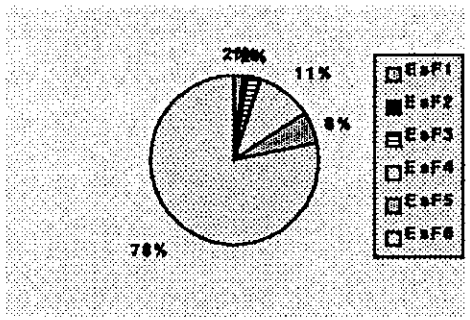

40 . EGB: Expectatives professionals

EsP1	- Una feina	124	14.40
EsP2	- Un ofici	129	14.98
EsP3	- Una Professió	328	38.10
EsP4	- Cap espectativa	278	32.29
41_	- Sense dades	2	.23
	TOTAL	861	100.00

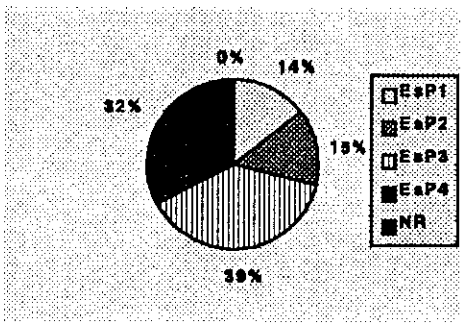

40 . BUP: Expectatives professionals

EsP1	- Una feina	31	3.89
EsP2	- Un ofici	102	12.81
EsP3	- Una professió	478	60.05
EsP4	- Cap espectativa	184	23.12
39_	- Sense dades	1	.13
	TOTAL	796	100.00

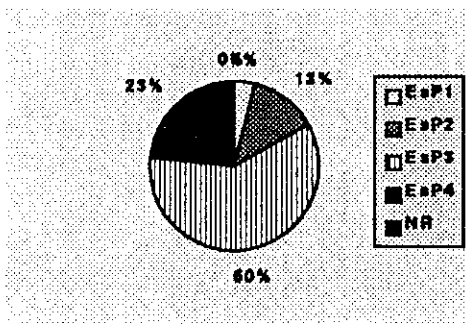

41 . EGB: Indicador d'anticipació professional

Ant1	- Positiva	665	77.24
Ant2	- Negativa: Raons escolars	120	13.94
Ant3	- Negativa: Raons no escolars	25	2.90
Ant4	- Negativa: cap raó	48	5.57
42_	- Sense dades	3	.35
	TOTAL	861	100.00

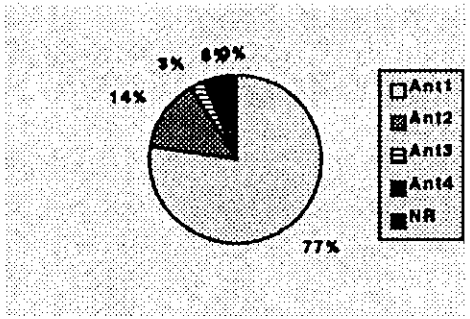

41 . BUP: Indicador d'anticipació professional

Ant1	- Positiva	524	65.83
Ant2	- Negativa: Raons escolars	134	16.83
Ant3	- Negativa: Raons no escolars	21	2.64
Ant4	- Negativa: cap raó	112	14.07
40_	- Sense dades	5	.63
	TOTAL	796	100.00

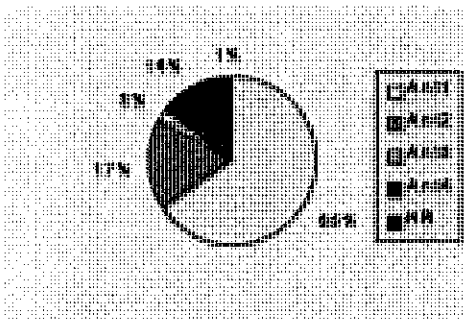

42 . EGB: Autoconcepte social

AuS1	- Per sota de la mitja	6	.70
AuS2	- Dins de la mitja	97	11.27
AuS3	- Per sobre de mitja	747	86.76
43_	- Sense dades	11	1.28
	TOTAL	861	100.00

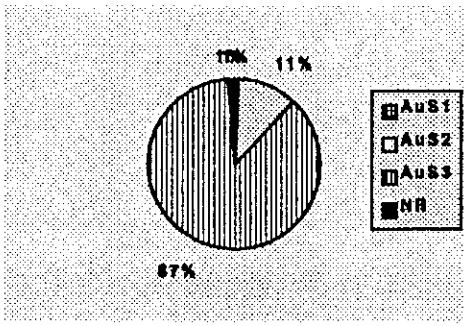

42 . BUP: Autoconcepte social

AuS1	- Per sota de la mitja	11	1.38
AuS2	- Dins de la mitja	116	14.57
AuS3	- Per sobre de mitja	659	82.79
41_	- Sense dades	10	1.26
	TOTAL	796	100.00

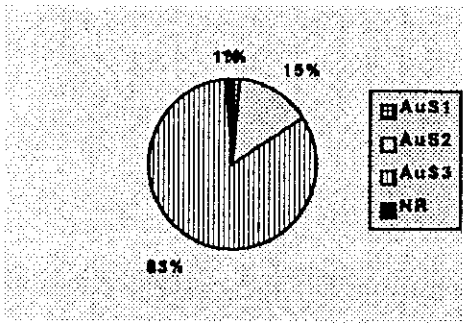

43 . EGB: Autoconcepte acadèmic

AuA1	- Per sota de la mitja	65	7.55
AuA2	- Dins de la mitja	303	35.19
AuA3	- Per sobre la mitja	477	55.40
44_	- Sense dades	16	1.86
	TOTAL	861	100.00

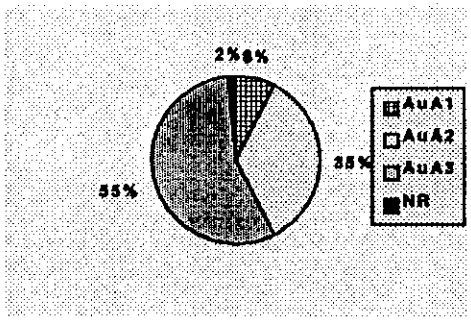

43 . BUP: Autoconcepte acadèmic

AuA1	- Per sota de la mitja	90	11.31
AuA2	- Dins de la mitja	330	41.46
AuA3	- Per sobre la mitja	340	42.71
42_	- Sense dades	36	4.52
	TOTAL	796	100.00

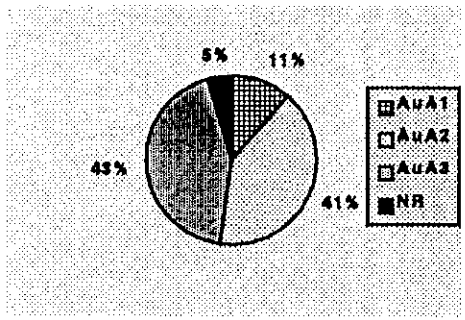

44 . EGB: Autoconcepte general

AuG1	- Per sota de la mitja	5	.58
AuG2	- Dins de la mitja	105	12.20
AuG3	- Per sobre la mitja	731	84.90
45_	- Sense dades	20	2.32
	TOTAL	861	100.00

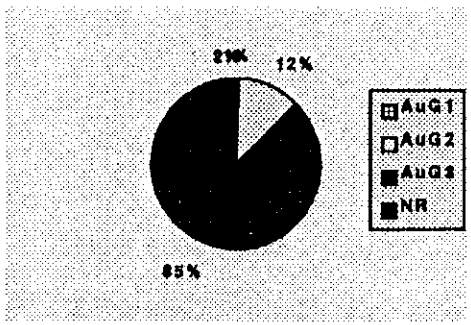

44 . BUP: Autoconcepte general

AuG1	- Per sota de la mitja	10	1.26
AuG2	- Dins de la mitja	142	17.84
AuG3	- Per sobre la mitja	605	76.01
43_	- Sense dades	39	4.90
	TOTAL	796	100.00

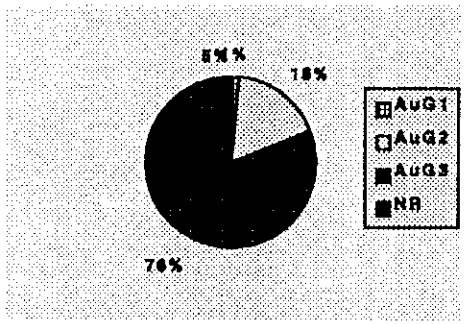

45 . Titularitat del centre

Pub	- Pública	517	60.05
Pri	- Privada	344	39.95
	TOTAL	861	100.00

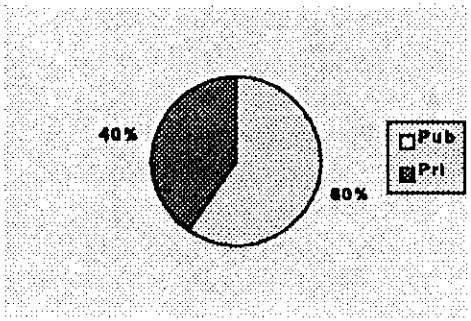

45 . Titularitat del centre

Pub	- Pública	426	53.52
Pri	- Privada	370	46.48
	TOTAL	796	100.00

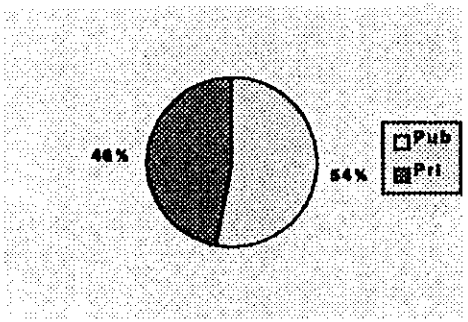

48.- Perfils d'éxit-fracàs segons sexe

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Sexe
TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Home	Dona	TOTAL
Limitats sense espectatives	115 25.81 50.35	113 27.18 49.65	228 26.47 100.00
En conflicte	91 20.49 80.81	22 5.19 19.19	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	166 37.25 51.80	154 37.00 48.20	320 37.13 100.00
Virtuosos	51 11.47 31.18	113 27.03 68.82	164 18.99 100.00
Desconeguts	22 4.97 59.56	15 3.60 40.44	37 4.31 100.00
TOTAL	445 100.00 51.63	416 100.00 48.37	861 100.00 100.00

49.- Perfils d'éxit-fracàs segons aplicacio de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Index d'aplicació de l'alumne
TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No treballa	Aplicació passiva	Aplicació mitja	Aplicació elaborada	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	35 18.42 15.16	52 31.00 23.01	91 32.40 40.01	39 21.77 17.10	11 24.63 4.72	228 26.47 100.00
En conflicte	38 20.46 34.06	16 9.44 14.16	45 15.94 39.80	6 3.23 5.13	8 17.66 6.85	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	76 40.72 23.90	67 39.38 20.83	91 32.36 28.49	70 38.95 21.82	16 36.26 4.96	320 37.13 100.00
Virtuosos	28 15.07 17.29	31 18.10 18.72	38 13.49 23.22	61 34.04 37.27	6 13.10 3.50	164 18.99 100.00
Desconeguts	10 5.33 26.93	4 2.07 9.44	16 5.81 44.09	4 2.01 9.71	4 8.35 9.83	37 4.31 100.00
TOTAL	188 100.00 21.79	169 100.00 19.64	281 100.00 32.69	179 100.00 20.80	44 100.00 5.07	861 100.00 100.00

50.- Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Espectatives formatives

TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No contesta	Només BUP	BUP + FP	Universitat	Només FP	Repetir	Treballar
Limitats sense espectatives	9 26.46 4.14	7 41.27 3.25	8 26.25 3.71	35 9.25 15.45	142 42.28 62.35	8 60.17 3.43	18 38.49 7.68
En conflicte	8 23.81 7.52	1 5.12 .82	3 8.82 2.52	13 3.33 11.23	66 19.75 58.88	4 29.16 3.36	18 38.86 15.67
Aplicats amb moderació	13 35.73 3.98	6 34.10 1.92	12 37.11 3.74	184 48.31 57.52	96 28.45 29.91	0 .00 .00	9 20.60 2.93
Virtuosos	5 14.00 3.05	2 12.04 1.32	8 25.40 5.00	138 36.35 84.61	10 2.93 6.01	0 .00 .00	0 .00 .00
Desconeguts	0 .00 .00	1 7.46 3.61	1 2.42 2.10	11 2.76 28.31	22 6.59 59.73	1 10.67 3.73	1 2.06 2.52
TOTAL	36 100.00 4.14	18 100.00 2.09	32 100.00 3.74	381 100.00 44.21	336 100.00 39.04	13 100.00 1.51	45 100.00 5.28

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	TOTAL
Limitats sense espectatives	228 26.47 100.00
En conflicte	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	320 37.13 100.00
Virtuosos	164 18.99 100.00
Desconeguts	37 4.31 100.00
TOTAL	861 100.00 100.00

51.- Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte acadèmic

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Autoconcepte acadèmic
TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Per sota de la mitja	Dins de la mitja	Per sobre la mitja	Sense dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	19 29.13 8.54	107 35.30 47.03	94 19.83 41.12	8 42.07 3.31	228 26.47 100.00
En conflicte	26 39.28 23.28	54 17.76 47.85	33 6.89 28.88	0 .00 .00	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	12 17.66 3.69	113 37.14 35.29	191 40.36 59.66	4 24.26 1.36	320 37.13 100.00
Virtuosos	2 2.95 1.21	18 6.03 11.20	140 29.60 85.54	3 18.72 2.05	164 18.99 100.00
Desconeguts	7 10.98 19.77	11 3.77 30.86	16 3.31 42.14	3 14.96 7.23	37 4.31 100.00
TOTAL	67 100.00 7.76	304 100.00 35.28	473 100.00 54.88	18 100.00 2.08	861 100.00 100.00

52.- Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar

FILA FILA : Tipologies de fracàs TOTAL INDIVIDUS: 861.
COLUMNA : Llengua parlada a casa

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Català	Castellà	Les dues	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	51 17.13 22.55	133 30.98 58.45	36 29.76 16.00	7 83.58 2.99	228 26.47 100.00
En conflicte	34 11.36 30.25	60 13.95 53.20	19 15.22 16.55	0 .00 .00	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	138 45.97 43.16	138 32.01 43.07	44 35.91 13.77	0 .00 .00	320 37.13 100.00
Virtuosos	70 23.39 42.93	75 17.48 45.96	18 14.83 11.11	0 .00 .00	164 18.99 100.00
Desconeguts	6 2.16 17.48	24 5.59 64.76	5 4.28 14.15	1 16.42 3.61	37 4.31 100.00
TOTAL	300 100.00 34.87	430 100.00 49.95	123 100.00 14.24	8 100.00 .95	861 100.00 100.00

53.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar

FILA : Tipologies de fracàs — TOTAL INDIVIDUS: 861.
COLUMNA : Nivell econòmic familiar

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Molt baix	Popular	Mitjà	Benestant	Superior
Limitats sense espectatives	13 43.47 5.62	90 38.44 39.39	83 21.67 36.30	20 18.31 8.64	4 11.01 1.83
En conflicte	9 29.11 7.61	44 18.74 38.84	47 12.26 41.52	8 7.54 7.19	0 .00 .00
Aplicats amb moderació	3 11.14 1.03	68 29.20 21.34	161 42.30 50.50	46 43.16 14.52	19 50.95 6.05
Virtuosos	0 .00 .00	27 11.41 16.30	85 22.36 52.19	32 29.91 19.66	12 30.86 7.17
Desconeguts	5 16.28 12.93	5 2.21 13.93	5 1.41 14.50	1 1.07 3.11	3 7.18 7.35
TOTAL	29 100.00 3.42	234 100.00 27.13	382 100.00 44.34	108 100.00 12.49	38 100.00 4.41

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Sense dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	19 26.50 8.22	228 26.47 100.00
En conflicte	5 7.72 4.84	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	21 29.67 6.56	320 37.13 100.00
Virtuosos	8 10.82 4.68	164 18.99 100.00
Desconeguts	18 25.29 48.18	37 4.31 100.00
TOTAL	71 100.00 8.21	861 100.00 100.00

54.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell d'estudis de la llar
TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Sense estudis	Estudis baixos	Estudis mitjos	Estudis alts	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	33 27.61 14.52	104 29.21 45.75	40 23.32 17.66	18 14.25 8.07	32 38.68 14.00	228 26.47 100.00
En conflicte	15 12.76 13.57	57 15.89 50.33	17 9.75 14.93	10 7.78 8.91	14 16.75 12.26	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	42 34.97 13.11	125 35.05 39.14	78 45.22 24.42	52 40.42 16.31	22 27.17 7.01	320 37.13 100.00
Virtuosos	19 15.69 11.50	62 17.48 38.16	33 18.99 20.04	42 32.75 25.83	7 8.84 4.46	164 18.99 100.00
Desconeguts	11 8.96 28.96	8 2.36 22.68	5 2.72 12.67	6 4.79 16.67	7 8.56 19.03	37 4.31 100.00
TOTAL	120 100.00 13.92	357 100.00 41.46	173 100.00 20.05	129 100.00 14.98	82 100.00 9.58	861 100.00 100.00

55.- Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars

EN FILA : Tipologíes de fracàs — TOTAL INDIVIDUS: 861.
EN COLUMNA : Tipus de centres escolars

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Tipus A*	Tipus B*	Tipus C*	Tipus D*	Tipus E*	TOTAL
Limitats sense espectatives	26 31.06 11.29	36 23.24 15.62	20 16.17 8.70	36 33.41 15.78	111 28.08 48.61	228 26.47 100.00
En conflicte	11 12.89 9.47	24 15.36 20.88	15 12.59 13.71	14 12.93 12.35	49 12.46 43.60	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	23 27.60 7.15	53 34.74 16.65	57 46.42 17.82	38 35.07 11.81	149 37.73 46.57	320 37.13 100.00
Virtuosos	19 23.33 11.81	35 22.87 21.43	28 22.60 16.96	19 17.51 11.53	63 15.86 38.27	164 18.99 100.00
Desconeguts	4 5.12 11.43	6 3.79 15.66	3 2.22 7.35	1 1.07 3.11	23 5.87 62.46	37 4.31 100.00
TOTAL	83 100.00 9.62	153 100.00 17.80	123 100.00 14.25	108 100.00 12.50	395 100.00 45.83	861 100.00 100.00

(*)

TIPUS A : Escoles excel.lents per a clientel.les desfavorides
TIPUS B : Escoles correctes sensibilitzades pel fracàs
TIPUS C : Bones escoles per alumnes socialment privilegiats
TIPUS D : Escoles deficients
TIPUS E : Escoles no massa correctes

56.- Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Titularitat

TOTAL INDIVIDUS: 861.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Pública	Privada	TOTAL
Limitats sense espectatives	125 26.85 55.05	102 26.02 44.95	228 26.47 100.00
En conflicte	70 15.00 62.19	43 10.83 37.81	113 13.09 100.00
Aplicats amb moderació	167 35.78 52.30	152 38.73 47.70	320 37.13 100.00
Virtuosos	92 19.66 56.17	72 18.21 43.83	164 18.99 100.00
Desconeguts	13 2.71 34.12	24 6.21 65.88	37 4.31 100.00
TOTAL	467 100.00 54.28	394 100.00 45.72	861 100.00 100.00

57.- Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nota final
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Aprovat al Juny	Aprovat al Setembre	D'1 a 2 suspeses	Més de 3 suspeses	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	22 7.17 14.77	25 15.49 17.17	68 32.06 46.05	28 26.59 18.90	5 55.78 3.11	148 18.62 100.00
En conflicte	4 1.29 5.75	7 4.43 10.61	19 8.87 27.54	38 36.50 56.10	0 .00 .00	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	102 33.47 33.44	95 57.65 30.99	84 39.51 27.52	23 21.78 7.51	2 20.02 .54	306 38.39 100.00
Virtuosos	151 49.42 85.21	19 11.64 10.80	4 1.66 2.00	4 3.35 1.99	0 .00 .00	177 22.24 100.00
Desconeguts	26 8.64 27.30	18 10.79 18.35	38 17.90 39.43	12 11.78 12.85	2 24.21 2.07	97 12.14 100.00
TOTAL	305 100.00 38.35	164 100.00 20.64	213 100.00 26.74	105 100.00 13.23	8 100.00 1.04	796 100.00 100.00

58.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Es tracta d'un estudiant ... capaç en general
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Gens capaç	Poc capaç	Bastant capaç	Molt capaç	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	1 26.43 .53	102 53.62 68.63	40 10.92 27.02	1 .71 .68	5 4.93 3.14	148 18.62 100.00
En conflicte	1 23.72 1.03	40 21.15 58.53	22 5.87 31.44	5 3.79 7.85	1 .83 1.15	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	1 49.86 .49	43 22.52 13.98	232 63.29 75.98	27 19.30 8.97	2 1.90 .59	306 38.39 100.00
Virtuosos	0 .00 .00	2 1.17 1.25	67 18.28 37.88	106 74.33 59.63	2 2.33 1.24	177 22.24 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	3 1.54 3.03	6 1.63 6.20	3 1.88 2.77	85 90.02 88.00	97 12.14 100.00
TOTAL	3 100.00 .37	190 100.00 23.83	367 100.00 46.08	142 100.00 17.84	94 100.00 11.87	796 100.00 100.00

59.- Perfils d'éxit-fracàs segons sexe

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Sexe
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Home	Dona	TOTAL
Limitats sense espectatives	68 18.79 45.77	80 18.48 54.23	148 18.62 100.00
En conflicte	43 12.04 63.41	25 5.76 36.59	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	147 40.59 47.95	159 36.56 52.05	306 38.39 100.00
Virtuosos	68 18.94 38.63	109 24.98 61.37	177 22.24 100.00
Desconeguts	35 9.64 36.00	62 14.21 64.00	97 12.14 100.00
TOTAL	361 100.00 45.35	435 100.00 54.65	796 100.00 100.00

60.- Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Index d'aplicació de l'alumne
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No treballa	Aplicació passiva	Aplicació mitja	Aplicació elaborada	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	3 13.87 2.05	85 21.49 57.59	41 18.93 27.61	15 10.77 10.05	4 17.87 2.71	148 18.62 100.00
En conflicte	2 8.78 2.80	41 10.22 59.23	21 9.78 30.84	4 2.73 5.50	1 4.95 1.62	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	13 57.20 4.09	148 37.39 48.59	90 41.73 29.52	51 36.95 16.73	3 14.55 1.07	306 38.39 100.00
Virtuosos	3 14.60 1.80	73 18.40 41.29	36 16.46 20.09	58 41.65 32.54	8 33.67 4.28	177 22.24 100.00
Desconeguts	1 5.55 1.26	50 12.50 51.37	28 13.11 29.32	11 7.90 11.31	7 28.96 6.74	97 12.14 100.00
TOTAL	22 100.00 2.75	397 100.00 49.90	216 100.00 27.15	138 100.00 17.38	22 100.00 2.83	796 100.00 100.00

61.- Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Espectatives formatives
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No contesta	Treballar	Repetir	COU	FPII	Universitat	Sense Dades
Limitats sense espectatives	3 25.26 1.98	5 49.10 3.66	6 30.60 3.80	33 36.28 22.57	18 42.19 12.22	83 13.36 55.77	0 .00 .00
En conflicte	0 .00 .00	2 17.38 2.80	8 45.45 12.22	16 16.86 22.68	11 26.37 16.52	31 5.07 45.77	0 .00 .00
Aplicats amb moderació	4 32.47 1.23	2 22.55 .82	2 11.42 .69	23 25.05 7.56	10 23.24 3.27	264 42.69 86.44	0 .00 .00
Virtuosos	1 6.79 .45	0 .00 .00	0 .00 .00	5 4.97 2.59	1 2.56 .62	171 27.57 96.35	0 .00 .00
Desconeguts	4 35.48 4.26	1 10.98 1.26	2 12.54 2.39	16 16.84 16.07	2 5.65 2.51	70 11.32 72.47	1 100.00 1.04
TOTAL	12 100.00 1.46	11 100.00 1.39	18 100.00 2.32	92 100.00 11.58	43 100.00 5.39	619 100.00 77.73	1 100.00 .13

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	TOTAL
Limitats sense espectatives	148 18.62 100.00
En conflicte	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	306 38.39 100.00
Virtuosos	177 22.24 100.00
Desconeguts	97 12.14 100.00
TOTAL	796 100.00 100.00

62.- Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte acadèmic

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Autoconcepte acadèmic
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Per sota de la mitja	Dins de la mitja	Per sobre la mitja	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	22 24.93 15.01	59 17.34 40.10	56 17.07 37.82	10 29.41 7.07	148 18.62 100.00
En conflicte	11 11.90 15.49	33 9.49 47.47	23 6.99 33.51	2 6.79 3.53	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	27 30.51 8.91	145 42.32 47.48	123 37.45 40.24	10 28.97 3.38	306 38.39 100.00
Virtuosos	11 12.54 6.32	74 21.67 41.97	86 26.07 48.34	6 16.75 3.37	177 22.24 100.00
Desconeguts	18 20.12 18.58	31 9.17 32.55	41 12.42 42.21	6 18.07 6.66	97 12.14 100.00
TOTAL	89 100.00 11.21	343 100.00 43.07	328 100.00 41.25	36 100.00 4.48	796 100.00 100.00

63.- Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar

FILA : Tipologies de fracàs — TOTAL INDIVIDUS: 796.
COLUMNA : Llengua parlada a casa

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Català	Castellà	Les dues	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	48 13.06 32.48	74 23.28 50.03	22 23.32 15.04	4 27.07 2.45	148 18.62 100.00
En conflicte	38 10.22 54.95	21 6.54 30.41	8 8.68 12.11	2 12.90 2.53	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	141 38.35 46.24	132 41.38 43.12	30 31.52 9.86	2 17.51 .77	306 38.39 100.00
Virtuosos	95 25.65 53.38	60 18.74 33.71	22 23.17 12.51	1 5.26 .40	177 22.24 100.00
Desconeguts	47 12.72 48.52	32 10.05 33.13	13 13.30 13.16	5 37.26 5.18	97 12.14 100.00
TOTAL	368 100.00 46.29	318 100.00 40.01	96 100.00 12.01	13 100.00 1.69	796 100.00 100.00

64.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell econòmic familiar
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Molt baix	Popular	Mitjà	Benestant	Superior	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	46 43.23 30.79	42 15.17 28.34	22 13.31 14.65	6 14.13 4.22	33 15.97 22.00	148 18.62 100.00
En conflicte	0 .00 .00	8 7.47 11.51	33 11.85 47.86	17 10.63 25.29	6 12.96 8.38	5 2.34 6.96	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	1 39.12 .26	39 36.47 12.60	112 40.41 36.60	70 43.12 23.02	19 42.79 6.21	65 31.90 21.31	306 38.39 100.00
Virtuosos	1 60.88 .69	12 11.68 6.96	81 29.19 45.64	52 31.78 29.28	10 22.82 5.71	21 10.17 11.72	177 22.24 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	1 1.15 1.26	9 3.38 9.68	2 1.17 1.97	3 7.29 3.34	81 39.63 83.75	97 12.14 100.00
TOTAL	2 100.00 .25	106 100.00 13.26	277 100.00 34.78	163 100.00 20.49	44 100.00 5.57	204 100.00 25.65	796 100.00 100.00

65.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell d'estudis de la llar
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Sense estudis	Estudis baixos	Estudis mitjos	Estudis alts	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	21 27.76 13.86	64 21.09 43.27	43 19.99 29.22	19 10.84 12.83	1 4.71 .82	148 18.62 100.00
En conflicte	5 6.49 7.01	23 7.65 33.97	22 10.29 32.55	16 9.27 23.72	2 7.33 2.75	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	26 34.80 8.43	121 39.67 39.48	80 36.97 26.22	69 39.22 22.51	10 39.87 3.36	306 38.39 100.00
Virtuosos	13 17.05 7.13	63 20.68 35.52	49 22.68 27.76	47 27.05 26.80	5 19.18 2.79	177 22.24 100.00
Desconeguts	10 13.91 10.65	33 10.91 34.34	22 10.07 22.59	24 13.61 24.71	7 28.91 7.71	97 12.14 100.00
TOTAL	74 100.00 9.30	304 100.00 38.21	217 100.00 27.22	175 100.00 22.04	26 100.00 3.23	796 100.00 100.00

66.- Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars

EN FILA : Tipologíes de fracàs
EN COLUMNA : Tipus de centres escolars
TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Tipus A*	Tipus B*	Tipus C*	Tipus D*	Tipus E*	TOTAL
Limitats sense espectatives	1 1.46 .58	27 34.59 18.11	81 23.93 54.59	30 11.69 20.30	10 14.99 6.41	148 18.62 100.00
En conflicte	3 5.32 4.60	4 5.18 5.86	33 9.79 48.31	25 9.60 36.06	4 5.58 5.16	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	10 16.22 3.15	37 48.07 12.21	136 40.29 44.59	112 43.33 36.52	11 17.06 3.54	306 38.39 100.00
Virtuosos	10 17.14 5.74	7 9.02 3.95	71 21.05 40.22	83 32.08 46.66	6 9.57 3.43	177 22.24 100.00
Desconeguts	35 59.86 36.73	2 3.15 2.53	17 4.94 17.28	9 3.31 8.82	33 52.79 34.63	97 12.14 100.00
TOTAL	59 100.00 7.45	78 100.00 9.75	338 100.00 42.48	258 100.00 32.35	63 100.00 7.96	796 100.00 100.00

(*)

TIPUS A : Centres excel.lents
TIPUS B : Privades de qualitat
TIPUS C : Grans centres
TIPUS D : Centres correctes poc sensibilitzats pel fracàs
TIPUS E : Centres deficients

67.- Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Titularitat

TOTAL INDIVIDUS: 796.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Pública	Privada	TOTAL
Limitats sense espectatives	100 19.92 67.63	48 16.39 32.37	148 18.62 100.00
En conflicte	34 6.78 49.77	34 11.76 50.23	69 8.61 100.00
Aplicats amb moderació	176 34.88 57.44	130 44.42 42.56	306 38.39 100.00
Virtuosos	106 21.11 60.01	71 24.18 39.99	177 22.24 100.00
Desconeguts	87 17.31 90.14	10 3.25 9.86	97 12.14 100.00
TOTAL	503 100.00 63.22	293 100.00 36.78	796 100.00 100.00

Segon Bloc: FP1 i FP2

Freqüències de Variables Categòriques

68. Composició del nucli familiar
69. Natalitat familiar
70. Cohesió familiar
71. Origen del nucli familiar
72. Llengua parlada a casa
73. Edat mitjana dels pares
74. Disposició normativa de la llar
75. Activitat del nucli familiar
76. Status ocupacional del nucli familiar
77. Nivell d'estudis de la llar
78. Nivell econòmic familiar
79. Tipus de barri o zona on resideix l'alumne
80. Indicador del consum cultural de la familia
81. Ajuda familiar en el treball escolar
82. Indicador del consum de reforç escolar
83. Relació de la familia amb l'escola
84. Reacció dels pares davant notes dolentes

85. Sexe
86. Data de naixement
87. Lloc de naixement
88. Indicador de socialització en el lleure
89. Currículum no escolar
90. Indicador d'aplicació de l'alumne
91. Indicador d'interés pels estudis

92. Nota mitjana
93. Resultat final
94. Evolució de les notes
95. Total de repeticions de curs
96. Indicador de rendiment escàs i motius
97. Nivell de capacitat de l'alumne
98. Nivell d'esforç de l'alumne
99. Manifestacions conflictives
100. Assistència i absentisme
101. Sociabilitat de l'alumne
102. Identificació afectiva amb l'escola
103. Vivència emocional de l'escolaritat

104. Expectatives formatives
105. Expectatives professionals
106. Autoconcepte social
107. Autoconcepte acadèmic
108. Autoconcepte general

109. Titulació a l'iniciar FP1
110. Branca d'especialitat
111. Titularitat de centre

Selecció de Creuaments: FP1

112. Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs
113. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne
114. Perfils d'éxit-fracàs segons sexe
115. Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne
116. Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives
117. Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte académic
118. Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar
119. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar
120. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar
121. Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars
122. Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

Selecció de Creuaments: FP2

123. Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs
124. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne
125. Perfils d'éxit-fracàs segons sexe
126. Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne
127. Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives
128. Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte académic
129. Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar
130. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar
131. Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar
132. Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars
133. Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

EFECTIUS %/TOTAL

68 . FP1: Composició del nucli familiar

FaCo	- Família completa	403	91.41
AlFa	- Altres tipus família	36	8.14
1_	- Sense dades	2	.45
	TOTAL	441	100.00

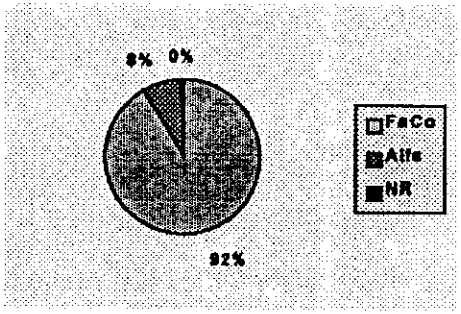

69 . FP1: Natalitat familiar

1Fil	- Un fill	36	8.23
2Fil	- De dos a tres fills	311	70.39
3Fil	- Més de tres fills	88	20.06
2_	- Sense dades	6	1.32
	TOTAL	441	100.00

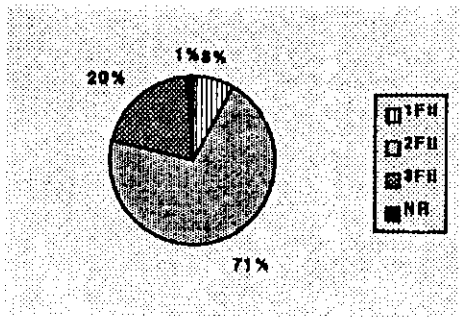

EFECTIUS %/TOTAL

68 . FP2: Composició del nucli familiar

FaCo	- Família completa	182	86.37
AlFa	- Altres tipus família	27	12.98
1_	- Sense dades	2	.65
	TOTAL	211	100.00

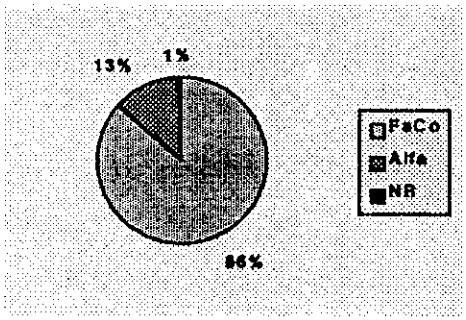

69 . FP2: Natalitat familiar

1Fil	- Un fill	13	6.43
2Fil	- De dos a tres fills	148	70.08
3Fil	- Més de tres fills	50	23.49
2_	- Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

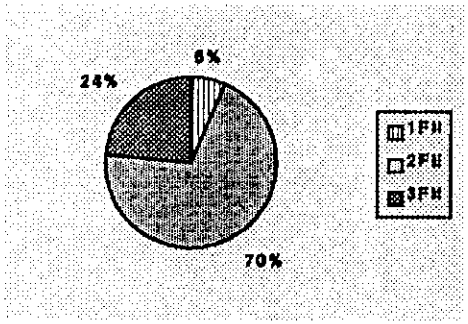

70 . FP1: Cohesió familiar

Cohe	- Família cohesionada	377	85.37
Coh	- Fam. no cohesionada	29	6.53
3_	- Sense dades	35	8.10
	TOTAL	441	100.00

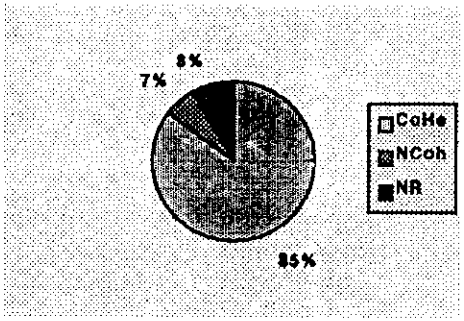

70 . FP2: Cohesió familiar

Cohe	- Família cohesionada	153	72.44
NCoh	- Fam. no cohesionada	8	3.93
3_	- Sense dades	50	23.62
	TOTAL	211	100.00

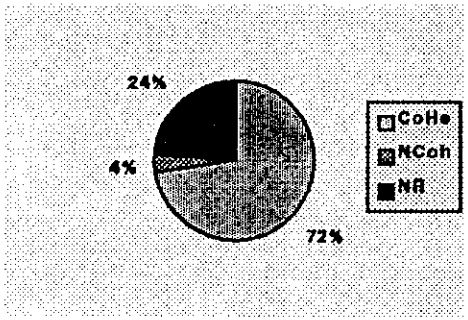

71 . FP1: Origen del nucli familiar

FCat	- Família de Catalunya	109	24.73
NCat	- Família de fora Cat.	203	45.91
FMix	- Família mixta	118	26.76
4_	- Sense dades	11	2.60
	TOTAL	441	100.00

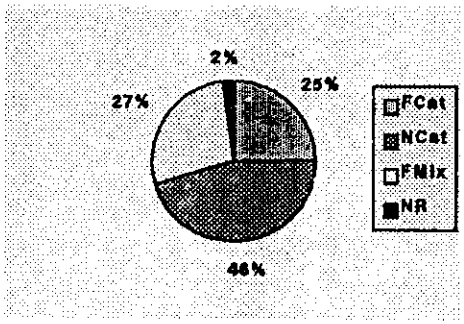

71 . FP2: Origen del nucli familiar

FCat	Família de Catalunya	68	32.16
NCat	- Família de fora Cat.	89	42.24
FMix	- Família mixta	49	23.31
4_	- Sense dades	5	2.29
	TOTAL	211	100.00

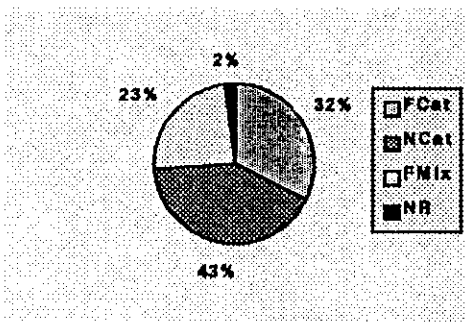

72 . FP1: Llengua parlada a casa

LCat	Català	135	30.53
LCas	Castellà	247	55.97
LMix	Les dues	56	12.79
5_	Sense dades	3	.71
	TOTAL	441	100.00

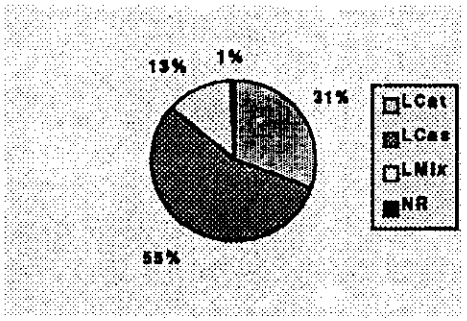

72 . FP2: Llengua parlada a casa

LCat	Català	72	33.98
LCas	Castellà	114	54.18
LMix	Les dues	20	9.63
5_	Sense dades	5	2.20
	TOTAL	211	100.00

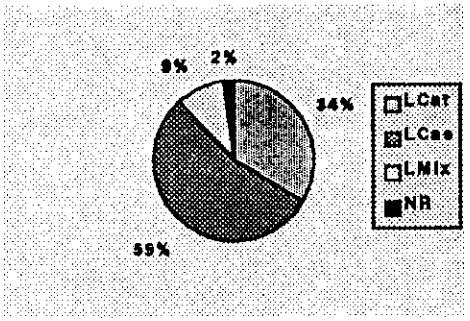

73 . FP1: Edat mitjana dels pares

F35	Menys de 35 anys	6	1.41
F42	De 35 a 42 anys	164	37.05
F50	De 43 a 50 anys	169	38.40
F+50	Més de 50 anys	75	17.05
6_	Sense dades	27	6.10
	TOTAL	441	100.00

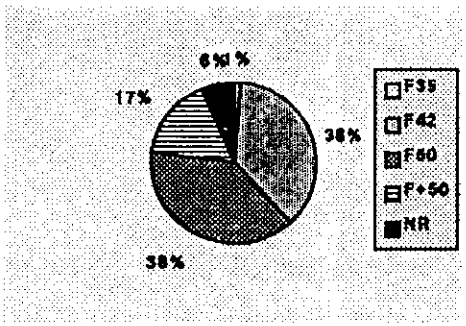

73 . FP2: Edat mitjana dels pares

F35	Menys de 35 anys	0	.00
F42	De 35 a 42 anys	37	17.43
F50	De 43 a 50 anys	90	42.89
F+50	Més de 50 anys	74	35.02
6_	Sense dades	10	4.65
	TOTAL	211	100.00

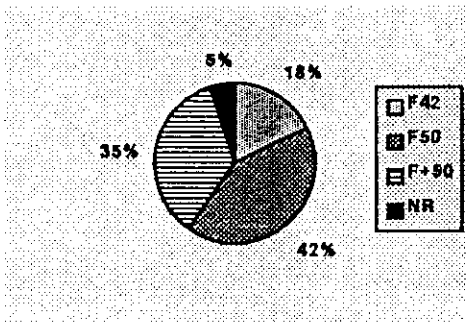

74 . FP1: Disposició normativa de la llar

NMin	Mínima	147	33.44
NMit	Mitja	245	55.45
NAlt	Alta	48	10.98
7_	Sense dades	1	.13
	TOTAL	441	100.00

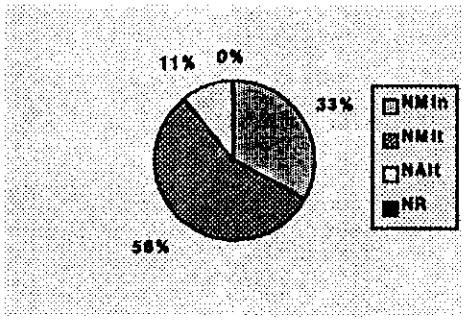

74 . FP2: Disposició normativa de la llar

NMin	Mínima	123	58.18
NMit	Mitja	81	38.54
NAlt	Alta	7	3.28
7_	Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

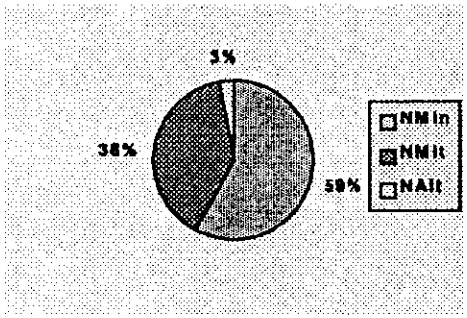

75 . FP1: Activitat del nucli familiar

FTre	Treballen els dos	214	48.45
FTrC	Treballa el cap	149	33.75
FAtu	Atur del cap família	26	5.95
FIna	Inactivitat cap	23	5.27
8_	Sense dades	29	6.58
	TOTAL	441	100.00

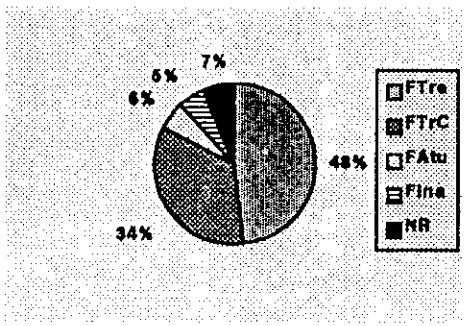

75 . FP2: Activitat del nucli familiar

FTre	Treballen els dos	60	28.72
FTrC	Treballa el cap	93	43.98
FAtu	Atur del cap família	8	3.69
FIna	Inactivitat cap	39	18.39
8_	Sense dades	11	5.22
	TOTAL	211	100.00

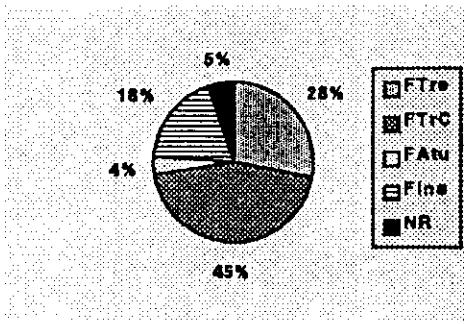

76 . FP1: 'Status' ocupacional del nucli familiar

FBai	- Status baix	167	37.89
FMBa	- Status mig-baix	11	2.53
FMig	- Status mig	181	41.12
FMAl	- Status mig-alt	4	.83
FAlt	- Status alt	11	2.38
9_	- Sense dades	67	15.24
	TOTAL	441	100.00

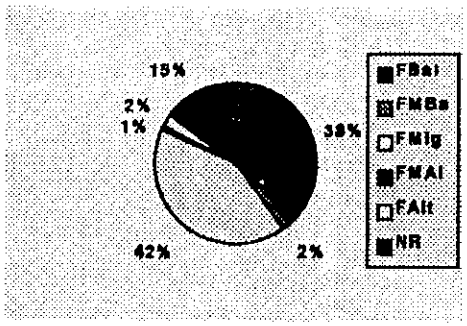

76 . FP2: 'Status' ocupacional del nucli familiar

FBai	- Status baix	58	27.58
FMBa	- Status mig-baix	10	4.53
FMig	- Status mig	92	43.89
FMAl	- Status mig-alt	0	.00
FAlt	- Status alt	7	3.32
9_	- Sense dades	44	20.68
	TOTAL	211	100.00

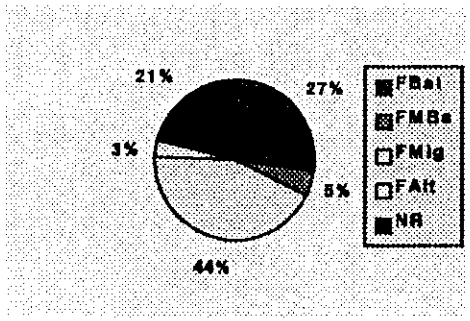

77 . FP1: Nivell d'estudis de la llar

FESe	- Sense estudis	85	19.36
FEBa	- Estudis baixos	219	49.56
FEMi	- Estudis mitjos	72	16.22
FEAl	- Estudis alts	22	5.03
10_	- Sense dades	43	9.83
	TOTAL	441	100.00

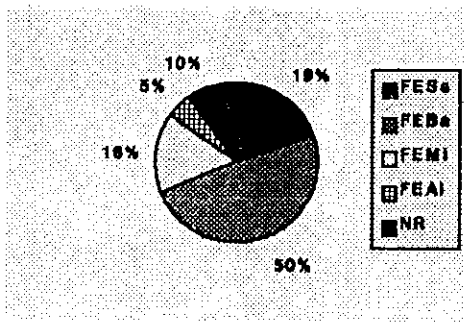

77 . FP2: Nivell d'estudis de la llar

FESe	- Sense estudis	62	29.19
FEBa	- Estudis baixos	110	52.23
FEMi	- Estudis mitjos	25	11.74
FEAl	- Estudis alts	8	3.70
10_	- Sense dades	6	3.13
	TOTAL	211	100.00

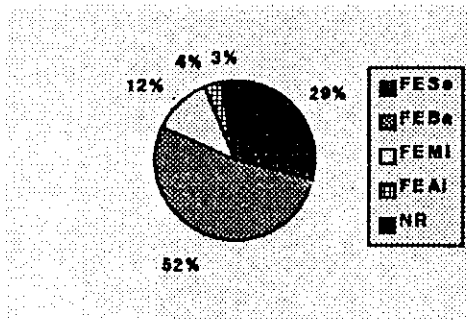

78 . FP1: Nivell econòmic familiar

EcMb	- Molt baix	5	1.06
EcPo	- Popular	117	26.45
EcMi	- Mitjà	203	45.96
EcBe	- Benestant	48	10.94
EcSu	- Superior	59	13.53
EcMS	- Molt superior	0	.00
EcNS	- No ho sé	0	.00
11_	- Sense dades	9	2.06
	TOTAL	441	100.00

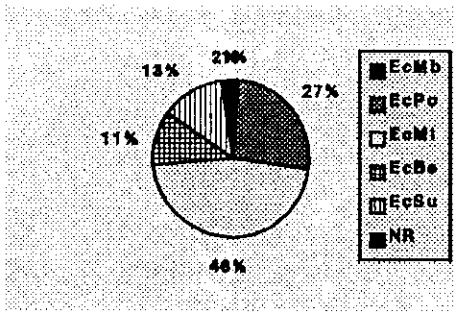

78 . FP2: Nivell econòmic familiar

EcMb	- Molt baix	0	.00
EcPo	- Popular	35	16.41
EcMi	- Mitjà	99	47.19
EcBe	- Benestant	23	11.22
EcSu	- Superior	53	24.53
EcMS	- Molt superior	0	.00
EcNS	- No ho sé	0	.00
11_	- Sense dades	1	.65
	TOTAL	211	100.00

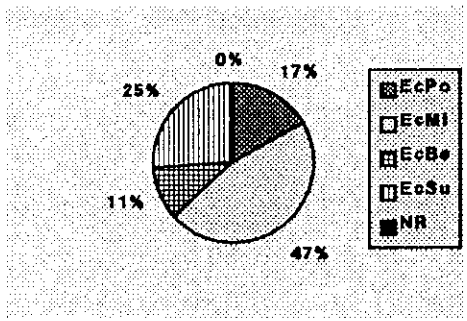

79 . FP1: Tipus de barri o zona on resideix l'alumne

ZoRu	- Zona rural	47	10.69
BaSu	- Barri subintegrat	6	1.33
BaPo	- Barri popular	155	35.09
BaIn	- Barri interclassista	130	29.54
BaAE	- Barri Alt Standing	6	1.44
12_	- Sense dades	97	21.91
	TOTAL	441	100.00

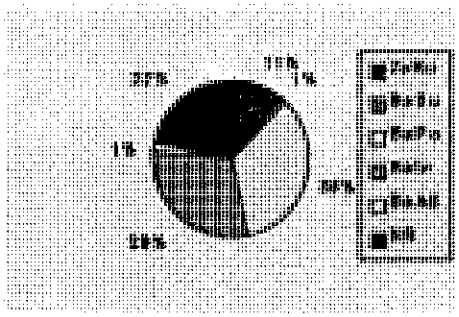

79 . FP2: Tipus de barri o zona on resideix l'alumne

ZoRu	- Zona rural	45	21.15
BaSu	- Barri subintegrat	0	.00
BaPo	- Barri popular	38	18.07
BaIn	- Barri interclassista	123	58.26
BaAE	- Barri Alt Standing	4	1.87
12_	- Sense dades	1	.65
	TOTAL	211	100.00

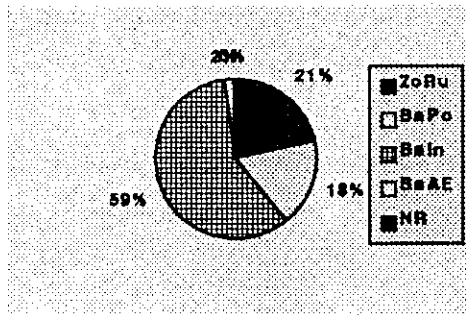

80 . FP1: Indicador del consum cultural de la familia

CBai	- Consum baix	400	90.69
CAlt	- Consum alt	31	7.10
13_	- Sense dades	10	2.21
	TOTAL	441	100.00

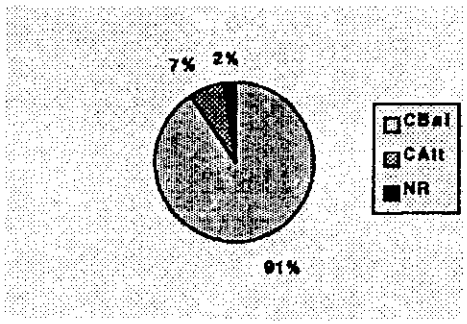

80 . FP2: Indicador del consum cultural de la familia

CBai	- Consum baix	184	87.36
CAlt	- Consum alt	20	9.46
13_	- Sense dades	7	3.17
	TOTAL	211	100.00

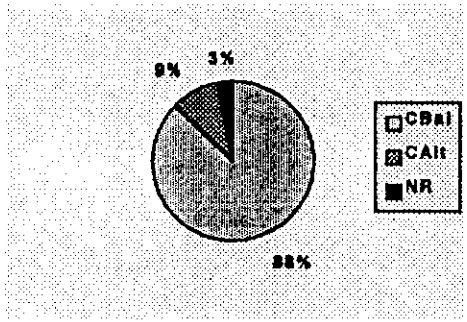

81 . FP1: Ajuda familiar en el treball escolar

AjNo	Mai ajuden	41	9.24
AjNP	- No poden ajudar	269	60.98
AjSí	- Sí ajuda	108	24.43
14_	- Sense dades	23	5.35
	TOTAL	441	100.00

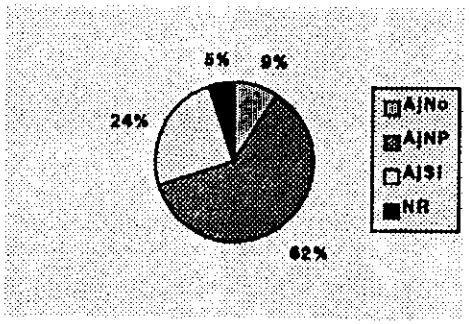

81 . FP2: Ajuda familiar en el treball escolar

AjNo	- Mai ajuden	26	12.09
AjNP	- No poden ajudar	148	70.26
AjSí	- Sí ajuda	29	13.64
14_	- Sense dades	8	4.02
	TOTAL	211	100.00

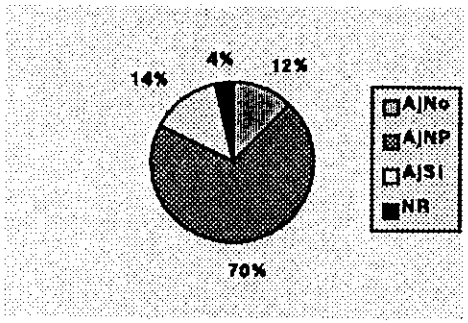

82 . FP1: Indicador del consum de reforç escolar

RNul	- Consum nul	238	54.08
RBai	- Consum baix	188	42.59
RMig	- Consum mig	14	3.27
RAlt	- Consum alt	1	.07
	TOTAL	441	100.00

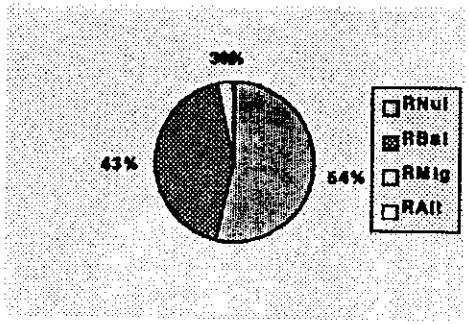

82 . FP2: Indicador del consum de reforç escolar

RNul	- Consum nul	124	58.83
RBai	- Consum baix	85	40.34
RMig	- Consum mig	1	.42
RAlt	- Consum alt	1	.42
	TOTAL	211	100.00

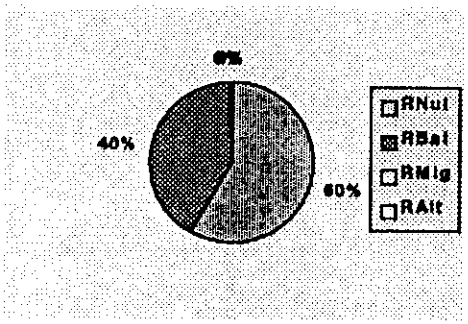

83 . FP1: Relació de la família amb l'escola

ReMi	Relació mínima	210	47.56
ReSu	Relació suficient	199	45.05
ReMx	Relació màxima	26	5.97
16_	Sense dades	6	1.42
	TOTAL	441	100.00

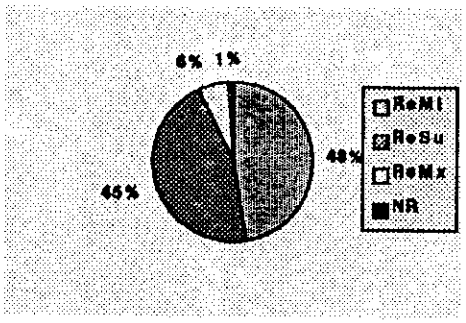

83 . FP2: Relació de la família amb l'escola

ReMi	Relació mínima	95	44.65
ReSu	Relació suficient	114	54.05
ReMx	Relació màxima	1	.65
16_	Sense dades	1	.65
	TOTAL	211	100.00

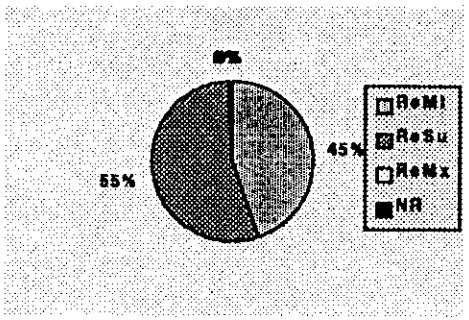

84 . FP1: Reacció dels pares davant notes dolentes

NoIn	Indiferent	40	8.99
NoSu	De suport	249	56.58
NoSa	Sancionadora	99	22.41
NoMN	No porto males notes	0	.00
17_	Sense dades	53	12.03
	TOTAL	441	100.00

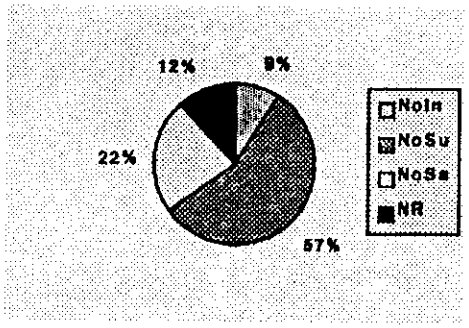

84 . FP2: Reacció dels pares davant notes dolente

NoIn	Indiferent	38	18.01
NoSu	De suport	109	51.92
NoSa	Sancionadora	14	6.90
NoMN	No porto males notes	0	.00
17_	Sense dades	50	23.17
	TOTAL	211	100.00

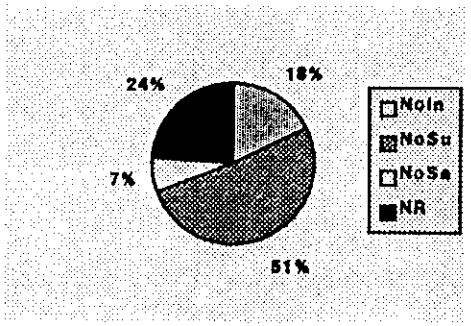

85 . FP1: Sexe

Home	Home	265	60.03
Dona	Dona	176	39.97
	TOTAL	441	100.00

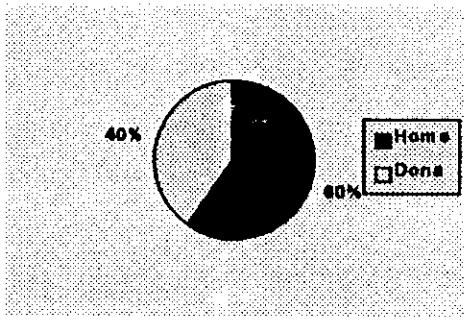

85 . FP2: Sexe

Home	Home	77	36.59
Dona	Dona	134	63.41
	TOTAL	211	100.00

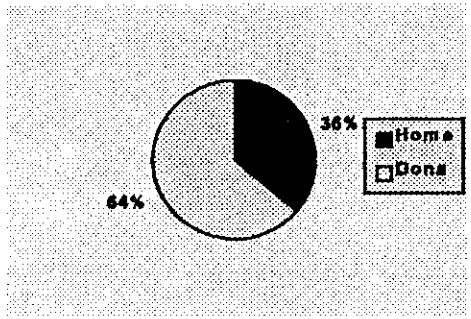

86 . FP1: Data de naixement

A74	Abans 74	11	2.44
An74	1974	6	1.31
An75	1975	50	11.43
An76	1976	154	34.83
An77	1977 en endavant	214	48.63
20_	Sense dades	6	1.36
	TOTAL	441	100.00

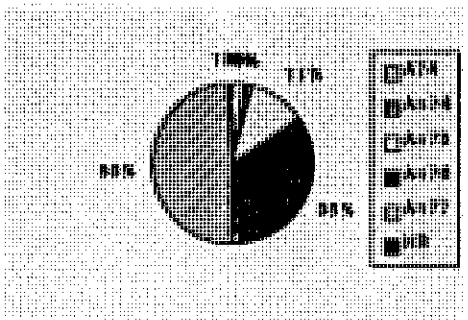

86 . FP2: Data de naixement

A74	Abans 74	113	53.37
An74	1974	88	41.79
An75	1975	7	3.28
An76	1976	0	.00
An77	1977 en endavant	0	.00
20_	Sense dades	3	1.56
	TOTAL	211	100.00

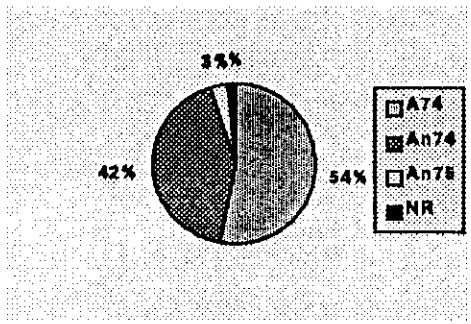

87 . FP1: Lloc de naixement

LNMu	Mateix Municipi	258	58.34
LNCa	Catalunya	160	36.33
LNEs	Espanya	20	4.56
LNEx	Estranger	0	.00
21_	Sense dades	3	.76
	TOTAL	441	100.00

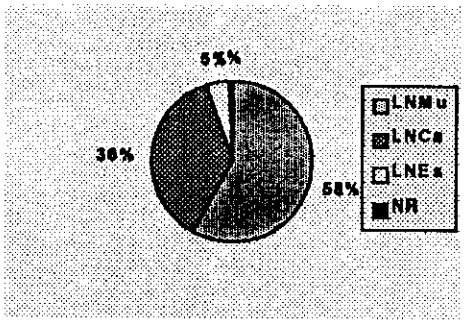

87 . FP2: Lloc de naixement

LNMu	Mateix Municipi	118	56.18
LNCa	Catalunya	77	36.33
LNEs	Espanya	13	5.93
LNEx	Estranger	0	.00
21_	Sense dades	3	1.56
	TOTAL	211	100.00

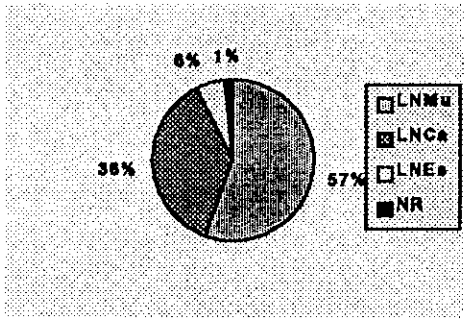

88 . FP1: Indicador de socialització en el lleure

SLle	Sí, molt	67	15.28
SLlP	Sí, poc	174	39.44
NLle	No lleure	200	45.28
	TOTAL	441	100.00

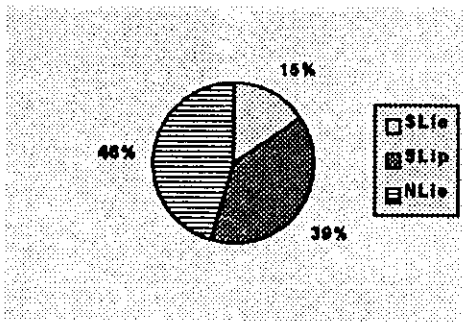

88 . FP2: Indicador de socialització en el lleure

SLle	Sí, molt	21	10.12
SLlP	Sí, poc	81	38.12
NLle	No lleure	109	51.76
	TOTAL	211	100.00

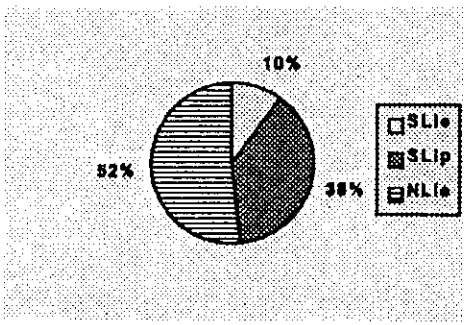

89 . FP1: Currículum no escolar

CSen	Sense currículum	193	43.77
CFor	Cur. formació	45	10.27
CLle	Cur. lleure	138	31.30
CTre	Cur. treball	26	5.83
CMix	Cur. mixt	21	4.75
23_	Sense dades	18	4.08
	TOTAL	441	100.00

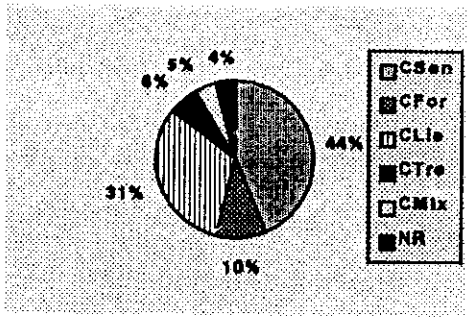

89 . FP2: Currículum no escolar

CSen	Sense currículum	103	48.87
CFor	Cur. formació	15	6.89
CLle	Cur. lleure	28	13.48
CTre	Cur. treball	31	14.74
CMix	Cur. mixt	19	8.75
23_	Sense dades	15	7.27
	TOTAL	211	100.00

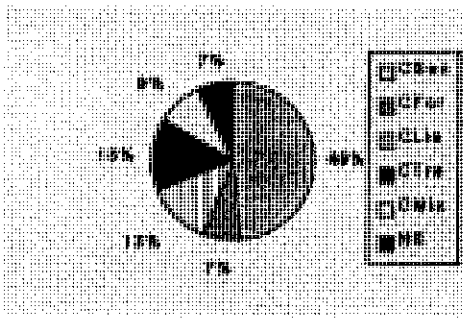

90 . FP1: Indicador d'aplicació de l'alumne

ApNT	No treballa	47	10.67
ApPa	Aplicació passiva	141	32.03
ApMi	Aplicació mitja	175	39.59
ApEl	Aplicació elaborada	57	12.90
24_	Sense dades	21	4.80
	TOTAL	441	100.00

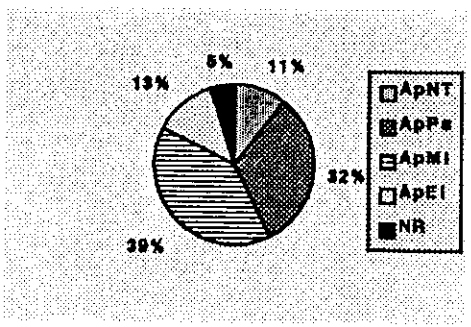

90 . FP2: Indicador d'aplicació de l'alumne

ApNT	No treballa	10	4.87
ApPa	Aplicació passiva	73	34.73
ApMi	Aplicació mitja	77	36.24
ApEl	Aplicació elaborada	49	23.23
24_	Sense dades	2	.93
	TOTAL	211	100.00

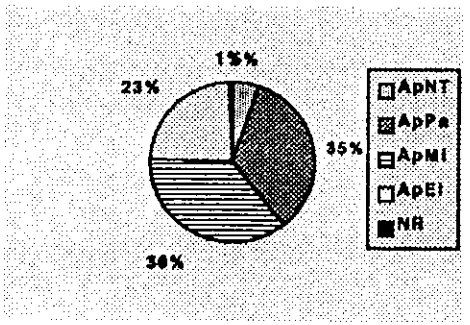

91 . FP1: Indicador de l'interés pels estudis

InIn	Intrínsec	17	3.78
InEx	Extrínsec	56	12.73
InPo	Poc interés	363	82.31
25_	Sense dades	5	1.17
	TOTAL	441	100.00

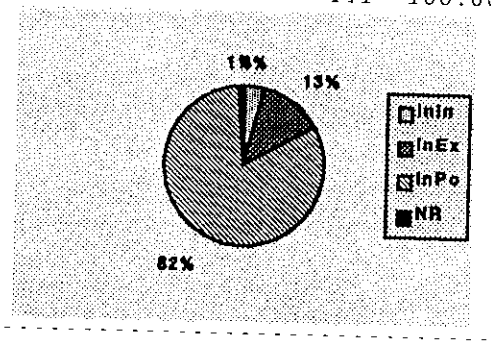

91 . FP2: Indicador de l'interés pels estudis

InIn	Intrísec	14	6.86
InEx	Extrísec	15	7.18
InPo	Poc interés	175	82.85
25_	Sense dades	7	3.11
	TOTAL	211	100.00

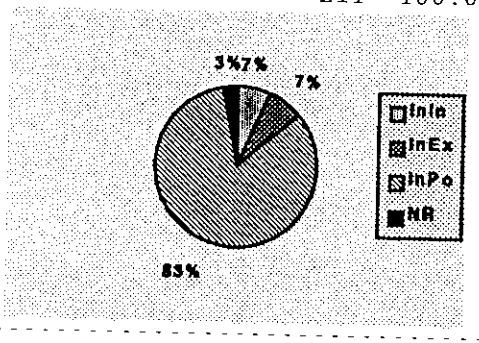

92 . FP1: Nota mitjana

NMi1	Molt deficient	0	.00
NMi2	Insuficient	23	5.18
NMi3	Suficient	130	29.53
NMi4	Bé	174	39.53
NMi5	Notable	70	15.76
NMi6	Excellent	9	2.03
26_	Sense dades	35	7.96
	TOTAL	441	100.00

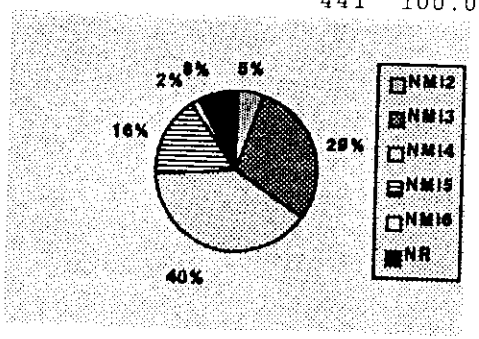

92 . FP2: Nota mitjana

NMi1	Molt deficient	0	.00
NMi2	Insuficient	8	3.93
NMi3	Suficient	43	20.37
NMi4	Bé	78	37.27
NMi5	Notable	35	16.42
NMi6	Excellent	1	.42
26_	Sense dades	46	21.59
	TOTAL	211	100.00

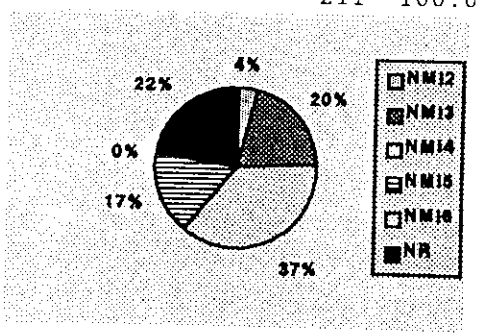

93 . FP1: Resultat final

NFi1	- Aprovat al juny	125	28.53
NFi2	- Aprovat al setembre	124	28.11
NFi3	- D'1 a 2 suspeses	42	9.49
NFi4	- De 3 a 6 suspeses	62	13.97
NFi5	- Més de 6 suspeses	80	18.19
NFi6	- Baixa o abandó	2	.41
27_	- Sense dades	6	1.30
	TOTAL	441	100.00

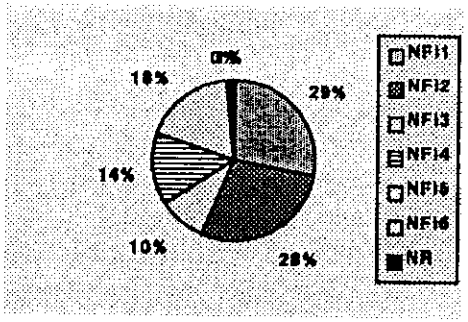

94 . FP1: Evolució de les notes

Ev-	- Negativa	0	.00
Evn	- Neutra	28	6.31
Ev+	- Positiva	379	85.84
28_	- Sense dades	34	7.85
	TOTAL	441	100.00

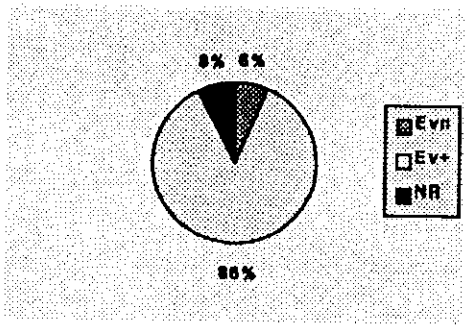

93 . FP2: Resultat final

NFi1	- Aprovat al juny	80	37.96
NFi2	- Aprovat al setembre	58	27.21
NFi3	- D'1 a 2 suspeses	17	8.29
NFi4	- De 3 a 6 suspeses	44	20.86
NFi5	- Més de 6 suspeses	6	3.05
NFi6	- Baixa o abandó	0	.00
27_	- Sense dades	6	2.62
	TOTAL	211	100.00

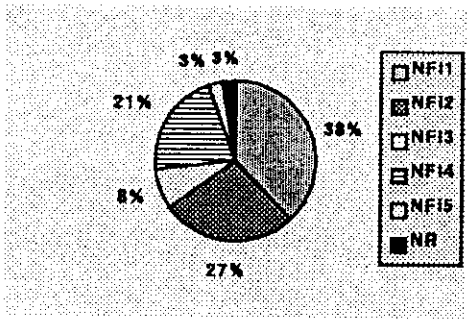

94 . FP2: Evolució de les notes

Ev-	- Negativa	0	.00
Evn	- Neutra	0	.00
Ev+	- Positiva	165	78.41
28_	- Sense dades	46	21.59
	TOTAL	211	100.00

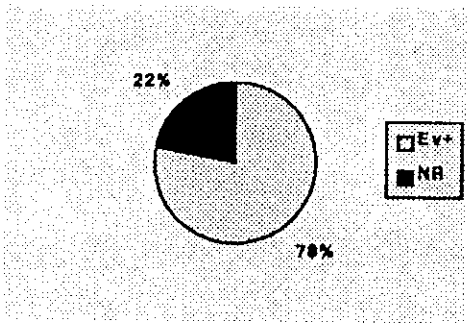

95 . FP1: Total de repeticions de curs

Rep0	- Cap repetició	284	64.38
Rep1	- Una repetició	62	14.13
Rep2	- Dues o més repeticions	1	.20
44_	- Sense dades	94	21.29
	TOTAL	441	100.00

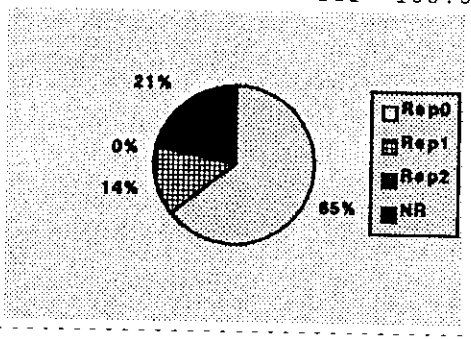

96 . FP1: Indicador de rendiment escàs i motius

Suf1	- Sí: s'hi dedica poc	193	43.73
Suf2	- Sí: qüestions pers.	28	6.32
Suf3	- Sí: cap importància	48	10.85
Suf4	- No: és bon estudiant	39	8.83
Suf5	- No: és treballador	60	13.72
Suf6	- No: ja fa prou	63	14.30
29_	- Sense dades	10	2.26
	TOTAL	441	100.00

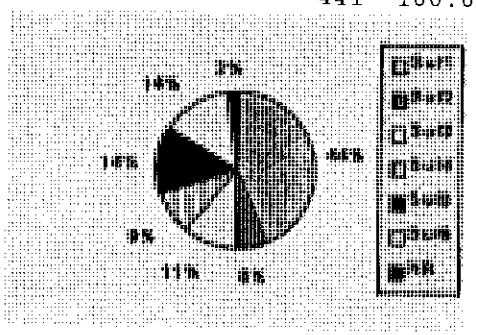

95 . Rep: Total de repeticions de curs

Rep0	- Cap repetició	70	33.26
Rep1	- Una repetició	10	4.57
Rep2	- Dues o més repeticions	0	.00
44_	- Sense dades	131	62.17
	TOTAL	210	100.00

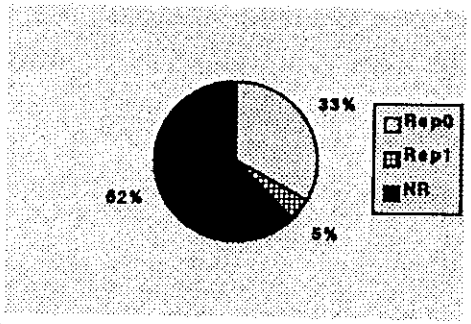

96 . FP2: Indicador de rendiment escàs i motius

Suf1	- Sí: s'hi dedica poc	51	24.30
Suf2	- Sí: qüestions pers.	23	10.86
Suf3	- Sí: cap importància	6	2.92
Suf4	- No: és bon estudiant	19	9.09
Suf5	- No: és treballador	61	28.83
Suf6	- No: ja fa prou	49	22.94
29_	- Sense dades	2	1.06
	TOTAL	211	100.00

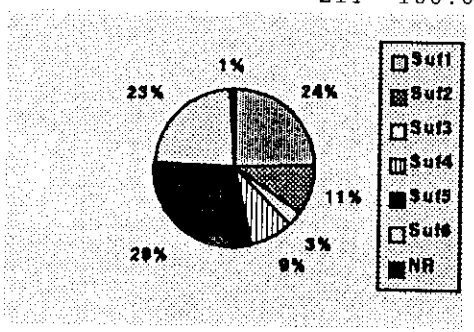

97 . FP1: Nivell de capacitat de l'alumne

Cap1	Gens capaç	19	4.21
Cap2	Poc capaç	147	33.40
Cap3	Bastant capaç	201	45.65
Cap4	Molt capaç	70	15.80
30_	Sense dades	4	.93
	TOTAL	441	100.00

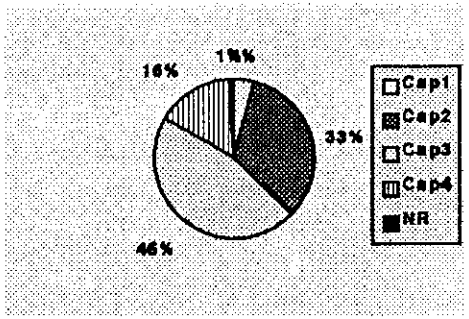

97 . FP2: Nivell de capacitat de l'alumne

Cap1	Gens capaç	3	1.23
Cap2	Poc capaç	43	20.17
Cap3	Bastant capaç	129	61.25
Cap4	Molt capaç	34	16.20
30_	Sense dades	2	1.16
	TOTAL	211	100.00

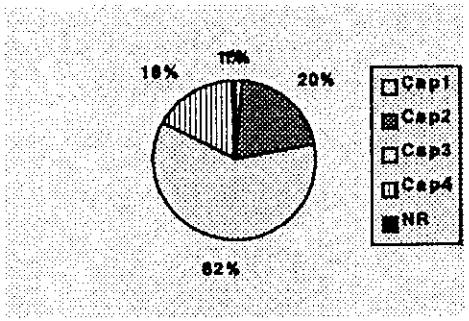

98 . FP1: Nivell d'esforç de l'alumne

Man1	Gens mandrós	84	18.95
Man2	Poc mandrós	184	41.76
Man3	Bastant mandrós	126	28.50
Man4	Molt mandrós	41	9.43
31_	Sense dades	6	1.37
	TOTAL	441	100.00

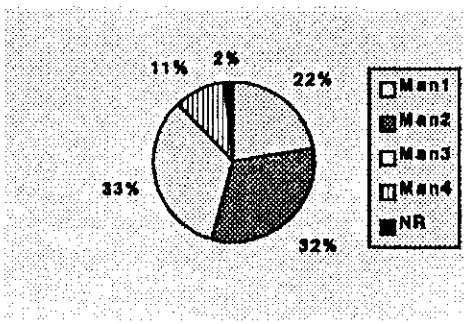

98 . FP2: Nivell d'esforç de l'alumne

Man1	Gens mandrós	78	36.65
Man2	Poc mandrós	77	36.63
Man3	Bastant mandrós	46	21.83
Man4	Molt mandrós	8	3.82
31_	Sense dades	2	1.06
	TOTAL	211	100.00

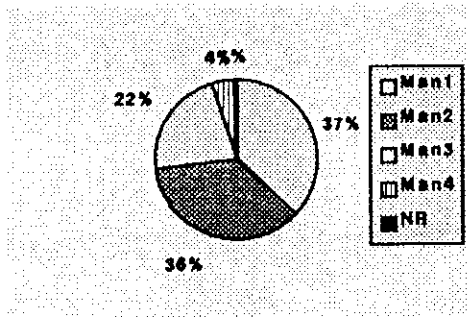

99 . FP1: Manifestacions conflictives

NCon	No conflictiu	382	86.57
SCon -	Sí conflictiu	59	13.43
	TOTAL	441	100.00

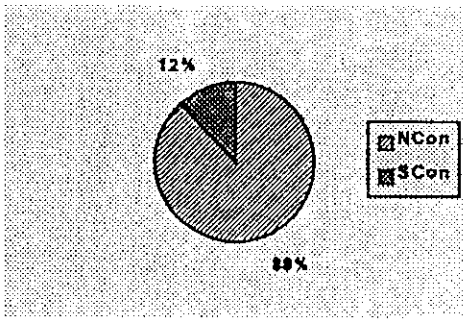

99 . FP2: Manifestacions conflictives

NCon -	No conflictiu	211	100.00
SCon -	Sí conflictiu	0	.00
	TOTAL	211	100.00

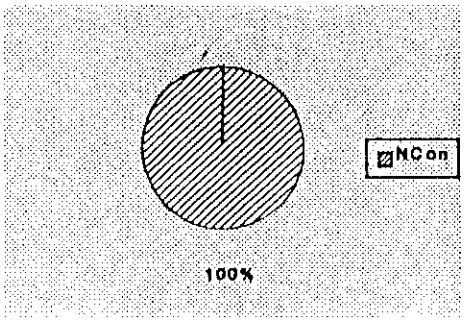

100 . FP1: Assistència i absentisme

Assi -	Assistent	422	95.64
NAss -	No assistent	17	3.86
33_ -	Sense dades	2	.50
	TOTAL	441	100.00

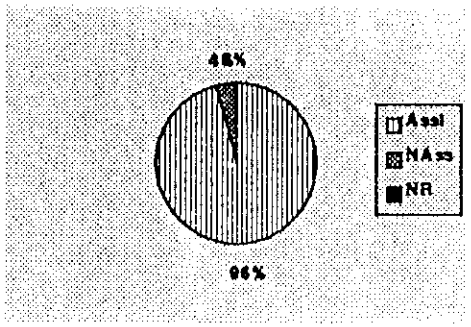

100 . FP2: Assistència i absentisme

Assi -	Assistent	194	92.03
NAss -	No assistent	16	7.32
33_ -	Sense dades	1	.65
	TOTAL	211	100.00

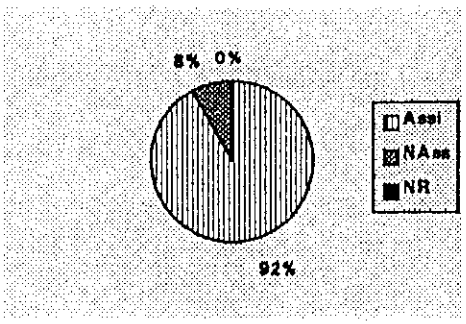

101 . FP1: Sociabilitat de l'alumne

Soci	Sociable	311	70.41
NSoc	No sociable	108	24.52
34_	Sense dades	22	5.07
	TOTAL	441	100.00

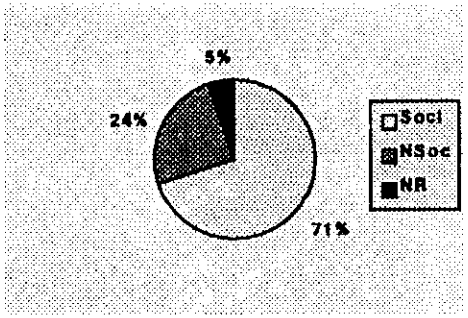

101 . FP2: Sociabilitat de l'alumne

Soci	Sociable	163	77.03
NSoc	No sociable	38	18.05
34_	Sense dades	10	4.92
	TOTAL	211	100.00

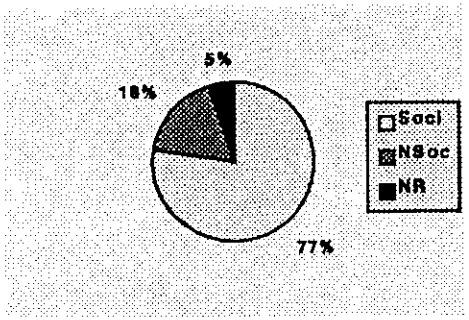

102 . FP1: Identificació afectiva amb l'escola

NVin	Negativa	36	8.15
AVin	Ambivalent	318	72.01
PVin	Positiva	87	19.73
35_	Sense dades	0	0.00
	TOTAL	441	100.00

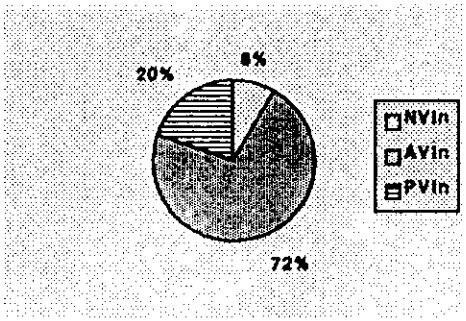

102 . FP2: Identificació afectiva amb l'escola

NVin	Negativa	8	3.63
AVin	Ambivalent	104	49.45
PVin	Positiva	99	46.92
35_	Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

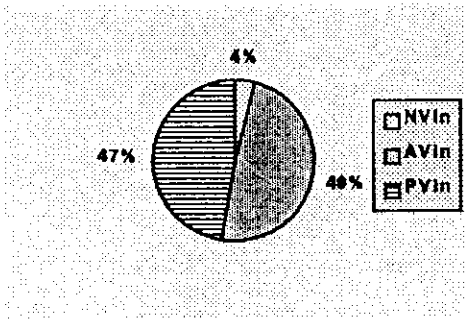

103 . FP1: Vivència emocional de l'escolaritat

Viv1	- Positiva	196	44.38
Viv2	- Difícil	169	38.40
Viv3	- Dramàtica	73	16.51
36_	- Sense dades	3	.71
	TOTAL	441	100.00

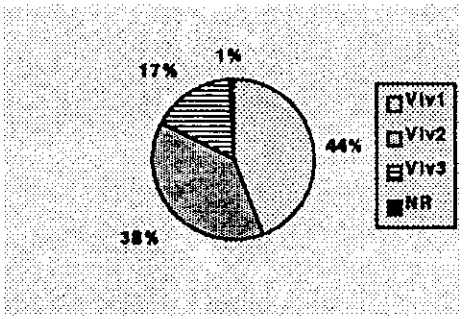

103 . FP2: Vivència emocional de l'escolaritat

Viv1	- Positiva	143	67.88
Viv2	- Difícil	62	29.45
Viv3	- Dramàtica	6	2.67
36_	- Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

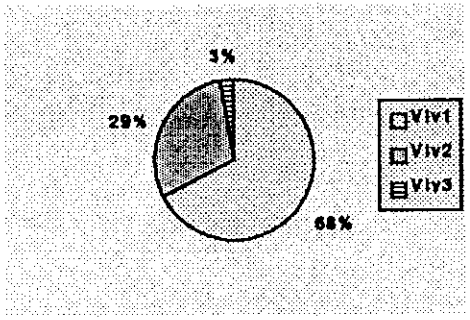

104 . FP1: Expectatives formatives

EsF1	- No contesta	31	7.05
EsF2	- Treballar	66	14.92
EsF3	- Repetir	47	10.73
EsF4	- FPII	263	59.49
EsF5	- Universitat	34	7.81
	TOTAL	441	100.00

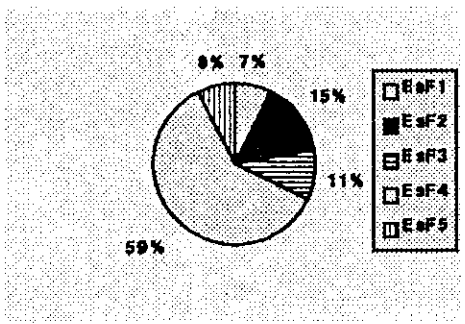

104 . FP2: Expectatives formatives

EsF1	- No contesta	21	9.97
EsF2	- Treballar	91	42.93
EsF3	- Repetir	6	3.12
EsF4	- COU	25	11.71
EsF5	- Universitat	68	32.27
	TOTAL	211	100.00

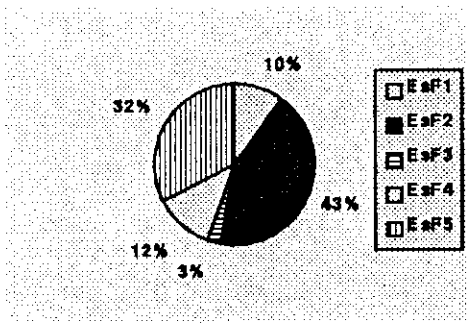

105 . FP1: Expectatives professionals

EsP1	Una Feina	113	25.62
EsP2 -	Un ofici	50	11.36
EsP3 -	Una professió	93	21.12
EsP4 -	Cap espectativa	185	41.90
	TOTAL	441	100.00

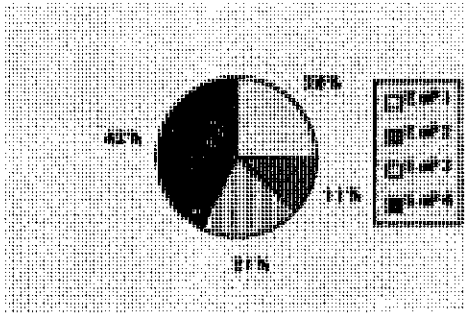

105 . FP2: Expectatives professionals

EsP1 -	Una Feina	37	17.76
EsP2 -	Un Ofici	32	15.25
EsP3 -	Una professió	88	41.51
EsP4 -	Cap espectativa	54	25.48
	TOTAL	211	100.00

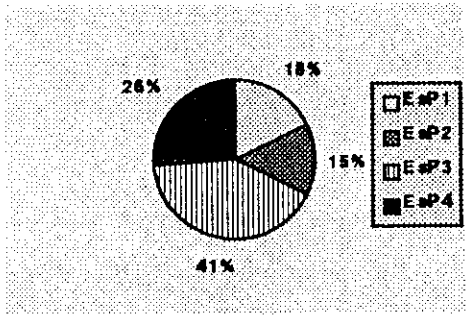

106 . FP1: Autoconcepte social

AuS1 -	Per sota de la mitja	3	.79
AuS2 -	Dins de la mitja	43	9.66
AuS3 -	Per sobre de mitja	387	87.69
39_ -	Sense dades	8	1.87
	TOTAL	441	100.00

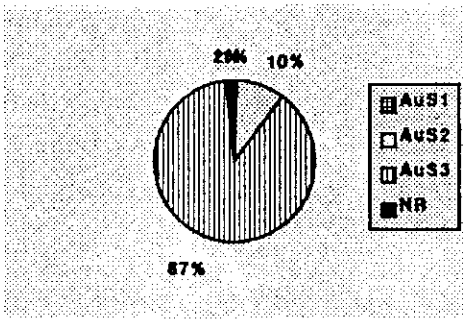

106 . FP2: Autoconcepte social

AuS1 -	Per sota de la mitja	2	1.02
AuS2 -	Dins de la mitja	18	8.67
AuS3 -	Per sobre de mitja	191	90.31
39_ -	Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

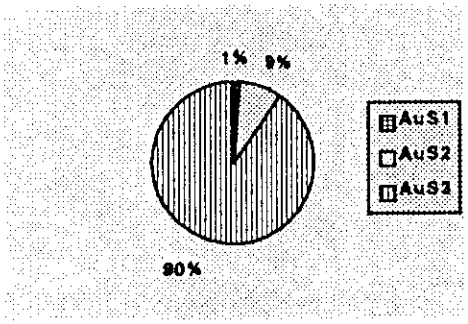

107 . FP1: Autoconcepte acadèmic

AuA1	Per sota de la mitja	33	7.44
AuA2	Dins de la mitja	187	42.49
AuA3	Per sobre la mitja	199	45.04
40_	Sense dades	22	5.03
	TOTAL	441	100.00

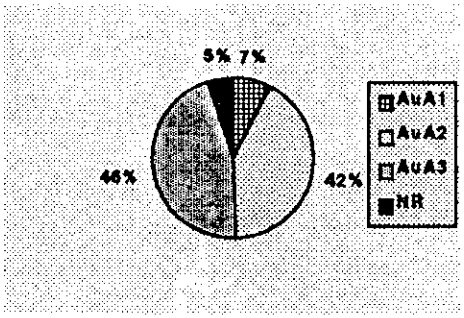

107 . FP2: Autoconcepte acadèmic

AuA1	Per sota de la mitja	14	6.87
AuA2	Dins de la mitja	65	30.61
AuA3	Per sobre la mitja	112	53.28
40_	Sense dades	20	9.24
	TOTAL	210	100.00

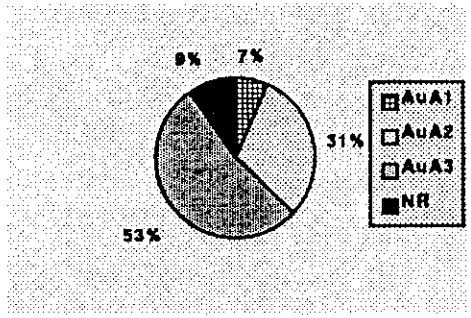

108 . FP1: Autoconcepte general

AuG1	Per sota de la mitja	1	.26
AuG2	Dins de la mitja	60	13.51
AuG3	Per sobre la mitja	357	81.05
41_	Sense dades	23	5.18
	TOTAL	441	100.00

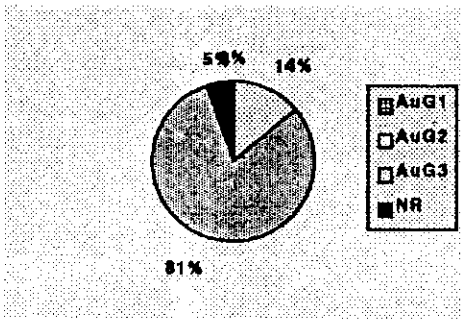

108 . FP2: Autoconcepte general

AuG1	Per sota de la mitja	0	.00
AuG2	Dins de la mitja	23	10.78
AuG3	Per sobre la mitja	169	79.98
41_	Sense dades	19	9.24
	TOTAL	211	100.00

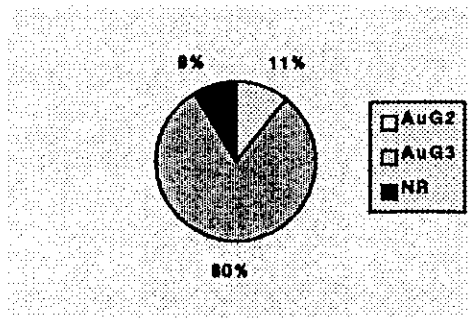

109 . FP1: Titulació a l'iniciar FP1

TEn1	- Cap tíol	6	1.48
TEn2	- Certificat	137	30.90
TEn3	- Graduat	298	67.56
47_	- Sense dades	0	.00
	TOTAL	441	100.00

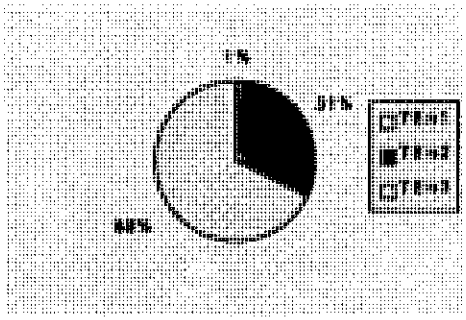

109 . FP2: Titulació a l'iniciar FP1

TEn1	- Cap títol	1	.42
TEn2	- Certificat	37	17.69
TEn3	- Graduat	173	81.90
47_	- Sense dades	0	.00
	TOTAL	211	100.00

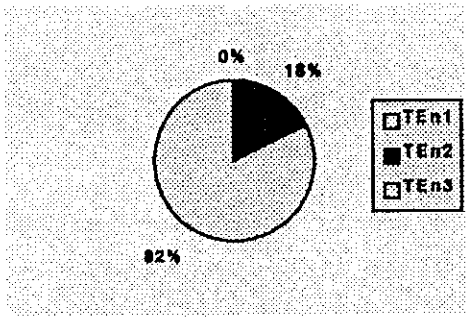

110 . FP1: Branca d'especialitat

BrR1	- Administrativa	199	45.19
BrR2	- Electricitat	122	27.63
BrR3	- Mecànica	18	4.00
BrR4	- Química	24	5.48
BrR5	- Metall	36	8.14
BrR6	- Llar	14	3.24
BrR7	- Perruqueria	28	6.31
	TOTAL	441	100.00

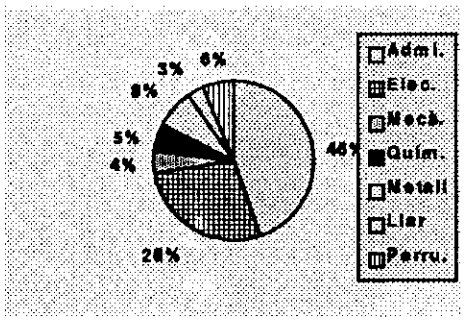

110 . FP2: Branca d'especialitat

BrR1	- Administrativa	136	64.29
BrR2	- Electricitat	30	14.30
BrR3	- Mecànica		.00
BrR4	- Química	28	13.10
BrR5	- Metall		.00
BrR6	- Llar	17	8.31
BrR7	- Perruqueria		.00
	TOTAL	211	100.00

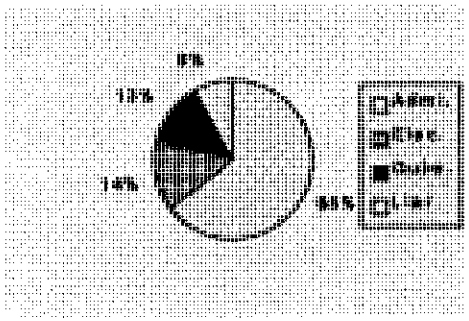

111 . Titularitat del centre

Pub	- Pública	254	57.66
Pri	- Privada	187	42.34
	TOTAL	441	100.00

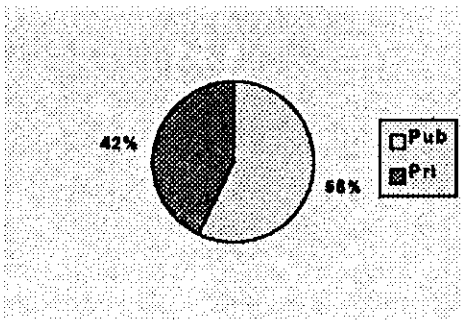

111 . Titularitat del centre

Pub	- Pública	89	41.96
Pri	- Privada	122	58.04
	TOTAL	211	100.00

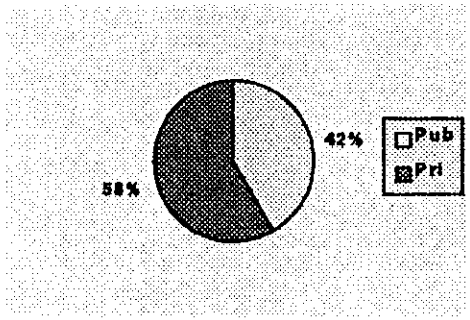

112.- Perfils d'éxit-fracás segons nota final de curs

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nota final
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Aprovat al Juny	Aprovat al Setembre	D'1 a 2 suspesses	De 3 a 6 suspesses	Més de 6 suspesses	Sense Dades
Limitats sense espectatives	5 4.15 6.61	11 8.71 13.68	2 5.73 3.04	29 47.81 37.32	27 33.98 34.55	4 59.36 5.06
En conflicte	0 .30 .99	4 3.52 11.24	1 3.54 3.82	5 7.91 12.56	28 34.53 71.40	0 .00 .00
AM conflictiu	13 10.60 21.45	7 5.69 11.35	29 69.06 46.50	7 11.29 11.19	6 7.37 9.51	0 .00 .00
Aplicats amb moderació	34 26.86 25.67	70 56.13 52.84	5 10.87 3.45	12 20.17 9.44	8 9.46 5.77	4 40.64 3.03
AM semi-virtuós	36 28.78 57.95	16 13.00 25.79	1 2.69 1.80	5 7.91 7.80	4 5.18 6.65	0 .00 .00
Virtuós	30 23.68 92.19	3 2.04 7.81	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00
Desconeguts	7 5.62 20.43	14 10.92 39.09	3 8.11 9.81	3 4.90 8.72	8 9.48 21.96	0 .00 .00
TOTAL	126 100.00 28.53	124 100.00 28.11	42 100.00 9.49	62 100.00 13.97	80 100.00 18.19	8 100.00 1.81

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	TOTAL
Limitats sense espectatives	79 17.89 100.00
En conflicte	39 8.80 100.00
AM conflictiu	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	132 29.86 100.00
AM semi virtuós	63 14.17 100.00
Virtuós	32 7.33 100.00
Desconeguts	35 7.85 100.00
TOTAL	441 100.00 100.00

113.- Perfils d'éxit-fracás segons nivell capacitat de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Es tracta d'un estudiant ... capaç general
TOTAL INDIVIDUOS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Gens capaç	Poc capaç	Bastant capaç	Molt capaç	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 1.03 .24	65 44.09 82.30	12 5.86 14.94	2 2.64 2.33	0 3.48 .18	79 17.89 100.00
En conflicte	10 55.84 26.71	16 10.92 41.46	7 3.28 17.04	6 8.24 14.80	0 .00 .00	39 8.80 100.00
AM conflictiu	0 .00 .00	17 11.58 27.44	38 18.72 60.64	6 8.50 9.53	1 36.03 2.38	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	8 43.13 6.08	34 23.40 26.18	72 35.80 54.74	16 23.51 12.44	1 17.99 .56	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	0 .00 .00	2 1.24 2.92	47 23.11 74.48	12 17.75 19.80	2 42.51 2.80	63 14.17 100.00
Virtuós	0 .00 .00	0 .00 .00	10 5.00 31.18	22 31.92 68.82	0 .00 .00	32 7.33 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	13 8.76 37.26	17 8.21 47.77	5 7.44 14.97	0 .00 .00	35 7.85 100.00
TOTAL	19 100.00 4.21	147 100.00 33.40	201 100.00 45.65	70 100.00 15.80	4 100.00 .93	441 100.00 100.00

114.- Perfils d'éxit-fracás segons sexe

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Sexe
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Home	Dona	TOTAL
Limitats sense espectatives	54 20.35 68.28	25 14.20 31.72	79 17.89 100.00
En conflicte	29 10.88 74.26	10 5.67 25.74	39 8.80 100.00
AM conflictiu	57 21.59 91.93	5 2.84 8.07	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	62 23.30 46.85	70 39.71 53.15	132 29.86 100.00
AM semi virtuós	32 11.92 50.49	31 17.55 49.51	63 14.17 100.00
Virtuós	11 4.06 33.22	22 12.25 66.78	32 7.33 100.00
Desconeguts	21 7.90 60.38	14 7.78 39.62	35 7.85 100.00
TOTAL	265 100.00 60.03	176 100.00 39.97	441 100.00 100.00

115.- Perfils d'éxit-fracás segons aplicació de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Index d'aplicació de l'alumne
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No treballa	Aplicació passiva	Aplicació mitja	Aplicació elaborada	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	11 23.97 14.30	18 12.64 22.62	37 21.22 46.95	4 6.95 5.01	9 41.44 11.13	79 17.89 100.00
En conflicte	9 19.78 24.00	11 7.55 27.47	17 9.96 44.82	1 1.98 2.91	0 1.46 .80	39 8.80 100.00
AM conflictiu	3 6.29 4.77	25 17.39 39.51	26 14.95 41.99	6 9.80 8.96	3 13.99 4.77	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	15 32.11 11.48	38 26.66 28.60	57 32.35 42.90	15 25.89 11.18	8 36.33 5.85	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	3 7.37 5.55	22 15.62 35.31	23 13.25 37.03	13 22.64 20.61	1 4.42 1.50	63 14.17 100.00
Virtuós	2 3.31 4.82	13 9.19 40.17	5 2.99 16.17	12 21.19 37.28	1 2.37 1.55	32 7.33 100.00
Desconeguts	3 7.16 9.73	16 10.97 44.75	9 5.27 26.56	7 11.54 18.96	0 .00 .00	35 7.85 100.00
TOTAL	47 100.00 10.67	141 100.00 32.03	175 100.00 39.59	57 100.00 12.90	21 100.00 4.80	441 100.00 100.00

116.- Perfils d'éxit-fracás segons expectatives formatives

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Espectatives formatives
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No contesta	Treballar	Repetir	FPII	Universitat	TOTAL
Limitats sense espectatives	16 50.20 19.79	14 21.00 17.51	16 33.75 20.23	32 12.02 39.97	2 5.75 2.51	79 17.89 100.00
En conflicte	3 9.89 7.93	7 10.01 16.98	11 23.35 28.47	17 6.33 42.80	1 4.30 3.82	39 8.80 100.00
AM conflictiu	3 9.53 4.77	5 7.78 8.24	5 11.29 8.59	38 14.49 61.14	11 31.17 17.26	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	7 23.41 5.53	33 49.56 24.76	11 23.06 8.28	73 28.00 55.79	7 21.56 5.64	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	1 3.00 1.49	2 3.55 3.74	0 .00 .00	54 20.43 85.78	6 16.31 8.99	63 14.17 100.00
Virtuós	1 1.97 1.90	2 2.54 5.18	0 .00 .00	26 9.98 80.97	4 11.22 11.95	32 7.33 100.00
Desconeguts	1 2.00 1.80	4 5.55 10.55	4 8.54 11.67	23 8.75 66.34	3 9.70 9.64	35 7.85 100.00
TOTAL	31 100.00 7.05	66 100.00 14.92	47 100.00 10.73	262 100.00 59.49	34 100.00 7.81	441 100.00 100.00

117.- Perfils d'éxit-fracás segons autoconcepte acadèmic

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Autoconcepte acadèmic
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Per sota de la mitja	Dins de la mitja	Per sobre la mitja	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	4 12.10 5.03	39 20.88 49.57	32 16.16 40.67	4 16.84 4.73	79 17.89 100.00
En conflicte	8 25.40 21.48	24 12.60 60.85	7 3.36 17.21	0 .81 .46	39 8.80 100.00
AM conflictiu	0 .55 .29	29 15.43 46.52	30 15.16 48.42	3 13.37 4.77	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	12 38.01 9.47	48 25.42 36.17	64 32.08 48.40	8 35.41 5.96	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	3 8.30 4.36	25 13.40 40.18	32 16.05 51.03	3 12.49 4.43	63 14.17 100.00
Virtuós	4 12.20 12.38	6 3.42 19.85	22 10.95 67.27	0 .72 .50	32 7.33 100.00
Desconeguts	1 3.44 3.26	17 8.85 47.91	12 6.24 35.80	5 20.35 13.03	35 7.85 100.00
TOTAL	33 100.00 7.44	187 100.00 42.49	199 100.00 45.04	22 100.00 5.03	441 100.00 100.00

118.- Perfils d'éxit-fracás segons llengua familiar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Llengua parlada a casa
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Català	Castellà	Les dues	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	31 23.17 39.52	40 16.21 50.69	7 11.86 8.48	1 32.95 1.31	79 17.89 100.00
En conflicte	15 11.33 39.31	17 6.99 44.48	6 10.60 15.41	0 9.92 .80	39 8.80 100.00
AM conflictiu	5 3.87 8.39	47 19.09 75.78	10 17.44 15.83	0 .00 .00	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	41 30.47 31.15	72 29.06 54.46	17 30.74 13.17	2 51.37 1.22	132 29.86 100.00
AM semi virtuós	20 15.09 32.51	32 13.05 51.57	10 17.31 15.63	0 5.76 .29	63 14.17 100.00
Virtuós	13 9.28 38.66	17 6.86 52.38	3 5.13 8.96	0 .00 .00	32 7.33 100.00
Desconeguts	9 6.80 26.43	22 8.74 62.31	4 6.92 11.27	0 .00 .00	35 7.85 100.00
TOTAL	135 100.00 30.53	247 100.00 55.97	56 100.00 12.79	3 100.00 .71	441 100.00 100.00

119.- Perfils d'éxit-fracás segons nivell econòmic familiar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell econòmic familiar
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Molt baix	Popular	Mitjà	Benestant	Superior	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	36 30.42 44.97	31 15.45 39.67	1 1.98 1.21	10 16.02 12.11	2 17.72 2.04	79 17.89 100.00
En conflicte	0 .00 .00	12 10.37 31.16	14 6.70 34.97	4 9.22 11.47	8 14.05 21.60	0 3.42 .80	39 8.80 100.00
AM conflictiu	0 .00 .00	6 4.78 8.96	36 17.88 58.30	11 23.63 18.34	7 12.52 12.01	1 16.33 2.38	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	5 100.00 3.55	40 34.68 30.73	48 23.55 36.24	16 32.94 12.07	19 31.85 14.43	4 43.26 2.98	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	0 .00 .00	13 10.74 20.06	33 16.50 53.53	7 14.44 11.16	8 13.57 12.96	1 15.85 2.30	63 14.17 100.00
Virtuós	0 .00 .00	6 5.38 19.43	19 9.26 58.07	4 9.12 13.62	3 4.30 7.93	0 3.42 .96	32 7.33 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	4 3.64 12.25	22 10.66 62.41	4 8.67 12.09	5 7.69 13.26	0 .00 .00	35 7.85 100.00
TOTAL	5 100.00 1.06	117 100.00 26.45	203 100.00 45.96	48 100.00 10.94	60 100.00 13.53	9 100.00 2.06	441 100.00 100.00

120.- Perfils d'éxit-fracás segons nivell d'estudis de la llar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell d'estudis de la llar
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Sense estudis	Estudis baixos	Estudis mitjos	Estudis alts	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	17 19.78 21.40	40 18.16 50.30	16 22.50 20.39	4 20.05 5.64	2 4.13 2.27	79 17.89 100.00
En conflicte	1 1.67 3.68	16 7.52 42.37	8 11.55 21.30	6 27.90 15.96	6 14.94 16.69	39 8.80 100.00
AM conflictiu	14 16.67 22.89	31 14.18 49.84	8 11.59 13.33	3 13.91 4.97	6 12.86 8.96	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	23 27.01 17.51	67 30.48 50.59	19 26.96 14.65	3 11.33 1.91	20 46.64 15.35	132 29.86 100.00
AM semi virtuós	14 16.06 21.94	33 15.20 53.15	10 13.80 15.79	2 7.37 2.62	4 9.36 6.49	63 14.17 100.00
Virtuós	12 14.54 38.42	14 6.41 43.37	3 3.78 8.38	1 3.12 2.14	2 5.74 7.70	32 7.33 100.00
Desconeguts	4 4.26 10.51	18 8.05 50.79	7 9.82 20.30	4 16.33 10.47	3 6.33 7.92	35 7.85 100.00
TOTAL	85 100.00 19.36	219 100.00 49.56	72 100.00 16.22	22 100.00 5.03	43 100.00 9.83	441 100.00 100.00

121.- Perfils d'éxit-fracás segons tipus de centres escolars

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Tipus de centres escolars

TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS / % COLUMNA / % FILA	Tipus A*	Tipus B*	Tipus C*	Tipus D*	Tipus E*	Tipus F*	TOTAL
Limitats sense espectatives	28 23.68 35.62	4 4.58 5.10	8 25.96 10.36	35 22.51 44.02	2 9.54 2.91	2 6.38 1.98	79 17.89 100.00
En conflicte	3 2.85 8.72	7 7.74 17.54	4 12.04 9.77	13 8.69 34.55	0 1.59 .99	11 45.15 28.44	39 8.80 100.00
AM conflictiu	1 .59 1.12	50 56.47 79.87	0 .00 .00	12 7.66 19.01	0 .00 .00	0 .00 .00	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	49 41.62 37.52	3 3.12 2.08	11 35.48 8.49	47 30.46 35.70	19 78.28 14.32	2 10.19 1.89	132 29.86 100.00
AM semi virtuós	17 14.38 27.33	13 14.52 20.44	3 9.93 5.01	23 14.88 36.74	0 .00 .00	7 26.81 10.48	63 14.17 100.00
Virtuós	13 11.30 41.51	4 4.81 13.09	4 13.32 12.98	6 3.72 17.79	3 10.59 7.89	2 8.93 6.75	32 7.33 100.00
Desconeguts	7 5.57 19.09	8 8.76 22.25	1 3.27 2.98	19 12.09 53.88	0 .00 .00	1 2.55 1.80	35 7.85 100.00
TOTAL	119 100.00 26.92	88 100.00 19.94	32 100.00 7.14	154 100.00 35.00	24 100.00 5.46	24 100.00 5.54	441 100.00 100.00

(*)

TIPUS A : Centres excel.lents
TIPUS B : Privades de qualitat
TIPUS C : Academies de qualitat mitja
TIPUS D : Grans centres
TIPUS E : Acadèmies de perruqueria
TIPUS F : Centres deficients

122.- Perfils d'éxit-fracás segons titularitat

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Titularitat
TOTAL INDIVIDUS : 441.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Pública	Privada	TOTAL
Limitats sense espectatives	62 24.31 78.34	17 9.16 21.66	79 17.89 100.00
En conflicte	17 6.60 43.26	22 11.79 56.74	39 8.80 100.00
AM conflictiu	12 4.65 19.01	50 26.97 80.99	62 14.10 100.00
Aplicats amb moderació	90 35.19 67.96	42 22.60 32.04	132 29.86 100.00
AM semi-virtuós	32 12.46 50.70	31 16.50 49.30	63 14.17 100.00
Virtuós	18 7.26 57.13	14 7.42 42.87	32 7.33 100.00
Desconeguts	24 9.53 70.00	10 5.56 30.00	35 7.85 100.00
TOTAL	254 100.00 57.66	187 100.00 42.34	441 100.00 100.00

123.- Perfils d'éxit-fracàs segons nota final de curs

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nota final

TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Aprovat al juny	Aprovat al setembre	D'1 a 2 suspesses	De 3 a 6 suspesses	Més de 6 suspesses	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	8 9.93 28.40	6 10.64 21.83	0 .00 .00	14 31.68 49.78	0 .00 .00	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	21 26.55 43.39	9 16.38 19.19	4 20.31 7.25	11 24.86 22.32	4 59.77 7.86	0 .00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	22 28.04 57.61	4 7.65 11.27	8 44.75 20.07	4 9.79 11.05	0 .00 .00	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	13 16.44 64.13	7 12.83 35.87	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	7 9.28 16.33	22 38.97 49.19	4 22.62 8.69	7 14.88 14.39	3 40.23 5.70	3 46.89 5.70	45 21.56 100.00
Desconeguts	8 9.76 27.00	8 13.52 26.83	2 12.32 7.44	8 18.80 28.58	0 .00 .00	3 53.11 10.15	29 13.72 100.00
TOTAL	80 100.00 37.96	57 100.00 27.21	17 100.00 8.29	44 100.00 20.86	6 100.00 3.05	6 100.00 2.62	211 100.00 100.00

124.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell de capacitat de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Es tracta d'un estudiant ... capaç en general
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Gens capaç	Poc capaç	Bastant capaç	Molt capaç	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	23 53.27 80.95	4 3.08 14.19	1 3.99 4.86	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	0 .00 .00	3 7.13 6.19	38 29.77 78.49	6 17.98 12.54	1 55.80 2.78	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	0 .00 .00	0 .00 .00	35 27.45 90.98	4 10.29 9.02	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	0 .00 .00	0 .00 .00	1 1.05 6.63	19 56.11 93.37	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	3 100.00 5.70	13 29.50 27.59	29 22.65 64.34	0 .00 .00	1 44.20 2.37	45 21.56 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	4 10.10 14.85	21 16.00 71.42	4 11.63 13.73	0 .00 .00	29 13.72 100.00
TOTAL	3 100.00 1.23	43 100.00 20.17	129 100.00 61.25	34 100.00 16.20	2 100.00 1.16	211 100.00 100.00

125.- Perfils d'éxit-fracàs segons sexe

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Sexe

TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Home	Dona	TOTAL
Limitats sense espectatives	17 22.04 60.75	11 8.22 39.25	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	16 20.35 32.05	33 24.89 67.95	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	24 30.70 60.78	15 11.43 39.22	39 18.48 100.00
Virtuosos	4 4.60 17.30	17 12.70 82.70	21 9.73 100.00
No classificables	7 9.09 15.42	38 28.76 84.58	45 21.56 100.00
Desconeguts	10 13.22 35.27	19 14.00 64.73	29 13.72 100.00
TOTAL	77 100.00 36.59	134 100.00 63.41	211 100.00 100.00

126.- Perfils d'éxit-fracàs segons aplicació de l'alumne

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Index d'aplicació de l'alumne
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No treballa	Aplicació passiva	Aplicació mitja	Aplicació elaborada	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	11 15.46 40.45	12 15.60 42.59	5 9.69 16.96	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	8 80.97 16.98	17 23.04 34.45	16 21.19 33.06	8 15.51 15.51	0 .00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	0 .00 .00	16 21.29 40.02	15 20.04 39.29	7 14.66 18.44	1 44.84 2.25	39 18.48 100.00
Virtuosos	1 8.53 4.27	5 6.71 23.93	3 4.54 16.90	11 23.00 54.91	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	1 10.50 2.37	13 17.26 27.80	25 32.15 54.02	6 12.47 13.43	1 55.16 2.37	45 21.56 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	12 16.24 41.12	5 6.48 17.13	12 24.66 41.76	0 .00 .00	29 13.72 100.00
TOTAL	10 100.00 4.87	73 100.00 34.73	76 100.00 36.24	49 100.00 23.23	2 100.00 .93	211 100.00 100.00

127.- Perfils d'éxit-fracàs segons expectatives formatives

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Espectatives formatives
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	No contesta	Treballar	Repetir	COU	FPII	Universitat	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	10 10.67 34.51	1 20.71 4.86	13 54.47 48.06	4 5.17 12.57	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	6 30.89 13.26	18 19.78 36.55	5 79.29 10.64	1 5.51 2.78	18 26.48 36.78	0 .00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	4 20.48 11.05	14 15.73 36.54	0 .00 .00	0 .00 .00	20 30.02 52.41	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	1 4.17 4.27	10 10.76 47.45	0 .00 .00	3 11.88 14.30	7 10.25 33.98	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	2 10.64 4.92	31 33.83 67.35	0 .00 .00	1 4.36 2.37	12 16.95 25.36	0 .00 .00	45 21.56 100.00
Desconeguts	7 33.82 24.59	8 9.24 28.91	0 .00 .00	6 23.77 20.29	8 11.14 26.21	0 .00 .00	29 13.72 100.00
TOTAL	21 100.00 9.97	90 100.00 42.93	7 100.00 3.12	25 100.00 11.71	68 100.00 32.27	0 .00 .00	211 100.00 100.00

128.- Perfils d'éxit-fracàs segons autoconcepte acadèmic

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Autoconcepte acadèmic
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Per sota de la mitja	Dins de la mitja	Per sobre la mitja	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	8 51.96 26.87	14 22.21 51.22	6 5.46 21.91	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	3 22.70 6.71	16 24.16 31.84	27 24.37 55.90	3 13.97 5.56	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	0 .00 .00	15 22.73 37.65	22 19.32 55.70	3 13.30 6.65	39 18.48 100.00
Virtuosos	0 .00 .00	3 4.07 12.81	13 11.56 63.26	5 25.20 23.93	21 9.73 100.00
No classificables	4 25.35 8.07	12 18.55 26.34	22 19.51 48.21	8 40.56 17.39	45 21.56 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	5 8.26 18.43	22 19.79 76.86	1 6.98 4.71	29 13.72 100.00
TOTAL	14 100.00 6.87	65 100.00 30.61	112 100.00 53.28	19 100.00 9.24	211 100.00 100.00

129.- Perfils d'éxit-fracàs segons llengua familiar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Llengua parlada a casa
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Català	Castellà	Les dues	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	9 12.61 32.30	11 9.78 39.93	8 38.28 27.77	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	23 32.22 47.13	19 16.71 38.98	4 17.31 7.17	3 70.71 6.71	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	12 17.04 31.34	25 21.53 63.14	2 10.60 5.53	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	7 10.36 36.15	11 9.51 52.95	2 11.02 10.90	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	12 16.26 25.63	29 25.55 64.19	5 22.79 10.18	0 .00 .00	45 21.56 100.00
Desconeguts	8 11.51 28.50	19 16.91 66.79	0 .00 .00	1 29.29 4.71	29 13.72 100.00
TOTAL	72 100.00 33.98	114 100.00 54.18	20 100.00 9.63	5 100.00 2.21	211 100.00 100.00

130.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell econòmic familiar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Nivell econòmic familiar

TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Molt baix	Popular	Mitjà	Benestant	Superior	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	0 .00 .00	6 17.74 21.94	10 9.98 35.49	8 33.59 28.38	4 7.68 14.19	0 .00 .00	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	0 .00 .00	14 40.57 28.67	25 24.88 50.53	7 28.22 13.63	2 4.16 4.40	1 100.00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	0 .00 .00	4 10.60 9.42	9 9.07 23.15	0 .00 .00	26 50.79 67.43	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	0 .00 .00	1 3.93 6.63	17 16.65 80.74	3 10.96 12.63	0 .00 .00	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	0 .00 .00	5 15.35 11.69	30 30.61 66.98	5 19.10 9.93	5 10.02 11.40	0 .00 .00	45 21.56 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	4 11.80 14.12	9 8.81 30.32	2 8.14 6.65	14 27.35 48.91	0 .00 .00	29 13.72 100.00
TOTAL	0 .00 .00	35 100.00 16.41	99 100.00 47.19	24 100.00 11.22	52 100.00 24.53	1 100.00 .00	211 100.00 100.00

131.- Perfils d'éxit-fracàs segons nivell d'estudis de la llar

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : EstNuc: Nivell d'estudis de la llar

TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Sense estudis	Estudis baixos	Estudis mitjos	Estudis alts	Sense Dades	TOTAL
Limitats sense espectatives	7 11.48 25.25	10 9.41 37.03	7 26.60 23.53	0 .00 .00	4 60.17 14.19	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	11 17.63 22.15	29 26.35 59.25	8 31.31 15.83	1 17.43 2.78	0 .00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	17 27.09 42.79	15 13.58 38.39	4 17.39 11.05	2 27.57 5.53	1 13.28 2.25	39 18.48 100.00
Virtuosos	5 8.69 26.07	11 10.32 55.36	1 3.54 4.27	3 37.58 14.30	0 .00 .00	21 9.73 100.00
No classificables	13 20.65 27.95	29 26.38 63.90	2 7.89 4.30	0 .00 .00	2 26.56 3.86	45 21.56 100.00
Desconeguts	9 14.46 30.77	15 13.96 53.17	3 13.27 11.36	1 17.43 4.71	0 .00 .00	29 13.72 100.00
TOTAL	62 100.00 29.19	110 100.00 52.23	25 100.00 11.74	8 100.00 3.70	7 100.00 3.13	211 100.00 100.00

132.- Perfils d'éxit-fracàs segons tipus de centres escolars

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Tipus de centres escolars
TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Tipus A*	Tipus B*	Tipus C*	Tipus D*	Tipus E*	Tipus F*	TOTAL
Limitats sense espectatives	6 10.09 21.94	0 .00 .00	10 8.12 35.49	0 .00 .00	0 .00 .00	12 43.13 42.57	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	11 18.61 23.12	0 .00 .00	38 30.77 76.88	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	8 12.78 19.95	0 .00 .00	31 25.49 80.05	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	39 18.48 100.00
Virtuosos	9 14.35 42.55	0 .00 .00	9 7.24 43.15	0 .00 .00	0 .00 .00	3 10.62 14.30	21 9.73 100.00
No classificables	27 44.17 59.10	0 .00 .00	19 15.19 40.90	0 .00 .00	0 .00 .00	0 .00 .00	45 21.56 100.00
Desconeguts	0 .00 .00	0 .00 .00	16 13.20 55.83	0 .00 .00	0 .00 .00	13 46.25 44.17	29 13.72 100.00
TOTAL	61 100.00 28.86	0 .00 .00	122 100.00 58.04	0 .00 .00	0 .00 .00	28 100.00 13.10	211 100.00 100.00

(*)

TIPUS A : Centres excel.lents
TIPUS B : Privades de qualitat
TIPUS C : Acadèmies de qualitat mitja
TIPUS D : Grans centres
TIPUS E : Acadèmies de perruquería
TIPUS F : Centres deficients

NOTA: Els tipus de centres dels quals no tenim dades és per que en la mostra de FPII no han sortit representats.

133.- Perfils d'éxit-fracàs segons titularitat

FILA : Tipologies de fracàs
COLUMNA : Titularitat

TOTAL INDIVIDUS: 211.

EFECTIUS % COLUMNA % FILA	Pública	Privada	TOTAL
Limitats sense espectatives	18 20.41 64.51	10 8.12 35.49	28 13.27 100.00
Aplicats amb moderació	11 12.80 23.12	38 30.77 76.88	49 23.23 100.00
Bons Aplicats	8 8.79 19.95	31 25.49 80.05	39 18.48 100.00
Virtuosos	12 13.19 56.85	9 7.24 43.15	21 9.73 100.00
No classificables	27 30.37 59.10	19 15.19 40.90	45 21.56 100.00
Desconeguts	13 14.44 44.17	16 13.20 55.83	29 13.72 100.00
TOTAL	88 100.00 41.96	122 100.00 58.04	211 100.00 100.00

ANNEX METODOLOGIC

index

1. LA CONSTRUCCIO DE LES MOSTRES 3

2. EL TREBALL DE CAMP 9

3. ESTRUCTURA DE L'ANALISI 13

4. METODOLOGIA ESTADISTICA D'ANALISI 24

Equip de Treball de Camp
Bibliografia

1. LA CONSTRUCCIO DE LES MOSTRES.

a. Disseny de les mostres.

L'estudi consta de tres mostres independents per als nivells d'EGB, BUP i FP. Els universos de referència són els alumnes de vuitè d'EGB, de primer de BUP i de primer de FP I i FP II de l'any lectiu 1992-1993. En aquest darrer cas, el nombre d'individus de cada mostra s'ha calculat pel conjunt dels dos grups.

L'intèrval d'error mostral escollit va ser del 3% per a un nivell de confiança del 95% i una variança poblacional calculada per una distribució binomial de p=0,5. Sota les requisits anteriors, es van obtenir tres mostres aleatòries simples: una per a EGB, una altra per a BUP i una altra per FP, de 1.104, 1.050 i 1.012 individus respectivament. En total 3.166 alumnes.

Les mostres varen ser calculades sota el supòsit d'un mostreig aleatori simple. La raó de no haver utilitzat un d'estratificat va ser la falta de dades censals adequadament desagregades dels alumnes. Malgrat això, sí que es va tractar d'assignar els individus de manera que repressentessin de la forma més aproximada els diversos tipus d'escola i territoris existents a Catalunya.

Així, la primera unitat de selecció no va ser l'alumne, sinó l'escola. A partir d'un llistat proporcionat per la Generalitat, es va procedir a repartir les escoles pel territori dividit prèviament per tres criteris:

a) la **grandària del municipi**: menys de 45.000 habitants, més de 45.000 i Barcelona ([1])

[1] Dades obtingudes del INSTITUT ESTADÍSTIC DE CATALUNYA, *Cens de Població 1991. Vol. II: Xifres Oficials Dades Municipals*, Barcelona, IEC, 1992.

b) el **nivell de renda**: per sota i per sobre de la mitja catalana ([2]) i

c) el **tipus d'escola**: privada, prinvada concertada o pública.

La combinació d'aquests criteris van donar lloc a 18 estrats, alguns buits ja que, sobretot per a BUP i FP, la distribució d'instituts no és homogènia per a tot el pais.
Es va repartir el nombre d'instituts i escoles a cada mostra proporcionalment al nombre de centres de cada estrat, assegurant-ne com a mínim un, de centre; salvat dels casos, òbviament, que aquest estigués buit. A EGB, el nivell amb millor distribució d'escoles per tot Catalunya, s'escolliren 48 centres; a BUP, 26; i a FP, 23. En total, 97. Aquest procediment assegurava una adequada representativitat dels diferents territoris de Catalunya dins de la inevitable limitació pressupostària i d'informació de base que teníem.

Les entrevistes per escola venien determinades pel quocient entre nombre d'alumnes de cada mostra i el nombre d'escoles. Per a EGB calien 23 alumnes per escola; per a BUP, 40; i, per a FP, 40. Dins de les escoles s'escollia un grup-classe a l'atzar, sempre que no hi hagués cap tipus de repartició segons rendiment dels alumnes. En aquest cas, es repartia equitativament les entrevistes per tots els grups. En certs casos, per exemple quan l'escola era rural, no es cobria el nombre teòric d'alumnes per a l'escola. Llavors, es deixava en el nombre d'entrevistes aconseguides. En d'altres, calia entrevistar a més d'un grup-classe per a complir la quota.

---

[2] L'assignació de renda es va fer respecte al municipi quan aquesta existia i respecte a la comarca quan era massa petit per a tenir la seva estimació. Les dades no són censals, sinó extretes de JORDI ARCARONS *ET AL.*, *Estimació de la renda familiar disponible a les comarques i municipis de Catalunya. 1989.* Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1992. pp. 104.

b. Mostres reals.

El treball de camp s'efectuà els mesos de maig i juny de 1993. La coincidència amb les dades d'exàmens va ocasionar una alta taxa de substitucions i, finalment, la impossibilitat d'aconseguir el nombre d'escoles i alumnes previstos. Així, es van obtenir 909, 905 i 837 entrevistes, 2.651 en total, repartides en 31, 22 i 18 centres d'EGB, BUP i FP respectivament, en suma, 71 instituts i escoles.

Aquesta reducció del nombre d'entrevistes respecte a les projectades no va afectar greument el marge d'error, perquè, encara que l'augmentava, no arribava al límit comunment admès per a aquest tipus d'estudis del 5% d'error. Més important era l'efecte sobre la variança, que es reduïa sense possibilitat de correcció, i, principalment, sobre la representativitat. Calia, doncs, reequilibrar la mostra tenint en compte les dades poblacionals al nostre abast, que, com ja hem esmentat abans, no eren gaires.

c. Reequilibri de les mostres.

Taula 1

Percentages mostrals i poblacionals: Sexe

	EGB		BUP		FP	
Sexe	Mostra	Població	Mostra	Població	Mostra	Població
Home	52,3%	51,6%	49,0%	45,4%	38,0%	53,3%
Dona	47,7%	48,4%	51,0%	54,6%	62,0%	46,7%

Per a la post-estratificació, teníem dades sobre la distribució comarcal d'alumnes d'instituts i escoles per sexe, tipus d'escola, nivell d'FP i branques de formació

professional ([3]). Com els centres inclosos a les mostres no cobrien totes les comarques, calia reagrupar-les respecte a criteris sòcio-econòmics per tal d'assegurar com a mínim una escola per zona. Es va procedir, doncs, a una anàlisi multivariable amb dades desagregades comarcalment extretes del **Plà Territorial de Catalunya**. Se'n van obtenir tres zones que corresponien *grosso modo* a una zona de serveis de renda alta, una zona industrial de rendes mitges-baixes, i una zona agrària de rendes baixes.

Amb les dades territorialitzades respecte a les noves zones sòcio-econòmiques provinents de l'anàlisi multivariable vam post-estratificar les mostres respecte al sexe, la titularitat del centre i les zones. Pel cas d'FP, la mostra que més havia patit els problemes dels que hem fet esment, vam afegir el nombre d'alumnes a la formació professional de primer i segon grau i a les branques d'especialització de segon grau. Després d'un càlcul iteratiu vam obtenir una nova variable amb el pes de correcció de cada individu segons els valors de cada una de les variables que hem mencionat ([4]). Cal tenir en compte que el percentatges obtinguts amb l'algorísme de reequilibri no s'ajusten estrictament als percentatges poblacionals però s'apropen donat una certa tolerància, pel noste cas del 1% i un nombre màxim d'iteracions (10).

Les dades mostrals i poblacionals que aparèixen en les cinc taules mostren els problemes més importants. Pel sexe, en les mostres de BUP i EGB no hi havia més que lleugeres discrepàncies respecte als percentatges reals. Pel cas d'FP, al contrari, hi havia un 15% menys d'homes que de dones, fruit, com veurem, de la importància de les perruqueries en la mostra.

---

[3] Les dades procedeixen del DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. *ESTADÍSTICA DE L'ENSENYAMENT. CURS 1991-1992* GABINET TÈCNIC. Barcelona, 1993

[4] Per a una explicació més detinguda de la *post-estratificació* o *reequilibri* veure el capítol 8 del llibre de Félix Aparicio. L'algorisme de post-estratificació utilitzat és el procediment *redre* del paquet estadistic SPAD.N.

Taula 2

Percentages mostrals i poblacionals: Titularitat del centre

	EGB		BUP		FP	
Titularitat	Mostra	Població	Mostra	Població	Mostra	Població
Pública	60,1%	54,3%	53,5%	63,3%	33,6%	55,6%
Privada	40,0%	45,7%	46,5%	36,7%	66,4%	44,4%

Pel que fa a la titularitat del centre, EGB mostra una proporció menor d'escoles públiques que de privades. A la inversa, BUP i FP tenen més escoles privades a la mostra que les reals; especialment FP que té un 22% més. Per distribució territorial, la més desequilibrada és la mostra d'EGB, amb 10% menys d'escoles en la zona 1 de les que correspondrien.

Taula 4

Percentages mostrals i poblacionals: distribució territorial

	EGB		BUP		FP	
Zones	Mostra	Població	Mostra	Població	Mostra	Població
Zona 1	39,4 %	50,3%	56,6%	56,6%	52,6%	56,4%
Zona 2	55,6 %	45,0%	41,0%	37,6%	39,1%	38,7%
Zona 3	5,0 %	4,8%	2,3%	5,9%	6,3%	4,9%

Taula 3

Distribució per nivell d'FP

Nivell	Mostra	Població
FP I	81,6%	66,4%
FP II	18,4%	30,0%

En tot cas, és la mostra d'FP i no pas les de BUP i EGB la que es desvia més intensament de les dades poblacionals. Per a millorar la seva representativitat, s'hi van introduir dos criteris més: la proporció d'alumnes de primer d'FP I i FP II i la seva

Taula 5

Distribució per branques d'FP

Branques	Mostra	Població
Administrativa	40,0 %	51,7 %
Electricitat	13,2 %	24,9 %
Mecànica	10,4 %	1,5 %
Química	3,7 %	7,5 %
Metall	1,5 %	5,3 %
Llar	7,1 %	5,3 %
Peruqueria	24,1 %	3,8 %

distribució percentual per branques. Efectivament, per branques, la mostra experimentava una sobrerepsentació a mecànica, llar i perruqueria (en aquest darrer cas d'un 20%) i una subrepresentació en les altres branques contemplades a l'estudi. Per als nivells d'FP I i FP II, el primer acumulava un 16% més d'individus del que li corresponia.

En resum,les mostres no eren estrictament representatives de la població, però asseguràvem amb el reequilibri una millora. Si més no, per les variables incloses.

2. EL TREBALL DE CAMP.

a. Gestió i organització del camp.

Com a punt final de l'etapa de disseny i operacionalització de la recerca, una vegada confeccionats i consensuats els instruments d'enquesta, es va realitzar un **pre-test** a una escola d'EGB d'una capital comarcal i a un institut de BUP de Barcelona. Després d'introduir les oportunes correcions i millores que s'en van deduir de la prova-pilot, es van donar per validats els qüestionaris i el procès d'enquesta (accès, interlocutors, temps i condicions de passació, control de qualitat, etc.).

La realització del treball de camp ha estat a càrrec d'un **equip propi de 14 enquestadors** i 3 coordinadors-gestors de camp. Donada l'especificitat d'una recerca com aquesta, vam estimar més oportú gestionar directament el treball de camp en lloc de contrartar a una empresa auxiliar. Així, doncs, vam seleccionar un perfil d'enquestador amb experiència escolar o docent i familiaritzat alhora amb la recerca sociològica o les entrevistes de camp. De 43 candidats vam seleccionar 14 persones. Van rebre una sessió intensiva de formació a fi de conèixer l'enfoc de la recerca i dominar els instruments d'enquesta. Finalment, s'els hi va fer entrega de la Guia de Treball de Camp, document on s'especifica la dinàmica del procès d'enquesta.

A mitjans d'Abril de 1993 s'envien per correu les primeres 40 escoles de les mostres, començant-se a fer les oportunes gestions de camp per facilitar-ne l'accès als centres. Poc després s'iniciaràn les gestions per *obrir* les 56 escoles restants. El treball de camp s'inicia a principis de Maig amb 6 equips formats per dos enquestadors que, en funció del volum d'escoles obertes, es van incorporant al treball de camp de forma progressiva. Inicialment, el BUP i la FP eren els nivells educatius on més es va intensificar la realització del camp degut a la proximitat de l'acabament de curs. El ritme per EGB va ser més constant i regular al llarg dels dos mesos i mig de treball de camp. Finalment s'acaba a mitjans de Juliol al tancar-se certes escoles que havien deixat part de la cumplimentació de les enquestes una vegada acabat el curs.

El **desenvolupament del treball de camp** ha estat satisfactori pel que fa al cumpliment i la qualitat del treball efectuat pels enquestadors, els coordinadors i els codificadors. Les incidències de major relleu es van originar pels problemes d'accès que vam tenir a les escoles privades no concertades, principalment, el.levant-se així la taxa de substitucions dintre de cada estrat. El **control de qualitat** impost garantia la correcta recollida de les dades, repetint-se en alguns casos les visites o les consultes a les escoles enquestades a fi de recabar o contrastar la fiabilitat de certes informacions. Només es van anul.lar els qüestionaris d'una escola al no reunir la total cumplimentació dels instruments (manca de dades documentals i negació del tutor a participar-hi), sent substituïda inmediatament per una altre escola.

Cal afegir que el criteri estricte per **acceptar el material recollit** a les escoles consistia en què s'havien de cumplimentar tots els instruments d'enquesta (QC, QT, QA, FG i TD). El major risc amb el que ens vam haver d'afromtar en aquest sentit, consistia en les negatives inicials d'alguns tutors en contestar a cadascú dels QT, alumne per alumne.

b. Participació de les escoles, els tutors i els alumnes.

L'accès al camp es va aconseguir amb una **taxa de negacions** del 61 %, és a dir, per aconseguir els 71 centres enquestats es van fer gestions amb 185. Les negacions o substitucions de centres s'han elevat a 63 a l'EGB, a 26 al BUP i a 24 a la FP. Si finalment vam enquestar 31 escoles d'EGB, 22 de BUP i 18 de FP, resulta que la major taxa de substitucions s'hi dona a l'EGB: de cada escola enquestada, dos s'en negaven a ser estudiades. El 44 % del total de substitucions són escoles privades no concertades. Es van registrar tots els motius de no col.laboració: entre ells, el qui més destacava era la negativa directa de l'inmensa majoria de no concertades i entre d'altres, la impossibilitat deguda a problemes de calendari (avaluacions finals, claustres i activitat

intensa als centres).

Tal i com hem assenyalat, un treball de camp multi-instrumental com aquest exigia recabar tota la informació en cadascú dels qüestionaris, no acceptant-se aquella escola que li manqués algun instrument sense cumplimentar. Certs tutors, especialment a Secundària, es van mostrar inicialment recalcintrants a repondre els QT de cada alumne. En aquests casos, els coordinadors de camp vam haver de negociar amb aquests tutors la seva disponibilitat per cumplimentar-los. Finalment, amb certa flexibilitat de temps (alguns ho van contestar al Setembre), vam poder recabar tots els QT que durant Maig-Juny no es van acabar de respondre. Tal i com després hem comprovat, aquesta negativa inicial no amaga sinò el desconeixement de molts tutors de Secundària dels respectius alumnes: molts dels tutors, tot i haver respòs als QT, recurrien al "no sap/no contesta".

La participació dels alumnes va ser excel.lent en tot moment. Sent únicament apreciable certa ocultació de dades quan es feia referència a l'status sòcioeconòmic familiar de certes fraccions de classes mitjes-altes i de classes baixes i marginals. Al marge d'això, la cumplimentació general va ser bastant correcte.

c. Una submostra paral.lela d'absentistes i abandons.

En el procès d'enquesta s'especificava que els casos d'absentisme del grup-classe enquestat i d'abandons de la generació havien de ser llistats i registrats norminalment, a fi de poder realitzar una enquestació telefònica paral.lela d'aquests alumnes. Vam obtenir una petita mostra composta per 59 absentistes i 24 abandons, la majoria d'ells pertanyents a la FP.

El problema que vam trobar consistia en la negativa de molts d'ells a respondre via telefònica (en el 50 % dels casos). Un altre 10 % corresponia a l'inexactitud de les dades nominals (número de telèfon equivocat o inexistència de telèfon). Dels 34 alumnes que van contestar, 27 d'ells eren de FP. Aquests imponderables ens van portar a deixar de

banda l'explotació d'aquestes dades, malgrat l'esforç realitzat. En tot cas hi queden reservats per a possibles explotacions qualitatives de cara al futur.

d. La recollida de dades sobre l'avaluació i certificació final.

Al mes d'Octubre, una vegada passada l'etapa de recuperació del Setembre, vam reobrir el camp per registrar la nota final i les certificacions de final d'etapa (EGB, BUP, FP1 i FP2). Les gestions es van realitzar telefònicament i via fax, tant sols en alguns casos vam tenir que visitar alguns centres. Obteniem d'aquesta manera el llistat d'alumnes dels grups-classe enquestats amb les seves notes finals i, secundàriament, els seus destins post-etapa.

Vam poder llistar i codificar totes les notes finals (inclossos els casos de repetició, baixa o abandò final), però no es van poder recabar els fluxes de sortida per tots els 71 centres i els 2.651 alumnes enquestats: és a dir, desprès d'EGB, BUP o FP1-FP2, cap a on s'havien dirigit. Aquesta dada tant clau, s'ha fet impossible de recabar pel desconeixement majoritari que hi tenen les escoles i per la manca de prescripció administrativa que l'exigeixi.

3. ESTRUCTURA DE L'ANALISI.

a. Variables i dimensions d'anàlisi.

L'Enquesta s'organitzava en un *Qüestionari d'Alumne (QA)*, un *Qüestionari de Tutor (QT)*, una *Tarja Documental de l'Alumne (TD)*, un *Descriptori Documental del Centre (QC)* i una *Fitxa Generacional (FG)*. El primer contenia la informació referent a l'alumne proporcionada per ell mateix; el segon, la informació de l'alumne proporcionada pel tutor; el tercer, les dades acadèmiques de l'alumne obtinguda de documents oficials; i el quart, la informació del centre educatiu provienent de fonts documentals, d'entrevistes amb la direcció i de l'observació dels propis enquestadors. Era un conjunt molt complex de documents amb dades de l'alumne i del centre. A més, moltes de les preguntes eren multi-resposta i, a causa del caràcter exploratori de l'estudi, n'hi havia una gran quantitat: els ítems entrats oscil·laven entre 300 i 400 segons que el nivell educatiu fóra EGB, BUP o FP.

Naturalment, molts dels ítems no eren variables, sinó dades brutes sobre les que s'hi havia d'operar per a arribar a les variables de treball. Malgrat això, les recodificacions i càlculs fets només van reduir el nombre de variables a unes 120.[5]

Clarament, això imposava una anàlisi jeràrquica de les dades per tal d'assegurar dos objectius. Per una banda, que el nombre d'individus fos sempre superior al de variables, condició que per a les escoles corríem el perill de no complir a causa del seu poc nombre. Per altra, que l'anàlisi fos feta amb subconjunts de variables homogènies des d'un punt de vista teòric i conceptual per tal de facilitar la interpretació dels resultats de les classificacions i les anàlisis factorials.

Al disseny teòric, es van establir tres conjunts de dimensions que acotaven la complexitat del fenòmen a estudiar. Aquestes dimensions són les **dimensions teòriques** de la recerca:

---

[5] Depenent, altra vegada, del nivell educatiu.

- Una dimensió "processual" composta pel conjunt de relacions teixit entre l'entorn sòcio-cultural familiar, el tipus d'escola i l'alumne

- Una dimensió "micro" configurada en torn a la triangul.lació entre l'avaluació acadèmica, la posició de l'alumne al si de l'escola (adaptació i sociabilitat) i la construcció de l'autoimatge.

- La pluridimensionalitat del fenòmen quedava projectada sobre el territori donat el pes d'aquesta variable en la significació qualitativa que prèn el fracàs/éxit.

De cara a l'anàlisi, les dimensions teòriques s'operativitzen en tant que **variables generals independents** (DA 1r grup) o **dependents** (DA 2n grup). Ambdues estàn interrelacionades internament. Cada variable general o dimensió d'anàlisi està constituïda per conjunts de variables, indicadors i indexs (camp de variables) que seràn explotats via anàlisi de correspondències múltiples. Les dimensions d'anàlisi (DA) a tractar estadísticament, en correspondència amb les dimensions teòriques abans esmentades, seria el següent:

Tipus Varia.	Grup (DA)	DIMENSIONS D'ANALISI	CAMP DE VARIABLES
IND.	1r grup	Entorn familiar Tipus de centre Territori Alumne Subjectives-personals	Contextuals
DEP.	2n grup	Rendiment acadèmic Adaptació i Sociabilitat Dinàmica evolutiva de la trajectòria escolar	Escolars

L'ordenació de les dimensions d'anàlisi s'ha fet a partir de 3 nivells d'anàlisi. Aquesta procès multi-nivell ens ha facilitat la construcció i identificació de tipologies o perfils que s'han anat correlacionat posteriorment entre si. L'anàlisi general fa que les denominades variables contextuals siguin considerades com a independents, mentres que les escolars (rendiment, adaptació i trajectòria acadècmica) siguin les dependents.

b. Nivells d'anàlisi.

El **primer nivell d'anàlisi** ens facilita la **identificació dels escenaris socials i personals** on es contextualitza l'objecte d'estudi, és a dir, les diferències d'éxit i fracàs. D'aquí que s'explotin per anàlisi de correspondències, les variables que composen les següents dimensions: entorn familiar, tipus de centre, territori, tipus d'alumne i tipus de subjectivitat (autoimatge i expectatives de futur).

En aquest nivell, cadascuna d'aquestes dimensions és analitzada per separat a partir d'anàlisis factorials de subconjunts de variables:

** Entorn familiar:

-- Subconjunt "identificació familiar" (7 variables)
-- Subconjunt "posició social" (6 variables)
-- Subconjunt "relació família-escola" (5 variables)

** Tipus de centre escolar:

-- Subconjunt "identificació del centre" (9 variables)
-- Subconjunt "qualificació del centre" (7 variables)
-- Subconjunt "resultats acadèmics generals" (4 variables)

** Tipus de territori (4 variables)

** Tipus d'alumne:

-- Subconjunt "identificació personal" (5 variables)
-- Indicador de "curriculum no escolar" (4 variables reclassificades en un únic indicador)
-- Indicador d'"aplicació" (4 variables reclassificades en un únic indicador)
-- Indicador d'"interés pels estudis" (4 variables reclassificades en un únic indicador)

** Tipus de subjectivitat:

-- Escala d'Autoconcepte (16 items)
-- Subconjunt "expectatives sòcio-professionals" (3 variables)

Una vegada analitzats els subconjunts o construïts els indicadors pertinents, s'efectúa l'anàlisi de correspondències múltiples que agrupa cada camp de variables creant classificacions o perfils de *families, escoles, territoris, alumnes i subjectivitats. Cada individu és així assignat a un tipus de familia, d'escola, de territori, de perfil d'alumne i de perfil subjectiu.*

El **segon nivell d'anàlisi** ens determina quines són les desigualtats o **diversitats d'éxit-fracàs escolar**. S'aplica el mateix procediment seguit en l'anterior nivell d'anàlisi, agrupant els camps de variables, realitzant anàlisis parcials i construint classificacions o tipologies. En aquest nivell, les dimensions d'anàlisi operativitzades eren tres:

** Rendiment acadèmic individual:

-- Indicador "notes finals"
-- Indicador "suficiència del rendiment"
-- Indicador "competències acadèmiques" (2 variables)

** Adaptació i Sociabilitat individual:

-- Indicador "manifestacions conflictives" (2 variables)
-- Indicador "assistència-absentisme" (2 variables)
-- Indicador "sociabilitat de l'alumne"
-- Indicador "vinculació-identificació amb l'escola" (2 variables)

** Trajectòria o dinàmica evolutiva acadèmica:

-- Indicador "notes mitjes del cicle"
-- Indicador "oscil.lacions de notes"
-- Indicador "aprovació de cursos al llarg del cicle"
-- Indicador "repeticions al llarg del cicle"

L'anàlisi de correspondències múltiples ens facilitava així, perfils d'éxit-fracàs a partir de l'agrupació d'aquests conjunts de variables i indicadors. Una decissió important rau en el fet de no reduir les tipologies d'éxit-fracàs als components simples de resultats acadèmics (notes, repeticions, aprovacions de curs, etc). Aquests perfils resultants apareixen com a combinació de les tres dimensions teóriques que hem descrit i ens proporcionen la significativitat que prèn l'aspectre de desigualtats d'éxit escolar tot evitant el tradicional reduccionisme que únicament focalitza les notes acadèmiques per identificar excel.lències o fracassos.

El **tercer nivell d'anàlisi** s'ha basat en el creuament multi-tipològic, entre els perfils d'éxit-fracàs i la resta de tipologies (families, alumnes, escoles, territoris i subjectives). Així mateix, s'ha creuat aquest segon bloc de 5 perfils entre si, a fi de poder arribar a condensar al màxim possible les correlacions entre ells.

Per últim, el **quart nivell d'anàlisi** ha consistit en fer un creuament univariable de les tipologies d'éxit-fracàs amb tot el conjunt de variables de l'Enquesta. D'aquesta forma dispossàvem d'un major abast correlacional variable per variable de les manifestacions tipològiques d'éxit i de fracàs, al marge del camp o dimensió a la que pertanyen. Aquest tipus d'anàlisi univariable l'hem realitzat també sobre les tipologies d'escoles de cara a poder contrastar i enriquir la seva consistència i validessa.

Recordem que aquest procediment d'anàlisi multi-nivell s'ha seguit per cada etapa educativa estudiada (EGB, BUP, FP1 i FP2), generant-se un apreciable volum d'explotació de dades que, de cara a la redacció final, ens ha exigit a fer un esforç de sintesi i condensació.

c. Recodificacions i indicadors.

En aquest apartat passem a fer una breu enumeració de les variables principals d'anàlisi. Cal dir que no seran totes, sinó aquelles que en la seva construcció o recodificació mostrin peculiaritats remarcables. Es a dir, de les 120 variables útils per a l'explotació, un total de 65 van passar a ser variables actives per l'anàlisi múltiple de correspondències: i d'aquestes, presentarem a continuació un total de 31 que, per la recodificació efectuada, mereixen ser explicitades.

Variables de familia.

(i) D'identificació familiar.

** *TipusNuc: tipus de nucli familiar.*Malgrat que la classificació inicial proposada implicava més categoríes, finalment es van mantenir només dues modalitats, ja que les altres tipologies eren molt minoritàries.: *família completa* i *monoparental i altres.*

** *Nataltat: natalitat.* Es va recodificar la variable a només tres valors: *Un fill, Dos o tres fills* i *Més de tres fills.*

** *OriNuc: origen del nucli familiar.* Si els dos pares eren nascuts a Catalunya, queien a la modalitat *Dins de Catalunya.* Si eren els dos de fora, *queien* a la modalitat *Fora de Catalunya*, que incloïa Espanya i altres estats. En altres casos, eren famílies *Mixtes.*

** *EdatNuc: edat mitja del nucli familiar.* L'edat del nucli familiar era la mitja dels dos cònjuges i, en el cas de famílies monoparentals, l'edat de l'únic pare.

(ii) De posició social.

** *ActiNuc: activitat del nucli familiar.*Es van recodificar les contestacions per cada cònjuge en *Treballen els dos*, *Treballa el cap de família*, *Atur del cap de família* i *Inactivitat del cap da família.* Es considerava cap de família al cónjuge que treballava, en el cas que treballessin els dos, el masculí; i, a les famílies monoparentals, l'únic existent.

** *OcupNuc: status ocupacional del nucli familiar.* La classificació es va fer a partir d'una pregunta oberta on l'alumne descrivia l'ocupació dels pares que posteriorment es classificava segons la CNO. Després es va recodificar en *Status baix*, *Status mig-baix*, *Status mig*, *Status mig-alt*, i *Status alt.* En principi es va classificar segons el cònjuge amb l'status més alt en status alt, mig i baix. Posteriorment, es va combinar amb l'status de l'altre per crear les categories intermitges.

** *EstNuc: nivell d'estudis del nucli familiar.* El procediment es similar al cas anterior. Es va classificar pel cònjuge amb estudis més alts i, posteriorment, es va reclassificar per a categories intermitges amb l'altra cònjuge. Les modalitats eren:

* *llar sense estudis*: ambdòs pares "sense estudis",
* *llar de nivell baix*: tres combinacions ("sense estudis/estudis primaris","ambdós estudis primaris" i "sense estudis/estudis secundaris")
* *llar de nivell mig*: tres combinacions ("primaris/secundaris","sense estudis/superiors" i "ambdós secundaris")
* *llar de nivell alt*: tres combinacions ("primaris/superiors","secundaris/superiors" i "ambdós superiors")

** *CoCulNuc: consum cultural del nucli familiar.* Donat el baix nivell de consum cultural de les llars familiars, es van reclassificar dicotòmicament les modalitats en *Consum baix* i *Consum alt.*

<u>*Variables d'alumne.*</u>

** *SocLleu: socialització en el lleure.* Aquesta variable provenia de la pregunta **F3**

del *Qüestionari d'alumne*. Era una pregunta de resposta múltiple. Cada resposta afirmativa significava un punt. La puntuació es va recodificar més endavant en *Sí, molt* (de 2 a 6 respostes afirmatives), *Sí, poc*, (1 resposta), i *No* (cap resposta).

** *CurNoEsc: currículum no escolar*. L'indicador de Currículum no escolar es va construir a partir de les variables *Consum formatiu extra-excolar*, *Experiències laborals* i *Socialització en el lleure*. *Sense currículum*, implicava totes les respostes negatives. *Currículum basat en la formació* implicava resposta afirmativa a la pregunta **B1** del *Qüestionari d'alumne*. *Curriculum basat en el lleure*, implicava resposta afirmativa, molt o poc, a *Socialització en el lleure*. *Currículum basat en el treball*, implicava respondre a **B2** "haver treballat". Qualsevol altra combinació entre les variables esmentades implicava *Currículum mixt*.

** *AplAlum: aplicació de l'alumne*. Aquest índex es va basar en la combinació de les preguntes **C5**, **C6**, **C15** i **C16** del *Qüestionari d'alumnes*. La modalitat *Aplicació elaborada* implicava haver escollit l'opció "4" a **C5**, "2" o "3" de la pregunta **C16** i les opcions "Sí" de les preguntes **C6b** i **C6d**. L'*Aplicació mitja* corresponia a haver escollit les opcions "2" o "3" de la bateria de preguntes **C16**. L'*Aplicació passiva* soposava escollir l'opció "1" de la pregunta **C16**. La modalitat *No treballa* significava triar l'opció "1" de la pregunta **C5**, l'opció "1" de la pregunta **C16**, l'opció "1" a pregunta **C15** i, finalment, l'opció negativa per a les preguntes **C6b** i **C16c**.

** *IntEst: Interés pels estudis*. L'índex es basava en les variables **B3**, **C10**, **C14d** i **C17**. Les modalitats eren *Interès intrínsec*, *Interès extrínsec*, i *Poc interès*. La primera modalitat implicava haver escollit l'opció "4" a la pregunta **B3** i les opcions "3" i "4" de les preguntes **C10** o **C14d** o "3" de la pegunta **C17d**. La segona modalitat implicava les opcions "1", "2" o "3" de **B3** amb les altres respostes en

les modalitats negatives.

Per últim, *Poc interès*, depenia d'escollir les opcions "1" o "2" de la pregunta **C10** i les opcions "1" i "2" de **C14d** o "1" de les preguntes **C17a**, **C17b** i **C17d**, indistintament.

Variables d'éxit-fracàs.

** *NotMit: nota mitja.* La mitja es calculava a partir de la notes per curs de cada un dels nivells: EGB (només cicle superior), BUP i FP. Si alguna de les assignatures estava suspesa el juny, s'utilitzava la de setembre. Si no hi havia nota global final, perquè no s'havien aprovat totes les assignatures del curs, era calculada per nosaltres. A partir, doncs, de les notes globals del curs, calculades por nosaltres o per l'escola, calculàvem una nota mitja.

** *EvolNot: evolució/oscil.lació de les notes.* A partir de la nota del primer curs i de les notes de la darrera avaluació, calculàvem si l'evolució havi estat *positiva*, *negativa* o *neutre* segons quina fóra la diferència.

Variables subjectives.

** *AutSoc, Autoconcepte social; AutAc, autoconcepte acadèmic; i Auto, autoconcepte general.* Era una bateria de preguntes basades en l'escala TEA-CEGOS.

Variables de centre.

(i) Variables d'identificació.

** *RAluAul: raó alumne-aula (només EGB).* Era el resultat de la divisió del nombre d'alumnes entre el nombre d'aules i la seva posterior recodificació en intèrvals.

Per BUP i FP no es va servir l'ítem "aula" sinò el de "nombre de professors".

** *RPerAlu: raó alumnes-personal no docent.* Era el resultat de dividir el total d'alumnes pel total de personal no docent i la seva posterior recodificació en intèrvals. Els intèrvals són lleugerament diferents per cada nivell.

** *RAluPro: raó alumnes-professors* (a BUP i FP). Era el resultat de dividir el total d'alumnes pel total de personal docent i la seva posterior recodificació en intèrvals. Els intèrvals són lleugerament diferents per cada nivell.

(ii) Variables de qualificació del centre.

** *Fracas: consciència i reflexió sobre el fracàs.* Era la mitja de les variables **QcF71**, "Consciència i reflexió sobre el fracàs", **QcF72**, "Concepció de la diversitat", i **QcF73**, "Intervencions en el tractament de la diversitat". El seu recorregut va d'1 a 4.

** *AvalCen: avaluació general del centre.* Era la mitja de totes les variables d'avaluació del centre incloses al *Descriptori documental* a la pregunta **F**.

** *DesCen: Desequilibri en l'avaluació del centre.* Era la desviació estàndard de totes les variables anteriors.

** *De QcF11d a QcF73d.* Aquest grup de variables són la dicotomització en *alta* i *baixa* de les variables de fracàs anterior. Alta són els valors "3" i "4" i baixa són els valors "1" i "2". Varen ser les variables utilitzades en la classificació dels centres.

(iii) Resultats acadèmics del centre.

** *TPosNeg* (només EGB). Era el resultat de dividir el total de notes positives (aprovat o més) pel total de notes.

** *TRetAlu.* Era el resultat de dividir el total d'alumnes retardats (les seves edats no corresponen a l'edat-coherent del curs) pel total d'alumnes de l'escola.

** *TRepAlu.* Era el resultat de dividir el total d'alumnes repetidors pel total d'alumnes de l'escola.

** *TRotEsc.* A partir de la *Fitxa generacional*, inclosa al *Descriptori documental* es tractava de dividir el total de *Canvis de centre*, *Abandons* i *Noves incorporacions* entre el total d'alumnes de la fitxa generacional.

** *TGFP1 (només FP):* Graduats respecte total de segon FPI.Era el resultat de dividir el total de graduats de FPI pel total d'alumnes de FPI.

Fitxa generacional.

** *IGHom: índex de genuïnitat dels homes.* Era el quocient de dividir el total de genuïns pel total d'alumnes de sexe masculí actuals.

** *IGDon: índex de genuïnitat de les dones.* Era el quocient de dividir el total de genuïnes pel total d'alumnes de sexe femení actuals.

** *IGTot: índex de genuïnitat total.* Era el quocient de dividir el total de genuïns, homes i dones, pel total d'alumnes actuals.

4. METODOLOGIA ESTADISTICA D'ANALISI.

a. Anàlisi factorial de correspondències.

La utilització de l'anàlisi descriptiva multidimensional modifica profundament les primeres fases del tractament de les dades provinents d'enquestes. No són tècniques millorades que intervenen després de l'anàlisi uni- i bivariable, sinó que impliquen tota una nova metodologia i procediment d'anàlisi. La coherència global de l'enquesta pot ser comprovada ràpidament, i el tipus d'anàlisi a utilitzar amb posterioritat, així com les recodificacions i eliminació de variables innecessàries, pot ser fàcilment determinada.

Quan, com és el cas de l'estudi en curs, treballem sobre un camp parcialment desconegut, unes tècniques estadístiques com aquestes, que no parteixen de forts supòsits sobre el tipus de dades ni de les seves interrelacions, apareixen com les més escaients.

i.Principis generals.

Cada dimensió d'una matriu de dades (d'individus per variables o variables per variables) permet de definir unes distàncies entre els elements de l'altra dimensió. El conjunt de columnes (que poden ser modalitats de variables categòriques) poden definir distàncies entre línies (individus o variables). A la inversa, el conjunt de línies poden definir distàncies entre columnes. Amb la transformació adequada, podem obtenir taules de distàncies entre individus i entre variables. A partir d'aquestes taules de distàncies podem operar una reducció de la informació, amb la contrapartida, però, d'estructurar-la

d'una forma molt més clara per a l'investigador. L'anàlisi de correspondències és una d'aquestes tècniques estadístiques. S'utilitza per a descriure taules de contingència, taules binàries (de presència-absència) i, en general, tota taula de números positius; permetent la representació gràfica de les associacions entres línies i columnes.

No es treballa sobre les dades brutes, usualment freqüències, sinó sobre els perfils de línies i columnes. Aquesta transformació cerca d'evitar que el pes excessiu de certs individus o variables amagui l'estructura real de la taula. Per tant, cada composant d'una línia és divida per la suma de tots els components de la línia, a la inversa, cada component de la columna és dividida per la suma dels seus components de la mateixa columna.

Formalment, f_{ij} representa el terme general de la taula de freqüències, aquesta taula té *n* línies i *p* columnes. $F_{i\cdot}$ designa la suma de cada línia i $f_{\cdot j}$ la de les columnes. El perfil de cada línia *i* és igual a $(f_{ij}/f_{i\cdot})$, j=1...p i el perfil de cada columna *j* és igual a $(f_{ij}/f_{\cdot j})$, i=1...n. Per altra part, el perfil mig de línia és igual a $f_{\cdot j}$, j=1...p; i el perfil columna mig és igual a $f_{i\cdot}$, i=1...n. Això implica que els perfils més allunyats del mig ocuparan, en els projeccions gràfiques una posició perifèrica, ja que les coordenades de l'eix són els valors d'aquest perfil mig.

Els perfils són, doncs, sèries de n o p números als quals cal assignar una proximitat. Aquesta distància serà la de X^2 que es calcula per a les línies amb $d^2(i,i')= \Sigma_j(1/f_{\cdot j})(f_{ij}/f_{i\cdot}-f_{i'j}/f_{i'\cdot})^2$ i per a les columnes amb $d^2(j,j')= \Sigma_i(1/f_{i\cdot})(f_{ij}/f_{\cdot j}-f_{ij'}/f_{\cdot j'})^2$. És una distància que té la qualitat de l'*equivalència distribucional*. Aquesta propietat assegura la invariança de les distàncies entre linies o columnes quan hom agrega dues línies o columnes amb perfils idèntics. Així ens assegurem una certa estabilitat de les representacions enfront de les possibles arbitrarietats de les categoritzacions.

ii.Representació simultània.

El seguit de transformacions esmentats anteriorment ens permet representar alhora tant

les variables com els individus en un mateix pla. Cal, però, anar amb compte quan intentem deduir interrelacions entre punts línies i punts columnes projectats en el mateix espai bidimensional. És totalment permès d'interpretar les proximitats entre punts columnes; però per a interpretar la proximitat d'un punt línia respecte als punts columnes cal tenir en compte tot el conjunt de punts columna, no només aquell que estigui més aprop. Això val a la inversa per a interpretar un punt columna aïllat respecte als punts línia. Dues variables que tenen una forta correlació amb un determinat eix, en tenen una de forta entre elles; però això només passa amb les variables més perifèriques del pla factorial, mai amb les que es projecten al centre, ja que estan mal representades.

Aquesta possibilitat d'interpretació, i projecció, simultània de les dades es fonamenta en les relacions de transició que lliguen els dos espais. Si Φ_i és la coordenada d'un punt línia *i* sobre un eix, i Ψ_j designa la coordenada d'un punt columna sobre el mateix eix tenim que $\Phi_i=\beta\Sigma_j(f_{ij}/f_{i\cdot})\Psi_j$ i $\Psi_j=\beta\Sigma_i(f_{ij}/f_{\cdot j})\Phi_i$. El coeficient β és positiu i superior a 1. És un coeficient dilatador que evita la contracció de l'espai. L'anàlisi factorial busca aquell coeficient més proper a 1. Per tant l'anàlisi de correspondències buscar aquells valors Φ_i i Ψ_j compatibles amb el valor β més proper a 1. Les coordenades dels punts línies i columnes són centrades, és a dir, la seva suma multiplicada pel pes de cada coordenada és igual a zero.

iii. Validesa de la representació.

La traça i els valors propis (λ) són els estadístics que permeten avaluar la qualitat de la representació de les dades. Els valors propis es mouen dins l'intèrval [0,1]. Com el coeficient és igual a $1/\sqrt{\lambda}$, si el valor propi està a prop d'1 ens assegurem una bona representació al llarg de l'eix correspondent.

Per altra part, la traça de la matriu és el total de variança de les dades, cada valor propi dividit per aquesta traça dóna el percentatge explicat per l'eix corresponent al valor propi. A més aquesta traça multiplicada per l'efectiu total és l'estadístic X^2 amb (n-1)(p-1) graus de llibertat, cosa que permet comprovar la hipòtesi d'independència de les dues variables en el cas de l'anàlisi de correspondències.

iv.Ajudes a la interpretació.

Dues sèries més de paràmetres permeten interpretar amb més seguretat la informació fornida els resultats de l'anàlisi. les contribucions absolutes (CTA) i les contribucions relatives (CTR). Les primeres reflecteixen el pes de cada variable o modalitat en crear l'eix, les segones (també anomenades cosinus quadrats) reflecteixen la importància d'un eix en explicar una variable en concret. Les primeres, doncs, expliquen els eixos, les segones, les variables. És possible que una variable sigui molt important en la creació d'un eix, però que també ho sigui en la creació d'un segon, en aquest cas, la contribució absoluta serà important en el dos eixos; però la contribució relativa es repartirà entre els dos eixos. A la inversa, una variable pot explicar molt poc un eix, però estar molt determinat per l'eix. En aquest cas tindria una contribució absoluta baixa, però una contribució relativa alta.

v.Variables actives i il·lustratives.

L'anàlisi de correspondències permet de trobar sub-espais de representació de les proximitas entre perfils. Permet també col·locar línies i columnes suplementàries de la taula de dades. Les formules de transició poden ser aplicades, doncs, a línies i columnes que no han participat en la creació dels eixos; aquelles que es distingeixen dels elements (variables, modalitats, individus...) actius pel fet que aquest últims sí que han creat els eixos i haurien de ser en principi homogènis per per tal de facilitar la interpretació dels factors. Els elements que intervenen *a posteriori*, anomenats il·lustratius, en canvi, no cal que tinguin aquesta qualitat.

b. Anàlisi de correspondències múltiples.

i.Aspectes generals.

L'*anàlisi de correspondències múltiples* permet descriure taules binàries com les sorgides de les enquestes. Les línies corresponen a individus i les columnes a modalitats. És, de fet, una extensió de l'anàlisi de correspondències amb certes regles d'interpretació i càlcul específiques adaptatades a la codificació utilitzada.
Tenim, doncs, *k* individus als quals se'ls fan *n* preguntes tenint cada una *p* modalitats. *P* no és necessàriament igual per cada variable, encara que es desitjable un cert equilibri del nombre de modalitats per a evitar el pes excessiu d'una variable. Aquestes modalitats són, dins de cada pregunta, mutuament excloents. Pel cas de de dos preguntes l'anàlisi de la taula binària **Z** i de la taula de contingència creuant les dues variables són equivalents.

Encara que la primera és més complexa de tractar. Tanmateix, la primera opció és extensible a més de dues variables i la segona no. Els seus avantatges els trobem el cas de més de dues variables interrrelacionades

La taula **Z** és codificada de forma *disjuntiva completa*: cada modalitat dins d'una variable nominal pot rebre el valor "1" o "0"; però si una modalitat rep el valor "1", llavors les altres forçosament són zero. Aquesta taula pot ser convertida en una altra taula, dita "Reduïda" on les variables són nominals però codificades usualment: amb el número que correspon a cada modalitat.

La taula sobre la que treballa el programa és la *taula **B** de Burt*, que és el producte de la taula **Z** per la seva transposada (**B=Z'Z**). La diagonal conté els efectius corresponents

a cada modalitats, els elements per sobre i sota de la diagonal són el producte del creuament de cada modalitat amb una altra modalitat. L'anàlisi de la taula **Z** i de la taula **B** de *Burt* dóna els mateixos gràfics, però als valors propis λ de **Z** correspon els valors λ^2 de la taula **B**.

ii. Validesa de la representació.

Els percentatges de variança en aquest tipus d'anàlisi donen una visió pessimista de l'anàlisi.[6] En la pràctica, l'estabilitat del pla factorial es comprova per tècniques de validació o per una sub-mostra.

iii. Variables il·lustratives.

Com al cas de l'anàlisi de correspondències, és possible projectar sobre els plans factorials creats per les modalitats d'altres modalitats o variables numériques. La coordenada d'una modalitat il·lustrativa F_j . S'obté la coordenada múltiplicant per β la mitjana aritmètica de les coordenades dels individus que han escollit la resposta j.

c. Classificació.

i. Introducció.

Quan treballem amb enquestes que impliquen desenes o potser centenars de variables i centenars o milers d'individus la seva representació en els plans factorials sol ser confusa fins al punt de fer-se il·legible. Cal doncs utilitzar alguna tècnica de reducció d'informació que permeti la lectura de les dades.

---

[6]Bizquerra dóna una fórmula per trobar els *valors pròpis transformats*, que són més "òptimistes" en la seva atribució de percentatge d'inèrcia per a cada eix (Bizquerra 1989: 460).

La *classificació automàtica* és una d'aquestes tèniques, complementària a l'anàlisi factorial vist en els paràgrafs anteriors. Per una banda, té en compte tots els eixos factorials *significatius*,[7] que poden ser en anàlisi factorial mútiple unes dotzenes, agrupant els individus respecte a aquells en grups homogenis, mentre que una inspecció ocular per part de l'investigador només pot tenir en compte uns pocs eixos.

ii.Distàncies.

Els mètodes de classificació són mètodes algorísmics. És a dir, no hi ha cap model matemàtic implícit com el podem trobar a l'anàlisi factorial. Això es reflecteix en la munió de distàncies i mètodes de classificació existents. Quina sigui la distància i el mètode escollits dependrà del tipus d'individus a classificar i de la interrelació entre aquestes distàncies i mètodes.
Una breu enumeració dóna, per exemple, *distància euclídea*, *euclídea*, *Manhattan*, *Txebitxev* i X^2. Aquesta última serà la que farem servir.

iii.Mètodes.

Els algorísmes de classificació, com les distàncies són bastant abundants, per exemple, *dins del grup dels jeràrquics, single linkage o veí més proper*, *complete linkage* o veí més llunyà, *average linkage* i *mètode de Ward.* Dins del grup de partició directa trobem *Cemtres mobils* o *núvols dinàmics.*

Un criteri per a escollir els algorismes de classificació és el nombre d'individus a

[7] Un eix és significatiu si explica una part de la dispersió que no pot ser assignada a l'atzar.

processar. Certs d'ells són adequats per a petits nombre d'individus; però esdevenen molt costosos en temps de computació quan són aplicats a grups massa grans.

Per a grups petits s'utilitza l'agregació jeràrquica dels individus. Partint de n individus, s'agreguen els dos individus més propers i se'ls considera un nou individu. Es tenen (n-1) individus, es continua fins que només queda un individu, que serà el cim de l'*arbre jeràrquic*. El criteris de "proximitat" depenen de tipus de dades a tractar. En el cas de l'SPAD, utilitza el mètode de Ward, ja que és molt compatible amb els resultats d'una anàlisi factorial.

Per a grups més grans se sol recórrer a un mètode de partició directa. S'agafen a l'atzar individus que esdevenen els centres de classes provisionals. Després tots els altres individus s'agreguen a aquest centres segons el criteri d'una distància com per exemple X^2. A partir de la partició creada, es calculen nous centres provisionals que són els centres de classes que acaben de ser obtingudes. El procediment s'itera fins a que les paricions s'estabilitzen. Normalment quins siguin els centres inicials i el seu nombre condiciona els resultats de l'agregació. Per assegurar classes estables se sol creuar dues particions una o més vegades i es consideren individus classificats només aquells que coincideixen en la mateixa cel·la. Els altres sóin agrupats en una classe residual o a la classe més propera.

En general, una vegada creada le partició pel métode anterior, es procedeix a l'agregació jeràrquica comentada anterioment a partir d'un nombre d'individus-classes molt més reduït i que facilita la utilització d'aquets algorísmes inapropiats per a grans masses de dades.

iv. Tallament de l'arbre.

Una vegada feta l'agregació ens trobem davant d'un arbre jeràrquic (*dendograma*) indexat per les distàncies entre els punts més propers, de manera que les branques més grans corresponen a augments importants de les distàncies, tallant pels salts més

importants de nivell tenim una partició òptima en k classes. De vegades s'utilitza un procediment iteratiu de reafectació per a assegurar que les classes siguin més homogènies internament i més heteogènies externament.

v.Descripció de les classes.

Una vegada obtingudes les classes, es calculen per a les variables numèriques i nominals els valors numèric o percentatges dins de cada classe i es comparen amb els globals. Utilitzant un criteri estadístic (*valors-test*) ordenem segons la seva importància les modalitats i variables, sent aquelles a la capçalera aquelles més *característiques*, les que millor descriuen la classe.

d. El nostre cas.

En definitiva, en el nostre cas hem actuat així:

i.Escollim els elements actius que utilitzarem per a la classificació.

ii.Es fa l'anàlisi de correspondències simples o múltiples.

iii.Es projecten els elements il·lustratius.

iv.S'examinen els gràfics.

v.Es fa una partició dels individus o observacions.

vi.Es descriuen les classes per les variables més característiques.

vii.Es projecten els centres principals de les classes sobre els plans facorials.

viii. Aquestes classes són, de fet, noves modalitats il·lustratives que podem reanalitzar.

PROCESSAMENT I EXPLOTACIO ESTADISTICA

Direcció Estadística:	**ANTONI MARIN**
Técnics:	**DAVID MORENO** **MARIA JOSEP BLEDA**
Data-entry:	**CENTRAL DE CAMPO, S.A.**

EQUIP DE TREBALL DE CAMP

Coordinació:	**XAVIER MARTINEZ CELORRIO**
Gestió de Camp:	**JOSEP Mª NAVARRO** **ANTONI MARIN**
Enquestadors:	**ALICIA CASTRO** **COVADONGA FOLQUE** **RAMON XURIACH** **Mª TERESA FERRE** **Mª MAR FERNANDEZ** **CRISTINA PRAT** **JUAN DE LA HABA** **MARTA LATORRE** **MONTSE VILA** **MIKEL ARAMBURU** **JOSE LUIS RUIZ** **MERCE ZEGRI** **CRISTINA DIONIS** **JESUS RIBAS**
Servei Logístic:	**LLUIS SERRALONGA** **Mª LLUISA GAMBOA**

5. Bibliografia.

CORNEJO ÁLVAREZ, José Manuel, *Técnicas de investigación social,* Barcelona, PPU, 1988, pp. 436.

BISQUERRA ALZINA, Rafael, *Introducción conceptual al análisis multivariable,* Barcelona, PPU, 1989, pp. XXXV-808.

CISIA, *SPAD.N: Manuel de référence*, Sèvres, CISIA, 1987, pp. V-237.

LEBART, Ludovic, MORINEAU, Alain, FÉNELON, Jean-Pierre, *Tratamiento estadístico de datos,* Barcelona, Marcombo, 1985, pp. XI-520.

ABASCAL, Elena, GRANDE, Ildefonso, *Métodos multivariantes para la investigación comercial,* Barcelona, Ariel, 1989, pp. 221.

BENZÉCRI, Jean-Paul, *L'Analyse des Donées*, 4ª ed., Dunod, 1989, pp. VII-611. Lebart, Ludovic, Salem, André, Analyse Statistique des Donées Textuelles, París, Dunod, 1988, pp. 209.

RODRÍGUEZ OSUNA, Jacinto, *Métodos de muestreo*, Madrid, CIS,1991, pp. 115.

FERNÀNDEZ DE TROCONIZ, ANTONIO, *Probabilidades, estadística, muestreo*, Madrid, Tebar Flores, 1987, pp. 472.

CIREM

FUNDACIO JAUME BOFILL

MEMORIA DE TREBALL DE CAMP

Projecte de Recerca
"FRACAS ESCOLAR A CATALUNYA"

C I R E M
Barcelona, Juliol 1993

EQUIP TECNIC

Coordinació:	**XAVIER MARTINEZ CELORRIO**
Gestió de Camp:	**JOSEP Mª NAVARRO**
	ANTONI MARIN
Enquestadors:	**ALICIA CASTRO**
	COVADONGA FOLQUE
	RAMON XURIACH
	Mª TERESA FERRE
	Mª MAR FERNANDEZ
	CRISTINA PRAT
	JUAN DE LA HABA
	MARTA LATORRE
	MONTSE VILA
	MIKEL ARAMBURU
	JOSE LUIS RUIZ
	MERCE ZEGRI
	CRISTINA DIONIS
	JESUS RIBAS
Servei Logístic:	**LLUIS SERRALONGA**
	Mª LLUISA GAMBOA

1. Introducció

El treball de camp de la recerca encarregada per la Fundació Jaume Bofill sobre "fracàs escolar" a Catalunya, es va iniciar el dia 4 de Maig de 1993 i va concloure el 23 de Juny, realitzant-se al llarg de 36 dies laborals. La suma total de centres i alumnes enquestats és la següent:

Total Alumnes:	2.563
Total Centres:	71

La distribució d'alumnes i centres entre les tres mostres (EGB-BUP-FP), és la següent:

	EGB	BUP	FP
Alumnes	885	870	808
Centres	31	22	18

L'accès al camp s'ha aconseguit amb una taxa de negacions del 61 %, és a dir, per aconseguir els 71 centres enquestats s'han fet gestions amb 185. Les negacions o substitucions de centres s'han elevat a 63 a l'EGB, a 26 al BUP

i a 24 a la FP. La distribució de les substitucions, en funció del tipus de centre, ha afectat, sobre tot, a les escoles privades no concertades:

	Pública	Privada Concertada	Privada No Concertada
EGB	22	19	22
BUP	5	4	17
FP	7	7	10

2. Disseny de la mostra

La mostra es va definir a partir d'un nivell de confiança del 95 % i un interval d'error del 3 %. Es va dissenyar amb 8 criteris d'estratificació:

- Tres criteris de tamany del territori:

  * menors de 45.000 habitants
  * majors o iguals a 45.000 habitants
  * Barcelona ciutat

- Dos criteris de nivell de renda:

  * per sobre de la renda mitja catalana
  * per sota de la renda mitja catalana

- Tres criteris de titularitat:
    * pública
    * privada concertada
    * privada

Es van fer tres sorteigs diferents donat que les mostres eren independents en funció del nivell educatiu (EGB, BUP i FP). Es va fer el sorteig de les escoles per cada estrat resultant, distribuint aleatòriament el número d'escoles necesàries per omplir els estrats. La composició de la mostra va ser la següent:

	Pública	Privada
EGB	27	21
BUP	11	15
FP1	8	7
FP2	5	4

Donat que l'unitat d'anàlisi és la generació d'alumnes i les unitats d'observació són els grups-classe, les escoles han sigut tractades com a unitats mostrals dintre de l'estrat corresponent. Aquest fet ha suposat:

-- acomplir els requisits de volum d'alumnat asignat a cada estrat aplicant la ratio mitjana catalana per cada nivell educatiu segons el número de centres pertanyents a l'estrat.

-- que dintre de cada estrat disposessim d'una oferta d'escoles suficient com

per fer substitucions aleatòries amb posterioritat. A partir de les 96 escoles originals, es van realitzar tres substitucions que afectàven a 34 centres, a 26 i a 29.

2. Organització i gestió del camp

** A inicis del mes d'Abril es van concretar els criteris d'estratificació de la mostra, els criteris d'elecció de les unitats d'observació, les previsions pressupostàries i l'organització del calendari.

** A mitjans d'Abril els directors van entregar els seus models de qüestionari, iniciant-se la tasca d'adaptació i correcció final dels instruments.

** Simultàniament, es va realitzar la selecció dels enquestadors escollint un grup de 17 persones que va rebre una sessió intensiva de formació sobre l'enfoc de la recerca i els instruments d'enquesta. S'els hi fa entrega de la Guia de Treball de Camp, document on s'especifica la dinàmica del procès d'enquesta.

** El dia 22 Abril surten per correu les primeres 40 escoles, començant-se a fer les gestions de camp quatre dies després. El dia 28 Abril surten les 56 escoles restants i s'intensifiquen les tasques de gestió i accès al camp.

** El 30 d'Abril es realitza la reunió de directors, prèvia a l'inici del treball de camp, on es presenten els instruments d'enquesta, el llistat de la mostra i la

guia de treball de camp i es discuteixen els criteris d'elecció de les branques de FP.

3. Treball de camp

** El treball de camp s'inicia el 4 de Maig amb 6 equips formats per dos enquestadors que, en funció del volum d'escoles obertes, es van incorporant al treball de camp de forma progressiva. Durant la primera setmana es realitzen 6 escoles i durant la segona, es fan 11.

** S'estableixen reunions de revisió i control de qualitat entre els enquestadors i els coordinadors de camp que s'han seguit cada 2 ó 3 escoles enquestades.

** El 18 Maig les enquestes realitzades sobre el total estimat a realitzar, representen: per l'EGB Pública (el 63 %), per l'EGB Privada (el 14 %), pel BUP Públic (el 60%), pel BUP Privat (el 27 %) i per la FP conjunta (el 17 %).

** El rendiment durant les setmanes de treball de camp ha sigut:

Setmana 3 al 7 Maig:	6 escoles
Setmana 10 al 14 Maig:	11 escoles
Setmana 17 al 21 Maig:	20 escoles
Setmana 24 al 28 Maig:	9 escoles
Setmana 31 al 4 Juny:	7 escoles

Setmana 7 al 11 Juny:	9 escoles
Setmana 14 al 18 Juny:	7 escoles
Dies 21,22 i 23 Juny:	2 escoles

** Les escoles a substituir han sigut identificades registrant els motius alegats. Els dos moments de substitució van ser quasi coincidents en el temps donat l'extraordinari volum de negatives registrades entre el 25 i el 28 de Maig.

** El problema més greu va residir en les escoles privades no concertades, especialment, al nivell d'EGB, raò per la qual vam realitzar una gestió personal davant Inspecció del Departament d'Ensenyament per tal que ens facilitessin l'accès a alguna de les escoles privades de determinats estrats que quedaven buits. Aquest segment del camp, especialment endurit, ha representat el problema més destacable.

** A mitjans de Juny, llistem les escoles enquestades que encara no han enviat els qüestionaris de tutor (QT), iniciant les gestions oportunes per tal de completar l'unitat-escola.

** Simultàniament, llistem els absentistes i abandons registrats en el procès d'enquesta als centres. Obtenim una mostra composta per 59 absentistes i 24 abandons. El dimecres 9 de Juny s'inicia el procès d'enquesta telefònica a aquest grup que conclou el 30 de Juny.

** Finalment, el dia 28 de Juny es convoca la reunió de directors per presentar la Memòria de Treball de Camp i analitzar aquesta fase del projecte.

ANEX: LLISTAT DE CENTRES ENQUESTATS

Escoles EGB Pública

	Nom	Alumnes	Municipi
1.	A. GAUDI	26	Cornellà
2.	A. TAPIES	25	Sant Boi
3.	MARIUS TORRES	29	L'Hospitalet
4.	FONT DE LA POLVORA	16	Girona
5.	JOAN MARAGALL	40	Sabadell
6.	PAX	27	Tarragona
7.	DR. MATA	2	Masquefa
8.	FERRER I GUARDIA	23	Barcelona
9.	JOAN MARAGALL	56	Sant Cugat
10.	MARE DE DEU	28	Hostalric
11.	ELS RAIERS	15	La Pobla de Segur
12.	SANT CLIMENT	29	St.Climent Llobr.
13.	GASSO I VIDAL	30	Ripollet
14.	REMOLINS	16	Tortosa
15.	EL GURRI	3	Tarradell
16.	DOCTOR SOBREQUES	40	Bescanó
17.	GASPAR DE QUERALT	27	Amer
18.	EL DIVI MESTRE	66	Mollet
19.	BITEM	11	Tortosa
20.	REINA VIOLANT	30	Barcelona
21.	CAMP REDO	8	Tortosa

Escoles EGB Privada

	Nom	Alumnes	Municipi
1.	GRISELDA	39	Barcelona
2.	REGINA CAROLI	35	Rubí
3.	EL SALVADOR	31	Badalona
4.	SANT MIQUEL	40	Torroella M.
5.	PATR. SANT. TRINIDAD	33	Barcelona
6.	NTRA. SRA. CARME	33	Caldes Montbui
7.	SANT GREGORI	35	Barcelona
8.	NTRA. SRA. ROSASRIO	16	Barcelona
9.	LA SALLE MONTCADA	66	Montcada i R.
10.	DR. MASMITJA	40	Girona

Instituts BUP Públic

	Nom	Alumnes	Municipi
1.	JOAN ALZINA	32	Barcelona
2.	GUILLEM DE BERGUEDA	35	Berga
3.	JOAN BRUDIGU	28	La Seu d'Urgell
4.	SANT RAMON	48	Cardona
5.	NARCIS OLLER	36	Valls
6.	MARIUS TORRES	36	Lleida
7.	ALEXANDRE DEULOFEU	60	Figueres
8.	SALLENT	49	Sallent
9.	PUIG I CASTELLAR	76	Sta.Coloma Gramanet
10.	BERNAT METGE	59	Barcelona

Centres BUP Privat

	Nom	Alumnes	Municipi
1.	VIROLAI	32	Barcelona
2.	VERGE SALUT	36	Sant Feliu Llob.
3.	MODOLELL	40	Viladecans
4.	ETP CLOT	40	Barcelona
5.	EL CASAL	22	Castellar Vallés
6.	VIRGEN DEL ROSARIO	31	Vallirana
7.	SANT MIQUEL	32	Torroella
8.	RESID. BELL-LLOC	29	La Roca
9.	LA SALLE TARRAGONA	63	Tarragona
10.	NTRA. SRA. ASUNCION	40	Badalona
11.	SADAKO	37	Barcelona
12.	MONTCLAU LA MOLA	49	Matadepera

Instituts FP Públic

	Nom	Alumnes	Municipi	Nivell	Branques
1.	IFP ALT PENEDES	83	Vilafranca	FP1	Electric (27)-Mecànica (35)-Administr(21)
2.	IFP TERRASSA	71	Terrassa	"	Químic (19)-Automoci (34)-Administr(18
3.	IFP THOS I CODINA	29	Mataró	"	Administr (29)
4.	IFP SITGES	76	Sitges	"	Metall (13)-Administr (63)
		39	"	FP2	Administra (39)
5.	IFP POBLE NOU	15	Barcelona	FP2	Química (15)
6.	IES ALMENAR	11	Almenar	"	Informática (11)

Centres FP Privats

	Nom	Alumnes	Municipi	Nivell	Branques
1.	CECOM	36	L'Hospit.	FP1	Administr (36)
2.	JOAN XXIII	53	L'Hospit.	"	Electric (53)
3.	COSEX 2002	25	Tortosa	"	Perruquer (25)
4.	EFIDE	20	BCN	"	Perruquer (20)-Administr (62)
5.	SANT JOSEP	33	Tàrrega	"	Administr (33)
6.	COSEX 2003	42	Girona	"	Perruquer (42)
7.	CEYR	74	BCN	"	Mecànica (34)-Llar (40)
8.	ESPALLARGAS	35	Reus	"	Perruquer (35)
9.	Inst. MONTSERRAT	30	BCN	"	Administr (30)
10.	ACADEMIA PARDO	45	Sabadell	"	Perruquer (45)
11.	ACADEMIA COTS	43	Lleida	FP2	Administr (43)
12.	SANTO ANGEL	83	Gavà	FP2	Administr (40)-Electroni (24)- Llar (21)

Qüestionari d'alumnes

ETIQUETA
EGB

QA

A.- Dades generals.

A.1.- Sexe: ☐

1. Home.
2. Dona.

A.2.- Data de naixement.

A.2.1.- Mes: ☐☐

A.2.2.- Any: ☐☐

A.3.- On vas néixer? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
3.- En altra comunitat autònoma.
4.- A l'estranger

A.4.- On va néixer...

A.4.1.- ... el teu pare? ☐

A.4.2.- ... la teva mare? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
2.- En altra comunitat autònoma.
3.- A l'estranger.

A.5.- Quina llengua parles a casa teva? ☐

1.- Català
2.- Castellà.
3.- Les dues.
4.- Altra.

B.- Educació i treball.

B.1.- A més d'estudiar en aquest col·legi, fas algun altre curs o activitat formativa fora de l'escola? *Posa aquella activitat que t'ocupi més hores.* ☐

1.- No.
2.- Mecanografia, comptabilitat.
3.- Musica, activitats artístiques (dansa, piano, pintura...).
4.- Informàtica.
5.- Classes de repàs.
6.- Idiomes.
7.- Cursos d'oficis (confecció, electricitat...).

B.2.- Des de 6è d'EGB fins ara, ¿has fet alguna vegada un treball pel qual cobressis diners? (de cangur, d'ajudant o dependent , etc.). *Marca amb una X les respostes necessàries.*

☐ a) Durant 6è.
☐ b) Durant 7è.
☐ c) Durant 8è.

B.2.1.- *Només si has marcat amb una X que treballes actualment, durant 8è.* En què treballes?

_____

B.2.2.- *En el cas que treballis ara.* Quantes hores treballes a la setmana? ☐☐ hores.

B.3.- Perquè estàs estudiant? ☐

1.- No hi ha més remei.
2.- Hem pressionen els meus pares.
3.- No és suficient tenir EGB.
4.- M'agrada estudiar.

B.4.- De cara a l'any vinent, els teus pares què prefereixen? ☐

1.- Que estudiï BUP.
2.- Que estudiï FP.
3.- Que repeteixi perquè vaig molt malamnent.
4.- Que treballi.

B.5.- I tú què prefereixes? ☐

1.- Estudiar BUP. *Contesta B.5.1 i B.5.2 i salta a la pregunta B.6.*
2.- Estudiar FP. *Contesta B.5.2 i B.5.3 i salta a la pregunta B.6.*
3.- Repertir perquè vaig molt malament. *Contesta B.5.4 i salta a la pregunta B.6.*
4.- Posar-me a treballar. *Contesta ? i continua amb la pregunta B.6.*

B.5.1.- *Si has contestat "BUP" a la pregunta B.5.* Fins a on t'agradaria estudiar? ☐

1.- Només BUP.
2.- BUP i després una mica de FP.
3.- BUP, COU i després universitat.

B.5.2.- *Si has contestat "BUP" o "FP" a la pregunta B.5.* Heu pensat a casa a quin tipus de col·legi aniries? ☐

1.- A un institut.
2.- A un col·legi religiós.
3.- A una acadèmia privada.
4.- Seguiré en el mateix col·legi on estic ara.
5.- Encara no n'hem parlat a casa.

B.5.3.- *Si has contestat "FP" a la pregunta B.5.*

Quina branca estudiaries? ☐

1.- Administrativa.
2.- Mecànica.
3.- Delineació.
4.- Llar d'infància.
5.- Perruqueria.
6.- Arts gràfiques.
7.- Construcció.
8.- Electricitat.
9.- Fusteria.
10.- Sanitat.
11.- Altres.
12.- Encara no ho sé.

B.5.4.- *Si has contestat "repetir" a la pregunta B.5.* Un cop hagis repetit, i en el cas que t'hagi anat prou bé, què faries? ☐

1.- Passaria a BUP. *Salta a la pregunta B.6*
2.- Passaria a FP. *Salta a la pregunta B.6*
3.- Em posaria a treballar. *Contesta la pregunta ? i continua amb la B.6.*

B.5.5.- *Si has contestat "Treballar" a les preguntes B.5 o B.5.4.* Perquè preferiries anar a treballar? *Pots escollir un màxim de 3 respostes.*

- ☐ a) Perquè quan acabi 8è ja tindré l'edat de poder treballar.
- ☐ b) Perquè l'institut de BUP o FP em queda molt lluny de casa.
- ☐ c) Em posaré a treballar per a guanyar diners pels de casa.
- ☐ d) Perquè no m'agrada gens seguir estudiant.
- ☐ e) Perquè haig de cuidar els meus germans petits a casa.
- ☐ f) Perquè prefereixo buscar-me la vida.
- ☐ g) Per altres raons.

B.6.- A quina professió t'agradaria arribar en el futur?

_____

B.7.- Encara que no sàpigues quina professió vols, quina es la que més t'agrada, amb la que més t'dentifiques? *No pots deixar en blanc aquesta pregunta.*

_____

B.8.- Una vegada has dit la professió o treball que desitges o que més t'agrada, ¿creus que realment podràs tenir aquest treball? ☐

1.- Estic segur que no podré tenir el treball que desitjo.
2.- Potser no.
3.- Jo diria que sí.
4.- Sí, n'estic segur que poodré tenir el treball que desitjo.

B.8.1.- *Si has posat un "1" o un "2" a la pregunta B.8.* Diga'm perquè no estàs segur o penses que no tindràs la professió que desitges? ☐

1.- Perquè crec que no tinc capacitat suficient.
2.- Perquè implica estudiar molt i durant molt de temps.
3.- Perquè em sortirà abans una altra feina.
4.- Perquè la meva família no té prou diners.
5.- Per altres raons.

C.- Els estudis actuals.

C.1.- Ara parlarem del curs que estàs fent actualment. Respecte a les notes, entre quin grup d'alumnes et consideres? ☐

1.- Dels que sospenen sovint.
2.- Dels que passen sense problemes, però justet.
3.- Dels que tenen bones notes sense ser dels primers.
4.- Dels que treuen les millors notes de classe.

C.2.- Quan portes males notes, quina és la reacció dels teus pares? ☐

1.- No hem diuen gran cosa.
2.- M'intenten aconsellar i animar.
3.- Em renyen.
4.- Gairebé mai porto males notes.

C.3.- Marca el que els teus pares diuen. ☐

1.- És millor aprendre un ofici i posar-se a treballar que estudiar.
2.- És millor estudiar BUP per a intentar d'arribar a la universitat.
3.- És millor estudiar FP que BUP.

C.4.- Contesta aquestes dues frases amb Sí o No.

☐ a) Per la dedicació i esforç que faig, estic d'acord amb les notes que hem posen a l'escola.
1.- Sí 2.-No

☐ b) Treuria millors notes si estudiés més
1.- Sí 2.-No

C.5.- Normalment... ☐

1.- ... no estudio.
2.- ... estudio molt poc.
3.- ... no estudio gaire.
4.- ... estudio.

C.6.- Parlem ara de la teva forma d'estudiar i dels teus hàbits d'estudi. Com t'ho fas per a estudiar i aprendre. *Marca les respostes que creguis convenients.*

☐ a) Normalment estudio a l'últim moment, per a l'examen.
☐ b) Repaso apunts i vaig estudiant abans d'exàmens.
☐ c) Acostumo a aprendre de memòria.
☐ d) Faig esquemes i resums mentre estudio.

C.7.- *Per tal de saber què opines sobre certs aspectes personals, contesta tú mateix aquesta relació de preguntes. Llegeix les afirmacions atentament abans de contestar.*

Els valors són *1.- Sí, sempre.*
2.- De vegades.
3.- No, mai.

☐ a) És difícil per a mí conservar els amics.

☐ b) Faig bé els treballs escolars.

☐ c) Faig coses a mà molt bé.

☐ d) M'agrada la meva forma de ser.

☐ e) Amb freqüència, sóc voluntari a classe.

☐ f) Odio l'escola.

☐ g) Els meus professors em consideren intel·ligent i treballador.

☐ h) Tinc molts amics i amigues.

☐ i) Sóc alegre.

☐ j) Me n'oblido aviat d'allò que aprenc.

☐ k) Treballo molt a classe.

☐ l) Aconsegueixo fàcilment amics i amigues.

☐ m) Sóc honrat amb els altres i amb mi mateix.

☐ n) Sóc lent en acabar els treballs escolars.

☐ o) Jugo amb els meus companys i companyes.

☐ p) Puc dibuixar molt bé.

C.8.- Quantes hores diàries dediques normalment a estudiar i fer els deures fora d'horari escolar? ☐☐ hores diàries.

C.9.- On acostumes a estudiar o fer els deures més sovint? ☐

1.- A la meva habitació.
2.- Al menjador o a la cuina.
3.- A la biblioteca.
4.- A casa de companys i companyes.

C.10.- T'interessen els estudis que estàs fent? ☐

1.- Gens.
2.- Poc.
3.- Bastant.
4.- Molt.

C.11.- Ordena de més a menys les tres matèries que més t'agraden. *Posar un "1" a la primera, un "2" a la segona i un "3" a la darrera.*

☐ a) Llengua espanyola.

☐ b) L. Catalana.

☐ c) L. Estrangera.

☐ d) Matemàtiques.

☐ e) C. Naturals.

☐ f) Área Social.

☐ g) Educació física.

☐ h) Educació tecnològica.

☐ I) Religió-Ètica

C.12.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la preferida? ☐

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.13.- Ordena de més a menys les tres matèries que més et desagraden. *Posar un "1" a la primera, un "2" a la segona i un "3" a la tercera.*

- [ ] a) Llengua espanyola.
- [ ] b) L. Catalana.
- [ ] c) L. Estrangera.
- [ ] d) Matemàtiques.
- [ ] e) C. Naturals.
- [ ] f) Área Social.
- [ ] g) Educació física.
- [ ] h) Educació tecnològica.
- [ ] I) Religió-Ètica

C.13.1.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la que prefereixes menys? [ ]

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.14.- *A continuació completa les següents frases i contesta-les en funció del teu acord o desacord. Els valors són:*

1.- gens 2.- poc 3.- bastant 4.- molt

a) Estudiar és una tasca [ ] important a la meva vida.

b) L'escola sovint és [ ] avorrida.

c) Has d'aguntar-te [ ] mentre estàs a l'escola perquè allò millor arriba quan en surts, d'ella.

d) M'interessen [ ] les coses que s'expliqen a classe.

C.15.- Acostumes a fer els deures i execicis quan són demanats? ☐

1.- No els faig perquè passo.
2.- No els faig amb molt d'interés, però els presento.
3.- Els faig, però amb retard.
4.- Els faig puntualment.

C.16.- *Completa les següents frases. Els valors són:*

1.- Quasi mai 2.- De tant en tant 3.- Sovint

a) ☐ pregunto al professor coses que no entenc qua l.es explica

b) ☐ prenc apunts durant les explicacions a classe.

c) ☐ hem preparo per avançat el tema que s'explicarà a classe.

d) ☐ presto molta atenció durant les explicacions de classe.

C.17.- *Completes la següent frase. Els valors són:*

1.- poc 2.- no gaire 3.- molt

Allò que s'aprèn a l'escola...

a) ...em serveix ☐ als meus interessos personals.

b) ...serveix ☐ pels estudis que realitzaré posteriorment.

c) ...serveix per a entendre ☐ les coses que passen al món.

d) ...m'agrada ☐ i ho passo bé estudiant .

e) ...serveix només per a aprovar els exàmens.

D.- Els professors.

D.1.- *Com consideres que et tracta a tu el professorat, d'aquest curs? Completa aquestes frases. Els valors són:*

1.- Cap dels 2.- Pocs, només un o dos dels 3.- Molts dels

a) ☐ professors es preocupen que aprengui.

b) ☐ professors m'ajuden molt, a mí personalment.

c) ☐ professors em pregunten nolt a classe i m'animen a participar.

d) ☐ professors pregunten només als que saben que podran respondre.

D.2.- Quina relació tens amb els professors? ☐

1.- Més aviat dolenta.
2.- Ni bona ni dolenta.
3.- Bona.
4.- Molt bona.

D.3.- Si hageres de puntuar i qualificar al conjunt de professors d'aquest curs, quina puntuació els hi donaries? *El "10" és la màxima i el "0" la mínima puntuació.* ☐☐.

E.- L'escola.

E.1.- Des de 6è, diries que has aprofitat l'escola per aprendre coses? ☐

1.- No es una cosa de la qual puguis aprofitar-te'n.
2.- Mai m'he plantejar aprofitar-me'n.
3.- De vegades no l'he aprofitada tant com he volgut.
4.- Sempre l'he aprofitada intensament.

E.2.- T'ha passat alguna cosa de les següents a un dels tres cursos? *Marca on creguis adient.*

	6è	7è	8è
a) Estar un mes o més malat.	☐	☐	☐
b) Faltar a l'escola per a ajudar a casa.	☐	☐	☐
c) Faltar per haver fet campana.	☐	☐	☐
d) Ser expulsat algun dia de classe.	☐	☐	☐
e) Ser expulsat algun dia de l'escola.	☐	☐	☐

E.3.- Parla'm ara dels companys de classe. Si et compares amb ells, com et consideres? ☐

1.- Destaco d'entre tots ells.
2.- Treballador.
3.- Com tots.
4.- Passota.
5.- Crític.

E.4.- Les normes que l'escola té sobre comportament, les consideres... ☐

1.- Necessàries i imprescindibles fer-les cumplir.
2.- Necessàries, però són massa severes.
3.- Són per a poder conviure a l'escola.
4.- No són necessàries i són excessives.

E.5.- Has estat o estàs en alguna d'aquestes situacions? *Marca les respostes adequades.*

☐ a) Com a delegat de classe.

☐ b) Com a responsable de biblioteca, gimnàs i coses així.

E.6.- Com diries que són les instal·lacions (material, mobiliari, aules, biblioteca, audiovisuals, ect) de l'escola? ☐

1.- Dolentes.
2.- No està malament.
3.- Bones.

E.7.- Recomanaries a algú aquesta escola per a què vingués a estudiar ja que la consideres prou bona? ☐

1.- No, no la recomanaria.
2.- M'ho pensaria molt abans de recomanar-la.
3.- Sí, la recomanaria.

E.8.- Si alguna persona parlés malament d'aquesta escola, la defensaries? ☐

1.- No, no la defensaria.
2.- No gaire.
3.- Sí, la defensaria.

E.9.- Et sents orgullós pel fet de pertànyer en aquesta escola? ☐

1.- No.
2.- No gaire.
3.- Sí.

E.10.- En tots els teus anys d'escola, diries en general que a l'escola... ☐

1.- he disfrutat.
2.- més aviat he patit.
3.- he passat moments difícils.
4.- ho he passat malament.

E.11.- Com diries que són les teves relacions amb els companys? ☐

1.- Sovint no hem porto molt bé amb ells.
2.- Ni bé ni malament.
3.- Són bons companys, i ens ajudem.
4.- Tinc amics de veritat aquí a l'escola.

F.- amics i lleure.

F.1.- Canvíem de tema per a parlar una mica sobre el teu temps lliure i els teus amics. El grup d'amics amb el que surts actualment està format principalment per companys d'escola? ☐

1.- Sí, principalment per companys d'escola.
2.- Hi ha algún company d'escola.
3.- No n'hi ha cap, de company d'escola.

F.2.- Durant el darrer any, diga'm si has fet alguna d'aquestes coses pel teu compte o amb amics o familiars. No val si les has fet amb l'escola o com activitat de l'escola. *Marca les que consideris convenient.*

☐ a) Anar a museus i exposicions.
☐ b) Anar al teatre.
☐ c) Anar a concerts.
☐ d) Llegir llibres.
☐ e) Llegir diaris.

F.3.- Ara diga'm si des del 6è d'EGB fins ara has fet alguna de les següents activitats extraescolars. *Marcar les que creguis convenient.*

	6è	7è	8è
a) Esport (fútbol, natació...)	☐	☐	☐
b) Ser membre d'associacions o casals.	☐	☐	☐
c) Ser membre d'esplai o casal d'estiu.	☐	☐	☐
d) Fer colònies d'estiu o campaments.	☐	☐	☐
e) Fer viatges d'estiu amb els pares.	☐	☐	☐

F.4.- Em podries dir si els teus pares fan o et diuen alguna cosa de les següents. *Marca les adients.*

☐ a) Em marquen una hora d'arribada a casa els caps de setmana.
☐ b) Si miro molt la tele, hem pregunten si he d'estudiar.
☐ c) He de fer el meu llit.
☐ d) He de rentar plats i ajudar a la neteja de casa.
☐ e) No em deixen dir paraulotes.
☐ f) Em diuen estudiï més.
☐ g) No hem deixen estar moltes hores al carrer.

G.- La família.

G.1.- Quantes persones viviu a casa, amb tu inclós? ☐☐ persones.

G.2.- Amb qui vius? *Marca el que creguis convenient.*

- ☐ a) Pare.
- ☐ b) Mare.
- ☐ c) Un o més avis materns o paterns.
- ☐ d) Un o més germans o germanes.
- ☐ e) Altres familiars.

G.3.- Quants germans tens? ☐

0.- Cap. Sóc fill o filla única.
1.- Un.
2.- Dos.
3.- Tres.
4.- Quatre.
5.- Cinc o més.

G.4.- Quina edat té...

G.4.1.- ... el teu pare? ☐☐ anys.

G.4.2.- ... la teva mare? ☐☐ anys.

G.5.- Quins estudis té el teu pare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat.
5.- Universitaris.

G.6.- Quins estudis té la teva mare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat
5.- Universitaris

G.7.- Actualment, els teus pares treballen? Quina situació tenen?

G.7.1.- Pare. ☐

G.7.2.- Mare. ☐

1.- Treballa i fa les feines de la llar.
2.- Treballa.
3.- Fa les feines de la llar.
4.- En atur, sense cap feina de tant en tant.
5.- En atur, però amb feines de tant en tant.
6.- Jubilat o jubilada.
7.- Amb invalidesa o llarga malaltia.
8.- Difunt.
9.- Altres situacions.

G.8.- Descriu en dues línies el treball que fan el teu pare o mare. *Per exemple: "Treballa a la SEAT fents les portes dels cotxes" o "Treballa eb les oficines d'un banc".*

G.8.1.- Pare.

_____
_____
_____

G.8.2.- Mare.

_____
_____
_____

G.9.- Si et sembla bé, parlem una mica del nivell econòmic familiar. Contesta , si us plau, com diries que que és el nivell econòmic de la teva gamília? ☐

1.- Molt baix.
2.- Baix.
3.- Mitjà.
4.- Benestant o mitjà alt.
5.- Superior o molt alt.

G.10.- De la següent llista de coses, senyala quines teniu o feu.

- ☐ a) Tenim senyora de fer feines.
- ☐ b) Fem viatges familiars a l'estranger.
- ☐ c) Tenim apartament, torre o masia.
- ☐ d) Tenim rentaplats.
- ☐ e) Tenim dos cotxes.
- ☐ f) Tenim cadena de música.

G.11.- Normalment, els teus pares fan aquestes activitats? *Marca les que creguis convenients.*

- ☐ a) Comprar el diari cada dia.
- ☐ b) Llegir llibres sovint.
- ☐ d) Escoltar música.
- ☐ e) Utilitzar un ordinador.

G.12.- A casa vostra feu alguna de les activitats següents? *Marca les que creguis convenient.*

- ☐ a) Sopar mirant la televisió.
- ☐ b) Llogar pel·licules de vídeo els caps de setmana.
- ☐ c) Comprar diaris esportius.
- ☐ d) Comprar revistes com el "HOLA" o el "LECTURAS".

G.13.- Saps quants llibres teniu a casa? ☐

1.- Menys de 25.
2.- Entre 25 i 50.
3.- Més de 50 i menys de 100.
4.- Més de 100 i menys de 200.
5.- 200 o més.

G.14.- Els teus pares participen o assisteixen a ...

- ☐ a) L'associació de pares de l'escola.
- ☐ b) Escoles d'adults.
- ☐ c) Reunions de pares.
- ☐ d) Actes socials de l'escola.
- ☐ e) Reunions amb professors quan aquests ho sol·liciten.

G.15.- Els teus pares t'expliquen dubtes escolars i t'ajuden a resoldre problemes en les assignatures?

G.15.1.- Pare. ☐

G.15.2.- Mare. ☐

1.- No, mai ho ha fet.
2.- Vol ajudar-me, però no poden perquè no saben respondre.
3.- Sí, perquè sap molt.

G.16.- Durant els dos darrers cursos i l'actual (6è, 7è i 8è) has fet..

	6è	7è	8è
1.- ... classes de repàs sense haver suspès.	☐	☐	☐
2.- ... classes de recuperació a l'escola.	☐	☐	☐
3.- ... classes amb un professor particular.	☐	☐	☐
4.- ... canvi d'escola.	☐	☐	☐

G.16.1.- *Només si has contestat "4" a la pregunta G.16.* Per quina raó vas canviar d'escola?

	6è	7è	8è
a) Perquè vaig canviar de casa o lloc de viure.	☐	☐	☐
b) Perquè costava massa diners l'escola.	☐	☐	☐
c) Perquè treia males notes.	☐	☐	☐
d) Perquè l'escola no funcionava massa bé.	☐	☐	☐

G.17.- Els teus pares volen que treballis en alguna professió o ofici determinat? ☐

1.- No.
2.- Sí.

G.18.- Indica si has viscut alguna de les següents circumstàncies. *Si no n'has passada per cap. deixa en blanc les caselles.*

	6è	7è	8è
a) Separació o divorci dels pares.	☐	☐	☐
b) Defunció del pare o de la mare.	☐	☐	☐
c) Malaties que han durat més de trenta dies.	☐	☐	☐
d) Canvi de ciutat.	☐	☐	☐

G.19.- Quin resultat esperes obtenir a final d'aquest curs? ☐

1.- Aprovaré tot al juny.
2.- Aprovaré tot al setembre.
3.- No treuré el graduat.
4.- Repetiré.
5.- M'és igual.

Tarja documental de l'alumne

ETIQUETA
EGB

TD

A.- Trajectoria curricular de l'alumne.

Certificat d'estudis			
Cicle inicial *pàg. 13*		Cicle mig *pàg. 17*	
Matèries	Qualificacions	Matèries	Qualificacions
Exp. Social-Nat.		C. Socials	
Matemàtiques		C. Naturals	
Religió-Ètica		Matemàtiques	
Llg. Castellana		Religiò-ètica	
Llg. Catalana		Llg. Castellana	
Exp. Artística		Llg. Catalana	
Qualif. Global		Ed. Plàstica	
		Ed. Musical	
		Ed. Física	
		Qualif. global	

Any del 2n. curs *pàg. 8*		Any del 5è curs *pàg. 8*	
Any d'aprovació del cicle: *pàg. 13*		Any aprovació del cicle: *pàg. 17*	

Cicle inicial		Cicle mig	
Cursos	Repeticions	Cursos	Repeticions
1r. EGB		3r. EGB	
2on. EGB		4rt. EGB	
		5è. EGB	

	Cicle superior				
	6è EGB		7è EGB		8è EGB[1]
Matèries	Juny	Setembre	Juny	Setembre	3ra. avaluació
Ll. Espanyola					
Ll. Catalana					
Ll. Estrangera					
Matemàtiques					
C. Naturals					
Área Social					
Ed. Física					
Ed. Tecnològica					
Religió-Ètica					
Avaluació global					

[1] Enregistrem les notes de la darrera avaluació.

	6è d'EGB	7è d'EGB
Any del curs *pàg. 9*		
Any d'aprovació *pàg. 34*		

Cicle superior	
Cursos	Repeticions
6è d'EBG	
7è d'EGB	
8è d?EGB	

B.- Abandó o canvi de centre.

B.1.- Trajectòria d'escolaritat i centre escolar. *Veugeu, al llibre d'escolaritat, les pàgines 8 i 9 Els codis són:*

a) Pel CENTRE: *1.- Mateix centre*
2.- Altre centre públic
3.- Altre centre privat

b) Pel MUNICIPI: *1.- Mateix municipi.*
2.- Altre municipi.

Any acadèmic	Cursos	Centre	Municipi
	P-4		
	P-5		
	Primer		
	Segon		
	Tercer		
	Quart		
	Cinquè		
	Sisè		
	Setè		
	Vuitè		

B.2.- Curs d'inici de l'escolaritat: ☐

1.- P-3
2.- P-4
3.- P-5
4.- 1r. EGB

B.3.- Edat d'inici de l'escolaritat: ☐☐

Qüestionari al tutor

ETIQUETA
EGB

QT

A.- Situació de l'estudiant.

A.1.- L'estudiant prové o va venir d'un altre centre... ☐

1. Per excès d'exit.
2.- Per excès de "fracàs".
3.- Per motius familiars.
4. - No se sap.

A.2.- Quin títol preveu que obtindrà en acabar 8è? ☐

1.- Certificat d'estudis.
2.- Graduat escolar al setembre.
3.- Graduat escolar al juny.

A.3.- On es dirigirà en acabar 8è d'EGB? ☐

1.- BUP
2.- FPI
3.- Repetirà en el mateix centre.
4.- Repetirà en altre centre.
5.- A formació ocupacional.
6.- A educació d'adults.
7.- A buscar feina.
8.- Altres situacions.

B.- Ubicació institucional.

Es tracta de conèixer el règim d'escolaritat que ha tingut l'estudiant, la seva agrupació i ubicació institucional.

B.1.- La seva escolarització ha estat, majoritàriament, en règim de... ☐

1.- Aula ordinària.
2.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup alt.
3.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup mig.
4.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup baix.
5.- Adaptació curricular d'avançats.
6.- Adaptació curricular d'endarrerits.
7.- Aula taller.
8.- educació compensatòria.
9.- Educació especial en règim d'integració.
10.- Educació especial en aula d'educació especial.

C.- Discapacitats.

Només per a alumnes amb Necessitats Educatives Especials (NEE) o amb deficiència diagnosticada. Si no és el cas d'aquest estudiant, deixar-ho en blanc i salta a l'apartat D

C.1.- Estudiant amb Necessitats educatives Especials (NEE)... ☐

1.- ... ocasionals.
2.- ... permanents.

C.2.- Estudiant que pateix alguna deficiència diagnosticada. ☐

1.- Deficiències psíquiques.
2.- Deficiències visuals.
3.- Deficiències auditives.
4.- Disminucions motrius.
5.- autistes.
6.- Personalitat i conducta.
7.- Dificultats d'aprenentage.

C.3.- En els registres oficials (estadístiques internes, informes prescriptius de l'EAP, ect.) consta com estudiant... ☐

1.- ... d'educació especial.
2.- ... d'integració.
3.- ... d'educació ordinària.

D.- Adaptació de l'estudiant.

D.1.- Durant el 6è, 7è i 8è d'EGB, assenyala si l'estudiant ha estat objecte de sancions (formals o petits càstigs) o amonestacions (advertències verbals, avisos) per part de l'escola? ☐

1.- Sí. *Passa a pregunta D.2.*
2.- No. *Pasa a pregunta D.3.*
3.- No ho sé. *Passa a pregunta D.3.*

D.2.- *Si ha contestat "1" a la pregunta D.1.* Les sancions o amonestacions han estat...

	6è	7è	8è
a) Amonestacions dins l'aula sense sancions.	☐	☐	☐
b) Amonestacions dins l'aula amb sansions.	☐	☐	☐
c) Amonestacions per part de la direcció de l'escola o del consell escolar.	☐	☐	☐
d) Expulsions temporals de 1 a 4 dies.	☐	☐	☐
e) Expulsions temporals de 1 a 3 mesos.	☐	☐	☐
f) Expulsions definitives del centre.	☐	☐	☐

D.3.- Indica si l'estudiant ha tingut durant 6è, 7è i 8è d'EGB comportaments desadaptats.

	6è	7è	8è
a) Agressiona professors (baralles físiques, insults, amenaes, ect.).	☐	☐	☐
b) Agressions a l'alumnat (baralles, insults, persecució, intimidació, ect.).	☐	☐	☐
c) Agressions a l'entorn escolar (fer malbé mobiliari, robar, ect.).	☐	☐	☐
d) Aldarulls (crits, cants) per a no deixar que la classe funcioni.	☐	☐	☐
e) Incidents per consum de drogues alcohol.	☐	☐	☐

D.4.- En síntesi, com valoraries aquest estudiant en termes d'adaptació nprmativa? ☐

1.- És indisciplinat.
2.- Tendeix a transgredir les normes.
3.- Fa de les seves, però no provoca conflictes.
4.- ben adaptat o adaptada.

D.5.- En referència a la sociabilitat entre iguals, entre companys, aquest estudiant presenta alguna d'aquestes característiques? ☐

1.- Bones relacions.
2.- Problemes de relació.
3.- Problemes d'acceptació per part del grup.
4.- Aïllament.
5.- Es deixa influir pel grup.
6.- Té lideratge.
7.- Abúlia, passivitat.
8.- Cap característica en especial.

E.- Absentisme i assistència.

Es tracta de conèixer el seu grau d'assistència a l'escola i, en el cas de no assistir-hi, saber-ne els motius i moments.

E.1.- Quan i com falta l'estudiant? ☐

1.- No falta, excepte si està malalt o malalta.
2.- Arriba tard, però hi ve tots els dies.
3.- Falta algunes hores.
4.- Falta a temporades alguns dies (2-3) per setmana.
5.- Falta setmanes senceres (6-8 setmanes per curs)

E.2.- *Només si ha contestat "4" o "5" a la pregunta E.1.* A l'estudiant li han fet algun tipus d'adaptació al ritme de classe. ☐

1.- Sí.
2.- No.

F.- Qualitats acadèmiques de l'estudiant.

Valoracions de qualitats de l'estudiant i les condicions que envolten el seu rendiment acadèmic.

F.1.- Contesta la següent llista d'enunciats segons el teu grau d'acord o desacord. *Els valors són:*

1.- gens *2.- poc.* *3.- Bastant.* *4.- molt.*

a) Es tracta d'un estudiant ☐ capaç en general.

b) És un estudiant ☐ sense interés, no presta atenció.

c) És un alumne ☐ mandrós.

d) Sap estar ☐ a la feina quan cal.

F.2.- Per les possibilitats familiars i socials i les aptituds personals que té aques estudiant podria treure millors notes? ☐

1.- Sí. *Passa a la pregunta F.2.1.*
2.- No. *Pasa a la pregunta F.2.2.*

F.2.1.- *Si has contestat "Sí" a la pregunta F.2 anterior.* Pero...

☐ a) ... s'hi dedica poc.
☐ b) ... no té confiança en ell mateix.
☐ c) ... el pressiona el grup.
☐ d) ... no li dóna cap importància als estudis.

F.2.2.- *Si has contestat "No" a la pregunta F.2.* No necessàriament, ja que...

☐ a) És bon estudiant.
☐ b) És treballador.
☐ c) pel nivell que té, ja està bé (no pot donar més de si).

F.3.- En referència a les actitud acadèmiques, les formes d'acceptar el treball escolar i participar a classe...

F.3.1.- ... acostuma a fer els deures quan són demanats? ☐

1.- No els fa perquè passa.
2.- No els fa amb molt d'interés, però els presenta.
3.- Els fa, però amb retard.
4.- Els fa puntualment.

F.3.2.- ... acostuma a participar a classe amb preguntes al professor mentre explica, o per resoldre dubtes a soles? ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

F.3.3.- ... acostuma a participar en responsabilitats col·lectives (delegat de classe, responsable de funcions, organització d'activitats, ect.). ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

G.- Identificació familiar.

Es tracta de constatar dades i descriptors de l'entorn familiar

G.1.- Coneixes el nivell formatiu dels pares?

G.1.1.- El pare... ☐

G.1.2.- La mare... ☐

1.- ... no sap ni llegir ni escriure.
2.- ... té primària sense acabar.
3.- ... té la primària.
4.- ... té batxillerat.
5.- ... té FP.
6.- ... té estudis universitaris.
7.- No ho sé.

G.2.- Coneixes la situació laboral dels pares?

G.2.1.- El pare... ☐

G.2.2.- La mare... ☐

1.- ... treballa
2.- ... està en atur.
3.- ... està en atur però fa feines esporàdiques.
4.- ... està jubilat o jubilada.
5.- ... té invalidesa o llarga malaltia.
6.- ... és ama de casa.
7.- ... és difunt o difunta.
8.- No ho sé.

G.3.- Com qualificaries el nivell econòmic familiar? ☐

1.- Pobre, marginal.
2.- Popular.
3.- Mitjà.
4.- Benestant.
5.- Superior.
6.- Molt superior.
7.- No ho sé.

G.4.- El tipus de barri o de zona on resideix és... ☐

1.- ... zona rural (petit poble, masies disperses).
2.- ... barri subibtegrat o zona degradada.
3.- ... barri popular (homogeneïtat social de nivell baix).
4.- ... barri interclassista (heterogeneïtat baixa-mitja).
5.- ... barri d'*alt estanding* (homogeneïtat social de nivell alt).

G.5.- Es tracta d'una família que sembla suficientment cohesionada? ☐

1.- Sí.
2.- No.

G.6.- Com és la relació que té la família amb l'escola? ☐

1.- Nul·la.
2.- Mínima.
3.- Suficient
4.- Màxima.
5.- Conflictiva.

Descriptori documental

ETIQUETA
EGB

QC1

A.- Escola.

A.1.- Titularitat del centre: ☐

Pública.

1.- Gneralitat.
2.- Municipal.
3.- Altres.

Privada.

4.- Església catòlica.
5.- Altres confesions.
6.- Empresa.

A.1.1.- *Si has contestat "4", "5" o "6" a la pregunta A.1.*

És concertada? ☐

1.- Sí.
2.- No.

A.2.- Unitats escolars:

	Concertades	Habilitades
Ordinàries		
Educació especial		

A.3.- Capacitat del centre. *Aforament amb presència simultània a les aules.*

☐☐☐☐☐ places.

B.- Professorat i serveis especialitats.

B.1.- Professorat de base:

	Sexe	
Tipus de curs	Homes	Dones
Ordinaris		
Esducació especial		

B.2.- Altre personal docent i no docent:

	Total de personal
Professorat exclòs	
Professorat d'educació física	
Altre professorat	
Logopedes	
Fisioterapeutes	
Auxiliars tècnics educatius i altres	
Altre personal no docent[1]	

[1] Administració, subaltern i altres

C.- Alumnat.

Segons Registre Escolar a l'octubre de 1992.

C.1.- Nens:

	Nens							
Categories	1r	2n	3r	4r	5è	6è	7è	8è
Retrardats								
Repetidors								

C.2.- Nenes:

	Nenes							
Categoria	1r	2n	3r	4r	5è	6è	7è	8è
Retrardes								
Repetidores								

C.3.- Total d'alumnes dels centre: | | | |

C.4.- Alumnes de minories culturals:

Alumnes de minories culturals			
Cicles	Gitanos	Estrangers Tercer Món	Europa de l'Est
Inicial i Mig			
Superior			

C.5.- Alumnes amn necessitats educatives especials (NEE)

Alumnes amb necessitats educatives especials (NEE)	
Educació Especial (EE)	
EE en règim d'INTEGRACIO	
Educació Compensatòria	
Altres	

D.- Resultats escolars del centre.

D.1.- Titulacions dels alumnes el curs passat:

	Titulació dels alumnes el curs passat	
Titulacions	Nens	Nenes
Certificats d'escolaritat		
Graduats escolars		

D.2.- Qualificacions globals juny i setembre.

Qualificacions globals juny i setembre			
Cicle mitjà		Cicle superior	
Positives	Negatives	Positives	Negatives

.- Altres dades.

E.1.- Procedència de l'alumnat. *En percentatges aproximats.*

a) Barri de l'escola o zona urbana concèntrica: ☐☐☐.

b) Localitat de l'escola: ☐☐☐.

c) Altres localitats: ☐☐☐.

E.2.- Activitat econòmica local predominant: ☐

1.- Agricultura.
2.- Indústria.
3.- Serveis.

E.3.- Hàbitat territorial de la localitat: ☐

1.- Rural dispers.
2.- Rural concentrat.
3.- Área urbana (zona litoral i municipis més grans de 10.000 habitants).
4.- Área urbana metropolitana (Municipis de l'AMB).

E.4.- Tipus de barri o zona de l'escola: ☐

1.- Barri d'*alt estanding* o zona residencial alta.
2.- Eixample o zona moderna central.
3.- Barri interclassista (heterogeneïtat social mitja-baixa).
4.- Barri popular (homogeneïtat social baixa, no marginació).
5.- Barris subintegrats (hàbitat degradat, escassos equipaments, immigració).
6.- Nucli rural.

E.5.- Nivells que imparteix: ☐

1.- EGB
2.- EGB i preescolar.
3.- EGB i BUP
4.- EGB i FPI.
5.- EGB, BUP i FP.

E.6.- Any de fundació? ☐

1.- Abans de 1970.
2.- Entre 1970 i 1982.
3.- Després de 1982.

E.7.- Recursos econòmics:

- ☐ a) Matrícula.
- ☐ b) Mensualitat.
- ☐ c) Quota APA.

F.- Síntesi d'indicadors.

Ítems		Puntuació
1.1	Gestió i organització	
1.2	Democracia interna i participació	
2.1	Linea metodològica-didàctica	
2.2	Pedagogies actives	
2.3	Grau d'innovació didàctica	
2.4	Programacions, avaluació i continguts	
2.5	Organitzacio del temps i espai, optimització de recursos	
3.1	Formació sòcio-moral (educació de valors)	
3.2	Disciplina interna	
4.1	Formació integral, optimització personal	
4.2	Funció tutorial	
4.3	Serveis complementaris	
5.1	Espai I equipaments	
5.2	Adequació arquitectònica	
5.3	Decoració, higiene i mobiliari	
6.1	Nombre de professors i professionals	
6.2	Preparació dels professors i motivacio	
6.3	Relacions entre professors i centre	
6.4	Suficiència personal no docent	
7.1	Consciencia i reflexió sobre el fracàs	
7.2	Concepció de la diversitat	
7.3	Intervencions en tractament de la diversitat	

G.- Fitxa generacional.

G.1.- Fitxa generacional dels nens:

Fitxa generacional dels nens			
Alumnes	Canvis	Primer	Vuitè
Genuíns	Genuíns		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidors		
Altes	Nous i incorporats d'altres centres		
	Retardats i incorporats, altres repetidors		
	Altres causes d'alta		

G.2.- Fitxa generacional nenes:

Fitxa generacional dels nens			
Alumnes	Canvis	Primer	Vuitè
Genuïnes	Genuïnes		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidores		
Altes	Nouves i incorporades d'altres centres		
	Retardades i incorporades, altres repetidores		
	Altres causes d'alta		

Qüestionari d'alumnes

ETIQUETA
BUP

QA

A.- Dades generals.

A.1.- Sexe: ☐

1. Home.
2. Dona.

A.2.- Data de naixement.

A.2.1.- Mes: ☐☐

A.2.2.- Any: ☐☐

A.3.- On vas néixer? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
3.- En altra comunitat autònoma.
4.- A l'estranger

A.4.- On va néixer...

A.4.1.- ... el teu pare? ☐

A.4.2.- ... la teva mare? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
2.- En altra comunitat autònoma.
3.- A l'estranger.

A.5.- Quina llengua parles a casa teva? ☐

1.- Català
2.- Castellà.
3.- Les dues.
4.- Altra.

B.- Educació i treball.

B.1.- A més d'estudiar en aquest institut, fas algun altre curs o activitat formativa fora de l'escola? *Posa aquella activitat que t'ocupi més hores.* ☐

1.- No.
2.- Mecanografia, comptabilitat.
3.- Musica, activitats artístiques (dansa, piano, pintura...).
4.- Informàtica.
5.- Classes de repàs.
6.- Idiomes.
7.- Cursos d'oficis (confecció, electricitat...).

B.2.- Com definiries la teva situació actual? ☐

1.- Només estudio.
2.- Estudio i busco feina per a fer les dues coses.
3.- Estudio i a més a més treballo.

B.3.- Des de 1r de BUP fins ara, ¿has fet alguna vegada un treball pel qual cobressis diners? (de cangur, d'ajudant o dependent , de cambrer, de monitor, etc.). *Marca amb una X les respostes necessàries.*

☐ a) Durant 1r.
☐ b) Durant 2n.
☐ c) Durant 3r.

B.3.1.- *Només si has marcat amb una X que treballes actualment, durant 3r.* En què treballes?

_____

B.3.2.- *En el cas que treballis ara.* Quantes hores treballes a la setmana? ☐☐ hores.

B.4.- Perquè estàs estudiant? ☐

1.- No hi ha més remei.
2.- Hem pressionen els meus pares.
3.- Es necessari tenir com a mínim el BUP
4.- Perquè m'agrada estudiar.

B.5.- De cara a l'any que vé, que vols fer? ☐

1.- No estudiar més.
2.- Repetir perquè vaig molt malament. *Contesta la B.5.1 i salta a la B.6.*
3.- Posar-me a treballar. *Contesta la B.5.2 i continua amb la B.6.*
4.- Estudiar fins a COU.
5.- Passar-me a FPII.
6.- Estudiar fins la Universitat. *Contesta la B.5.3 i continua amb la B.6.*

B.5.1.- *Si has contestat "repetir" a la pregunta B.5.* Un cop hagis repetit, i en el cas que t'hagi anat prou bé, què faries? ☐

1.- Estudiaria fins a COU. *Salta a la pregunta B.6.*
2.- Estudiaria fins a la Universitat. *Contesta la B.5.3 i continua amb la B.6.*
3.- Passaria a FPII. *Salta a la pregunta B.6.*
4.- Em posaria a treballar. *Contesta la pregunta B.5.2 i continua amb la B.6.*

B.5.2.- *Si has contestat "Treballar" a la pregunta anterior* . Perquè preferiries anar a treballar? *Pots escollir un màxim de 3 respostes.*

☐ a) Em posaré a treballar per a guanyar diners pels de casa.
☐ b) Perquè no m'agrada gens seguir estudiant.
☐ c) Perquè haig de cuidar els meus germans petits a casa.
☐ d) Perquè prefereixo buscar-me la vida.
☐ e) Per altres raons.

B.5.3.- *Si has contestat "Universitat".* Quina carrera faries? *Contesta si la tens pensada o la que més t'agradi.*

_____

B.6.- A quina professió t'agradaria arribar en el futur?

_____

B.7.- Encara que no sàpigues quina professió vols, quina es la que més t'agrada, amb la que més t'dentifiques? *No pots deixar en blanc aquesta pregunta.*

_____

B.8.- Una vegada has dit la professió o treball que desitges o que més t'agrada, ¿creus que realment podràs tenir aquest treball? ☐

1.- Estic segur que no podré tenir el treball que desitjo.
2.- Potser no.
3.- Jo diria que sí.
4.- Sí, n'estic segur que poodré tenir el treball que desitjo.

B.8.1.- *Si has posat un "1" o un "2" a la pregunta B.8.* Diga'm perquè no estàs segur o penses que no tindràs la professió que desitges? ☐

1.- Perquè crec que no tinc capacitat suficient.
2.- Perquè implica estudiar molt i durant molt de temps.
3.- Perquè em sortirà abans una altra feina.
4.- Perquè la meva família no té prou diners.
5.- Per altres raons.

C.- Els estudis actuals.

C.1.- Perquè estàs fent BUP i no FP? ☐

1.- Perquè la FP no val tant com el BUP.
2.- Perquè ho volien així els meus pares.
3.- Perquè ho feien els meus amics.
4.- Per a accedir a la Universitat.

C.2.- Ara parlarem del curs que estàs fent actualment. Respecte a les notes, entre quin grup d'alumnes et consideres? ☐

1.- Dels que sospenen sovint.
2.- Dels que passen sense problemes, però justet.
3.- Dels que tenen bones notes sense ser dels primers.
4.- Dels que treuen les millors notes de classe.

C.3.- Quan portes males notes, quina és la reacció dels teus pares? ☐

1.- No em diuen gran cosa.
2.- M'intenten aconsellar i animar.
3.- Em renyen.
4.- Gairebé mai porto males notes.

C.4.- Contesta aquestes dues frases amb Sí o No.

☐ a) Per la dedicació i esforç que faig, estic d'acord amb les notes que hem posen a l'escola.
1.- Sí 2.-No

☐ b) Treuria millors notes si estudiés més
1.- Sí 2.-No

C.5.- Normalment... ☐
1.- ... no estudio.
2.- ... estudio molt poc.
3.- ... no estudio gaire.
4.- ... estudio.

C.6.- Parlem ara de la teva forma d'estudiar i dels teus hàbits d'estudi. Com t'ho fas per a estudiar i aprendre. *Marca les respostes que creguis convenients.*

☐ a) Normalment estudio a l'últim moment, per a l'examen.
☐ b) Repaso apunts i vaig estudiant abans d'exàmens.
☐ c) Acostumo a aprendre de memòria.
☐ d) Faig esquemes i resums mentre estudio.

C.7.- Per tal de saber què opines sobre certs aspectes personals, contesta aquesta relació de preguntes. Llegeix les afirmacions atentament abans de contestar.

Els valors són *1.- Sí, sempre.*
2.- De vegades.
3.- No, mai.

☐ a) És difícil per a mí conservar els amics.

☐ b) Faig bé els treballs escolars.

☐ c) Faig coses a mà molt bé.

☐ d) M'agrada la meva forma de ser.

☐ e) Amb freqüència, sóc voluntari a classe.

☐ f) Odio l'escola.

☐ g) Els meus professors em consideren intel·ligent i treballador.

☐ h) Tinc molts amics i amigues.

☐ i) Sóc alegre.

☐ j) Me n'oblido aviat d'allò que aprenc.

☐ k) Treballo molt a classe.

☐ l) Aconsegueixo fàcilment amics i amigues.

☐ m) Sóc honrat amb els altres i amb mi mateix.

☐ n) Sóc lent en acabar els treballs escolars.

☐ o) Jugo amb els meus companys i companyes.

☐ p) Puc dibuixar molt bé.

C.8.- Quantes hores diàries dediques normalment a estudiar i fer els deures fora d'horari escolar? ☐☐ hores diàries.

C.9.- On acostumes a estudiar o fer els deures més sovint? ☐

1.- A la meva habitació.
2.- Al menjador o a la cuina.
3.- A la biblioteca.
4.- A casa de companys i companyes.

C.10.- T'interessen els estudis que estàs fent? ☐

1.- Gens.
2.- Poc.
3.- Bastant.
4.- Molt.

C.11.- Ordena de més a menys les tres materies que més t'agraden. *Posar un "1" a la primera, un "2" a la segona i un "3" a la darrera.*

☐ a) Literatura espanyola.

☐ b) Literatura Catalana.

☐ c) Llengua Estrangera.

☐ d) Matemàtiques.

☐ e) Ciències Naturals.

☐ f) Física i Química.

☐ f) Geografia i Història.

☐ g) Filosofia.

☐ h) Llatí o Grec.

☐ g) Educació física.

☐ h) Educació tecnològica o E.A.T.P..

☐ I) Religió-Ètica

C.12.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la preferida? ☐

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.13.- Ordena de més a menys les tres materies que més et desagraden. *Posar un "1" a la primera, un "2" a la segona i un "3" a la tercera.*

- ☐ a) Literatura espanyola.
- ☐ b) Literatura Catalana.
- ☐ c) Llengua Estrangera.
- ☐ d) Matemàtiques.
- ☐ e) Ciències Naturals.
- ☐ f) Física i Química.
- ☐ f) Geografia i Història.
- ☐ g) Filosofia.
- ☐ h) Llatí o Grec.
- ☐ g) Educació física.
- ☐ h) Educació tecnològica o E.A.T.P..
- ☐ I) Religió-Ètica

C.13.1.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la que prefereixes menys? ☐

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.14.- *A continuació completa les següents frases i contesta-les en funció del teu acord o desacord. Els valors són:*

1.- gens 2.- poc 3.- bastant 4.- molt

a) Estudiar és una tasca ☐ important a la meva vida.

b) L'escola sovint és ☐ avorrida.

c) Has d'aguntar-te ☐ mentre estàs a l'escola perquè allò millor arriba quan en surts, d'ella.

d) M'interessen ☐ les coses que s'expliqen a classe.

C.15.- Acostumes a fer els deures i execicis quan són demanats? ☐

1.- No els faig perquè passo.
2.- No els faig amb molt d'interés, però els presento.
3.- Els faig, però amb retard.
4.- Els faig puntualment.

C.16.- *Completa les següents frases. Els valors són:*

1.- Quasi mai 2.- De tant en tant 3.- Sovint

a) ☐ pregunto al professor coses que no entenc qua l.es explica

b) ☐ prenc apunts durant les explicacions a classe.

c) ☐ hem preparo per avançat el tema que s'explicarà a classe.

d) ☐ presto molta atenció durant les explicacions de classe.

C.17.- *Completes la següent frase. Els valors són:*

1.- poc 2.- no gaire 3.- molt

Allò que s'aprèn a l'escola...

a) ...em serveix ☐ als meus interessos personals.

b) ...serveix ☐ pels estudis que realitzaré posteriorment.

c) ...serveix per a entendre ☐ les coses que passen al món.

d) ...m'agrada ☐ i ho passo bé estudiant .

e) ...serveix només per a aprovar els exàmens.

D.- Els professors.

D.1.- *Com consideres que et tracta a tu el professorat, d'aquest curs? Completa aquestes frases. Els valors són:*

1.- Cap dels... *2.- Pocs, només un o dos dels...* *3.- Molts dels...*

a) ☐ ... profes es preocupen que aprengui.

b) ☐ ... profes m'ajuden molt, a mí personalment.

c) ☐ ... profes em pregunten molt a classe i m'animen a participar.

d) ☐ ... profes pregunten només als que saben que podran respondre.

D.2.- Quina relació tens amb els professors? ☐

1.- Més aviat dolenta.
2.- Ni bona ni dolenta.
3.- Bona.
4.- Molt bona.

D.3.- Si hageres de puntuar i qualificar al conjunt de professors d'aquest curs, quina puntuació els hi donaries? *El "10" és la màxima i el "0" la mínima puntuació.* ☐☐.

E.- L'institut.

E.1.- T'ha passat alguna cosa de les següents a un dels tres cursos? *Marca on creguis adient.*

	1r	2n	3r
a) Estar un mes o més malat.	☐	☐	☐
b) Faltar a l'institut per a ajudar a casa.	☐	☐	☐
c) Faltar per haver fet campana.	☐	☐	☐
d) Ser expulsat algun dia de classe.	☐	☐	☐
e) Ser expulsat algun dia de l'institut.	☐	☐	☐

E.2.- Parla'm ara dels companys. Si et compares amb ells, com et consideres? ☐

1.- Destaco d'entre tots ells.
2.- Treballador.
3.- Com tots.
4.- Passota.
5.- Crític.

E.3.- Les normes que l'institut té sobre comportament, les consideres... ☐

1.- Necessàries i imprescindibles fer-les cumplir.
2.- Necessàries, però són massa severes.
3.- Són per a poder conviure a l'institut.
4.- No són necessàries i són excessives.

E.4.- Has estat o estàs en alguna d'aquestes situacions? *Marca les respostes adequades.*

☐ a) Com a delegat de classe.
☐ b) Com a responsable de biblioteca, gimnàs i coses així.

E.5.- Com diries que són les instal·lacions (material, mobiliari, aules, biblioteca, audiovisuals, ect) de l'institut? ☐

1.- Dolentes.
2.- No està malament.
3.- Bones.

E.6.- Recomanaries a algú aquest institut per a què vingués a estudiar ja que el consideres prou bó? ☐

1.- No, no el recomanaria.
2.- M'ho pensaria molt abans de recomanar-lo.
3.- Sí, el recomanaria.

E.7.- Si alguna persona parlés malament d'aquest institut, el defensaries? ☐

1.- No, no el defensaria.
2.- No gaire.
3.- Sí, el defensaria.

E.8.- Et sents orgullós pel fet de pertànyer en aquest institut? ☐

1.- No.
2.- No gaire.
3.- Sí.

E.9.- En tots els teus anys d'institut, diries en general que a l'institut... ☐

1.- he disfrutat.
2.- més aviat he patit.
3.- he passat moments difícils.
4.- ho he passat malament.

E.10.- Com diries que són les teves relacions amb els companys? ☐

1.- Sovint no hem porto molt bé amb ells.
2.- Ni bé ni malament.
3.- Són bons companys, i ens ajudem.
4.- Tinc amics de veritat aquí a l'institut.

F.- amics i lleure.

F.1.- Canvíem de tema per a parlar una mica sobre el teu temps lliure i els teus amics. El grup d'amics amb el que surts actualment està format principalment per companys d'institut? ☐

1.- Sí, principalment per companys d'institut.
2.- Hi ha algún company d'institut.
3.- No n'hi ha cap, de company d'institut.

F.2.- Durant el darrer any, diga'm si has fet alguna d'aquestes coses pel teu compte o amb amics o familiars. No val si les has fet amb l'institut o com activitat de l'institut. *Marca les que consideris convenient.*

☐ a) Anar a museus i exposicions.
☐ b) Anar al teatre.
☐ c) Anar a concerts.
☐ d) Llegir llibres.
☐ e) Llegir diaris.

F.3.- Ara diga'm si des del 1r de BUP fins ara has fet alguna de les següents activitats extraescolars. *Marcar les que creguis convenient.*

	1r	2n	3r
a) Esport (fútbol, natació...)	☐	☐	☐
b) Ser membre d'associacions o casals.	☐	☐	☐
c) Ser membre d'esplai o casal d'estiu.	☐	☐	☐
d) Fer colònies d'estiu o campaments.	☐	☐	☐
e) Fer viatges d'estiu amb els pares.	☐	☐	☐

F.4.- Em podries dir si els teus pares fan o et diuen alguna cosa de les següents. *Marca les adients.*

☐ a) Em marquen una hora d'arribada a casa els caps de setmana.
☐ b) Si miro molt la tele, hem pregunten si he d'estudiar.
☐ c) He de fer el meu llit.
☐ d) He de rentar plats i ajudar a la neteja de casa.
☐ e) No em deixen dir paraulotes.
☐ f) Em diuen estudiï més.
☐ g) No hem deixen estar moltes hores al carrer.

G.- La família.

G.1.- Quantes persones viviu a casa, amb tu inclós? ☐☐ persones.

G.2.- Amb qui vius? *Marca el que creguis convenient.*

- ☐ a) Pare.
- ☐ b) Mare.
- ☐ c) Un o més avis materns o paterns.
- ☐ d) Un o més germans o germanes.
- ☐ e) Altres familiars.

G.3.- Quants germans tens? ☐

0.- Cap. Sóc fill o filla única.
1.- Un.
2.- Dos.
3.- Tres.
4.- Quatre.
5.- Cinc o més.

G.4.- Quina edat té...

G.4.1.- ... el teu pare? ☐☐ anys.

G.4.2.- ... la teva mare? ☐☐ anys.

G.5.- Quins estudis té el teu pare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat.
5.- Universitaris.

G.6.- Quins estudis té la teva mare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat
5.- Universitaris

G.7.- Actualment, els teus pares treballen? Quina situació tenen?

G.7.1.- Pare. ☐

G.7.2.- Mare. ☐

1.- Treballa i fa les feines de la llar.
2.- Treballa.
3.- Fa les feines de la llar.
4.- En atur, sense cap feina de tant en tant.
5.- En atur, però amb feines de tant en tant.
6.- Jubilat o jubilada.
7.- Amb invalidesa o llarga malaltia.
8.- Difunt.
9.- Altres situacions.

G.8.- Descriu en dues línies el treball que fan el teu pare o mare. *Per exemple: "Treballa a la SEAT fents les portes dels cotxes" o "Treballa eb les oficines d'un banc".*

G.8.1.- Pare.

_____
_____
_____

G.8.2.- Mare.

_____
_____
_____

G.9.- Si et sembla bé, parlem una mica del nivell econòmic familiar. Contesta , si us plau, com diries que que és el nivell econòmic de la teva gamília? ☐

1.- Molt baix.
2.- Baix.
3.- Mitjà.
4.- Benestant o mitjà alt.
5.- Superior o molt alt.

G.10.- De la següent llista de coses, senyala quines teniu o feu.

- ☐ a) Tenim senyora de fer feines.
- ☐ b) Fem viatges familiars a l'estranger.
- ☐ c) Tenim apartament, torre o masia.
- ☐ d) Tenim rentaplats.
- ☐ e) Tenim dos cotxes.
- ☐ f) Tenim cadena de música.

G.11.- Normalment, els teus pares fan aquestes activitats? *Marca les que creguis convenients.*

- ☐ a) Comprar el diari cada dia.
- ☐ b) Llegir llibres sovint.
- ☐ d) Escoltar música.
- ☐ e) Utilitzar un ordinador.

G.12.- A casa vostra feu alguna de les activitats següents? *Marca les que creguis convenient.*

- ☐ a) Sopar mirant la televisió.
- ☐ b) Llogar pel·licules de vídeo els caps de setmana.
- ☐ c) Comprar diaris esportius.
- ☐ d) Comprar revistes com el "HOLA" o el "LECTURAS".

G.13.- Saps quants llibres teniu a casa? ☐

1.- Menys de 25.
2.- Entre 25 i 50.
3.- Més de 50 i menys de 100.
4.- Més de 100 i menys de 200.
5.- 200 o més.

G.14.- Els teus pares participen o assisteixen a ...

- ☐ a) L'associació de pares de l'institut.
- ☐ b) Escoles d'adults.
- ☐ c) Reunions de pares.
- ☐ d) Actes socials de l'institut.
- ☐ e) Reunions amb professors quan aquests ho sol·liciten.

G.15.- Els teus pares t'expliquen dubtes institutrs i t'ajuden a resoldre problemes en les assignatures?

G.15.1.- Pare. ☐

G.15.2.- Mare. ☐

1.- No, mai ho ha fet.
2.- Vol ajudar-me, però no poden perquè no saben respondre.
3.- Sí, perquè sap molt.

G.16.- Durant els dos darrers cursos i l'actual (1r, 2n i 3r) has fet..

	1r	2n	3r
a) ... classes de repàs sense haver suspès.	☐	☐	☐
b) ... classes de recuperació a l'institut.	☐	☐	☐
c) ... classes amb un professor particular.	☐	☐	☐
d) ... canvi d'institut.	☐	☐	☐

G.16.1.- *Només si has contestat "4" a la pregunta G.16.* Per quina raó vas canviar d'institut?

	1r	2n	3r
a) Perquè vaig canviar de casa o lloc de viure.	☐	☐	☐
b) Perquè costava massa diners l'institut.	☐	☐	☐
c) Perquè treia males notes.	☐	☐	☐
d) Perquè l'institut no funcionava massa bé.	☐	☐	☐

G.17.- Els teus pares volen que treballis en alguna professió o ofici determinat? ☐

1.- No.
2.- Sí.

G.18.- Indica si has viscut alguna de les següents circumstàncies. *Si no n'has passada per cap, deixa en blanc les caselles.*

	1r	2n	3r
a) Separació o divorci dels pares.	☐	☐	☐
b) Defunció del pare o de la mare.	☐	☐	☐
c) Malaties que han durat més de trenta dies.	☐	☐	☐
d) Canvi de ciutat.	☐	☐	☐

G.19.- Quin resultat esperes obtenir a final d'aquest curs? ☐

1.- Aprovaré tot al juny.
2.- Aprovaré tot al setembre.
3.- Repetiré.
4.- M'és igual.

Tarja documental de l'alumne

ETIQUETA
BUP

TD

A.- Trajectoria curricular de l'alumne.

(Veure el llibre de qualificacions de Batxillerat)

1r de BUP pàgina 14			2n de BUP pàgina 18		
Matèries	Juny	Setembre	Matèries	Juny	Setembre
Ll. Catalana			Ll. Catalana		
Ll. Castellana			L. Castellana		
Ll. Estrangera			Llatí		
Dibuix			Idioma		
Música			Gegrafia		
Història			Religió-Ètica		
Religió-Ètica			Mayemàtiques		
Matemàtiques			Física-Química		
C. Naturals			Ed. Física		
Ed. Física			E.A.T.P.		
Avaluació Global			Avaluació global		

En cas de repetir curs, registrar únicament les notes de la primera vegada que cursaven aquell curs.
En principi, sempre que hi ha una matèria suspesa el setembre, l'escola no avalua el curs fins que s'aprova aquella matèria.

	1r de BUP	2n de BUP
Any del curs		
Any d'aprovació		

Si hi ha alguna matèria pendent el setembre, queda per l'any següent i l'any d'aprovació és quan s'aprovi (veure p. 15).

Curs	Repeticions de curs (número de vegades)
1r de BUP	
2n de BUP	

3r de BUP (Aquest curs)	
Matèries	Darrera avaluació
L. Catalana	
L. Castellana	
Geografia i Història	
Filosofia	
Religió-Ètica	
Matemàtiques	
Ed. Física	
L. Estrangera	
Llatí	
Grec	
C. Naturals	
Física-Química	
E.A.T.P.	

Curs	Repeticions de curs (número de vegades)
3r de BUP	

B.- Abandó o canvi de centre.

B.1.- Trajectòria d'escolaritat i centre escolar. (A partir de la pàgina 4)

a) Pel CENTRE: *1.- Mateix centre* *2.- Altre centre públic* *3.- Altre centre privat*

b) Pel MUNICIPI: *1.- Mateix municipi* *2.- Altre municipi*

(En cas de no canviar de centre, omplir el quadre amb el valor "1")

Cursos	Centre	Municipi
Primer de BUP		
Segon de BUP		
Tercer de BUP		

Qüestionari al tutor

ETIQUETA
BUP

QT

A.- Ubicació institucional.

Es tracta de conèixer el règim d'escolaritat que ha tingut l'estudiant, la seva agrupació i ubicació institucional.

A.1.- La seva escolarització ha estat, majoritàriament, en règim de... ☐

1.- Aula ordinària.
2.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup alt.
3.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup mig.
4.- Aula ordinària amb agrupament flexible. Grup baix.
5.- Adaptació curricular d'avançats.
6.- Adaptació curricular d'endarrerits.
7.- Aula taller.
8.- Educació compensatòria.
9.- Educació especial en règim d'integració.
10.- Educació especial en aula d'educació especial.

A.2.- *(Si és pertinent, en cas contrari deixar-ho en blanc)* L'estudiant prové o va venir d'un altre centre... ☐

1.- Per excès d'exit.
2.- Per excès de "fracàs".
3.- Per motius familiars.
4.- No se sap.

B.- Adaptació de l'estudiant.

B.1.- Durant el 1r, 2n i 3r de BUP, assenyala si l'estudiant ha estat objecte de sancions (formals o petits càstigs) o amonestacions (advertències verbals, avisos) per part de l'escola? ☐

1.- Sí. *Passa a pregunta B.2.*
2.- No. *Passa a pregunta B.3.*
3.- No ho sé. *Passa a pregunta B.3.*

B.2.- *Si ha contestat "1" a la pregunta B.1.* Les sancions o amonestacions han estat...

	1r	2n	3r
a) Amonestacions dins l'aula sense sancions.	☐	☐	☐
b) Amonestacions dins l'aula amb sansions.	☐	☐	☐
c) Amonestacions per part de la direcció de l'escola o del consell escolar.	☐	☐	☐
d) Expulsions temporals de 1 a 4 dies.	☐	☐	☐
e) Expulsions temporals de 1 a 3 mesos.	☐	☐	☐
f) Expulsions definitives del centre.	☐	☐	☐

B.3.- Indica si l'estudiant ha tingut durant 1r, 2n i 3r de BUP comportaments desadaptats.

	1r	2n	3r
a) Agressions a professors (baralles físiques, insults, amenaces, ect.).	☐	☐	☐
b) Agressions a l'alumnat (baralles, insults, persecució, intimidació, ect.).	☐	☐	☐
c) Agressions a l'entorn escolar (fer malbé mobiliari, robar, ect.).	☐	☐	☐
d) Aldarulls (crits, cants) per a no deixar que la classe funcioni.	☐	☐	☐
e) Incidents per consum de drogues alcohol.	☐	☐	☐

B.4.- En síntesi, com valoraries aquest estudiant en termes d'adaptació normativa? ☐

1.- És indisciplinat.
2.- Tendeix a transgredir les normes.
3.- Fa de les seves, però no provoca conflictes.
4.- ben adaptat o adaptada.

B.5.- En referència a la sociabilitat entre iguals, entre companys, aquest estudiant presenta alguna d'aquestes característiques? ☐

1.- Bones relacions.
2.- Problemes de relació.
3.- Problemes d'acceptació per part del grup.
4.- Aïllament.
5.- Es deixa influir pel grup.
6.- Té lideratge.
7.- Abúlia, passivitat.
8.- Cap característica en especial.

C.- Absentisme i assistència.

Es tracta de conèixer el seu grau d'assistència a l'escola i, en el cas de no assistir-hi, saber-ne els motius i moments.

C.1.- Quan i com falta l'estudiant? ☐

1.- No falta, excepte si està malalt o malalta.
2.- Arriba tard, però hi ve tots els dies.
3.- Falta algunes hores.
4.- Falta a temporades alguns dies (2-3) per setmana.
5.- Falta setmanes senceres (6-8 setmanes per curs)

C.2.- *Només si ha contestat "4" o "5" a la pregunta C.1.* A l'estudiant li han fet algun tipus d'adaptació al ritme de classe. ☐

1.- Sí.
2.- No.

D.- Qualitats acadèmiques de l'estudiant .

Valoracions de qualitats de l'estudiant i les condicions que envolten el seu rendiment acadèmic.

D.1.- Contesta la següent llista d'enunciats segons el teu grau d'acord o desacord. *Els valors són:*

1.- gens *2.- poc.* *3.- Bastant.* *4.- molt.*

a) Es tracta d'un estudiant ☐ capaç en general.

b) És un estudiant ☐ sense interés, no presta atenció.

c) És un alumne ☐ mandrós.

d) Sap estar ☐ a la feina quan cal.

D.2.- Per les possibilitats familiars i socials i les aptituds personals que té aques estudiant podria treure millors notes? ☐

1.- Sí. *Passa a la pregunta D.2.1.*
2.- No. *Pasa a la pregunta D.2.2.*

D.2.1.- *Si has contestat "Sí" a la pregunta D.2 anterior.* Pero...

☐ a) ... s'hi dedica poc.
☐ b) ... no té confiança en ell mateix.
☐ c) ... el pressiona el grup.
☐ d) ... no li dóna cap importància als estudis.

D.2.2.- *Si has contestat "No" a la pregunta D.2.* No necessàriament, ja que...

☐ a) És bon estudiant.
☐ b) És treballador.
☐ c) pel nivell que té, ja està bé (no pot donar més de si).

D.3.- En referència a les actitud acadèmiques, les formes d'acceptar el treball escolar i participar a classe...

D.3.1.- ... acostuma a fer els deures quan són demanats? ☐

1.- No els fa perquè passa.
2.- No els fa amb molt d'interés, però els presenta.
3.- Els fa, però amb retard.
4.- Els fa puntualment.

D.3.2.- ... acostuma a participar a classe amb preguntes al professor mentre explica, o per resoldre dubtes a soles? ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

D.3.3.- ... acostuma a participar en responsabilitats col·lectives (delegat de classe, responsable de funcions, organització d'activitats, ect.). ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

E.- Identificació familiar.

Es tracta de constatar dades i descriptors de l'entorn familiar

E.1.- Coneixes el nivell formatiu dels pares?

E.1.1.- El pare... ☐

E.1.2.- La mare... ☐

1.- ... no sap ni llegir ni escriure.
2.- ... té primària sense acabar.
3.- ... té la primària.
4.- ... té primers cursos acabats de FP.
5.- ... té darrers cursos de FP o batxillerat.
6.- ... té estudis universitaris.
7.- No ho sé.

E.2.- Coneixes la situació laboral dels pares?

E.2.1.- El pare... ☐

E.2.2.- La mare... ☐

1.- ... treballa i fa les feines de la llar.
2.- ... treballa.
3.- ... fa les feines de la llar.
4.- ... està en atur.
5.- ... està en atur però fa feines esporàdiques.
6.- ... està jubilat o jubilada.
7.- ... té invalidesa o llarga malaltia.
8- ... és difunt o difunta.
9.- No ho sé.

E.3.- Com qualificaries el nivell econòmic familiar? ☐

1.- Pobre, marginal.
2.- Popular.
3.- Mitjà.
4.- Benestant.
5.- Superior.
6.- No ho sé.

E.4.- El tipus de barri o de zona on resideix és... ☐

1.- ... zona rural (petit poble, masies disperses).
2.- ... barri subintegrat o zona degradada.
3.- ... barri popular (homogeneïtat social de nivell baix).
4.- ... barri interclassista (heterogeneïtat baixa-mitja).
5.- ... barri d'*alt estanding* (homogeneïtat social de nivell alt).

E.5.- Es tracta d'una família que sembla suficientment cohesionada? ☐

1.- Sí.
2.- No.

E.6.- Com és la relació que té la família amb l'escola? ☐

1.- Nul·la.
2.- Mínima.
3.- Suficient
4.- Màxima.
5.- Conflictiva.

Descriptori documental

ETIQUETA
BUP

QC1

A.- Institut.

A.1.- Titularitat del centre: ☐

Pública.

1.- Generalitat.

2.- Municipal.

3.- Altres.

Privada.

4.- Església catòlica.

5.- Altres confesions.

6.- Empresa.

Si has contestat "4", "5" o "6" a la pregunta A.1.

Quin centre és? ☐

1.- Homologat

2.- Habilitat

3.- Lliure

4.- Pendent de classificació

A.2.- Capacitat del centre. *Aforament amb presència simultània a les aules.*

☐☐☐☐☐ places.

B.- Professorat i serveis especialitats.

B.1.- Professorat i personal docent:

Sexe	
Homes	Dones

B.2.- Altre personal docent i no docent:

	Total de personal
Personal no docent	
Personal d'Administració	
Altres (subalterns i altres)	

C.- Alumnat.

Segons Registre Escolar a l'octubre de 1992.

C.1.- Nois:

Categories	1r	2n	3r
Retrardats			
Repetidors			

C.2.- Noies:

Categoria	1r	2n	3r
Retrardes			
Repetidores			

C.3.- Total d'alumnes dels centre: ☐☐☐☐

D.- Resultats escolars del centre.

D.1.- Alumnes aprovats el curs acadèmic anterior

Cursos	Nens	Nenes	Amb assig.pendents
1r BUP			
2n BUP			
3r BUP			

E.- Altres dades.

E.1.- Procedència de l'alumnat. *En percentages aproximats.*

a) Barri de l'escola o zona urbana concèntrica: ☐☐☐.

b) Localitat de l'escola: ☐☐☐.

c) Altres localitats: ☐☐☐.

E.2.- Activitat econòmica local predominant: ☐

1.- Agricultura.
2.- Indústria.
3.- Serveis.

E.3.- Hàbitat territorial de la localitat: ☐

1.- Rural dispers.
2.- Rural concentrat.
3.- Área urbana (zona litoral i municipis més grans de 10.000 habitants).
4.- Área urbana metropolitana (Municipis de l'AMB).

E.4.- Tipus de barri o zona de l'escola: ☐

1.- Barri d'*alt estanding* o zona residencial alta.
2.- Eixample o zona moderna central.
3.- Barri interclassista (heterogeneïtat social mitja-baixa).
4.- Barri popular (homogeneïtat social baixa, no marginació).
5.- Barris subintegrats (hàbitat degradat, escassos equipaments, immigració).
6.- Nucli rural.

E.5.- Nivells que imparteix: ☐

1.- BUP
2.- BUP i COU
3.- EGB i BUP
4.- BUP i FP
5.- EGB, BUP i FP.

E.6.- Any de fundació? ☐

1.- Abans de 1970.
2.- Entre 1970 i 1982.
3.- Després de 1982.

E.7.- Recursos econòmics:

☐ a) Matrícula.
☐ b) Mensualitat.
☐ c) Quota APA.

F.- Síntesi d'indicadors.

Ítems		Puntuació
1.1	Gestió i organització	
1.2	Democracia interna i participació	
2.1	Linea metodològica-didàctica	
2.2	Pedagogies actives	
2.3	Grau d'innovació didàctica	
2.4	Programacions, avaluació i continguts	
2.5	Organitzacio del temps i espai, optimització de recursos	
3.1	Formació sòcio-moral (educació de valors)	
3.2	Disciplina interna	
4.1	Formació integral, optimització personal	
4.2	Funció tutorial	
4.3	Serveis complementaris	
5.1	Espai I equipaments	
5.2	Adequació arquitectònica	
5.3	Decoració, higiene i mobiliari	
6.1	Nombre de professors i professionals	
6.2	Preparació dels professors i motivacio	
6.3	Relacions entre professors i centre	
6.4	Suficiència personal no docent	
7.1	Consciencia i reflexió sobre el fracàs	
7.2	Concepció de la diversitat	
7.3	Intervencions en tractament de la diversitat	

G.- Fitxa generacional.

G.1.- Fitxa generacional dels nens:

Fitxa generacional dels nens			
Alumnes	Canvis	Primer	Tercer
Genuïns	Genuïns		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidors		
Altes	Nous i incorporats d'altres centres		
	Retardats i incorporats, altres repetidors		
	Altres causes d'alta		

G.2.- Fitxa generacional nenes:

Fitxa generacional nenes			
Alumnes	Canvis	Primer	Tercer
Genuïnes	Genuïnes		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidores		
Altes	Nouves i incorporades d'altres centres		
	Retardades i incorporades, altres repetidores		
	Altres causes d'alta		

Qüestionari d'alumnes

ETIQUETA
FP

QA

A.- Dades generals.

A.1.- Sexe: ☐

1. Home.
2. Dona.

A.2.- Data de naixement.

A.2.1.- Mes: ☐☐

A.2.2.- Any: ☐☐

A.3.- On vas néixer? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
3.- En altra comunitat autònoma.
4.- A l'estranger

A.4.- On va néixer...

A.4.1.- ... el teu pare? ☐

A.4.2.- ... la teva mare? ☐

1.- En aquest mateix municipi.
2.- En altre municipi de Catalunya.
3.- En altra comunitat autònoma.
4.- A l'estranger.

A.5.- Quina llengua parles a casa teva? ☐

1.- Català
2.- Castellà.
3.- Les dues.
4.- Altra.

B.- Educació i treball.

B.1.- A més d'estudiar en aquest institut, fas algun altre curs o activitat formativa fora de l'escola? *Posa aquella activitat que t'ocupi més hores.* ☐

1.- No.
2.- Mecanografia, comptabilitat.
3.- Musica, activitats artístiques (dansa, piano, pintura...).
4.- Informàtica.
5.- Classes de repàs.
6.- Idiomes.
7.- Cursos d'oficis (confecció, electricitat...).

B.2.- Com definiries la teva situació actual? ☐

1.- Només estudio.
2.- Estudio i busco feina per a fer les dues coses.
3.- Estudio i a més a més treballo.

B.3.- Des de 1r de FP1 / FP2 fins ara, ¿has fet alguna vegada un treball pel qual cobressis diners? (d'ajudant o dependent, de cambrer, de mecànic, etc.). *Marca amb una X les respostes necessàries.*

☐ a) Durant el curs 1990-91
☐ b) Durant el curs 1991-92
☐ c) Durant l'actual curs

B.3.1.- *Només si has marcat amb una X que treballes actualment, durant aquest curs.* En què treballes?

_____

B.3.2.- *En el cas que treballis ara.* Quantes hores treballes a la setmana? ☐☐ hores.

B.3.3.- Quin tipus de feina tens? ☐

1.- Contracte fixe.
2.- Contracte temporal.
3.- Treballs ocasionals.
4.- Per compte pròpia.
5.- Ajuda negoci/treball familiar.

B.4.- Perquè estàs estudiant? ☐

1.- No hi ha més remei.
2.- Hem pressionen els meus pares.
3.- Per poder trobar feina millor
4.- Perquè m'agrada estudiar

B.5.- De cara a l'any que vé, que vols fer? ☐

1.- No estudiar més.
2.- Repetir perquè vaig molt malament. *Contesta la B.5.1 i salta a la B.6.*
3.- Posar-me a treballar. *Contesta la B.5.2 i continua amb la B.6.*
4.- Continuar en FPII.
(Només per a FP2)
5.- Estudiar fins la Universitat. *Contesta la B.5.3 i continua amb la B.6.*

B.5.1.- *Si has contestat "repetir" a la pregunta B.5.* Un cop hagis repetit, i en el cas que t'hagi anat prou bé, què faries? ☐

1.- Em posaria a treballar. *Contesta la pregunta B.5.2 i continua amb la B.6*
2.- Passaria a FPII. *Salta a la pregunta B.6.*

B.5.2.- *Si has contestat "Treballar" a la pregunta anterior* . Perquè preferiries anar a treballar? *Pots escollir un màxim de 2 respostes.*

☐ a) Perquè ja tinc edat per treballar.
☐ b) Perquè no m'agrada gens seguir estudiant.
☐ c) Perquè prefereixo buscar-me la vida.
☐ d) Per altres raons.

B.5.3.- *Si has contestat "Universitat".* Quina carrera faries? *Contesta si la tens pensada o la que més t'agradi.*

_____

B.6.- A quina professió t'agradaria arribar en el futur?

_____

C.- Els estudis actuals.

C.1.- Perquè estàs fent FP i no BUP ☐
1.- Perquè al BUP s'ha d'estudiar més.
2.- Perquè ho volien així els meus pares.
3.- Perquè ho feien els meus amics.
4.- Per a aprendre un ofici.

C.2.- Recordes quin títol et van donar a 8è d'EGB? ☐
1 .- Cap títol, ni graduat ni certificat
2.- Certificat d'Escolaritat
3.- Graduat Escolar

C.3.- Ara parlarem del curs que estàs fent actualment. Respecte a les notes, entre quin grup d'alumnes et consideres? ☐

1.- Dels que sospenen sovint.
2.- Dels que passen sense problemes, però just.
3.- Dels que tenen bones notes sense ser dels primers.
4.- Dels que treuen les millors notes de classe.

C.4.- Quan portes males notes, quina és la reacció dels teus pares? ☐
1.- No em diuen gran cosa.
2.- M'intenten aconsellar i animar.
3.- Em renyen.
4.- Gairebé mai porto males notes.

C.5.- Contesta aquestes dues frases amb Sí o No.

☐ a) Per la dedicació i esforç que faig, estic d'acord amb les notes que hem posen a l'escola.
1.- Sí 2.-No

☐ b) Treuria millors notes si estudiés més
1.- Sí 2.-No

C.6.- Normalment... ☐
1.- ... no estudio.
2.- ... estudio molt poc.
3.- ... no estudio gaire.
4.- ... estudio.

C.7.- Parlem ara de la teva forma d'estudiar i dels teus hàbits d'estudi. Com t'ho fas per a estudiar i aprendre. *Marca les respostes que creguis convenients.*

- ☐ a) Normalment estudio a l'últim moment, per a l'examen.
- ☐ b) Repaso apunts i vaig estudiant abans d'exàmens.
- ☐ c) Acostumo a aprendre de memòria.
- ☐ d) Faig esquemes i resums mentre estudio.

C.8.- *Per tal de saber què opines sobre certs aspectes personals, contesta aquesta relació de preguntes. Llegeix les afirmacions atentament abans de contestar.*

Els valors són *1.- Sí, sempre.*
2.- De vegades.
3.- No, mai.

- ☐ a) És difícil per a mí conservar els amics.
- ☐ b) Faig bé els treballs escolars.
- ☐ c) Faig coses a mà molt bé.
- ☐ d) M'agrada la meva forma de ser.
- ☐ e) Amb freqüència, sóc voluntari a classe.
- ☐ f) Odio l'escola.
- ☐ g) Els meus professors em consideren intel·ligent i treballador.
- ☐ h) Tinc molts amics i amigues.
- ☐ i) Sóc alegre.
- ☐ j) Me n'oblido aviat d'allò que aprenc.
- ☐ k) Treballo molt a classe.
- ☐ l) Aconsegueixo fàcilment amics i amigues.
- ☐ m) Sóc honrat amb els altres i amb mi mateix.
- ☐ n) Sóc lent en acabar els treballs escolars.
- ☐ o) Jugo amb els meus companys i companyes.
- ☐ p) Puc dibuixar molt bé.

C.9.- Quantes hores diàries dediques normalment a estudiar i fer els deures fora d'horari escolar? ☐☐ hores diàries.

C.10.- On acostumes a estudiar o fer els deures més sovint? ☐

1.- A la meva habitació.
2.- Al menjador o a la cuina.
3.- A la biblioteca.
4.- A casa de companys i companyes.

C.11.- T'interessen els estudis que estàs fent? ☐

1.- Gens.
2.- Poc.
3.- Bastant.
4.- Molt.

C.12.- Escriu per ordre d'importància les Tres assignatures que més t'agraden:

1.- _____

2.- _____

3.- _____

C.13.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la preferida? ☐

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.14.- Escriu per ordre d'importància les Tres assignatures que més et desagraden:

1.- _____

2.- _____

3.- _____

C.14.1.- Sobre la matèria que has posat en primer lloc, quina raó principal fa que sigui la que prefereixes menys? ☐

1.- És la més fàcil.
2.- És la més difícil.
3.- Té el professor més simpàtic i amic.
4.- El professor és molt seriós.
5.- És la que dóna menys feina.
6.- És la que dóna més feina.
7.- Té uns temes molt interessants.
8.- És la més avorrida.
9.- És la més important.
10.- És on fem més merder a classe.
11.- És la que treballem més a classe.
12.- És en la que més aprenem.

C.15.- *A continuació completa les següents frases i contesta-les en funció del teu acord o desacord. Els valors són:*

1.- gens 2.- poc 3.- bastant 4.- molt

a) Estudiar és una tasca ☐ important a la meva vida.

b) L'escola sovint és ☐ avorrida.

c) Has d'aguntar-te ☐ mentre estàs a l'escola perquè allò millor arriba quan en surts, d'ella.

d) M'interessen ☐ les coses que s'expliqen a classe.

C.16.- Acostumes a fer els deures i execicis quan són demanats? ☐

1.- No els faig perquè passo.
2.- No els faig amb molt d'interés, però els presento.
3.- Els faig, però amb retard.
4.- Els faig puntualment.

C.17.- *Completa les següents frases. Els valors són:*

1.- Quasi mai 2.- De tant en tant 3.- Sovint

a) ☐ pregunto al professor coses que no entenc quan les explica

b) ☐ prenc apunts durant les explicacions a classe.

c) ☐ em preparo per avançat el tema que s'explicarà a classe.

d) ☐ presto molta atenció durant les explicacions de classe.

C.18.- *Completes la següent frase. Els valors són:*

1.- poc 2.- no gaire 3.- molt

Allò que s'aprèn a l'escola...

a) ...em serveix ☐ als meus interessos personals.

b) ...serveix ☐ pels estudis que realitzaré posteriorment.

c) ...serveix per a ☐ aprendre un ofici.

d) ...m'agrada ☐ i ho passo bé estudiant .

e) ...serveix ☐ només per a aprovar els exàmens.

D.- Els professors.

D.1.- *Com consideres que et tracta a tu el professorat, d'aquest curs? Completa aquestes frases. Els valors són:*
1.- Cap dels... 2.- Pocs, només un o dos dels... 3.- Molts dels...

a) ☐ ... profes es preocupen que aprengui.

b) ☐ ... profes m'ajuden molt, a mí personalment.

c) ☐ ... profes em pregunten molt a classe i m'animen a participar.

d) ☐ ... profes pregunten només als que saben que podran respondre.

D.2.- Quina relació tens amb els professors? ☐
1.- Més aviat dolenta.
2.- Ni bona ni dolenta.
3.- Bona.
4.- Molt bona.

D.3.- Si hageres de puntuar i qualificar al conjunt de professors d'aquest curs, quina puntuació els hi donaries? *El "10" és la màxima i el "0" la mínima puntuació.* ☐☐.

E.- L'institut.

E.1.- T'ha passat alguna cosa de les següents a un dels tres cursos? *Marca on creguis adient.*

	90/91	91/92	Actual
a) Estar un mes o més malat.	☐	☐	☐
b) Faltar a l'institut per a ajudar a casa.	☐	☐	☐
c) Faltar per haver fet campana.	☐	☐	☐
d) Ser expulsat algun dia de classe.	☐	☐	☐
e) Ser expulsat algun dia de l'institut.	☐	☐	☐

E.2.- Parla'm ara dels companys. Si et compares amb ells, com et consideres? ☐
1.- Destaco d'entre tots ells.
2.- Treballador.
3.- Com tots.
4.- Passota.
5.- Crític.

E.3.- Les normes que l'institut té sobre comportament, les consideres... ☐

1.- Necessàries i imprescindibles fer-les cumplir.
2.- Necessàries, però són massa severes.
3.- Són per a poder conviure a l'institut.
4.- No són necessàries i són excessives.

E.4.- Has estat o estàs en alguna d'aquestes situacions? *Marca les respostes adequades.*

☐ a) Com a delegat de classe.
☐ b) Com a responsable de biblioteca, gimnàs i coses així.

E.5.- Com diries que són les instal·lacions (material, mobiliari, aules, tallers, audiovisuals, ect) de l'institut? ☐

1.- Dolentes.
2.- No està malament.
3.- Bones.

E.6.- Recomanaries a algú aquest institut per a què vingués a estudiar ja que el consideres prou bó? ☐

1.- No, no el recomanaria.
2.- M'ho pensaria molt abans de recomanar-lo.
3.- Sí, el recomanaria.

E.7.- Si alguna persona parlés malament d'aquest institut, el defensaries? ☐

1.- No, no el defensaria.
2.- No gaire.
3.- Sí, el defensaria.

E.8.- Et sents orgullós pel fet de pertànyer en aquest institut? ☐

1.- No.
2.- No gaire.
3.- Sí.

E.9.- En tots els teus anys de FP, diries en general que a l'institut... ☐

1.- he disfrutat.
2.- més aviat he patit.
3.- he passat moments difícils.
4.- ho he passat malament.

E.10.- Com diries que són les teves relacions amb els companys? ☐

1.- Sovint no hem porto molt bé amb ells.
2.- Ni bé ni malament.
3.- Són bons companys, i ens ajudem.
4.- Tinc amics de veritat aquí a l'institut.

F.- amics i lleure.

F.1.- Canvíem de tema per a parlar una mica sobre el teu temps lliure i els teus amics. El grup d'amics amb el que surts actualment està format principalment per companys d'institut? ☐

1.- Sí, principalment per companys d'institut.
2.- Hi ha algún company d'institut.
3.- No n'hi ha cap, de company d'institut.

F.2.- Durant el darrer any, diga'm si has fet alguna d'aquestes coses pel teu compte o amb amics o familiars. No val si les has fet amb l'institut o com activitat de l'institut. *Marca les que consideris convenient.*

☐ a) Anar a museus i exposicions.
☐ b) Anar al teatre.
☐ c) Anar a concerts.
☐ d) Llegir llibres.
☐ e) Llegir diaris.

F.3.- Ara diga'm si des del 1r de BUP fins ara has fet alguna de les següents activitats extraescolars. *Marcar les que creguis convenient.*

	90/91	**91/92**	**Actual**
a) Esport (fútbol, natació...)	☐	☐	☐
b) Ser membre d'associacions o casals.	☐	☐	☐
c) Ser membre d'esplai o casal d'estiu.	☐	☐	☐
d) Fer colònies d'estiu o campaments.	☐	☐	☐
e) Fer viatges d'estiu amb els pares.	☐	☐	☐

F.4.- Em podries dir si els teus pares fan o et diuen alguna cosa de les següents. *Marca les adients,*

☐ a) Em marquen una hora d'arribada a casa els caps de setmana.
☐ b) Si miro molt la tele, hem pregunten si he d'estudiar.
☐ c) He de fer el meu llit.
☐ d) He de rentar plats i ajudar a la neteja de casa.
☐ e) No em deixen dir paraulotes.
☐ f) Em diuen estudiï més.
☐ g) No hem deixen estar moltes hores al carrer.

G.- La família.

G.1.- Quantes persones viviu a casa, amb tu inclós? ☐☐ persones.

G.2.- Amb qui vius? *Marca el que creguis convenient.*

- ☐ a) Pare.
- ☐ b) Mare.
- ☐ c) Un o més avis materns o paterns.
- ☐ d) Un o més germans o germanes.
- ☐ e) Altres familiars.

G.3.- Quants germans tens? ☐

0.- Cap. Sóc fill o filla única.
1.- Un.
2.- Dos.
3.- Tres.
4.- Quatre.
5.- Cinc o més.

G.4.- Quina edat té...

G.4.1.- ... el teu pare? ☐☐ anys.

G.4.2.- ... la teva mare? ☐☐ anys.

G.5.- Quins estudis té el teu pare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat.
5.- Universitaris.

G.6.- Quins estudis té la teva mare? ☐

1.- EGB o primaris inacabats.
2.- EGB o primaris acabats.
3.- Primers cursos acabats de FP.
4.- Darrers cursos de FP , BUP o batxillerat
5.- Universitaris

G.7.- Actualment, els teus pares treballen? Quina situació tenen?

G.7.1.- Pare. ☐

G.7.2.- Mare. ☐

1.- Treballa i fa les feines de la llar.
2.- Treballa.
3.- Fa les feines de la llar.
4.- En atur, sense cap feina de tant en tant.
5.- En atur, però amb feines de tant en tant.
6.- Jubilat o jubilada.
7.- Amb invalidesa o llarga malaltia.
8.- Difunt.
9.- Altres situacions.

G.8.- Descriu en dues línies el treball que fan el teu pare o mare. *Per exemple: "Treballa a la SEAT fents les portes dels cotxes" o "Treballa eb les oficines d'un banc".*

G.8.1.- Pare.

_____
_____
_____

G.8.2.- Mare.

_____
_____
_____

G.9.- Si et sembla bé, parlem una mica del nivell econòmic familiar. Contesta , si us plau, com diries que que és el nivell econòmic de la teva família? ☐

1.- Molt baix.
2.- Baix.
3.- Mitjà.
4.- Benestant o mitjà alt.
5.- Superior o molt alt.

G.10.- De la següent llista de coses, senyala quines teniu o feu.

- ☐ a) Tenim senyora de fer feines.
- ☐ b) Fem viatges familiars a l'estranger.
- ☐ c) Tenim apartament, torre o masia.
- ☐ d) Tenim rentaplats.
- ☐ e) Tenim dos cotxes.
- ☐ f) Tenim cadena de música.

G.11.- Normalment, els teus pares fan aquestes activitats? *Marca les que creguis convenients.*

- ☐ a) Comprar el diari cada dia.
- ☐ b) Llegir llibres sovint.
- ☐ d) Escoltar música.
- ☐ e) Utilitzar un ordinador.

G.12.- A casa vostra feu alguna de les activitats següents? *Marca les que creguis convenient.*

- ☐ a) Sopar mirant la televisió.
- ☐ b) Llogar pel·licules de vídeo els caps de setmana.
- ☐ c) Comprar diaris esportius.
- ☐ d) Comprar revistes com el "HOLA" o el "LECTURAS".

G.13.- Saps quants llibres teniu a casa? ☐

1.- Menys de 25.
2.- Entre 25 i 50.
3.- Més de 50 i menys de 100.
4.- Més de 100 i menys de 200.
5.- 200 o més.

G.14.- Els teus pares participen o assisteixen a ...

- ☐ a) L'associació de pares de l'institut.
- ☐ b) Escoles d'adults.
- ☐ c) Reunions de pares.
- ☐ d) Actes socials de l'institut.
- ☐ e) Reunions amb professors quan aquests ho sol·liciten.

G.15.- Els teus pares t'expliquen dubtes institutrs i t'ajuden a resoldre problemes en les assignatures?

G.15.1.- Pare. ☐

G.15.2.- Mare. ☐

1.- No, mai ho ha fet.
2.- Vol ajudar-me, però no poden perquè no saben respondre.
3.- Sí, perquè sap molt.

G.16.- Durant els dos darrers cursos i l'actual has fet..

	90/91	**91/92**	**Actual**
a) ... classes de repàs sense haver suspès.	☐	☐	☐
b) ... classes de recuperació a l'institut.	☐	☐	☐
c) ... classes amb un professor particular.	☐	☐	☐
d) ... canvi d'institut.	☐	☐	☐

G.16.1.- *Només si has contestat "d" a la pregunta G.16.* Per quina raó vas canviar d'institut?

	90/91	**91/92**	**Actual**
a) Perquè vaig canviar de casa o lloc de viure.	☐	☐	☐
b) Perquè costava massa diners l'institut.	☐	☐	☐
c) Perquè treia males notes.	☐	☐	☐
d) Perquè l'institut no funcionava massa bé.	☐	☐	☐

G.17.- Els teus pares volen que treballis en alguna professió o ofici determinat? ☐

1.- No.
2.- Sí.

G.18.- Indica si has viscut alguna de les següents circumstàncies. *Si no n'has passada per cap, deixa en blanc les caselles.*

	90/91	**91/92**	**Actual**
a) Separació o divorci dels pares.	☐	☐	☐
b) Defunció del pare o de la mare.	☐	☐	☐
c) Malaties que han durat més de trenta dies.	☐	☐	☐
d) Canvi de ciutat.	☐	☐	☐

G.19.- Quin resultat esperes obtenir a final d'aquest curs? ☐

1.- Aprovaré tot al juny.
2.- Aprovaré tot al setembre.
3.- Repetiré.
4.- M'és igual.

Tarja documental de l'alumne

ETIQUETA
FP

TD

A.- Trajectoria curricular de l'alumne (FP1).

1r de FP			2n de FP	
Matèries	Juny	Setembre	Matèries	Darrera Avaluació
Avaluació Global				

En cas de repetir curs, registrar únicament les notes de la primera vegada que cursaven aquell curs.
En principi, sempre que hi ha una matèria suspesa el setembre, l'escola no avalua el curs fins que s'aprova aquella matèria.

	1r de FP	2n de FP
Any del curs		
Any d'aprovació		

Si hi ha alguna matèria pendent el setembre, queda per l'any següent i l'any d'aprovació és quan s'aprovi

Curs	Repeticions de curs (número de vegades)
1r de FP	
2n de FP	

B.- Trajectoria curricular de l'alumne (FP2).

1r de FP2			2n de FP2			3r de FP2		
Matèries	Jun	Set	Matèries	Jun	Set	Matèries	Jun	Set
Avaluació global			Avaluació global					

En cas de repetir curs, registrar únicament les notes de la primera vegada que cursaven aquell curs.
En principi, sempre que hi ha una matèria suspesa el setembre, l'escola no avalua el curs fins que s'aprova aquella matèria.

	1r de FP2	2n de FP2	3r de FP2
Any del curs			
Any d'aprovació			

Si hi ha alguna matèria pendent el setembre, queda per l'any següent i l'any d'aprovació és quan s'aprovi

Curs	Repeticions de curs (número de vegades)
1r de FP2	
2n de FP2	
3r de FP2	

C.- Abandó o canvi de centre.

C.1.- Trajectòria d'escolaritat i centre escolar. (A partir de la pàgina 4)

a) Pel CENTRE: *1.- Mateix centre* *2.- Altre centre públic* *3.- Altre centre privat*

b) Pel MUNICIPI: *1.- Mateix municipi* *2.- Altre municipi*

(En cas de no canviar de centre, omplir el quadre amb el valor "1")

Cursos	Centre	Municipi

Qüestionari al tutor

ETIQUETA
FP

QT

A.- Ubicació institucional.

A.1.- *(Si és pertinent, en cas contrari deixar-ho en blanc)* L'estudiant prové o va venir d'un altre centre... ☐

1.- Per excès d'exit.
2.- Per excès de "fracàs".
3.- Per motius familiars.
4.- No se sap.

B.- Adaptació de l'estudiant.

B.1.- Durant els cursos de FP1/FP2, assenyala si l'estudiant ha estat objecte de sancions (formals o petits càstigs) o amonestacions (advertències verbals, avisos) per part de l'escola? ☐

1.- Sí. *Passa a pregunta B.2.*
2.- No. *Passa a pregunta B.3.*
3.- No ho sé. *Passa a pregunta B.3.*

B.2.- *Si ha contestat "1" a la pregunta B.1.* Les sancions o amonestacions han estat...

	1r	2n	3r
a) Amonestacions dins l'aula sense sancions.	☐	☐	☐
b) Amonestacions dins l'aula amb sansions.	☐	☐	☐
c) Amonestacions per part de la direcció de l'escola o del consell escolar.	☐	☐	☐
d) Expulsions temporals de 1 a 4 dies.	☐	☐	☐
e) Expulsions temporals de 1 a 3 mesos.	☐	☐	☐
f) Expulsions definitives del centre.	☐	☐	☐

B.3.- Indica si l'estudiant ha tingut durant els cursos de FP1/FP2 comportaments desadaptats.

	1r	2n	3r
a) Agressions a professors (baralles físiques, insults, amenaces, ect.).	☐	☐	☐
b) Agressions a l'alumnat (baralles, insults, persecució, intimidació, ect.).	☐	☐	☐
c) Agressions a l'entorn escolar (fer malbé mobiliari, robar, ect.).	☐	☐	☐
d) Aldarulls (crits, cants) per a no deixar que la classe funcioni.	☐	☐	☐
e) Incidents per consum de drogues o alcohol.	☐	☐	☐

B.4.- En síntesi, com valoraries aquest estudiant en termes d'adaptació normativa? ☐

1.- És indisciplinat.
2.- Tendeix a transgredir les normes.
3.- Fa de les seves, però no provoca conflictes.
4.- Ben adaptat o adaptada.

B.5.- En referència a la sociabilitat entre iguals, entre companys, aquest estudiant presenta alguna d'aquestes característiques? ☐

1.- Bones relacions.
2.- Problemes de relació.
3.- Problemes d'acceptació per part del grup.
4.- Aïllament.
5.- Es deixa influir pel grup.
6.- Té lideratge.
7.- Abúlia, passivitat.
8.- Cap característica en especial.

C.- Absentisme i assistència.

Es tracta de conèixer el seu grau d'assistència a l'escola i, en el cas de no assistir-hi, saber-ne els motius i moments.

C.1.- Quan i com falta l'estudiant? ☐

1.- No falta, excepte si està malalt o malalta.
2.- Arriba tard, però hi ve tots els dies.
3.- Falta algunes hores.
4.- Falta a temporades alguns dies (2-3) per setmana.
5.- Falta setmanes senceres (6-8 setmanes per curs)

C.2.- *Només si ha contestat "4" o "5" a la pregunta C.1.* A l'estudiant li han fet algun tipus d'adaptació al ritme de classe. ☐

1.- Sí.
2.- No.

D.- Qualitats acadèmiques de l'estudiant .

Valoracions de qualitats de l'estudiant i les condicions que envolten el seu rendiment acadèmic.

D.1.- Contesta la següent llista d'enunciats segons el teu grau d'acord o desacord. *Els valors són:*

1.- gens *2.- poc.* *3.- Bastant.* *4.- molt.*

a) Es tracta d'un estudiant ☐ capaç en general.

b) És un estudiant ☐ sense interés, no presta atenció.

c) És un alumne ☐ mandrós.

d) Sap estar ☐ a la feina quan cal.

D.2.- Per les possibilitats familiars i socials i les aptituds personals que té aques estudiant podria treure millors notes? ☐

1.- Sí. *Passa a la pregunta D.2.1.*
2.- No. *Pasa a la pregunta D.2.2.*

D.2.1.- *Si has contestat "Sí" a la pregunta D.2 anterior.* Pero...

☐ a) ... s'hi dedica poc.
☐ b) ... no té confiança en ell mateix.
☐ c) ... el pressiona el grup.
☐ d) ... no li dóna cap importància als estudis.

D.2.2.- *Si has contestat "No" a la pregunta D.2.* No necessàriament, ja que...

☐ a) És bon estudiant.
☐ b) És treballador.
☐ c) Pel nivell que té, ja està bé (no pot donar més de si).

D.3.- En referència a les actitud acadèmiques, les formes d'acceptar el treball escolar i participar a classe...

D.3.1.- ... acostuma a fer els deures quan són demanats? ☐

1.- No els fa perquè passa.
2.- No els fa amb molt d'interés, però els presenta.
3.- Els fa, però amb retard.
4.- Els fa puntualment.

D.3.2.- ... acostuma a participar a classe amb preguntes al professor mentre explica, o per resoldre dubtes a soles? ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

D.3.3.- ... acostuma a participar en responsabilitats col·lectives (delegat de classe, responsable de funcions, organització d'activitats, ect.). ☐

1.- Poc.
2.- No gaire.
3.- Molt.

E.- Identificació familiar.

Es tracta de constatar dades i descriptors de l'entorn familiar

E.1.- Coneixes el nivell formatiu dels pares?

E.1.1.- El pare... ☐

E.1.2.- La mare... ☐

1.- ... no sap ni llegir ni escriure.
2.- ... té primària sense acabar.
3.- ... té la primària.
4.- ... té primers cursos acabats de FP.
5.- ... té darrers cursos de FP o batxilterat.
6.- ... té estudis universitaris.
7.- No ho sé.

E.2.- Coneixes la situació laboral dels pares?

E.2.1.- El pare... ☐

E.2.2.- La mare... ☐

1.- ... treballa i fa les feines de la llar.
2.- ... treballa.
3.- ... fa les feines de la llar.
4.- ... està en atur.
5.- ... està en atur però fa feines esporàdiques.
6.- ... està jubilat o jubilada.
7.- ... té invalidesa o llarga malaltia.
8- ... és difunt o difunta.
9.- No ho sé.

E.3.- Com qualificaries el nivell econòmic familiar? ☐

1.- Pobre, marginal.
2.- Popular.
3.- Mitjà.
4.- Benestant.
5.- Superior.
6.- No ho sé.

E.4.- El tipus de barri o de zona on resideix és... ☐

1.- ... zona rural (petit poble, masies disperses).
2.- ... barri subintegrat o zona degradada.
3.- ... barri popular (homogeneïtat social de nivell baix).
4.- ... barri interclassista (heterogeneïtat baixa-mitja).
5.- ... barri d'*alt estanding* (homogeneïtat social de nivell alt).

E.5.- Es tracta d'una família que sembla suficientment cohesionada? ☐

1.- Sí.
2.- No.

E.6.- Com és la relació que té la família amb l'escola? ☐

1.- Nul·la.
2.- Mínima.
3.- Suficient
4.- Màxima.
5.- Conflictiva.

Descriptori documental

ETIQUETA
FP

QC1

A.- Institut.

A.1.- Titularitat del centre: ☐

Pública.

1.- Generalitat
2.- Corporacions locals
3.- Altres públics

Privada.

4.- Iniciativa privada
5.- Esglesia catòlica
6.- Altres confessions 7.- Altra Titularitat

Si és privat. Quin centre és? ☐

1.- Homologat
2.- Habilitat
3.- Lliure
4.- Pendent de classificació

A.2.- Capacitat del centre. *Aforament amb presència simultània a les aules.*

☐☐☐☐☐ places.

B.- Professorat i serveis especialitats.

B.1.- Professorat i personal docent:

Sexe	
Homes	Dones

B.2.- Altre personal docent i no docent:

Total de personal	
Personal no docent	
Personal d'Administració	
Altres (subalterns i altres)	

C.- Alumnat.

Segons Registre Escolar a l'octubre de 1992.

C.1.- Retrassos Nois i Noies:

Categories	Adaptació	1r FP1	2n FP1	Curs En. Complm.	1r FP2	2n FP2	3r FP2
NOIS Retrardats							
NOIES Retrardades							

C.2.- Repetidors, lliures i alumnes d'Educ.Especial

Categories	Adaptació	1r FP1	2n FP1	Curs En. Complm.	1r FP2	2n FP2	3r FP2
Repetidors							
Lliures							
Ed.Espec.							

C.3.- Total d'alumnes dels centre: | | | |

C.4.- Total alumnes per branques

BRANQUES	FP1		FP2		
	1r	2n	1r	2n	3r

D.- Resultats escolars del centre.

D.1.- Alumnes de nou ingrès al primer curs de cada grau

Graus	Graduat	Certific.	+14anys	BUP	FP1	Altres
FP1						
FP2						

E.- Altres dades.

E.1.- Procedència de l'alumnat. *En percentages aproximats.*

a) Barri de l'escola o zona urbana concèntrica: ☐☐☐.

b) Localitat de l'escola: ☐☐☐.

c) Altres localitats: ☐☐☐.

E.2.- Activitat econòmica local predominant: ☐

1.- Agricultura.
2.- Indústria.
3.- Serveis.

E.3.- Hàbitat territorial de la localitat: ☐

1.- Rural dispers.
2.- Rural concentrat.
3.- Área urbana (zona litoral i municipis més grans de 10.000 habitants).
4.- Área urbana metropolitana (Municipis de l'AMB).

E.4.- Tipus de barri o zona de l'escola: ☐

1.- Barri d'*alt estanding* o zona residencial alta.
2.- Eixample o zona moderna central.
3.- Barri interclassista (heterogeneïtat social mitja-baixa).
4.- Barri popular (homogeneïtat social baixa, no marginació).
5.- Barris subintegrats (hàbitat degradat, escassos equipaments, immigració).
6.- Nucli rural.

E.5.- Nivells que imparteix: ☐

1.- BUP
2.- BUP i COU
3.- EGB i BUP
4.- BUP i FP
5.- EGB, BUP i FP.

E.6.- Any de fundació? ☐

1.- Abans de 1970.
2.- Entre 1970 i 1982.
3.- Després de 1982.

E.7.- Recursos econòmics:

☐ a) Matrícula.....
☐ b) Mensualitat.....
☐ c) Quota APA.....

F.- Síntesi d'indicadors.

	Ítems	Puntuació
1.1	Gestió i organització	
1.2	Democracia interna i participació	
2.1	Linea metodològica-didàctica	
2.2	Pedagogies actives	
2.3	Grau d'innovació didàctica	
2.4	Programacions, avaluació i continguts	
2.5	Organitzacio del temps i espai, optimització de recursos	
3.1	Formació sòcio-moral (educació de valors)	
3.2	Disciplina interna	
4.1	Formació integral, optimització personal	
4.2	Funció tutorial	
4.3	Serveis complementaris	
5.1	Espai I equipaments	
5.2	Adequació arquitectònica	
5.3	Decoració, higiene i mobiliari	
6.1	Nombre de professors i professionals	
6.2	Preparació dels professors i motivacio	
6.3	Relacions entre professors i centre	
6.4	Suficiència personal no docent	
7.1	Consciencia i reflexió sobre el fracàs	
7.2	Concepció de la diversitat	
7.3	Intervencions en tractament de la diversitat	

G.- Fitxa generacional.

G.1.- Fitxa generacional dels nens:

Fitxa generacional dels nens			
Alumnes	Canvis	Primer	2n-3r
Genuïns	Genuïns		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidors		
Altes	Nous i incorporats d'altres centres		
	Retardats i incorporats, altres repetidors		
	Altres causes d'alta		

G.2.- Fitxa generacional nenes:

Fitxa generacional nenes			
Alumnes	**Canvis**	**Primer**	**2n-3r**
Genuïnes	Genuïnes		
Baixes	Canvi de centre per rendiment		
	Canvi de centre per mobilitat familiar		
	Abandonament		
	Altres causes de baixa		
	Repetidores		
Altes	Nouves i incorporades d'altres centres		
	Retardades i incorporades, altres repetidores		
	Altres causes d'alta		

QÜESTIONARI DE CENTRE

manual d'entrevista

Q.C.2

Exemplar únic

Interrogacions prèvies:

0.1. NIVELLS QUE IMPARTEIX:

1 EGB+Pre-escol. 2 EGB 3 EGB+BUP 4 EGB+FP1 5 EGB+BUP+FP

0.2. ANY DE FUNDACIO:

1 Abans 1970
2 Entre 1970-1982
3 Després 1982

0.3. PROCEDENCIA DE L'ALUMNAT (percentatges aproximats)

BARRI DE L'ESCOLA (*)	LOCALITAT DE L'ESCOLA	ALTRES LOCALITATS

(*) Barri o zona urbana concèntrica a l'escola

0.4. RECURSOS ECONOMICS

14.1. Per privades:

-- COST MATRICULA .....
-- MENSUALITAT .....
-- QUOTA A.P.A .....

14.2. Per públiques:

-- QUOTA A.P.A .....

Entrevista-Enquesta

A. ORGANITZACIO, GESTIO I PARTICIPACIO.

A.1. Eficàcia en la gestió.

A.1.1. Sembla que el **sistema de gestió i organització de l'escola** funciona correctament (les tasques estàn ben repartides, els diversos organs unipersonals -direcció, cap d'estudis ...- i col.legiats -claustre, consell escolar, àrees o departaments, APA, etc.- funcionen correctament tant a nivell individual com en la seves relacions mútues o coordinació, ...)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.1.2. Sembla que **administrativament** l'escola l'escola funciona correctament (els papers es troven, les persones són facilment localitzables, els horaris s'acompleixen ...).

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.1.3. L'escola ofereix una **bona aparença** (fçsica o visual) **d'ordre, organització**, tranquil.litat, etc. (entrades i sortides, canvis d'aula, hora de dinar, cartells o retols informatius actualitzats, netedat, materials i mobiliari al seu lloc). (Això cal valorar-ho amb una certa independència de si l'espai fçsic amb que comta l'escola es suficient o apropiat, ja que aquesta dimensió es tindrà en compte més endavant).

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.2. Participació.

A.2.1. El **sistema de gestió** és estructuralment democràtic i facilita la participació del conjunt de la comunitat escolar.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.2.1. El **professorat** se sent implicat en la marxa general de l'escola i els seus canals de participació funcionen correctament.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.2.2. L'**alumnat** se sent implicat en la marxa general de l'escola i els seus canals de participació funcionen correctament.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

A.2.3. Els **pares** es senten implicats en la marxa general de l'escola i els seus canals de participació funcionen correctament.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B. METODOLOGIA DIDACTICA I CONTINGUTS CURRICULARS.

Dins d'aquest punt es valoraràn quatre aspectes:
1. Si l'escola te una linea metodològico-didàctica determinada (la que sigui) i globalment assumida pel conjunt del professorat.

2. El tipus de metodologia didàctica que majoritariament es utilitzada a l'escola. (La proposta és que la valoració positiva correspongui a aquelles metodologies que estiguin en la lçnea de les pedagogies actives, constructivistes, etc.).

3. L'obertura de l'escola a la introducció d' innovacions didàctiques, a l'experimentació de noves tècniques i materials, etc.
4. L'auto-exigencia de la institució en quant als continguts que s'imparteixen. (No es tracta aquç de valorar si s'exigeix molt o poc als alumnes, sino com elabora i treballa l'escola els continguts que s'impateixen: si les programacions es fan acuradament i no rutinariament, si hi ha preocupació per tractar d'adaptar els continguts curriculars a la realitat propia de l'escola -del medi i dels alumnes concrets, si s' intenta anar actualitzant els continguts, etc.)

B.1. Existència d'una lçnea metodològico-didàctica determinada i explícita que sigui globalment assumida pel professorat.

Independenment de quina sigui la metodologia, sembla que pot ser un indicador de qualitat de l'escola el fet que tingui o no un plantejament metodològic especçfic, reflexionat, coherent i aplicat en el conjunt de la institució

per (4) Existeix una lçnea metodològico-didàctica determinada i explçcita que és realment assumida i aplicada *tot* el professorat (90% o més del professorat).

per (3) Existeix una lçnea metodològico-didàctica determinada i explçcita que és realment assumida i aplicada la *majoria* del professorat (60-90 % del professorat).

part (2) Existeix lçnea metodològico-didàctica determinada i explçcita que només és assumida i aplicada per *una* del professorat (menys del 60 % del professorat).

el (1) No existeix cap lçnea metodològico-didàctica determinada i explçcita, i cada professor fa més o menys que vol

B.2. Tipus de metodologia didàctica majoritariament utilitzada.

Es tracta d'identificar i valorar la classe de **metodologia didàctica** que, en general, s'utilitza a l'escola. La valoració es farà segons si la metodologia s'acosta als corrents normalment considerats com a activistes, constructivistes, renovadors, etc., o, pel contrari, a les pràctiques dites "tradicionals" -verbalisme, uniformitat ...

B.2.1. Es procura i s'aconsegueix que en tots aquells continguts que ho permeten els alumnes realitzin treballs pràctics adients (observacions, treballs de camp, experiments, petites recerques) i s'intenta defugir de la pràctica exclussiva de l'exposició magistral i teòrica del professor:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.2. Es procura i s'aconsegueix promoure un **aprenentage significatiu** per l'alumne: generar processos inductius i deductius, que relacioni els aprenentatges amb la seva experiència acumulada, que entengui realment i doni sentit als continguts, que en la mesura del possible realitzi un aprenentatge per descubriment, que resolgui poblemes al seu abast més que anticipar-li les solucions, etc. En definitiva, s'intenta defugir de l'aprenentatge simplement verbaliste, memorçstic, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.3. Es defuig de l'**us del llibre de text** com a casi únic i principal **font d'informació i aprenentatge**: els professors elaboren documents alternatius o complementaris, els nois tenen al seu abast altres fonts d'informació (informàtics, audiovisuals), llibres de consulta, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.4. Es defuig de l'uniformisme i s'utilitzen formes d'arganització, tècniques i materials que permeten **individualitzar el treball escolar**, que cada noi pugui seguir en la mesura del possible el seu ritme d'aprenentge, etc. Es a dir, la metodologia facilita que no necessariament tots els nois del grup-classe hagin de fer les mateixes coses i al mateix al mateix moment:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.5. Es fomenta el **treball d'equip**, l'**aprenentatge compartit**, l'interacció i la cooperació entre alumnes en les pròpies tasques curriculars:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.8. Es **fomenta la participació oral i deshinibida dels alumnes** en l'activitat curricular: que preguntin, opinin, expliquin experiències, etc. Les preguntes del professor solen ser obertes, socràtiques, heurçstiques, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.2.7. El **grau de satisfacció del alumnes** mentre realitzen les activitats curriculars es alt. Sembla que els alumnes disfruten, s'ho pasen be, no s'avorreixen a classe:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.3. Obertura de l'escola a la innovació metodològica.

B.3.1. Hi ha una una preocupació i receptivitat real dels professors, per introduir i **experimentar innovacions** en l'organització del treball a l'aula (formes d'agrupació dels alumnes, distribució del temps i de l'espai, etc.) i en les tècniques i materials didàctics:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.3.2. L'escola com a institució i, en concret, els seus organs directius estimulen i donen facilitats materials i horaries als **professors** perque puguin **renovar la seva pràctica docent**:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.3.3. L'escola sol manifestar una **actitud oberta i receptiva** a que **instàncies pedagògiques externes** (ICEs, centres de recursos, grups de recerca, etc.) col.laborin amb ella per impulsar innovacions didàctiques:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.3.4. L'escola procura **donar a conèixer a l'exterior les experiències i innovacions** que realitza: publicacions, participació en trobades, intercanvis, concursos, escoles d'estiu, moviments de renovació, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4. Continguts, programacions i avaluació.

B.4.1. Sembla que les **programacions als diferents nivells** (cicle, àrea, nivell, aula) es realitzen de forma acurada i no només rutinariament o per a cubrir l'expedient. (Tenir en compte aspectes com els següents: coherència i coordinació entre els diferents nivells de programació; seqüenciació i temporalització dels continguts; revisió periòdica de la realització de les programacions ...):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.2. Les **formes d'avaluació** semblen correctes. (Tenir en compte aspectes com: si hi ha criteris unificats o coherents d'avaluació entre els diferents professors; si l'evaluació te realment una funció formativa i no exclussivament sumativa; si els resultats de les avaluacions afecten o retroalimenten el treball dels professors; si els instruments d'avaluació utilitzats s'adequen als continguts i a les activitats; si els mitjans i documents per translladar als pares la informació dels resultats es adequada; si en la valoració que es fa del rendiment de l'alumne i a l'hora d'acreditar-lo es tenen en compte l'esforç, les actituds, la maduresa global de l'alumne; ...):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.3. Els continguts que formen part de les programacions i que s'imparteixen a l'aula són elaborats pels professors de forma activa i personal pels professors i **no segueixen mimèticament els dels llibres de text**:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.4. El **nivell, rigor i cientificitat dels continguts** que s'impoarteixen són satisfactoris (en relació, naturalment, al curs corresponent):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.5. Es procura i s'aconsegueix **adaptar els continguts** a la realitat propia de l'escola (**a l'entorn social i cultural** de la institució i dels alumnes en concret):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.6. Es procura i s'aconsegueix **anar actualitzant els continguts** d'acord amb la dinàmica cultural, el desenvolupament cientçfic, etc. Es a dir, hi ha interés per evitar anar reproduint any rera any les mateixes programacions i continguts:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.4.7. Es procura i s'aconsegueix una certa globalització i **interdisciplinarietat** entre els continguts de les diferents àrees i matèries:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.5. Temps, espai, recursos i materials didàctics.

B.5.1. L'**organització del temps des del punt de vista didàctic** (distribució de les assignatures, moments d'esbarjo, evitació de la fatiga ...) és adequada:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.5.2. L'**organització de l'espai de l'aula** (distribució del mobiliari, adaptabilitat a les diferents activitats, mobilitat ...) és funcional"

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.5.3. Els **instruments didàctics** (pissarra, mitjans audiovisuals, ...) amb que es compta són els necessaris i de qualitat, i s'utilitzen convenientment:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.5.4. Apart dels llibres de text existeixen i s'utilitzen **altres fonts de coneixement** (llibres de consulta, coleccions de diapositives, vçdeos ...)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

B.5.5. Existeixen i s'utilitzen **noves tecnologies aplicades a l'ensenyament** (informàtica, video interactiu, telemàtica ...)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C. RELACIONS SOCIALS I FORMACIO SOCIO-MORAL.

En aquest apartat es voldrien valorar dues coses: l'importància que l'escola dóna a la formació d'actituds, normes i valors de tipus socio-moral (educació cçvica, drets humans, formació per la democràia ...); i la manera com aquestes actituds, normes i valors es materialitzen en les relacions socials que tenen lloc en la pròpia institució i en el grup-classe.

C.1. Formació socio-moral especcfica.

C.1.1. L'escola, en general, dona importància a la **formació d'actituds, normes i valors** relatius a les relacions socials:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.1.2. En els diferents nivells o cursos es desenvolupen programes o activitats especçfiques d'**educació cçvico-moral** o d'aspectes relacionats amb ella (educació per la pau, drets humans ...):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.1.3. Es coneixen i s'**apliquen mètodes o tècniques especçfiques** adressades a la formació socio-moral (discussió de dilemes morals, clarificació de valors, habilitats socials, role-playing ...)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.1.4. L'escola es **sensible als problemes actuals de racisme** i a les situacions de multiculturalisme, i desenvolupa accions educatives relacionades amb ells:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.1.5. L'escola, en general, està oberta a treballar amb el alumnes questions socialment controvertides (temes polèmics de caire ideològic, polçtic, religios, moral ...), i ho fa evitant les pràctiques adoctrinadores i manipuladores; es a dir, des de posicions de toleràcia, pluralisme, etc.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.2. Disciplina i tractament educatiu dels conflictes relacionals.

C.2.1. Les **actituds, normes i valors** de tipus socio-moral que es pretenen formar en els alumnes es veuen **materialitzats** en les pròpies relacions socials que s'estableixen a l'escola:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.2.2. Devant dels **problemes de disciplina**, l'escola te un plantejament clar, així com uns criteris i estratègies definits d'intervenció:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.2.3. Aquest plantejaments, criteris i estratègies són assumits i **aplicats coherentment per la mojoria del professorat**:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.2.4. **Els problemes de disciplina i els conflictes relacionals i convivencials** entre alumnes i entre aquests i els professors o l'escola en general **es treballen educativament** de forma participativa, democràtica, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

C.2.5. L'**assemblea de classe**, com a forma de tractar els conflictes, fomentar la participació dels alumnes en la gestió del treball a l'aula, etc., és una institució correntment i eficaçament utilitzada a l'escola:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D. ALTRES APECTES DE LA FORMACIO INTEGRAL I SERVEIS FORMATIUS DIVERSOS.

D.1. Atenció a altres dimensions de la formació integral.

D.1.1. A més a més dels aspectes intelectuals i socio-morals, l'escola es proposa explçcitament com a finalitat important contribuir al **desenvolupament global i harmònic de la personalitat dels alumnes**. (Aquesta és una formulació que te molt de retòrica, pero potser és possible percebre si està realment assumida i orienta la pràctica escolar)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.1.2. L'**educació fçsica i deportiva** es conreada a l'escola satisfactoriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.1.3. L'escola desenvolupa programes o activitats especçfiques d'**educació higiènica i sanitaria, sexual, del consumidor**, etc.:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.1.4. L'**educació estética i artçstica** es conreada a l'escola satisfactoriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.2. Tutories i orientació escolar i professional dels alumnes.

D.2.1. L'**acció tutorial centrada en l'alumne** (individualment considerat) es desenvolupa satisfactòriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.2.2. L'**acció tutorial centrada en el grup-classe** es desenvolupa satisfactòriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.2.3. L'acció tutorial pel que fa a la relació de l'escola amb les **families** (entrevistes, reunions de pares ...) es desenvolupa satisfactòriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.2.4. L'escola disposa d'algún servei i organitza activitats d'**orientació escolar i professional** pels alumnes:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.3. Serveis complementaris i activitats extracurriculars.

D.3.1. El **servei de menjador**, en els seus diferents aspectes (organitzatius, dietètics, higiènics, hàbits alimentaris, monitors ...), funciona satisfactoriament:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.3.2. Les **estones buides del migdia** (alumnes de mitja pensió) están ben resoltes (espais disponibles, activitats o tallers adequats, monitors ...):

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.3.3. Activitats com **colònies, sortides, excursions, visites** ... tenen una importància significativa i estàn ben integrades en el projecte educatiu de l'escola:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

D.3.4. L'**oferta d'activitats extracurriculars** (esports, tallers, cursets ...) fora de l'horari escolar es satisfactòria en quan a la quantitat, qualitat i diversitat:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E. AMBIENT FISIC I EQUIPAMENTS

E.1. Suficiencia d'espais i d'equipaments.

E.1.1. L'**espai global** de que disposa l'escola és adequat en relació al nombre d'alumnes i unitats:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.1.2. El **nombre i les dimensions dels espais d'us docent** son els adequats:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.1.3. La **quantitat i dimenssions dels espais d'us no docent** (passadissos, mejador, secretaria, patis) són adequats en relació al nombre d'alumnes:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.1.4. L'escola disposa de suficients **equipaments** com gimnàs, laboratoris, biblioteca, tallers ...

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.2. Adequació dels espais, condicions físiques i seguretat.

E.2.1. La **distribució dels espais docents i no docents** és adequada (circulació i desplazaments, accessibilitat als llocs ...)

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.2.2. L'**iluminació dels espais** (sobre tot dels docents) és bona:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.2.3. Les **condicions climàtiques** de l'escola són bones:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.2.4. Les **condicions de sonorització** són bones:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.2.5. Les **condicions de seguretat de l'escola** (endolls, finestres, escales, baranes, extintors, evacuació ...) són bones:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E. 3. Decoració i mobiliari.

E.3.1. Els **elements fixes de la decoració** de l'escola són agradables i es troven un un bon estat de conservació:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.3.2. La decoració de l'escola denota positivament la dinàmica del treball escolar:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.3.3. El **mobiliari** (en especial el de les aules) és adequat a les seves funcions i a les condicions físiques dels alumnes de les diferents edats:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.3.4. L'**estat de conservació** del mobiliari és bo.

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

E.3.5. Les **condicions d'higiene** i l'estat normal de netedat de l'escola són satisfactoris:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F. PERSONAL DOCENT I NO DOCENT.

F.1. Suficiència i adequació del personal docent i d'altres professionals pedagògics.

F.1.1. La **ratio professor-alumnes** és satisfactòria:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.1.2. La **composició del claustre** és adequada en relació a les diferents àrees o especialitats:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.1.3. L'escola disposa del **nombre d'"especialistes"** adequat:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.1.4. L'escola disposa del nombre adequat de **professors de suport**:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.1.5. L'escola disposa de la col.laboració pertinent d'**assesors i professionals psicopedagògics**:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.2. Preparació i motivació del personal docent.

F.2.1. En general, la **preparació del professorat** (tant pedagògica com en relació al continguts) és satisfactòria:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.2.2. En general, el **grau de motivació dels professors** per la seva feina és satisfactori:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.2.3. Els **professors se senten involucrats** en la institució i col.laboren en el bon funcionament de la mateixa:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.2.4. Els professors tenen un actitud favorable en la seva **formació permanent** o reciclatje:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.2.5. Sembla que, en general, els **professors estàn a gust** a l'escola:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3. Relacions del professorat.

F.3.1. Es percep un **bon clima relacional** (professional i personal) entre els professors:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3.2. El **treball en equip** (nivells, àrees ...) **dels professors** és satisfactori:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3.3. Les **relacions entre el professorat i l'equip directiu** són bones:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3.4. Les **relacions entre els professors i els assesors, equips psicopedagògics** ... són bones:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3.5. L'actitud dels professors pel que fa a les **relacions amb el pares** és satisfactòria:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.3.6. En general, el clima de les **relacions entre el professorat i els alumnes** és satisfactori:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.4. Personal no docent.

F.4.1. L'escola disposa del personal no específicament pedagògic necessari a les seves característiques:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.4.2. La preparació i la motivació per la feina d'aquest personal són satisfactòries:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

F.4.3. El grau d'integració a l'escola d'aquest personal és satisfactori:

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G. TRACTAMENT DE LA DIVERSITAT

G.1. Grau de consciència sobre el problema del fracàs escolar i reflexions significatives del centre

G.1.1. Hi ha una actitud positiva entorn a la responsabilitat i possibilitat de l'escola d'intervenir-hi
(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.1.2. Existeix una estratègia de centre, ben definida i coherent, per abordar el fracàs escolar
(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.1.3. A l'hora d'imputar les causes del fracàs, no predomina una imputació externa a l'escola
(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.2. Concepció i caracterització de la diversitat

G.2.1. L'escola formula els problemes de rendiment en termes de diversitat
(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.2.2. A la pràctica, no apareix una filosofia basada en la meritocràcia sinò en una perspectiva formativa que valora més la progressió de l'aprenentatge

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.3. Intervencions de l'escola

G.3.1. Les intervencions s'orienten, sobre tot, cap el reforç pels de pitjor rendiment

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.3.2. Les intervencions es dirigeixen a individualitzar els processos d'aprenentatge per atendre necessitats individuals

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.3.3. Les adaptacions curriculars estàn ben formalitzades, amb objectius, metodologia i temporalització definides

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.3.4. Es contemplen i es solucionen els cassos d'alumnes avançats i amb talent

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

G.3.5. Les mesures posades en marxa donen resultats satisfactoris, en comparació amb la situació anterior

(4) Molt (3) Bastant (2) Poc (1) Gens

SINTESI D'INDICADORS

		(4)	(3)	(2)	(1)
1	GESTIO I ORGANITZACIO				
2	DEMOCRACIA INTERNA I PARTICIPACIO				
3	LINEA METODOLOGICA-DIDACTICA				
4	PEDAGOGIES ACTIVES				
5	GRAU INNOVACIO DIDACTICA				
6	PROGRAMACIONS, AVALUACIO I CONTINGUTS				
7	ORGANITZACIO TEMPS I ESPAI I OPTIMITZACIO DE RECURSOS				
8	FORMACIO SOCIO-MORAL (EDUCACIO DE VALORS)				
9	DISCIPLINA INTERNA				
10	FORMACIO INTEGRAL - OPTIMITZACIO PERSONAL				
11	FUNCIO TUTORIAL				
12	SERVEIS COMPLEMENTARIS				
13	ESPAI I EQUIPAMENTS				
14	ADEQUACIO ARQUITECTONICA				
15	DECORACIO, HIGIENE I MOBILIARI				
16	NOMBRE DE PROFESSORS I PROFESSIONALS				
17	PREPARACIO PROFESSORS I MOTIVACIO				
18	RELACIONS ENTRE PROFESSORS I CENTRE				
19	SUFICIENCIA PERSONAL NO DOCENT				
20	CONSCIENCIA I REFLEXIO SOBRE FRACAS				
21	CONCEPCIO DE LA DIVERSITAT				
22	INTERVENCIONS EN TRACTAMENT DIVERSITAT				